

**T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI**

**DİGM
2020 YILI RAPORU**

Yurt Dışındaki Vatandaşlarımıza İlişkin Gelişmeler ve Sayısal Bilgiler

©

Bu kitabın yayın hakkı T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'ne aittir. Kitaptan yapılacak alıntılar kaynak göstermek suretiyle yapılabilir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

“Devlet, yabancı ÷lkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.”

(Madde 62)

Vedat BİLGİN

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

ÖNSÖZ

Bakanlığımız, Türk işgücünün yabancı ülkelerde istihdamının başlamasını takiben Anayasamızda tanımlanan görev ve yetkileri doğrultusunda, 1967 yılından bu yana merkez ve yurt dışı teşkilatı ile vatandaşlarımıza çalışma ve sosyal güvenlik alanlarında hizmet vermeyi sürdürmektedir.

Hâlihazırda yurt dışında yaşayan yaklaşık 7 milyon vatandaşımızın takriben 5,5 milyonu Batı Avrupa ülkelerinde mukimdir. Zaman içinde ülkemize kesin dönüş yapmış olan vatandaşlarımızın sayısı ise 3 milyona yakındır. Dolayısıyla, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 62. maddesi gereğince, haklarını korumak ve geliştirmekten sorumlu olduğumuz, sayıları 10 milyonu bulan insanımız bulunmaktadır.

Dünyanın birçok ülkesinde ve uluslararası mecrada çalışma ve sosyal güvenlik alanındaki gelişmelerin yakından takip edilmesi, yurt dışındaki vatandaşlarımıza sunduğumuz hizmetlerin

günün ihtiyaçlarına uygun şekilde geliştirilebilmesi için büyük önem arz etmektedir. Ana yurtlarından ayrılarak yabancı topraklara yerleşmiş birinci kuşağın yerini dördüncü kuşağı bıraktığı günümüz şartları dâhilinde, ihtiyaçların ve sorunların değişime uğradığının da idraki ile yurt dışında görev yapan personelimiz, vatandaşlarımızın hak ve çıkarlarının korunmasına yönelik gerekli çalışmaları özveri ile yürütmeye devam etmektedir.

Alanında zgn bir kaynak olan "Dış İlişkiler Yıllık Raporu", 1979 yılından beri düzenli olarak yayımlanmakta, ilgili alanda araştırmalar yapan akademik çevrelerin başvuru kaynakları arasında yer almaktadır. Rapor, konu ile ilgili politikaların oluşturulmasında önemli bir bilgi desteği sağlamakla birlikte vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi bakımından da yol gösterici olmaktadır.

Bu vesileyle "2020 Yılı Faaliyet Raporu" nun yurt dışındaki Türklerle ilgili inceleme, araştırma ve yayın yapmak isteyen kişi, kurum ve kuruluşlara faydalı olmasını temenni eder, hazırlanmasında emei geçen Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ve Yurt Dışı Teşkilatı personeline teşekkür ederim.

Oğuz TUNCAY

Dış İlişkiler Genel Müdürü

SUNUŞ

Bilindiği üzere, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 62. maddesi, yurt dışındaki vatandaşlarımızın bulundukları ülkelerde ve yurda geri döndükten sonra haklarının korunması ve geliştirilmesi yönünde devletimize gerekli tedbirleri alma görevi vermiştir. Bu doğrultuda, Türk işgücünün yabancı ülkelerde istihdamının başlamasıyla birlikte, 1967 yılından bu yana Bakanlığımız yurt dışı teşkilatı, vatandaşlarımızın ve aile bireylerinin çalışma ve sosyal güvenlik alanındaki hak ve çıkarlarının korunması amacıyla hizmet vermeyi sürdürmektedir. Bununla birlikte, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü olarak, yurda dönen vatandaşlarımıza yardımcı olurken, uluslararası platformda Bakanlığımız yetki ve sorumluluk alanına giren konularda ülkemizi temsil etmeye devam ediyoruz.

Genel Müdürlüğümüz, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın günümüz koşullarına göre değişen ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve onlara doğru bilgiyi ulaştırabilmek için yoğun çalışmalar yürütmektedir. Ayrıca, yurt dışı teşkilatında görevli personelimizin sunduğu hizmetler sadece ofis ortamında değil, vatandaşlarımızın kurmuş oldukları sivil toplum kuruluşları ve istihdam edildikleri işletmelerin ziyaret edilmesi yoluyla daha geniş bir kesime ulaştırılmaktadır. Bu kapsamda, Müşavirlik ve Ataşeliklerimiz, yürüttükleri çalışmalar ve verdikleri hizmetlerle 2020 yılında yaklaşık 170 bin vatandaşımıza ulaşmıştır.

Genel Müdürlüğümüz; vatandaşlarımıza ve bulunulan ülkenin çalışma ve sosyal güvenlik hayatına ilişkin sayısal verileri ve değerlendirmeleri içeren yıllık faaliyet raporunu 1979 yılından bu yana yayımlamaktadır. Çeşitli kurum ve kuruluşların, ayrıca akademik çevrelerin başvuru kaynakları arasında zgn bir kaynak olarak yer bulan “2020 Yılı Faaliyet Raporu”, tüm kullanıcılara faydalı olması temennisi ile hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	IV
SUNUŞ	VI
DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞI TEŞKİLATINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER.....	5
I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI İLGİLENDİREN GELİŞMELER.....	7
1. ALMANYA	8
1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	8
1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	12
1.3. SOSYAL GÜVENLİK	21
1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	29
1.5. GÖÇ VE UYUM	31
2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ.....	33
2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	33
2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	37
2.3. SOSYAL GÜVENLİK	53
2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	63
2.5. GÖÇ VE UYUM	65
3. AVUSTRALYA	70
3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	70
3.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	72
3.3. SOSYAL GÜVENLİK	75
3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	79
3.5. GÖÇ VE UYUM	80
4. AVUSTURYA.....	81
4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	81
4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	84
4.3. SOSYAL GÜVENLİK	95
4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	105
4.5. GÖÇ VE UYUM	111

5.AZERBAYCAN.....	114
5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	114
5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	118
5.3. SOSYAL GÜVENLİK	127
5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	136
5.5. GÖÇ VE UYUM	137
6. BELÇİKA.....	139
6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	139
6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	141
6.3. SOSYAL GÜVENLİK	146
6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	154
6.5. GÖÇ VE UYUM	155
7. FRANSA.....	157
7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	157
7.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	160
7.3. SOSYAL GÜVENLİK	167
7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	176
7.5. GÖÇ VE UYUM	177
8. HOLLANDA.....	179
8.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	179
8.2. ÇALIŞMA HAYATI	185
8.3. SOSYAL GÜVENLİK	198
8.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	206
8.5. GÖÇ VE UYUM	208
9. İNGİLTERE	217
9.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	217
9.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	221
9.3. SOSYAL GÜVENLİK	226
9.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	232
9.5. GÖÇ VE UYUM	233
10. İSVİÇRE	234
10.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	234
10.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	239
10.3. SOSYAL GÜVENLİK	249

10.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	262
10.5. GÖÇ VE UYUM	265
11. KAZAKİSTAN	272
11.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	272
11.2. ÇALIŞMA HAYATI	274
11.3. SOSYAL GÜVENLİK	286
11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	295
11.5. GÖÇ VE UYUM	297
12. KUVEYT	301
12.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	301
12.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	303
12.3. SOSYAL GÜVENLİK	310
12.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	313
12.5. GÖÇ VE UYUM	315
13. KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ.....	319
13.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	319
13.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	323
13.3. SOSYAL GÜVENLİK	326
13.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	342
14. TÜRKMENİSTAN	344
14.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	344
14.2. ÇALIŞMA HAYATI	347
14.3. SOSYAL GÜVENLİK	350
14.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	357
14.5. GÖÇ VE UYUM	359
II. ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER.....	361
15. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)	362
16. AVRUPA KONSEYİ (AK)	367
17. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)	373
18. G20 PLATFORMU	376
19. İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI	379
III. ANLAŞMALAR.....	385
20. ULUSLARARASI ANLAŞMALAR.....	386
21.YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR	415

22.KAPSAM BAKIMINDAN SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI	418
IV. DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞI BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ	420

DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞI TEŞKİLATINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Kuruluş

Türkiye’den sanayileşmiş Avrupa ülkelerine yönelik 60’lı yılların başından itibaren başlayan işgücü göçünden sonra doğan ihtiyaç sonucu, vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerini korumak ve ilgili kurumlar nezdinde sorunlarını çözmeye yönelik girişimlerde bulunmak amacıyla 08.05.1967 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı kurulmuştur.

Yurt dışı teşkilatımızın vatandaşlarımızın bulunduğu ülkelerde hizmete başlamasından kısa süre sonra 06.04.1972 tarihinde Çalışma Bakanlığı’nın ana hizmet birimlerinden biri olarak “Yurt Dışı İşçi Sorunları Genel Müdürlüğü” kurulmuştur. Genel Müdürlüğümüzün adı 13.12.1983 tarihinde “Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü” ve 24.07.2003 tarihinde “Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir.

10.07.2018 tarihinde yayımlanan "1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile Genel Müdürlüğün adı "Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü" olmuştur.

10 Ocak 2019 tarihli “27 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile Genel Müdürlüğümüzün adı, “Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü” olarak belirlenmiştir.

Genel Müdürlüğümüz, Bakanlık faaliyetlerini; “merkez teşkilatı hizmetleri”, “yurt dışı vatandaş hizmetleri” ve “dış ilişkiler” olmak üzere üç ana eksen üzerinden sürdürmeye devam etmektedir.

Merkez Teşkilatı Hizmetleri

Bakanlığımız, yaşadıkları ülkeden ayrılarak vatanına kesin dönüş yapmış olan vatandaşlarımızın uluslararası hukuktan doğan haklarını takip etmektedir. Genel Müdürlük olarak, yabancı bir ülkede çalışmış, okumuş veya çocuk büyütmüş vatandaşlarımızı bilgilendirmek ve haklarını korumaya yönelik gerekli işlemleri yapmak suretiyle hizmet vermeyi sürdürmekteyiz.

Yurt Dışı Vatandaş Hizmetleri

Bugün yurt dışında büyük çoğunluğu Batı Avrupa ülkelerinde olmak üzere beş buçuk milyon vatandaşımız yaşamaktadır. Bu rakam diğer ülke vatandaşlığına geçmiş olanlarla birlikte yedi milyona yakındır. Bunun yanı sıra yurt dışında bir süre çalıştıktan sonra Türkiye’ye kesin dönüş yapmış, ancak geçmiş çalışmalarından dolayı bu ülkeler ile hem hukuki hem ailevi bağlantıları süren üç milyona yakın vatandaşımız bulunmaktadır.

Genel Müdürlüğümüz, yurt dışında çalışan veya yurt dışı ile bağlantıları devam eden vatandaşlarımızın ve aile fertlerinin çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatından doğan haklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda her imkânı seferber etmektedir. Bu amaçla 29 ülkede 57 yurt dışı birimimiz ile vatandaşlarımıza hizmet vermekteyiz.

Dış İlişkiler

Genel Müdürlüğümüz, Bakanlığımızın faaliyet alanına giren konularda ülkemizi Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Avrupa Konseyi (CoE) ve G-20 başta olmak üzere uluslararası platform ve kuruluşlar nezdinde temsil etmekte ve bu kuruluşların sözleşmelerine taraf olmaktan kaynaklanan yükümlülüklerinin yerine getirilmesine yönelik çalışmaları yürütmektedir. Bununla birlikte vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla ikili sosyal güvenlik ve işgücü anlaşmalarının yapılmasını sağlamakta ve Bakanlıklarası işbirliği anlaşmaları ile yabancı ülkelerin muadil Bakanlıkları ile yakın ilişkilere süreklilik kazandırmaktadır.

Şehitlerimiz

Ülkemizin birbirinden değerli birçok diplomatı 1973-1984 yılları arasında Ermeni terör örgütleri tarafından hunharca katledilmiştir. Dünya diplomasi tarihinde benzeri olmayan bu teröre yurt dışı teşkilatımızda görev yapan 3 diplomatımız şehit verilmiştir. Silahlı saldırı neticesinde Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimiz nezdinde Müşavir Yardımcısı olarak görev yapan Reşat MORALI ile Din Görevlisi olarak görev yapan Tecelli ARI 4 Mart 1981 tarihinde, Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimiz nezdinde Sosyal Yardımcı olarak görev yapan Erdoğan ÖZEN 20 Haziran 1984 tarihinde eli kanlı teröristler tarafından şehit edilmiştir. Ancak bilinmelidir ki, yurt dışında ülkesine ve milletine hizmet etmek için canları pahasına görev yapan personelimiz hiçbir terör örgütüne ve tehdide boyun eğmeyecektir.

Geleceğe Bakış

Ülkemize yerleşen veya misafir olarak ağırladığımız göçmenlere yönelik devlet olarak sergilediğimiz tutum ve uyguladığımız politika, tüm dünyaya örnek teşkil etmektedir. Özellikle 1960'lı yıllardan itibaren dünyanın çeşitli bölgelerine göç eden vatandaşlarımıza yapılan muamele ve onların bulundukları ülkelerdeki refahı da, bizi aynı derecede alakadar etmektedir. “Sizin derdiniz, bizim derdimiz” düşüncesiyle hareket ederek, yurt dışındaki vatandaşlarımıza sahip çıkmamız, misyonumuzun temelini oluşturmaktadır.

Genel Müdürlüğümüzün en önemli hedefi geçmişte olduğu gibi bugün de büyük bir sorumluluk bilinci ve fedakârlıkla çalışarak; vatandaşlarımıza sunduğu hizmetleri günün gereklerine uygun olarak çeşitlendirmek, vatandaşlarımızın uluslararası hukuktan ve bulundukları ülkelerin ulusal mevzuatlarından doğan haklarını korumak ve geliştirmek, her alanda olduğu gibi Bakanlığımızın uluslararası alandaki etkinliğini artırmaktır.

**I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI
İLGİLENDİREN GELİŞMELER**

1. ALMANYA

1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

1.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	41.052.291	6.102.625	754.085
Kadın	42.138.265	5.329.835	707.825
Toplam	83.190.556	11.432.460	1.461.910

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.1.2. Almanya'daki Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2020	16.200	1.012.588	2.474.498
2019	16.235	996.388	2.468.783
2018	16.700	980.153	2.466.563
2017	14.984	973.453	2.456.968
2016	16.290	958.469	2.464.582
2015	19.674	942.179	2.448.292
2014	22.463	922.505	2.449.623
2013	27.970	900.042	2.449.850

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Not: Alman vatandaşlık hukukuna göre 2000 yılından sonra çifte vatandaşlık bazı istisnalar dışında mümkün değildir. Bu nedenle ilgili yıllara ait çifte vatandaş sayısı belli değildir.

1.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-5	6.545	*	6.235	*	12.780
5-10	7.435		6.995		14.430
10-15	8.065		7.580		15.645
15-20	12.135		11.295		23.435
20-25	48.590		45.455		94.045
25-30	63.795		55.105		118.905
30-35	70.805		57.790		128.595
35-40	67.395		61.585		128.985
40-45	83.910		75.845		159.760
45-50	87.920		85.055		172.975
50-55	78.345		70.345		148.685
55-60	69.535		53.340		122.875
60-65	36.235		34.035		70.265
65-70	19.050		36.990		56.040
70-75	28.795		45.015		73.810
75+	65.530		55.160		120.690
Toplam	754.085		707.825		1.461.910

Kaynak: Federal. İstatistik Dairesi

Türk vatandaşlarının ortalama yaşı erkeklerde 46,2, kadınlarda 47,3 ve genelde 46,7'dir.

(*) 0-19 yaş grubundaki çocukların % 90'ı 2000 yılından beri yürürlükte olan Alman vatandaşlık hukuku uyarınca çifte vatandaştır. Bu nedenle istatistiklerde Türk olarak gözükmemektedirler.

1.1.4. Vatandaşlarımızın* Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek	Kadın	Toplam
Baden Württemberg	131.630	120.845	252.475
Bavyera	99.535	91.642	191.177
Berlin & Brandenburg	56.608	53.078	109.686
Bremen	11.820	12.015	23.835
Hamburg	23.327	21.005	44.332
Hessen	79.360	75.450	154.810
Meclenburg - Vorpommern	940	525	1.465
Aşağı Saksonya	45.225	42.905	88.130
Kuzey Ren Vestfalya	249.410	241.450	490.860
Palatina	30.225	27.540	57.765
Saarland	5.035	4.645	9.680
Saksonya	3.145	1.610	4.755
Saksonya Anhalt	1.620	1.170	2.790
Schleswig Holstein	14.690	13.075	27.765
Thüringen	1.515	1.054	2.569
Toplam	754.085	707.825	1.461.910

Kaynak: Federal. İstatistik Dairesi

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.1.5. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2020	14.680	5.425	8.116

Kaynak: Federal Almanya'daki T.C. Başkonsoloslukları

1.1.6. Almanya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye	1.461.910
Polonya	866.690
İtalya	648.360
Romanya	799.180
Yunanistan	364.285
Hırvatistan	426.845
Bulgaristan	388.700
Rusya Federasyonu	263.300
Kosova	242.855
Bosna Hersek	211.335
Diğer	5.759.000
Toplam	11.432.460

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Yabancı sayısı en fazla olan ilk on ülke

1.1.7. Almanya'ya Gelen ve Almanya'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar	Gelen	Ayrılan
2019	27.676	16.689
2018	40.561	24.071
2017	33.655	21.350
2016	28.639	24.678
2015	27.952	23.790
2014	22.058	25.520

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2020 Yılında İş Piyasası

Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, Kovid 19 salgınına bağlı olarak 2020 yılında tüm çalışanların sayısı yıllık ortalama 477.000 (%1,1) azalarak 44,79 milyon olarak kayıtlara geçmiştir (2019 yılında 401.000 yani %0,9 artış gerçekleşmiştir). Bundan önce en son 2005 yılında çalışanların sayılarında azalma kayıtlara geçmiştir.

2020 yılında sigortaya tabi olarak çalışanların sayısı, 84.000 (%0,3) (2019 yılında 537.000, %1,6 artış gerçekleşmiştir) azalarak 33,32 milyon (2019 yılında 32,87 milyon) olarak kayıtlara geçmiştir. Sigortaya tabi olarak çalışanların sayılarında en son 2009 yılında azalma kayıtlara geçmiştir. Sigortaya tabi olarak çalışanlar, tüm çalışanların %74,4'ünü teşkil etmektedir. (2019 yılında %73,8, 2010 yılında %68,1, 2000 yılında %69,7).

2020 yılında da bağımsız çalışanların sayısında azalma kaydedilmiştir. Bağımsız çalışanların sayısı 2020 yılında, bir önceki yıla göre ortalama 153.000 kişi azalarak (%3,7) 4 milyon düzeyine inmiştir. Bir yıl önceki dönemde 71.000 ya da %1,7 azalma kaydedilmiştir. Böylece 2020 yılında çalışanların %8,9'unu bağımsız çalışanlar oluşturmuştur. 2019 yılında bu oran %9,2, 2010 yılında %11, 2000 yılında ise %10 olarak gerçekleşmiştir.

Düşük ücretli işlerde çalışanların sayısı 2020 yılında 386.000 (%8,3) azalarak 4,26 milyon olarak kayıtlara geçmiştir. 2019 yılında ise 96.000 (%2) kişilik bir azalma gerçekleşmiştir. Bunların tüm çalışanlar içindeki oranı ise %9,5'dir. Bu oran, 2019 yılında %10,3 ve 2010 yılında ise %12,4 olarak kaydedilmiştir.

Sigortaya tabi çalışırken ayrıca ek bir işte çalışanların sayısı da bir önceki yıla göre 130.000 (%4,4) kişi azalarak 2,82 milyona inmiştir. 2019 yılında ise 117.000 (%4,1) kişilik bir artış gerçekleşmiştir.

2020 yılında kısa süreli çalışanların sayısı Korona salgınına bağlı olarak ortalama 145.000'den 2,9 milyona yükselmiştir. 2019 yılında ise kısa süreli çalışanların sayısı ortalama 118.000'den 140.000'e yükselmişti. Böylece 2020 yılında çalışanların ortalama %8,7'si kısa çalışma ödeneği alanlardan oluşmuştur.

Bölgesel olarak ele alındığında sigortaya tabi olarak çalışanların sayısı, Haziran 2020 itibarıyla bir önceki yılın ortalaması altında kalmıştır. En büyük düşüşler Thüringen (%1,6) ve Saarland (%1,5) Eyaletlerinde görülmüştür. Aşağı Saksonya'da %0,3, Şilesvik Holstein'da %0,3 ve Hamburg Eyaletinde %0,2 oranında olmak üzere çok küçük artışlar kaydedilmiştir.

Sektörlere göre sigortaya tabi çalışanların sayısındaki düşüş özellikle en fazla 3 sektörde yaşanmıştır: Ödünç işçi veren sektörde 122.000 (%16,2) kişilik; metal ve elektronik sanayiinde

119.000 (%2,6) kişilik ve otelcilik ve lokantacılık alanında 83.000 kişilik (%7,5) azalmalar kaydedilmiştir. Diğer taraftan, sağlık sektöründe 52.000 (%2,1) kişilik; iletişim ve bilişim sektöründe 32.000 (%2,8) kişilik ve madencilik, enerji ve su işleri sektöründe ise 26.000 (%4,7) kişilik artışlar gerçekleşmiştir.

2020 yılında sigortaya tabi çalışanların %71,2'si hizmet sektöründe istihdam edilmiştir. 2019 yılında bu oran %70,9' idi. Yine 2020 yılında, sigortaya tabi çalışanların %28,1'i (2019 yılında %28,3) ise imalat sektöründe istihdam edilmiştir. 2010 yılında ise söz konusu oranlar hizmet sektörü için %69,1 ve imalat sektörü için %30,1 olarak kaydedilmiştir.

Sigortaya tabi olarak çalışan yabancıların sayısı da 30.06.2020 tarihi itibarıyla bir yıl öncesine göre 82.897 (%2) artarak 4.235.911 olarak kayıtlara geçmiştir. Bir önceki döneme göre ise -40.129 (%-0,9) azalma olmuştur. Sigortaya tabi olarak çalışan yabancıların tüm sigortalılar içindeki oranı %12,7 olarak gerçekleşmiştir.

Yine aynı dönemde 530.591 Türk vatandaşı sigortaya tabi olarak çalışmıştır. Bu sayı bir yıl önceki döneme göre 11.552 (%2,1) kişi daha az, bir önceki döneme göre ise 8.620 (%1,6) kişi daha az olarak gerçekleşmiştir. Sigortaya tabi olarak çalışan Türk vatandaşlarının tüm sigortaya tabi çalışan kişiler içindeki oranı ise %1,6 olarak kaydedilmiştir.

2020 yılında ortalama 2.295.000 kişi işsiz olarak kayıtlara geçmiştir. İşsizlerin sayısında bir önceki yıla göre, 429.000 (%19) kişilik bir artış yaşanmıştır.

2020 yılı işsizlik oranı %5,9 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre %0,9 daha azdır. Korona krizinin işsizlikte %0,9 oranında artışa neden olduğu tahmin edilmektedir. İşsizlik oranı Batı Almanya'da %5,6, Doğu Almanya'da %7,3 olarak kaydedilmiştir. Bir yıl öncesine kıyasla Batı Almanya'da %0,9, Doğu Almanya'da ise yine %0,9 oranında artışlar kayıtlara geçmiştir.

Yabancı işsizlerin sayısı 2020 Aralık ayı itibarıyla 795.047 kişi olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı, bir yıl öncesine göre ise Kovid 19 salgınının da etkisiyle 173.355 (%27,7) kişi daha fazladır.

2020 Aralık ayı itibarıyla işsiz vatandaşlarımızın sayısı bir yıl öncesine göre 22.234 (%20,8) kişi artarak 129.097 olarak kaydedilmiştir. Bu vatandaşlarımızın 74.347'si erkeklerden ve 54.750'si kadınlardan oluşurken, yine bunların 7.393'ü 25 yaşın altında, 103.975'i 25 ile 50 yaşları arasında ve 17.723'ü ise 55 yaşının üzerindeki vatandaşlarımızdan oluşmuştur.

2020 Aralık ayı itibarıyla yabancı işsizlerde işsizlik oranı %14,1, Türk vatandaşlarının işsizlik oranı ise %18,4 olarak kaydedilmiştir. Bu oran bir yıl öncesinde yabancı işsizlerde %12,1, Türk vatandaşlarında ise %15,8 olarak gerçekleşmiştir. Türk işsizlerin yabancı işsizler içindeki oranı ise %16,2 olarak kayıtlara geçmiştir.

Kısa süreli çalışma ödeneği şartlarının iyileştirilmesine ilişkin Kanun

Kovid 19 salgını nedeniyle „Kısa süreli çalışma ödeneği şartlarının iyileştirilmesine ilişkin Kanun“ ("Gesetz zur befristeten krisenbedingten Verbesserung der Regelungen für das Kurzarbeitergeld") geriye dönük olarak 1 Mart 2020 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

- Kısa süreli çalışma ödeneği alma süresi 24 aya yükseltilmiştir (31.12.2021 tarihine kadar)
- Salgından dolayı bir işletmede işlerin durması nedeniyle, işletmede geçici olarak çalışanların en az %10'una gerek kalmaması halinde, ilgili işletme kısa çalışma ödeneği başvurusu yapabilmektedir. Bu oran salgından önceki düzenlemeye göre %30 idi.
- İşverenler, 30.06.2021 tarihine kadar işçileri için sosyal güvenlik primi ödemeyeceklerdir. Sosyal güvenlik primlerinin tamamı İş Ajansı tarafından üstlenilecektir. 30.06.2021 tarihi itibarıyla kısa çalışma ödeneği uygulaması içine dâhil olan işyerlerinin sosyal güvenlik primlerinin %50'si İş Ajansı tarafından karşılanacaktır.
- Ödünç olarak verilen işçiler de kısa süreli çalışma ödeneğinden yararlanacaktır.
- Kısa süreli çalışma uygulamasına dâhil olup ek bir işte çalışan işçilerin ek kazanç sınırları da artırılmıştır.
- Meslekte ilerleme (Weiterbildung) önlemleri kısa süreli çalışma uygulaması sırasında teşvik edilmektedir. Bu tür işletmelerde meslek eğitimi masraflarının en fazla 10 işçi çalıştıran işletmelerde %100'ü, 10-249 işçi çalıştıran işletmelerde %50'si, 250-2.499 arası işçi çalıştıran işletmelerde %25'i ve 2.500'den fazla işçi çalıştıran işletmelerin %15'i İş Ajansları tarafından karşılanacaktır.

Kısa süreli çalışma ödeneğinin artırılması:

- Krizden önceki eski uygulamaya göre, kısa çalışma ödeneği çocuksuz çalışanlarda net ücretin %60'ı, çocuklu çalışanlarda ise %67'si kadardır.
- Kısa çalışma ödeneği 4. aydan sonra çocuksuz çalışanlarda net ücretin %70'ine, 7. aydan sonra ise %80'ine kadar artırılmaktadır.
- Çocuklu çalışanlarda ise 4. aydan sonra net ücretin %77'si, 7. aydan sonra %87'si ödenmektedir.
- Artırılmış kısa süreli çalışma ödenekleri 31.12.2021 tarihine kadar ödenecektir.

Ödenek alanların sayıları

Henüz kesinleşmemiş verilere göre, 2020 Kasım ayında 2,26 milyon çalışan kısa çalışma ödeneği almıştır. (Ekim 1,99 milyon, Eylül 2,27 milyon, Ağustos 2,55 milyon, Temmuz 3,32 milyon, Haziran 5,92 milyon, Mayıs 5,95 milyon, Nisan 2,58 milyon). 2020 Kasım ayı itibarıyla

sigortalı çalışanların %6,7'si kısa çalışma ödeneğinden yararlanmıştır. Söz konusu oran 2020 Nisan ayında %17,9 ile en yüksek oran olarak kayıtlara geçmiştir. Diğer taraftan kesinleşen son verilere göre ise 2020 Temmuz ayında 3,32 milyon sigortalı kısa süreli çalışma ödeneğinden faydalanmıştır.

İşsizlik Sigortası

2020 yılında işsizlik sigortası prim oranı %0,1 oranında indirilerek, 2022 yılı sonuna kadar %2,4 olarak belirlenmiştir.

İflas Parası

2020 yılında iflas fonuna işverenler tarafından ödenen aidat miktarı %0,06 olarak belirlenmiştir.

Meslek Eğitiminin Modernleştirilmesine İlişkin Kanun

1 Ocak 2020 tarihinden itibaren meslek eğitimine başlayan gençlere, en düşük meslek eğitim ücreti olarak işveren tarafından 515 Avro ödenecektir. 2023 yılına kadar meslek eğitimi ücreti kademeli olarak arttırılacaktır. Buna göre meslek eğitimi ücreti 2021 yılında 550 Avro, 2022 yılında 585 Avro, 2023 yılında 620 Avro olacaktır. Meslek eğitiminin 2'nci yılında ücret %18, 3'üncü yılında %35 ve 4'üncü yılında %40 arttırılacaktır.

Yaşlı Çalışanların İşe Yerleştirilmesi

İşverenler yaşlı kişileri işyerlerinde istihdam etmeleri halinde, İş Ajanslarından ödeyecekleri ücretin %50'sini işe yerleştirme teşviki olarak geri alabilmektedirler. Teşvikler genel olarak 12 aya kadar ödenmektedir. 2020 yılında yürürlüğe giren yeni düzenlemeye göre, 50 yaşın üzerinde yaşlı kişileri işe yerleştiren işverenlere 36 aya kadar teşvik ödenebilecektir.

Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa (Fachkräfteeinwanderungsgesetz)

1 Mart 2020 tarihinde Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa yürürlüğe girmiştir. Yeni düzenleme ile Alman istihdam piyasası, kalifiye işgücü açığını kapamak amacıyla üçüncü ülkeden gelecek yabancı işgücüne açılmaktadır.

- Almanya'da bir işyerinin talepte bulunması ve bu işyerinde çalışmak isteyen yabancı talep sahibinin buna uygun mesleki bir kalifikasyonunun bulunması halinde, bu durumda olan üniversite diploması veya Almanya'da tanınan bir meslek diploması sahibi üçüncü ülke vatandaşlarının her meslek alanında çalışmalarına izin verilecektir. Böylece bazı mesleklerde kısıtlamalar ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca, Alman ve AB vatandaşlarının iş piyasasına girişlerine ilişkin "öncelik ilkesi" de yürürlükten kaldırılmıştır.

- Bu kapsamda çalışmak isteyen adaylardan ayrıca mesleklerinin ifasına uygun Almanca dil bilgisi şartı da istenmektedir.
- Yurt dışından gelecek meslek diploması sahibi üçüncü ülke vatandaşlarının Almanya’da mesleklerine uygun bir işyeri bulabilmeleri ve meslek diploması denkleştirme işlemleri için bunlara 6 aya kadar süreli oturma izni verilebilecektir.
- Yurt dışından başvuracak adaylara kolaylık sağlamak amacıyla başvuru prosedürü kolaylaştırılacak ve şeffaf hale getirilecektir. Bu bağlamda, işverenin yetkili İş Ajansı ile görüşerek tüm belgeleri ibraz etmesi ve yetkili Yabancılar Dairesinin de olurunun alınmış olması halinde, yabancı başvuru sahibine Almanya’nın yurt dışındaki dış temsilciliği, 3 hafta içinde randevu verilebilecek ve başvuru yapıldıktan sonra da 3 hafta içinde vize düzenlenecektir.

1.2.2. Sayısal Veriler

1.2.2.1. İşverene Bağlı Toplam Çalışan Sayıları*

30.06.2020 tarihi itibarıyla			
	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	17.894.118	15.428.834	33.322.952
Yabancı	2.675.820	1.560.091	4.235.911
Bunlardan Türk	352.215	178.376	530.591
Türklerin yabancılar içindeki oranı	%13,2	%11,4	%12,5

Kaynak: Federal İş Ajansı

(*) Bu sayıların dışında Almanya’da 4,3 milyon kişi serbest olarak çalışmaktadır. 30.000 Türk (yalnız Türk vatandaşı olan) vatandaşının serbest olarak çalıştığı tahmin edilmektedir.

1.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

30.06.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
20 yaş altı	2.640	2.188	4.828
20-25	29.932	24.919	54.851
25-30	38.991	25.226	64.217
30-35	41.863	19.505	61.368
35 -40	40.974	19.122	60.096
40-45	50.528	25.595	76.123
45-50	54.103	28.249	82.352
50-55	45.302	18.412	63.714
55-60	34.677	10.583	45.260
60-65	11.658	3.907	15.565
65 +	1.547	670	2.217
Genel Toplam	352.215	178.376	530.591

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

30.06.2020 tarihi itibarıyla

Tarım, Orman, Balıkçılık	712
Maden ve Taş Toprak	718
İmalat Sanayi	152.783
Enerji	1.288
Su işleri, Kanalizasyon, Çöp Sektörü	3.919
İnşaat Sektörü	30.740
Ticaret, Otomobil ve Motorlu Araçlar Tamirciliği	77.797
Ulaştırma ve Depolama	50.635
Otelcilik, Lokantacılık	27.610
Bilişim ve İletişim	6.909
Kredi ve Sigortacılık	4.905
Emlak ve Konut Sektörü	2.142
Serbest ve Bilimsel Hizmetler Sektörü	16.238
Diğer İktisadi Hizmetler Sektörü	73.589
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigortalar	10.819
Eğitim ve Öğretim	9.273
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	45.445
Sanat, Eğlence, Dinlence	3.106
Diğer Hizmet Sektörleri	11.461
Özel Ev Hizmetleri	327
Sınır Ötesi Organizasyonlar ve Kurumlar	145
Başka İş koluna Girmeyen Hizmetler	30
Toplam	530.591

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

2019 yılı itibarıyla, Almanya’da 70.000’ün üzerinde Türk kökenli işverenin bulunduğu tahmin edilmektedir. Türk işletmelerinin faaliyet gösterdikleri alanlar sektörler itibarıyla tahmini olarak aşağıda belirtilmiştir.

Sektör	Sayı	Oran
Parakende Ticaret	23.170	%33,1
Hizmet	17.850	%25,5
Gastronomi	16.450	%23,5
El Sanatları	6.370	%9,1
Toptan Ticaret	3.220	%4,6
İmalat sanayi	1.820	%2,6
İnşaat	1.120	%1,6

Kaynak: Türkiye Araştırmalar Merkezi

Yine tahmini olarak Türk işletmelerinde yaklaşık 400.000’e yakın kişi istihdam edilmektedir. Toplam yatırımın 8 milyar Avro, yıllık cironun ise 40 milyar Avro olduğu tahmin edilmektedir. Söz konusu işletmelerin büyük bölümünü küçük aile işletmeleri teşkil etmektedir.

1.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2020 yılı ortalaması

	Erkek	Kadın	Toplam	
	Sayı	Sayı	Sayı	%
Genel	1.520.596	1.174.838	2.695.444	5,0
Yabancı	353.925	285.721	639.650	12,1
Türk	73.517	54.050	127.567	15,8

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2020 yılı ortalaması

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-25	5.074	3.215	8.289
25-35	17.841	10.759	28.599
35-45	20.400	16.832	37.232
45-55	19.779	16.796	36.575
55-65	10.207	6.342	16.549
65 +	215	104	319
Genel Toplam	73.516	54.048	127.564

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.7. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

2020 yılı itibarıyla

İşkolları	Ortalama Brüt Aylık Ücretler (Avro)
İmalat sektörü	4.176
Hizmet sektörü	4.016
Maden sektörü	4.083
Enerji	5.218
Sular idaresi	3.614
İnşaat	3.540
Diğer Hizmet sektörü	3.871
Ticaret	3.735
Ulaştırma ve Depolama	3.164
Otelcilik, lokantacılık	1.893
Bilişim ve İletişim	5.248
Kredi ve Sigortacılık	5.602
Emlak ve konut sektörü	4.271
Bilimsel ve teknik işler alanı	4.933
Diğer iktisadi hizmet sektörleri	2.988
Ticaret	3.735
Kamu idaresi	4.091
Eğitim, öğretim	4.650
Sağlık ve sosyal güvenlik alanı	4.124
Sanat, eğlence	3.871
Tüm üretim sektörü	4.062

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla asgari ücret 1 saatlik çalışma için brüt 9,35 Avro olarak belirlenmiştir.

1.2.2.8. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı verilerine göre Almanya’da 2020 yılında yaklaşık 77.000 toplu sözleşme bağítlanmıştır. Ayrıca, Almanya’da 2020 yılında 470 genel geçerli toplu sözleşme ilan edilmiştir. Bu sözleşmelerin 250’si 2019 yılından kalan sözleşmelerin devamı niteliğinde olup 220’si yeni genel geçerli toplu sözleşme olarak yürürlüğe girmiştir. Tüm toplu sözleşmeler sendikalı çalışanların %51’i ile doğrudan ilgilidir.

1.3. SOSYAL GÜVENLİK

1.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Emeklilik Sigortası Prim Oranı

2020 yılında da emeklilik sigortası prim oranı %18,6, madenciler sigortası prim oranı %24,7 oranlarında değişmeden kalmıştır.

Emeklilik Yaşı

2012 yılından beri kademeli olarak yükseltilen emeklilik yaşı, 2020 yılında bir ay artırılarak 1955 yılında doğan sigortalılar için 65 ve artı dokuz aya yükselmiştir. Uygulamaya göre, 1964 ve daha erken doğumlu sigortalılar için emeklilik yaşı ilk defa 67 olacaktır.

Maluliyet Aylıklarının İyileştirilmesi

2018 yılı itibarıyla getirilen yeni düzenlemeye göre, iş göremezlik aylığının miktarının belirlenmesinde ölçü olarak alınan sigortalının yaşı 2018 yılından 2024 yılına kadar kademeli olarak artırılarak 62 yaşından 65 yaşına kadar yükseltilmiştir. Ölçü alınan sigortalılık yaşı, 2019 yılından itibaren 2031 yılına kadar 67 yaşına yükseltilmiştir. Erken yaşta iş göremezlik aylığı bağlanan sigortalılar emeklilik yaşına ulaşana kadar çalışamadıklarından, bu süreler hizmet cetvelinde prim ödenmiş süreler gibi işlem görecektir. Bu durum yaşlılık aylığı bağlanırken, aylık miktarlarının yüksek bağlanmasına neden olacaktır. 2020 yılında bağlanan bir iş göremezlik aylığı için yaş sınırı 65 yaş ve artı dokuz ayda sona ermektedir.

Sanatçıların Sosyal Güvenlik Prim Oranı

Sanatçıların sosyal sigorta prim oranı 2020 yılında %4,2 oranında belirlenmiştir.

Tarım Sigortası

Çiftçilerin yaşlılık sigortası aylık prim miktarı 2020 yılında eski eyaletlerde aylık 253 Avrodan 261 Avroya, yeni eyaletlerde aylık 234 Avrodan 244 Avroya artırılmıştır.

İsteğe Bağlı Asgari Sigorta Prim Miktarı

Yaşlılık sigortası isteğe bağlı aylık asgari prim miktarı 2020 yılında değişmeden 83,70 Avro olarak belirlenmiştir.

Sağlık Sigortası Prim Oranı

2020 yılında sağlık sigortası prim oranı %14,9 olarak belirlenmiştir.

Sosyal Güvenlik Primlerine Esas Alınan Ücret Üst Sınırları (Avro)

2020 yılı itibarıyla

	Eski Eyaletler		Yeni Eyaletler	
	Yıllık	Aylık	Yıllık	Aylık
Yaşlılık Sigortası	82.800	6.900	77.400	6.450
Madenciler Yaşlılık Sigortası	101.400	8.450	94.800	7.900
İşsizlik Sigortası	82.800	6.900	77.400	6.450
Yasal Hastalık Sigortası	62.550	5.212,50	62.550	5.212,50
Bakım Sigortası	56.250	4.687,50	56.250	4.687,50

Nakdi Yardım Miktarları

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, nakdi yardım miktarlarını tüketici enflasyon oranlarına uyarlayarak 2020 yılı için %2,1 oranında artış belirlemiştir. Buna göre “iaşe yardım miktarı”, 245 Avrodan 258 Avroya (kahvaltı 54 Avro, öğlen ve akşam yemekleri 102 Avroya) artırılmıştır.

“İbate yardımları” (kira ve konut yardımları) ise %1,8 oranında artırılarak 231 Avrodan 235 Avroya yükseltilmiştir.

1.3.2. Aile Yardımları

1.3.2.1. Çocuk Parası Miktarları

2020 yılı itibarıyla

	Almanya'daki Çocuklar İçin/Avro	Türkiye'de Kalan Çocuklar İçin/Avro
1. Çocuk	204	5,11
2. Çocuk	204	12,78
3. Çocuk	210	30,68
4. ve sonraki her çocuk	235	30,68
5. ve sonraki her çocuk	235	35,79

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.3.2.2. Çocuk Muafiyet Miktarı

Gelir vergisinde dikkate alınan çocuk muafiyet miktarı 2020 yılı için 7.620 Avro olarak belirlenmiştir.

1.3.2.3. Çocuk Nafaka Miktarları

Eşlerinden ayrı çocuklarını yetiştiren ebeveynlerin çocukları için 2020 yılında talep edecekleri asgari nafaka miktarları aşağıda belirtilmiştir:

Kazanç basamakları (Avro)	0-5 Yaş (Avro)	6-11 Yaş (Avro)	12-17 Yaş (Avro)	Reşit (Avro)
1.900 Avroya kadar	369	424	497	530
1.901-2.300	388	446	522	557
2.301-2.700	406	467	547	583
2.701-3.100	425	488	572	610
3.101-3.500	443	509	597	636
3.501-3.900	473	543	637	679
3.901-4.300	502	577	676	721
4.301-4.700	532	611	716	764
4.701-5.100	563	645	756	806
5.101-5.500	591	679	796	848

1.3.2.4. Çocuk Nafaka Ödeneği

Eşlerinden ayrı çocuk yetiştiren ve eşlerinden nafaka alamayan çocuklar için devlet tarafından ödenen 2020 yılındaki çocuk nafaka ödeneği miktarları aşağıda belirtilmiştir:

6 yaşına kadar olan çocuklar için ödenek	165 Avro
6 -11 yaşları arasındaki çocuklar için	220 Avro
12-17 yaşları arasındaki çocuklar için	293 Avro

1.3.2.5. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Almanya’da zorunlu sosyal güvenlik kurumları dışında, genelde büyük ölçekli firmalarda “işletme emekli sandıkları” bulunmaktadır. Bu sandıklar, aşağıdaki şartların yerine getirilmesi durumunda hak sahiplerine (emekli/dul/yetim) bir yaşlılık aylığı bağlamaktadırlar.

Aşağıda işletme emekli aylığına hak kazanılması için gerekli olan şartlar belirtilmiştir:

1. Firmalarda;
 - a) İşyerinde bir işletme emekli sandığı (Betriebliche Altersversorgung) kurulmuş olmalıdır.
 - b) İşçi aynı işyerinde aralıksız en az 10 veya 12 yıl çalışmış ve 10 yıldan beri bu sandık kapsamına alınmış olmalıdır.
 - c) İşçi işten ayrıldığında 35 yaşını doldurmuş olmalıdır.
2. Alman Posta ve Haberleşme İdaresinde ve Devlet Demiryollarında çalışanlara işletme emekli sandığından aylık bağlanabilmesi için en az aralıksız 5 yıl çalışma süresi gerekmektedir.
3. İnşaat işkolunda çalışanların hem işletme emekli sandığından hem de İnşaat İşçileri Ek Emeklilik Kasasından yararlanabilmeleri mümkündür. Bunun için;
 - a) Aralıksız 10 yıl aynı işyerinde çalışmış olmak veya
 - b) Aralıklı olarak değişik inşaat firmalarında en az 220 ay (18 yıl 4 ay) çalışılmış olması gerekmektedir.
4. Maden işkolunda işletme emekli aylığı kurulmamıştır. Bu nedenle, maden işkolunda çalışanların işletme emekli aylığı talep etmeleri söz konusu değildir.

1.3.3. Sosyal Sigortalar

1.3.3.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2020 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam %
Yaşlılık malullük ölüm	9,30	9,30	18,60
Madenciler Yaşlılık Sigortası	9,30	15,40	24,70
İşsizlik Sigortası	1,25	1,25	2,5
İş Kazası/Meslek Hastalığı*	-	1,3	1,3
Hastalık	7,3	7,3	14,60
Bakım			
-Çocuklu Sigortalılar	1,525	1,525	3,05
-Çocuksuz Sigortalılar	1,775	1,525	3,3
Toplam Prim Oranı	19,375 19,375	20,675 26,775	40,05 46,15

Kaynak: F. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

(*) Kaza sigortası prim oranı işletme için geçerli olan tehlike konumuna göre belirlenmektedir.

1.3.3.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı Yıllık (Avro)	
	Genel	Türk	Genel	Türk
Yaşlılık	25.836.000	249.782	353.436.480.000	2.199.596.216
Maluliyet	1.775.112	74.056	17.999.635.680	723.348.924
Geride Kalanlar				
Dul	4.127.516	104.256	15.007.648.176	599.606.805
Yetim	254.904	11.489	923.772.096	23.731.819
Toplam	31.993.532	439.802	387.367.535.952	3.546.283.764

Kaynak: Alman Yaşlılık Malullük Ölüm Sigortası

1.3.3.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı Yıllık (Avro)
Yaşlılık	41.305	339.779.887
Maluliyet	1.515	14.998.136
Geride Kalanlar		
Dul	33.981	192.394.113
Yetim	1.078	2.080.109
Toplam	77.882	549.283.274

Kaynak: Alman Yaşlılık Malullük Ölüm Sigortası

1.3.3.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

1 Yıl İçinde Bağlanan İş Kazası ve Meslek Hastalığı Aylıkları

2019 yılı itibarıyla

	İş Kazası	İş Güzergâhında Kaza	Meslek Hastalığı
Alman	11.629	522	17.045
Yabancı	792	10	960
-Bunun içinde Türk	121	1	151
Toplam	12.421	533	18.005

1.3.3.5. İş Kazası ve Meslek Hastalığı Ödeneklerinden Yararlananların Sayıları

2019 yılı itibarıyla

	İş Kazası/Meslek Hastalığı Vakası	Hak Sahibi	Ödenen Tazminat Miktarı (Milyon Avro)
Alman	752.284	807.567	5.864
Yabancı	47.432	48.709	365
- Bunun içinden Türk	8.174	15.923	122
Toplam	799.716	807.567	6.049

Kaynak: Alman Kaza Sigortaları Birliği

1.3.4. Sosyal Yardımlar

1.3.4.1. Birinci Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayıları ve Miktarı

2020 yılı itibarıyla

1'inci Basamak İşsizlik Parası	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	904.901	259.379	38.108
Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	1.112	1.112	1.112

1.3.4.2. İkinci Basamak İşsizlik Parası Alanların Sayıları ve Miktarı

2020 yılı itibarıyla

2'inci Basamak İşsizlik Parası	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	1.541.694	535.668	90.989
Ödenen Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	Bekâr 684 Evli 1.582	Bekâr 684 Evli 1.582	Bekâr 684 Evli 1.582

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.3.4.3. İş Piyasası Dışına Çıkanların Aldıkları Sosyal Yardımlar

2020 yılı itibarıyla

Sosyal Yardım	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	1.506.242	657.200	42.300
Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	Bekâr 684 Evli 1.582	Bekâr 684 Evli 1.582	Bekâr 684 Evli 1.582

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.3.4.4. Yardım Miktarları

01.01.2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ikinci basamak işsizlik parası uygulaması çerçevesinde hak sahipleri için yardım miktarları artırılmıştır. Yalnız yaşayanlar için mutata yardım miktarı aylık 8 Avro artırılarak 432 Avro olarak belirlenmiştir. Aşağıda yardım basamaklarına göre mutata yardım miktarları belirtilmiştir. Sosyal Kanun'un 12'nci Kitabına göre istihdam piyasası dışında kalan ve yardıma muhtaç kişiler için ödenen sosyal yardım ödenekleri de yardım miktarlarıyla aynıdır:

Açıklama	Yardım
1'inci basamak yardım miktarı (Yalnız yaşayan ve yalnız çocuk yetiştiren hak sahipleri)	432 Avro (artış +8 Avro)
2'nci basamak yardım miktarı (Aynı hanede yaşayan eşlerden her biri için)	389 Avro (artış +15 Avro)
3'üncü basamak yardım miktarı (Ailesi yanında yaşayan 25 yaşın altında yetişkin hak sahipleri)	345 Avro (artış +6 Avro)
4'üncü basamak yardım miktarı (14-18 yaşındaki çocuklar)	328 Avro (artış +6 Avro)
5'inci basamak yardım miktarı (6-14 yaşındaki çocuklar)	308 Avro (artış +6 Avro)
6'ncı basamak yardım miktarı (0-6 yaşındaki çocuklar)	250 Avro (artış +5 Avro)

1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.4.1. Sayısal Veriler

1.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Okul Tipi	Öğrenci Sayısı		Türk
	Genel	Yabancı	
Anasınıflar (Vorklassen)	12.520	2.580	43
Anaokulu (Schulkindergarten)	18.930	4.880	312
İlkokul (Grundschule)	2.896.102	325.616	16.890
Ortaokul (Hauptschulen)	412.396	94.867	6.438
Farklı eğitim veren okullar (Schulen mit mehreren Bildungsgängen)	534.279	49.850	2.236
Ortaokul (Realschulen)	847.576	69.574	8.500
Kapsamlı ortaokul (Gesamtschule)	1.120.436	134.320	11.950
FreieWaldorf okulları	85.122	2.340	54
Lise (Gymnasium)	2.227.498	110.612	10.480
Akşam okulları (Abendschulen)	1.855	670	742
Öğrenme engelli okulları (Förderschulen)	318.101	35.890	3.877
Akşam Liseleri (Abendgymnasien)	13.012	2.116	580
Kolejler (Kollegs)	14.578	2.601	346
Diğer	11.900	11.450	185
Toplam	8.514.305	847.366	62.633

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Okul türü	Çocuk Sayıları		Türk
	Genel	Yabancı	
Kısmi meslek okulları	1.780.118	152.016	36.112
Meslek hazırlık sınıfları	124.463	79.455	2.133
Meslek okulları	427.780	65.378	17.005
Meslek teknik okulları	18.954	1.386	355
Meslek liseleri	210.016	12.756	3.865
Meslek ortaokulları	140.430	13.743	4.896
Mesleki uzmanlık okulları	192.152	9.632	2.030
Meslek akademileri	9.900	720	79
Sağlık meslek okulları	144.213	20.175	3.118
Diğer	18.530	1.860	2.756
Toplam	3.066.556	357.121	72.349

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.4.1.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Almanya’da bulunan Eğitim Ataşeliklerinin verilerine göre, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Türk Dili ve Kültürü derslerine devam eden Türk öğrencilerinin sayısı yaklaşık 60.000’dir.

1.4.1.4. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Federal İstatistik Dairesi’nin verilerine göre, 2019-2020 eğitim öğretim yılında yükseköğrenime devam eden yabancı öğrencilerin sayısı 411.601, Türk öğrencilerinin sayısı 38.902’dir.

1.5. GÖÇ VE UYUM

1.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa (Fachkräfteeinwanderungsgesetz)

Almanya’da kalifiye işgücü açığını kapamak amacıyla üçüncü ülkeden gelecek yabancı işgücüne Alman iş piyasasının açılmasını sağlayacak “Nitelikli İşgücünün Göçüne İlişkin Yasa” (Fachkräfteeinwanderungsgesetz) 2020 yılında yürürlüğe girmiştir.

Yeni düzenleme ile üniversite mezunu olmayan kalifiye işgücünün Almanya’ya gelmesi ve burada iş aramasına imkân sağlanmaktadır. Üniversite mezunu olmayan ancak kalifiye bir meslek diploması sahibi üçüncü ülke vatandaşlarının Almanya’ya gelerek çalışmalarına izin verecek düzenlemeye göre, yabancılardan Almanya’da tanınan bir meslek diploması sahibi olunması şartı yanında, Almanya’da iş arayacakları süre zarfında geçimlerinin sağlandığı şartını yerine getirmeleri istenecektir. Ayrıca çalışılacak mesleğe uygun Almanca dil bilgisi de koşul olarak istenmektedir.

Anılan Yasa aşağıda belirtilen yenilikleri getirmektedir:

- Almanya’da açık bir işyerinin ve yabancı talep sahibinin buna uygun mesleki bir kalifikasyonunun bulunması halinde, üniversite veya Almanya’da tanınan bir meslek diploması sahibi üçüncü ülke vatandaşlarının her meslek alanında çalışmalarına izin verilmiştir. Böylece bazı mesleklerde yabancılara getirilmiş kısıtlamalar ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca, Alman ve AB vatandaşlarının iş piyasasına girişlerine ilişkin öncelik ilkesi de yürürlükten kaldırılmıştır. Alman ve AB vatandaşlarına yönelik öncelik ilkesi işsizliğin çok yüksek olduğu bölgelerde gerektiğinde yeniden uygulamaya konulabilecektir.
- Yurt dışından gelecek meslek diploması sahibi üçüncü ülke vatandaşlarının Almanya’da mesleklerine uygun bir işyeri bulabilmeleri için bunlara 6 aya kadar sınırlı oturma izni verilmektedir. Ayrıca bu kişilerden mesleklerini tanıtmaları ve mesleklerinin ifasına uygun Almanca dil bilgisi istenmektedir. Yabancıların tüm mesleklerde Almanya’ya gelmelerine izin verilecektir. Koşulların değişmesi halinde Alman Hükümetinin çıkaracağı kanun hükmünde kararnamelerle bazı mesleklerle girişlere kısıtlamalar getirilebilecektir. Sosyal yardım sistemlerine göçün engellenmesi amacıyla yabancı iş aradığı süre boyunca Almanya’da geçimini kendi imkânlarıyla temin etmek ve maddi durumunun yeterliliğini kanıtlamak zorundadır.
- İkamet Kanunu’nun 17a maddesince öngörülen „bir yabancıya meslek diplomasının tanıtılmasında eksik kalan mesleki kalifikasyonu tamamlayıcı eğitim önlemlerinden Almanya’da yararlanabilmesi için 18 aya kadar ikamet izni verilmesine ilişkin düzenleme“ daha da genişletilmiştir.

- Yurt dışından başvuracak adaylara kolaylık sağlaması amacıyla başvuru prosedürü kolaylaştırılmıştır.

1.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

1.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Yaklaşık Sayı
Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB)	900
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	1.700
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	600
İşadamları Dernekleri	350
Spor Dernekleri	400
Diğerleri	800
Toplam	4.750

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşelikleri

1.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	1
Federal Parlamento	11
Eyalet Parlamentoları	24
Yerel Yönetimler	92
Yabancılar Meclisleri	1.300
Toplam	1.425

Kaynak: Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

1.5.3. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

İstisna Akdi İşgücü Anlaşması

Almanya’da İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde 2020 Aralık ayında 566’sı inşaat sektöründe, 1.991’i inşaat yan sektöründe, 6’sı ormancılık, madencilik, taş işleme alanı ve 2’si yalıtım alanında olmak üzere toplam vatandaşımız 2.565 vatandaşımız istihdam edilmiştir. 2020 yılında ayda ortalama 2.912 Türk vatandaşı anılan Anlaşma çerçevesinde Almanya’da çalışmıştır. İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde iş üstlenecek Türk firmalarına 01.10.2020 tarihinden sonraki 1 yıllık dönemde 5.870 kişilik kontenjan ayrılmıştır.

2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

2.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2019 yılı itibarıyla

	Genel	Türk
Erkek	161.588.973	113.044
Kadın	166.650.550	99.445
Toplam	328.239.523	212.489

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi

2019 yılı itibarıyla

Nüfus Grupları	Nüfus
Yerli	283.306.622
Yabancı (ABD Vatandaşı)	23.182.917
Yabancı (ABD Vatandaşı olmayan)	21.749.984
Toplam	328.239.523

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi

2.1.2. ABD'deki Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

İkamet ve Vatandaşlık Bakımından Türkler

2019 yılı itibarıyla

2019	Yıl İçinde Sürekli Oturma İzni Olan Türk Sayısı	Yıl İçinde Amerikan Uyuşuna Geçen Türklerin Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı*
Toplam	5.713	3.289	-

Kaynak: ABD İç Güvenlik Bakanlığı, "Doğduğu Ülke Bazında Amerikan Uyuşuna Geçenler, Doğduğu Ülke Bazında Sürekli Oturma İzni Alanlar"

*ABD Nüfus İdaresi Türk/ Çifte vatandaşlık bazında veri vermemektedir.

Doğum Yeri Bakımından Türkler

2019 yılı itibarıyla

	Toplam	Erkek (%)	Kadın (%)
ABD doğumlu Türkler	97.148	49,4	50,6
ABD dışında doğan Türkler	115.341	56,4	43,6
ABD dışında doğup Amerikan vatandaşlığına geçen Türkler	58.111	56,5	43,5
ABD dışında doğup Amerikan vatandaşlığına geçmeyen Türkler	57.230	56,3	43,7

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi

Konularına Göre Türklerin 2019 Yılı İçinde Aldıkları Sürekli Oturma İzinleri

Konu	Kişi Sayısı
ABD Vatandaşı olan Yakın Aile Bireyleri Vesilesiyle ⁽¹⁾	2.264
Aile Bireyi Destekli ⁽²⁾	236
İstihdam Yoluyla	1.625
Vize Piyangosu	1.356
Mülteci / Sığınmacı	209
Diğer	23
Toplam	5.713

⁽¹⁾ ABD vatandaşı, eşi, ebeveynleri ile 21 yaş altındaki evlenmemiş çocukları için Green Card başvurusu yapabilir.

⁽²⁾ Hem ABD vatandaşı hem de Green Card sahibi kişiler eşi, ebeveynleri ile 21 yaş altındaki evlenmemiş çocukları için Green Card başvurusu yapabilir.

2.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2019 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek (%)	Kadın (%)	Toplam (%)	Toplam Sayı
5 yaş altı	-	-	7,3	-
5-17	-	-	17,1	-
18-24	-	-	9,6	-
25-34	-	-	16,3	-
35-44	-	-	18,6	-
45-54	-	-	14,0	-
55-64	-	-	8,8	-
65-74	-	-	4,7	-
75 yaş ve üzeri	-	-	3,7	-
Toplam	53,2	46,8	-	212.489
18 yaş altı	47,8	52,2	100	51.661
18 yaş üzeri	54,9	45,1	100	160.828
18-34	54,2	45,8	100	54.983
35-64	55,7	44,3	100	88.004
65 yaş ve üzeri	53,1	46,9	100	17.841

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi

2.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere Göre Dağılımı

2019 yılı itibarıyla

Eyaletler	2019 Yılında Amerikan Uyruğuna Geçen Türk Kökenliler	2019 Yılında Sürekli Oturma İzni Alan Türk Kökenliler
Alabama	15	20
Alaska	-	6
Arizona	34	71
Arkansas	17	15
California	433	864
Colorado	26	63
Connecticut	58	87
Delaware	26	25
District of Columbia	19	32
Florida	250	410
Georgia	86	144
Hawaii	3	6
Illinois	129	173
Indiana	28	44
Iowa	9	22
Kansas	6	13
Kentucky	3	6
Louisiana	15	33
Maine	3	9
Maryland	77	117
Massachusetts	117	248
Michigan	29	58
Minnesota	20	44
Mississippi	4	-
Missouri	26	32
Montana	-	4
Nebraska	-	18
Nevada	27	24
New Hampshire	7	10
New Jersey	412	633
New Mexico	8	9
New York	462	816
North Carolina	55	90
North Dakota	-	11
Ohio	53	135
Oklahoma	6	21
Oregon	24	51
Pennsylvania	103	190
Rhode Island	14	20
South Carolina	16	35
South Dakota	-	6

Tennessee	29	45
Teksas	323	608
Utah	13	22
Vermont	-	14
Virginia	122	223
Washington Eyaleti	68	117
West Virginia	4	4
Wisconsin	37	45
Wyoming	3	4
ABD Ordu Görev Yerleri	-	5
Bilinmeyen	58	6

Kaynak: ABD İç Güvenlik Bakanlığı

2.1.5. Türkiye Doğumlu Türk Kökenlilerin Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

2019 yılı itibarıyla

Ülke	Göçmen Sayısı	Göçmen Nüfusuna Oranı %
Türkiye*	117.291	0,0026
Meksika	10.932.000	24,3
Hindistan	2.688.000	6,0
Çin	2.482.000	5,5
Filipinler	2.045.000	4,6
El Salvador	1.412.000	3,1
Vietnam	1.384.000	3,1
Küba	1.360.000	3,0
Dominik Cumhuriyeti	1.169.000	2,6
Guatemala	1.111.000	2,5
Kore	1.039.000	2,3
Diğer	19.310.000	43,0
Toplam**	45.049.291	100

Kaynak: Göç Politikası Enstitüsü, ABD'deki En Çok Göçmeni olan 10 Ülke

(*) Türkiye doğumlu göçmenler

(**) Göçmenler (yabancı ülke doğumlu) ABD doğumlu olmayanları ifade etmektedir. Bu rakama, Amerikan vatandaşlığına geçen, sürekli oturma izni olan, bazı legal göçmen olmayan (örn: öğrenci ya da çalışma vizesi olanlar) ve mülteci statüsünde ya da ABD'de yasadışı şekilde ikamet eden kişileri kapsamaktadır.

2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

2.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

ABD’de 2020 yılında 147.795.000 kişi işgücünde bulunmaktadır. İstihdam oranı %4 puan düşerek %56,8’e inmiştir. 99.587.000 kişi işgücüne katılmamaktadır.

Koronavirüs salgını nedeniyle 2020 yılı ulusal işsizlik oranı ortalaması %4,4 artarak %8,1’e yükselmiş, yıl içinde 20.360.000 iş kaybı yaşanmıştır. 2020 yılında ortalama 6,31 milyon iş mevcut olup 13 milyon işsiz bulunmaktadır.

2020 yılında ABD’de bulunan 83,1 milyon ailenin %78,2’sinde en az bir kişi çalışmaktadır. Ailelerin %9,8’inde işsiz kişi bulunmakta olup bu oran geçen yılın iki katı kadardır. En az bir işsiz kişinin bulunduğu ailelerin sayısı 4 milyondan 2020’de 8,1 milyona çıkmıştır.

Amerika İşgücü İstatistikleri Bürosu tarafından yayınlanan 1 Ekim 2020- 30 Eylül 2021 tarihleri arasında geçerli Ulusal Ortalama Haftalık Ücret (NAWW) ile Asgari ve Azami Tazminat bedelleri aşağıda belirtilmektedir:

1 Ekim 2020 – 30 Eylül 2021 Tarihleri Arasında Geçerli Ücret ve Oranlar

Ulusal Ortalama Haftalık Ücret	816,35 \$
Asgari Tazminat	1.632,70 \$
Azami Tazminat	408,18 \$
Artış Oranı	%4,65

2020 yılında engelli kişilerin istihdam oranı %17,9’dur. 16 ila 64 yaş arasındaki kişilerde istihdam oranı 2020 yılında engellilerde %29,1 iken, engelli olmayanlarda %70’e düşmüştür. Engelli olmayan kişilerde yarı zamanlı çalışma oranı %16 iken engelli çalışanların %29’u yarı zamanlı çalışmaktadır. 2020 yılında engelli kişilerde işsizlik oranı %5,3 artarak %12,6 olmuştur. Engelli erkeklerde işsizlik oranı (%12), engelli kadınlara (%13,2) göre daha düşüktür.

2020 yılında 18.5 milyon gazi/eski asker bulunmakta olup 18 yaş ve üzeri nüfusun yaklaşık %7’sini oluşturmaktadır. Bu sayının %37’sini (6,8 milyon) II. Dünya Savaşı, Kore ve Vietnam Savaşları, %41’ini (7,6 milyon) Körfez Savaşı Dönemi I (Ağustos 1990- Ağustos 2001) ve Körfez Savaşı Dönemi II (Eylül 2001’den bu yana), %22’sini (4,1 milyon) ise savaş dönemleri dışında kalan dönemlerde savaşmış gazi/eski askerler oluşturmaktadır. Tüm gazi/eski askerlerin %10’u kadındır. Tüm gazi/eski askerlerin işsizlik oranı salgın döneminde %6,5’e yükselmiştir.

Koronavirüs Yardım, Rahatlatma ve Ekonomik Güvenlik Yasası (CARES)

Salgının ekonomik sonuçlarını azaltmayı amaçlayan ve 2 trilyon Dolar tutarında bir destek paketini içeren Koronavirüs Yardım, Rahatlatma ve Ekonomik Güvenlik Yasası (CARES Yasası), ABD Senatosu ve Temsilciler Meclisi'nde onaylanmıştır. Yasa, 27 Mart tarihinde Başkan Trump tarafından imzalanmıştır. Yeni yasa uyarınca yapılan yardımlar aşağıda belirtilmiştir:

1. Nakdi Yardım

- Yıllık brüt geliri 75.000 Dolar ve altında olan kişilere, tek defaya mahsus olmak üzere 1.200 Dolar (16 yaş altındaki çocukları için ek 500 Dolar) yardım yapılmıştır. Çocuğu olmayan ve toplam yıllık brüt gelirleri 150.000 Dolar ya da altında olan evli çiftler ise toplamda 2.400 Dolar ödeme almışlardır.
- 75.000/150.000 Dolar gelir tavanını gecen her 100 Dolar için yardım miktarı 5 Dolar azalmıştır. Buna göre bekârlar için 99.000 Dolar, çocuksuz evli çiftler için ise 198.000 Dolar kotası uygulanmıştır. 2 çocuklu aileler, gelirleri 218.000 Doları aştığı takdirde herhangi bir ödeme alamamıştır. Ailesini geçindiren kişi olarak vergi beyannamesi dolduranlar ise 112.500 Dolar ya da daha az kazandıkları takdirde bu ödmeden yararlanabilmiştir. Yetişkin olsa dahi başka biri tarafından bakılmakla yükümlü olunan kişiler bu ödemeyi alamamıştır.
- Yurt dışında yaşayan ABD vatandaşları da bu ödemeyi alabilmiştir.

2. İşsizlik Maaşı

- İşsizlik maaşı alma şartları genişletilmiştir. Kendi namına çalışanlar ile yarı zamanlı çalışanlar da bu yardımdan faydalanabilmiştir.
- İşsizlik maaşları eyaletten eyalete değişmektedir. Yeni yasayla birlikte haftalık işsizlik maaşı almaya hak kazanan kişilere belirlenmiş eyalet işsizlik maaşına ek olarak haftada 600 Dolar verilmiştir.
- Kendi namına çalışanlar için işsizlik maaşı, Afet İşsizlik Desteği Programı'nda belirlenen bir formül kullanılarak daha önceki gelirleri temel alınarak hesaplanmıştır. Kendi namına çalışanlar da işsizlik maaşına ek olarak haftada 600 Dolar almışlardır.
- Birçok eyalette işsizlik maaşı 26 hafta boyunca verilmektedir. Yeni yasaya göre, ek olarak 13 hafta daha maaş verilmiş böylelikle 26 hafta uygulaması yapılan eyaletlerde bu süre toplamda 39 haftaya çıkartılmıştır. Bu süre azami 39 haftadır ancak bazı eyaletlerde daha kısa süreli olmuştur.
- İşsizlik maaşları 27 Ocak 2020 tarihinden itibaren hesap edilmeye başlanmış olup 31 Aralık 2020 tarihine kadar sürmüştür.

3. Emeklilik Hesapları

- ABD’de çeşitli emeklilik hesapları bulunmaktadır ve hesap çeşidine göre 70.5 ya da 72 yaşından sonra hesaptan her yıl en az ‘zorunlu asgari pay’ tutarında para çekilmesi zorunludur. Belirlenen yaştan önce, hesaptaki bakiyenin yarısını geçmemek kaydıyla 50.000 Dolara kadar para çekilebilmektedir ancak para cezasına tabiidir. 2020 takvim yılı boyunca, emeklilik hesaplarından zorunlu asgari pay çekilmemiş, paraya ihtiyacı olmayanların yatırımlarını muhafaza etmesi amaçlanmıştır. Emeklilik hesabından para çekmek durumunda kalanlar ise 2020 yılında, öngörülen %10’luk cezayı ödemek zorunda kalmadan, normal miktarın iki katı olan 100.000 Dolara kadar para çekebilmişlerdir. Bu istisna sadece Koronavirüs sebebiyle yapılacak çekimlerde geçerli olmuştur.

4. Küçük İşletmelere Yönelik Destekler

- Amerikalı Çalışanların Maaş Almasına ve İstihdam Edilmesine Devam Edilmesi Yasası, Koronavirüs salgınının sebep olduğu ekonomik kayıplar sonucu çalışanların işlerini kaybetmemesi ve küçük işletmelerin batmasının önlenmesi amacıyla 377 milyar Dolar sağlamıştır.
- İşçi çıkartılmasını önlemek amacıyla, gerekli şartlara haiz, 500’den az çalışanı olan küçük işletmelere, kendi namına çalışanlara ve kâr amacı gütmeyen örgütler-kuruluşlara yönelik 350 milyar Dolar tutarında, geri talep edilmeyecek bir kredi programı oluşturulmuştur. “Maaş Koruma Programı” adlı bu kredi programı Küçük İşletmeler İdaresi- SBA tarafından yürütülmüştür.
- Bu kapsamda işletmeler, en fazla 10 milyon Dolar olmak üzere, 1 Ocak – 29 Şubat tarihleri arasında çalışanlarına ödedikleri maaş tutarına göre, (aylık yapılan maaş ödemesinin %250’si kadar) kredi almışlardır. Bu ödemeler, sağlık sigortası, emeklilik hesabı katkı payı, ücretli izin dâhil tüm maaş ödemelerini kapsamıştır.
- Yasa, Küçük İşletmeleri Geliştirme Merkezleri ve Kadınların Sahip Olduğu İşletmeler dâhil olmak üzere SBA ortaklarına, Koronavirüsten etkilenen küçük işletmelere rehberlik, eğitim ve ilgili destekleri sağlamaları için hibe vermeleri amacıyla 265 milyon Dolar sağlamıştır.

Ek Yardım Paketi

Başkan Trump 484 milyar Dolar tutarındaki Ek Yardım Paketini 24 Nisan 2020 tarihinde onaylamıştır. Bu fonun 321 milyar Doları, Maaş Koruma Programı kapsamında küçük işletmelere yönelik krediler olarak kullanılmıştır. Geri kalan fonun 60 milyar Doları yine küçük işletmelere yönelik ekonomik felaket kredisi, 75 milyar Doları hastaneler için acil durum yardımı, 25 milyar Doları ise Koronavirüs testleri için kullanılmıştır.

Mart sonunda yasalaşan 2 trilyon Dolarlık yardım paketi çerçevesinde Maaş Koruma Programı için ayrılan 350 milyar Dolar 14 gün içinde tükenmiş ve bu ek fon özellikle küçük işletmelerin ihtiyaçlarını karşılamak için çıkartılmıştır.

ABD Temsilciler Meclisi 1 Ekim 2020 tarihinde 2,2 trilyon Dolar tutarındaki üçüncü Koronavirüs yardım paketini geçirmiştir. Ancak Başkan Trump, Koronavirüs ile mücadelede yeni bir ekonomik yardım paketi görüşmelerini 3 Kasım 2020 Başkanlık Seçimleri sonrasına bıraktığını açıklamıştır.

Üçüncü Ekonomik Yardım Paketi

27 Aralık 2020 tarihinde Başkan Trump, Kongre'den geçen 908 milyar Dolar tutarındaki Üçüncü Ekonomik Yardım Paketi Yasasını onaylamıştır. Yeni ekonomik yardım paketine ilişkin yasa, aşağıdaki yardımları içermektedir:

1. Yardım Çekleri:

İlkbaharda gönderilen yardım çeklerinin yarısı tutarında olan 600 Dolarlık çekler gönderilmiştir. Uygun şartlara haiz aileler çocuk başına ek olarak 600 Dolar daha fazla yardım almışlardır.

Düzeltilmiş brüt geliri 75.000 Dolardan fazla olanların ödemeleri aşamalı olarak yapılmış olup brüt geliri 99.000 Dolardan fazla olanlar yardım alamamıştır. Gelir eşiği çiftler için iki katıdır. Sosyal Güvenlik numarası olmayan illegal göçmenler ödeme alamamıştır. Ancak ilk yardım paketinden farklı olarak eş ve çocuklar, Sosyal Güvenlik numarası olmaları şartıyla ödeme alabilmiştir.

2. İşsizlik Maaşı:

İşsizler, 14 Mart tarihine kadar haftada 300 Dolar tutarında federal iyileştirme yardımı almışlardır. Bu tutar, ilk etapta, Temmuz ayına kadar ödenen miktarın yarısı kadardır. Bu yardım paketi, Mart ayında çıkartılan CARES Yasası'yla oluşturulan ve yıl sonunda süresi biten diğer iki salgın işsizlik programının da 11 hafta uzatılmasını sağlamıştır.

Salgın İşsizlik Yardımı programı, ilk olarak kısa süreli işte çalışanlar, serbest çalışanlar, bağımsız yükleniciler, kendi namına çalışanlar ve korona virüsten etkilenen belli kişilere sağlanan işsizlik yardımıdır. Salgın Acil Durum İşsizlik Tazminat programı, eyalet yardımlarını tüketmiş olanlara, ilave 13 hafta daha ödeme sağlamıştır. Her iki program da 14 Mart'ta yeni başvurulara kapalı olmuş ancak 5 Nisan tarihine kadar, azami hafta kotasına ulaşmamış olan mevcut alıcılar için devam etmiştir.

3. Küçük İşletmelere Yönelik Krediler:

Maaş Koruma Programı, ikinci yardım paketinde yeniden açılmış ve salgından ekonomik açıdan kötü etkilenen küçük işletmelerin ikinci bir krediye başvurabilmeleri sağlanmıştır. İkinci krediler, 300'den az çalışanı olan ve 2020'nin birinci, ikinci ve üçüncü çeyreğinde geliri en az %25 oranında düşüş kaydetmiş işletmelere verilmiştir.

4. Gıda Yardımı:

Yardım paketi, SNAP (Ek Gıda Yardımı Programı) yardımlarının 6 ay boyunca %15 artırılmasını sağlamış ancak dağıtım şartları genişletilmemiştir. İlk yardım paketindeki 4 aylık yardım süresine kıyasla ikinci yardım paketi daha uzun süreli yardım içermektedir.

Yardım paketinde ayrıca Salgın EYT (Elektronik Yardım Transferi) Programı kapsamı 6 yaş altında çocuğu olan, gıda yardımı alan, çocuk yardımına kayıtlı ve yardım almaya uygun bulunan aileleri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Yardım paketi kapsamında; gıda bankaları ve erzak depolarına Acil Durum Gıda Yardımı Programı aracılığıyla 400 milyon Dolar gönderilmiştir. Ayrıca, ayda 700.000 yaşlı Amerikalıya hizmet veren, Meal on Wheels gibi yaşlılara yönelik gıda hizmetleri için 175 milyon Dolar, 60 yaş üstü kişilere yönelik Tarım Bakanlığı'na bağlı gıdaları sağlayan CSFP programına 13 milyon Dolar verilmiştir.

5. Gelir Vergisi Ödemesi:

Çalışanlarının gelir vergisi ödemelerini Ağustos ayından sonrasına erteleyen işverenler için ödeme süresi, 2021 yılı sonuna kadar uzatılmıştır. Normal şartlarda ertelenen ödemelerin 30 Nisan tarihine kadar yapılması gerekmektedir.

Diğer Yardımlar

- Ulusal acil durum ilan edilmesiyle, Koronavirüs salgını tehlikesinden Amerikalıları korumak amacıyla, federal düzeyde eyalet ve yerel yönetimlere 50 milyar Dolara kadar fon sağlanmıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı, Koronavirüsün işyerlerinde neden olduğu olumsuz etkilerle mücadele için 100 milyon Dolar tutarında **İşinden Edilmiş İşçi Hibesi (DWG)** sağlamıştır. Koronavirüs kaynaklı iptaller ya da kapatmalardan kaynaklanan işten çıkartmalara çare olarak hibeye hak kazananlar İstihdamı Kurtarma/ İşinden Edilmiş İşçi Hibesine de başvurabilmektedir.
- ABD Çalışma Bakanlığı, Hazine Bakanlığı ve Vergi Dairesi (IRS), Başkan Trump'ın 18 Mart 2020 tarihinde imzaladığı **Önce Aileler Koronavirüse Müdahale Yasası (FFCRA)** uyarınca çalışanlara, 500'den daha az işçi çalıştıran küçük ve orta ölçekli işletmelere yönelik, Koronavirüs kaynaklı ücretli izin maliyeti ve vergi desteği verilmiştir. Bu çerçevede çalışanlar, Koronavirüs kaynaklı sebeplerle (karantina altında olduğu ve/veya Koronavirüs semptomları gösterip teşhis konulması sürecinde olduğu için) 80 saate kadar ücretli izin alabilmiştir. Çocuklarının okullarının kapalı olması, çocuklara bakacak kişi bulunmaması ya da karantina altında bir kişiye bakmak durumunda kalınması nedenleriyle çalışanlar, 80 saate kadar ücretlerinin 2/3'ü oranında ücretli çocuk bakım izni alabilmiş ve bu süreyi 10 haftaya kadar uzatabilmiştir. İşverenler, bu kapsamda ödedikleri ücretli izinlerin parasının tamamını geri alabilmiştir. Kendi namına çalışanlar da aynı şekilde faydalanmıştır.

- ABD Çalışma Bakanlığı'na bağlı Saat Ücreti Birimi (WHD), salgına bağlı olarak uzaktan çalışma düzenlemesinin yaygınlaşması ile işverenlerin, çalışanlarının çalışma saatlerini takip etme sorumluluklarını netleştiren Teknik Yardım Bülteni 2020-5'i yayınlamıştır. Salgınla birlikte giderek daha çok kişi uzaktan çalışmakta ve uzaktan eğitim alan çocuklarıyla ilgilenmek gibi bir dizi ailevi sorumlulukları ile işleri arasında bir denge kurmaya çalışmıştır. Bu durum işverenlerin mesai saatlerini takip etmesi, hesaplaması konusunda zorluk yaratmıştır. Yayımlanan bu kılavuz ile çalışanların aldıkları maaşı nasıl hak ettikleri belirlenmiş ve işverenlerin uzaktan çalışanlarla ilgili ihtiyaç duydukları tüm araçlara sahip olmaları sağlanmıştır.
- ABD Çalışma Bakanı Scalia, Başkan Trump'ın 2021 Mali Yılı Bütçesi ile yaptığı açıklamaya ilişkin olarak, "gerek çıraklık programlarına erişimin yaygınlaştırılması gerek ordu mensuplarının kariyerlerinde bir sonraki döneme geçişlerine yardımcı olmak ya da ücretli aile izni seçenekleri sunmak olsun, bütçenin Amerikalı çalışanların günümüzün güçlü ekonomisinde gelişmeleri için daha çok fırsat yarattığını" ifade etmiştir. Çalışma Bakanlığı'nın 2021 MY ihtiyari bütçe talebi 11,1 milyar Dolar olup önemli noktaları aşağıda belirtilmiştir:
 - Çıraklıklara 200 milyon Dolar yatırım yaparak yetenek açığını kapatmaya devam edilmiştir. Bütçe aynı zamanda, çıraklığın az kullanıldığı sağlık hizmetleri, bilişim teknolojisi ve ileri imalat gibi sektörlerde çıraklığı genişletmek için verilen Bakanlık hibelerine destek olmak amacıyla H-1B geçici işçi vize programı için alınan Amerikan Rekabet Gücü ve İşgücü Geliştirme Yasası ücretini iki katına çıkartmayı teklif etmiştir.
 - Gazi / Eski Askerler İstihdam ve Eğitim Hizmetleri'nin (VETS) bütçesini arttırarak ülkenin gazileri, sivil hayata geçiş yapmakta olan ordu mensupları ve eşlerine yatırım yapılmıştır.
 - Evlat edinenler dâhil, yeni anne baba olan kişiler için 6 haftalık ücretli ebeveyn izni teklifini içermiştir.
 - İşçi koruma kanunlarının etkili bir şekilde uygulanmasını sağlayarak çalışanların hak ettikleri adil, güvenli ve sağlıklı işyeri ortamını sağlamayı hedeflemiştir.

Bu amaçla:

- ABD Çalışma Bakanlığı, ileri yaştaki Amerikalılara yönelik iş eğitimi ve iş arama hizmetleri geliştirmek amacıyla 312 milyon Dolar kadar fon sağlamıştır. 1965 tarihli İleri Yaştaki Amerikalılar Kanunu uyarınca İleri Yaştaki Halk Hizmetleri İstihdam Programı (SCSEP) kapsamında, İstihdam ve Eğitim İdaresi tarafından düşük gelirli, işsiz, ileri yaştaki kişilere yönelik kamu hizmeti ve iş eğitimi sağlanmaktadır. Bakanlık, 55 yaş ve üzeri kişilere, kendilerine daha iyi yetebilmeleri amacıyla, kariyer hizmeti, kamu hizmetleri faaliyetlerine dâhil etme ve iş tecrübesi ile iş becerisi eğitimleri sağlayacak örgütlere hibe vermiştir.
- ABD Çalışma Bakanlığı, yerel seviyede eğitim fırsatları sağlayan Kızılderili ve Amerikan Yerlisi programları kapsamında 340 örgüt ve kabileye 68 milyon Dolar tutarında fon tahsis etmiştir. Bu tutarın yaklaşık 54 milyon Doları yetişkinlere yönelik programlara, 13 milyon Doları ise gençlik programlarına harcanmıştır.

- ABD Çalışma Bakanlığı, hüküm giymiş, düşük gelirli ya da liseden terk, 18-24 yaşlarındaki genç yetişkinlerin işgücüne katılmaları için destek sağlayan örgütlere 25 milyon Dolara kadar fon sağlamıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı, engelli kişilerin rekabete dayalı bütüncül istihdamı için çalışan İstihdam Fırsatlarının Ulusal Çapta Yaygınlaştırılması Ağı'na (NEON) katılmaları için 5 Ulusal Tedarikçi Örgüt (NPO) belirlemiştir. Rekabete dayalı bütüncül istihdam, çalışanların çoğunun engelli olmadığı ve işverenin çalışanlarına asgari ücret ya da yürürlükteki ücreti (hangisi daha yüksek ise) ödediği bir istihdam şeklidir. Her bir NPO, engelli çalışanlara rekabete dayalı bütüncül istihdama hazırlanmaları ve istihdam edilmeleri için ağlarının kapasitesini güçlendirmeleri amacıyla politika danışmanlığı, teknik destek ve mentörlük hizmeti almıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı, işyeri çeşitliliğini özendirmek ve Amerikalı çalışanların iyi işlere erişimlerini kolaylaştırmak amacıyla İş fırsatı Vergi İndirimi (WOTC) programıyla yaklaşık 2,5 milyon Dolar tutarında fon tahsis etmiştir. WOTC, işverenlerin, istihdam edilmekte ciddi engellerle karşı karşıya kalan kalifiye gazi / eski asker, eski hükümlüler, uzun süredir işsizlik yardımı alan kalifiye kişiler ile Ek Gıda Yardımı Programı (SNAP) yardımı alan kişiler dâhil, hedeflenmiş belirli gruplara mensup kişileri işe almaları için düzenlenmiş federal bir vergi indirimidir.
- ABD Çalışma Bakanlığı, İşgücü İnovasyonu ve Fırsatı Kanunu (WIOA) Yetişkin ve İşinden Edilmiş İşçi programı kapsamında eyalet ve bölgelere 1,5 milyar Dolar tutarında fon sağlamıştır. Bu yatırımlar eyalet ve yerel bölgelerin, işletmeler ve iş arayanlara hizmet sağlamalarına ve kamu işgücü sisteminin 6,6 milyon mevcut elemanın istihdam edilmesine yardımcı olmalarını sağlamıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı, YouthBuild (Gençlik İnşası) için WAIO Kanunu kapsamında yaklaşık 89 milyon Dolar tutarında hibe sağlamıştır. 16-24 yaş arası risk altındaki genç ve genç yetişkinlere yönelik eğitim, mesleki beceri eğitimi ve istihdam hizmetlerini destekleyecek çıraklık öncesi hizmetler sunan örgütlere fon verilmiştir.
- ABD Çalışma Bakanlığı, 14-21 yaş arası gençlere işgücü imkânı tanıyacak ulusal 'okul dışı zaman' (*Out of school time (OST): okulun olmadığı zamanlarda öğrencilerin katıldığı özel programlar*) örgütlerine 10 milyon Dolar tutarında hibe sağlamıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı'na bağlı İstihdam ve Eğitim İdaresi (ETA), Ulusal Tarım İşçisi İş Bulma Programı (NFJP) aracılığıyla, Koronavirüsü salgını sebebiyle ülkenin gıda talebinin sağlanmasında oynadıkları önemli rol sebebiyle tarım işçilerinin ekonomik istikrarını desteklemek amacıyla 91,8 milyon Dolar tutarında fon sağlamıştır.
- Ocak ayı ABD'de Ulusal İnsan Kaçakçılığı Farkındalık ayı, 11 Ocak ise ABD'de Ulusal İnsan Kaçakçılığı Farkındalık günü olarak tanınmış olup bu yıl ayrıca İnsan Kaçakçılığı Kurbanlarını Koruma Yasası'nın 20. yılıdır. Bakanlık hem ABD'de hem de yurt dışında insan kaçakçılığıyla mücadelede önemli bir yere sahiptir.
- ABD Eşit İstihdam Fırsatı Komisyonu (EEOC), 2019 Mali Yılı'nda gerçekleşen 72.675 işyerinde ayrımcılık suçlamasının detaylı dökümünü açıklamıştır. 2019 MY verileri, misillemenin en çok dava açılma konusu olmaya devam ettiğini göstermektedir. Ardından engellilik, ırk ve cinsiyet gelmektedir. Kurum ayrıca 7.514 cinsel

taciz suçlaması almıştır ki tüm suçlamaların %10,3'ünü teşkil etmektedir ve 2018 mali yılına göre %1,2 azalma kaydetmiştir. Suçlama dökümü aşağıda sunulmuştur:

- ABD Çalışma Bakanlığı, hüküm giymiş kişilerin anlamlı bir istihdam edinmeleri için çalışan 'Eve Hazırlık' (Pathway Home) ve Genç Yetişkinler için Yeniden Giriş Ortaklığı (YARP) hibe programları ile 90.992.062 Dolar tutarında fon sağlamıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı, halk eğitim merkezlerinin işgücü piyasasının vasıflı işçi talebini karşılayabilmeleri için 40 milyon Dolar tutarında Halk Eğitim Merkezlerini Güçlendirme Eğitim Hibeleri vermiştir. Bu hibeler özellikle Koronavirüs krizine bağlı, çevrimiçi ve teknoloji temelli öğrenimin geliştirilmesi ve hizmetlerin sanal ortama aktarılması gibi zorlukların aşılması amacıyla halk eğitim merkezlerinin kapasite geliştirmelerinde kullanılmaktadır.
- Yetenek Açığını Kapatmak hibe programı kapsamında 28 kamu-özel sektör çıraklık ortaklarına toplamda yaklaşık 100 milyon Dolar hibe sağlanmıştır. Bu hibeler, ileri imalat, sağlık hizmetleri ve bilişim teknolojisi dâhil çeşitli sektörlerde çıraklığın geniş çapta yaygınlaştırılmasını sağlamaktadır.

Ayrıca, çıraklık programlarının tüm ülkede yaygınlaştırılması amacıyla 73 milyon Dolar tutarında Çıraklığı Yaygınlaştırma Eyalet Hibesi verilmiştir. Bu hibeler Kayıtlı Çıraklık Programlarının (RAP) iki aşamalı fonlama sistemiyle, ekonominin geliştirilmesi ve çıraklıklar için altyapı oluşturulmasında bir araç olarak kullanılmasını amaçlamaktadır.

- İnovasyon ile Çıraklığı Yaygınlaştırmak için Eyalet Kapasitesi Oluşturma Hibeleri, bir taraftan işverenlerin katılımına, performansına ve çıraklık için olumlu sonuçlar sağlamasına ağırlık verirken, yerel çıraklık ihtiyaçlarının ele alınmasında eyaletlere azami esneklik sağlamak için iki aşamalı fonlama sistemiyle eyalet çapında RAP'lere destek vermektedir. ETA, 16-24 yaşları arasındaki gençlerin yeni ya da mevcut RAP'lere katılımlarını arttırmaları için 14 örgüte **Gençler için Çıraklığa Hazırlıklı Olma** hibeleri kapsamında toplamda 42.296.247 Dolar tutarında hibe sağlamaktadır.
- ABD Çalışma Bakanlığı, ülke çapında kayıtlı çıraklık programlarının faydalarıyla ilgili farkındalığı arttırmak ve iş dünyası liderleri ile iş arayanların katılımlarını arttırmak amacıyla bir kampanya başlatmıştır. ETA tarafından yürütülen "Çıraklığı Keşfedin" kampanyası, Bakanlığın 2017'den beri ABD'deki çıraklık programlarını büyütme ve Trump Yönetimi'nin 30 Eylül 2021 tarihine kadar 1 milyon yeni çırak sağlanması konusundaki taahhüdünü yerine getirmek için yaptığı 858 milyon Dolarlık yatırımın bir parçasıdır.
- ABD Çalışma Bakanlığı, nitelikli çıraklık programlarına daha fazla kadının alınması, eğitilmesi, mentörlük hizmeti verilmesi ve imalat, altyapı, siber güvenlik, sağlık hizmetleri ve diğer sektörlerde kariyer yapmaları için Çıraklıkta ve Geleneksel Olmayan Mesleklerde Kadın (WANTO) hibe programı kapsamında 11 adete kadar toplum temelli örgütlere toplamda 4,1 milyon Dolar tutarında hibe sağlamıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı'nın İşgücü İstatistikleri Bürosu'nun verilerine göre sadece Ekim ayında çalışanların %21,8'i korona virüs sebebiyle uzaktan çalışmışlardır. Bu oran Mayıs ayında %35'lere çıkmıştır. 2020 Mali yılında (1 Ekim -30 Eylül 2020) Mesleki Güvenlik ve Sağlık İdaresi (OSHA), korona virüsle ilgili işçi şikâyeti, yaralanma ve ölüm ve

başvurulara cevaben 21.674 teftiş tamamlamıştır. OSHA, 9.189’u korona virüsle ilgili şikâyetler olmak üzere 20.541 adet şikâyet almıştır.

- OSHA’nın Yerinde Danışma Programı, 80.910 işyeri tehlikesi saptamış ve 667.492 çalışanı olası tehlikeden alıkoymuştur. Ulusal İnşaatta Düşmeyi Önleme Güvenlik Etkinliği ile Sağ + Salim Kampanyası dâhil birçok büyük etkinliğin yapılmasına devam etmek amacıyla sanal teknolojiler kullanılmıştır. Kurum, “Günün Kovid Tavsiyesi” ve ‘Biliyor muydunuz?’ başlıklı doğrudan mesajlar göndererek bilgilendirme ve eğitim çalışmalarını yaygınlaştırmıştır.
- OSHA, sağlık ve güvenlik eğitimlerini dijital platformlara taşımış ve 1,6 milyondan fazla çalışana ulaşmıştır. 7. Ulusal İnşaatta Düşmeyi Önleme Güvenlik Etkinliği 14-18 Eylül 2020 tarihlerinde düzenlenmiştir. OSHA, bu yıl daha önceki tarihlerde düzenlenmesi planlanan etkinliği Koronavirüs salgını nedeniyle erteleyerek işverenleri, sanal ortamda ya da sosyal mesafe uygulamasıyla küçük gruplara düşme güvenliği ile ilgili bilgilendirme yapmaya teşvik etmiştir.
- OSHA, Koronavirüs salgınının başlamasından 24 Aralık 2020 tarihine kadar geçen süre içinde Koronavirüs ile ilgili ihlaller nedeniyle yapılan 295 adet soruşturma sonucu toplamda 3.849.222 Dolar tutarında ceza kestiğini açıklamıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı’nın **Maden Güvenliği ve Sağlığı İdaresi (MSHA)**, ABD’de 2019 yılında 24 adet ölümcül maden kazası yaşandığını bildirmiştir.

2.2.2. Sayısal Veriler

2.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2020 yılı itibarıyla

	Erkek (%)	Erkek	Kadın (%)	Kadın	Toplam Sayı	%
Genel	53,00	85.204.000	47,00	75.538.000	160.742.000	100
Yabancı	57,30	15.652.000	42,70	11.664.000	27.316.000	17

Kaynak: İşgücü İstatistikleri Ofisi

2.2.2.2 Çalışan Vatandaşlarımıza İlişkin Bilgiler

2019 yılı itibarıyla

	Genel	Kadın	Erkek
16 yaş ve üzeri Türk nüfus	165.865	75.497 (%45,52)	90.368 (%54,48)
İşgücünde olan	%66,9	%55,5	-
Sivil işgücü katılımı*	%66,8	%55,5	-
Çalışan	106.411 (% 64,2)	39.656 (%52,5)	66.755 (%73,87)
İşsiz	%2,6	%3	-
İşsizlik oranı	%3,9	%5,4	-
Silahlı Kuvvetler	%0,2	-	-
İşgücünde olmayan	%33,1	-	-
Özel sektörde çalışanlar	%79,6	-	-
Kamuda çalışanlar	%11,8	-	-
Kendi işinde çalışanlar	%8,2	-	-
Ücretsiz aile işçisi	%0,4	-	-

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2019 verileri

(*) Sivil çalışan: 16 yaş ve üzeri, Silahlı Kuvvetler mensubu olmayan ve hapisane, akıl hastanesi ya da huzur evinde bulunmayan hem istihdam edilen hem de işsiz kişilerin toplamını ifade etmektedir.

2.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İş Kollarına Göre Dağılımı

2019 yılı itibarıyla

Sektör	Oran %
Tarım, Ormancılık, Balıkçılık, Avcılık, Madencilik	0,3
İnşaat	5,9
İmalat	7,4
Toptancılık	2,9
Perakendecilik	10,4
Ulaşım ve Depoculuk, Havagazı, Su, Elektrik Hizmetleri	6,3
Bilişim	3,2
Finans ve Sigorta, Emlakçılık, Kiralama ve Leasing	8,5
Profesyonel, Bilimsel ve Yöneticilik ile İdari ve Atık Yönetimi Hizmetleri	15,9
Eğitim Hizmetleri, Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Hizmet	21,1
Sanat, Eğlence, Dinlence, Konaklama ve Gıda Hizmetleri	11,4
Diğer Hizmetler (Kamu Yönetimi Hariç)	4,1
Kamu yönetimi	2,7

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi

2019 yılı itibarıyla

İş	Toplam %	Erkek %	Kadın %
Yönetim, bilim ve sanat	55,6	53,8	58,78
Hizmet	12,5	11,3	14,4
Satış ve Ofis	16,4	12,8	22,4
Doğal kaynaklar, inşaat ve bakım	5,1	7,9	0,3
Üretim, ulaşım, malzeme taşıma	10,5	14,1	4,3

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi

2.2.2.4. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

2019 yılı itibarıyla

16 yaş ve üzeri sivil çalışan Türkler	106.411
Kendi İşinde Çalışanlar	%8,2

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi

2.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2020 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	6.644.000	7,8	6.304.000	8,3	12.947.000	8,1
Yabancı	1.250.000	8,0	1.257.000	10,8	2.507.000	9,2

Kaynak: İşgücü İstatistikleri Ofisi (BLS)- Mevcut Nüfus Araştırması (CPS) 2020 yılı verileri, İşgücü İstatistikleri Ofisi (BLS), Yabancı Ülke Doğumlu Çalışanlar: İşgücü Özellikleri- 2020

2.2.2.6. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

2020 yılı itibarıyla

Eyalet Bazında Asgari Saat Ücretleri (Dolar \$)		
Eyalet	Asgari Ücret	Açıklama
Alabama	-	Asgari ücret yasası bulunmamaktadır. İşverenler, saat başına 7,25 \$ Federal Asgari ücrete tabidir.
Alaska	10,34	
American Samoa	Değişken	
Arizona	12,15	
Arkansas	11,00	
California	13,00	25'ten az çalışanı olan şirketler
	14,00	26'dan fazla çalışanı olan şirketler
Colorado	12,32	
Commonwealth of the Northern Mariana Islands	7,25	
Connecticut	12	
Delaware	9,25	
D.C.	15,00	Washington, D.C.
Florida	8,65	
Georgia	5,15	6'dan fazla çalışanı olan şirketler. FLSA (Adil İşgücü Standartları Kanunu) kapsamına giren işletmeler 7,25 \$ Federal Asgari ücrete tabidir
Guam	8,75	
Hawaii	10,10	
Idaho	7,25	
Illinois	11,00	Aile bireyleri hariç 4'den fazla çalışanı olan şirketler
Indiana	7,25	2'den fazla çalışanı olan şirketler
Iowa	7,25	
Kansas	7,25	
Kentucky	7,25	
Louisiana	-	Asgari ücret yasası yok. İşverenler, saat başına 7,25 \$ Federal Asgari Ücrete tabidir.
Maine	12,15	
Maryland	11,75	
Massachusetts	13,50	
Michigan	9,65	2'den fazla çalışanı olan şirketler
Minnesota	10,08	Yıllık cirosu 500.000 \$'dan fazla olan şirketler
	8,21	Yıllık cirosu 500.000 \$'dan az olan şirketler
Mississippi	-	Asgari ücret yasası yok. İşverenler, saat başına

		7,25 \$ Federal Asgari Ücrete tabidir.
Missouri	10,30	
Montana	8,75	Yıllık satışı 110.000 \$'dan fazla işletmeler
	4,00	Yıllık satışı 110.000 \$'dan az olan, FLSA kapsamına girmeyen işletmeler
Nebraska	9,00	4'den fazla çalışanı olan şirketler
Nevada	9,00	İşveren tarafından sağlık sigortası ödenmeyen
	8,00	İşveren tarafından sağlık sigortası ödenen
New Hampshire	7,25	
New Jersey	12,00	
New Mexico	10,50	
New York	12,50	
	14,00	Long Island & Winchester
	15,00	NYC
North Carolina	7,25	
North Dakota	7,25	
Ohio	8,80	Yıllık cirosu 305.000 \$'dan fazla şirketler
	7,25	Yıllık cirosu 305.000 \$'dan az şirketler
Oklahoma	7,25	10'dan fazla çalışanı olan ile çalışan sayısına bakılmaksızın yıllık cirosu 100.000\$'dan fazla olan şirketler
	2,00	Diğer şirketler
Oregon	12,00	
Pennsylvania	7,25	
Puerto Rico	7,25	FLSA kapsamına giren işletmeler
	5,08	FLSA kapsamına girmeyen işletmeler
Rhode Island	11,50	
South Carolina	-	Asgari ücret yasası yok. İşverenler, saat başına \$7,25'lik Federal Asgari Ücrete tabidir.
South Dakota	9,45	
Tennessee	-	Asgari ücret yasası yok. İşverenler, saat başına \$7,25'lik Federal Asgari Ücrete tabidir.
Texas	7,25	Federal Asgari Ücret
Utah	7,25	Federal Asgari Ücret
Vermont	11,75	2'den fazla çalışanı olan şirketler
Virgin Islands	10,50	
Virginia	7,25	4'den fazla çalışanı olan şirketler
Washington Eyaleti	13,69	
West Virginia	8,75	Bir işyerinde 6'dan fazla çalışanı olan şirketler
Wisconsin	7,25	
Wyoming	5,15	FLSA kapsamına giren işletmeler 7,25 \$ Federal Asgari Ücret öderler.

Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı Saat Ücreti Birimi

Bazı Meslek Gruplarının Ortalama Yıllık Kazanç Miktarları

Meslek Grupları	Ortalama Yıllık Maaşlar (\$)
İdari Meslekler	126.480
İş ve Finansal Operasyonlarla İlgili Meslekler	80.680
Bilgisayar ve Matematikle İlgili Meslekler	96.770
Mimarlık ve Mühendislik Meslekleri	90.300
Fen, Fizik ve Sosyal Bilimlerle İlgili Meslekler	79.360
Toplum ve Sosyal Hizmetlerle İlgili Meslekler	52.180
Hukuki Meslekler	112.320
Öğretim, Eğitim ve Kütüphanecilikle İlgili Meslekler	59.810
Sanat, Tasarım, Spor ve Medya ile İlgili Meslekler	64.400
Sağlık Hizmetleri ve Teknik Meslekleri	85.900
Destekleyici Sağlık Hizmetleri	32.250
Koruma Hizmetleriyle İlgili Meslekler	52.220
Gıda Hazırlama ve İlgili Meslekler	27.650
Bina ve Zemin Temizleme ve Bakımla İlgili Meslekler	32.760
Kişisel Bakım ve Hizmetlerle İlgili Meslekler	32.610
Satış ve İlgili Meslekler	45.750
Ofis ve İdari Destek Meslekleri	42.390
Tarım, Balıkçılık ve Ormancılıkla İlgili Meslekler	33.310
İnşaat ve Madencilikle İlgili Meslekler	53.940
Montaj, Bakım ve Onarımla İlgili Meslekler	52.360
Üretimle İlgili Meslekler	41.760
Ulaştırma Malzeme Taşıma ile İlgili Meslekler	39.680

Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Bürosu'nun (BLS) Mayıs 2020 Amerika Ulusal Mesleki İstihdam ve Ücret Tahminleri verileri

Belirli Mesleklerin Ortalama Yıllık Maaşları

Meslek Grupları	Ortalama Yıllık Maaşlar (\$)
Üst Düzey Yönetici	197.840
Pazarlama ve Satış Müdürü	150.400
Bilgisayar Sistem Analisti	99.020
Elektrik ve Elektronik Mühendisleri	108.510
Mimarlar	87.130
Kimyagerler	86.410
Psikologlar	90.710
Avukatlar	148.910
Hâkimler	131.850
İlkokul ve Ortaokul Öğretmenleri	65.300
Üniversite Öğretim Görevlileri	93.330
Sanat Yönetmenleri	114.490
Diş Hekimleri	186.300
Eczacılar	125.460
Doktorlar	218.850
Cerrahlar	251.650
Psikiyatristler	217.100
İtfaiyeciler	56.360
Polis	70.010
Şef ve Baş Aşçılar	58.740
Tarım İşçileri	31.180
Marangoz	54.200
İnşaat İşçileri	43.000
Elektrikçiler	61.550

Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Bürosu'nun (BLS) Mayıs 2020 Amerika Ulusal Mesleki İstihdam ve Ücret Tahminleri verileri

2.2.2.7. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Yürürlükte 1.153 adet kamu toplu iş sözleşmesi, 2567 özel sektör toplu iş sözleşmesi bulunmaktadır.

Maaşlı çalışan işçilerin sendika üyeliği oranı 2020'de %10,8 olup 2019 yılına göre %0,5 oranında artmıştır. Sendika üyesi sayısı 2020'de 15,9 milyon olup 2019'a göre azalma kaydedilmiştir. 2020'de bir sendikaya bağlı, maaşla çalışan işçi sayısı geçen yıla göre 321.000 (%2,2) azalarak 14,3 milyona düşmüştür. Ücretle çalışan kişi istihdamında 9,6 milyon (%6,7)

düşüş yaşanmış olup bu sayının çoğunu sendika mensubu olmayan çalışanlar oluşturmuştur. 1,7 milyon kişi ise sendika ile bir bağlantısı olmamakla birlikte mesleği bir sendika sözleşmesi kapsamında olanlardır.

2020’de kamu sektöründe çalışan 7,2 milyon kişi bir sendikaya mensup iken özel sektörde bu sayı 7,1 milyondur. Sendika üyeliği özel sektörde 428.000 azalmış, kamu sektöründe çok az bir değişiklik kaydedilmiştir. Kamuda ücretli istihdamda yaşanan 391.000 azalma kamu çalışanlarının sendikalaşma oranının %1,2 artarak %34,8 olmasına neden olmuştur. Kamu sektöründe sendikalaşma oranı en çok, polis memurları, itfaiyeciler ve öğretmenler gibi yoğun olarak sendikalaşan grupları istihdam eden yerel yönetimde görülmektedir (%41,7). En yüksek sendikalaşma oranı koruyucu hizmet meslekleri (emniyet) (%36,6) ile öğretim, eğitim ve kütüphanecilikle ilgili mesleklerde (%35,9) olmaktadır.

Sendika üyesi olmayan işçilerin ortalama haftalık kazancı (958 Dolar), sendika üyesi işçinin haftalık kazancının (1.144 Dolar) %84’ü kadardır.

2020 yılında 27.000 işçinin dâhil olduğu büyük çaplı 9 iş durdurma eylemi yapılmıştır. Bu eylemlerin %75’inden fazlası eğitim ve sağlık hizmetlerinde gerçekleşmiştir. Bu sektörlerde 21.700 işçi toplamda 26 gün grev yapmıştır.

2.3. SOSYAL GÜVENLİK

2.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2020 yılı Yoksulluk Sınırı (Yıllık):

Ailedeki Kişi Sayısı	48 Eyalet ve Washington DC (\$)	Alaska (\$)	Hawaii (\$)
1	12.760	15.950	14.680
2	17.240	21.550	19.830
3	21.720	27.150	24.980
4	26.200	32.750	30.130
5	30.680	38.350	35.280
6	35.160	43.950	40.430
7	39.640	49.550	45.580
8	44.120	55.150	50.730
8'den fazla her bir aile üyesi için	+4.480	+5.600	+5.150

2020 Yılı İşsizlik Maaşı Başvuru Sayıları

Ay	Başvuru Sayısı
Ocak	2.063.586
Şubat	2.047.123
Mart	2.232.477
Nisan	17.574.944
Mayıs	18.834.276
Haziran	17.918.673
Temmuz	16.998.211
Ağustos	14.043.512
Eylül	12.431.079
Ekim	7.612.794
Kasım	6.135.963
Aralık	5.655.370

- ABD Çalışma Bakanlığı, Koronavirüs salgınından etkilenen Amerikalılara destek olmaları için eyaletlerin işsizlik sigortası (UI) programları uygulamalarındaki esneklikleri belirleyen yeni kılavuzu yayınlamıştır. ABD’de her eyaletin kendi UI programı olmakla birlikte tüm eyaletler federal kanun tarafından belirlenmiş yönetmeliğe tabiidirler. Kılavuz uyarınca, federal yasa, Koronavirüsü salgınına bağlı farklı senaryolara göre UI yardımlarını sağlamakta eyaletlerin kendi kanunlarını değiştirmeleri hususunda önemli esnekliklere izin vermektedir.

- ABD Sağlık ve İnsani Hizmetler Bakanlığı, son 7 yılda (2012-2018) sepsis nedeniyle hastaneye kaldırılan Medicare (Sağlık Sigortası) sahipleri sayısının %40 oranından artış gösterdiğini açıklamıştır. Medicare'den yararlananlar arasında yatılı hasta bakımı harcamaları 2012 ile 2018 yılları arasında düşüş kaydetmiş olsa da sepsisli hasta sayısındaki artış Medicare harcamalarının 2012'de 27,7 milyar Dolardan 2018'de 41,5 milyar Dolardan fazlaya ulaşmasına neden olmuştur.
- ABD Konut ve Şehircilik Bakanlığı (HUD), yeni Koruyucu Ailedeki Gençler için Bağımsızlık (FYI) Girişimi aracılığıyla koruyucu aile bakımından ayrılmış ve evsiz kalma tehlikesiyle karşı karşıya kalan 25 yaş altındaki gençlere destek olmak amacıyla 4 toplu konut idaresine 482.000 Dolar sağladıklarını duyurmuştur.
ABD Sağlık ve İnsani Hizmetler Bakanlığı, her yıl 20.000'den fazla gencin koruyucu aile bakımından çıktığını hesaplamaktadır. Ulusal Konut ve Çocuk Esirgeme Merkezi (NCHCW) bu gençlerin %25'inden fazlasının, koruyucu aileden ayrıldıktan sonraki 4 yıl içinde evsiz kaldıklarını, bu oranın, tanıdık yanında geçici olarak kalan gençlerde daha yüksek olduğunu açıklamıştır.
- ABD Sağlık ve İnsani Hizmetler Bakanlığı, Çocuk, Gençler ve Aile İdaresi'ne bağlı Çocuk İdaresi'ne 11 Mart 2020 tarihinde öğrencilerin sağlığını korumak amacıyla kolej ve üniversitelerin kapatıldığı bilgisi gelmiştir. Koruyucu ailede ya da daha önce koruyucu ailede olan birçok genç için kampüsteki konaklama tek konaklama seçeneği olduğundan okul ve dolayısıyla yurtlar ya da kampüsteki konaklama imkânı kapatılınca bu gençlerin birçoğu evsiz kalma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Çocuk esirgeme kurumlarının ihtiyaç sahibi bu gençlerle hemen irtibata geçmesi sağlanmıştır. Bazı üniversitelerin kampüste konaklama imkânlarını açmaları ve çocuk esirgeme kurumlarının bu üniversitelerle işbirliği içinde olmaları sağlanmıştır.
- ABD Tarım Bakanlığı, Ek Gıda Yardımı Programı (SNAP) kapsamında market alışverişlerinin internet üzerinden yapılmasına olanak sağlayan federal pilot program başlatmıştır. Böylelikle toplamda 16 eyaletin katılımıyla, SNAP yardımı alanların yarısından fazlası gıda yardımı alımlarını internet sitelerinden yapabilmektedir.
- ABD Sağlık ve İnsani Hizmetler Bakanlığı Çocuk, Gençler ve Aile İdaresi'ne, pandemi sürecinde, eyalet, bölgesel ve kabile çocuk esirgeme hizmetleri aracılığıyla korunmaya muhtaç gruplara koruma ve CARES Yasası uyarınca 6,3 milyar Dolar tutarında ek fon sağlanmıştır. Yasa, kriz döneminde ailelerin çocuk bakımı ihtiyaçlarına destek olmak ve aileleri bir arada tutmaya yardımcı olmak amacıyla 45 milyon Dolar fon sağlamıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı, eyaletlerin Kayıp Maaş Desteği (LWA) programını uygulamaya koyma konusunda destek olma amacıyla bir kılavuz yayınlamıştır. LWA, en geç 27 Aralık 2020 tarihinde bitmek üzere 1 Ağustos 2020 ya da sonraki tarihte biten işsizlik haftaları için çoğu İşsizlik Sigortası (UI) programlarından faydalanan kişilerin haftada ek 400 Dolara kadar ödeme almasını sağlamaktadır. LWA, eyaletler ve bölgelerce ABD İç Güvenlik Bakanlığı'na bağlı Federal Acil Durum Yönetim Kurumu'nun (FEMA) bir hibe anlaşması ve Çalışma Bakanlığı'nın desteği ile yürütülmüştür.
- ABD Çalışma Bakanlığı, İşsizlik Sigortası (UI) ile ilgili 3 proje için 8 milyon Dolar fon sağlamıştır. Bu projeler, İşsizlik Sigortası Mükemmellik Merkezi'nin faaliyetlerini devam ettiren, İşsizlik Sigortası Eyaletler Arası Bağlantı Ağı'nın (ICON) idaresinin devam etmesi

için fon sağlayan ve İşsizlik Sigortası Bilişim Teknolojisi Destek Merkezi'nin (UI ITSC) faaliyetlerini sürdürmesi için fon sağlayıp Koronavirüs salgını sonucu ortaya çıkan İşsizlik Sigortası sistemindeki zayıflıkları ele almıştır.

- ABD Çalışma Bakanlığı, CARES Yasası kapsamında oluşturulmuş olanlar dâhil olmak üzere İşsizlik Sigortası (UI) Programı çerçevesinde sahtekârlıkla mücadele etme ve haksız yere yapılmış ödemeleri geri alma çabalarında eyaletlere destek olmak amacıyla 100 milyon Dolar fon sağlamıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı, ülke çapındaki kırsal sağlık hizmetleri işgücü eksikliğini gidermek amacıyla Kırsal Sağlık Hizmetleri Hibe Programı kapsamında 40 milyon Dolara kadar fon sağlamıştır.
- ABD Sağlık ve İnsani Hizmetler Bakanlığı'na bağlı Çocuk Dairesi 24 Eylül 2020 tarihinde Çocuk Esirgeme Sanal Fuarı'nı (CWVE) düzenlemiştir. Fuarın bu yılki teması “Önleme ve İşbirliği Yoluyla Aileleri Güçlendirmek”tir.
- ABD Başkanı Trump, ABD Çalışma Bakanlığı (DOL), ABD Sağlık ve İnsani Hizmetler Bakanlığı (HHS) ve ABD Tarım Bakanlığı'nın (USDA), daha çok ailenin çalışma avantajlarından yararlanmasını sağlayacak Koronavirüs salgını sonrası ekonomik kalkınma girişiminden Amerikalı çalışanları öncelemek amacıyla ortak çalışmalar yapacaklarını duyurmuştur. ‘Amerika İçin Tek İşgücü Olmak’ girişimiyle HHS’in Çocuk ve Aile İdaresi (ACF), DOL’un İstihdam ve Eğitim İdaresi (ETA) ve USDA’nın Gıda ve Beslenme Hizmeti (FNS) eyalet ve yerel hükümetlerin aşağıda belirtilen konularda kapasitelerini yükseltmek amacıyla çalışacaklardır:
 - İşsiz kişilerin işsizlik sürelerini azaltmak ve kişilerin işgücüne yeniden girmelerini zorlaştıracak şekilde işten ayrılmalarını azaltmak;
 - Salgın öncesinde işgücünde olmayan kişilerin işgücüne girmelerini sağlamak.

2.3.2. Aile Yardımları

2.3.2.1. Çocuk Parası Miktarları

2020 Mali Yılında eyalet ve kabile çocuk yardımı programlarıyla 34,9 milyar Dolar çocuk yardımı toplanmıştır. Bu yardımlardan 13,8 milyon çocuk faydalanmıştır.

2.3.2.2. Primsiz Nitelikte Özel Nakdi Yardımlar

ABD’de TANF (İhtiyaç Sahibi Aileler için Geçici Destek) nakit yardımını belirleyen federal bir yasa bulunmamaktadır. Nakit yardım tutarını eyaletler, ailedeki kişi sayısına ve gelir kaynaklarına göre belirlemektedir. Genelde 60 aya kadar TANF yardımı sağlanmaktadır ancak bazı eyaletler bu süreyi uzatmaya yönelik yeni düzenlemeler yapmaktadır.

AYLIK TANF YARDIMLARI SEVİYESİ (Tek Ebeveynli 3 Kişilik Aile)

Temmuz 2020 itibarıyla

Eyalet	\$
Alabama	215
Alaska	923
Arizona	278
Arkansas	204
California	878
Colorado	508
Connecticut	698
Delaware	338
D.C.	658
Florida	303
Georgia	280
Hawaii	610
Idaho	309
Illinois	533
Indiana	288
Iowa	426
Kansas	429
Kentucky	262
Louisiana	240
Maine	610
Maryland	727
Massachusetts	633
Michigan	492
Minnesota	532
Mississippi	170
Missouri	292

Eyalet	\$
Montana	588
Nebraska	468
Nevada	386
New Hampshire	1.086
New Jersey	559
New Mexico	447
New York	789
North Carolina	272
North Dakota	486
Ohio	505
Oregon	506
Rhode Island	554
South Dakota	615
Texas	303
Oklahoma	292
Pennsylvania	421
South Carolina	299
Tennessee	277
Utah	498
Vermont	699
Virginia	508
Washington	569
West Virginia	340
Wisconsin	653
Wyoming	712

Kaynak: Center on Budget and Policy Priorities – Bütçe ve Politika Öncelikleri Merkezi (CBPP)

2.3.3. Sosyal Sigortalar

- 2019 yılında 69,1 milyon kişi Amerikan Sosyal Sigortalar İdaresi'nden yardım almıştır.
- 5,7 milyon kişi 2019'da ilk kez yardım almaya başlamıştır.
- Yararlananların %45'i erkek, %55'i kadındır.
- 2019'da malulen emekli olanların yaş ortalaması 54,9'dur.
- Sosyal Sigorta İdaresi'nden bir ya da birden fazla yardım alan 69.053.000 kişinin yaklaşık 60.976.000'i sadece YGKM (Yaşlılık / Geride Kalanlar (Dul / Yetim), Maluliyet) maaşı, 5.395.000'i sadece Ek Güvenlik Geliri (EGG) almakta olup her iki programdan yararlanan sayısı 2.682.000'dir.

- 2019’da Ek Güvenlik Geliri (EGG) alanların %86’sı malullük ya da görme engeli nedeniyle bu yardımı almıştır.
- Aralık 2019 itibarıyla EGG alanların toplamı yaklaşık 8,1 milyon olup bunun 4,6 milyonu 18-64 yaş arası, 2,3 milyonu 65 yaş ve üzeri olup 1,1 milyonu ise 18 yaş altındadır.

2019 yılında Yaşlılık / Geride Kalanlar Sigortası ve Maluliyet Sigortası Fonları 1,1 trilyon \$ toplamıştır. Bu rakamın %89’u prim katkısı ile Hazine Genel Fonu’ndan gelen geri ödemelerden, %3,4’ü ise Sosyal Sigortalar yardımları için ödenen gelir vergisinden karşılanmaktadır. Fonlardaki devlet bonolarından kazanılan faiz geri kalan %7,6’sını sağlamaktadır.

2019 Yılında Sosyal Sigortalar Gelirlerinin Kaynakları ve Harcamaları

Kaynaklar	1,1 trilyon \$
Harcamalar	1,1 trilyon \$
Primler	%89
Faiz	%7,6
Vergiler	%3,4
Yardım Ödemeleri	%98,7
Fon Artışı	%0,2
İdari Harcamalar	%0,6
Demiryolu Emekliliği Finansal Takas	%0,5

Kaynak: ABD Sosyal Güvenlik İdaresi’nin Temmuz 2020 tarihinde yayınlanmış Sosyal Güvenlikle ilgili Bilgi ve Sayılar 2020 Raporu

2.3.3.1 Sosyal Sigorta Prim Oranları

2020 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Kendi İşini Yapanlar	Devlet Katkısı
Yaşlılık, Dul-Yetim	%5,30	%5,30	%10,60	-
Maluliyet	%0,90	%0,90	%1,80	-
Sağlık	%1,45 ¹	%1,45	%2,90 ¹	-
İş Kazası/Meslek Hastalığı	+ ²	+ ³	- ⁴	-
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-	-	-	-
İşsizlik	-	-	-	-
Toplam	%7,65	%7,65	%15,30	

Not: ABD Sosyal Güvenlik İdaresi’nden (SSA) maaş alabilmek için yılda azami 4 iş kredisinden 10 yılda toplam 40 iş kredisi oluşturmak gerekmektedir. 2018 yılında her \$1.320 tutarındaki gelir (yılda toplam \$5.280) için 1 iş kredisi kazanılmaktadır. Kredilerin geçerli olması için Sosyal Sigortalar vergisinin ödenmiş olması gerekmektedir.

Normal şartlarda çalışan bir kişi 40 krediden daha fazla iş kredisi kazabilecek durumda olsa dahi 40'dan fazla krediye sahip olunması daha yüksek maaş alınmasını sağlamamaktadır.

⁽¹⁾ Yıllık geliri \$200.000'i aşan kişiler ile ortak beyannamede bulunan ve yıllık toplam gelirleri \$250.000'i aşan evli çiftler ek olarak %0,90 sağlık sigortası öderler.

⁽²⁾ Birkaç eyalette çok düşük miktarda katkı sağlanmaktadır. Kendi işini yapanlar için geçerli değildir.

⁽³⁾ Birçok eyalette tüm masraflar, diğerlerinde ise masrafların çoğu sigorta primlerince karşılanmaktadır. 1973'den sonra işe başlamış sigortalı kişilerin pnömokonyoz masraflarının tümü karşılanmaktadır.

⁽⁴⁾ Devlet katkısı bulunmamaktadır. Devlet ancak işveren olarak katkı sağlamaktadır. 1974'den önce işe başlamış sigortalı kişilerin pnömokonyoz masraflarının tümü karşılanmaktadır.

2.3.3.2. Katkı Miktarları (Dolar)

2020 yılı itibarıyla

	Yaşlılık/ Geride Kalanlar	Maluliyet	Sağlık
Ortalama	2.949	501	807
Azami	7.298	1.239	Sınır yok
Kendi işini yapanlar için azami	14.596	2.479	Sınır yok

Kaynak: ABD Sosyal Güvenlik İdaresi

Eyalet Bazında Haftalık İşsizlik Yardımı ve Azami İşsizlik Yardımı Süreleri					
	İşsizlik Oranı (%)	Azami İşsizlik Yardımı (\$)	Pahalılık Primi	Toplam İşsizlik Yardımı (\$)	Azami Yardım Süresi (hafta)
Alabama	7,5	275	-	275	26
Alaska	12,4	370	72	442	26
Arizona	10	240	-	240	20
Arkansas	8	451	-	451	26
California	14,9	450	-	450	26
Colorado	10,5	597	-	597	26
Connecticut	9,8	649	75	724	26
Delaware	12,5	400	-	400	26
D.C.	8,6	425	-	425	26
Florida	10,4	275	-	275	26
Georgia	7,6	365	-	365	12
Hawaii	13,9	648	-	648	14
Idaho	5,6	414	-	414	26
Illinois	14,6	471	178	649	26
Indiana	11,2	390	-	390	21
Iowa	8	591	106	697	26
Kansas	7,5	488	-	488	26
Kentucky	4,3	552	-	552	16
Louisiana	9,7	247	-	247	26
Maine	6,6	414	215	629	26

Maryland	8	430	-	430	30
Massachusetts	17,4	823	397	1,220	26
Michigan	14,8	362	209	571	26
Minnesota	5,6	717	-	717	20
Mississippi	8,7	235	-	235	26
Missouri	7,9	320	-	320	13
Montana	7,1	552	-	552	26
Nebraska	6,7	440	-	440	28
Nevada	15	450	-	450	12
New Hampshire	11,8	427	-	427	26
New Jersey	16,6	696	-	696	26
New Mexico	8,3	492	50	542	26
New York	15,7	504	-	504	26
North Carolina	7,6	350	50	400	26
North Dakota	6,1	618	-	618	26
Ohio	10,9	647	155	802	26
Oklahoma	6,6	520	-	520	26
Oregon	11,2	648	-	648	26
Pennsylvania	13	572	8	580	26
Rhode Island	12,4	586	144	730	26
South Carolina	8,7	326	-	326	26
South Dakota	7,2	414	-	414	20
Tennessee	9,7	275	-	275	26
Texas	8,6	521	-	521	26
Utah	5,1	560	-	560	26
Vermont	9,4	513	-	513	26
Virginia	8,4	378	-	378	26
Washington	9,8	790	-	790	26
West Virginia	10,4	424	-	424	26
Wisconsin	8,5	370	-	370	26
Wyoming	7,6	508	-	508	26

Kaynak: fileunemployment.org/unemployment-benefits/unemployment-benefits-comparison-by-state, 12 Şubat 2021

2.3.3.3. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Aralık 2020 tarihi itibarıyla

Sosyal Güvenlik (SG), Ek Güvenlik Geliri (EGG) ya da Her İkisinden Yararlanan Kişi Sayısı				
Yararlanan Kişi	Toplam	Sadece SG	Sadece EGG	SG+EGG
65 yaş ve üzeri	50.741.000	48.446.000	1.002.000	1.293.000
Malül, 65 yaş altı *	13.126.000	7.462.000	4.317.000	1.348.000
Diğer **	5.900.000	5.900.000	- ***	-
Toplam	69.767.000	61.808.000	5.319.000	2.641.000

Not: Bu tabloda, Sosyal Güvenlikten hem ana hem ikincil yararlanıcı olan kişiler sadece bir kere sayılmıştır. EGG sayımı, federal EGG, federal olarak idare edilen eyalet ek ödemeleri ya da her ikisini kapsamaktadır.

(*) Kendi maluliyeti nedeniyle EGG alan çocuklar dâhildir.

(**) Yaşlı ya da malul olmayıp SG'den yararlananlar (örneğin; erken emekli, yetim geride kalanlar).

(***) Uygulanabilir değil.

2.3.3.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2019 yılında özel sektörde 2,8 milyon ölümcül olmayan iş kazası ve hastalığı gerçekleşmiş, bu sayı 2018 ile aynı seviyede kalmıştır. Özel sektörde 888.220 iş kazası ve hastalığı, en az 1 gün işe devamsızlıkla sonuçlanmıştır. İşe devamsızlıkla sonuçlanan vakaların %33,2'si 10 meslek grubunda gerçekleşmiştir. Bunlardan ameleler, yük, mal ve malzeme taşıyıcıları 64.146, ağır vasıta ve tır şoförleri 47.990 vaka ile en çok kaza geçiren gruplardır.

2019 yılındaki özel sektördeki iş kazalarının %15'i (421.000) imalat sektöründe gerçekleşmiştir.

İmalat sektöründe işe devamsızlıkla sonuçlanan 32.470 vaka burkma, incinme ve yırtık (%28), 16.790 vaka acı ya da ağrı (%14,5) ve 15.380 vaka ise kesik, yaralanma ya da sivri aletle yaralanma (%13,3) kaynaklıdır.

2019 yılında 5.333 adet ölümle sonuçlanan iş kazası gerçekleşmiştir. Bu sayı, 2018 yılına göre (5.250) %2 oranında artmıştır. Bu sayı, 2007'den bu yana en yüksek rakamdır. 2019'da her 99 dakikada bir çalışan iş kaynaklı yaralanma sonucu ölmüştür.

55 yaş ve üzeri çalışanlar, iş kazası sonucu ölenlerin %38'ni teşkil etmektedir. Bu yaş grubunda ölenlerin sayısı 2018 yılında 1.863 iken 2019'da %8 artarak 2.005'e yükselmiştir. Hispanik ya da Latin kökenli işçiler, iş kazası sonucu ölenlerin %20'sini teşkil etmektedir. Bu grupta ölenlerin sayısı 2019'da %13 artarak 1.008'e yükselmiştir. Bu sayı, 1992 yılından beri kaydedilen en yüksek seviyedir.

2019 yılında ulaşım kazaları %2 artarak 2.122 'ye ulaşmış ve en çok ölümcül kazanın gerçekleştiği alan olmuştur. Sürücü/satış elemanları ve kamyon şoförleri 1.005 adet ölümcül kaza geçirmiştir. Bu sayı, 2003 yılından beri kaydedilen en yüksek sayıdır.

Özel inşaat sektöründe iş kazası ölümleri %5 artarak 1.061'e yükselmiştir. Bu sayı, 2007 yılından beri kaydedilen en yüksek sayıdır.

2.3.4. Sosyal Yardımlar

Aralık 2020 tarihi itibarıyla

Yararlanan Kişi	Yararlananlar		Toplam Aylık Yardım (Milyon Dolar)	Ortalama Aylık Yardım (Dolar)
	Sayı	%		
Toplam	64.851.000	100,00	92.197	1.421,68
Yaşlılık ve Dul/Yetim	55.232.000	85,2	81.206	1.470,26
Emeklilik Aylığı	49.358.000	76,1	73.906	1.497,35
Emekli işçiler	46.330.000	71,4	71.540	1.544,15
Emekli işçi eşleri	2.324.000	3,6	1.852	796,87
Emekli işçi çocukları	704.000	1,1	514	729,89
Dul/Yetim Maaşları	5.875.000	9,1	7.300	1.242,71
Ölen işçilerin çocukları	1.936.000	3,0	1.777	917,61
Dul anne ve babalar	115.000	0,2	121	1.054,04
Malul olmayan dullar	3.586.000	5,5	5.219	1.455,46
Malul dullar	237.000	0,4	183	770,57
Ölen işçinin anne babası	1.000	A (*)	1	1.299,22
Maluliyet Sigortası	9.618.000	14,8	10.991	1.142,68
Malul işçiler	8.151.000	12,6	10.409	1.277,05
Malul işçi eşleri	104.000	0,2	37	360,51
Malul işçi çocukları	1,363,000	2,1	544	399,00

Kaynak: ABD Sosyal Güvenlik İdaresi, Aralık 2020 itibarıyla Ana Yararlanan Kayıtları

(*) %0,05'ten az

ABD'de Yaşayan Türklerin Sosyal Sigorta ve Sağlık Sigortası

2019 yılı itibarıyla

	%	Ortalama Yıllık \$
Sosyal Sigorta Geliri olan	15,1	20.470
Ek Güvenlik Geliri¹(EGG) olan	3,5	8.873
Nakit Kamu Destek Geliri² olan	1,5	1.894
Emeklilik Geliri olan	12,3	28.274
Gıda Pulu / SNAP Yardımları³	6,1	-

Sivil Kurumda Bulunmayan⁴ Türkler	211.800
Özel Sağlık Sigortası Olanlar	%72,7
Devletin Karşılıdığı Sigortası Olanlar	%23,4
Sağlık Sigortası Olmayanlar	%10,1

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2019 verileri

⁽¹⁾ Ek Güvenlik Geliri, kısıtlı geliri olan engelli yetişkin ve çocuklara sağlanan yardımdır. EGG, yeterli finansal kaynağı olmayan, engelsiz 65 yaş ve üstü kişilere de ödenebilmektedir. Ayrıca Amerikan vatandaşı olmayıp ABD’de sürekli oturma izni olanlara da sağlanabilmektedir.

⁽²⁾ Nakit Kamu Yardımı Geliri, Ek Güvenlik Gelirini kapsamakla birlikte yemek kuponu, ev yardımı, sağlık yardımı vb. nakdi olmayan yardımların dışında yeterli geliri olmayanlara verilen nakdi yardımı içermektedir.

⁽³⁾ Düşük gelirli veya geliri olmayanlara verilen yiyecek almaya yarayan gıda pulları. SNAP (Ek Gıda Yardım Programı)

⁽⁴⁾ ABD’de yaşayan, 16 yaş üzeri, hapisane, akıl hastanesi vb. bir kurumda olmayan ya da aktif görevde olan askeri personel olmayan nüfusu ifade etmektedir.

SNAP (Ek Besin Yardımı Programı) kapsamında yapılan ödemeler aşağıda belirtilmektedir.

AZAMI AYLIK SNAP ÖDENEĞİ- 1 Ekim 2020 -30 Eylül 2021

48 Eyalet ve DC’de Azami Aylık SNAP Ödeneği

Hane Halkı Sayısı	\$
1	204
2	374
3	535
4	680
5	807
6	969
7	1.071
8	1.224
Ek her bir kişi için	153

Kaynak: ABD Tarım Bakanlığı, SNAP 2019 Mali Yılı Geçim Masraf Ayarlamaları Genelgesi / 29 Temmuz 2020

ASGARİ SNAP ÖDENEĞİ- 1 EKİM 2020 -30 EYLÜL 2021

Hane Halkı Sayısı	48 Eyalet ve D.C.	Guam	U.S. Virgin Adaları	Alaska Kentsel	Alaska Kırsal 1	Alaska Kırsal 2	Hawaii
1-2	16\$	24\$	21\$	20\$	26\$	31\$	30\$

Kaynak: ABD Tarım Bakanlığı, SNAP 2019 Mali Yılı Geçim Masraf Ayarlamaları Genelgesi / 29 Temmuz 2020

2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

2.4.1. Sayısal Veriler

2.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk
Anasınıfı, İlkokul, Ortaokul, Lise	56,4 milyon ⁽¹⁾	-	-
Devlet	50,7 milyon	-	-
Özel	5,7 milyon	-	-
Meslek Lisesi	-	-	-
Yüksek Öğrenim	19.720.000 ⁽¹⁾	1.075.496 ⁽²⁾	9.481 ⁽²⁾
Genel Toplam	76,1 milyon ⁽¹⁾	-	-

Kaynak: ⁽¹⁾NCES Eğitim İstatistikleri Ulusal Merkezi / 2020 sonbaharı itibarıyla okula başlayan öğrenci sayıları

⁽²⁾IIE Uluslararası Eğitim Enstitüsü, Açık Kapılar Raporu 2019/20 verileri

Not: ABD’de yapılan istatistikler, Beyaz ve Avrupalı Amerikalılar, Hispanik ve Latin Amerikalılar, Siyah ve Afrikalı Amerikalılar, Asyalı Amerikalılar, Orta Doğulu Amerikalılar, Kızılderililer, Hawaii ve Pasifik Adalı Amerikalılar ve çok ırklı Amerikalılar gurupları altında yapılmakta olup her ülke vatandaşına ait ayrı ayrı eğitim istatistiği bulunmamaktadır.

2019/20 yılında ABD’deki toplam uluslararası öğrenci sayısı geçen yıla oranla %1,8 oranında azalmıştır. Uluslararası öğrenci sayısı ABD’deki toplam yükseköğrenim gören öğrencilerin %5,5’ini teşkil etmekte olup bu oran aynı seviyesini korumuştur. 2019/20 yılında yeni uluslararası öğrenci kayıt sayısı 267.712 olup %0,6 oranında azalmıştır.

2.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

ABD çapında yaklaşık 12,5 milyon lise ve kolej öğrencisi (CTE) Kariyer ve Teknik Eğitimi Programı’na kayıtlıdır.

2.4.1.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

ABD’de Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı Türk Okulu ya da okullarda seçmeli Türkçe dersi bulunmamaktadır. Türkçe ve Türk Kültürü dersleri Yunus Emre Enstitüsü bünyesinde verilmektedir. 2020 yılında T.C. Washington Büyükelçiliği ve TASC (Türk Amerikan Yönlendirme Komitesi) işbirliği ile verilen Türkçe ve Türk Kültürü dersleri, 9-12 yaşları arasında 40 çocuğa uzaktan eğitimle verilmiştir.

2.4.1.4. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Türkiye, 2019/2020 yılında 9.481 Türk öğrenci ile ABD’ye en çok öğrenci gönderen 15. ülke olma durumunu korumuştur. Türk öğrenciler ABD’deki yabancı öğrencilerin %0,9’unu teşkil etmekte olup öğrenci sayısı bir önceki yıla oranla %6,7 azalmıştır.

2019/2020 Yılı Akademik Seviyesine Göre ABD'deki Türk Öğrencileri

Öğrenim Düzeyi	Öğrenci Sayısı	2019'a Göre Artış/Azalış
Lisans	3.104	-%9.8
Lisansüstü	4.178	-%5.2
Derecesiz	463	-%0.4
OPT Çalışma Vizeli	1.736	-%9.8

Vaşington Eğitim Müşavirliği Türk Öğrenci Sayısı:

Öğrenim Düzeyi	Öğrenci Sayısı
Lisans	613
Lisansüstü	181
Doktora	78
Toplam	872

Boston Eğitim Ateşliği Türk Öğrenci Sayısı:

Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora öğrencisi yaklaşık 1100 kişi bulunmaktadır.

2.5. GÖÇ VE UYUM

2.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- ABD Çalışma Bakanlığı'nın modernizasyon girişimi kapsamında, Yabancı İşçi Ruhsatlandırma Ofisi (OFLC), PERM, LCA, H-2A ve H-2B çalışma izinleriyle ilgili yabancı işgücü ruhsatı çevrim içi portalı olan iCERT Sistemi'nin yerini alması, müşteri hizmetinin geliştirilmesi ve yabancı işçi ruhsatlandırma programları uygulamasının modernize edilmesi amacıyla Yabancı İşgücü Başvuru Girişi (FLAG) Sistemi'nin geliştirildiğini duyurmuştur. OFLC bu duyuruyu ilgili paydaşları iCERT Sistemi'nin erişilebilir ancak sadece salt okunur durumda olacağı hususunda uyararak amacıyla yapmıştır. 28 Şubat 2020 tarihi itibarıyla iCERT Sistemi hesap sahipleri başvurularıyla ilgili herhangi bir eylemde (başlatılmış başvuruları silmek, yeniden incelenmesini talep etmek, başvuruları geri çekmek, destekleyici belge yüklemek vb.) bulunamayacaklar ancak iCERT Sistemi üzerinde bilgilere bakmak, bilgi indirmek ve kopyalamak gibi işlemleri yapmaya başlamışlardır.
- Başkan Trump, Koronavirüsü salgını boyunca Amerikalıları yabancı işçilerle rekabetten korumak amacıyla 60 günlüğüne Green Card vermeyi durdurmaya yönelik Başkanlık Emri'ni 21 Nisan 2020 tarihinde imzalamıştır.
Bu Emir, istihdam, aile birleşimi gibi sebeplerle ABD dışından yasal sürekli oturum izni için başvuran kişilere yöneliktir. Amerikan vatandaşı bir aile üyesi – ebeveyn, yetişkin çocuk ya da kardeş aracılığı ile Green Card'a başvuranlar engellenmiştir. Ayrıca istihdam ya da EB-1 'olağanüstü yetenek' kategorisi yoluyla ABD'ye giriş yapmak isteyen kişilerin Green Card almaları da durdurulmuştur.
Önemli bazı istisnaları da mevcuttur: Amerikan vatandaşlarının eşleri ile 21 yaşın altındaki çocukları Green Card alabilirler. 'Doktor, hemşire ya da diğer sağlık profesyoneli' olarak tanımlanan, covid-19 ile mücadelede çalışan tıbbi personel bu karardan muaftır ve eşleri ile 21 yaşın altındaki çocuklarını getirebilirler.
İstihdam yaratması beklenen, en az 900.000 Dolar tutarında yatırım gerektiren EB-5 programı ile Green Card başvurusu yapılabilir. Amerikan ordusu mensupları bu yasaklamadan muaftır. Aynı şekilde Dışişleri Bakanı ya da Ulusal Güvenlik Bakanı gibi yetkililerce ülkeye girmesinin ulusal menfaat sağladığına inanılan kişiler de aynı şekilde muaftırlar. H-1B geçici işçi, H-2A geçici tarım işçileri gibi göçmen olmayan vize talep edenler bu uygulama dışındadırlar. Başkanlık Emri mevcut vizeyi feshetmemektedir. Ayrıca bu Başkanlık Emri, ABD'de yasal şekilde bulunan yabancıların uygun kanallarla Green Card başvurusu yapmalarını engellememektedir.
- Başkan Trump, 21 Nisan 2020 tarihinde imzaladığı, Koronavirüsü salgını boyunca Amerikalıları yabancı işçilerle rekabetten korumak amacıyla 60 günlüğüne Green Card vermeyi durdurmaya yönelik Başkanlık Emri'ni 2020 yılı sonuna kadar uzatma kararı almıştır. Yeni Emir, kalifiye işçilere yönelik H-1B geçici işçi vizelerini de dondurmaktadır. Ayrıca ABD'ye giriş yapabilecek tıbbi personel kategorisi ise sadece covid-19 tedavisi ya da araştırmasında çalışanlarla sınırlandırılmıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı, ABD İç İşleri Bakanlığı'na bağlı ABD Vatandaşlık ve Göçmen Ofisi (USCIS) ile bir Anlaşma Muhtırası (MOA) imzalamışlardır. Bu Muhtıra uyarınca

Bakanlıklar, Yabancı İşçi Ruhsatı Ofisi'nin çalışma ruhsatı ve çalışma durumu başvuru veritabanı dahilindeki göçmen ve göçmen olmayan dilekçe kayıtları ve verilerine erişim ve paylaşım sağlayacaklardır.

- ABD Çalışma Bakanlığı, bilişim teknolojisi ve siber güvenlik, ileri imalat ve ulaştırma dahil olmak üzere ABD ekonomisinin kilit sektörlerindeki orta ve üstün vasıf gerektiren H-1B mesleklerinde eğitime yatırım yapmak ve geleceğin işgücünü büyütmek için yeni nesil işçileri eğitmek amacıyla H-1B Bir İşgücü Hibe Programı kapsamında 150 milyon Dolar tutarında fon sağlamıştır. Koronavirüsü sadece iş piyasasında aksamalara yol açmamış aynı zamanda birçok eğitim sağlayıcısı ve işverenin eğitimi nasıl vereceklerini yeniden düşünmeye zorlamıştır. Bu hibe programında ETA, başvuru sahiplerinin çevrimiçi, uzaktan eğitim ve diğer teknoloji destekli öğrenimin sunulmasında yenilikçi yöntemler sağlamalarını teşvik etmektedir.
- Yabancı İşgücü Ruhsatı Ofisi 2020 Mali Yılı verilerine göre Sürekli İşgücü, H-1B Geçici Uzmanlık Gerektiren Meslekler İşgücü Şartı, H-2B Geçici Tarım Dışı İşgücü Ruhsatı ve H-2A Geçici Tarım İşgücü Ruhsatı Programlarına yapılan başvurular ve değerlendirmeler aşağıda sunulmuştur:

Sürekli İşgücü Programı:

Alınan Başvurular					
2020 Mali Yılı	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4. Çeyrek	2019 Mali Yılına göre fark %
115.113	31.057	29.161	29.257	25.388	%1,9

Değerlendirilmiş Başvurular					
Karar	2020 MY	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4.Çeyrek
Ruhsat verilen	86.056	16.072	15.254	34.966	19.931
Kabul edilmeyen	4.213	970	838	929	1.476
Geri çekilen	3.750	891	844	1.090	925

En Revaçta olan 5 Meslek	Ruhsat Sayısı	2020 Mali Yılında Toplam Ruhsat Sayısı %'si
Bilgisayar ve Matematik	49.962	%58,1
Mimarlık ve Mühendislik	7.143	%8,3
Yöneticilik	5.980	%7,0
İşletme ve Finansal Operasyonlar	4.995	%5,8
Öğretim, Eğitim ve Kütüphane	2.605	%3,0

H-1B, H-1B1 ve E-3 Geçici Uzmanlık Gerektiren Meslekler İşgücü Şartı Programı:

Alınan Başvurular					
2020 Mali Yılı	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4. Çeyrek	2019 Mali Yılına göre fark %
570.936	105.814	167.225	185.547	112.547	-%10,2

Değerlendirilmiş Başvurular					
Karar	2020 Mali Yılı	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4.Çeyrek
Toplam Karar	577.334	112.017	157.173	190.749	117.395
Ruhsat verilen	558.626	105.744	152.895	185.503	114.484
Kabul edilmeyen	3.983	728	1.186	1.597	472
Geri çekilen	14.725	5.545	3.092	3.649	2.439

En Revaçta olan 10 Meslek	Ruhsat Sayısı	2020 Mali Yılında Toplam Ruhsat Sayısı %'si
Uygulama Yazılım Geliştiricileri	252.597	%29,5
Bilgisayar Sistem Mühendisleri /Mimarları	97.976	%11,4
Sistem Yazılımı Geliştiricileri	73.002	%8,5
Bilgisayar Sistem Analistleri	65.441	%7,6
Bilgisayar Hariç Elektronik Mühendisleri	54.537	%6,4
Yönetim Analisti	17.122	%2,0
Bilgisayar ve Bilişim Sistemleri Müdürleri	16.931	%2,0
Bilgisayar Programcıları	16.476	%1,9
Operasyon Araştırma Analistleri	15.610	%1,8
İstatistikçiler	12.670	%1,5

H-2B Geçici Tarım Dışı İşgücü Ruhsatı Programı:

Alınan Başvurular					
2020 Mali Yılı	1.Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4. Çeyrek	2019 Mali Yılına göre %
9.533	1.106	6.591	94	1.742	%3,0

Değerlendirilmiş Başvurular					
Karar	2020 Mali Yılı	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4.Çeyrek
Toplam Karar	9.401	1.261	5.958	834	1.348
Ruhsat verilen	8.056	906	5.444	553	1.153
Kabul edilmeyen	442	100	146	127	69
Geri çekilen	849	241	353	147	108
Reddedilen	54	14	15	7	18

En Revaçta olan 10 Meslek	Ruhsat Sayısı	2020 Mali Yılında Toplam Ruhsat Sayısı %'si
Peyzaj ve Bakım İşçileri	73.948	%46,1
Orman ve Doğal Kaynakları Koruma İşçileri	11.117	%6,9
Et, Tavuk, Balık Kesip Temizleyenler	11.059	%6,9
Eğlence ve Dinlence Yerleri Görevlileri	9.314	%5,8
Hizmetliler ve Temizlikçiler	9.256	%5,8
İnşaat İşçileri	3.854	%2,4
Garsonlar	3.642	%2,3
Restoran Aşçısı	3.287	%2,0
Amele ve Nakliyeciler	3.057	%1,9
Tarım Dışı Hayvan Bakıcısı	2.507	%1,6

H-2A Geçici Tarım İşgücü Ruhsatı Programı:

Alınan Başvurular					
2020 Mali Yılı	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4. Çeyrek	2019 Mali Yılına göre %
14.131	3.545	6129	2.681	1.776	%8,0
Değerlendirilmiş Başvurular					
Karar	2020 Mali Yılı	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4.Çeyrek
Toplam Karar	14.063	2.111	6.820	3.095	2.037
Ruhsat verilen	13.552	1.991	6.654	2.964	1.943
Kabul edilmeyen	247	62	73	67	45
Geri çekilen	264	58	93	64	49

Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı ve bağlı kurumların 2020 yılı bültenleri, ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Bürosu'nun (BLS) Yabancı Ülke Doğumlu İşçiler: İşgücü Özellikleri – 2020 verileri (18 Mayıs 2021) ABD Çalışma Bakanlığı İstihdam ve Eğitim İdaresi – Yabancı İşgücü Ruhsatı Ofisi 2020 verileri.

2.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

2.5.2.1. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı

ABD’de Kongre veya Temsilciler Meclisi’nde seçilmiş Türk bulunmamaktadır. 2020 verilerine göre ABD’de kamu görevlerine seçilmiş Türk kökenli Amerikalılar aşağıda belirtilmiştir:

1. Tayfun Selen, New Jersey, Morris Bölge İdari Kurul Üyesi
2. Aycha (Sirvanci) Sawa, Wisconsin, Milwaukee Belediyesi Baş Denetçi / Baş Sayman
3. Ali Paksoy, 27-B Bölge Hâkimi, Kuzey Carolina

2020 verilerine göre ABD’de kamu görevlerine atanmış Türk bulunmamaktadır.

3. AVUSTRALYA

3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

3.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	13.016.288	3.024.596	45.635
Kadın	13.147.766	3.074.421	43.413
Toplam	26.164.054	6.099.017	89.048

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

**Sadece Türk vatandaşı olanlar*

Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2020'ye kadar %1,5 nüfus artış hızı eklenerek hesaplanmıştır. Bu hesaplama, aşağıdaki tablolar için de geçerlidir.

3.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek (Çifte Vat.)	Kadın (Çifte Vat.)	Toplam
0-15	8.516	8.166	16.682
16-25	8.758	7.841	16.599
26-50	18.366	17.871	36.237
51-64	7.750	7.366	15.116
65 +	2.245	2.169	4.414
Genel Toplam	45.635	43.413	89.048

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği.

**Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2020'ye kadar %1,5 nüfus artış hızı eklenerek hesaplanmıştır.*

Yaş gruplandırmaları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir.

3.1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma	Toplam Çifte Vatandaş
Yeni Güney Galler NSW	43.222
Viktorya VIC	37.503
Queensland QLD	3.323
Batı Avustralya WA	2.323
Güney Avustralya SA	2.194
Tazmanya TAS	325
Kuzey Bölgesi NT	93
Avustralya Başkent Bölgesi ACT	65
Genel Toplam	89.048

Kaynak: Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği.

Not: Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12. 2020'ye kadar %1,5 nüfus artış hızı eklenerek hesaplanmıştır.

3.1.4. Avustralya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler*

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Doğum Ülkesi	Kişi (000)	Avustralya dışında doğanların oranı (%)	Ortalama Yaş
İngiltere	986	3,8	58
Çin	677	2,8	35
Hindistan	660	2,5	38
Yeni Zelanda	570	2,2	44
Filipinler	294	1,2	40
Vietnam	263	1,1	47
Güney Afrika	194	0,8	44
İtalya	183	0,7	72
Malezya	176	0,7	41
Srilanka	135	0,6	41
Diğer Ülkelerde Doğanlar Toplamı	7.343.000	29,8	44
Avustralya Doğumlular	17.836.000	70,2	34

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu.

*Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke

3.1.5. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2020	279	164	99

Kaynak: Melburn ve Sidney Başkonsolosluk kayıtları

3.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

3.2.1. Sayısal Veriler

3.2.1.1. Toplam Çalışan ve İşsiz Sayıları

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Genel Çalışan Avustralyalı Sayısı	12.910.800
--	------------

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Genel İşsiz Avustralyalı Sayısı	912.000
--	---------

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)

3.2.1.2. Türk İşgücü (15-64 Yaş Arası Nüfus*)

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Erkek	36.463
Kadın	34.407
Toplam	70.870

*Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2020'ye kadar hesaplanmış %1,5 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dahildir.

3.2.1.3. Çalışan Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Erkek	28.212
Kadın	17.133
Toplam	45.345

*Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2020'ye kadar hesaplanmış %1,5 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

3.2.1.4. Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı*

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-24	6.655	3.840	10.495
25-44	13.958	8.607	22.565
45-55	5.892	3.622	9.514
65 +	1.707	1.064	2.771
Toplam	28.212	17.133	45.345

*Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2020'ye kadar hesaplanmış %1,5 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.

Not: Avustralya istatistiklerinde kökenlere göre ayırım yapılmamakta, Avustralya doğumlular ile Avustralya dışı doğumlular olarak veriler düzenlenmektedir. Kuzey Kıbrıs Türkleri de Türk olarak sayılmamaktadır. Avustralya'ya gelmiş vatandaşlarımız kısa sürede vatandaşlık almakta ve kayıtlarda artık Avustralyalı olarak geçmektedirler, Avustralya'da doğan çocukları ise Türk olarak kaydedilmemektedir. Dolayısı ile Avustralya tarafından verilen rakamlar vatandaşlarımızın sayısını tam olarak göstermemektedir.

Daha önceki verilerin üzerine, Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğimizce elde edilen çeşitli kaynak bilgiler ile Avustralya İstatistik Bürosu nüfus sayımları, artış hızı, ölüm oranları, yurt dışından gelen göç oranları gibi bilimsel veriler göz önüne alınarak tahmini hesaplama yapılarak vatandaşlarımızın sayısı bulunmaktadır. Avustralya ve OECD yayınlarında belirtilen resmi rakamlardaki Türk sayıları ile Raporumuzda belirtilen Türk sayıları arasındaki fark bu açıklama gözetilerek değerlendirilmelidir.

3.2.1.5. Çalışan Vatandaşlarımızın* İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

İşkolu**	Çalışan İşçi Sayısı
Tarım, Orman, Balıkçılık, Madencilik	1.503
İmalat Sanayi	9.330
İnşaat	2.804
Toptan ve Perakende Ticaret	6.511
Ulaştırma ve Depolama Hizmetleri	3.895
Maden	2.415
Banka, Sigorta, Finans	4.027
Kamu Yönetimi, Savunma	805
Eğitim, Sağlık Hizmetleri	3.347
Diğer	4.577
Bağımsız Çalışanlar	6.131
Toplam	45.345

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu.

**Türk sayısı, Avustralya İstatistik Bürosu (ABS) tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2020'ye kadar hesaplanmış %1,5 nüfus artış hızı eklenerek Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğince bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dâhildir.*

***İşkolları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir.*

3.2.1.6. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avustralya'da ücretlerde değişiklik her bütçe yılının Temmuz ayında yapılmaktadır. Avustralya'da 31.12.2020 tarihi itibarıyla geçerli olan ortalama ve asgari ücretler ile Sosyal Güvenlik Ödemeleri;

- Haftalık brüt asgari ücret 740,80 AUD
- Bir saatlik brüt ücret 19,49 AUD
- Aylık brüt asgari ücret 3.210,13 AUD olmuştur.

3.2.1.7. İşkolları İtibarıyla Ortalama Aylık Brüt Ücretler

Avustralya İstatistik Bürosu tarafından 17 Kasım 2019 tarihinde açıklanan ve halen yürürlükte bulunan tam zamanlı çalışan yetişkinler için işkollarına göre geçerli olan ortalama brüt yıllık ve aylık ücretler aşağıda verilmiştir.

31.12.2020 tarihi itibarıyla

İş Kolları	Avustralya Doları (AUD)	Avustralya Doları (AUD)
	Yıllık Brüt Ortalama Ücret	Aylık Brüt Ortalama Ücret
Madencilik	139.999,77	11.666,64
Pazarlama	74.625,64	6.218,80
Elektrik, Gaz, Su, Atık Servisi	100.954,42	8.412,83
İnşaat	81.341,14	6.778,42
Toptan Ticaret Sektörü	82.057,20	6.838,10
Perakende Ticaret Sektörü	61.265,88	6.112,49
Konaklama ve Yemek Sektörü	59.712,27	4.976,01
Nakliye, Posta ve Depolama	87.908,12	7.325,67
Bilişim Medya ve Telekomünikasyon	103.506,14	8.625,51
Finans ve Sigortacılık Sektörü	102.671,56	8.555,96
Kiralama ve Emlak Sektörü	77.207,28	6.433,94
Profesyonel Bilimsel ve Teknik Servis	98.017,90	8.168,16
İdari ve Destek Sektörü	75.254,40	6.271,20
Kamu Yönetimi ve Güvenlik Sektörü	90.680,84	7.556,73
Eğitim ve Öğretim	96.639,79	8.053,31
Sağlık ve Sosyal Yardım Sektörü	89.454,34	7.454,52
Sanat ve Eğlence Sektörü	83.064,89	6.922,07
Diğer hizmetler	67.267,25	5.605,60
İş kolları Ortalaması	86.004,64	7.167,05

Not: Avustralya İstatistik Bürosunun, (ABS) tam zamanlı çalışan yetişkinler için işkollarına göre, 31.12.2020 itibarıyla brüt yıllık ve aylık ücretlerdir.

3.3. SOSYAL GÜVENLİK

3.3.1. Sayısal Veriler

3.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Avustralya sosyal güvenlik sistemi vergilerle finanse edilir ve sigorta primi ödeme zorunluluğu yoktur. Primsiz olan Avustralya sosyal güvenlik mevzuatında sosyal güvenlik yardım ve aylıklarına hak kazanma ve ödemenin devamı, Avustralya’da ikamet koşuluna bağlıdır.

3.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Avustralyalı (Yabancı)	Türk	Genel
Faydalanan Kişi Sayısı	7.7856.211	42.687	7.898.898

Kaynak: Avustralya Centrelink Kurumu

Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Avustralya dışında 4 haftadan fazla ikamet edildiğinde ikamete dayalı sosyal yardımlar kesilmektedir.

3.3.1.3. Sosyal Güvenlik Ödemeleri (Avustralya Hükümeti Ödemeleri)

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Aile Vergi Yardımı Bölüm A	İki haftalık (AUD)
18 yaşın altındaki her bir çocuk için	59,78
18-19 yaş arası her bir çocuk için	59,78
Aile Vergi Yardımı Bölüm B	İki haftalık (AUD)
5 yaşın altındaki her bir çocuk için	158,34
5-15 yaş arası (veya tam zamanlı eğitim alıyorsa 16-18 yaş arası) her bir çocuk için	110,60
Doğum Yardımı (02.07.2018 itibarıyla)	Her çocuk için bir defa ödeme miktarı (AUD)
İlk doğan her çocuk için	2.239,86
Sonra doğan her çocuk için	1.120,56
Çocuk Bakım Yardımı (7 yaşın altında ve okula gitmeyen)	Aylık (AUD)
Onaylı bakım	2.036,60
Ebeveyn Ödeneği	İki haftalık (AUD)
Yalnız yaşayan ebeveynler	776,10
Eşli olan ebeveynler	501,70
Yetim Aylığı	65,10
Yalnız yaşayanlar	843,60

Birlikte yaşayan çiftlerin her birine	635,90
Maluliyet Destek Aylığı	İki haftalık (AUD)
18 yaş altı, bekâr, ailesi ile yaşayan	379,00
18 yaş altı, bekâr, bağımsız yaşayan	585,00
18-20 yaş arası, bekâr, ailesi ile yaşayan	429,60
18-20 yaş arası, bekâr, bağımsız yaşayan	585,00
Evli çiftlerden her biri 18-20 yaş arası	585,00
21-63/65 yaş arasındakiler	Yaşlılık aylığı kadar
Hastalık Yardımı	İşsizlik yardımı kadar
Ölüm Yardımı	Yaşlılık aylığı kadar
Bakıcı Ödeneği	Yaşlılık aylığı kadar
Bakıcı Yardımı Aylık	259,60
Eğitim Ödeneği (25 yaş ve üstü)	İki haftalık (AUD)
Bekâr	455,20
Bekâr Çocuklu	596,50
Evli, Çocuksuz	455,20
Evli, Çocuklu	499,90
Gençlik Yardımı (16-24 yaş arası tam gün genel eğitim ve çıraklık eğitimi alan)	İki haftalık (AUD)
18 yaş altında, ailesi ile yaşayanlar 18 yaş altında, yalnız	249,20
18 yaşın üstünde, ailesi ile yaşayanlar 18 yaşın üstünde	455,20
İşsizlik Yardımı	İki haftalık (AUD)
Bekâr çocuksuz	559,70
Bekâr çocuklu	604,70
Bekâr 60 yaş üstü	604,70
Eşli, eşlerin her birine	504,00

Kaynak: Avustralya Centrelink Kurumu.

3.3.1.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

Ciddi İş Kazası Oranları (Her 1.000 Çalışan İşçi İçin)

31.12.2020 tarihi itibarıyla

İş kolu	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Tarım, Orman, Balıkçılık	17,7	18,9	18,4	18,8	17,0	17,2
Madencilik	16,2	16,3	16,1	15,5	15,7	15,7
İnşaat	15,7	15,9	16,5	15,9	15,3	15,2
Taşıma, Posta, Depolama	17,7	16,3	15,1	15,6	15,3	15,2
Toptan Ticaret	12,3	12,5	12,7	12,8	13,7	13,1
Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Hizmetler	12,7	12,1	11,0	11,2	10,9	11,6
İdari Destek Hizmetleri	9,7	9,1	9,3	10,0	11,0	11,0
Madencilik	2,2	2,1	1,9	1,9	2,1	2,1
Kamu Yönetimi Destek Hizmetleri	12,2	11,6	10,8	10,2	11,1	10,2
Sanat Rekreasyon Hizmetleri	11,6	9,7	9,7	10,2	8,9	9,3
Elektrik, Gaz, Su ve Atık Hizmetleri	8,4	8,5	8,1	8,8	7,8	7,6
Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	7,2	7,3	6,8	6,9	6,8	7,1
Diğer Hizmetler	8,7	7,8	7,6	7,3	7,4	7,0
Perakende Ticaret	7,5	7,3	7,1	7,0	6,7	6,9
Konaklama ve Yemek Hizmetleri	8,3	7,6	7,4	7,0	6,6	6,8
Emlak Kiralama Hizmetleri	5,5	5,2	4,9	5,0	5,3	5,3
Bilgi Medyası ve Telekomünikasyon Hizmetleri	3,2	2,9	2,6	2,8	2,3	2,2
Profesyonel Bilem ve Teknik Hizmetler	2,2	2,1	1,9	1,9	2,1	2,1
Finans ve Sigorta Hizmetleri	1,9	1,9	1,6	1,4	1,6	1,5

Kaynak: Safe Work Avustralya

Not: İş kazaları istatistikleri etnik kökene göre tutulmadığından vatandaşlarımıza ait bilgiler bulunmamaktadır.

3.3.2. Aile Yardımları

Vergi Bazlı Aile Yardımları (Family Tax Benefit A ve B)

Family Tax Benefit, çocuk yetiştirmenin giderlerinin karşılanmasına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. İki parçadan oluşmaktadır: Family Tax Benefit Part A ve Family Tax Benefit Part B.

- Family Tax Benefit Part A, her çocuk için ödenir. Bağlanan miktar ailenin yapısına ve gelirine bağlıdır.
- Family Tax Benefit Part B, tek yaşayan anne ve babalara veya anne ya da babadan birinin tam-gün olarak çocuklara bakmak üzere evde bakıcı olarak kaldığı durumlarda, yani tek temel geliri olan veya bir miktar paralı işi olan ailelere ek yardım sağlamak üzere verilir.

Family Tax Benefit Part A almak için çocukların aşağıdaki koşullara uyması gerekir:

- 16 yaşın altında olmak,
- 16 veya 17 yaşlarında olup 12. Sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamış olmak ya da 16-19 yaşları arasında olmak (19 yaşını doldurdıkları takvim yılı sonuna kadar) ve onaylanmış bir kurumda 12. Sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamasına imkân verecek tam gün süreli bir eğitim alıyor olmak / kabul edilebilir bir eğitim yükü altında olmak veya kendisine bu koşuldan muafiyet tanınmış olması gerekir.
- Aynı zamanda ödeme talep eden kişinin gelir testinden geçmesi ve çocuğa en az yüzde 35 oranında bakıyor olması gerekir.

Family Tax Benefit için Gelir testi

- Eğer bir mali yılda ailenin geliri 48.837 AUD veya altındaysa ödeme gelir testinden etkilenmeyecektir.
- Pek çok durumda Family Tax Benefit Part A ödemesi iki gelir testi uygulanarak belirlenir ve aileye en yüksek ödemeyi verdiren test dikkate alınır.

İlk test 48.837 AUD üzerindeki her dolar için, maksimum Family Tax Benefit Part A ödeme tutarını Family Tax Benefit Part A- temel ödeme tutarına ulaşıncaya kadar 20 Cent indirir.

İkinci test, 94.316 AUD (bu tutar Family Tax Benefit alan ilk çocuktan sonraki her çocuk için 3.796 AUD artırılır) üzerindeki her bir Dolar için Family Tax Benefit Part A temel tutarını ödemeler sıfıra düşünceye kadar 30 Cent indirir.

3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

3.4.1. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Avustralya’da Türkiye’den gönderilen öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmenler mahallinden görevlendirilmektedir. Avustralya Eğitim Bakanlığınca mahallinden görevlendirilen Viktorya Eyaletinde 62, Yeni Güney Galler (NSW) Eyaletinde yaklaşık 36 Türk öğretmen yarı zamanlı olarak görev yapmaktadır. Ayrıca özel Türk eğitim kurumlarınca tam gün istihdam edilen Türk öğretmenler bu sayıya dâhil değildir.

Avustralya’da bulunan vatandaşlarımızın çocuklarından oluşan ilk-orta-lise-üniversite ve Türk Dili okullarında olmak üzere değişik düzeyde eğitim programlarına devam eden yaklaşık 15.975 öğrencimiz bulunmaktadır. Türkiye’den gönderilen 1.700 yakın öğrenci Avustralya’daki üniversitelerde lisans ve lisansüstü eğitim görmektedirler.

Türk öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri; müfredatında seçimlik ders olarak Türkçe dersi bulunan hafta içi Devlet Okulları ile hafta sonu Devlet Okullarında ve bu okulların yanı sıra devlet veya yerel yönetimlerce desteklenen, hafta sonları eğitim veren dernek okullarında verilmektedir.

3.5. GÖÇ VE UYUM

3.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

3.5.1.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	3
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	28
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	53
İşadamları Dernekleri	3
Spor Dernekleri	3
Diğerleri	-
Toplam	90

Kaynak: Melburn Başkonsolosluğu ve Avustralian Golden Turkish Business Directory.

Avustralya’da çoğunluğu Melburn ve Sidney’de olmak üzere, vatandaşlarımız tarafından kurulan çok sayıda Türk Derneği bulunmaktadır. Sidney Türk Kuruluşları Konseyi, Sidney İş Adamları Derneği, Sidney şehrindeki başlıca Türk Kuruluşlarındandır.

Viktorya Eyaleti-Melburn’da faaliyet gösteren Türk İşadamları Dernekleri, Moreland Türk Derneği, Avustralya Türk Medya Grubu, Viktorya Türk Öğretmenler Derneği, Meadow Heights Türk Kadınlar Derneği, Avustürk Karadeniz Kültür Derneği, Avustralya Denizlililer Cemiyeti, Broadmeadows Türk Yaşlılar Derneği, Meadow Heights Türk Yaşlılar Derneği, Osmanlı Köyü Yaşlılar Evi ve Diyanet İşleri Başkanlığınca görevlendirilen din görevlilerinin bulunduğu camiler çerçevesinde faaliyet gösteren Türk İslam Derneklerinin, gerek Başkonsolosluk ve diğer temsilciliklerimiz, gerekse yerel makamlar nezdinde faaliyetleri bulunmaktadır.

3.5.1.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Eyalet Parlamentoları	2
Yerel Yönetimler	2
Toplam	4

Kaynak: Melburn Başkonsolosluk kayıtları.

4. AVUSTURYA

4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

4.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	4.396.952	780.795	60.055
Kadın	4.535.712	750.277	57.525
Toplam	8.932.664	1.531.072	117.580

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

* Türk vatandaşı olanlar

Avusturya nüfusunun %17,1'ini (1.531.072) yabancı ülke vatandaşları oluşturmaktadır. Avusturyalı olmayan vatandaşların yarısından fazlası (815.216'sı) AB ve EFTA vatandaşlarıdır. Sayıları 208.732'yi bulan Alman vatandaşları, Avusturya'nın en büyük (%13,6) yabancı grubunu oluşturmaktadır. Avusturya'da toplam 715.856 kişi üçüncü ülke vatandaşlarıdır. Bunların 121.990'ı Sırp vatandaşlarından ve 117.580'i Türk vatandaşlarından oluşmaktadır.

Avusturya nüfusunun önemli bir bölümü 5 büyük şehirde yerleşmiş bulunmaktadır. Bu yerleşim birimleri, Başkent Viyana (1.918.881), Graz (291.134), Linz (206.537), Salzburg (155.416) ve Bregenz (135.310) şeklinde sıralanmaktadır.

4.1.2. Genel ve Yabancı Nüfusun Federal Eyaletlere Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Eyaletler	Yüzölçümü/km2	Genel Nüfus	Yabancı Nüfus
Burgenland	3.961,80	296.010	28.504
Kaernten	9.538,01	562.089	63.489
Aşağı Avusturya	19.186,26	1.690.879	179.629
Yukarı Avusturya	11.979,91	1.495.608	203.941
Salzburg	7.156,03	560.710	101.938
Steiermark	16.401,04	1.247.077	147.818
Tirol	12.640,17	760.105	127.214
Vorarlberg	2.601,12	399.237	74.104
Viyana	414,65	1.920.949	604.435
Toplam	83.879,00	8.932.664	1.531.072

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.1.3. Avusturyadaki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar	Avusturya Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşları Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2020	846	270.000
2019	912	283.000
2018	828	268.800
2017	779	279.071
2016	820	271.600

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu, Avusturya Entegrasyon Kurumu

4.1.4. Genel, Yabancı ve Türk Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı	Türk
0-5	521.051	109.381	6.847
6-14	764.437	143.578	10.679
15-17	258.398	40.967	3.201
18-24	683.584	142.553	10.166
25-34	1.208.961	318.574	22.182
35-49	1.793.368	426.137	36.328
50-64	1.986.578	241.066	18.319
65 +	1.716.287	108.816	9.858
Genel Toplam	8.932.664	1.531.072	117.580

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Avusturya genelinde yaş ortalaması 43,1'dir. Avusturya vatandaşlarının yaş ortalaması 44,6 olup ülkedeki yabancı ülke vatandaşlarının yaş ortalaması 35,7 ve Türk vatandaşlarımızın yaş ortalaması 37'dir.

4.1.5. Vatandaşlarımızın Eyaletlere Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Eyaletler	Sayı
Burgenland	937
Kaernten	919
Aşağı Avusturya	15.909
Yukarı Avusturya	15.457
Salzburg	6.444
Steiermark	7.891
Tirol	11.434
Vorarlberg	12.862
Viyana	45.727
Toplam	117.580

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.1.6. Avusturyadaki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Almanya	208.732
Romanya	131.824
Sırbistan	121.990
Türkiye	117.580
Bosna-Hersek	96.990
Macaristan	91.395
Hırvatistan	89.007
Polonya	65.604
Slovakya	45.362
İtalya	34.266
Bulgaristan	34.241
Rusya	33.340
Kosova	26.339
Makedonya	24.565
Slovenya	22.280
Çek Cumhuriyeti	14.639
Diğer	372.918
Yabancı Toplam	1.531.072

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

*Milliyetlerine göre kadın ve erkek toplam sayı (yabancı ülke vatandaşı olanlar)

4.1.7. Avusturya'ya Gelen ve Avusturya'dan Ayrılan Türk Sayısı

Yıl	Gelen	Ayrılan
2020	3.008	2.890

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.1.8. Avusturya'da Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Doğan	Ölen	Evlenen
2020	1.570	293	344

Kaynak: T.C. Viyana Başkonsolosluğu

4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

4.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kırmızı Beyaz Kırmızı Kart (Rot Weis Rot)

Nitelikli yabancı işgücünün Avusturya'ya yasal göçünde esas alınacak puanlama sisteminde “mesleki kalifikasyon”, “mesleki deneyim” “yaş”, “dil bilgisi” ve “ücret” gibi unsurlar tayin edici kriterler olarak belirlenmiş olup; Avusturya’da bir işyerinden bağlayıcı iş teklifi aldığını kanıtlaması ve işverenin Kanuna, Tüzüğe ve Toplu İş Sözleşmesine uygun bir asgari ücret ödemeye hazır olduğunu belgelemesi halinde Kırmızı Beyaz Kırmızı Kart (Rot Weis Rot) verilmektedir.

2020 Yılı İçin İhtiyaç Duyulan Mesleklerin Listesi:

1. Tarım aletleri/makineleri imalat işçileri (LandmaschinenbauerInnen)
2. Makine İmalatı alanında yükseköğrenimli teknisyenler (TechnikerInnen mit höherer Ausbildung (Ing.) für Maschinenbau)
3. Yüksek akım alanında yükseköğrenim görmüş teknisyenler (TechnikerInnen mit höherer Ausbildung (Ing.) für Starkstromtechnik)
4. Yüksek akım alanında teknisyenler (TechnikerInnen für Starkstromtechnik)
5. Bilgi İşlem alanında yükseköğrenim görmüş teknisyenler (Techniker mit höherer Ausbildung (Ing) für Datenverarbeitung)
6. Tornacılar (DreherInnen)
7. Kaplamacılar (SchwarzdeckerInnen)
8. Frezeciler (FräserInnen)
9. Kaynakçılar, kesici oksijen aleti kullanıcıları (SchweißerInnen, SchneidbrennerInnen)
10. Makine Teknisyenleri (TechnikerInnen für Maschinenbau)
11. Elektrik Tesisatçıları, montajcılar (ElektroinstallateurInnen, ElektromonteurInnen)
12. Yüksek eğitim almış teknisyenler (TechnikerInnen mit höheren Ausbildung (Ing.), soweit nicht anderweitig eingeordnet)
13. Çilingir (SchlosserInnen)
14. Oto tamircisi (KraftfahrzeugmechanikerInnen)
15. Çatı Kaplamacıları, Çatı Aktarıcılar (DachdeckerInnen)
16. Marangoz (BautischlerInnen)
17. Muhasebeci (KalkulantInnen)
18. Beton işçileri (BetonbauerInnen)
19. Boru Tesisatçıları, Montajcılar (RohrinstallateurInnen, RohrmonteurInnen)
20. Farrier ve vagon üreticiler (Huf- und WagenschmiedeInnen)
21. Yalıtımcılar (Spengler)
22. Tren makinistleri (LokomotivführerInnen)
23. Cilacı (LackiererInnen)
24. Marangozlar (ZimmererInnen)

25. Alçak gerilim ve telekomünikasyon alanında yükseköğrenim görmüş teknisyen (TechnikerInnen mit höherer Ausbildung für Schwachstrom- und Nachrichtentechnik)
26. Fayansçılar (Platten- und FliesenlegerInnen)
27. Optisyen (AugenoptikerInnen)
28. Eğitimli bakıcılar, hemşireler (Dipl. Gesundheits- und KrankenpflegerInnen)
29. Karoseri Tesisatçıları / Radyatör Tesisatçıları (KaroseriespenglerInnen, KühlerspenglerInnen)
30. Yol beton kaplamacılar (PflastererInnen)
31. Hırdavat ustası (Werkzeug-, Schnitt- und StanzenmacherInnen)
32. Makinist çilingirciler (MaschinenschlosserInnen)
33. Yüksek inşaat mühendisleri/Yüksek inşaat teknisyenleri (TechnikerInnen mit höherer Ausbildung (Ing.) für Bauwesen)
34. İnşaat kaynakcısı (Bau-, Blech-, KonstruktionsschlosserInnen)
35. Diğer teknisyenler (Sonstige Techniker, soweit nicht anderweitig eingeordnet)
36. Demir, metal ve mutfak eşyası satıcıları (HändlerInnen und VerkäuferInnen von Eisen- und Metallwaren, Maschinen, Haushalts- und Küchengeräte)
37. Muhtemet (Lohn- und GehaltsverrechnerInnen)
38. Restoran ahçıları (GaststaettenköcheInnen)
39. Doğramacı ve mobilyacı (Bau- und MöbeltischlerInnen)
40. Mühendislik Yönetimi alanında yükseköğrenimli teknisyenler (TechnikerInnen mit höherer Ausbildung (Ing.) für Wirtschaftswesen)
41. Diğer tamirciler (Sonstige Grobmechaniker)
42. Parkeci (BodenlegerInnen)
43. Plastikçi (KunststoffverarbeiterInnen)
44. Veri işlem teknisyenleri (TechnikerInnen für Datenverarbeitung)
45. Ahşap makinisti (HolzmaschinenarbeiterInnen)
46. İnşaat tesisatçıları (BauspenglerInnen)
47. Ekonomi teknisyenleri (TechnikerInnen für Wirtschaftswesen)
48. Yüksek öğrenimli kimya teknisyenleri (TechnikerInnen mit höherer Ausbildung (Ing.) für technische Chemie, Chemotechniker)
49. Yükseköğrenimli Dijital İletişim Teknikeri (TechnikerInnen mit höherer Ausbildung (Ing.) für Schwachstrom- und Nachrichtentechnik)
50. Tıbbi-teknik Uzmanları (Medizinisch-technische Fachkraefte)
51. Elektrikçi (ElektromechanikerInnen)
52. Çiçekçi (NaturblumenbinderInnen)
53. Duvar Ustası (MaurerInnen)
54. İnşaat teknikeri (TechnikerInnen für Bauwesen)
55. Hasta bakıcısı (PflegeassistentenInnen)
56. Uzman hasta bakıcısı (PflegefachassistentenInnen)

Kilit personel (Schlüsselkraft) konumunda istihdam edilecek yabancı işgücüne ödenmesi zorunlu asgari ücret sınırları 01.01.2021 tarihinden itibaren; 30 yaşın altındakilere 2.775 Avro, 30 yaşın üstündekilere ise 3.330 Avro olarak belirlenmiştir. Bu sınır, yükseköğrenimlilere 2.497,50 Avro olarak uygulanacaktır.

4.2.2. Sayısal Veriler

4.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Avusturya'nın çalışma yaşındaki (15-64 yaş) nüfusunun toplam sayısı 4.540.400 olup bu sayının 4.296.900'ü istihdam hayatına katılmış bulunmaktadır. Sivil işgücünün (15-64 yaş) istihdama katılım oranı, %76,6 (erkeklerde: %81,0 kadınlarda: %72,1), işgücüne katılım oranı ise %72,4 (erkeklerde: %76,5 kadınlarda: %68,3) olarak gerçekleşmiştir.

2020 yılı ortalama verilerine göre; 4.126.803 (2.214.889'u erkek) olarak belirlenen çalışan nüfus sayısının 3.717.164'ü ücret karşılığı bağımlı çalışanlar teşkil etmektedir. Bu grubun 777.270'i yabancı ülke vatandaşı olup bunların da 56.808'u (36.869'u erkek) Türk vatandaşdır. Çalışan nüfusun 487.084'ü ise bağımsız çalışanlar oluşturmaktadır.

31.12.2020 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel (Bağımlı Çalışanlar)	1.990.920	1.726.244	3.717.164
Yabancı	465.938	311.332	777.270
Türk*	36.869	19.938	56.808
Bağımsız Çalışanlar	281.077	206.007	487.084
TOPLAM	2.214.889	1.911.915	4.126.803

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu, Federal İstatistik Kurumu

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olan vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir.

Sigorta prim muafiyetli işlerde kısmi ve belirli ücret sınırında çalışanların sayısı da 332.016 (204.058'i kadın) olarak belirlenmiştir. Bu statüde çalışanlar için sadece kaza sigortası primi ödenmekte olup günlük ve aylık kazanç sınırları yasa ile belirlenmektedir. Bu sınır 2020 yılı için aylık 460,66 Avro olarak uygulanmaktadır. (2021 sınırı: 475,86 Avro aylık)

Göçmen kökenli nüfus içinde yer alıp da 25-65 yaş grubuna mensup olanların eğitim seviyeleri aşağıda gösterilmektedir:

25-64 Yaş Arası Nüfusun Eğitim Durumu

	Genel	Avusturya Kökenli	Türk Kökenli	AB'ye 2004'den önce giren Ülkeler	AB'ye 2004'den sonra giren Ülkeler
Zorunlu Eğt. %	13	9	55	5	7
Mesleki Eğt. %	49	55	30	32	34
Lise ve Dengi%	17	16	11	16	30
Yüksek Öğr. %	21	20	5	47	29

Kaynak: Göç ve Entegrasyon Raporu 2021 (Migration&Integration 2021)

Avusturya, kalifiye yabancı işgücünün ülkeye gelmesini teşvik amacıyla 01.07.2011 tarihinden itibaren puan esasına dayalı yeni bir sistemi hayata geçirmiştir. Bu kapsamda, yüksek kalifiye elemanlar, nitelikli işgücü aranan mesleklerde yetişmiş kişiler ve kilit personelin Avusturya iş piyasasına girişi sağlanmıştır. Keza, herhangi bir AB ülkesinde yüksek tahsilini tamamlamış üçüncü ülke vatandaşları ile Avusturya’da yükseköğrenim görmüş yabancıların, belli koşullarda Avusturya’da çalışma ve oturma izni almalarına imkân sağlanmıştır. Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerle ilgili liste Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca hazırlanmaktadır.

Avusturya’da 2019 yılında işsiz sayısı 301.328’dir. 2020 yılda bu oran 409.639’a çıkmıştır. Diğer taraftan Avusturya’da Federal Hükümet, işsizlikle mücadele kapsamında; ileri yaş çalışanların iş piyasasında daha uzun kalabilmelerinin sağlanması, işletmelerin ileri yaş işgücü istihdam etmeye teşvik edilmesi, insan kaynaklarının iyileştirilmesi, uzun süreli işsizlikle mücadele edilmesi, gençlere eğitim yeri garanti edilmesi ve kadın istihdamının artırılması amacıyla değişik teşvik tedbirleri, program ve projeler hayata geçirilmiştir.

4.2.2.2. Genel ve Yabancı Çalışan Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Aşağıdaki tabloda Avusturya’daki bağımlı çalışanların yaş gruplarına göre dağılımı, genel ve yabancı ülke vatandaşı olarak verilmektedir. Avusturya genelinde çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 45-54 arasındır. Bu grupta toplam 963.336 bağımlı çalışan bulunmaktadır. Yabancılar arasında ise bağımlı çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 35-44’tür.

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı Türk Dâhil
15-24	425.082	90.374
25-34	876.335	214.759
35-44	884.868	224.433
45-54	963.336	173.900
55-64	553.239	70.776
65 +	14.634	3.027
Genel Toplam	3.717.494	777.269

Kaynak: <https://www.dnet.at/Bali/Query.aspx> Avusturya İstatistik Kurumu

4.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

Çalışma hayatında bulunan Türk veya Türk asıllı çalışanların %59'u ücret karşılığı bağımlı çalışanlardan oluşmaktadır. Bunların da %50,1'i işçi, %42,5'i ise hizmetli statüsündedir. Türk kökenlilerin %7,4'ü kendi nam ve hesabına serbest çalışmaktadır.

31.12.2020 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı (Viyana)	Çalışan Sayısı (Avusturya Geneli)
Tarım/Orman/Balıkçılık	2	52
Madencilik ve taş ocakları	4	47
İmalat	1.607	12.502
Enerji Tedariki	20	63
Temiz Su Ted./Atık Su ve Çöp Kaldırma ve İmhası	99	486
İnşaat	2.701	6.352
Ticaret /Mot. Araç Tamiri	3.854	9.575
Ulaşım ve Depo Hizmetleri	2.200	4.980
Otel ve Lokantacılık	1.503	4.770
Bilgi ve İletişim	383	591
Mali ve Sigorta Sektörü	406	710
Arsa ve Konut Sektörü	222	392
Serbest Meslek/Bilimsel ve Teknik Hizmet Sektörü	625	1.134
Diğer Ekonomik Hizmetler	2.954	8.081
Kamu İdaresi, Savunma ve Sosyal Sigorta Hizmetleri	831	1.724
Eğitim ve Öğretim Hizm.	754	1.110
Sağlık ve Sosyal İşler Hizmet Sektörü	860	2.189
Sanat ve Eğlence Sektörü	109	311
Diğer Hizmetler	738	1.705
Ev İşleri	8	18
Ülke Dışı Organizasyon ve Kuruluşlarda Çalışanlar	4	4
Diğerleri	9	12
Toplam	19.893	56.808

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu

4.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Avusturya İstatistik Kurumu, serbest çalışanların milliyetleri ve faaliyet gösterdikleri sektörlerle göre dağılımına ilişkin istatistik tutmadığı gibi, bunların istihdam ettiği işçi sayısı hakkında da bilgi ve doküman mevcut değildir. Aşağıdaki tabela Avusturya'daki bağımsız çalışanların genel sayısının cinsiyetlere göre dağılımını göstermektedir.

	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	281.077	40.279	3.795
Kadın	206.007	75.478	839
Toplam	487.084	115.758	4.634

Kaynak: <https://www.dnet.at/Bali/Query.aspx> Avusturya İstatistik Kurumu

Avusturya'da faaliyet gösteren Türk girişimciler, büyük ölçüde küçük ve orta ölçekli Türk işletme sahiplerini bir araya getiren ATİS, TÜMSİAD, MÜSİAD ve Viyana Türk İş Adamları Derneği adı altındaki teşkilatlarla örgütlenmiş bulunmaktadır.

4.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avusturya'da İşçi ve Hizmetliler İçin Ortalama Aylık Brüt Ücretler (Para Birimi: Avro)

	Kadın	Erkek	Genel
Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan İşçiler	1.680	2.704	2.361
Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan Hizmetliler	2.454	4.002	2.996
ORTALAMA	2.139	3.059	2.648

Kaynak: Sosyal Güvenlik Yılı 2020

Not: Bu veriler, Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği tarafından senelik yayımlanan "İstatistik Yılı" esas alınarak hazırlanmış olup, giydirilmiş (izin ve noel parası dahil) brüt ücretleri ifade etmektedir.

Not: Avusturya'da yasal asgari ücret uygulaması bulunmamaktadır. Bununla birlikte Federal Çalışma Bakanlığı sadece ev hizmetlerinde istihdam edilenlere uygulanmak üzere aylık asgari ücret sınırlarını belirlemektedir. Bu kapsamda ödenecek asgari ücretlerde istihdam edilen kişinin mesleki eğitimi ve çalışma süresi esas alınmaktadır.

4.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Sendikal Örgütler ve Çalışma Alanları

1945 senesinde kurulan Avusturya İşçi Sendikaları Birliği (ÖGB), bünyesinde barındırdığı 7 sendika ile ülkenin tek konfederasyondur. Konfederasyon içinde, değişik siyasi pozisyonları olan fraksiyonlar (kanatlar) veya federasyon benzeri oluşumlar da faaliyet imkânı bulmaktadır.

ÖGB içinde 6 değişik fraksiyon faaliyet göstermektedir. Bu fraksiyonlardan beşi siyasi partilerle yakın ilişki içindedir. Bunlar; Sosyal Demokrat Sendikacılar Fraksiyonu (FSG), Katolik Sendikacılar Fraksiyonu (FCG), Bağımsızlar Fraksiyonu (UG) Özgürlükçü İşçiler Fraksiyonu (FA) ve Sendikal Sol Blok Fraksiyonu (GLB) şeklinde sıralanmaktadır. Partisizler Fraksiyonu'nun (PFG) herhangi bir siyasi parti ile irtibatı bulunmamaktadır.

Avusturya İşçi Sendikaları Birliği'ne üye sendikalar şöyledir:

1. Müstahdemler, Gazetecilik-Yayın-Kâğıt Sanayi İşçileri Sendikası (GPA-DJP) ,
2. Kamu Çalışanları Sendikası (GÖD),
3. Belediye İşçileri, Kültür, Sanat ve Spor Çalışanları Sendikası (GdG-KMSfB),
4. İnşaat İşçileri ve Ağaç Sanayi Çalışanları Sendikası (GBH),
5. Ulaştırma, Sosyal İşler, Sağlık, Özel Hizmet Sektörü Çalışanları Sendikası (Vida),
6. Posta ve Haberleşme İşçileri Sendikası (GPF) ,
7. Metal, Tekstil, Kimya ve Gıda Sanayi İşçileri Sendikası (PRO-GE)

Avusturya İşçi Sendikaları Birliği'nin 2018 yılında toplam 1.211.465 olan üye sayısı, 2019 yılında 1.216.810'a, 2020'de ise 1.198.919'a düşmüş bulunmaktadır. Konfederasyonun mevcut üye sayısı 1,2 Milyon olarak verilmektedir. Sendikalaşma oranı %23-25 civarında değişmektedir.

Avusturya'da toplu sözleşmeler işletmeler bazında değil, kol esasına dayalı olarak yapılmaktadır. Avusturya İşçi Sendikaları Birliği (ÖGB) ve dolayısıyla bağlı sendikaları 04.09.1947 tarihli Kararname ile işçiler adına sözleşme imzalamakla yetkilendirilmiş otoritedir. Toplu sözleşmenin diğer ortağı ise, işverenler adına imza yetkisi tanınan Ticaret Odaları ile yasal diğer meslek örgütleri veya işveren konumuna sahip benzer kurumsal yapılanmalardır. Avusturya'da halen yaklaşık 900 civarında toplu iş sözleşmesi yürürlükte olup yıllık 450'nin üzerinde toplu sözleşme imzalanmaktadır. İmzalanan toplu sözleşmeler, sendika üyeliğinden bağımsız, iş kolunda faaliyet gösteren tüm çalışanları kapsamaktadır. Özel durumlarda, Eyalet sınırlarını kapsayacak sözleşmeler de yapılabilmektedir.

Çalışanların ve emeklilerin isteğe bağlı olarak üye olabildikleri ve yine serbestçe üyelikten ayrılabilirdikleri ÖGB, kendi kuruluş tüzüğü uyarınca üyelerinden brüt aylık gelirin %1'i oranında üyelik aidatı tahsil etmektedir. Mesleki eğitim görenler, üniversite öğrencileri ve işsizler indirimli aidat tarifesinden ödeme yapmaktadır. Üyelik aidatları yıllık gelir vergisinde dikkate alınmakta ve bir bölümü vergiden düşülebilmektedir. Üyelik aidatı işverenler tarafından ücretten kesilerek doğrudan Birliğe havale edilmektedir. Emeklilerin aidatı da Sigorta Kurumu tarafından ÖGB'ye yönlendirilmektedir.

ÖGB, Avrupa Sendikalar Birliği ile Enternasyonal Sendikalar Birliği'nin üyesi olup Avrupa Birliği nezdinde de bir temsilciliği bulunmaktadır.

Sosyal politika kapsamında çalışanlar açısından önem arz eden her tür yasa taslağına detaylı görüş hazırlayarak katkı veren ve bu surette ücretlilerin çıkarlarını gözetmeye çalışan Avusturya Sendikalar Birliği, üyelerine çalışma hayatının her alanında ve sosyal güvenlikle ilgili konularda doğrudan danışma hizmeti sunmakta, ayrıca istihdam ettiği hukukçular kanalıyla, hiçbir ücret talep etmeksizin üyelerinin iş ve sosyal mahkemelerde savunmasını üstlenmektedir. Konfederasyon, yayımladığı ve ücretsiz dağıttığı aylık dergi vasıtasıyla üyelerine bilgi ve enformasyon akışını gerçekleştirmekte, bünyesinde oluşturduğu Sendika Okulu (Gewerkschaftsschule) ile işçi temsilcilerinin eğitimini üstlenmekte, aktüel siyasi

konularda hazırladığı düzenli seminerlerle üyelerinin kanaat oluşumuna katkı sağlamakta, işlettiği tatil köylerinde üyelerine ucuz dinlenme imkânı sunmakta, düzenlediği kimlik kartları ile (ÖGB-Card) ülke genelindeki tüm kültürel faaliyetler için indirimli tarifieden (%10-25 oranında) bilet temin etmektedir.

ÖGB 23 kişilik bir Yönetim Kurulu'na ve 5 kişilik Danışma Meclisine sahiptir.

2018 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen 19. Genel Kurul'da ÖGB başkanlığı görevine Wolfgang KATZIAN atanmıştır. 28.10.1956 doğumlu Başkan KATZIAN 1977 yılından itibaren sendikal faaliyet içindedir.

Başkan Vekili – Dr. Norbert SCHNEDL

Başkan Vekili – Korina SCHUMANN

Organisasyondan sorumlu kıdemli sekreter – Willi MERNYİ

Kıdemli Genel Sekreter – Mag.a phil Ingrid REISCHL

Kıdemli Sekreter – Mag. (FH) Roland PICHLER

4.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2020 Yılı Ortalama Verileri

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	223.969	10,1	185.671	9,7	409.639	9,9
Yabancı	77.631	14,3	63.079	16,8	140.710	15,3
Türk	8.923	19,5	6.920	25,8	15.843	21,8

Kaynak: <https://www.dnet.at/Bali/Query.aspx> Avusturya İstatistik Kurumu

Avusturya genelinde genel işsizlik oranı %9,9 olarak tespit edilmiş olup 2020 yılı ortalama verilerine göre 409.639 olan genel işsiz sayısı (185.670'i kadın), bir önceki yıla oranla % 2,5 artış göstermiştir.

2020 yılı ortalama işsizlik verilerinde, Avusturya vatandaşlarının sayısı 268.929 (122.591'i kadın), yabancı ülke vatandaşlarının sayısı 140.710 (63.079'u kadın), Türk vatandaşlarının sayısı ise 15.843 (6.920'si kadın) olarak yer almıştır. Sağlık sorunları nedeniyle iş piyasasına girme şansları yok denecek kadar azalanların sayısı 75.824 şeklinde ifade edilmektedir.

İşsizlik oranı; son 12 aylık süre içinde, Avusturya vatandaşları arasında %8,4 oranında artmış olup, yabancı ülke vatandaşlarında ise %15,3, Türk vatandaşları arasında %21,8 oranında artış kaydetmiş bulunmaktadır.

Genel ve yabancı işsiz sayısı ve işsizlik oranlarının Federal eyaletlere göre dağılımı aşağıda gösterilmektedir.

2020 Yılı Ortalaması

Eyaletler	Genel İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %	Yabancı İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %	Türk İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %
Burgenland	10.949	30,2	1.971	43,4	126	37,8
Kaernten	26.749	28,9	5.802	36,8	125	61,5
Aşağı Avusturya	64.939	28,0	14.691	37,5	2.130	26,7
Yukarı Avusturya	46.559	36,7	14.310	45,3	1.625	36,1
Salzburg	20.087	58,2	7.686	73,9	670	54,4
Steiermark	47.911	40,8	13.206	51,8	1.356	50,6
Tirol	28.928	77,4	10.072	115,2	1.253	86,9
Vorarlberg	13.817	46,0	5.199	54,0	1.041	31,3
Viyana	149.700	30,3	67.773	38,2	7.516	31,7
Toplam	409.639	35,9	140.710	46,0	15.843	37,2

Kaynak: Avusturya İşçi bulma Kurumu (AMS) 2019 Ortalama İstatistik Dökümü

Başkent Viyana’da kayıtlı işsiz sayısı 149.700 olarak belirlenmiştir. Bu Eyaletin genel işsiz sayısı 2019 yılına oranla %30,3 artış, yabancı işsiz sayısında ise %38,2 oranında artış göstermiştir. Viyana’daki toplam işsiz sayısının 67.773’ü yabancı ülke vatandaşı olup bunların da 7.516’sı Türk vatandaşıdır. Viyana’da kayıtlı işsiz vatandaş sayımız da son bir yıl içinde %31,7 oranında artmıştır. 2020 yılında Aşağı Avusturya’da 2.130, Steiermark’da 1.356, Burgenland’da ise 126 vatandaşımız işsiz bulunmaktadır. Yukarı Avusturya’daki işsiz Türk vatandaşı sayısı ise 1.625 olarak verilmektedir.

2020 yılında ortalama toplam 57.107 kişi (30.536’sı kadın) işgücü yaratma ve mesleki eğitim tedbirlerine katılmıştır. Bu sayı genel işsizlik sayısına dâhil değildir. Yine aynı dönemde işsiz geçirilen ortalama gün adedi 126 olarak kaydedilmiş bulunmaktadır. Keza, toplam 62.833 açık işyeri bildirilmiş olup, 6.022 meslek eğitim yeri de henüz doldurulmamıştır. Buna karşılık meslek eğitim yeri bulamayan gençlerin sayısı 8.159 olarak bildirilmektedir.

Yabancı ülke vatandaşı olup işsiz bulunan, 63.079’u kadın toplam 140.710 yabancı işsizin 15.843 (6.920’si kadın) Türk vatandaşıdır. Vatandaşlarımız arasındaki işsizlik oranında bir önceki yıla göre %37,2’lik bir artış tespit edilmiştir.

Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı; çalışma hayatını düzenlemekte, iş güvenliği ve işçi sağlığı ve güvenliği tedbirlerini almakta ve denetlemekte, işsizlikle mücadele, genç işsizliği ve işsizlikten korunma tedbirleri konusunda politika belirlemekte ve bu politikaların uygulanmasını sağlamaktadır. Bakanlık, tam istihdam koşullarını oluşturma ve tam istihdamı yakalamayı, kadınları iş piyasasına sokma ve iş piyasasında tutmayı, genç işsizlerin iş piyasasıyla uyumlarını kolaylaştırmayı, niteliklilik ve fırsat eşitliği sağlamayı, işsizlerin motivasyonunu ve iş piyasasına giriş şanslarını artırmayı, iş ortamı ve çalışma hayatını daha saydam hale getirmeyi, uzun işsizlik süresiyle özel olarak mücadele etmeyi,

yaşam boyu eğitim ilkesinin sosyal taraflarca uygulanması ve benimsenmesini teşvik etmeyi hedeflemektedir. Diğer taraftan bakanlık son dönemde İşgücü piyasasına yönelik politikalarını;

- Gençler arasındaki uzun süreli işsizlik sürelerinin azaltılması,
- Yaşlı işsizlerin 6 aylık işsizlik dönemi içerisinde istihdamının sağlanması,
- İş piyasası dışındaki kişilerin istihdamının sağlanması,
- Mesleki Eğitimlerin verimliliğinin artırılması,
- Bekleme süresindeki kişilerin iş piyasasına dâhil edilmesi ve kalifikasyonlarının artırılması,
- Kadınların ve göçmenlerin kalifikasyonlarına göre istihdamının sağlanması,
- Açık pozisyonda bulunan işlerin doldurulması,

olarak belirlemiştir.

İş piyasasına dâhil olmuş Türk işçileri; mesleki niteliklilik ve Almanca dil bilgisi yetersizliği, işsizlik parası veya sosyal yardımların verdiği rahatlıkla iş piyasasına uyum sağlamaktan kaçınmaları, genel olarak Türk işçilerinin çalıştıkları sektörlerin sezon koşulları veya ekonomik kriz ortamından fazlaca etkileniyor olması, istihdam teşvik tedbirlerine yeterince rağbet edilmemesi, işverenlerin özellikle orta yaş üstü işsiz istihdamını tercih etmemeleri, büyük işletmelerin vasıfsız işgücü ihtiyaçlarını daha çok anlaşma yaptıkları özel şirketler kanalıyla karşılamaya başlaması ve işverenlerin, tercihen Avusturya veya AB üye ülke vatandaşlarını istihdam etme eğiliminde olması gibi nedenlerden kaynaklanan sorunlarla karşılaşmaktadır. Yukarıda sayılan etkenler vatandaşlarımızın işsiz kalmalarına veya işsizlik sürelerinin diğer gruplara göre uzun sürmesine neden olduğu gibi bunun yanında iş piyasasına ilk girişlerde de olumsuz olarak etki etmektedir.

İş piyasasının beklentilerindeki yeni trendler rekabeti artırmış ve Avusturya'daki vatandaşlarımız açısından tehdit unsuru olmuştur. Bu nedenle Avusturya'daki vatandaşlarımızın yeni mesleki niteliklilik kazandıracak uygulamalara katılımları varsa da dil problemlerini çözmeleri işsiz kalan veya işsizlik tehdidi altında olanlar açısından büyük önem arz etmektedir.

Avusturya, yabancı işgücü istihdamını, yasal çerçeveye dayandırdığı “kota” sınırlaması ile sevk ve idare etmektedir. Yabancılar İstihdam Kanunu'nun 12 nci maddesi, Federal Çalışma Bakanlığı'nı, yabancılara uygulanacak sınırlamaları, süre, sayı veya faaliyet alanı açısından belirlemeye veya bunu değiştirmeye yetkili kılmaktadır. Anılan Yasanın 12 a.Maddesi uyarınca, Avusturya'da çalışan veya işsiz yabancıların toplam sayısının, ülkenin toplam sivil işgücünün (yerli, yabancı dâhil) %8'ini aşmaması gerekmektedir. Bu oran, Avusturya'nın AB üyeliğinden kaynaklanan yükümlülüklerinin gerekli kılması halinde 1 puan artırılabilir. Yabancı işçi kotası, aile birleştirmesi yolu ile Avusturya'ya yeni gelecek üçüncü ülke vatandaşlarına uygulanan senelik kotanın belirlenmesinde de etkili olmaktadır.

Vatandaşlarımızın iş piyasasının gerekliliklerini yerine getirerek yani nitelikli olarak iş piyasasında yer almaları halinde önemli kazançları olacağı aşîkârdır. Bu durumda

vatandaşlarımız; gelir düzeylerini artıracaklar, iyi bir mesleki konum ve meslekte yükselme imkânına kavuşacaklar ve yüksek emekli aylığı almaya hak kazanacaklardır.

Avusturya’da yaşayan çocuk ve gençlerimizin iyi bir eğitim almaları ekonomik ve sosyal entegrasyonun ön koşuludur. Ana okuldan başlayıp gelişen bu sürecin en önemli parametresi ebeveynlerin bu sürece katkısıdır. Sürecin kilidi de gerek gençlerimizin gerekse ebeveynlerin iyi derece Almanca bilmeleridir

4.2.2.8. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Avusturya İş Piyasası Servisi, işsiz vatandaşlarımızın yaş ve cinsiyetlerine göre dağılımına ilişkin istatistik tutmamaktadır. Aşağıdaki tabela genel işsiz sayısının yaş ve cinsiyetlere göre dağılımını göstermektedir.

2020 Yılı Ortalaması

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam	Bir Önceki Yıl değişim Oranı %
15-19	3.190	2.884	6.075	26,2
20-24	21.647	15.731	37.378	46,8
25-49	125.161	114.767	239.928	38,8
50->	73.971	52.288	126.259	28,6
Toplam	223.969	185.670	409.640	35,9

Kaynak: Avusturya İşçi bulma Kurumu (AMS) 2020 Ortalama İstatistik Dökümü

4.3. SOSYAL GÜVENLİK

4.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

*1 Ocak 2020'de aşağıdaki temel değişiklikler yapılmıştır:

Önceki dokuz bölgesel sağlık sigortası fonu, Avusturya Sağlık Sigortası Kasası'nı (ÖGK) oluşturmak üzere birleştirilmiştir. Daha önce bölgesel sağlık sigortası kasalarında veya şirket sağlık sigortası kasalarında (Wiener Verkehrsbetriebe'nin şirket sağlık sigortası kasası hariç) sigortalı olan çalışanlar, 1 Ocak 2020'den itibaren ÖGK tarafından sigortalanmıştır.

Ticari Ekonomi İçin Sosyal Sigorta Kurumu (SVA) ve Çiftçiler İçin Sosyal Sigorta Kurumu (SVB) birleşerek Serbest Meslek Sahipleri İçin Sosyal Sigorta Kurumu (SVS) haline gelmiştir. Bu değişiklikler sonucunda, tarım ve ormancılık alanındaki tüccarlar ve serbest çalışanlar 1 Ocak 2020'den itibaren yeni SVS (Sozialversicherungsanstalt der Selbständigen) kurumuna tabi olmuştur.

Önceki Kamu Çalışanları Sigorta Kurumu (BVA) ve Demiryolları ve Madencilik Sigorta Kurumu(VAEB), Kamu Çalışanları, Demiryolları ve Madencilik Sigorta Kurumu (BVAEB) olarak değiştirilmiştir. 31 Aralık 2000 tarihinden sonra istihdam ilişkisi kurulan memur ve sözleşmeli çalışanlar ile daha önce sağlık ve kaza sigortasında VAEB ile sigortalı olan bir grup insan, 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren yeni BVAEB'ye tabi olmuştur.

* Bakım parası (2020 yılı için) ödenen miktarlar;

- 1.basamak bakım grubu için aylık 160,10 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 65 saat),
- 2.basamak bakım grubu için aylık 295,20 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 95 saat),
- 3.basamak bakım grubu için aylık 459,90 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 120 saat),
- 4.basamak bakım grubu için aylık 689,80 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 160 saat),
- 5.basamak bakım grubu için aylık 936,90 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat ve olağan dışı bir bakım gerekmesi durumunda),
- 6.basamak bakım grubu için aylık 1.308,30 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat - gece ve gündüz bakım ihtiyacı - kendine ya da yabancı birine zarar verme eğilimin olması durumunda),
- 7.basamak bakım grubu için aylık 1.719,30 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat – yatalak olması veya tekerlekli sandalye kullanması durumunda)

4.3.2. Sosyal Sigortalar

*Sosyal Güvenlik Kurumları

Avusturya sosyal güvenlik sistemi hastalık, kaza ve emeklilik sigortasını kapsamaktadır. Her üç sigorta da çalışanlar için zorunlu tutulan sigorta kollarıdır. Bir sosyal güvenlik kurumu tarafından yürütülmemekle birlikte işsizlik sigortası da zorunlu sigorta kolu olup ülke genelinde faaliyet gösteren Federal Çalışma Kurumu/İş Piyasası Servisi (AMS-Arbeitsmarktservice) tarafından sevk ve idare edilmektedir.

1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla Avusturya Sosyal Güvenliği altında 5 Kurum (Kaza Sigortası Kurumu, Avusturya Sağlık Kasası, Emeklilik Sigortası Kurumu, Serbest Meslek Erbabı Sigorta Kurumu ve Kamu Çalışanı, Demiryolları ve Madencilik Sigorta Kurumu) olarak değişmiştir. 2020 yılı ortalama verilerine göre toplam 8.780.142 kişi hastalık sigortalarına aylık prim ödemektedir. Gelirlerin %83'ünü prim kesintilerinden sağlayan hastalık sigortası, 8,9 Milyon'luk toplam nüfusun %99,9'unu (%47'si Prim Ödeyen, %22'si Aile Ferdi) kapsamında bulundurmaktadır. Sigorta kapsamında yapılan ve toplam bedeli 20.460 Milyon Avro olan yardım ve harcamaların tutarı, ulusal gelirin yaklaşık %5,5'ine karşılık gelmektedir.

Emeklilik sigortası 6 yetkili kurum tarafından yürütülmektedir. Bu kurumlar; Emeklilik Sigortası Kurumu (ücret karşılığı bağımlı çalışanlar için), Demiryolu ve Maden İşçileri Sigorta Kurumu, Kamu Çalışanları Sigorta Kurumu, Bağımsız Çalışanlar Sigorta Kurumu, Çiftçiler Sigorta Kurumu ve Noterler Sigorta Kurumu, şeklinde sıralanmaktadır.

2020 yılında emeklilik sigorta kurumlarına toplam 4.066.699 kişi sosyal güvenlik primi ödemiştir. Bu sayı içinde Çalışanların Emeklilik Sigortası Kurumu (PVA) 3.471.518 açık ara ilk sırada gelmektedir. Bağımsız çalışan toplam 595.181 kişi sosyal güvenlik prim kesintilerini, bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumlarına yatırmıştır.

Emeklilik sigortası kurumlarının 47.197 Milyon Avro olan toplam gelirinin 37.470 Milyon Avro'su prim kesintilerinden sağlanmaktadır. 2020 yılının toplam gideri olarak verilen 47.202 Milyon Avro'nun 45.888 Milyon Avro'su sigorta aylıklarına harcanmıştır.

2020 yılında Emeklilik sigorta kurumları toplam 2.436.069 hak sahibine sigorta aylığı ödemiştir. Bu sayının 1.802.625'i yaşlılık aylığı, 141.699'u maluliyet aylığı, 491.745'i de dul/yetim aylıkları oluşturmaktadır.

Ortalama emeklilik yaşı erkek sigortalılarda 61,6 iken bu yaş kadınlarda 59,5 olarak belirlenmiştir.

2020 yılında emeklilik sigorta kurumlarına 187.783 aylık başvurusu tespit edilmiştir. Bu başvurulardan 102.114'ü yaşlılık aylığı, 47.718'i maluliyet aylığı, 31.429'u dul aylığı ve 6.522'si ise yetim aylığı talebiyle gerçekleşmiş olup toplam 146.743 başvuru olumlu

sonuçlanmıştır. Bu kapsamda 95.626 sigortalıya yaşlılık, 16.964 kişiye de maluliyet aylığı bağlanmış, 28.828 hak sahibine dul ve 5.325 hak sahibine yetim aylığı ödenmeye başlanmıştır.

Zorunlu kaza sigortası yürüten kurum sayısı 3 olup, bunlar; Genel Kaza Sigortası Kurumu (AUVA), Kamu Çalışanları, Demiryolu ve Maden İşçileri Kaza Sigortası Kurumu (BVAEB), Serbest Meslek Erbabı Sigortı Kurumu (SVS) şeklinde sıralanmaktadır. Toplam 6.515.064 sigortalının prim ödediği kaza sigortası kapsamında 91.448 hak sahibine aylık ödenmektedir. Bu aylıklar içinde kaza aylığı (78.710) ilk sırada gelirken, 10.909 dul ve 1.829 yetim aylığı verilmektedir. Kaza sigortasının 1.693 Milyon Avro tutan toplam gelirin 1.482 Milyon Avro'su prim kesintilerinden elde edilmektedir. Toplam harcama tutarının (1.692 Milyon Avro) yaklaşık 486 Milyon Avro'luk kısmı kaza aylıklarının finansmanı için kullanılmıştır. Kaza Sigortası tarafından 2019 yılında 107.038 iş kazası meydana gelmiştir. 2020 yılında ise 82.910 iş kazası meydana gelmiştir.

SOSYAL SIGORTA KURUMLARI ÇATI BİRLİĞİ (Dachverband der Sozialversicherungsträger)		
Kaza Sigortası	Sağlık Sigortası	Emeklilik Sigortası
Genel Kaza Sigortası Kurumu (AUVA) (4 Eyalette)	Avusturya Sağlık Kasası (ÖGK) (9 Eyalette)	Emeklilik Sigortası Kurumu (PVA) (9 Eyalette)
Serbest Meslek Sahibi Sosyal Sigorta Kurumu (SVS)		
Kamu Görevlileri, Demiryolları ve Madenciler Sigorta Kurumu (BVAEB) (7 Eyalette)		

4.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

01.07.2020 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Ücret Karşılığı Bağımlı Çalışan İşçi ve Hizmetliler		
	İşçi	İşveren	Toplam
Emeklilik Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	3,87	3,78	7,65
Kaza Sigortası	-	1,20	1,20
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı	-	0,20	0,20
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50		0,50
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
TOPLAM	18,12	21,23	39,35
Kötü Hava Ödeneği Katkısı (1)	0,70	0,70	1,40
İşletme İçi Emeklilik Primi (2)		1,53	1,53

(1): İnşaat sektörü çalışanları için

(2): "İşletme İçi Emeklilik Sigortası" uygulanan işyerlerinde çalışanlar için

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Devlet Memurları		
	İşçi	İşveren	Toplam
Emeklilik Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	4,10	3,535	7,635
Kaza Sigortası	-	0,47	0,47
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50	-	0,50
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
TOPLAM	18,35	20,055	38,405
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı(1)	-	0,35	0,35

(1): Sadece belirli Kamu Görevlileri için

Sosyal Güvenlik Prim Kesinti Oranları (%)

Sigorta Kolları ve Kesintiler	Bağımsız Çalışanlar
Emeklilik Sigortası	22,80
Hastalık Sigortası	7,65
TOPLAM	30,45

Kaynak: Avusturya Sosyal Sigortalar Kitaplığı 2020

4.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlananların sayısı	
	Genel	Türk*
Bağımlı Çalışan		
- Yaşlılık	1.755.172	7.706
- Maluliyet	146.999	1.911
- Ölüm (Dul, Yetim)	493.993	2.909
TOPLAM	2.396.164	12.526

Kaynak: Avusturya Sosyal Sigortalar Kitaplığı 2020

*Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan “Mavi Kart” hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir. Avusturya’da mukim vatandaşlarımıza yapılan aylık ödemelerinin tutarı verilmemektedir.

4.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

2019 yılı itibarıyla

Aylık Türleri	İkamet Yeri Türkiye	Türkiye’ye Havale(Avro)
Yaşlılık	11.304	79.044.874,82
Maluliyet	475	6.411.997,19
Dul Aylığı/Yetim Aylığı	7.723	28.957.843,80
TOPLAM	19.502	114.414.715,81

Kaynak: Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği

4.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Verileri

2020 yılı itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Genel	106.390	1.140	107.530
Yabancı	29.846	131	29.977
Türk	3.295	20	3.315

Kaynak: Avusturya Genel Kaza Sigortaları Kurumu

Kaza Türlerine Göre Dağılımı ve Sayısal Veriler

31.12.2020 tarihi itibarıyla

VAKA	2019
İş Kazası	76.082
- İş Kazası	67.792
- Yol Kazası	8.290
Meslek Hastalığı	931
Öğrenci Kazası	23.351
GENEL	100.364

Kaynak: Avusturya Genel Kaza Sigortaları Kurumu

Kaza Sigortası tarafından 2020 yılında toplam 100.364 kaza kaydedilmiş olup bunlardan 76.082'si iş kazasıdır.

Bakım Sigortası (Pflegeversicherung)

Bakım parasına temel olarak ikamet yerinin Avusturya olması durumunda hak kazanılabilmektedir. 2020 yılında toplam 467.136 kişi bakım sigortasından faydalanmıştır.

Bir AB ülkesinde, AEA Ülkesinde veya İsviçre'de ikamet edilmesi durumunda da gerekli koşulların bulunması halinde bakım parasına hak kazanılabilmektedir. Bakım parası sadece dilekçe ile talep edilmesi durumunda verilebilmekte ve uzman doktor raporu gerektirmektedir. Bakım parasından Avusturya veya yabancı ülkelere yapılan benzer ödemeler veya AB-ülkelerinden, AEA-ülkelerinden veya İsviçre'den ödenen bakım paraları mahsup edilmelidir. Böyle bir ödemenin başlaması ve söz konusu değişikliklerin hemen, ayrıca bakım parası hakkına yönelik değişikliklerin (örneğin hastanede yatma ve yurt dışında bulunma) dört hafta içerisinde bildirilmesi gerekmektedir.

Bakım parası senelik 12 defa ödenmekte olup, basamak gruplarına göre (2020 yılı için) ödenen miktarlar şu şekildedir;

- 1.basamak bakım grubu için aylık 160,10 Avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 65 saat)
- 2.basamak bakım grubu için aylık 295,20 Avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 95 saat)
- 3.basamak bakım grubu için aylık 459,90 Avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 120 saat)
- 4.basamak bakım grubu için aylık 689,80 Avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 160 saat)
- 5.basamak bakım grubu için aylık 936,90 Avro, (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat ve olağan dışı bir bakım gerekmesi durumunda)
- 6.basamak bakım grubu için aylık 1.308,30 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat - gece ve gündüz bakım ihtiyacı - kendine ya da yabancı birine zarar verme eğilimin olması durumunda)
- 7.basamak bakım grubu için aylık 1.719,30 Avro (Bakıma muhtaçlık süresi en az 180 saat – yatalak olması veya tekerlekli sandalye kullanması durumunda)

4.3.3. Aile Yardımları

4.3.3.1. Aile Yardımı (Çocuk Parası)/Familienbeihilfe

Aile yardımı, ebeveynlerin çalışma ve gelir durumundan bağımsız olarak gerekli şartların yerine getirilmiş olması durumunda ödenmektedir. 2020 yılı itibarıyla toplam 1.805.928 kişi aile yardımından (Familienbeihilfe) faydalanmaktadır.

Aile Yardımı almaya hak kazanmak için aşağıda belirtilen şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

- Avusturya vatandaşlığı veya yabancı vatandaşların (Avrupa Ekonomik Alanı dışı ülke vatandaşlarının) oturma izni (NAG-Karte: Yerleşme ve Oturma Yasasıyla alınan kart) veya oturma kayıt belgesi (Anmeldebesccheinigung) sahibi olması,
- Avrupa Birliği vatandaşı olması,
- Yaşamın odak noktasının Avusturya’da bulunması,
- Çocukların (evlatlık, bakım ve üvey çocukların ve torunların) ebeveynleriyle birlikte aynı evde yaşamaları ya da, anne veya babayla oturmuyorlarsa ebeveynlerin çocuklarının geçimlerine katkıda bulunuyor olmaları,
- Çocukların sürekli olarak Avusturya’da yaşıyor olmaları

Aile Yardımı Miktarları/Avro

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş	1.Çocuk	2.Çocuk	3.Çocuk	4.Çocuk	5.Çocuk	6.Çocuk
0-3	114,00	128,20	166,20	220,00	274,00	328,20
3-10	121,90	136,10	174,10	227,90	281,90	336,10
10-19	141,50	155,70	193,70	247,50	301,50	355,70
19-26	165,10	179,30	217,30	271,10	325,10	379,30

Kaynak: Federal Ekonomi Bakanlığı

- 7. ve sonrası her çocuk için 52 Avro fazla ödeme yapılır.
- Engelli çocuklar için 155,90 Avro tutarında ek ödeme yapılmaktadır.
- 6-15 yaş grubuna giren çocuklar için her yılın Eylül ayında bir defaya mahsus olmak üzere „okul başlangıç desteği“ adı altında çocuk başına 100 Avro ilave ödeme yapılmaktadır. Bu yardım için yazılı başvuru şartı aranmaz.
- Çocuk Parası, öğrenim hayatına devam edilmesi halinde kaideden 25, istisnai durumlarda da 26 yaşın tamamlanmasına kadar ödenebilmektedir.

Not: Avusturya, Türkiye’de yaşayan çocuklar için aile yardımı yapmamaktadır.

Aile Yardımı (Familienbeihilfe) Ödeme Süresi

18 yaşına (Volljährigkeit = Reşit) kadar olan tüm çocuklar Aile Yardımı Parası alma hakkına sahiptir. Eğitimi sürenler, bu yardımı en fazla 24 yaşına kadar alabilmektedirler. Çocukların meslek ve çıraklık eğitimi/pratiği ve/veya ara tatillerde yaptıkları işlerden elde ettikleri kazanç

dikkate alınmamaktadır. 18 yaşını geçmiş çocuklar halen eğitim ve öğretim yaşamlarına devam ediyorlarsa ve kazançları yıllık 10 bin Avro'nun üzerindeyse aile yardımı hakkını kaybederler.

Başvurusuz Aile Yardımı / Antragslose Familienbeihilfe

1 Mayıs 2015 tarihinden itibaren Başvurusuz Aile Yardımı / Antragslose Familienbeihilfe yürürlüğe girmiştir. Buna bağlı olarak Avusturya'da doğan çocukların ve ebeveynlerin kimlik bilgileri Nüfus Dairesi'nin Merkezi Kimlik Bilgi Bankası'nda kayıt altına alınmakta ve İçişleri Bakanlığı tarafından Maliye Bakanlığı'na aktarılmaktadır. Maliye Bakanlığı, mevcut elektronik bilgilerin doğruluğunu denetleyerek aile yardımı için gerekli şartların yerine getirilip getirilmediğine ve ödemenin yapılıp yapılmayacağına karar vermektedir. Eğer ödemenin yapılacağına dair karar verilmişse, Maliye Bakanlığı'ndan ödenecek aile yardımı hakkında bilgilendirme yazısı gönderilmektedir. Bu yazıyla birlikte aile yardımı ödenmektedir.

4.3.3.2. Diğer Aile Yardımları

Lohusalık Parası / Wochengeld

Anne adayları doğum yapmaları beklenen tahmini günden önceki sekiz haftadan itibaren çalıştırılmazlar. Anneliği koruma altındadırlar. Lohusalık parası bu zaman sırasında anne adayı için maddi bir destek olup ödenmeyen ücretin yerine verilmektedir. Lohusalık parası her ayın sonunda ödenir.

Beklenen tahmini doğum tarihinden önce sekizinci haftanın başlamasından itibaren Lohusalık parası için başvurulabilir. Lohusalık parası için yetkili sağlık sigortası kurumuna başvurmak gerekmektedir. (Lohusalık parası için başvuru ücretsizdir).

Doğum İzni / Karenz

Anne-babadan birinin bebekleri ile evde geçirdikleri zamana ebeveyn doğum izni ("Elternkarenz") denmektedir. Doğum izni anneliği koruma süresinin (doğumdan sonra 8 haftalık süre) bitmesinden sonra başlar. Talep edilen doğum izni süresinin doğumdan sonra 8 hafta içinde işverene bildirilmesi gerekmektedir.

Doğum izni en erken çocuğun doğumundan sonra annenin çalıştırılma yasağının akabinde başlar (koruma süresi). Doğum izni kararlaştırılan süreden sonra sona ermektedir.

Çocuk Bakım Parası / Kinderbetreuungsgeld

Doğum izni sırasında ücret ve aylık alınmamakta olup bu zaman süresince çocuk bakım parası alınabilir. Çocuk bakım parası, hastalık sigortası kurumları tarafından idare edilmekte ve ödenmektedir. Çocuk bakım parası alınırken hak sahiplerine alternatif ödeme şekillerinden birini seçme olanağı sunulmaktadır. 2020 yılında toplam 108.263 kişi çocuk bakım parası yardımından faydalanmıştır.

Şartlar;

- Çocuk bakım parasını alan anne veya babanın çocukla aynı evde yaşaması,
- Aile yardım parasını alma hakkının olması ve çocuk için aile yardım parasının alınmış olması,
- Anne-babanın ve çocuğun yaşamlarının odak noktasının Avusturya olması,
- Anne-baba ve çocuk Avusturya’da yasal olarak ikamet edebiliyor olmaları,
- Anne-Çocuk cüzdanındaki muayenelerin yaptırılmış olması,
- Ek kazancın yılda 16 bin 200 Avro sınırını aşmaması gerekmektedir. Gelire bağlı olan çocuk bakım parasında ise ek kazancın yılda 6 bin 800 Avro’yu geçmemesi gerekmektedir (Zuverdienst).

Çocuk bakım parası için başvuru en erken doğumun yapıldığı gün olabilmektedir. Başvurunun daha geç yapılması durumunda, çocuk bakım parası altı aya kadar geriye dönük olarak da ödenebilmektedir. Başvuru tarihi olarak, yetkili sağlık sigortasına başvurunun yapıldığı gün dikkate alınmaktadır

4.3.3.3. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

(Primli Bir Sosyal Sigorta Ödeneğine Bağlı Olarak Verilen İlave Yardımlar-1408/71 EEC Annex IIa)

İşsizlik Ödeneği

İş piyasasına amade olan işsizlere, ön sigortalılık koşulunun yerine getirilmesi halinde “İşsizlik Parası” (Arbeitslosengeld) ödenmektedir. İşsizlik parasında uygulanan genel kural işsizlik müracaatından geriye doğru 2 yıl içinde en az 52 hafta süresiyle işsizlik sigortası primi ödenmiş olmasıdır. Hak sahibinin 25 yaşın altında olması halinde, işsizlik kaydından geriye doğru 1 yıl içinde en az 26 haftalık prim süresi talep edilmektedir.

İşsizlik parası, asgari 20 hafta süreyle ödenmektedir. Ödeme süresi, geçmiş dönemdeki tüm çalışma süreleri içerisinde en az 156 hafta (3 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş bulunan hak sahipleri için 30 haftaya, 40 yaşını doldurmuş ve son 10 yıl içinde en az 312 hafta (6 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş hak sahipleri için 39 haftaya, başvuru tarihinde 50 yaşını aşmış ve son 15 sene içinde en az 468 hafta (9 yıl) prim ödemiş hak sahipleri için 52 haftaya yükseltilmektedir. İşsizlik parası, emeklilik sigortası kurumlarınca mesleki rehabilitasyona tabi tutulan hak sahiplerine istisnai olarak 78 hafta süreyle ödenebilmektedir.

İşsizlik parası miktarı, hak sahibinin son bir yıllık ortalama net gelirinin %55’i oranında olup 20-52 hafta arasında değişen süre için ödenebilmektedir. Hak sahibine, birlikte yaşadığı ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri ilave ödeme yapılmaktadır. İşsizlik parası için tavan ücreti 5.550 Avro olarak belirlenmiştir.

İşsizlik sigortası kapsamında, işsizlik parası alma süresi dolan işsizlere, hak sahibinin herhangi bir geliri olmaması şartına bağlı olarak “Muhtaçlık Ödeneği” (Notstandshilfe) yardımında

bulunulmaktadır. Muhtaçlık süresine bağlı olarak yapılan bu yardımın miktarı, işsizlik parasının %92-95'i oranında değişmekte olup hesabında hak sahibinin veya birlikte yaşadığı aile fertlerinin gelirleri dikkate alınmaktadır.

Aylık dışı özel yardımlar

Avusturya bütçe kaynaklarından emeklilere yapılan aylık dışı özel yardımlar, AB üyesi ülkelere, İsviçre'ye ve Avrupa Ekonomik Alanı ülkelerine yapılan aylık havalelerine yansıtılmakta, ancak ülkemizde ikamet eden ve aylıkları Türkiye'ye havale edilen vatandaşlarımız ise bu uygulamadan yararlanamamaktadırlar.

4.3.4. Sosyal Yardımlar

Şahsi gelir veya kazançları ile kendilerinin ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin geçimini sağlayamayanlara, ihtiyaç duyulan süre ile sınırlı "İhtiyaç Odaklı Asgari Güvence Yardımı" ödenmektedir. 2020 yılı için belirlenen ve Avro olarak 12 ay süreyle ödenen asgari güvence parasının sınırları aktüel olarak şöyledir:

Tek Yaşayan	Eşler	Çocuk
917,35	1.376,02	247,68

Asgari Güvence Yardım miktarının hesabında esas alınan çocuk başına 247,68 Avro tutarındaki sınır en düşük düzeyi göstermekte olup federal eyalet tarafından daha yüksek sınırlar uygulanabilmektedir.

Asgari Güvence Yardımı, hak sahibine bakmakla yükümlü aile fertlerinden belli koşullarda geri talep edilmekte ayrıca ödenmesi hak sahibinin geçimini sağlamak için önce şahsi gelirlerini veya servetini (4.586,76 Avro'ya kadar birikim dikkate alınmaz) devreye sokma koşuluna bağlanabilmektedir.

Avusturya İstatistik Kurumu, sosyal yardım alanların milliyetlerine göre dağılımına ilişkin istatistik tutmadığı gibi, Avusturya Sosyal Yardım Kurumu da konuyla ilgili veri paylaşımında bulunmamaktadır. Avusturya İstatistik Kurumu verilerine göre, 2020 yılında Avusturya genelinde toplam 362.160 kişi Asgari Geçim Yardımı'ndan faydalanmıştır.

Avusturya Federal Anayasasının 15a maddesi uyarınca eyaletler ile federal hükümet arasında Asgari Geçim Yardımına (Bedarfsorientierten Mindestsicherung) ilişkin imzalanmış olan anlaşmaya göre Asgari Geçim Yardımı ve Sosyal yardımlara ilişkin düzenlemeleri Eyaletler kendisi yapabilmektedir.

4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

4.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Avusturya Genel Eğitim Sistemi

Avusturya’da devamlı olarak ikamet eden her çocuk okula gitmekle yükümlüdür. Ülke sathında zorunlu eğitim, çocuğun altı yaşını doldurmasını takip eden 1 Eylül tarihinde başlamakta ve dokuz okul yılı sürmektedir.

Zorunlu Kreş (Kindergarten):

Eylül 2010 tarihinden itibaren beş yaşındaki çocuklara bütün Avusturya’da kreşe gitme zorunluluğu getirilmiş ve ülkedeki beş yaşındaki tüm çocuklar için kreşler hazırlanmıştır. Çocuklarını kreşe göndermeyen ebeveynler para cezasına çarptırılmaktadırlar. 2009 Eylül ayı itibarıyla son kreş yılı ücretsiz hale getirilmiştir. Ancak yemekler, özel günler, spor aktiviteleri, müzik ve yabancı dil dersleri gibi faaliyetler için ücret talep edilmektedir. Kreşe başlama zorunluluğunun üç yaşına düşürülmesine dair tartışmalar zaman zaman gündeme gelmekte olup bu konuda henüz bir karara varılmamıştır.

Öğrenci Kaydı-İlk Müracaat

Veliler çocuklarını ilkokula kayıt ettirmekle yükümlüdürler. İlkokula kabul, öğrenci kayıtları esnasında gerçekleşir. Okul yönetiminin çocuğun okula hazır olup olmadığını tespit edebilmesi için, okul kaydı yaptırılırken çocuğun ebeveynlerin beraberinde getirilmesi gerekmektedir. Çocuğun fiziksel ve ruhsal açıdan zorlanmadan birinci sınıf derslerini takip edebilecek durumda olması (schulreif) lazım gelmektedir. Okula kayıt yaptırılırken, çocuğun okula hazır olmadığı anlaşırsa veya veliler çocuklarının okula hazır olup olmadıklarının kontrol edilmesini talep ederlerse, okul yönetiminin çocuğun okula hazır olup olmadığına karar vermesi gerekmektedir. Zorunlu temel eğitime hazır olmayan çocukların kayıtları hazırlık sınıfına (Vorschulstufe) yapılır.

İlkokul (Volksschule) 6-10 yaş arası

Avusturya’da ilkokul dört seneden ve iki temel basamaktan oluşur. İlk Temel Basamak, 1. ve 2. Sınıftan; İkinci Temel Basamak, 3. ve 4. Sınıftan müteşekkildir.

Temel Eğitim Okulu-Ortaokul (Hauptschule) ve Yeni Ortaokul (Neue Mittelschule)

İlkokulu bitiren öğrenciler, not durumlarına göre farklı ortaokullara devam edebilirler. Notu düşük öğrenciler genellikle Hauptschule’ye (Temel Eğitim Okulu- Ortaokul), notu orta olanlar ekseriyetle Neue Mittelschule’ye (Yeni Ortaokul), notu yüksek olanlar ise çoğunlukla genel eğitim veren bir lisenin orta bölümüne (Allgemeinbildende Höhere Schulen-AHS) gitmektedirler.

Dörder yıllık Hauptschule (Temel Eğitim Okulu-Ortaokul) veya Neue Mittelschule (Yeni Ortaokul) okullarından mezun olan öğrenciler not ortalamalarına göre Lise veya Meslek Liselerine gidebilmektedirler.

Özel Eğitim Okulu (Sonderschule) 6-15 yaş arası

Avusturya’da engelli öğrenciler için uluslararası özel pedagoji literatüründe adıgeçen 10 tür engelli okulu mevcuttur. Özel eğitim okulu sekiz sınıftan (kademedan) oluşur ve politeknik ya da mesleğe hazırlama yılının da eklenmesiyle dokuz okul yılını kapsar. Bu okullarda bedensel veya zihinsel yetersizlik nedeniyle ilkokul, ortaokul ya da mesleğe hazırlayan okullardaki (polytechnische Schulen) dersleri izleyebilecek durumda olmayan çocuklar, özel olarak eğitilen öğretmenlerden, bireysel öğretim ve eğitim yöntemleriyle özel gereksinimleri ve öğrenim yetenekleri dikkate alınarak temel eğitim alırlar. Bu şekilde öğrencilerin daha sonraki mesleki eğitime veya okula hazırlanmaları amaçlanır.

Teknik Eğitim Okulu (Polytechnische Schule) 14-15 yaş arası

Politeknik okul, sekizinci sınıftan sonra bir yıl süren bir eğitim olup öğrencileri meslek hayatına hazırlamaya yöneliktir. Genel eğitimin pekiştirilmesi, mesleklerin tanıtımı, meslek seçiminin yönlendirilmesi ve mesleki temel bilgiler verilmesi amaçlanır.

Genel Lise (AHS-Allgemeinbildende Höhere Schulen) 4 yıl

Genel eğitim veren okullar dört yıllık ortaokul (alt kademe) ve dört yıllık liseden (üst kademe) oluşur. Olgunluk sınavı (Reifeprüfung veya Matura) olarak adlandırılan lise bitirme sınavı ile tamamlanır. Bu okulların amacı, köklü bir genel eğitimle öğrencilerde yükseköğrenim için gerekli altyapıyı tesis etmektir. Lise bitirme sınavını geçen öğrencilere verilen diploma (Reifeprüfungszeugnis), üniversiteler, meslek yüksekokulları ve akademilerde (bazı öğrenim dalları için ek sınavlara girmek gerekebilir) öğrenime devam edebilme hakkını, ayrıca devlet hizmeti için gerekli belirli hakları kazandırır.

Meslek Okulu (Berufsschule)

Çıraklık eğitimi, mesleki öğrenimin bir bölümünü oluşturur ve gençlere meslekleri ile ilgili temel teorik bilgi sağlar. Bu okullar, çırağın işletmede aldığı meslek eğitimi ile edindiği pratik bilgileri destekleyici ve tamamlayıcı nitelikte olup, aynı zamanda öğrencinin genel temel eğitiminin devamı niteliğindedir. Mesleki teorik eğitim için öğrenciler öğretim yılı boyunca haftada en az bir gün veya her öğretim yılında en az sekiz haftalık blok öğrenim şeklinde okula devam ederler. Çıraklık eğitimi gören öğrencinin okula kaç yıl devam edeceği, aldığı mesleki eğitimin süresine bağlıdır.

Meslek Lisesi (BMS-Berufsbildende Mittlere Schulen)

Ortaokulun ardından devam edilebilen meslek lisesidir. Öğrenim yılı, okunan bölüme göre değişmektedir. Mezunları okudukları bölümlere göre tahsillerini sürdürebilirler.

Yüksek Meslek Liseleri (BHS-Berufsbildende Höhere Schulen)

Yüksek meslek liseleri beş yıllık olup bu süre içinde temel eğitimin yanısıra lise dereceli bir meslek eğitimi de verir. Bu okullardan, olgunluk ve diploma (lise) sınavı verilmek suretiyle mezun olunur. Mezunları öğrenimlerini üniversite ya da akademilerde devam ettirme hakkını (belirli öğrenim dalları için ek sınavlara girilmesi gerekebilir) ve resmi hizmetler açısından geçerli belirli hakları kazanırlar. Meslek yüksekokulu mezunları, aynı dalda öğrenime devam etmek istedikleri takdirde, daha önceki bilgi birikimleri ve eğitimleri, yükseköğrenim sürelerinin iki yarısıyla kadar kısalmasını sağlayabilir.

Mesleki eğitim, çeşitli dallarda mesleği icra edebilme ehliyetini sağlar. Verilmesi gereken sınavlar ve mesleki uygulama süreci her dal için ayrı olarak yetki belgesi yönetmeliğinde (Befähigungsnachweisverordnung) düzenlenir.

Birçok teknik, endüstriyel, tarım ve ormancılık meslek yüksekokulu mezunu, iki yıl çalıştıktan sonra ustalık sınavına girmeden mesleklerini serbest olarak icra edebilmektedir.

Eğitim yükümlülüğün ihlali durumunda verilecek cezalar:

Eğitim yükümlülüğünün ihlali ceza gerektirmektedir. Bu cezalara başka bir çözüm bulunamaması halinde başvurulmaktadır. İlk ihlalde 100 ila 500 Avro arası ceza aralığı söz konusu olup tekrarı halinde 200 ila 1.000 Avro'ya kadar ceza verilebilmektedir. Velilerin bu yükümlülüğü yerine getirme yönünde çaba göstermeleri ancak öğrencinin kavrama yeteneğinin sınırlı olması durumunda ise cezalandırmaya gidilmeyecektir. Veliler sorumluluklarını yerine getirmez ve çocuklarının eğitimlerinin seyri hakkında çaba sarf etmezlerse kendileri hakkında cezai işlem uygulanabilecektir.

Çıraklık eğitimi alan gençlerin yatılı okul ücretlerinin geri ödenmesi:

Mesleki eğitim alan öğrencilerin yatakhane ücretleri işletmeler tarafından üstlenilecek ve tasfiye-tazminat fonu aracılığıyla karşılanacaktır.

4.4.2. Sayısal Veriler

Avusturya nüfusunun 425.227'si “5-9”, 421.998'i “10-14”, 437.855'i ise “15-19” yaş grubunda bulunmaktadır. Avusturya genelinde ilk ve orta dereceli okullarda toplam 1.135.519 öğrenci bulunmakta olup bunlardan 192.868'i yabancı ülke vatandaşıdır.

4.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Okul Türleri	Genel	Yabancı	Türk
İlkokul	344.282	68.298	5.352
Ortaokul	-	-	-
Özel Eğitim/Sonderschulen	14.407	3.789	441
Politeknik Okulu	15.649	3.658	282
Yeni Orta Okul	206.336	41.047	3.864
Lise	213.868	27.430	1.166
Meslek Okulları/ Berufsschulen+BMS	168.094	26.579	2.623
Yüksek Meslek Lisesi	141.168	16.076	1.168
Diğer	37.715	2.231	-
Genel Toplam	1.141.519	189.108	14.896

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.4.2.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

İkili (dual) sistemde mesleki eğitim Avusturya'da önemli bir toplumsal değer taşımaktadır. 10 uncu sınıf öğrencilerinden yaklaşık %40'ı dual sistemli mesleki eğitimi seçmekte, yine yaklaşık %40'ı ise tam gün okul eğitimi meslek okullarına devam etmektedir. Yani gençlerin %80'i mesleki eğitim yoluyla hayata atılmayı tercih etmektedir. Bununla birlikte, eğitim sistemi, kurumlar arasında geçişlere imkân tanır niteliktedir. Yani, mesleki eğitimi sürdüren bir genç, aynı zamanda lise bitirme diploması da alma olanağına sahip bulunmaktadır.

Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Eyaletlere Göre Dağılımı

2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Eyaletler	Genel	Yabancı	Türk
Burgenland	2.567	243	7
Kaernten	7.232	746	19
Aşağı Avusturya	16.943	1.484	194
Yukarı Avusturya	22.861	2.794	244
Salzburg	8.344	1.353	134
Steiermark	15.323	1.598	116
Tirol	10.666	1.414	132
Vorarlberg	7.115	1.130	200
Viyana	17.365	4.224	465
Genel Toplam	108.416	14.986	1.511

Kaynak: <https://www.dnet.at/Bali/Lehrlingsstatistik.aspx>, Avusturya İstatistik Kurumu

2020 yılında Avusturya genelinde toplam 108.416 genç meslek eğitimine devam etmiştir.

Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sektörlere Göre Dağılımı

SEKTÖRLER	ÇIRAK	TÜRK GENÇLERİ
	2020	2020
Esnaf-Sanatkâr	46.659	659
Sanayi	16.389	142
Ticaret	15.105	325
Banka-Sigorta	1.268	9
Taşıma-Ulaştırma	2.786	31
Turizm-Eğlence	7.876	72
Bilgi İletişim	2.519	15
Ticaret Odası Dışı	8.574	60
İşletmeler Üstü	7.240	198
GENEL	108.416	1.511

Kaynak: Ekonomi Eğitimi Araştırma Enstitüsü

2020 yılında Avusturya genelinde yaklaşık 57.107 işletmede meslek eğitimi verilmiştir. İstatistiklere göre, her yıl 10.000 kadar genç herhangi bir mesleki eğitim kurumuna devam etmeksizin veya eğitimlerini tamamlamaksızın diplomasız olarak öğrenim hayatlarını sonlandırmaktadır.

Avusturya’da yaşayan Türk çocuklarının mesleki eğitimdeki başarılarını etkileyen önemli faktörler şunlardır:

- Aileler Avusturya eğitim sistemi hakkında yeterli bilgilere sahip değildir.
- Türk veliler, “Okul-Aile-Öğretmen” ilişkilerinde yetersiz kalmaktadır.
- Meslek eğitim yeri başvurusunda izlenmesi gerekli usul ve esaslara yeterince dikkat edilmemektedir.
- Türk gençlerinin bir bölümü danışma hizmetlerinden yeterince yararlanmamakta, okul ve ilgili kurumlarca düzenlenen bilgilendirme toplantılarına gerekli ilgiyi göstermemektedir.
- Mesleki eğitim yeri için çok az sayıda yazılı başvuru gönderilmekte, başvuruları kabul edilmeyenler ümitsizliğe kapılıp yeni girişimlerde bulunmamaktadır.
- Bazı gençlerimiz, uzun vadeli düşünmeden, erken yaşlarda para kazanmanın cazibesine kapılıp, mesleki eğitime yönelmemektedir.
- Dual / ikili sistemde eğitime başlayanlar 3 veya 4 yıllık eğitim sürecini tamamlamadan eğitimlerine ara vermektedir, bu grubun Almanca bilgisi eksikliğinden bahsetmek mümkün değildir. Ancak ciddi bir motivasyon, ilgi ve sebat eksikliği gözlenmektedir.
- Gençlerimiz, Avusturya’da sunulan geniş yelpazeli meslek imkânlarından yeterince yararlanmamakta ve meslek seçimlerinde sadece geleneksel branşlara yönelmektedir. Burada da, rol model seçilen kişilerin etkili olduğu söylenebilir. Erkeklerin en çok ilgi gösterdiği branşlar arasında; metal işleme tekniği, elektrik teknisyenliği, motor tamirciliği

ve inşaat tesisat ustalığı gelirken, kadınlarda pazarlama, büro işleri ve kuaför mesleği ön plana çıkmaktadır.

- Türk sermayeli işletmeler, yanlarında Türk veya göçmen kökenli gençlere meslek eğitimi verme hususunda pek hevesli görülmemektedir. Burada, işletmelerin, gerek yetkilendirme sürecinde (Feststellungsantrag), gerekse sistemin hukuki ve idari altyapısını oluşturmada karşılaştıkları sorunlar da dikkate alınmalıdır.

4.4.2.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Avusturya’da Türkçe ve Türk Kültür Derslerine devam eden Türk öğrencilerin sayısı 14.000 civarında olup bu öğrenciler için 160 civarında öğretmen görevlendirilmiştir.

Almanca bilgisi yetersiz Türk öğrencileri, dersleri takip edebilmekle birlikte, eğitimleri için gerekli lisan bilgisine sahip olduklarını kanıtlamadan, daha üst sınıflara geçememektedir. Bu sorunun temelde iki nedene dayandığı gözlenmektedir. Bunlardan birincisi, vatandaşlarımızın çocuklarını okul öncesi kreş eğitimine göndermemeleri, bir diğeri ise aile birleştirmesi kapsamında Avusturya’ya sonradan gelen çocukların, oldukça ileri yaşlarda bu ülkeye getiriliyor olmalarıdır. Kreş eğitimi eksikliğinde, bütün talepleri karşılayacak ölçüde eğitim yeri bulunmamasından veya kendilerinden kaynaklanmayan bazı sorunlar yaşansa da, birçok vatandaşımızın, çocuklarının kreş kayıtlarında mümkün ölçüde erken tedbir almadığı ve ön kayıt işlemi için ilgili kurumlara zamanında başvuruda bulunmadığı tespit edilmiştir.

4.5. GÖÇ VE UYUM

4.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Avusturya, bir göç ülkesi olmadığını her vesile ile iddia ediyor ve gündemde tutuyor olsa da, iş gücü piyasalarında yaşanan gelişmeler, yabancı işgücünün kontrollü bir şekilde ülkeye gelmesine imkân sağlandığını göstermektedir. Özellikle, yerli iş gücü ile doldurulamayan nitelikli işgücü açığı, AB ve üçüncü ülke vatandaşları ile kapatılmak istenmektedir. Bu gaye ile oluşturulan yasal zeminde, her yıl açıklanan meslek dallarındaki personel ihtiyacı için ülkemizden de başvuru yapılabilmektedir. Bu başvurular, başvuru sahibinin yaşı, yabancı dil bilgisi seviyesi, mesleki eğitimi ve meslek deneyimi kapsamında ve belli bir puanlama sistemi esas alınarak değerlendirilmektedir. Göçmen adayının, niteliğine uygun bir işyeri bulduğunu belgelemesi ve toplam 75 puandan en az 50 puan alacak niteliğe sahip olması zorunludur. Aynı şekilde, çok üst düzey kalifikasyona sahip yabancı iş gücünün istihdamında da benzeri puanlama sistemi uygulanmakta, ancak başvuru sahibinden 100 toplam puandan en az 70 puan alması beklenmektedir. Bu kapsamda çalıştırılacak kişilere ödenecek asgari brüt ücret sınırı da ilgili Bakanlık tarafından belirlenmektedir.

Öte yandan; Avusturya’da yükseköğrenimlerini tamamlayan üçüncü ülke vatandaşlarına, tahsillerini bitirdikleri tarihten itibaren 12 ay içinde eğitim alanlarına uygun bir iş bulmaları halinde, oturma ve çalışma izni verilmesi yasal zorunluluktur. Bu kesimden bir kişiyi istihdam edecek işverenlerin en az 2.416,50 Avro tutarında bir aylık brüt ücret ödemeyi taahhüt etmesi gerekmektedir.

Avusturya’da yükseköğrenim gören üçüncü ülke vatandaşları da Yabancı İşçi İstihdam Yasası hükümlerine tabi olup çalışma izni almak suretiyle, belli saat ve kazanç sınırında çalışma hakkına sahiptir. Bu tür istihdam ilişkisi için düzenlenecek çalışma izni, iş piyasası incelemesine tabi olmayıp işverenlerin başvurusu ile gerçekleşmektedir. Haftalık çalışma saatinin daha uzun süre öngörülmesi halinde, yerel makamlar (AMS), iş piyasasındaki gelişmeleri ve ihtiyaçları esas alarak karar vermektedir.

Avusturya’da mukim bir işletme veya işveren, İş Piyasası Servisi’nin (AMS) aranılan niteliklere sahip kilit personel ihtiyacına cevap verememesi halinde, aylık 3.222 Avro brüt ücret ödemeyi taahhüt etmesi şartıyla, üçüncü ülkelerde kilit personel getirebilmektedir. Bu statüde istihdamı düşünülen personel için de puanlama sistemi uygulanmakta olup 75 tam puandan en az 50 puana ulaşılması gerekmektedir.

Diğer Batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, Avusturya’da da, toplumun bir kesimi, yabancı nüfusu, yaşanan ekonomik sıkıntıların, bazı çevresel veya sosyal sorunların, asayiş ve güvenlik kaygılarının sorumlusu olarak görme eğilimindedir. Bu eğilim, zaman zaman bazı siyasi partiler, sivil toplum örgütleri veya bir kısım basın ve yayın kuruluşları tarafından da suistimal edilerek, ülkede yabancı aleyhtarı bir ortamın doğmasına veya yayılmasına zemin hazırlamaktadır. Bu kesimler, politikalarını, “yabancılar Avusturya toplumuna uyum sağlamıyor” tezine dayandırırken, yabancı aleyhtarı tutum ve davranışlarına kılıf sağlama

arayıyla, entegrasyon konusundaki başarısızlıkların sorumluluğundan adeta kaçmak istemektedir. Entegrasyon sürecinin başarısı, yerleşik yabancı nüfusun uyum arzusu ve barış içinde birlikte yaşam kararlılığı kadar, yerli halkın da yabancıları kabul etmelerine ve güçlü bir ortak yaşam çabasına bağlıdır. Burada siyasetten beklenen, yabancıların güven duyabilecekleri kurumsal yapılanmaların hayata geçirilmesi ve yabancı nüfusun uyumunu engelleyen yasal mevzuatın ayıklanarak süratle değiştirilmesidir.

Sanayileşmiş demokratik bir toplum düzeninin, hukuk sistemi içinde ayrımcılığı kabullenmesi zaten mümkün değildir. Avusturya’da da, din, ırk, dil, cinsiyet, etnik köken veya milliyet esaslı ayrımcılığı suç eylemi olarak değerlendiren yasal düzenlemeler vardır ve uygulanmaktadır. Ancak, mevcut yasal düzenlemelere rağmen, yabancı aleyhtarı bir takım eylem ve söylemler de bulunmaktadır.

Bazı kişi, kurum ve grupların taciz, saldırı, tartaklama ve kundaklama şeklinde tezahür eden yabancı karşıtı fiillerini, basit asayiş olayı şeklinde sunmaya çalışmak veya bunları zararsız göstermeye gayret sarf etmek de, yabancı düşmanlığının bir başka türüdür. Bu tavır, elbette ki Avusturya toplumunun çok büyük bir bölümünü olduğu gibi, bu ülkede huzur, barış ve güven içinde Avusturyalı komşularıyla yaşamak isteyen, kanunlara bağlı, insan hakları ve temel özgürlüklere saygılı, kişisel hak ve yükümlülüklerinin bilincinde olan vatandaşlarımızı ve onların samimi entegrasyon çabalarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Avusturya’da ırkçılıkla mücadele etmek ve toplumsal duyarlılığı artırmak üzere 1999 senesinde kurulan ZARA (Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit) isimli sivil toplum kuruluşu, çalışmaları hakkında düzenli olarak yıllık raporlar hazırlamaktadır.

ZARA’nın 2020 Yılı ırkçılık Raporunda, rapor döneminde 3.039 ırkçı eylemin kayıt altına alındığına ve bu eylemlerden 2.148’i internet ortamı, kamusal alan ve hizmet sektöründe belirlendiğine dikkat çekilmektedir. Eylemlerin, vuku bulduğu alanlara göre oransal dağılımı aşağıda verilmektedir:

Kayıt Altına Alınan Eylemler

Kategoriler	2020 YILI
İnternet üzerinden yayın	2.148
Kamusal alan	303
Hizmet sektörü ve hizmet sunumu	227
Devlet makamları ve kurumları	92
Polis teşkilatı	83
İrkçılığa karşıtı çalışmalara yönelik	29
Çalışma hayatı	72
Siyasi hayat ve basın/yayın kuruluşları	85

Kaynak: ZARA – Sivil Cesaret ve İrkçilik Karşıtı – İrkçilik Raporu 2020
(https://assets.zara.or.at/media/rassismusreport/ZARA-Rassismus_Report_2020.pdf)

4.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

4.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Haziran 2020 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Çatı Dernekleri	10
Ticari/İşadamı Dernekleri	5
Hemşeri-Yöre Dernekleri	18
Diğer (Tematik) Dernekler	25
Toplam	58

Kaynak: Viyana Başkonsoloslugu

4.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	-
Ulusal Meclis	3
Eyalet Meclisi	4
Yerel Yönetimler	-
Yabancılar Meclisleri	-
Toplam	7

Kaynak: Avusturya Parlamentosu (www.parlament.gv.at)

Avusturya’da bulunan Türk Cami Birlikleri ve Sayıları		
Sayı	Kurum İsmi	Cami Sayısı
1	ATİB Union	63
2	İslam Federasyonu (Milli Görüş)	53
3	İslam Kültür Merkezleri (Süleyman Efendi Cemaati)	51
4	Türk Federasyonu (Ülkücüler)	19
5	Sofiler (Menzil)	11
	Toplam Cami Sayısı	197

Kaynak: T.C. Viyana Büyükelçiliği Din Hizmetleri Müşavirliği

5.AZERBAIJAN

5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

5.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	*Diğer Yabancılar	*Türk
Erkek	(%49,9) 5.049.447	19.671	6.616
Kadın	(%50,1) 5.069.686	19.506	1.781
Toplam	10.119.133	39.177	8.397

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti.

*31.12.2020 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan yabancıların sayısı.

5.1.2. Bulunulan Ülkedeki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

2020 yılı itibarıyla

Yıllar (Son Dört Yıl)	Bulunulan Ülke Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı
2020	-	1.370
2019	-	4.800
2018	-	928
2017	1	178

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti.

5.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

*31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-15	401	400	801
16-25	676	325	1.001
26-50	4.038	902	4.940
51-64	1.293	131	1.424
65 +	208	23	231
Genel Toplam	6.616	1.781	8.397

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti.

*31.12.2020 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan yabancıların sayısı.

5.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

*31.12.2020 tarihi itibarıyla

Rayon / İl	Erkek	Kadın	Toplam
Abşeron	362	75	437
Ağcabedi	26	2	28
Ağdaş	15	2	17
Ağstafa	1	0	1
Ağsu	8	2	10
Astara	2	0	2
Bakü şəhri	4.664	1.353	6.017
Balaken	7	2	9
Berde	4	5	9
Beylegan	4	0	4
Bilesuvar	3	0	3
Celilabad	6	0	6
Daşkəsən	8	0	8
Füzuli	1	0	1
Gədəbəy	22	2	24
Gence şəhri	146	21	167
Goranboy	12	0	12
Göyçay	19	8	27
Göygöl	5	0	5
Hacıgəbul	6	0	6
İmişli	26	2	28
İsmayıllı	6	1	7
Kürdəmir	8	0	8
Lenkeran	29	8	37
Masallı	8	1	9
Mingəçevir	18	1	19
Naftalan	2	0	2
Nahçıvan Özerk	2	3	5
NÖC Kengerli	2	1	3
NÖC Nahçıvan	696	236	932
NÖC Ordubad	2	0	2
NÖC Şahbuz	1	1	2
NÖC Sederek	1	0	1
NÖC Şerur	3	1	4
NÖC Babek	13	4	17
Neftçala	2	0	2
Gah	6	0	6
Gazah	5	2	7
Gebele	14	2	16
Gobustan	0	0	0
Guba	6	1	7
Gusar	10	0	10
Saatlı	3	0	3
Sabirabad	6	0	6
Şabran	55	4	59

Salyan	4	0	4
Şamahı	3	1	4
Samuh	5	0	5
Şeki şəhri	10	4	14
Şemkir	18	2	20
Şirvan şəhri	7	2	9
Siyezen	17	1	18
Sumgayıt şəhri	204	20	224
Terter	3	0	3
Tovuz	42	4	46
Ucar	2	0	2
Haçmaz	23	5	28
Hızı	5	0	5
Yevlah	11	0	11
Zagatala	17	2	19
Genel Toplam	6.616	1.781	8.397

Kaynak: Azərbaycan Devlet İstatistik Kurumu Azərbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti.

*31.12.2020 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan yabancıların sayısı.

5.1.5. Bulunulan Ülkedeki Yabancılarla İlişkin Sayısal Veriler

***31.12.2020 tarihi itibarıyla**

Ülkeler	Sayı
Türkiye	8.397
Rusya	11.443
Gürcistan	11.227
İran	2.308
Pakistan	754
İngiltere	1.273
Ukrayna	1.940
Özbekistan	953
Kazakistan	1.389
Türkmenistan	1.102
Diğer	6.788
Yabancı Toplam	47.574

Kaynak: Azərbaycan Devlet İstatistik Kurumu Azərbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti.

*31.12.2020 tarihi itibarıyla geçici ve daimi (5 yıllık) oturma izni olan yabancıların sayısı.

5.1.6. Bulunulan Ülkeye Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Yıllar (Son Beş Yıl)	Gelen	Ayrılan
2020	160.513	162.270
2019	316.624	315.626
2018	291.260	291.461
2017	301.559	303.010
2016	313.343	315.173

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti.

5.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2020 yılı itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2020	208	28	110

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Konsolosluk Bölümü.

5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

5.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İstihdam Stratejisinin Hayata Geçirilmesine İlişkin 2020-2025 Yılları İçin Eylem Planı Onaylanmıştır

Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın 13 Şubat 2020 tarihli kararıyla, "İstihdam Stratejisinin hayata geçirilmesine ilişkin 2020-2025 yılları için Eylem Planı" onaylanmıştır.

Kayıt Dışı İstihdamın Denetimi Bilgi Sistemine Entegre Olunacak Bilgi Sistemlerinin Listesi Onaylanmıştır

Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın 25 Şubat 2020 tarihli kararıyla, Kayıt Dışı İstihdamın Denetimi elektronik bilgi sistemine entegrasyonu gereken bilgi sistemlerinin ve kaynaklarının listesi onaylanmıştır. Azerbaycan Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı, Adliye Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Enerji Bakanlığı, Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı, Olağanüstü Haller Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Göçmen Komitesi, Gümrük Komitesi, Devlet Sınav Merkezi, Devlet Göç Servisi, Zorunlu Sağlık Sigortası Devlet Ajansı, Cumhurbaşkanına bağlı Vatandaşlara Hizmet ve Sosyal Yenilikler Devlet Ajansı, "Azersu" "Azerelektrik" ile "Azerigaz" bilgi sistemlerinin "Kayıt Dışı İstihdamın Denetimi" elektronik bilgi sistemine entegrasyonu sağlanacaktır.

Kovid-19'a Karşı Mücadele Eden Sağlık Çalışanlarının Maaşları Artırılmıştır

Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın 18 Mart 2020 tarihli kararıyla Kovid-19'a karşı mücadele eden sağlık çalışanlarının maaşları geçici olarak 3-5 kat artırılmıştır.

Koronavirüsle Mücadeleye Destek Fonu Kurulmuştur

Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın kararıyla Azerbaycan'da Kovid-19'a karşı mücadele kapsamında sağlık önlemleri için Koronavirüsle Mücadeleye Destek Fonu kuruldu. Söz konusu Fona 2020 Devlet Bütçesiyle belirlenen Cumhurbaşkanı Yedek Fonundan 20 milyon AZN (11.8 milyon USD) yatırılmıştır.

Ayrıca, öncelikle Cumhurbaşkanı Sayın İlham ALİYEV ve Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı Sayın Mehriban ALİYEVA birer yıllık maaşlarını söz konusu Fona yatırdılar. Ülke çapında başlatılan geniş kampanya çerçevesinde, devlet ve özel kurum ve kuruluşları ile işadamları ve vatandaşlar Fona bağışta bulunmaya başlamıştır.

Koronavirüs (Kovid-19) Nedeniyle Devlet Bütçesinden 1 Milyar Azn (590 Milyon USD) ayrılmıştır.

Koronavirüs (Kovid-19) salgınının ve bundan kaynaklanan Dünya enerji ve yatırım piyasalarında yaşanan sert düşüşlerin Azerbaycan Cumhuriyeti'nin ekonomisine, makroekonomik istikrara, ülkede istihdam konularına ve iş dünyasına olumsuz etkisinin azaltılması ile ilgili bir takım tedbirler hakkında Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın 19 Mart 2020 tarihli kararıyla, söz konusu tedbirlerin karşılanması için 2020 yılı Devlet Bütçesinden 1 milyar AZN (590 milyon USD) ayrılmış ve ayrıca 4 çalışma grubu kurulmuştur:

- Salgının Azerbaycan ekonomisine etkisini değerlendirmek için Azerbaycan Ekonomi Bakanı başkanlığında çalışma grubu;
- Salgından zarar görmesi muhtemel alanlara devlet desteği amacıyla Azerbaycan Maliye Bakanı başkanlığında çalışma grubu;
- Salgın nedeniyle oluşabilecek istihdam ve sosyal problemlerin çözülmesi için ilgili teklifler hazırlanması amacıyla Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanı başkanlığında çalışma grubu;
- Salgın ortamında makroekonomik istikrarın korunması için atılacak adımlarla ilgili teklifler hazırlanması amacıyla Azerbaycan Merkez Bankası Başkanı başkanlığında çalışma grubu;

İşyerlerinin ve Sosyal İstikrarın Korunması

Uygulayıcı kurumlar: Ekonomi Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı

Uygulama tarihleri: 2020 yılı içinde

- Salgından zarar görmüş alanlarda çalışan işçilerin aylık ücretlerinin bir kısmının ödenmesi. (kadro azaltılmaması amacıyla) Kapsadığı kişi sayısı: 300.000
- Salgından zarar görmüş alanlarda faaliyet gösteren küçük (gerçek kişi) işletmelere mali desteğin sağlanması. (kadro azaltılmaması amacıyla) Kapsadığı kişi sayısı: 300.000

İstihdam ve Sosyal Refahın Desteklenmesi

Uygulayıcı kurumlar: Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

Uygulama tarihleri: Nisan-Mayıs 2020

- Devlet sektöründe çalışanların sebepsiz işten çıkarılması ve kadro azaltılmasının önlenmesi, izne gönderilenlerin maaşlarının ödenmesinin sağlanması. Kapsadığı kişi sayısı: 910.000
- Özel sektörde çalışanların sebepsiz işten çıkarılması ve kadro azaltılmasının önlenmesi amacıyla mevzuat çerçevesinde gerekli çalışmaların yapılması ve günlük denetimin sağlanması. Kapsadığı kişi sayısı: 664.000

- 50.000 ücretli sosyal iş kadrosu oluşturarak işsizlerin geçici istihdam edilmesi.
- Devlet İstihdam Servisinde kayıtlı işsiz vatandaşlara asgari geçim düzeyi miktarında (190 AZN) bir defaya mahsus ödeme yapılması. Kapsadığı kişi sayısı: 600.000
- İşsizlik Sigortası Fonu, BM Kalkınma Programı ve Dünya Bankası işbirliği çerçevesinde gerçekleştirilen kendini istihdam programının genişletilmesi ve uygulamasının hızlandırılması. Kapsadığı kişi sayısı: 11.000
- İşsizlik sigorta ödemelerinin kapsama alanının genişletilmesi ve hızlı ödeme yapılması mekanizmasının geliştirilmesi. Kapsadığı kişi sayısı: 20.000

Halkın Hassas Kesiminden Olan Kişilerin Sosyal Güvenliğinin Güçlendirilmesi

Uygulayıcı kurumlar: Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

- Sosyal sigorta prim ödemelerinin azalması durumunda, emekli aylıklarının ödenmesinde aksaklık yaşanmaması için Devlet Sosyal Müdafaa Fonunun 2019 yılı bütçesinden arta kalan 200.000 AZN'in kullanılması. Uygulama tarihleri: Nisan-Aralık 2020
- Yardıma muhtaç ailelere ödenen sosyal yardımın süresi özel karantina rejimi döneminde bitenlerin, özel karantina rejimi dönemince süresinin uzatılması ve bu dönemde söz konusu yardımın bağlanması prosedürünün sadeleştirilmesi. Kapsadığı kişi sayısı: 62.000 (Nisan-Mayıs 2020)
- 65 yaş üstü yalnız yaşayan kişilere evlerinde sosyal hizmet verilmesi ve bakıma muhtaç kişilere sosyal hizmet müesseselerinde hizmet verilmesi. Kapsadığı kişi sayısı: 14.000 (Nisan-Mayıs 2020)

Uygulayıcı kurumlar: Eğitim Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı

Uygulama tarihleri: Nisan 2020

- Sosyal açıdan halkın hassas kesiminden olan ailelerin üniversite öğrencisi olan bireylerinin eğitim harçlarının karşılanması.

İşgücü Piyasası ve Sosyal Güvenlik Konuları Milli Gözlem Evi (Observatory) Kuruldu

Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın 4 Temmuz 2019 tarihli kararının uygulanması çerçevesinde, Bakanlar Kurulu'nun 17 Mart 2020 tarihli kararıyla Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'na bağlı "İşgücü Piyasası ve Sosyal Güvenlik Konuları Milli Gözlem Evi (Observatory)" kamu tüzel kişiliği kuruldu.

Gözlemevi, işgücü piyasası ve sosyal koruma alanındaki düzenlemelerin, kalkınma planlarının ve hedef programların geliştirilmesine ve uygulanmasına katılacaktır. Bu kamu tüzel kişiliğinin temel görevlerinden biri, işgücü piyasasının mevcut ve gelecekteki durumunu değerlendirmek, stratejik istihdam alanlarını ve gelecekteki kalkınma eğilimlerini belirlemektir.

Kayıt dışı istihdamı ortadan kaldıracak faaliyetlerin iyileştirilmesine yönelik tekliflerin yanı sıra sosyal koruma, nüfus ve demografi alanlarında tahminler ve etkili karar verme önerileri hazırlanması da Gözlemevi'nin görevlerindendir.

Dünya Bankası ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında “İstihdama Destek Projesi” Kredi Anlaşması İmzalandı

Dünya Bankası ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti arasında Azerbaycan'da serbest çalışma (self-employment) programının genişletilmesi alanında Dünya Bankası ile işbirliğini öngören “İstihdama Destek Projesi” kredi anlaşması imzalanmıştır.

Bu önemli sosyo-ekonomik projenin hazırlanması ve imzalanması, Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Davos Dünya Ekonomik Forumu çerçevesinde 22 Ocak 2019 tarihinde Dünya Bankası CEO'su Kristalina Georgieva ile yaptığı toplantıda varılan mutabakatın sonucudur.

Proje en iyi tecrübelerle dayanarak serbest çalışma (self-employment) programının genişletilmesi ve işsiz olarak kayıtlı olan zorunlu göçmenlerin (Azerbaycan-Ermenistan savaşı göç etmek zorunda bırakılan vatandaşlar), yardıma muhtaç vatandaşlara (ailelerin gelir testi sonucu) ödenen sosyal yardım alanların, kadınların, gençlerin ve hassas gruplardan olan diğer kişilerin bu program kapsamına alınarak onlar için Dünya Bankası'nın kredileri ile küçük işletmelerin kurulmasıdır.

2020-2025 yıllarını kapsayan proje çerçevesinde bu süre zarfında belirtilen kategorilerden olan 22 bin işsiz kişinin program kapsamına alınması öngörülmektedir.

İlk başta, "Kendi işini kur ve geliştir" adlı eğitimlerde küçük bir işletme kurmak için ilgili bilgi ve beceriler öğretilecektir. Daha sonra, bu kişilere aynı varlıklar/malzemeler sağlanarak küçük işletmelerin kurulması ve küçük işletmeye sahip olmaları sağlanacaktır.

2020 yılına kadar 22.000 kişinin 2.000'inin eğitimlere katılması ve onlara varlık sağlanması planlanmaktadır. Genel olarak, bu gösterge de dâhil olmak üzere, 2020 yılında Azerbaycan'da 12.000 kişinin serbest çalışma (self-employment) programı kapsamında küçük aile işletmeleri kurulacaktır. Projenin sonraki 4 yılının her birinde 5.000 kişinin programa dâhil edilmesi planlanmaktadır. Proje, serbest çalışma (self-employment) programının uygulanmasında yenilikçi çalışmaların uygulanmasını, Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'na bağlı Devlet İstihdam Servisi (Ajans) çalışanlarına eğitim verilmesini, yardıma muhtaç vatandaşlara (ailelerin gelir testi sonucu) ödenen sosyal yardımdan serbest çalışmaya (self-employment) geçiş için stratejinin geliştirilmesini öngörmektedir. Aynı zamanda, istihdam hizmetlerinin ve programlarının güçlendirilmesi (işgücü piyasası değerlendirmesi, Mesleki Eğitim

Merkezlerinin genişletilmesi ve geliştirilmesi için bir stratejinin geliştirilmesi, iş arayanların bilgilendirilmesi vb.), proje yönetimi, izleme ve değerlendirme de projenin kilit bileşenleridir.

İşsizlik Sigortası Kanunu'nda Değişiklikler Yapılmıştır

“İşsizlik Sigortası Kanunu”nda bazı değişiklikler yapılmasına ilişkin Kanun Azerbaycan Cumhurbaşkanı tarafından 21 Eylül 2020 tarihinde onaylanarak yayınlanmıştır.

İşsizlik Sigortası Kanununda yapılan değişiklikler, işsizlerin sosyal korumasının güçlendirilmesi ve işsizlik sigortası ödemelerinin kapsamının genişletilmesini amaçlamaktadır. Bundan sonra, işverenin tasfiyesi ve personelin azaltılması sonucu işten çıkarılanların yanı sıra, belirli süreli iş sözleşmesinin feshi sonucu işini kaybedenler de işsizlik sigortası yardımına hak kazanabilir.

İşsizlik sigortasına nasıl başvurulur?

Bunu yapmak için, önce "istihdam" alt sistemine (veya ilgili istihdam merkezine başvurarak) kayıt yaptırılması gerekmektedir. Bir kişiye uygun iş bulması mümkün değilse işsiz statüsü verilir ve kişi işsiz olarak kaydedildikten sonra sisteme yapılan başvuruyu onaylar. Kişinin başvurusu 10 gün içerisinde değerlendirilir ve sigorta ödemesinin bağlanması veya reddi kararı verilir, bilgiler e-ofisine konulur ve (veya) belirtilen cep telefonu numarasına bildirim gönderilir.

İşsizlik sigortası hangi durumlarda ödenir?

- Bir devlet kurumunun veya tüzel kişiliğin tasfiyesi, çalışan veya kadro sayısının azaltılması temelinde iş sözleşmesi feshedilen kişiler için en az 1 yıllık sigorta süresi varsa,
- İş sözleşmesinin sona ermesi nedeniyle iş sözleşmesi feshedilen kişiler için işsizliğin başlangıcından önceki 36 ardışık takvim ayı boyunca sabit süreli bir iş sözleşmesi kapsamında en az 35 aylık sigorta süresi varsa ödeme yapılır.

İşsizlik sigortası nasıl hesaplanır?

- Bir devlet kurumunun veya tüzel kişiliğin tasfiyesi, çalışan veya kadro sayısının azaltılması temelinde iş sözleşmesi feshedilen kişilere sigorta ödemesi hizmet süresine bakılmaksızın kaybedilen ortalama aylık maaşın %50'si oranında,
- İş sözleşmesi, iş sözleşmesinin sona ermesi nedeniyle feshedilenler için işsiz olarak kayıt tarihinden 3 ay sonra asgari aylık ücret tutarında 3 ay içinde ödeme yapılması öngörülmektedir.

Kanunda yapılan yeni değişikliğe göre, işsizlik sigortası ödemelerinin belirlenmesi için otomatik bir mekanizma oluşturulması planlanmaktadır. Bu durum, işsizlerin çeşitli belgeler toplama ve bu belgelerle herhangi bir kuruma başvurma ihtiyacını ortadan kaldıracak ve işsizlik sigortası ödemelerinin otomatik olarak bağlanmasına olanak sağlayacaktır.

5.2.2. Sayısal Veriler

5.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2020 tarihi itibarıyla

	Ücretli/Sözleşmeli Sayısı			*Çalışma İzinli Sayısı		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
*Genel Çalışabilir Nüfus			5.252.500			
*Genel Çalışan Nüfus			4.876.600			
*Genel Ücretli/Sözleşmeli İşçi Sayısı	959.285	731.361	1.690.646			
Toplam Yabancı Çalışan Sayısı	9.836	2.679	12.515	5.293	813	6.106
Türk Çalışan Sayısı	3.733	185	3.918	2.398	147	2.545

Kaynak: *Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu.

**Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

*** Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti.

5.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	*Ücretli/Sözleşmeli Sayısı			**Çalışma İzinli Sayısı		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
18-25	47	1	48	66	8	74
26-50	2.918	165	3.083	1.512	111	1.623
51-64	734	19	753	310	10	320
65 +	34	-	34	25		25
Genel Toplam	3.733	185	3.918	1.913	129	2.042

Kaynak:*Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

** Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti.

5.2.2.3. Çalışan Türk Vatandaşlarının İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	*Çalışma İzinli Sayısı	**Ücretli / Sözleşmeli Sayısı
Tarım/Hayvancılık, Ormancılık ve Balıkçılık	135	112
Madencilik Sanayi	81	9
İmalat Sanayi	249	446
Elektrik Enerjisi, Gaz, Buhar Vb. Teçhizat	20	2
Su Teçhizatı; Kirli Su ve Atık Arıtma	8	3
İnşaat	1.008	1.107
Toptan ve Perakende Ticaret; Nakliyat Araçlarının Tamiri	162	795
Nakliyat ve Depo İşletmesi	18	47
Sosyal İaşe	105	228
Enformasyon ve İletişim	18	43
Maliye ve Sigorta Faaliyeti	19	47
Gayrimenkul İle İlgili İşlemler	3	32
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyet	2	264
Kamusal ve Yardımcı Hizmetlerin Verilmesi	24	263
Eğitim	18	59
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	97	100
Dinlenme, Eğlence, Güzel Sanatlar Alanlarındaki Faaliyet	40	30
Diğer Alanlardaki Hizmetler	34	328
Ev İşi Faaliyeti; Bireysel Tüketim İçin Evde Üretilen Mal ve Hizmetlere İlişkin Faaliyet	1	1
Devlet Yönetimi, Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik	-	2
Toplam	2.042	3.918

Kaynak:* Azerbaycan Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti.

** Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

5.2.2.4. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

31.12.2020 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Asgari Aylık Ücret AZN	Genel Ortalama Aylık Ücret AZN
Genel Asgari Ücret	250	
Tarım/Hayvancılık, Ormancılık ve Balıkçılık		432,5
Madencilik Sanayi		3.262,6
İmalat Sanayi		645,1
Elektrik Enerjisi, Gaz, Buhar vb. Teçhizat		700,0
Su Teçhizatı; Kirli Su ve Atık Arıtma		562,0
İnşaat		790,8
Toptan ve Perakende Ticaret; Nakliyat Araçlarının Tamiri		519,5
Nakliyat ve Depo İşletmesi		885,8
Sosyal İaşe		535,6
Enformasyon ve İletişim		1.072,0
Maliye ve Sigorta Faaliyeti		1.719,6
Gayrimenkul İle İlgili İşlemler		609,7
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyet		1.188,1
Kamusal ve Yardımcı Hizmetlerin Verilmesi		424,1
Devlet Yönetimi, Savunma, Sosyal Güvenlik		956,5
Eğitim		515,9
Sağlık ve Sosyal Hizmetler		523,4
Dinlenme, Eğlence, Güzel Sanatlar Alanlarındaki Faaliyet		525,8
Diğer Alanlardaki Hizmetler		675,3
Ortalama		707,3

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı, Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu.

5.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Genel İşsiz Sayısı	Sayı	%
	**375.900	7,2

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu.

* Çalışabilir nüfusa oran.

**Çalışabilir nüfus – Çalışan nüfus = Genel işsiz nüfus

$$5.252.500 - 4.876.600 = 375.900$$

Devlet İstihdam Kurumu, 2020 Yılında 150.000'den Fazla Kişiyi Aktif İstihdam Programına Dâhil Etmiştir

Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığına bağlı Devlet İstihdam Kurumu, 2020 yılında 100.000 işsiz ve iş arayan kişiye uygun işyerleri sağlamıştır.

Bu dönemde, 12.000 kişi serbest çalışma (self-istihdam) programına dâhil edilmiştir. Ekonominin çeşitli sektörlerinde onlar için küçük işletmeler oluşturulmuştur.

Ayrıca, Kurum 2020 yılında 37.660 kişiyi kariyer rehberliği faaliyetlerine dâhil etmiş ve onlara kariyer danışmanlığı hizmeti vermiştir.

Geçen yıl 1.300 kişiye işsizlik sigortası ödemesi yapılmıştır.

5.3. SOSYAL GÜVENLİK

5.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Azerbaycan Çalışma Bakanlığına Bağlı Kamu Tüzel Kişilikleri Kurulmuştur

Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın 30 Aralık 2019 tarihli kararıyla; Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'na bağlı aşağıdaki kamu tüzel kişilikleri kurulmuştur:

- Bakanlığa bağlı Devlet İstihdam Servisi yerine **Devlet İstihdam Ajansı**;
- Bakanlığa bağlı Devlet Sosyal Müdafaa Fonu yerine **Devlet Sosyal Müdafaa Fonu**;
- Bakanlığa bağlı Devlet Tıbbi-Sosyal Ekspertiz ve Rehabilitasyon Servisi yerine **Devlet Tıbbi-Sosyal Ekspertiz ve Rehabilitasyon Ajansı**;
- **Sosyal Hizmetler Ajansı**.

Söz konusu kamu tüzel kişiliklerinde yönetim ve denetimi oluşturulacak yönetim kurulları gerçekleştirilecektir. Yönetim kurulu üyeleri Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanı tarafından atanacak ve görevden alınacaktır. Devlet Tıbbi-Sosyal Ekspertiz ve Rehabilitasyon Ajansı ile Sosyal Hizmetler Ajansı Devlet Bütçesinden finanse edilecektir. Sosyal Hizmetler Ajansının kuruluşu tamamlandığında Devlet Sosyal Müdafaa Fonu bünyesinde bulunan sosyal hizmet müesseseleri Ajansın bünyesine geçmiş olacaktır.

Zorunlu Sağlık Sigortasının Sağlık Hizmetleri Paketi Onaylanmıştır

Zorunlu Sağlık Sigortasının Hizmetler Paketi Azerbaycan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nun 10 Ocak 2020 tarihli ve 5 sayılı Kararı ile onaylanmıştır. Hizmetler Paketi sigortalılara uygun kalemde, miktarda ve şartlarda verilen zorunlu sağlık sigortasının teminat verdiği sağlık hizmetlerinin bütünüdür.

Hizmetler paketi, acil ve ertelenemez tıbbi yardım, ilkyardım, ayakta yardım, yatarak tedavide 2550 farklı sağlık hizmetini içerir. Bunlardan acil ve ertelenemez tıbbi yardımda 6, ilk yardımda 35, ayakta yardımda 1265 ve yatarak tedavide 1244 hizmet kapsama alınmıştır. Ülkede yaygın, malullük ve ölüm riski olan hastalıkların yatarak medikamentöz ve cerrahi tedavisi zorunlu sağlık sigortası kapsamına alınmıştır. Kapsama alınmış işlemler sırasında sayısı 150 hizmetten çok olan hayati önemli - değeri yüksek olan ameliyatlar da dâhildir.

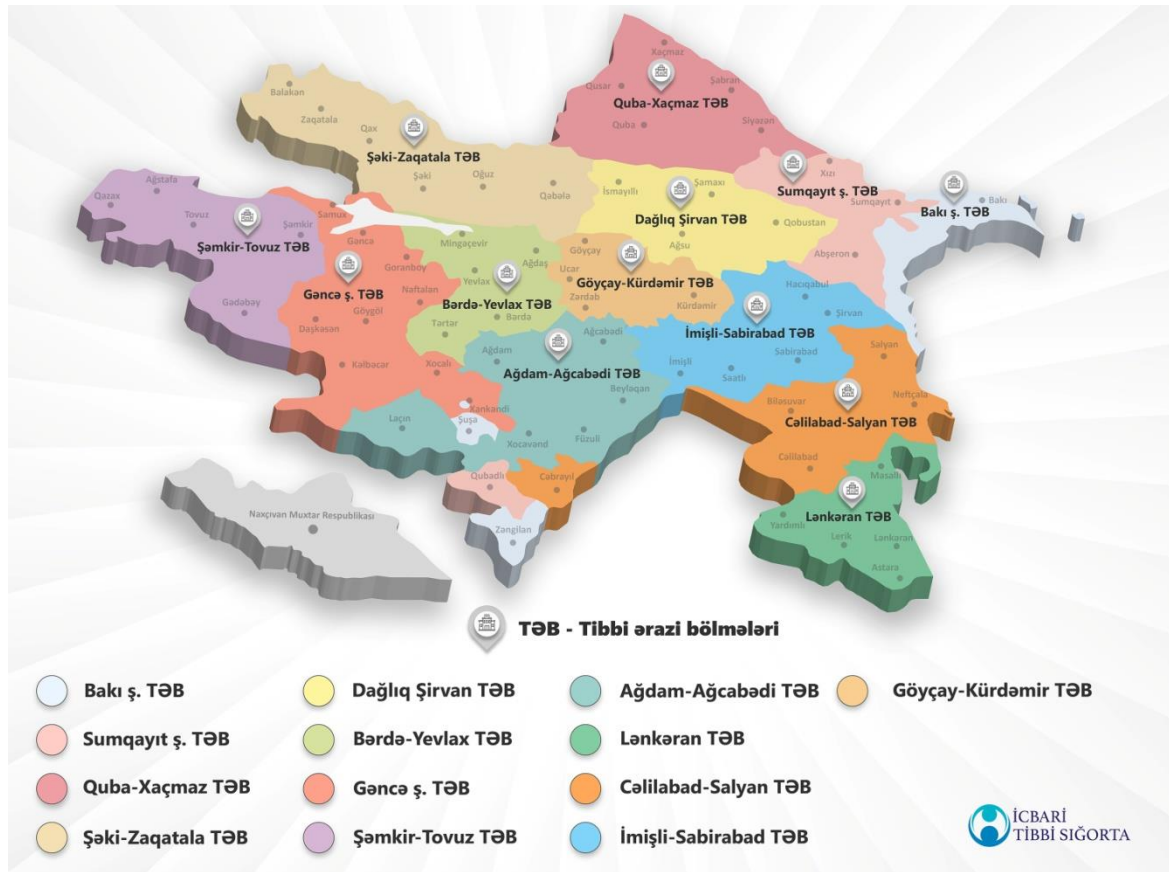
Hizmetler Paketi halkın sağlık durumu ve sağlık alanındaki göstergelerin iyileştirilmesi, sağlık hizmetlerinin erişilebilirliğinin, sağlık hizmetlerin kalitesinin artırılmasına, ilkyardımın güçlendirilmesi sonucunda hastalıkların erken teşhis (evlerde hizmet, sağlıklı yaşam tarzına dair bilinçlendirme, halkın sağlık göstergeleri verilerinin toplanması ve düzenli kontrol edilmesi vb.) amacıyla halkın sağlık kurumlarına müracaat sıklığının artırılmasına ve zamanında gerekli tıbbi yardımın sağlanmasına hizmet etmektedir. Vatandaşlara Hizmetler Paketi çerçevesinde sağlık hizmetleri (acil ve ertelenemez tıbbi yardım hariç) sadece tıbbi talimat olduğu durumlarda "Sağlık Sigortası Hakkında Kanun"a uygun olarak Zorunlu Sağlık

Sigortası Devlet Ajansı ile sözleşme yapmış sağlık kurumlarında veya bu kurumların sevki doğrultusunda sunulacaktır.

Hizmetler Paketi sağlık hizmetlerinin adlarını, tarifelerini, sigorta limitini, katılım payı tutarının uygulanacağı durumlarını, sağlık hizmetlerinin türüne göre sunulma şartları ve bekleme sürelerini içermektedir.

Sağlık hizmeti tarifesinin sigorta olayı sırasında sigortalı tarafından ödenecek olan belli bir kısmı katılım payı tutarıdır. Katılım Payı miktarı ayakta tedavi ve yatarak tedavi için başvuru zamanı Hizmetler Paketinde belirtilen şartlara uyulmadığı durumlarda tüm sigortalılara uygulanacaktır. Katılım payı tutarının ödeme koşulları Hizmetler Paketi ile belirlenir ve sağlık kurumuna doğrudan ödenir. Katılım payı uygulamasına 1 Nisan 2020 tarihinden itibaren başlanacaktır.

Sağlık Bölge Birimleri Belirlenmiştir

Zorunlu Sağlık Sigorta Devlet Ajansı (Ajans) "Azerbaycan Cumhuriyeti'nin idari bölge birimleri doğrultusunda sağlık bölge birimlerini" onaylamıştır.

Sağlık bölge birimi "Sağlık Bölge Birimlerinin Yönetimi Birliği'ne" (TABİB) bağlanan devlet sağlık sistemine dâhil olan sağlık kurumlarının idari birimlere göre bölünmesidir. Sağlık bölge birimlerinin idari bölge birimlerine göre dağılımı nüfus, coğrafi arazi, ulaşım altyapısı, sağlık

kurumlarının ağı ve potansiyeli, doktor ve sağlık çalışanlarının sayısı dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Ajans tarafından toplamda 13 tane sağlık bölge birimi belirlenmiştir. Bir sağlık bölge birimine birkaç şehir/il devlet sağlık müessesesi dâhil edilmiştir.

Emekli Aylıkları Miktarı Artırılmıştır

Azerbaycan'da emeklilerin sosyal güvenliğini güçlendirmek amacıyla 6 Şubat 2020 tarihinde Azerbaycan Cumhurbaşkanı tarafından, emekli aylıklarının sigorta kısmının, Azerbaycan Devlet İstatistik Komitesi tarafından açıklanan 2019 yılı ortalama aylık ücret artım oranına (%16,6) uygun olarak tüm emekli aylıklarının artırılması; bireysel kayıt sisteminde bireysel hesaplarda toplanmış uzun vadeli emeklilik kolu sigorta prim miktarının yıllık enflasyon oranına uygun olarak (%2,6) artırılması kararlaştırılmıştır.

Emekli aylığı artım oranı:	%16,6
Kapsama alanı:	Emeklilerin %93'ü (yaklaşık 1,1 milyon emekli)
Artım için ek ödeme:	Yıllık 560 milyon AZN (Devlet Sosyal Müdafaa Fonu tarafından karşılanacaktır)
Uygulama tarihi:	01 Ocak 2020 tarihinden itibaren
Artım sonrası ortalama aylık emekli aylığı:	Yaklaşık 300 AZN

Azerbaycan'da Emekli Maaşları

Üç tür emekli aylığı bulunmaktadır: yaşlılık, malullük ve dul yetim aylığı

Emeklilerin sayısı:

1. Yaşa göre emekliler – 750.000 (emeklilerin %60'ı)
2. Malullük aylığı alan emekliler – 380.000 (emeklilerin %30'u)
3. Dul yetim aylığı alan emekliler - 150.000 (emeklilerin %10'u)

Emekli aylığı miktarları:

1. Asgari emekli aylığı - 200 AZN
2. Ortalama emekli aylığı - 300 AZN
3. En yüksek emekli aylığı - 18.208 AZN

Emekli aylığı artış oranları:

1. 2017 için - %5,7 artış
2. 2018 için - %3 artış
3. 2019 için - %6,6 artış

Sağlık Sigortası Hakkında Kanun'da Yeniden Değişiklikler Yapılmıştır

Azerbaycan Sağlık Sigortası Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanun, Azerbaycan Cumhurbaşkanı tarafından 31 Mart 2020 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Söz konusu değişiklikler doğrultusunda;

- 2020 yılında gerçekleştirilmesi kararlaştırılan, ülke genelinde zorunlu sağlık sigortası hizmetlerinin verilmesinin kademeli olarak uygulanması 2021 yılına ertelenmiştir.
- Ülke genelinde zorunlu sağlık sigortası primlerinin toplanmasına başlanması, daha önce kararlaştırılan 1 Nisan 2020 tarihinden 1 Ocak 2021 tarihine ertelenmiştir.

Sosyal Yardım Aylığı Bağlanan Yardıma Muhtaç Ailelerin Sayısı Artmıştır

30 Nisan 2020 tarihi itibarıyla yardıma muhtaç 82.300 aileye (342.000 aile üyesi) aylık ortalama olarak 223 AZN sosyal yardım ödenmektedir. 1 Nisan 2020 tarihinden sonra yardım alan aile sayısında 12.000 artış olmuştur. Gelir testi yapıldıktan sonra yardıma muhtaç olduğu tespit edilen ailelere bağlanan aylık için başvuru prosedürü ve aylık bağlama kriterleri sadeleştirildiği için son aylarda büyük ölçüde artış olmuştur.

Pandemi Döneminde Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Eliyle Sunulan Devlet Desteği Halkın %48 ini (4,8 Milyon Kişi) Kapsamıştır

Bu konuda Bakanlıktan alınan verilere göre:

- İşyerleri ve aylık ücretleri korunanlar – 1,6 milyon kişi
- Sürekli sosyal ödeme (emekli aylığı, muavenet vb.) alanlar – 2 milyon kişi
- Bir defalık ödeme programı kapsamında – 600 bin kişi
- Ücretli sosyal/kamusal işler programı kapsamında – 90 bin kişi
- Kendini istihdam programı kapsamında – 12 bin aile
- Yardıma muhtaç kişilere gelir testi yapılarak yardım bağlananlar – 342 bin kişi
- İşsizlik sigortası ödemesi alanlar – 20 bin kişi
- Gıda yardımı yapılan – 100 bin aile

Yardıma Muhtaç Ailelere Verilen Sosyal Yardımların Bir Yıl Verilmesine Karar Verilmiştir

“Unvanlı Sosyal Yardım Hakkında” (gelir testi yapılarak ailelere bağlanan sosyal yardım aylığı) Kanunu'nda yapılan değişiklik 14.07.2020 tarihinde Azerbaycan Cumhurbaşkanınca onaylanarak yayınlanmıştır. Söz konusu değişikliğe göre; şimdiye kadar 2 yıllık süre için bağlanan sosyal yardım, bundan sonra 1 yıllık bağlanacaktır.

2020 Yılı İlk Dokuz Ayın Emekli Aylığı ve Sosyal Yardım Ödeme Tutarları İle Kapsamı

Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı 2020 yılı ilk dokuz ayının emekli aylığı ve sosyal yardım ödeme tutarları ile kapsamına ilişkin verileri açıklamıştır.

Sosyal Güvenlik 2020 yılı 9 ayı			
Ödeme Kalemi	Ödenen Para (AZN)	2019 Yılıının Aynı Dönemine Oranla Artış (AZN)	Kapsamı (Kişi)
Toplam	4 milyar 302 milyon	853,8 milyon (%24,8)	2 milyon 631 bin
Emekli Aylığı	3 milyar 362 milyon	640,1 milyon (%23,52)	1 milyon 248 bin
Sosyal Muavenet/Ödenek	781,9 milyon	162,5 milyon (%25,23)	1 milyon 33 bin
Yardıma Muhtaç Vatandaşlara Gelir Testi Sonucu Bağlanmış Sosyal Yardım	158,7 milyon	51,2 milyon (%47,69)	350 bin kişi (84 bin aile)

Birinci Derece Görme Engelli Vatandaşlara Cumhurbaşkanı Aylığı Tahsis Edilmiştir

Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nın 30 Aralık 2020 tarihli kararıyla genel nedenlerden dolayı birinci derece görme engelli olmuş şahıslara aylık 210 AZN tutarında Cumhurbaşkanı aylığı tahsis edilmiştir. Söz konusu aylığın ödenmesi mekanizması Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığına havale edilmiştir.

İhtiyaç Ölçütünün Düzeyi

Azerbaycan Milli Meclisinde 29 Aralık 2020 tarihinde kabul edilen ve 01 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe giren "Azerbaycan'da 2021 yılı için ihtiyaç ölçütünün düzeyine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu" Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nca 31 Aralık 2020 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Bu kanuna göre; **yardıma muhtaç vatandaşlara devlet sosyal yardımının bağlanması** amacıyla 2021 yılı için ihtiyaç ölçütünün düzeyi 170 AZN (2020 yılı 160 AZN olmuştur) olarak belirlenmiştir.

Asgari Geçim Düzeyi

Azerbaycan Milli Meclisinde 29 Aralık 2020 tarihinde kabul edilen ve 01 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe giren "Azerbaycan'da 2021 yılı için asgari geçim düzeyine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu" Azerbaycan Cumhurbaşkanı'nca 31 Aralık 2020 tarihinde onaylanarak yayımlanmıştır. Bu kanuna göre; 2021 yılı için asgari geçim düzeyi, ülke geneli için 196 AZN

(2020 yılı 190 AZN olmuştur), çalışabilir nüfus için 207 AZN, emekliler için 162 AZN, çocuklar için 175 AZN olarak belirlenmiştir.

5.3.2. Sosyal Sigortalar

5.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %		İşveren Payı %		Devlet Katkısı %	Toplam %
	Kamu ve Petrol Sektörü	Özel ve Petrol Dışı Sektör	Kamu ve Petrol Sektörü	Özel ve Petrol Dışı Sektör		
Yaşlılık Maluliyet Ölüm	3	10	22	15	-	25
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)	-		-		-	-
İş Kazası/Meslek Hastalığı	-		2*	2*	-	2*
Sağlık/Hastalık/Analık	-		-		-	-
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-		-		-	-
İşsizlik	0,5	0,5	0,5	0,5	-	1
Bakım	-		-		-	-
Toplam Prim Oranı	3,5	10,5	24,5	17,5		28

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

* İş kazası ve meslek hastalığı prim oranı risk derecesine göre belirlenir, maksimum %2 olup özel sigorta şirketinde sigorta yapılır.

“Vergi Kanunu” ve “Sosyal Sigorta Hakkında Kanun”da 20.12.2018 tarihinde yapılan ve 01.01.2019 tarihinde yürürlüğe giren geniş kapsamlı değişiklikler sonrası yeni oran düzenlemesi:

	Tüm Sektörler İçin 01.01.2019’dan Önceki Uygulama	01.01.2019’dan İtibaren 7 Yıllığına Özel Sektör ve Petrol Dışı Sektör İçin Uygulama
Aylık Ücretten Sosyal Sigorta Primi İşveren Payı	%22	200 AZN altında aylık ücret için: %22 200 AZN üstü aylık ücret için: 44 AZN + 200 AZN üstü miktarın %15’i
Aylık Ücretten Sosyal Sigorta Primi İşçi Payı	%3	200 AZN altında aylık ücret için: %3 200 AZN üstü aylık ücret için: 6 AZN + 200 AZN üstü miktarın %10’u
İşsizlik Sigortası İşveren Payı	%0,5	%0,5
İşsizlik Sigortası İşçi Payı	%0,5	%0,5
Aylık Ücretten Gelir Vergisi	01.01.2019’dan önce 173 AZN’ye kadar muaf, 01.01.2019’dan sonra 200 AZN’ye kadar muaf (Şehit çocuklarına 200+400 muaf) 200-2500 AZN arası ücretin %14’ü 2500 AZN üstü: 322 AZN + 2500 AZN üstü miktarın %25’i	8000 AZN altındakiler için tam muafiyet 8000 AZN üstündeki aylık ücret için %14 gelir vergisi ödenecek

5.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Emekli Sayısı	Ortalama Aylık Miktarı (Manat)
Yaşlılık	716.222	331,41
Maluliyet	373.809	260,90
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	138.798	263,04
Toplam	1.228.829	

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

5.3.2.3. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2020 tarihi itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Genel	250	-	250

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

5.3.2.4. Aile Yardımları

5.3.2.4.1. Çocuk Parası Miktarları

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Aylık Yardımlar	AZN
18 Yaşından Küçük Engelli Çocuklara Yardım	150
18 Yaşından Küçük Engelli Çocuklara Bakanlar İçin Ayrıca Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aylığı	50
Aile Reisini Kaybetmeye Göre Yardım	80
Velilerini Kaybetmiş ve Veli Himayesinden Mahrum Kalmış Çocukların Kayyumlarına Yardım	100
Sürelî Askerî Görevlilerin Çocukları İçin Yardım	100
Beşten Çok Çocuğu Olan Annelere Her Çocuk İçin Yardım	55
Bir Defalık Yardımlar	
Doğum Yardımı	200
Defin Yardımı	300

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

5.3.2.4.2. Diğer Aile Yardımları

Sosyal Yardımlar

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Genel
Faydalanan Aile Sayısı	77.269
Aile Başı Ortalama Yardım Miktarı	239,44 AZN
Faydalanan Kişi Sayısı	323.996
Kişi Başı Ortalama Yardım Miktarı	57,1 AZN

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

* Gelir/varlık testine tabi olarak aile ya da bireye tanınan aylık asgari geçim yardımı.

5.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Azerbaycan'da ikinci ayak emeklilik sistemi bulunmamakta ve zorunlu devlet sosyal sigorta sistemi uygulanmaktadır. Ancak, özel sigorta şirketlerinin uyguladığı isteğe bağlı hayat sigortası bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, asker, kolluk gücü vb. kamu görevlileri için emeklilik şartları ve aylık hesaplama usulleri farklılık göstermektedir.

5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

5.4.1. Sayısal Veriler

5.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Okul Türü	*Genel (2020/2021)	**Türk (2020/2021)
Anaokulu	129.000	80
İlkokul	1.700.000	623
Ortaokul		539
Lise		351
Genel Toplam	1.829.000	1.593

Kaynak: * Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu.

**T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği.

5.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı (Örgün Eğitim Dışında Kalan Meslek Edindirmeye Yönelik Her Türlü Eğitim)

Eğitim Yılı	Azerbaycan Eğitim Bakanlığı Nezdinde Meslek İhtisas Eğitim Müesseselerinin Sayısı	Öğrenci Sayısı
2015/2016	113	24.302
2016/2017	113	23.703
2017/2018	113	23.840
2018/2019	111	23.965
2019/2020	110	23.193

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu.

(2020/2021 eğitim yılına ilişkin bilgi açıklanmamıştır.)

5.4.1.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı	
Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Lisans	1.668
Yüksek Lisans	28
Doktora	28
Tıpta Uzmanlık	0
Toplam	1.724

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği.

5.5. GÖÇ VE UYUM

5.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancılar İçin Yeni İnternet Sayfası Açılmıştır

Azerbaycan'a seyahat edecek yabancılar, Azerbaycan ilgili devlet kurumlarının sunduğu hizmetler, aynı zamanda Azerbaycan kültürü, tarihi, örf ve adetleri, turistik mekânlar hakkında bilgi edinebilirler (<https://www.migrationto.az/>). Söz konusu internet sayfasının, Azerbaycan turizminin gelişmesi ve yabancı yatırımların artmasına da katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Azerbaycan Devlet Göç Hizmeti'nin Azerbaycan'da Bulunan Yabancı Ülke Vatandaşlarının İkamet İzinlerine İlişkin Duyurular Yayınlanmıştır

Azerbaycan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'na bağlı Kriz Merkezi'nin Koronavirüs (Kovid-19) salgını ile mücadeledeki kararları ve tavsiyelerini esas alan Devlet Göç Hizmeti mütemadiyen başvurularla ilgili mevcut durumu değerlendirmekte ve faaliyetlerin bu yönde ilerlemesini sağlamaktadır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'na bağlı Kriz Merkezi tarafından ülkede 24 Mart tarihinden itibaren uygulanan mevcut karantina durumu esas alınarak, e-başvuruların kolaylaştırılması, kişiler arasında temasın en aza indirgenmesi ve ikamet izinleriyle ilgili sunulan evrakların en uygun hale getirilmesi amacıyla hâlihazırda ülkede bulunan ve malum sebeplerden dolayı ülkeyi terk edemeyen yabancıların, ülkede geçici ikamet sürelerinin uzatılması için (fiziksel-şahsi) başvuru yapmaları zarureti ortadan kaldırılmaktadır.

Başvurularla ilgili kabul edilmiş kararların hukuki açıdan yürürlüğe girmesi, şahısların devlet sınırlarından rahat giriş-çıkış yapmalarının sağlanması, gelecekte Azerbaycan'da yasadışı göçmen durumuna düşmelerinin ve yargılanmalarının önlenmesi için devlet vergisinin ödenmesi şarttır.

Ödemeler Devlet Göç Hizmeti'nin internet sayfası üzerinden 'başvuruyu gör' sekmesinden elde edilecek ödeme numarasıyla birlikte Hükümet Ödeme Portalı, 'ASAN Ödeme' sistemlerinden elektronik ortamda veya Expresspay terminallerinden yapılabilecektir. Ödeme numaraları 3 gün içerisinde Devlet Göç Hizmeti'nin internet sayfasında yayınlanacaktır.

Geçici ikamet süresinin uzatılması ile ilgili kararları fiziksel olarak teslim almaya gerek yoktur. Başvuru sahiplerinden bu konuyla ilgili olarak Devlet Göç Hizmeti'nin kabul şubelerine gitmemeleri rica olunmaktadır. Detaylı bilgi için Devlet Göç Hizmeti'nin kesintisiz faaliyet gösteren 919 Çağrı Merkezi ile irtibat kurulması rica edilmektedir.”

5.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

5.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	-
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	-
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	1*
İşadamları Dernekleri	3**
Spor Dernekleri	-
Diğerleri	-
Toplam	4

Kaynak: * www.gyf.org.az

** www.atib.az, www.tuib.az, www.musiad.az

6. BELÇİKA

6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

6.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2020 itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	5.660.064	689.387	19.453
Kadın	5.832.577	668.169	18.264
Toplam	11.492.641	1.357.556	37.717

Kaynak: Belçika İstatistik Enstitüsü (Statbel)

* Sadece Türk vatandaşı olanlar.

6.1.2. Belçika Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Belçika Uyuşunu Alan Vatandaşlarımızın Sayısı
2020	882
2019	1.073
2018	985
2017	1.061
2016	989

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

6.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Vatandaş/Cinsiyet	Anvers Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	Brüksel Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	TOPLAM
Kadın	71.500	60.326	131.826
Erkek	64.000	67.262	131.262
Toplam	135.500	127.588	263.088

Kaynak: T.C. Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları

6.1.4. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Bölge Adı	Toplam
Flaman Bölgesi	17.442
Valon Bölgesi	9.112
Brüksel-Başkent Bölgesi	8.560
Genel Toplam	35.114

Kaynak: İstatistik Kurumu

6.1.5. Belçika'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Yabancı Nüfus		
Ülke	Sayı	%
Fransa	170.324	%11,9
Hollanda	159.319	%11,2
İtalya	155.696	%10,9
Romanya	105.358	%7,4
Fas	80.579	%5,6
Polonya	70.671	%5,0
İspanya	67.861	%4,8
Portekiz	48.979	%3,4
Bulgaristan	40.687	%2,9
Almanya	39.714	%2,8
Diğerleri	487.463	%34,2
Toplam	1.426.651	%100

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu

- Yabancı nüfus, toplam nüfusun %12,4'üne tekabül etmektedir.
- Belçika'daki yabancı nüfusun çoğunluğu Avrupa kökenlidir (%66,3).
- İtalya, Fas ve Türk vatandaşlarının sayısında düşüş devam etmektedir. Bu düşüşe başlıca neden olarak Belçika vatandaşlığına geçiş gösterilmektedir. Vatandaşlarımızın oranı, 2008 itibarıyla %4,1 iken, 2020 yılı itibarıyla %2,6'ya düşmüştür.
- Belçika vatandaşlığını alan vatandaşlarımızın sayısı, aynı dönem itibarıyla 882'dir.
- Belçika vatandaşlığını alanların toplam sayısı 01.01.2020 tarihi itibarıyla 1.426.651'dir.
- Belçika, çifte vatandaşlık uygulamasını 9 Haziran 2007 tarihinde başlatmıştır.
- İstatistik Kurumu'nun 26/06/2020 tarihli verilerine göre, 2019 yılında 40.594 kişi Belçika vatandaşlığını almıştır. Belçika vatandaşlığını alanlar bakımından ilk sırada Fas, Romanya ve İngiltere vatandaşları gelmiştir.

6.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Konsolosluk	Doğan	Ölen	Evlenen
Anvers Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	1.562	258	439
Brüksel Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	1.535	323	398
Toplam	3.097	581	837

Kaynak: T.C. Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları

6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

6.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Vergi Sistemine Bağlı Olarak Net Ücretlerde 2020 Yılında Artış Yaşanmamıştır

Çalışanların gelirlerini artırmak ve satın alma güçlerini korumak amacıyla birkaç aşamadan oluşan ve ilki 2016 yılında uygulamaya konan ve 2019 yılında son (üçüncü) aşaması yürürlüğe giren vergi sistemindeki “Le tax shift” düzenlemesi ile çalışanların net ücretlerinde Ocak 2020 tarihinden itibaren artış olmamıştır.

Büro İşçilerinin Yıllık Endeksi 0,80

Büro işçilerinin tabi olduğu Alt Ortak Komisyon 200 (CP200) kararları gereğince, sözleşmeye taraf büro çalışanlarının ücretleri, 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren, %0,80 oranında artırılmıştır.

6.2.2. Sayısal Veriler

6.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Çalışma Çağındaki (15-64 yaş) Aktif (çalışanlar+işsizler) ve Aktif Olmayan Nüfusun Cinsiyetlere ve Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2020 itibarıyla

Bölgeler	Nüfus Yapısı	Erkek	Kadın	Toplam
Brüksel Başkent Bölgesi	Toplam Nüfus	409.566	409.347	818.913
	Çalışan Aktif Nüfus	259.374	214.370	473.744
	İşsiz Nüfus	30.379	29.538	59.917
	Pasif Nüfus	119.812	165.439	285.251
Flaman Bölgesi	Toplam Nüfus	2.105.648	2.073.170	4.178.818
	Çalışan Aktif Nüfus	1.551.597	1.374.613	2.926.210
	İşsiz Nüfus	47.343	46.100	93.443
	Pasif Nüfus	506.708	652.456	1.159.164
Valon Bölgesi	Toplam Nüfus	1.161.640	1.163.161	2.324.801
	Çalışan Aktif Nüfus	725.260	640.561	1.365.821
	İşsiz Nüfus	64.366	39.986	104.352
	Pasif Nüfus	372.014	482.614	854.628
Belçika Toplamı	Toplam Nüfus	3.676.854	3.645.678	7.322.532
	Çalışan Aktif Nüfus	2.536.231	2.229.544	4.765.775
	İşsiz Nüfus	142.088	115.624	257.712
	Pasif Nüfus	998.535	1.300.510	2.299.045

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

İstatistik Kurumunun (Statbel) 25/03/2020 tarihinde yayımlanan verilerine göre,

- 20-64 yaş grubunda istihdam oranı %70,5'dir.
- 15-64 yaş grubunda işsizlik oranı 1983 yılından beri en düşük yıllık ortalamaya inerek %5,4 olmuştur.
- Kadınların istihdamında artış kaydedilmiş (%65,5), erkeklerle (%74,5) olan fark azalmıştır.
- İşsizlik oranı, bütün yaş gruplarında olduğu gibi gençlerde de (15-24 yaş) düşmüş ve %14,2 olarak gerçekleşmiştir.
- Hem istihdam hem de işsizlik oranları ülke genelinde olumlu seyretmiş olmakla birlikte bölgeler arasında büyük farklılıklar vardır.
- İstihdam oranı, Flaman Bölgesinde %75,5, Valon Bölgesinde %64 ve Brüksel-Başkent Bölgesinde ise %61,7'dir.
- İşsizlik oranı, Flaman Bölgesinde %3,3, Brüksel-Başkent Bölgesinde %12,7, Valon Bölgesinde ise %7,2 olmuştur.

Milliyet, Cinsiyet ve Bölgelere Göre İş Arayanların Sayıları

2020 yılı itibarıyla

Milliyeti	İş Arayanlar		
	Erkek	Kadın	Toplam
Belçikalı	195.486	169.072	364.558
AB Vatandaşı Yabancılar Toplamı	23.584	22.689	46.273
Belçikalılar dâhil AB Vatandaşları Toplamı	219.070	191.761	410.831
Türkler	2.008	1.355	3.363
Brüksel Bölgesi	492	312	804
Flaman Bölgesi	857	615	1.472
Valon Bölgesi	659	428	1.087
AB Hariç Yabancılar Topl.	32.944	26.458	59.402
Yabancılar Genel Toplamı	56.528	49.147	105.675
Genel Toplam	252.014	218.219	470.233

Kaynak: Ulusal İstihdam Kurumu (ONEM)

6.2.2.2. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Belçika'da bağımsız çalışanların toplam sayısı 2020 yılında, 767.126'sı erkek; 415.621'i kadın olmak üzere 1.182.747 olarak kayda geçmiştir.

Bağımsız çalışanların statülerine göre ayırdığımızda; "Ana faaliyette bulunan statüsünde" olanların sayısı 766.359 kişi, "Ek faaliyette bulunan statüsünde" olarak bağımsız çalışanların sayısı 293.567 kişi ve "Emekli Bağımsız Çalışanların (65 yaş üstü)" sayısı ise 122.821 kişi olmuştur.

Belçika’da yabancıların “bağımsız çalışan ve yardımcı eş” statüsünde çalışanların toplam sayısı, 2020 yılı itibarıyla 121.085 (+%2,9) kişiye ulaşmıştır. Yabancılar arasında ilk sırada Romenler, Hollandalılar ve Fransızlar gelmektedir.

2020 yılı içerisinde faaliyete başlayan yabancı sayısı 30.382’dir.

2020 yılı itibarıyla Belçika’da Türk vatandaşlarına ait 737 yeni şirket kurulmuştur. 31/12/2020 tarihi itibarıyla ise Belçika’da bağımsız faaliyette bulunan Türk vatandaşlarının toplam sayısı 2019 yılında 3.363 iken 2020 yılında 3.293 olarak gerçekleşmiştir.

Meslekler itibarıyla, bir önceki yıla göre, bağımsız mesleklerde, sanayide, birincil sektörde, tarım sektöründe ve hizmet sektöründe artış; ticaret ve balıkçılık sektörlerinde ise düşüş kaydedilmiştir.

6.2.2.3. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Asgari Ücret

28.01.2020 tarihi itibarıyla

18 yaş ve üstü olanlar (tam gün çalışma halinde)	1.611,34 Avro
19 yaşında ve en az 6 ay hizmeti olanlar	1.654,10 Avro
22 yaşında ve en az 12 ay hizmeti olanlar	1.673,10 Avro

Bu ücretler esas alınarak ayrıca sektörler düzeyinde asgari ücretler tespit edilmektedir. Diğer yandan, bu ücretlerden evli veya bekâr olma durumuna göre %20 ile %45 arasında (sosyal sigorta ve vergi) kesintisi yapılarak net asgari ücretler hesaplanmaktadır. Net ücretlere ayrıca brüt ücretler içinde görülmeyen sosyal yardımlar/ödenekler eklenmektedir.

Ortalama Ücretler

2018 yılı itibarıyla

En Düşük Ücret Ödeyen İlk Beş Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Uzmanlaşmış inşaat işleri	3.302
Bina bakımı ve peyzaj	2.861
Lokanta	2.650
Otomobil ve römork yapım ve montajı	3.500
Basın ve yayın	3.744

En Yüksek Ücret Ödeyen İlk Beş Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Bilgi hizmetleri	4.478
Suyolu taşımacılığı	4.418
Radyo, televizyon ve müzik programlama ve yayınlama	3.190
Giyim sanayi	3.101
Çeşitli ulaşım malzemeleri imalatı	3.717

Kaynak: İstatistik Kurumu (Statbel)

Not: Veriler 2018 yılına ait olup, 08.09.2020 tarihinde yayımlanmıştır.

Belçika İstatistik Kurumu'nun (Statbel) 08.09.2020 tarihli verilerine göre 2018 yılı itibarıyla:

- Belçika'da, tam gün çalışma karşılığında, aylık ortalama brüt ücret 3.627 Avro'dur.
- Gençler ile yaşlılar arasındaki ücret farkı hala önemini korumaktadır.
- Brüksel ve çevresinde çalışanlar diğerlerine göre daha fazla kazanmaktadır.
- Yüksek lisans yapanlar, Belçika ortalamasına göre %50 daha fazla kazanmaktadır.

6.2.2.4. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Toplu iş sözleşmelerin önemli bir kısmı işletme düzeyinde imzalanmakta olup son yıllarda her yıl ortalama 2.000 toplu iş sözleşmesi imzalanmaktadır. İmzalanan toplu iş sözleşmesi sayısı, 2020'nin ilk ayları itibarıyla 150.000 olmuştur.

Sendikal Örgütlenme

Belçika'da üç ana sendika kuruluşu vardır:

Belçika Hristiyan Sendikaları Konfederasyonu (CSC),

Belçika'daki Çalışma Genel Federasyonu (FGTB)

Belçika Liberal Sendikaları Genel Konfederasyonu (CGSLB)

Sendikalar; işletme düzeyinde, sektör düzeyinde, sektörler arası ulusal düzeyde ve Federatif kurumlar düzeyinde çeşitli faaliyetlere iştirak etmektedir.

İşletme düzeyinde, İşyeri Sendika Temsilciliklerine, İşyeri Önleme ve Koruma Komitesine, İşletme Konseyine, Avrupa İşletme Komitesine iştirak etmektedir.

Sektör düzeyinde, işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan Toplu Sözleşme Ortak Komisyonlardaki görüşmelere katılmaktadır (CCT).

Sektörler arası ulusal düzeyde, sendikalar Ulusal Çalışma Konseyi (CNT), Merkez Ekonomik Konseyi (CCE) Sosyal Taraf Gruplarında aktif rol oynamaktadır.

Federatif kurumlar düzeyinde ise, sendikalar Bölge Ekonomik ve Sosyal Konseyin faaliyetlerine iştirak etmektedir.

Sendikalar üyelerine çok sayıda hizmet vermektedir. Bunlardan bazıları, hukuki danışmanlık, işsizlik paralarının ödenmesi, eğitim, kültürel ve sosyal etkinliklerdir. Hristiyan ve sosyalist sendikalar daha etkin konumdadır. Sendikalara üyelik anlamında resmi sayılar bulunmamaktadır. Ancak büyük işletmelerde ve kamu görevlerinde çalışanların büyük bir kısmı sendikalıdır. Orta ve küçük boy işletmelerde üyelik oranı daha düşüktür. Ortalama bir rakam vermek gerekirse üyelik oranı %70'dir.

Sendikalar, devlet tarafından verilmiş bir yetki ile sendikacılığı teşvik amacıyla, işsizlik yardımlarını ödemektedir. Sendikalar aynı zamanda, hastalık kasalarını “mutuel”i yönetmekte ve bu sayede önemli sayılabilecek gelir elde etmektedir. Sendikalarla siyasi partiler arasında da sıkı bir ilişki vardır, çok sayıda siyasetçi de sendika kökenlidir.

6.2.2.5. İşsiz Sayısı

01.01.2020 itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Belçikalı	195.486	169.072	364.558
Yabancı	56.528	49.147	105.675
Türk	2.008	1.355	3.363

Kaynak: Ulusal İstihdam Kurumu (ONEM)

6.3. SOSYAL GÜVENLİK

6.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Muayene ve Tedavi Tarifeleri Artırılmıştır

Aile hekimlerine muayene ve tedavi ücretleri 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren 26,30 Avrodan 26,78 Avroya yükseltilmiştir. Aynı şekilde, evde verilen muayene ve tedavi hizmet tarifeleri ile uzman hekimlerin muayene ve tedavi tarifelerinde de artış olmuştur.

Evlatlık Edinme İzni Artırılmış ve Kapsamı Genişletilmiştir

Evlatlık edinme izni, 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren çocuğun yaşı ne olursa olsun, 6 haftaya çıkarılmış; çocuğun sağlık durumuna bağlı olarak bu sürenin 12 haftaya kadar uzatılabilme imkânı getirilmiştir.

Sosyal Güvenlik Primlerinden Muaf Tutulmada Kolaylık

İlk defa 1 Ocak 2020 tarihinde başlayan uygulama ile ekonomik ve mali güçlük içerisinde olan kendi hesabına (serbest) çalışanlara, sosyal güvenlik primlerinden muaf tutulmak için Muafiyet Komisyonu'na başvurabilme hakkı verilmiştir.

Serbest Çalışanların Analık Tazminatı Erken Ödenecektir

Kendi hesabına (serbest) çalışanların analık tazminatı ödemeleri, 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren, sağlık sigorta şirketleri (mutuel) tarafından artık 4 ayda değil, 1 ay içerisinde yapılmaya başlanmıştır.

Babalık İznine Esneklik

Babalık iznine 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren esneklik getirilmiş ve izinlerin süresi değişmese de, yarım gün ya da her iki haftada bir gün olarak kullanılabilmesi imkânı getirilmiştir.

Ambulans Tarifesi

“Acil Tıbbi Yardım” reformu kapsamında, hastayı almak ve hastaneye nakletmek için özel veya kamuya ait ambulansın geliş yerine ve mesafesine bakılmaksızın, hastalara daha şeffaf ve daha adil bir tarife güvencesi sağlamak amacıyla, her bir ambulans hizmeti için 61,41 Avroluk tutar uygulamasına geçilmiştir.

İflas Eden İşletmeler

2020 yılında 7.203 işletme iflas etmiş olup 2000 yılından bu yana iflasların en fazla yaşandığı dördüncü yıl olmuştur. İflas nedenlerinin başında, 1 Mayıs 2018 tarihinde yürürlüğe giren İflas Yasası ile kar amacı gütmeyen kuruluşlara (dernekler) ve serbest meslek kuruluşlarına iflas edebilme yetkisinin verilmesi gösterilmektedir. Aynı şekilde, ticaret mahkemelerine hayali ve benzeri şirketleri denetleme ve kapatma konusunda yeni yetkiler verilmesi de üçüncü bir gerekçe olarak gösterilmektedir. İflaslara bağlı olarak 17.882 istihdam kaybı yaşanmış olup en yüksek sekizinci yıl olmuştur.

6.3.2. Sosyal Sigortalar

6.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolu	İşçi Payı (Avro)	İşveren Payı (Avro)	Toplam (Avro)
Yaşlılık, Ölüm Sigortası	7,50	8,86	16,36
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Bakımı)	3,55	3,93	7,48
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Yardımı)	1,15	2,35	3,50
İşsizlik Sigortası	0,87	1,56	2,43
İş Kazası Sigortası	-	0,32	0,32
Meslek Hastalığı Sigortası	-	1,00	1,00
Aile Yardımları	-	7,00	7,00
Diğer Primler	-	3,25	3,25
2016 Teşvikleri		-5,04	-5,04
Toplam	13,07	23,23 (*)	36,30

Kaynak: Belçika İşletmeler Federasyonu (FEB)

Not: Sigorta primleri, prensip olarak, her üç ayda bir güncellenmektedir.

(*) Yukarıdaki kesintilerden başka sadece işverenlerden kesilen ve çalışan işçi sayısına göre değişen primlerle birlikte işveren payı genel toplamı %45'lere çıkabilmektedir. Çalışanlar için işçi ve ofis işçisi olarak kesinti oranları, yıllık tatil kesinti oranı hariç, aynıdır.

6.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Aylıklar ve Ödenekler (İşverene Bağlı Çalışanlar)

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Ücretli Çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	1.910.364	1.834.601.634,83
Dul Aylığı	438.303	381.675.210,59
Dulluk Ödeneği (*)	1.221	1.344.529,75
Yakacak Yardımı	36.132	2.811.401,09
Emeklilik Primi (Bonus)	214.606	26.613.116,74
Toplam	2.600.626	2.247.045.893,00

(*) Bağımlı ve bağımsız çalışanları kapsamaktadır.

Aylıklar ve Ödenekler (Bağımsız Çalışanlar)

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Serbest çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	491.163	237.967.739,37
Dul Aylığı	104.245	71.635.754,89
Dul Ödeneği	255	135.584,83
Emeklilik Primi (Bonus)	84.209	14.493.842,58
Toplam	679.872	324.232.921,67
Aylık Alanların Genel Toplamı (*)	2.187.220	2.571.278.814,67
Aylık ve Ödenek Alanların Genel Toplamı (**)	2.231.086	2.632.150.859,14

(*) Bağımlı ve bağımsız çalışanları kapsamaktadır.

(**) Sigorta kurumlarınca yapılan her türlü aylık ve ödemeleri kapsamaktadır.

Aylıklar ve Ödenekler (Sosyal yardımlar)

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Yardım Türleri	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılar Gelir Garantisi Yardımı (GRAPA)	106.163	51.142.964,49
“Ücretli Çalışanlar” Ödeneği	253.511	5.193.070,59
Yaşlılık Ödeneği	224.124	4.653.988,10
Dul Ödeneği	43.107	539.082,49
Sakatlık Avantajı	547	250.146,33
Tamamlayıcı Yardım	467	201.138,79
Tamamlayıcı Yardım Gelir Garantisi	59	9.373,97
Üçüncü Kişilere Yardım	214	39.633,57
Koşulsuz Aylık Alan “Bağımsız Çalışanlar”	71.219	3.175.703,27
Koşulsuz Emekli Aylığı	49.329	2.366.922,22
Koşulsuz Dul Aylığı	23.955	808.781,05
Garanti Gelir Yardımı	2.495	1.110.159,79

Kaynak: Federal Emeklilik Kurumu (Service federal Pensions-SFP) – 2020 Yılı İstatistikleri

Erken emeklilik sisteminden faydalananların sayısı ise toplam 10.001 olup 4.334’ü erkek, 5.667’si kadın sigortalıdır. Yapılan ödeme tutarı ise aylık toplam 4.589.475,31 Avro olmuştur.

Belçika dışında ikamet eden ve aylık alanların toplam sayısı 201.358 olup 56.377’si Belçika vatandaşıdır. Yapılan ödeme tutarı ise toplam 100.945.514,35 Avrodur.

6.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Federal Emeklilik Hizmetlerinin (Service federal Pensions-SFP) 2020 Yılı İstatistiklerine göre, Belçika’dan aylık alan ve Türkiye’de ikamet edenlerin sayısı 6.456’dır. Bunlardan 5.670’i Türk, 713’ü Belçika vatandaşıdır. 73 kişi ise “Diğerleri” kategorisinde yer almıştır. Türkiye’ye havale edilen toplam ödeme tutarı ise aylık toplam 4.267.479,28 Avro’dur.

6.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Sigortası (FEDRİS) verilerine göre, 2020 yılında bildirim yapılan iş kazası sayısı 116.475 olup 2019 yılına göre, %21,3’lük düşüş söz konusudur. Bildirimde bulunulan iş kazalarının yaklaşık %13,3’ü reddedilmiş olup bu oran 2019 yılında %12,7 olarak gerçekleşmiştir. İş güzergâhında ise reddedilme oranı, 2018’de %12,7; 2017’de ise %11,7 olmuştur.

2019 yılında meydana gelen iş kazalarından %42,8’inde kazazede işine ara vermemiş; %47,0’inde ise geçici iş göremezlik; %10,2’inde de sürekli iş göremezlik hali yaşamıştır. Ölümle sonuçlanan iş kazası oranı ise %0,1’dir.

Geçmiş yıllarda olduğu gibi, 2018 yılında da iş güzergâhında meydana gelen kazalar, iş yerinde meydana gelen kazalara göre daha ciddi sonuçlar doğurmuştur.

İş kazası sayısında, 2019 yılında, her yaş kategorisinde artış gözlemlense de 20-29 yaş grubunda ortalamanın üstünde bir artış olmuştur.

Kadınlar iş güzergâhında, erkekler ise iş yerinde daha çok iş kazasına maruz kalmıştır.

İş kazalarının en yoğun olduğu sektör inşaat (%36,8) sektörü olup bunu ulaşım (%28,4) ve kamu idari hizmetleri (%26,3) izlemiştir.

İş kazalarına en büyük neden olarak “düz zeminden düşme/kayma” kazaları gösterilmektedir.

Mesleki hastalıklarla ilgili verilere göre ise, meslek hastalığı beyanında bulunanların %84,6’sı erkek; %15,4’ü ise kadınlardan oluşmuştur.

Yaş gruplarına göre ise ilk sırada 55-59 yaş grubu gelmekte (%30,1); bunu 40-49 yaş grubu (%28) ve 30-39 yaş grubu (%17,1) takip etmektedir.

2020 yılında, meslek hastalığı olarak kabul edilen vaka sayısı 2.792’dir.

6.3.2.5. Aile Yardımları

Aile yardımları, gelir şartına bağlı olmadan, bakmakla yükümlü en az bir çocuğu olan ve Belçika’da ikamet eden her aileye sahip olduğu üç çocuğa kadar yapılır. Zorunlu eğitim yaşı 18 olduğundan, bazı durumlarda 25 yaşına kadar, bütün çocuklar, her yılın 31 Ağustos’una kadar aile yardımlarından faydalanır. Yardım miktarının belirlenmesinde, çocuk sayısı, çocuğun yaşı, çocuğun sağlık durumu, ailenin yapısı gibi çeşitli kriterler dikkate alınır. Belçika’da yaşayan vatandaşlarımızın beraberlerinde ikamet eden bakmakla yükümlü oldukları çocukları için, aile yardımlarının genel prensipleri uygulanmakta ve vatandaşlarımız da aile yardımlarından eşit şartlarda yararlanmaktadır.

Vatandaşlarımızın Türkiye’de ikamet eden çocukları da, belli şartlar dâhilinde, çocuk paralarından faydalanabilmektedir. Vatandaşlarımızın Türkiye’de ikamet eden çocukları için ödenen çocuk paraları tutarları, 1966 tarihli Türkiye-Belçika Sosyal Güvenlik Sözleşmesi hükümleri çerçevesinde, son olarak 01.01.2012 tarihinde belirlenen barem esas alınarak belirlenmektedir. Öte yandan, 2014 tarihli Anlaşmanın 1 Eylül 2018 tarihinde yürürlüğe girmesi ile birlikte, çocuk paraları, Türkiye’de ikamet eden çocukları için yeni bareme göre belirlenmektedir. Bu tutarlar, Belçika ile Sosyal Güvenlik Sözleşmesi imzalamış olan ülkelerden Fas ve Tunus için de aynı şekilde geçerlidir.

6.3.2.6. Çocuk Parası Miktarları (*)

01.01.2020 itibarıyla

	Brüksel/Valon Bölgelerinde ve Alman Toplumunda(**) İkamet eden Çocuklar İçin (Avro)	Flaman Bölgesinde (***) İkamet Eden Çocuklar İçin (Avro)	Türkiye’de (****) İkamet Eden Çocuklar İçin (Avro)
1. Çocuk	95,80	93,93	28,31
2. Çocuk	177,27	173,80	30,08
3. Çocuk	264,67	259,49	31,85
4. Çocuk	--	--	33,62

Kaynak: Federal Aile Yardımları Sandığı (FAMIFED)

Not: 4. çocuktan sonra ödeme yapılmamaktadır

(*) Her bölge, aile yardım miktarlarını kendisi belirlemektedir.

(**) Alman Toplumunda, ilk defa 2019 tarihinden itibaren faydalanacak her çocuk için 157 €

(***) Flaman Bölgesinde 01/01/2019 tarihinden sonra doğan her bir çocuk için 163,20 €

(****) Türkiye’de ikamet eden çocuklar için yardım miktarları, Anlaşma hükümleri çerçevesinde güncellenerek tespit edilmektedir.

6.3.2.7. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Vergilerle finanse edilen sosyal yardımlar, Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de revenus aux personnes âgées)–GRAPA), Özürlülere Yönelik Yardım (Les Allocations aux personnes handicapées), Uyum Yardımı (revenu d’intégration) ve Garanti Aile Yardımları’ndan (les prestations familiales garanties) oluşmaktadır.

Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı

Yaşlı kişilere yapılan yardımlar, Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de Revenus Aux Personnes Âgées - GRAPA) ve Yaşlı Kişilere Katkı Yardımı’ndan (L’Allocation Pour L’aide Aux Personnes Âgées) oluşmaktadır. Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı, emekli aylığı alan veya aylığı yetersiz durumda olanlara 65 yaşından itibaren yapılmaktadır. Bu yardıma hak kazanabilmek için Belçika’da yasal olarak ikamet etmek ve yeterli gelire sahip olmamak şartı aranmaktadır. Bu bağlamda, başvuru sahibinin fiilen ve sürekli olarak Belçika’da ikamet etmesi ve kendisinin ile beraberindekilerin gelirinin (aylık geliri, gayrimenkul geliri, tasarrufları vb.) yetersiz olduğunun belgelenmesi gerekmektedir. Yardım tutarları 01.03.2020 itibarıyla, yalnız yaşayanlar için aylık 1.154,41 Avro; bir veya birden fazla kişiyle yaşayanlar için aylık 769,61 Avro ’dur.

Engellilere Yönelik Yardım

Sağlık sorunları nedeniyle, ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli bir gelire sahip olmayanlara gelir vermek veya mevcut gelirlerini artırmak için yapılan bir yardımdır. Başvuru bizzat ilgilinin kendisi veya yetki verdiği kişi tarafından yapılmaktadır. Bu yardımlardan faydalanabilmek için Belçika’da ikamet etmek ve fiilen yaşamak, 21 yaşından büyük 65 yaşından küçük olmak, tıbben özürlü olmak ve yardım almaya hak kazanacak düzeyde düşük gelire sahip olmak şartı aranmaktadır. Yetişkin olmayan özürlülere (65 yaşından küçükler), Geliri İkame Yardımı ve/veya Uyum Yardımı olmak üzere iki tip yardım yapılmaktadır. Yetişkin özürlülere (65 yaşından büyükler) ise Yaşlılara Katkı Yardımı (L’Allocation pour l’aide aux personnes âgées) adlı üçüncü bir yardım yapılabilmesi söz konusudur.

Geliri İkame Yardımı’nın (Allocation de remplacement de revenus) tutarı ailenin durumuna göre değişmektedir. Gelirin azami yıllık tutarı, 01.01.2020 itibarıyla:

- Bakmakla yükümlü kişi için (Kategori C) 15.250,89 Avro,
- Yalnız yaşayan kişi için (Kategori B) 11.284,94 Avro,
- Birlikte yaşayan için (Kategori A) 7.523,29 Avro ‘dur.

Uyum Yardımı’nın (Allocation D’integration) Kategorilere Göre Yıllık Ödeme Tutarları

01.01.2020 itibarıyla

Kategori	Yardım Tutarı (Avro)
1. Kategori	1.271,84
2. Kategori	4.206,76
3. Kategori	6.690,30
4. Kategori	9.722,78
5. Kategori	11.022,78

Geliri İkame Yardımı ile Uyum Yardımı birlikte verilebileceği gibi, ayrı olarak da ödenebilmekte ve ödemeler Sosyal Güvenlik Bakanlığınca her ay yapılmaktadır.

Yaşlılara Katkı Yardımı’nın (L’Allocation pour l’aide aux personnes âgées) Kategorilere Göre Yıllık Ödeme Tutarları

01.01.2020 itibarıyla

Kategori	Yardım Tutarı (Avro)
1. Kategori	1.041,72
2. Kategori	3.976,48
3. Kategori	4.834,76
4. Kategori	5.692,79
5. Kategori	6.992,79

6.3.2.8. Sosyal Yardımlar

Uyum Geliri (Le revenu d'Intégration)

Belçika'da yaşayan ve işsizlik sigortası ödeneği de dâhil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmayan veya geliri olup da ihtiyaçlarını karşılayamayanlara Sosyal Yardım Merkezleri (CPAS/OCMW) tarafından “sosyal uyum hakkı” çerçevesinde yapılan ayni veya nakdi gelirdir.

Bu gelirden faydalanabilmek için Belçika vatandaşı olmak veya yasal olarak Belçika'da ikamet etmek, yetişkin olmak, işsizlik ödeneği dâhil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmamak veya yeterli bir gelire sahip olmamak, sağlığı çalışmaya uygun olmamak ve yardımlara hak kazanacak nitelikte olmak şartı aranmaktadır.

Uyum Geliri, asgari düzeyde bir gelir olup, yardım miktarı ailenin yapısına göre değişmektedir. 01.01.2020 tarihinden itibaren aşağıdaki gibidir:

- Birlikte yaşayanlar için aylık 626,74 Avro,
- Yalnız yaşayanlar için 940,11 Avro,
- Bakmakla yükümlü olduğu aile ile birlikte yaşayanlar için aylık 1.270,51 Avro'dur.

Bu bağlamda sağlanan yardımlar, ayni ve nakdi olmak üzere mali yardım, gıda yardımı avansı, işe yerleştirme, borç yapılandırma, psikososyal yardım, lojman yardımı, tıbbi yardım, evde tedavi, adli yardım gibi çok farklı şekillerde yapılabilmektedir.

Başvuru evrakları, ilgilinin ikamet ettiği yerdeki Kamu Sosyal Yardım Merkezine bizzat elden teslim edilebileceği gibi, posta ile de gönderilebilmektedir.

Garanti Aile Yardımları (Les Prestations Familiales Garanties)

Bu yardım, Belçika veya her hangi bir ülke mevzuatına göre çocuk yardımına hak kazanamayan kişilere yapılan bir yardım türüdür.

Yardıma hak kazanan kişiler, aile yardımlarının tamamından (Doğum Yardımı, Evlatlık Primi, Klasik Aile Yardımı (çocuk paraları), çeşitli durumlarda verilen Ek Yardımlar olmak üzere 9 çeşit) yararlanabilir. Bu yardımlar, sadece Federal Aile Yardımları Sandıkları (FAMIFED) tarafından ödenmektedir.

6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

6.4.1. Sayısal Veriler

6.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı

Eğitim/Öğretim Türü	Öğrenci Sayısı
Anaokulu	444.537
İlkokul	809.863
Ortaokul-lise	839.404
Sağlık Lisesi (Hemşire)	6.707
Yüksekokul	225.962
Üniversite	100.339

Kaynak: Brüksel İstatistik ve Analiz Enstitüsü (IBSA.brussels)

6.4.1.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

T.C. Brüksel Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliğine ülkemizden gelmiş olan ve askerlik tehir işlemi için müracaat eden yüksek lisans/doktora erkek öğrenci sayısı 142'dir.

6.4.1.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	1.517 (*)
----------------	-----------

Kaynak: Brüksel Eğitim Müşavirliği

(*) Sayı Brüksel Başkent ve Valon Bölgesine ait olup, 2019/2020 Eğitim/Öğretim yılı itibarıyla Flaman Bölgesinde Türk Dili ve Kültürü dersleri verilememiştir.

6.5. GÖÇ VE UYUM

6.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancılar Mevzuatı

Belçika vatandaşlık yasasında yapılan değişiklik ile Belçika vatandaşı olma şartları 1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla önemli ölçüde zorlaştırılmıştır. Bu bağlamda, başvuru sahiplerinin Belçika’da ikamet etmeleri ve başvuru için aranan ikamet süresince yasal ikamet belgesine sahip olmaları şartı getirilmiştir.

Belçika vatandaşlık yasası, Belçika vatandaşlığını alanların mensubu oldukları ülkenin vatandaşlığından çıkmalarını öngörmemektedir. Aynı şekilde, başka ülke vatandaşlığına geçen Belçikalıların vatandaşlıkları da muhafaza edilmektedir.

Aile birleşimi kapsamında Belçika’ya gelen üçüncü ülke vatandaşlarına ilk üç yıl için verilen geçici ikamet belgesinin süresi 5 yıla, aile birleşimi kapsamında Belçika’ya gelecek olan üçüncü ülke vatandaşlarının başvuru dosyalarının sonuçlandırılma süresi de 6 aydan 9 aya çıkartılmıştır. Belçika’da yaşayan vatandaşlarımız, aile birleşimi kapsamında yabancılardan alınan harçlardan, ülkemiz ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında imzalanan 12/09/1963 tarihli Anlaşma hükümleri gereğince muaf tutulmaktadır. Belçika’nın göç politikası, son yıllarda, önemli ölçüde mülteciler ve aile birleşimi üzerinden belirlenmektedir.

İstihdam

İstihdam Bakanlığından yapılan açıklamada, Belçika istihdam piyasasına erişimin özellikle yaşlı kişiler, mesleki nitelik bakımından düşük vasıflı kişiler ve uzun süreli işsiz kişiler için zor olduğu ve Belçikalıların yabancılara göre çok daha avantajlı durumda oldukları belirtilmektedir.

İstihdam açısından, aidiyet kökeni, işgücü piyasasındaki eşitsizlikleri gösteren en belirgin faktör olmaya devam etmiş ve bu olumsuz durumdan en fazla Afrika kökenliler etkilenmiştir.

Ocak 2020 tarihi itibarıyla Belçika’nın nüfusu 11.492.641’dir. Nüfusun 5.832.577’si (%51) kadın; 5.660.064’ü (%49) erkektir. Yıllık nüfus artışı 61.235 (%0,54)’tir. 2019’da, toplam 40.594 kişi Belçika vatandaşlığını almıştır. Belçika vatandaşlığını alanlar arasında Fas, Romanya, Polonya, Birleşik Krallık ve İtalya vatandaşları ilk sırada gelmiştir. 2019 yılında 174.591 göçmen Belçika’ya gelmiş, 119.560 kişi de Belçika’dan ayrılmıştır. Aradaki fark, 55.031 olup, Belçika’da ikamet eden nüfusa katkısı 9/10’dan fazla olmuştur.

Belçika Yabancılar Ofisi’nin 2019 Raporu yayımlanmıştır. Buna göre, 2019 yılında 27.742 kişi sığınma talebi başvurusunda bulunmuştur. Sığınma talebinde bulunanların oranı, 2018 yılına göre, %18; 2017 yılına göre ise %40,9 artmıştır. Söz konusu Rapora göre, iltica başvurusu talepleri 2016 yılından bu yana artmaktadır.

Sığınma talebinde bulunanların milliyetlere göre dağılımında, 2018 yılında olduğu gibi, 2019 yılında da Afganistan (3.400), Suriye (3.138) ve Filistin (2.407) vatandaşları ilk sırada gelmektedir.

Sığınma talebinde bulunan vatandaşlarımızın sayısı ise 2018’de 823 iken 2019 yılında 1.077 olarak gerçekleşmiştir.

6.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

6.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Anvers Başkonsolosluğu görev bölgesinde faaliyet gösteren toplam dernek sayısı, 31 Aralık 2019 tarihi itibarıyla 80; Brüksel Başkonsolosluğu görev bölgesinde faaliyet gösteren toplam dernek sayısı ise 123’dür.

Üst kuruluş olarak da Belçika Türk Dernekleri Birliği (Turkse-Unie), Türk Dernekler Birliği (UTV) ilk akla gelen üst kuruluşlardır.

6.5.2.2. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım (*)

Federal Parlamento	2
Eyalet Parlamentoları	6
Toplam	8

Kaynak: Federal ve Eyalet Parlamentoları

(*) 26.05.2019 tarihi seçim sonuçları

7. FRANSA

7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

7.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk**
Erkek	32.397.179	3.255.000	132.311
Kadın	34.666.524	3.453.000	117.280
Toplam	67.063.703 *	6.708 000 **	249.591***

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE)

*INSEE, 2015 Nüfus sayımı sonuçları, 14.01.2020 tarihli yayın

** INSEE, 2015 Nüfus sayımı sonuçları,

*** * Türk vatandaşı olanlar, Göçmen nüfus içinde Türk nüfusunun oranı %3,7'dir. Ayrıca, 31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla Başkonsolosluk kayıtlarına göre vatandaşlarımızın (çifte vatandaşlar dâhil) sayısı 719.083'dür.

7.1.2. Bulunulan Ülkedeki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Göreve gelen Fransız Hükümetlerinin uyguladığı göç ve uyum politikalarına bağlı olarak her yıl yaklaşık 80 bin yabancı Fransız vatandaşlığına geçmektedir. Fransız makamlarınca yayımlanan istatistiklere göre, 2020 yılı sonu itibarıyla 84.864 kişi Fransız vatandaşlığına geçmiştir.

1998-2015 yılları arasında Fransız vatandaşlığına geçen Türklerin sayısı 166.811'dir. Fransız vatandaşlığını doğumla alan çocukların sayısı bu sayıya dâhil edilmemiştir. Son yıllarda, yılda ortalama 6.000 vatandaşımız Fransız vatandaşlığına geçmektedir. Fransız uyruğuna kabul edilen vatandaşlarımızın Türk vatandaşlığından çıkma zorunluluğu bulunmamaktadır. Fransa İçişleri Bakanlığı, 2019 yılı itibarıyla Fransız vatandaşlığına geçenlerin sayısını milliyete göre yayınlamamaktadır. En son yayınlanan verilere göre, Fransız vatandaşlığına geçen Türklerin sayısı ve Fransız vatandaşlığını kazanma şekli aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Yıllar	Fransız Vatandaşlığını Kazanma Şekli				Toplam
	Yasal Düzenleme / İdari Karar	Evlilik	Beyan	Diğer/Tasnif Dışı	
2010	4.981	581	4.101	4	9.667
2011	3.458	578	4.238	3	8.277
2012	1.965	535	4.416	4	5.920
2013	1.736	268	3.865	4	5.873
2014	1.626	311	3.894	4	5.835
2015	1.456	344	3.790	5	5.595

Kaynak: Fransa İçişleri Bakanlığı

7.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

1 Ocak 2015 tarihi itibarıyla

	0-15	15-24	25-54	55+	Toplam
Erkek	3.709	8.878	92.643	27.081	132.311
Kadın	3.630	10.086	79.893	23.671	117.280
Toplam	7.339	18.964	172.536	50.753	249.591

Kaynak: INSEE, 2015 yılı verileri

7.1.4. Vatandaşlarımızın Başkonsolosluk Görev Bölgelerine Göre Dağılımı

31 Aralık 2018 tarihi itibarıyla

Bölge (Başkonsolosluklar Görev Bölgeleri)	Toplam
Paris	277.000
Liyon	142.940
Strazburg	141.143
Marsilya	58.000
Nant	60.000
Bordo	40.000
TOPLAM	719.083

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluklarından temin edilen tahmini veriler

7.1.5. Bulunulan Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

1 Ocak 2015 tarihi itibarıyla

	%	Bin
Avrupa	35,4	2.185
AB	30,8	1.897
İspanya	4,0	249
İtalya	4,6	286
Portekiz	10,1	622
Birleşik Krallık	2,4	148
AB 27 dışı Avrupa ülkeleri	9,6	591
Diğer Avrupa Ülkeleri	4,7	288
Afrika	44,6	2.754
Cezayir	12,8	791
Fas	12,0	741
Tunus	4,4	270
Diğer Afrika Ülkeleri	15,4	8952
Asya	14,3	883
Türkiye	4,0	249*
Kamboçya, Laos, Vietnam	2,6	160
Diğer Asya Ülkeleri	7,7	475
Amerika, Okyanusya	5,6	346
Toplam	100,00	6.169

Kaynak: INSEE, 2015 Nüfus sayımı sonuçları, 26.03.2019 tarihli yayın

7.1.6. Bulunulan Ülkeye Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Fransa İçişleri Bakanlığının yayınına göre, 2020 yılında Türklere düzenlenen vize sayısı 37.017'dir. Düzenlenen vize sayısında 2019 yılına kıyasla %73 oranında düşme kaydedilmiştir.

7.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

T.C. Başkonsoloslukları	Doğan	Ölen	Evlenen
Paris	2.563	438	580
Strazburg	1.109	364	251
Liyon	1.313	202	342
Marsilya	430	63	153
Bordo	362	27	94
Toplam	6.410	917	2.021

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluk Kayıtları.

7.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

7.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Geçici Görevle Çalıştırılanlar:

2018/957 sayılı AB direktifi göz önünde bulundurularak hazırlanan 20 Şubat 2019 tarih ve 2019-116 sayılı Kararname gereğince, 20 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla geçici görevlendirme ile işçi çalıştıracak işverenler eşit işe eşit ücret ilkesine uygun olarak ve haksız rekabeti önleyecek şekilde seyahat, konaklama ve beslenme masrafları dikkate alınarak ücretlendirme yapmakla yükümlü kılınmışlardır. Bununla beraber, 12 aydan uzun süren geçici görevlendirmelerde Fransız İş Yasası hükümleri uygulanmaya başlanmıştır.

Engelli İşçi Çalıştırma Zorunluluğu:

En az 20 çalışanı olan işverenler toplam işgücünün %6'sı oranında engelli işçi istihdam etmek zorundadır (İş Kanunu L-512-1). Bu yükümlülüğü yerine getiremeyen veya kısmen yerine getiremeyen kurumlar engelli kişilerin mesleki entegrasyonuna yönelik fon olan AGEFIPH'e (Engellilerin Mesleki Entegrasyonuna Yönelik Fon Yönetimi Derneği) ödeme yapmak zorundadır. 1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla, birden fazla şirkete sahip olan işletmelerde, engelli çalıştırma zorunluluğu her bir şirket yerine işletmenin toplam işgücü dikkate alınarak hesaplanacaktır. Bununla beraber, 20'den az çalışanı olan işletmelere de istihdam ettikleri engelli çalışanları beyan etme zorunluluğu getirilmiştir.

İş Kurmak İsteyen Dezavantajlı Gruplara Prim Teşviki:

1 Ocak 2020 tarihinden sonra iş kurmak isteyen gençler, iş arayanlar ve asgari sosyal yardım alanlar, iş kurdukları ilk yıl için zorunlu sosyal sigorta primlerinin %50'sinden muaf tutulmuşlardır.

Kovid-19 Salgını Kapsamında Alınan Tedbirler:

23.03.2020 tarihli Sıhhi Olağanüstü Hal Kanunu çerçevesinde, Kovid -19 salgının sosyal ve ekonomik zararlarının en aza indirgenmesini teminen, 25 alanda önlem içeren Kararnameler 25.03.2020 tarihinde Bakanlar Kuruluna sunulduktan sonra, 26.03.2020 tarihinde de Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kriz boyunca özellikle şirketlerin, çalışanların ve yardıma muhtaç kişilerin korunmasına ilişkin alınan önlemler üç başlık altında toplanmıştır.

- 1-Sıhhi Olağanüstü Hal (OHAL) ilan edilmesi,
- 2-Belediye seçimleri ikinci turunun ertelenmesi,
- 3-Salgınla mücadeleyle yönelik acil ekonomik ve uyum önlemlerinin alınması olarak şekillenmiştir.

Bu kapsamda;

- Tüm ülke genelinde veya kısmi olarak “sıhhi olağanüstü hal” ilan edilmesi için hükümete iki ay süresince yetki verilmesi, bu sürenin bitiminde uzatma yapılabilmesi için kanun çıkarılması öngörülmektedir.
- Başbakana kişi ve araçların gidiş-gelişi, kişilerin evlerinden çıkmaması, karantinaya alınması, temel ihtiyaç ürün ve hizmetleri sağlayanlar dışında kişilerin toplu halde bulunabildiği yerlerin geçici olarak kapatılması, kamu alanında ve diğer yerlerdeki toplantıların yasaklanması veya sınırlandırılması, ürün ve hizmetlerin devlete tahsisinin talep edilmesi, bazı önemli ürünlerin fiyatlarının geçici olarak tespit edilmesi, bazı ilaçların sadece hasta kişilerin kullanımına sunulması ve girişimde bulunma hakkının sınırlandırılması olarak belirlenen 10 temel yetkinin, gerekli şekil, süre ve yer kısıtları bazında tanınması hükme bağlanmıştır.
- Kanunun yürürlüğe girişiyle, düzenli durum raporu hazırlayacak ve Sıhhi OHAL sonunda kendiliğinden ortadan kalkacak olan bir Bilim Kurulu oluşturulması da kararlaştırılmıştır.
- Ayrıca, 17 Mart 2020 tarihinden itibaren uygulanmaya başlayan ve en az 15 gün süreceği Cumhurbaşkanı Macron tarafından bildirilen sokağa çıkma yasağına ilişkin kurallara uymayanlara kesilmekte olan 135 Avro para cezasına ek olarak, bu 15 günlük süreçteki ikinci ihlalde 1.500 Avro, 30 günlük dönemde ise dört ihlal yapılması halinde 3.700 Avro para cezası ve 6 aya kadar hapis cezası verilmesi gibi müeyyideler uygulanması hükme bağlanmıştır.
- Bakanlar Kurulu’nun 18.03.2020 tarihli gündemine ayrıca, 2020 yılı için “Ek Bütçe” yasa tasarısı da getirilmiştir.
- Söz konusu Yasa, Fransız ekonomisinin büyümesinde %1 oranında gerileme varsayımına dayanmakta, 2020 bütçe kanununda GSYİH’nın %2,2’si olarak öngörülen kamu açığını %3,9 olarak revize etmektedir. Konjonktürel olarak net vergi gelirlerinde 10,7 milyar Avro’luk azalma öngören ek kanun kamu harcamalarında önemli artışa işaret etmektedir. Hane halkı harcamalarının da %2 oranında azalmasını öngören ek kanun, başta otel ve restoran işletmeciliği, eğlence, kültür, ulaştırma olmak üzere “hayati olmayan” sektörlerde geçici gerileme beklendiğine işaret etmektedir. Ayrıca, kısmi işsizlik tedbirlerine rağmen istihdamda yavaşlama beklentisini yansıtan ek kanun, yatırımların da genel iktisadi faaliyetlerin hızının kesilmesinden etkileneceğini öngörmektedir.

Ek Bütçe Yasasının İçerdiği Dört Temel Karar;

- Kısmi işsizlik sisteminin güçlendirilmesi,
- KOBİ’ler için “dayanışma fonu” oluşturulması,
- Vergi ve sosyal sigorta prim ödemelerinin ertelenmesi,
- Devletin işletmelere toplam 300 milyar Avro tutarına varan kredilere karşılık garanti vermesi olarak ortaya çıkmaktadır.

Sıhhi Olağanüstü Hal Kanunu Çerçevesinde Alınan Tedbirler:

Şirketlerin Desteklenmesi;

- Turizm sektöründe nakit rezervlerin az olması ve şirketlerin iflasını önlemek amacıyla, seyahat acentelerinin seyahat biletlerinin nakit olarak iade zorunluluğunun kaldırılması, yerine ileri bir tarihte kullanılmak üzere alacak kuponu düzenleme ya da bilet erteleme imkânı sunulmaktadır.
- Küçük ölçekli şirketlerin gaz, elektrik ve su faturalarının gecikme faizi uygulanmadan ertelenmesi ve taksitle ödeme imkânı sunulacak, kira ücretleri de ertelenebilecektir.
- Yıllık cirosu 1 milyon Avro'dan az olan ve diğer yardımlardan istifade edemeyen (Kısmi işsizlik ödeneği, prim ve vergilerin ertelenmesi gibi) tüm şirketleri kapsayacak Dayanışma Fonu oluşturulacaktır. İki etaplı olarak işleyecek olan Fondan, ilk olarak her şirket beyan üzerine 1.500 Avro tutarında bir yardımdan istifade edebilecektir. Zor durumda olan şirketler dosya sunmaları halinde ilave 2.000 Avro tutarında yardımdan yararlanabileceklerdir. Fonun maliyetinin aylık 1 Milyar Avro civarında olacağı tahmin edilmektedir.
- Sözleşme şartlarının yerine getirilememesi durumunda, kamu ihalesi alan şirketlere gecikme faizi uygulanmadan yükümlülüklerini erteleme fırsatı sağlanmaktadır.
- Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının video konferans üzerinden yapılmasına veya Eylül ayına ertelenmesine yasal olarak imkân tanınmaktadır.
- Karantina uygulamasından kaynaklı, elektronik iletişim ağlarının kullanımına yönelik artan talebe cevap verebilmek için, telekomünikasyon şirketlerinin kısa sürede alt yapılarını güçlendirmelerine olanak sunulması ve normal uygulama dışında çalışma hakkı tanınmıştır.

Çalışma Kanununun Esnekleştirilmesi;

- Kar paylaşımı ve katılımla ilgili şirketlerin 30 Haziran'da ödemesi gereken primlerin yılsonuna ertelenmesi öngörülmüştür.
- Şirketlerin ön bildirim yapmadan çalışanlarına zorunlu ücretli izin kullandırabilmesi, ücretli izin kullandırılmasına ilişkin bir aylık ön bildirim süresinin geçici olarak kaldırılması kararlaştırılmıştır.
- Temel ihtiyaç ürünlerini üreten şirketlerin (gıda, maske, sıhhi makine, vb.) yasal çalışma süresinde esneklik yapılmıştır. Buna göre bazı şirketler için haftalık azami çalışma süresi fazla mesai ücreti ödenmek şartıyla 60 saate çıkarılmıştır.
- Çocuklarına bakmak zorunda olan çalışanların hakkının korunması. Çocuklarına bakmak zorunda oldukları için işe gidemeyenlerin net aylıklarının %90'ı oranında bir hastalık ödeneği alabilmesi öngörülmüştür.

Yardıma Muhtaç Olanların Desteklenmesi;

- Aile Yardımları Sandıklarınca ödenen sosyal yardımların, dosya incelenmesine gerek kalmaksızın ödenmesine devam edilmesine karar verilmiştir.
- İşsizlik ödeneği alma hakkının sonuna gelen işsizlere de Mart ayındaki ödenek miktarı taban alınarak ödeneğin yatırılmasına devam edilecektir.

2020 yılında yaşanan pandemiye dayalı kriz, GSYİH’ de görülen %10’a yakın düşüşe rağmen, Fransa’da iflas eden firma sayısı 2019 yılına göre %38 azalmıştır. Yalnızca 32.200 firmanın iflas ettiği ülkede, bu iyileşmenin sebebi Emmanuel Macron tarafından « ne pahasına olursa olsun » sloganlı firmaları kurtarmaya yönelik yapılan ekonomik yardımlar olarak gösterilmektedir. Fransa resmi istatistik kurumu (INSEE) Covid-19 pandemisinin 2020 yılı ekonomik etkileri ile ilgili ilk değerlendirmesini yayınlamıştır. 2020 yılında Fransa’da GSYH resmi beklentilerin aksine %9 yerine %8,3 oranında gerilemiştir. INSEE tarafından açıklanan %8,3 oranındaki küçülmeye Fransa ekonomisi 2020 yılında 2. Dünya Savaşından bu yana gördüğü en yüksek küçülmeyi yaşamıştır.

7.2.2. Sayısal Veriler

7.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Ülke Geneli*	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Aktif Nüfus	14.263	51,7	15.404	60,7	29.668	56,1
Çalışan Nüfus	12.932	34,6	13.948	32,3	26.880	41,1
Göçmen**	927.8	47,0	1.195. 4	67,1	2.123.2	56,6

Kaynak: Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik Ulusal Kurumu

(*)INSEE 2020 verileri

(**)INSEE 2016 verileri

7.2.2.2. Çalışan Türklerin İstihdam Oranları

Vatandaşlarımızın istihdam ve işsizlik oranları:

2019 yılı itibarıyla

	İstihdam Oranı(%)	İşsizlik Oranı*(%)
Kadın	32,0	39,7
Erkek	81,3	20,8
TOPLAM	57,8	25,8

Kaynak: İş Bulma Kurumu (Pole Emploi)

(*)Çifte vatandaşlarımızla beraber işsizlik oranın düşüş göstererek %18-20 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

7.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

2010 yılı itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Oranı %
Tarım, Balıkçılık ve Ormancılık	2
Sanayi	13
İnşaat	39
Hizmet Sektörü	46
-Ticaret; Otomobil ve Motosiklet Tamiri	9
-Taşımacılık, Depolama	2
-Konaklama, Lokantacılık	15
-Bilişim, İletişim	0
-Banka, Finans ve Sigorta	1
-Emlak İşleri	0
-Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	1
-İdari ve Destek Hizmetleri	10
-İdari Kamu Yönetimi	1
-Eğitim	2
-Sağlık, Sosyal İşler	1
-Temizlik İşleri	2
-Diğer Hizmet Sektörleri	2
Toplam	100

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü, İstihdam Araştırmaları 2010 verileri

7.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Kurumunun son yıllarda yayınlanan verilerine göre, kendi hesabına çalışan vatandaşlarımızın oranı %16-17 arasında değişmektedir.

Vatandaşlarımızın önemli bir kısmı inşaat sektöründe taşeronluk yapmaktadır. Vatandaşlarımız tarafından kurulan şirketlerin kendi aralarında rekabet ettikleri ve rekabet stratejisi olarak fiyat düşürdükleri, bunun sonucu olarak da kârın ve kalitenin düştüğü gözlemlenmektedir. Söz konusu sorun, beraberinde sigortasız ya da eksik primle işçi çalıştırma ve vergi kaçırma gibi kanuni olmayan bir takım yollara başvurulmasına da neden olmaktadır.

Paris ve çevresinde (Ile de France) hızlı yemek türü olarak isimlendirilen işletmelerin (dönercilik vb.), terzi tamirat atölyelerinin önemli bir kısmının vatandaşlarımız tarafından işletildiği bilinmektedir. Bu tespit, Fransa geneli için de, oran farklılıklarıyla birlikte, benzerlik arz etmektedir.

7.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler (Avro)

2019 ve 2020 yılları itibarıyla

2019			
Saatlik		Aylık	
Brüt	Net	Brüt	Net
10,03	7,72	1.521,22	1.204,20
2020			
Saatlik		Aylık	
Brüt	Net	Brüt	Net
10,25	8,11	1.554,58	1.231

Kaynak: Fransa İş Kurumu.

İşkolları İtibarıyla Ortalama Ücretler

2017-2018 yılları itibarıyla

Mesleki Faaliyet Sınıfı		
Yıl	2017 (Avro)	2018 (Avro)
Yönetici Kadroları	4.147	4.214
Ara Meslekler	2.318	2.353
Büro Çalışanları	1.657	1.690
İşçiler	1.737	1.774
Faaliyet Sektörü		
Sanayi	2.577	2.637
İnşaat	2.112	2.145
3. sektörler	2.277	2.330

Kaynak: Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü DARES,2020

7.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün (DARES) en son 2020 yılında yayınlanan 2017 yılı verilerine göre, 2017 yılında akdedilen 495 toplu iş sözleşmesi 15,8 milyon çalışanı kapsamaktadır (tarım sektörü hariç). Akdedilen toplu iş sözleşmelerinin genelinde ortalama net ücret ise 2.310 Avro'dur.

7.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2020 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam	
	Sayı	Sayı	Sayı	%
Genel	2.693,6	2.911,4	5.605,0	8,0
Göçmen	---	---	---	16,3*
Türk	---	---	---	18-20*

Kaynak: İş Bulma Kurumu (Pole Emploi)

**İstatistik Kurumları milliyete dayalı araştırma yapmamakla beraber, yabancılar arasında işsizlik oranının, ulusal işsizlik oranının iki katı civarında olduğunu belirtmektedir. Vatandaşlarımız arasında ise, kadınların istihdam piyasasında yeteri kadar yer almamasından dolayı bu oranın daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir. Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü, (INSEE) araştırmaları, özellikle doğum yeri Türkiye olan Türkler arasında işsizliğin daha yüksek olduğunu belirtmektedir. INSEE'nin 2017 yılına ait istihdam anketi sonuçlarına göre, 2017 yılında göçmenler arasındaki işsizlik oranı %16,3, AB dışındaki ülkelerden gelen göçmelerin işsizlik oranı ise %19,3'dür. Vatandaşlarımız arasında işsizlik oranının Fransızlara kıyasla iki katı üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Türk kadınlarının istihdam piyasasında yeteri kadar yer almamaları da işsizlik oranlarımızı artırmaktadır. Buna ek olarak, çalışır görünen çok sayıda vatandaşımızın önemli bir kısmının vasıfsız olması sebebiyle istihdam güvencesi olmayan düzensiz, geçici ve düşük ücretli işlerde çalışmak durumunda oldukları bilinmektedir.*

7.3. SOSYAL GÜVENLİK

7.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

7.3.1.1 İşsizlik Sigortası Rejiminde Değişiklikler Hakkında

Yaşlılık Aylıkları:

Yaşlılık aylıklarına %0,3 oranında artış yapılmıştır. 2019 Aralık ayında tutarı 2.000 Avro'dan düşük olan yaşlılık ve malullük aylıklarına ise %1 oranında artış yapılmıştır.

İşsizlik Sigortası Ödenekleri:

İşsizlik sigortası ödenekleri 1 Nisan 2020 tarihinden itibaren çalışılan süreler yerine aylık ortalama gelire göre hesaplanacaktır. Ödenekler aylık ortalama net ücretin %65'inden az olmamak üzere, ortalama aylık net ücreti geçemeyecektir.

Sosyal ve Ekonomik Kurul:

1 Ocak 2020 itibarıyla en az 11 çalışanı olan işletmeler bünyesinde Sosyal ve Ekonomik Kurul kurulacaktır. Adı geçen kurul, çalışan temsilcilerinin görevlerini yerine getirecektir. Düzenleme ile personel temsilcileri komitesi, işletme komitesi, iş sağlığı ve güvenliği ve çalışma koşulları komitesi birleştirilmiştir.

Engelli İşçi Çalıştırma Zorunluluğu:

En az 20 çalışanı olan işverenler toplam işgücünün %6'sı oranında engelli işçi istihdam etmek zorundadır (İş Kanunu L-512-1). Bu yükümlülüğü yerine getiremeyen veya kısmen yerine getiremeyen kurumlar engelli kişilerin mesleki uyumuna yönelik fon olan Engellilerin Mesleki Uyumuna Yönelik Fon Yönetimi Derneği (AGEFIPH)'e ödeme yapmak zorundadır.

1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla birden fazla şirkete sahip olan işletmelerde, engelli çalıştırma zorunluluğu her bir şirket yerine işletmenin toplam işgücü dikkate alınarak hesaplanacaktır. Bununla beraber, 20'den az çalışanı olan işletmelere de istihdam ettikleri engelli çalışanları beyan etme zorunluluğu getirilmiştir.

İş Kurmak İsteyen Dezavantajlı Gruplara Prim Teşvikleri:

1 Ocak 2020 tarihinden sonra iş kurmak isteyen gençler, iş arayanlar ve asgari sosyal yardım alanlar, iş kurdukları ilk yıl için zorunlu sosyal sigorta primlerinin %50'sinden muaf tutulacaklardır.

Yurt Dışında Emeklilik Aylıkları Hakkında - Hayatta Olma Belgeleri

Fransız Emeklilik Kurumu (CNAV-CARSAT) yeni düzenlemeye geçildiğini belirterek, Fransa'dan emekli olup yurt dışında yaşayan kişilerin yaşam belgelerinin tek bir Kuruma göndermelerinin yeterli olacağı bilgisini paylaşmıştır.

Bu itibarla, emeklilerin CNAV/CARSAT/MSA ve AGIRC-ARRCO kurumlarına ayrı ayrı yaşam belgesi göndermelerine gerek kalmamıştır. Diğer yandan, yaşam belgesi sigortalıların Fransız Emeklilik Kurumlarının aşağıda belirtilen internet uzantıları kullanılarak açtıkları hesaplar üzerinden de Fransız Kurumlarına iletebilecektir.

7.3.2. Sosyal Sigortalar

7.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları / Mesleki Riskler	İşçi Payı		İşveren Payı	
	Prime Esas Aylık Ücret Tavanı (Avro)	Oran (%)	Prime Esas Aylık Ücret Tavanı (Avro)	Oran (%)
GENEL REJİM:				
Hastalık, Analık, Maluliyet, Ölüm Sigortası*	-	-	Ücretin tamamı	7 veya 13
Dayanışma	-	-	Ücretin tamamı	0,3
Yaşlılık Sigortası	3.428	6,90	3.428	8,55
Yaşlılık Sigortası	Ücretin tamamı	0,4	Ücretin tamamı	1,9
İş Kazası	-	-	Ücretin tamamı	Risklere göre değişmektedir
Aile Yardımları**	-	-	Ücretin tamamı	5,25 veya 3,45
Genel Sosyal Katılım (CSG)	Ücretin %98,25'i	9,2		
Sosyal Güvenlik Açıklarının Kapatılması (CRDS)	Ücretin %98,25'i	0,5		
İşsizlik Sigortası*	-	-	13.712	4,05
EK EMEKLİLİK REJİMİ***				
Ücretliler (ARRCO) ve Üst düzey yöneticiler (AGIRC)				
Dilim 1	3.428	3,15	3.428	4,72
Dilim 2	3.428-27.424 arası	8,64	3.428-27.424 arası	12,95
Dilim A	3.311	3,1	3.311	4,65
Dilim B + C	3.311-26.488 arası değişmekte	7,8	3.311-26.488 arası değişmekte	12,75

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS)

Sosyal Güvenlik Tavan

2019/2020 yılları itibarıyla

	2019 Yılı (Avro)	2020 Yılı (Avro)
Yıl	40.524	41.136
Ay	3.377	10.284
Üç ay	10.131	3.428
Hafta	779	791
Gün	186	189
Saat	25	26

Kaynak: Sosyal Güvenlik ve Aile Yardımları Primleri Tahsilat Kurumu (URSSAF)

7.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

2019/2020 yılları itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı	
	Genel	Türk
Yaşlılık	662.852	13.460
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	172.622	6.356
Maluliyet	-	45
İş Kazası/Meslek Hastalığı	799.821	511
Sağlık/Hastalık/Analık	65 Milyon	5.225
Aile Yardımları/Çocuk Parası	13,5 Milyon	41
İşsizlik	5,5Milyon kayıtlı kişi	-

Kaynak: Fransa Emeklilik Kurumu, 2020 yılı Raporu, Fransa İş Kurumu Yıllık Raporu, Fransa Ulusal Hastalık Sigortası Yıllık Faaliyet Raporu 2020

7.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2019 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Ödenek Miktarı (Avro)
Yaşlılık	13.181	31.749.846
Maluliyet (hak sahibi + geride kalan eş)	47	329.883
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	6.406	13.862.659
Rant (Hak Sahibi+Geride Kalan Eş)	569	2.325.493
Sağlık/İş Kazası/Meslek Hastalığı	4.032	1.225.000
Aile Yardımları/Çocuk Parası	38	44.988
İşsizlik	-	-
Ek Emekli Aylığı	7.394	9.933.526
Ek Dul Aylığı	3.143	2.820.320

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS).

7.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2019 yılı itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam İş Göremezlik Gün Sayısı	İş Kazası/Meslek Hastalığına Bağlı Olarak Aktarılan Ödenek Tutarı
Ülke Geneli	655.715	50.392	63.056.830	8,8 Milyar Avro

Kaynak: Ulusal Hastalık Sigortası Kasası Kasım 2019 yayını

7.3.2.5. Aile Yardımları

7.3.2.5.1. Çocuk Parası Miktarları

2020 yılı itibarıyla

Çocuk Sayısı	Fransa'da Çocuk Parası Yardımları (Avro)
1. Çocuk	-
2. Çocuk	131,95
3. Çocuk	301
+Her Bir Çocuk İçin	+169,06

Kaynak: Fransa Aile Yardımları Sandığı CAF

7.3.2.5.2. Diğer Aile Yardımları

Fransa’da çocuğun ve ailenin korunması, barınma şartlarının iyileştirilmesi ve dayanışma amacına yönelik olarak yapılan yardımlar, aile yardımları sigortası kapsamında gerçekleştirilmektedir. Bazı istisnalar dışında yardımlar gelir şartına bağlı olarak ödenmektedir. Yardımlardan yararlanmak için gereken temel şart ise Fransa’da düzenli ikamet ediyor olmaktır.

Eğitim Yardımı (Allocation Rentrée Scolaire-ARS)

Okula dönüş yardımı, her yılın Ağustos ayında, okula devam eden her çocuk için gelir koşuluna bağlı olarak verilir. Yardım, 6 ile 18 yaş arası çocukları bulunan ve gelirleri belirli bir tavan miktarın altında bulunan hane veya kişilere verilir.

Eğitim Yardımının miktarı çocuğun yaşına göre değişmektedir.

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Yaş	Ödenen Yardım (Avro)
6-10	370,31
11-14	390,74
15-18	404,27

Ek Aile Yardımı (CF)

Ek Aile Yardımı üç veya daha fazla çocuk sahibi olan ailelere gelir şartına bağlı olarak sağlanan yardımdır. 3-5 yaş arasında en az bir çocuğu olan kişiler de gelir şartına bağlı olarak yardımdan yararlanabilmektedir. 1 Nisan 2019 - 31 Aralık 2020 tarihleri arasında ailenin gelir durumuna göre verilen yardımın miktarı aylık 179,91 Avro ile 257,88 Avro arasında değişmektedir.

Engelli Çocuk İçin Eğitim Yardımı (AAEEH)

Engelli Çocuk İçin Eğitim Yardımı, bakmakla yükümlü olunan 20 yaşından küçük engelli çocuğu olan ailelere verilmektedir. Yardımın miktarı çocuğun engellilik derecesine göre değişmektedir. 1 Nisan 2019- 31 Aralık 2020 tarihleri arasında geçerli olan asgari yardım miktarı aylık 132,74 Avro’dur.

Çocuk Bakım Yardımı (AJPP)

Geçirdiği ciddi bir hastalık ya da kaza sonucu birinin bakımına muhtaç olan, 20 yaşın altındaki çocuğuna bakmak için mesleki faaliyetini azaltan ya da bırakan ailelere verilmektedir. 1 Nisan 2019-31 Aralık 2020 tarihleri arasında yardım miktarı tek yaşayanlar için günlük 52,13 Avro, çiftler için 43,87 Avro olarak belirlenmiştir. Yardım miktarı ayda azami 22 iş günü olarak hesaplanmaktadır. Masraflar için ek yardım miktarı ise ayda 112,23 Avro'dur.

Küçük Çocuk Bakım Yardımı (PAJE)

Çocuğun doğumuyla birlikte verilen yardımdır. Yardım aşağıdaki unsurlardan oluşmaktadır.

Doğum veya Evlat Edinme Primi

Doğum veya evlat edinme primi, gelir koşuluyla doğacak her çocuk için hamileliğin 7. ayı sırasında veya 20 yaşından küçük bir çocuğun evlat edinilmesi nedeniyle verilir.

1 Nisan 2019-31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla

1 Nisan 2019 tarihinden önce doğan veya evlat edinilen çocuklar	
Doğum Primi: 923,08 Avro	Evlat edinme Primi: 1.846,15 Avro
1 Nisan 2019 tarihinden sonra doğan veya evlat edinilen çocuklar	
Doğum Primi: 948,27 Avro	Evlat edinme Primi: 1.896,52 Avro

Temel Yardım (L'allocation de base)

Temel yardım, üç yaşın altında çocuğu olan ve 20 yaşından küçük çocuk evlat edinen ailelere gelir durumuna göre verilmektedir. Tam oranda yardımın miktarı aylık 184,62 Avro, kısmi oranlı yardım miktarı 92,3 Avro'dur.

Bakıcı İstihdam Yardımı

Söz konusu yardım, 6 yaşından küçük çocuğun bakımı için doğrudan evde bakıcı istihdam eden kişiye verilmektedir. Yardımın miktarı ailenin gelir düzeyi ve çocuğun yaşına bağlı olarak değişmektedir.

Aktif Dayanışma Yardımı (RSA)

Aktif Dayanışma Yardımı Fransa'da ulusal dayanışma kapsamında verilen en önemli sosyal yardımlardan biridir.

Bu yardımdan faydalanma şartları şunlardır:

- Fransa'da ikamet etmek,
- En az 25 yaşında olmak (Çocuk beklenilmesi ya da bir ya da daha fazla çocuk sahibi olunması halinde 25 yaşından az olanlar da faydalanabilir),
- Gelirin olmaması ya da haneye giren gelirin verilecek yardım (RSA) miktarından düşük olması,
- Yardım talep eden kişinin, mesleki uyumunun sağlanmasına yönelik iyi niyetini gösterir sözleşme imzalanması.

Söz konusu yardım, ailenin diğer gelirlerini tamamlayıcı niteliktedir. Başka bir ifadeyle, ilgilinin alacağı yardım miktarı yardımın tutarı ile ailenin diğer gelirleri arasındaki fark kadardır. Yardım tutarı kişinin medeni durumuna ve sahip olduğu çocuk sayısına göre

değişmektedir. 1 Nisan 2018 tarihi itibarıyla verilen yardım miktarı aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla

Çocuk Sayısı	Yalnız Yaşayanlar İçin (Avro)	Çiftler İçin (Avro)
0	565,34	848,01
1	848,01	1.017,61
2	1.017,61	1.187,21
+Her Bir Çocuk	226,14	226,14

Aile Yardımları Kasası ayrıca, yardım alan kişilere çalışmaya eş değer süre olarak kabul edilen ve emeklilik hakkı doğuran sigortalılık süresi verebilmektedir.

Yetişkin Engelli Yardımı (AAH)

Tıbbi raporla en az %80 oranında özürlü olduğu tespit edilenlerin, Özel Eğitim Yardımının sona ermesini müteakiben (Eğitime devam edip etmemesine bağlı olarak 16 yaşından itibaren) “Allocation aux Adultes Handicapés” adı altında yardım alma hakları vardır. Ayrıca, 01.04.2015 tarihli Kararname ile bu yardım özürlülük oranı %50 ile %80 arasında olanları da kapsamaktadır. Ancak, bu durumda olanlar için Özürlüler Hakları Komisyonu karar almakta (CDAPH) ve bu yardım en fazla 5 yıl (toplamda 20 yılı geçmemek üzere) ödenmektedir. AAH miktarı 1 Nisan 2020 tarihi itibarıyla 902,70 Avro'dur.

Konut İhtiyacının Karşılanmasına Yönelik Yardımlar

Konut yardımları, ailelerin konut harcamalarının bir kısmını karşılamaya yöneliktir. Yardıma hak kazanılması, konutun özellikleri (yüzölçümü, vb.) ile ailenin gelirlerine bağlıdır.

Konut yardımları, kirada oturan ya da ev sahibi olmakla birlikte, oturmakta olduğu evin borçlarını ödeyen kimselere verilmektedir. Yardımdan yararlanabilmek için konutun belirli sağlık standartlarına cevap veriyor olması gerekmektedir (Banyo, wc, sıcak/soğuk su, havalandırma, 9 metrekare genişliğinde en az bir oda). Yardım talebinde bulunan ailenin yıllık gelir tavanı için tek bir sabit rakam bulunmamaktadır. Bu tavan, ailenin oturduğu evin bölgesi, metrekaresi, kira tutarı ya da evin bedeli göz önünde bulundurularak belirlenmektedir. Gelir düzeyinin düşüklüğü ve çocuk sayısının fazlalığı yardım miktarını artıran en temel faktörlerdir.

Söz konusu yardımlar şunlardır:

- Şahsa Özel Konut Yardımı (APL),
- Aile Konut Yardımı (ALF),
- Sosyal Konut Yardımı (ALS),
- Taşınma Yardımı,
- Konut Bakım Yardımı,

- Çocuk Bakıcılarına Yönelik Konut Bakımı Kredisi.

Bunlardan taşınma yardımı (primi), biri 2 yaşından küçük olmak üzere en az üç çocuklu ailelere gelir düzeyine bağlı olarak, tek seferde verilmektedir. 1 Nisan 2018 tarihinden itibaren üç çocuklu bir aile için azami yardım miktarı, 988,61Avro, artı her bir çocuk için 82,38 Avro'dur.

Geçim Yardımı

Yardım, özellikle düşük gelirli ücretli veya bağımsız çalışanların desteklenmesi için oluşturulmuştur. Yardımın miktarı hanede yaşayan kişi ve çocuk sayısına göre değişmektedir. 18 yaşından itibaren ücretli bir işte çalışan öğrenciler ve çıraklar da gelir şartına bağlı olarak yardımdan faydalanabilmektedir.

1 Nisan 2020 tarihi itibarıyla

Çocuk Sayısı	Yalnız Yaşayanlar İçin (Avro)	Çiftler İçin (Avro)
0	553,16	829,74
1	829,74	995,67
2	995,69	1.161,64
+Her Bir Çocuk İçin	221,26	221,26

7.3.2.6. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Yaşlılık sigortası kurumları, gelir düzeyi düşük olan malul ve emeklilere gelir şartına bağlı olarak Yaşlılık Dayanışma Yardımı (ASPA) ve Malullük Ek Yardım (ASI) hakkı tanımaktadır.

Gelirin belirli bir düzeyin altında olması yanında hak sahibinin daimi ikamet yerinin Fransa'da olması aranan şartlardır. ASPA yardımından 65 yaşından itibaren (malullük söz konusu ise 60 yaş) Fransa'da düzenli ikamet eden kişiler yararlanabilmektedir. Yardıma hak kazanabilmek için tek yaşayan kişinin yıllık gelirinin 9.998,40 Avro, iki kişi olarak yaşayan kişilerin yıllık gelirlerinin 15.522,54 Avroyu geçmemesi gerekmektedir. 1 Nisan 2020 tarihi itibarıyla, tek kişi yaşayan kişiye aylık 906,81 Avro, iki kişi olarak yaşayanlara 1.407,82 Avro ödenmektedir. Malullük Ek Yardımı (ASI) ve ASPA'dan yararlanabilmek için gerekli yaş şartını dolduramayan, meslekte kazanma gücünün 2/3 'ünü kaybeden malullere asgari yaş şartı aranmaksızın verilmektedir.

7.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Fransa'da işyerlerinin bağlı olduğu ve sigortalıların çalışmaları esnasında zorunlu olarak tabi oldukları Ek Emeklilik Kurumları, Yaşlılık Sigortası Kasalarınca bağlanan yaşlılık aylığından ayrı olarak, emeklilik yaşına gelindiğinde ilgililere "ek emekli aylığı" bağlamaktadır. Bu aylığın bağlanması için gereken yaş şartı yaşlılık aylığında olduğu gibidir. Ek emeklilik sistemi, genel rejimi tamamlamak üzere oluşturulmuş ve dayanışmaya dayalı bir yapıdır. Sistem, yararlananların ve sistemi oluşturan tarafların temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan Yönetim Kurullarınca idare edilmektedir. Ek emeklilik, tamamlayıcı emeklilik kasaları tarafından sağlanmakta olup, bu kasalar ARRCO ve

AGIRC denilen iki büyük Federasyon tarafından koordine edilmektedir. Bu iki Kurum 2019 yılı Ocak ayında birleştirilmiştir.

Tamamlayıcı emeklilik rejimine dâhil olmanın en önemli koşulu, tamamlayıcı emeklilik rejiminin faaliyet gösterdiği alanda çalışmaya başlamaktır. İstisnalar olmakla birlikte, aktif çalışma süresi içerisinde prim ödenmektedir. Aktif çalışmanın başladığı tarihte üyelik başlamakta, sigortalı çalışan kişi işten ayrıldığında üyelik sona ermektedir. Tamamlayıcı emeklilik rejiminde primler kazanca göre ve işçi ve işveren için belirlenen oranlar göz önüne alınarak hesap edilmektedir. İşverenler faaliyet gösterdiği sektördeki tamamlayıcı emeklilik kasasına işletmenin kuruluşundan itibaren üç ay içerisinde işveren kayıtlarını yaptırmak zorundadırlar.

Ek emeklilik rejimi, zorunlu sosyal güvenlik genel rejimi, tarım sigortası rejimi ya da maden çalışanları rejimine tabi tüm özel sektör işletme ve kuruluşlarında ücretli çalışanlar için zorunludur.

Ek emeklilik aylıkları puan itibarıyla hesaplanmaktadır. Yıllık elde edilen ücret veya gelir dolayısıyla ödenen primler puana çevrilir. Puan usulüne dayalı bu rejimlerde aylığın miktarı, bütün meslek hayatı boyunca elde edilen mesleki gelirlerle orantılıdır. Aylık bağlama için asgari prim ödeme süresi yoktur. Ancak, sigortalının tamamlayıcı emeklilik rejimine ödediği primler karşılığında biriken puanları 200'ün üzerinde ise kendisine tamamlayıcı emeklilik aylığı bağlanmaktadır. Bağlanan tamamlayıcı emeklilik aylıkları ise üç ayda veya ayda bir ödenmektedir. Ancak, sigortalının toplam puanı 100 puan ve aşağısında ise, hesaplanan aylığın yıllık miktarının 12 katı tutarında defaten olmak üzere toptan tek bir ödeme yapılmaktadır. Sigortalının puanları 100-199 puan arasında ise kişinin talebi halinde ya toptan ödeme yapılmakta ya da yılda bir kere ödeme yapılmaktadır. Tamamlayıcı emeklilik aylıkları (emeklilik aylığı ya da dul aylığı) ülke dışına da transfer edilebilmektedir.

Ek Dul/Yetim Aylığı

Sigortalının vefatı durumunda hak sahipleri de ek emeklilik dul/yetim aylığından yararlanabilmektedir. Ek Emeklilik Rejimince dul aylığı bağlanabilmesi için, halen yürürlükteki mevzuata göre, eşi 01.07.1996 tarihinden önce vefat edenler için 50, bu tarihten sonra vefat edenler için 55 yaşın tamamlamış olması şartı aranmaktadır. Sigortalının ölüm tarihinde, geride kalan hak sahibinin bakmakla mükellef 25 yaşından küçük 2 çocuğunun olması veya Fransa'dan maluliyet/engellilik durumunun bulunması halinde yaş şartı aranmamaktadır. Ek emeklilik rejiminden yetim aylığı bağlanabilmesi için, ilgilinin her iki ebeveynini de kaybetmiş olması gerekmektedir.

7.3.4. Sosyal Yardımlar

31.12.2019 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Genel
Faydalanan Kişi Sayısı	13,5 Milyon
Kapsanan Kişi Sayısı	32,7 Milyon
Yardım Miktarı	94,6 Milyar Avro

Kaynak: Fransa Aile Yardımları Ulusal Sandığı, CNAF, 2019 Yıllık Raporu.

7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

7.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Fransa’da 1978 yılından itibaren sürdürülmekte olan ELCO (köken dil ve kültürünün öğretilmesi) anlaşması EILE (yabancı dillerin uluslararası öğretimi) anlaşmasına dönüştürülmüştür. 2018 yılında başlatılan görüşmeler 2020 yılı Ağustos ayında bitirilmiş ve anlaşma metni şubat ayında Cumhurbaşkanlığı düzeyinde onaylanarak resmi gazetede yayınlanmıştır.

Bu anlaşmanın getirdikleri yenilikler aşağıdaki gibidir:

- Öğretmenlerin Fransızcaya hâkim olmaları (B2 seviyesinde sertifika),
- Öğretmenlerin daha sık denetlemeye tabi tutulmaları (iki tarafın muhataplarınca),
- Öğretmenlerin okuldaki pedagojik ekibin bir parçası olmaları,
- Ders içeriklerinin Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programına uygun hale getirilmesi,
- Öğrenci edinimlerinin değerlendirilip velilere iletilmesi,
- Derslerin okulun tüm öğrencilerine açık hale getirilmesi.

7.4.2. Sayısal Veriler

7.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

1995 yılından bu yana, Fransız okullarının istatistiki bilgilerinde etnik kökenin dikkate alınmasının yasaklanması sebebiyle, anaokulu, ilkokul, ortaokul ve liselerde okuyan Türk uyruklu öğrenci sayılarına erişmek mümkün olmamaktadır.

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel
Anasınıfı	6.703.750
İlkokul	
Ortaokul	3.413.150
Lise	1.619.600
Meslek Lisesi/Çıraklık	643.750
Genel Toplam	12.380.250

Kaynak: Fransa Milli Eğitim Bakanlığı Yıllık İstatistiki Raporları.

7.4.2.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Fransız makamlarınca 2018-2019 eğitim-öğretim yılında, 2000 civarında Türk öğrencinin kendi imkanlarıyla Fransa'da yüksek eğitim kurumlarına kayıt yaptırdığı tahmin edilmektedir.

7.4.2.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	4.000
----------------	-------

Kaynak: T.C. Paris Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

7.5. GÖÇ VE UYUM

7.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Fransa'nın yurt dışı temsilciliklerinde 2018 yılında 3.571.388 vize düzenlenmiş ve düzenlenen vize sayısı 2017 yılına kıyasla %4,4 oranında artmıştır. 2018 yılında 16.514 öğrenci ve stajyer vizesi düzenlenmiş olup bu sayı bir önceki yıla göre %3,5 oranında artmıştır. Yabancıların Fransa'da ikamet etmesine yönelik verilen oturum izinlerine ilişkin İçişleri Bakanlığı tarafından 15 Ocak 2019 tarihi sonu itibarıyla yayınlanan istatistikler aşağıda belirtilmektedir.

Kabul Şartı	2017	2018	2019
A. Ekonomik	27.605	33.416	38.050
B. Aile	46.842	49.396	52.393
C. Öğrenci	99.859	101.746	101.819
D. Diğer	26.759	27.166	31.738
E. İnsani	9.158	12.333	12.246
Toplam	210.223	224.057	236.246

Kaynak: İçişleri Bakanlığı İnternet Sitesi, 2020 yayını

7.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

7.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Fransa'da vatandaşlarımız tarafından kurulan ve Başkonsolosluklarımıza bildirimde bulunan derneklerin sayıları, Başkonsolosluk görev bölgeleri itibarıyla aşağıda verilmiştir.

2020 yılı itibarıyla	
Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	27
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	263
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	208
İşadamları Dernekleri	13
Spor Dernekleri	16
Diğerleri	39
Toplam	566

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluk Kayıtları.

7.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

İlk turu 15 Mart 2020 tarihinde yapılan yerel seçimlerin, 22 Mart'ta yapılması gereken 2. turu Kovid-19 salgını nedeniyle 28 Haziran tarihine ertelenmişti. İkinci turu 28 Haziran 2020 tarihinde gerçekleştirilen yerel seçimlerde, Fransa'da ilk kez iki Türk kökenli aday Belediye Başkanı olarak seçilmiştir.

Avrupa Parlamentosu (AP) üyesi olan ve Merkez Sağ Cumhuriyetçi Partiden aday olan Agnes EVREN, başkent Paris'in 15. Bölge belediye başkanı olurken, bağımsız yarışan Metin YAVUZ Paris'in banliyösü Valenton belediye başkanlığını kazanmıştır. Agnes Evren %53, Metin YAVUZ %52,37 oranında oyla rakiplerini geride bırakarak, Fransa'da belediye başkanlığını kazanan ilk Türk kökenli siyasetçiler olmayı başarmışlardır. Paris Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimlerine favori olarak giren Anne Hidalgo oyların %50'sini alarak, yeniden Paris Büyükşehir Belediye Başkanı olarak seçilmiştir. Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un partisi Cumhuriyet Yürüyüşü Hareketinin (LREM) adayları Bordeaux, Lyon, Strazburg ve Marsilya gibi büyükşehirlerde seçimi kaybederken, Yeşiller Partisi seçimi kazanmıştır.

8. HOLLANDA

8.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

8.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2020 tarihi itibarıyla

	Genel	Göçmen Kökenliler	Türkiye Kökenliler	Yalnızca Türk vatandaşı olanlar (2019 verileri)
Erkek	8.686.536	2.126.416	217.389	39.628
Kadın	8.788.879	2.179.492	204.641	37.336
Toplam	17.475.415	4.305.908	422.030	76.964

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.1.2. Bulunulan Ülkedeki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

2020 yılı itibarıyla

Yıllar	Hollanda Uyuşuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı (*)	Çifte Vatandaş Sayısı	Türkiye Kökenlilerin Toplam Sayısı
2020	3.025	-	416.864
2019	2.828	-	409.877
2018	2.675	-	404.459
2017	2.947	-	400.367
2016	2.764	-	397.471

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

(*) Hollanda vatandaşlığını, doğum haricindeki yollarla elde eden Türk vatandaşlarının sayısı.

8.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-5	10.895	10.303	21.198
5-10	12.545	12.020	24.565
10-15	14.126	13.476	27.602
15-20	16.583	15.676	32.259
20-25	18.704	17.530	36.234
25-30	20.074	18.286	38.360
30-35	19.396	17.128	36.524
35-40	19.065	18.268	37.333
40-45	18.117	17.220	35.337
45-50	18.436	18.660	37.096
50-55	16.424	14.095	30.519
55-60	12.845	10.785	23.630
60-65	6.344	5.509	11.853
65-70	3.237	4.497	7.734
70-75	2.967	3.908	6.875
75-80	2.862	2.817	5.679
80-85	1.604	1.351	2.955
85-90	403	520	923
90-95	40	119	159
95+	6	23	29

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Eyalet	Türk kökenlilerin sayısı		
	Toplam ve Oran	Erkek	Kadın
Groningen	5.015 (%0,86)	2.586	2.429
Friesland	1.926 (%0,30)	1.004	922
Drenthe	1.965 (%0,40)	1.098	867
Overijssel	34.616 (%2,98)	17.703	16.913
Flavoland	7.308 (%1,73)	3.799	3.509
Gelderland	40.720 (%1,95)	21.055	19.665
Utrecht	30.783 (%2,27)	15.805	14.978
Noord-Holland	87.647 (%3,04)	45.223	42.424
Zuid-Holland	137.973 (%3,72)	70.907	67.066
Zeeland	3.310 (%0,86)	1.691	1.619
Noord-Brabant	53.190 (%2,08)	27.315	25.875
Limburg	12.411 (%1,11)	6.487	5.924
Hollanda Toplamı	416.864 (%2,39)	214.673	202.191

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.1.5. Türk Kökenlilerin Diğer Yabancılar ile Sayısal Mukayesesi

01.01.2020 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye	416.864
Fas	408.864
Surinam	356.402
Endonezya	356.029
Almanya	349.284
Polonya	198.024
Belçika	121.019
Suriye	105.440
Birleşik Krallık	94.915
Çin	81.534
Yabancı Kökenli Toplam	4.220.705

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

(*) Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke.

8.1.6. Hollanda'ya Göç Eden ve Hollanda'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar	Gelen	Ayrılan	Göç dengesi
2019	9.616	5.113	4.503
2018	8.055	5.364	2.691
2017	7.164	5.949	1.215
2016	5.784	6.166	-382

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl, 2020.

2020 Yılında Türkiye'den Hollanda'ya ve Hollanda'dan Türkiye'ye Göç Edenlerin Doğdukları Ülkelere Göre Dağılımı (Türkiye, Hollanda ve Üçüncü Taraf Ülkelerinde Doğulanlar Dâhil)

2020	Toplam	Türkiye doğumlu	Üçüncü ülke doğumlu	Hollanda doğumlu
Hollanda'ya gelen	9.331	5.466	2.710	1.155
Hollanda'dan ayrılan	3.482	2.306	198	978

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

(*) Yukarıdaki tabloda Hollanda'dan ayrılanlara ilişkin olarak yer verilen sayılarda idari düzeltme henüz yapılmamıştır. Diğer taraftan 2019 yılında toplam 6.593 Türk vatandaşı Hollanda'ya göç etmiş, aynı yıl içerisinde toplam 1.724 Türk vatandaşı ise Hollanda'dan ayrılmıştır.

8.1.7. Yıllara Göre Hollanda'nın Toplam ve Göçmen Kökenli Nüfusuna İlişkin Çeşitli Demografik Bilgiler (2000, 2010, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 ve 2020 Yılları)

	2000	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Toplam Nüfus	15.863.950	16.574.989	16.900.726	16.979.120	17.081.507	17.181.084	17.282.163	17.407.585
Erkekler	7.846.317	8.203.476	8.372.858	8.417.135	8.475.102	8.527.041	8.581.086	8.648.031
Kadınlar	8.017.633	8.371.513	8.527.868	8.561.985	8.606.405	8.654.043	8.701.077	8.759.554
Ortalama yaş	38,2	40,1	41,3	41,5	41,6	41,8	42,0	42,2
Erkekler	37,0	39,1	40,4	40,6	40,7	41,0	41,2	41,3
Kadınlar	39,4	41,1	42,1	42,3	42,5	42,6	42,8	43,0
Demografik Baskı(%)	61,2	64,0	67,9	68,5	69,0	69,6	69,8	70,0
Yeşil (%)	39,4	38,9	38,0	37,9	37,8	37,6	37,3	36,9
Gri (%)	21,9	25,1	29,9	30,6	31,3	32,0	32,6	33,1
Göçmen kökenli nüfus								
Toplam	2.775.302	3.359.603	3.665.321	3.752.291	3.862.753	3.971.859	4.086.138	4.220.705
Oran (%)	17,5	20,3	21,7	22,1	22,6	23,1	23,6	24,2
Batı kökenli	1.366.535	1.501.309	1.626.812	1.655.699	1.689.030	1.729.016	1.774.271	1.828.645
Batı harici	1.408.767	1.858.294	2.038.509	2.096.592	2.173.723	2.242.843	2.311.867	2.392.060
Türkiye kökenli	308.890	383.957	396.555	397.471	400.367	404.459	409.877	416.864
Fas kökenli	262.221	349.005	380.755	385.761	391.088	396.539	402.492	408.864
Surinam k.	302.514	342.279	348.662	349.022	349.978	351.681	353.909	356.402
Nesillere göre göçmen kökenli nüfus								
1. Nesil	1.431.122	1.699.751	1.860.977	1.920.877	2.001.175	2.079.329	2.161.684	2.262.256
2. Nesil	1.344.180	1.659.852	1.804.344	1.831.414	1.861.578	1.892.530	1.924.454	1.958.449
Nesillere göre Türkiye kökenli nüfus								
1. Nesil	177.754	196.385	192.311	190.621	190.331	191.513	193.698	197.446
2. Nesil	131.136	187.572	204.244	206.850	210.036	212.946	216.179	219.418

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Açıklamalar: Yukarıdaki tablolarda toplam nüfus altında yer verilen bilgiler, ilgili yılın 1 Ocak günü itibariyle Hollanda'da bir belediyeye kayıtlı olan kişi sayısını (Hollanda'da belirsiz bir süre için ikamet eden, bununla birlikte herhangi bir belediyeye kayıtlı olmayan kişiler, Lahey Belediyesi'ne kayıtlı gibi değerlendirilmektedir) ifade etmektedir. Özel muafiyeti bulunan kişiler (diplomatlar ve NATO personeli gibi) bu hesaplara dahil edilmemiştir. Benzer şekilde, ortalama yaşla ilgili veriler de, ilgili yılın 1 Ocak günü dikkate alınarak hesaplanmaktadır.

Demografik baskı, 0-20 yaş ile 65 ve üstü yaş gruplarında yer alan kişi sayısının, 20-65 yaş grubundaki kişi sayısına oranının alınması ile hesaplanmaktadır. Bu istatistik kalemi ile, toplam nüfus içerisinde işgücüne dahil olmayan nüfusun, işgücüne dahil olan nüfusa oranının elde edilmesi amaçlanmaktadır. **Yeşil** baskı ile kastedilen ise 0-20 yaş grubundaki kişi sayısının, 20-65 yaş grubundaki kişilere oranıdır. **Gri** baskı ise 65 ve üstü yaş gruplarında yer alan kişi sayısının, 20-65 yaş grubundaki kişilere oranını ifade etmektedir. **Göçmen kökenli nüfus**

ile kendisi ya da ebeveynlerinin Hollanda dışında bir ülke ile doğum sebebiyle bağı olan kişiler kastedilmektedir. **Birinci nesil göçmen**, Hollanda'da ikamet eden fakat hem kendisi, hem de ebeveynlerinden en az birisi Hollanda dışında doğmuş olan kişileri, **ikinci nesil göçmen** ise kendisi Hollanda'da doğan fakat ebeveynlerinden en az birisi Hollanda dışında doğan kişileri ifade etmektedir. Dolayısıyla, Hollanda'da ikamet eden göçmen kökenli nüfusun doğrudan herhangi bir ülkenin vatandaşlığı ile ilişkisinin olmadığına dikkat edilmelidir. Başka bir deyişle, Türkiye kökenli nüfus doğrudan Hollanda'da yaşayan Türk vatandaşı sayısını **ifade etmemektedir**. Bu bağlamda, örneğin Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu tarafından ebeveynlerinin Türkiye bağı nedeniyle Türkiye kökenli olarak kabul edilen bir kişinin Hollanda'da doğan çocukları, Türkiye kökenli olarak kabul edilmemektedir. **Batı kökenli** göçmen nüfus terimi ile Avrupa (Türkiye dışında), Kuzey Amerika ve Okyanusya kıtalarındaki ülkeler ile Endonezya ve Japonya kökenli kişiler kastedilmektedir. Başka bir deyişle, ülkemizden Hollanda'ya göç eden kişiler CBS tarafından **Batı harici** grupta değerlendirilmektedir.

8.1.8. Hollanda'da Toplam Nüfus, Nüfus Artış Oranı, Canlı Doğum, Ölüm ve Göç Hareketlerine Dair İstatistikler, (1996, 2010, 2015, 2017, 2018 ve 2018 Yılları)

	1996	2010	2015	2017	2018	2019
Hollanda geneli						
01.01 itibarıyla nüfus	15.493.889	16.574.989	16.900.726	17.081.507	17.181.084	17.282.163
31.12 itibarıyla nüfus	15.567.107	16.655.799	16.979.120	17.181.084	17.282.163	17.407.585
Nüfus artış oranı (%)	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7
Canlı doğum	189.521	184.397	170.510	169.836	168.525	169.680
Ölüm	137.561	136.058	147.134	150.214	153.363	151.885
Hollanda'ya göçen	108.749	154.432	204.615	234.957	243.737	269.064
Hollanda'dan göçen	91.945	121.351	149.509	154.292	157.366	161.029
Göç dengesi	16.804	33.081	55.106	80.665	86.371	108.035
Hollanda'daki göçmen kökenliler						
01.01 itibarıyla nüfus	2.498.715	3.359.603	3.665.321	3.862.753	3.971.859	4.086.138
31.12 itibarıyla nüfus	2.554.289	3.427.019	3.752.291	3.971.859	4.086.138	4.220.705
Nüfus artış oranı (%)	2,2	2,0	2,4	2,8	2,9	3,3
Canlı doğum	37.598	45.312	44.072	44.874	45.515	46.650
Ölüm	13.860	15.925	18.702	19.677	20.239	20.944
Hollanda'ya göçen	89.130	131.397	181.137	209.520	218.334	243.432
Hollanda'dan göçen	59.786	93.104	119.801	125.585	129.823	134.924
Göç dengesi	29.344	38.293	61.336	83.935	88.511	108.508
Hollanda'daki Türkiye kökenliler						
01.01 itibarıyla nüfus	271.514	383.957	396.555	400.367	404.459	409.877
31.12 itibarıyla nüfus	279.708	388.967	397.471	404.459	409.877	416.864
Nüfus artış oranı (%)	3,0	1,3	0,2	1,0	1,3	1,7
Canlı doğum	6.764	5.253	4.331	3.904	3.751	3.603
Ölüm	492	753	956	1.096	1.092	1.203
Hollanda'ya göçen	6.662	5.245	4.855	7.164	8.055	9.616
Hollanda'dan göçen	5.073	4.767	7.384	5.949	5.364	5.113
Göç dengesi	1.589	478	-2.529	1.215	2.691	4.503

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.1.9. Doğan, Ölen ve Evlenen Türkiye Kökenlilerin Sayısı

2019 yılı itibarıyla

	Doğan	Ölen	Evlenen
Hollanda Geneli	3.603	1.203	Eşlerin ikisi de Türkiye kökenli: 594 Eşlerden biri Türkiye, diğeri Hollanda kökenli: 951

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

2019 ve 2020 Yılları İtibarıyla Türkiye Kökenli Annelerin Doğurduğu Canlı Bebek Sayısı ve Annelerin Doğumda Ortalama Yaşları

Yıllar	Canlı doğum	Annelerin doğumda ortalama yaşı
2020	5.853	30,9
2019	6.056	30,8

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.2. ÇALIŞMA HAYATI

8.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

1 Ocak 2020 Tarihi İtibarıyla Çalışma Hayatında Uygulanan Değişiklikler

Dengeli İşgücü Piyasası Yasası (Wet Arbeidsmarkt in Balans - WAB)

1 Ocak'tan itibaren yürürlüğe giren WAB ile iş sözleşmeleri ve işten çıkarma kurallarında hem işverenler hem de çalışanlar açısından çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda, 1 Ocak tarihinden itibaren işverenlerin, daimi süreli sözleşmeli çalışanları için daha düşük işsizlik sigortası primi ödemesi mümkün hale getirilmiştir. Söz konusu yasal düzenleme ile bordrolu çalışanların yasal durumlarının güçlendirilmesi ve istihdam koşullarının da iyileştirilmesi hedeflenmektedir. Benzer şekilde, çağrı üzerine çalışanların da iş güvencelerinin ve gelirlerinin artırılması amaçlanmaktadır.

1 Ocak 2020 tarihinden itibaren iş hukuku ve sosyal güvenlik mevzuatında yapılan değişiklikler hakkında bir kontrol listesi hazırlanarak işverenlerin kullanımına sunulmuştur (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/arbeidsovereenkomst-en-cao/wab-checklist-voor-werkgevers>).

WAB'ın genel amacının ise yakın geçmişte birçok ülkede olduğu gibi Hollanda işgücü piyasasında da etkisini artıran esnek istihdam modellerinin, özellikle kısmi süreli sözleşmeli ve çağrı üzerine çalışan işçiler bakımından yarattığı olumsuzlukları dengelemek olduğu söylenebilir. Yapılan değişikliklerle, daimi süreli iş sözleşmelerinin işverenler açısından tekrar cazip hale getirilmesi planlanmakta, böylece çalışanların iş güvencelerinin iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

Bu çerçevede, işsizlik sigortası priminin belirlenmesinde uygulanan sektör kuralına son verilmiş ve daimi süreli sözleşmeler için düşük, kısa süreli sözleşmeler içinse daha yüksek işsizlik sigorta primi uygulamasına geçilmiştir.

Bununla birlikte, işverenlerin daimi süreli sözleşmeler bakımından en büyük endişelerinden biri olan işten çıkarma usullerinde de değişikliğe gidilmiştir. Yeni uygulama çerçevesinde, daha önce tek başına işten çıkarma için yeterli görülmeyen sebepler, kümülatif olarak haklı fesih için gerekçe oluşturabilecektir.

İşten çıkarma durumunda uygulanan geçiş ücreti de ilk iş gününden itibaren hak edilmiş sayılacaktır. Öte yandan, üst üste imzalanan geçici sözleşmeler için geçerli olan 2 yılda en fazla 3 geçici sözleşme kuralı yerini 3 yılda en fazla 3 geçici sözleşmeye bırakmıştır. Benzer şekilde, özellikle ilköğretim ve özel eğitimde hastalık raporu alan asıl öğretmenin yerine çalışan geçici öğretmenler (nöbetçi veya yedek öğretmen), toplu sözleşmede yer almasa bile belirli sürelerin ardından daimi sözleşme imzalamış gibi kabul edileceklerdir. Aynı şekilde çağrı üzerine

çalışanların da hakları iyileştirilmiş, işverenlerin en az 4 gün öncesinden gerekli çağrılar yapmaları ve 12 ayın ardından daimi süreli sözleşme verilmesi zorunlu hale getirilmiştir.

Yukarıda da ifade edildiği üzere, söz konusu yasal değişikliklerle esnek çalışma modellerinin özellikle işçiler bakımından neden olduğu güvencesizliğin bir nebze giderilmesi beklenmektedir. Diğer taraftan Hollanda işgücü piyasasında oldukça büyük bir etkisi olan özel istihdam bürolarının hâkimiyetinin de en azından daha küçük ölçekli özel istihdam büroları bakımından azalması beklenmektedir.

Uygulamalı Eğitim ve Özel Ortaöğretim Programlarından (VSO) Gelen Öğrenciler için İstihdam Rehberliği

2020 yılı ile birlikte, uygulamalı eğitim veya özel ortaöğretim programlarından (VSO) gelen gençleri ilk işlerine yönlendirmek için yeni bir takip planı uygulanacaktır. Söz konusu plan için Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı bütçesinde 8,5 milyon Avroluk bir kaynak ayrılmıştır. Uygulamalı eğitim, mesleki ortaöğretimin ağır geldiği öğrenciler için uygulanan bir programdır. VSO ise öğrenme sorunu veya engeli olan öğrencilere yöneliktir.

Girişimcilere Yönelik Destekler

Mali zorluk yaşayan ve Serbest Meslek Sahiplerine Destek Sağlanması Hakkındaki Kararnameden (Bbz) yararlanmak isteyen girişimciler için geçerli olan şartlar, hem yararlanıcılar hem de söz konusu uygulamaları yürüten belediyeler bakımından basitleştirilmiştir.

Doğum İzinleri

1 Temmuz 2020'den itibaren ebeveynler, bebeğin doğumundan sonraki ilk altı aylık süre içerisinde beş haftalık fazladan doğum izni alabileceklerdir. Bu süre zarfında, İşçi Sigortaları Kurumu (UWV) tarafından günlük ücretlerinin en fazla %70'i kadar bir yardım alma hakkına da sahip olacaklardır.

İşverenler için 'Çalışılamaz Hava' Yönetmeliği

1 Ocak 2020'den itibaren "Çalışılamaz Hava" Yönetmeliği (Regeling Onverkbaar Weer in Werking) yeniden yürürlüğe girecektir. Söz konusu Yönetmelik, istisnai hava şartlarında (örneğin don, kar ve aşırı yağış) ve benzer koşullarda uygulanan ve işverenlerin, belirli sayıda bekleme gününün doldurulmasının ardından, maaş ödeme yükümlülüğünden muaf tutulmasını mümkün kılmaktadır. Yapılan değişiklikler neticesinde, her yıl çalışmanın mümkün olmadığı don, karla karışık yağmur ve aşırı kar yağışı durumlarında 2 gün, aşırı yağmur durumunda ise 19 günün ardından, işverenlerin UWV'ye başvurarak işsizlik sigortasının devreye girmesini isteme hakkı olacaktır.

Çalışma Hayatını Düzenleme Komitesi'nin Raporu ve Bakan Koolmees'in Görüşleri

Eski siyasetçi (CDA) ve Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı bürokrati olan Hans Bortslap başkanlığındaki (Hükümet Politikaları için Bilim Konseyi'ne bağlı – WRR) Çalışma Hayatını Düzenleme Komitesi tarafından hazırlanan “Nasıl bir ülkede çalışmak istiyoruz?” başlıklı rapor 23 Ocak 2020 tarihinde tamamlanmış ve Sosyal İşler ve İstihdam Bakanı Wouter Koolmees ile paylaşılmıştır.

Bahse konu raporda Hollanda'da çalışma hayatını düzenleyen kuralların 2020 yılının şartlarını karşılamakta yetersiz kaldığı ifade edilmiş ve bu durumun Hollanda'nın ekonomik performansını olumsuz etkilediğine yer verilmiştir. Çalışan kesimin, sosyal güvenliği tehdit edecek şekilde güvencesiz ve düşük nitelikli işlere mecbur bırakıldığı da ayrıca vurgulanmıştır. Bu durumun düzeltilmesi için Hollanda'nın kısa sürede iş kanunu, sosyal güvenlik ve vergi rejimi ile kişisel gelişim konularını düzenleyen kuralları ve uygulamaları değiştirmesi tavsiye edilmiştir. Bu çerçevede yürütülecek çalışmalar için hız, açıklık, dayanıklılık ve karşılıklılık olmak üzere dört ilkenin belirleyici olduğuna yer verilen raporda beş tavsiyeye yer verilmiştir:

- 1- İşyerlerinde dâhili çevikliği artırın, harici esnekliğin önüne geçin (işverenlerin işten çıkarma prosedürleri ve hastalık durumunda iki yıl boyunca çalışanlarına maaş ödeme gibi elini ağırlaştıran yükümlülüklerini hafifletin; bununla birlikte esnek çalışma modellerini teşvik etmekten vazgeçin),
- 2- Farklı sözleşme tipleri için daha açık ve anlaşılır bir sistem geliştirin,
- 3- Tüm işçilerin kendilerini geliştirmelerini ve sürekli olarak öğrenmeye devam etmelerini mümkün kılın,
- 4- Tüm işçiler için eşit bir vergi düzeni ve temel gelir güvencesi sağlayın,
- 5- Kapsayıcı bir aktif işgücü politikası benimseyin.

Bakan Koolmees de rapor hakkında yapmış olduğu açıklamada, Komitenin bulgularına katıldığını dile getirmiş ve raporda sunulan tavsiyelerin Hükümet politikaları ile uyumlu olduğunu savunmuştur.

Gençlerin Politika Belirleme Süreçlerine Yapısal Olarak Katılımı

SER Gençlik Platformu tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre Hollanda’da gençlerin eğitime erişilebilirlik, işgücü piyasasına giriş, uygun fiyatlı konut bulma ve aile kurma gibi konularda önemli sorunlar yaşadığı ortaya çıkmıştır. Öte yandan, Hollanda Hükümeti SER Gençlik Platformu’nun bulgularına hak verdiğini ve söz konusu çalışmanın sonuçlarını kabul ettiğini açıklamıştır. Bu nedenle Hollanda Hükümeti, SER Gençlik Platformu’nun önerisi üzerine mevzuat ve yönetmeliklerin geliştirilmesinde bir “nesil testi” başlatmaya karar vermiştir. Bu kararın amacı, hükümet tarafından belirlenen politikaların farklı nesiller üzerindeki etkilerinin araştırılması ve söz konusu araştırmaların bulgularının politika üretme süreçlerine dâhil edilmesi olarak belirlenmiştir.

SER (De Sociaal-Economische Raad – Sosyal ve Ekonomik Konsey):

Hollanda’da sosyal ve ekonomik alanlarda Hükümet ve Parlamento açısından en önde gelen danışma kurumudur. Girişimcileri, çalışanları ve bağımsız üyeleri bünyesinde barındıran SER güçlü ve sürdürülebilir bir ekonominin oluşturulması, mümkün olduğunca fazla sayıda insanın çalışma hayatına dahil olmasını ve adil bir gelir dağılımını ana hedefleri olarak belirlemiştir. Kanunla kurulmuş bir kurum olsa da bağımsız bir statüye sahip olan SER’in bütçesi Genel İşsizlik Fonu tarafından dolaylı olarak finanse edilmektedir.

Engellilerin İstihdamı

Hollanda Temsilciler Meclisi, SZW Devlet Sekreteri Tamara van Ark’ın önerisiyle Hollanda genelinde engelli istihdamını artırmayı hedefleyen “Breed Offensief - *Geniş Gündem/Taarruz*” adlı yasaı 13.02.2020 tarihinde kabul etmiştir.

Söz konusu yasanın başlıca gerekçeleri arasında Hollanda’da yaşayan engellilerin yaklaşık yarısının işsiz olması, öte yandan işverenlerin sadece onda birinin engelli çalışan istihdam ediyor olması yer almaktadır.

Kabul edilen yasanın, mesleki engeli/maluliyeti olan kişiler için işgücü piyasası fırsatlarını artırmaya yönelik geniş bir gündeme sahip olduğu savunulmaktadır:

- İşverenlerin engelli kişileri istihdam etmelerinin kolaylaştırılması,
- Mesleki engeli olan kişilerin daha uzun süre çalışmalarının sağlanması,
- Mesleki engeli olan kişiler için çalışmanın daha çekici hale getirilmesi,
- İşverenlerin ve iş arayanların eşleştirilmesi.

Bu çerçevede;

- İşverenler için çalışan maliyetlerine yönelik sübvansiyonlardan yararlanmanın kolaylaştırılması,
- Çalışanlar için kişiye özel desteklerin oluşturulması,
- İşverenlerin yararlanabilecekleri yeniden entegrasyon desteklerinin daha açık hale getirilmesi,
- Elde edilen gelirlerin çalışanların yararlanmakta olduğu ödeneklerden düşülmesinin önüne geçilmesi,
- İşverenler için çalışanların hastalık raporu alması durumunda yükümlülüklerinin basitleştirilmesi,

- Mesleki engeli olan gençlerin işe başvurma zorunluluklarına bazı durumlarda istisna getirilmesi
gibi uygulamalar hayata geçirilecektir.

Hollanda Hükümeti, engellilerin iş bulmalarına yardımcı olmak için ayırmış olduğu bütçeyi de 2020-2021 için 53 milyon Avro artırmış, sosyal yardımlarla ilgili yeni düzenlemeler için 40 milyon Avro'luk ilave kaynak sağlamıştır.

İşverenler için Kültürel Çeşitlilik Barometresi

14 Mayıs 2020 tarihinde SZW Bakanı Koolmees tarafından Hollanda Temsilciler Meclisi'ne yapılan bildirimde göre 1 Temmuz 2020 gününden itibaren 250'den fazla çalışan istihdam eden işverenler, kuruluşlarının kültürel çeşitliliği hakkında fikir edinmek için Kültürel Çeşitlilik Barometresini kullanabileceklerdir. Bu çerçevede, işverenler CBS'den istihdam etmekte oldukları işgücünün anonimleştirilmiş bir sürümünün görüntülemesini isteyebileceklerdir. Söz konusu uygulama ile kültürel çeşitlilik hakkında istatistikler alabilecek olan işverenler, gerçeklere dayalı bir çeşitlilik politikası izleyebilme imkânına sahip olacaklardır.

Hollanda işgücü piyasasında, Batı kökenli olmayan göçmen gruba mensup Hollandalılar, diğer adaylarla benzer niteliklere sahip olsalar dahi işe alma süreçlerinde geride kalmaktadır. Kültürel Çeşitlilik Barometresi, bir kuruluş içinde (Batı harici) göçmen geçmişi olan çalışanların oranı hakkında bilgiler verecek, ayrıca kıdem ve hizmet yılı gibi, personel yönetiminin zaten bilinen alt gruplarına dair bilgileri içermeye devam edecektir.

16 Yaşından Küçüklerin Yemek Teslimatında Çalışmasına Yönelik Yasak

SZW Devlet Sekreteri Tamara van Ark tarafından Temsilciler Meclisi'ne yapılan bilgilendirmede 1 Temmuz 2020 tarihinden itibaren 16 yaşından küçüklerin yemek teslimatında çalışmalarının (restoran kuryeliği yapmalarının) yasaklandığı ifade edilmiştir. Söz konusu karar, SZW Teftiş Kurulu ile Temsilciler Meclisi'nin güvenlik risklerini gerekçe göstererek bu yönde talepte bulunması üzerine alınmıştır. Özellikle trafiğin yoğun olduğu saatlerde yüksek zaman baskısı ile çalışmanın, 16 yaşından küçükler için büyük bir risk yarattığı kanaatine varılmıştır.

Engelli İstihdam Hedeflerine Yönelik Anlaşmanın Ara Sonuçları

SZW Devlet Sekreteri van Ark tarafından Temsilciler Meclisi'ne Engelli İstihdamına Yönelik Anlaşma'nın uygulama sonuçlarına dair yapılan bilgilendirmede, işverenler yüksek işbirliği sayesinde 2019 yılında mesleki engeli olan kişiler için 61.615 ek iş yaratıldığına, bu sayının belirlenen hedeften 6.615 daha fazla olduğuna yer verilmiştir.

Söz konusu hedefin üzerine çıkılmasında asıl katkıyı özel sektör ve işverenler sağlamıştır. Zira özel sektör belirlenen 40.000 hedefinin üzerine çıkarak 51.829 ek iş imkânı oluşturmayı

başarmıştır. Bununla birlikte kamu sektörü 9.786 ek istihdam sayısı ile 15.000 olarak belirlenmiş olan hedefin bir hayli gerisinde kalmıştır.

Hollanda Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı (SZW) Devlet Sekreterliğinde Değişiklik

23 Mart 2020 tarihinden bu yana istifa eden Bruno Bruins'den (VVD) boşalan (Sağlık, Refah ve Spor Bakanlığı altındaki) Tıbbi Bakım ve Spor Bakanlığı görevini yürütmekte olan Martin van Rijn yerine, 9 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Devlet Sekreteri Tamara van Ark atanmıştır. Bununla birlikte, Hollanda Hükümeti tarafından yapılan bilgilendirmede, Kral Willem-Alexander tarafından SZW Devlet Sekreterliği görevine Bastiaan van't Wout (VVD)'un atanmasının uygun görüldüğü açıklanmıştır.

Hollanda'da Görevlendirilen İşçilerin İstihdam Koşullarına Yönelik Değişiklikler

30 Temmuz 2020 tarihinden itibaren, Hollanda'da görevlendirilen yabancı çalışanlar ile Hollandalı çalışanların istihdam koşulları arasındaki farklar azaltılacaktır. Bu amaçla, İşçi Görevlendirmeleri Hakkındaki Direktifte değişiklikler yapılmış ve bu kapsamda Avrupa Birliği ülkelerinden Hollanda'da görevlendirilen çalışanlar için ilave şartlar belirlenmiş ve işverenlerin yükümlülükleri artırılmıştır.

Yeni mevzuata göre, geçici olarak Hollanda'da görevlendirilen işçiler için, Hollanda'da geçerli istihdam koşullarının neredeyse tamamının ilk iş günlerinden itibaren sağlanması gerekecektir. Bununla birlikte, 12 aydan daha uzun süreli istihdam edilmeleri halinde söz konusu farklılıklar daha da azaltılacak ve Hollanda işgücü piyasasının tamamı için geçerli olan Hollanda İş Kanunu ve toplu sözleşme hükümlerinden de yararlanabileceklerdir. 12 aylık bu sürenin, işverenlerin bildirimi ile 18 aya kadar uzatılması da mümkündür.

Yapılan değişikliklerle, Hollanda'da yerine getirilmesi zorunlu tutulan istihdam koşulları arasında yer alan asgari ücret, tatil ve izin günleri, çalışma ve dinlenme süreleri ile toplu sözleşme hükümleri gibi hususlara barınma şartları ve gider ödenekleri de eklenmiştir. AB, Avrupa Ekonomik Alanı ve İsviçre'den geçici olarak Hollanda'ya gönderilen çalışanların hakları, 1996 tarihli İşçi Görevlendirilmesi Hakkında Avrupa Direktifi ile düzenlenmiştir. 2018 yılında Hollanda'nın yoğun girişimleri ile söz konusu Avrupa Direktifinde de bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu bağlamda Hollanda Hükümeti, aynı işyerinde aynı işleri yapan çalışanlara eşit ücret ödenmesine özel olarak önem verdiğini açıklamıştır.

Devler Sekreteri van't Wout Tarafından Başlatılan Çalışanların Artan Fiziksel Rahatsızlıklarına Yönelik Kampanya

TNO (Hollanda Uygulamalı Bilimler Araştırma Örgütü) tarafından yayınlanan verilere göre çalışanların neredeyse yarısı işleri nedeniyle fiziksel rahatsızlıklardan şikayetçi durumdadır. Söz konusu şikayetlere bağlı olarak yılda yaklaşık 7 milyon günlük işgücü kaybı ortaya çıkmakta, sağlık bakım masrafları dikkate alınmadığında dahi işverenler için yaklaşık 1,5 milyar Avroluk bir zarar oluşmaktadır. 28 Ekim 2020 günü SZW Devlet Sekreteri Bas van 't Wout tarafından başlatılan (TOP adlı) kampanya fiziksel rahatsızlıkların önlenmesi amacıyla alınabilecek teknik, organizasyonel ve kişisel tedbirlere odaklanmaktadır. SZW Devlet Sekreteri yapmış olduğu açıklamada “Binlerce Hollandalı işleri nedeniyle vücutlarında acı hissediyor. Bu, özellikle inşaat, sanayi, sağlık, tarım ve bahçecilik, nakliye ve depolama alanlarında büyük bir sorundur. Korona krizi de özel olarak işçilerin üzerinde yükü artırmıştır. Yalnızca bakım sektöründe ve ev hizmetlerinde çalışanların durumunu düşünmeniz bile yeterli. Duruş bozuklukları ve gerekenden az fiziksel aktivite oldukça yaygın. Dolayısıyla, fiziksel olarak aşırı yük altında kalanlar veya hareketsiz kalma durumunda çalışanlar açısından harekete geçmemiz gerekiyor.” ifadelerini kullanmıştır.

Devlet Sekreteri Van't Wout'un öncülüğünde başlatılan kampanya ilk olarak sağlık ve güvenlik uzmanlarının çalıştığı (dijital) firmalar, sektör kuruluşları ile fiziksel olarak aşırı yükün yaygın olduğu sektörlerdeki işverenler ve çalışanları ele alacaktır. Kampanya çerçevesinde hazırlanan “TOP Stratejisi” fiziksel zorlanmanın önlenmesi için teknik, organizasyonel ve kişisel tedbirlerin tanımlanmasına odaklanmaktadır. Başlangıç olarak, fiziksel zorlanmaların üstesinden gelinebilmesi için makine ve yardımcı düzeneklerin kullanımı konularını ele alan kampanya kapsamında işlerin çeşitlendirilmesi gibi organizasyonel tedbirler de önerilmektedir.

Bahse konu kampanya, iş yerinde fiziksel stresin azaltılması konusunda AB çapında yürütülen çalışmaların bir parçası olarak oluşturulmuştur ve Hollanda'da bu kapsamdaki uygulamaların sorumluluğu Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı'na (SZW) bırakılmıştır.

TNO (Nederlandse Organisatie voor teogepast-natuurwetenschappelijk

onderzoek): Hollanda toplumunun refahının ve firmalarının rekabetçiliğinin desteklenmesi amacıyla bilgi ve insanlık arasındaki bağlantıyı güçlendirmek ve inovasyonu teşvik etmek misyonu çerçevesinde toplumsal konularda araştırmalar yürüten bağımsız bir örgüttür. 1932 yılında kurulan ve Shin-Yokohama (Japonya), Toronto (Kanada), Brüksel (Belçika), Doha (Katar), Singapur ve (Oranjestad) Aruba'da uluslararası ofisleri de bulunan TNO aşağıdaki 9 alanda çalışmalarını yoğunlaştırmıştır:

- İnşaat, altyapı ve denizcilik,
- Döngüsel ekonomi ve çevre,
- Savunma ve güvenlik,
- Enerji,
- Sağlıklı yaşam,
- Endüstri,
- Bilgi ve iletişim teknolojileri,
- Stratejik analiz ve politikalar,
- Trafik ve ulaşım.

8.2.2. Sayısal Veriler

8.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları* (bin kişi)

2020 yılı geneli itibarıyla

1. Çeyrek	Toplam	Erkekler	Kadınlar
Hollanda Geneli	8.951	4.752	4.199
Göçmen Kökenli	2.004	1.050	954
Türkiye Kökenli	198	116	83

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

**15-75 yaş arası, cinsiyet, Hollanda geneli, göçmen kökenliler ve Türkiye kökenliler – toplam çalışan sayısına işçiler, kendi nam ve hesabına çalışanlar, işverenler ile aile işlerinde çalışanlar dâhildir ve haftalık çalışma süreleri dikkate alınmamaktadır.*

8.2.2.2. Çalışan Türkiye Kökenlilerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2020 yılı geneli itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek (bin kişi)	Kadın (bin kişi)	Toplam (bin kişi)
15-25	14	17	32
25-35	30	21	51
35-45	32	26	58
45-55	28	15	43
55-65	11	3	14
65-75	<1	<1	<1
Toplam	116	83	198

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

Hollanda’da işkollarına göre çalışan sayısına dair istatistikler bakımından, çalışanların kökenlerini dikkate alan bir veri bulunmamaktadır. Aşağıda yer verilen istatistikler Hollanda genelinde **ücretli olarak istihdam edilen** kişilerin tamamını kapsamaktadır.

2019 yılının Aralık ayı itibarıyla

İşkolu (SIC 2008)	Ücretli çalışan sayısı (bin kişi)
A-U: Tüm ekonomik faaliyetler	8.560,5
A: Tarım, ormancılık ve balıkçılık	103,1
B: Madencilik ve taş ocakları	8,4
B-E: Sanayi (inşaat hariç) ve enerji	847,1
C: İmalat	775,0
D: Enerji tedariki	28,0
E: Su tedariki ve atık yönetimi	35,6
F: İnşaat	332,8
G-I: Ticaret, nakliye, otel ve yiyecek hizmetleri	2.252,9
G: Toptan ve perakende satış	1.422,3
H: Nakliye ve depolama	395,1
I: Konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri	435,6
J: Bilgi ve iletişim	285,6
K Finans kurumları	269,0
L: Gayrimenkul alım-satım ve kiralama	68,7
M-N: Ticari hizmetler	1.630,2
M: Uzmanlık gerektiren diğer ticari hizmetler	535,8
N: Kiralama ve diğer ticari destek hizmetleri	1.094,4
O-Q: Kamu sektörü ve bakım hizmetleri	2.493,5
O: Kamu yönetimi ve hizmetleri	531,4
P: Eğitim	540,8
Q: Sağlık ve sosyal hizmetler	1.421,3
R-U: Kültür, eğlence ve diğer hizmetler	277,6
R: Kültür, spor ve eğlence	141,9
S: Diğer hizmetler	135,6

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

Hollanda'daki Türk Kökenlilere İlişkin İşgücü İstatistikleri

2020 yılı itibarıyla

İstihdam Durumu	Toplam (bin kişi)	Erkekler (bin kişi)	Kadınlar (bin kişi)
15-75 yaş arası toplam nüfus	319	164	156
İşgücü	211	124	87
Çalışan nüfus	198	116	83
İşçi	162	87	74
<i>Daimî süreli iş akdi</i>	<i>109</i>	<i>59</i>	<i>49</i>
<i>Esnek istihdam</i>	<i>53</i>	<i>28</i>	<i>25</i>
Bağımsız çalışanlar	36	28	8
<i>İşveren olmadan bağımsız çalışanlar</i>	<i>25</i>	<i>19</i>	<i>6</i>
<i>İşveren olarak bağımsız çalışanlar</i>	<i>10</i>	<i>8</i>	<i>2</i>
<i>Aile işlerinde çalışanlar</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
Yarı-zamanlı çalışanlar	83	29	54
Tam-zamanlı çalışanlar	115	86	29
İşsizler	13	8	5
İşsizlik oranı (%)	6,1	6,7	5,4
İşgücüne dahil olmayan nüfus	108	40	68
İşgücüne katılım (%)	% 66,2	% 75,8	% 56,2

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türk Kökenlilerle İlgili Bilgiler

2020 yılı itibarıyla

	Toplam (bin kişi)	Erkek (bin kişi)	Kadın (bin kişi)
Aile işlerinde çalışan sayısı	1	1	1
İşveren olarak bağımsız çalışan sayısı	10	8	2
İşveren olmadan bağımsız çalışan sayısı	25	19	6
Toplam bağımsız çalışan sayısı	36	28	8

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.2.2.5. İşkoluna Göre Hollanda Genelinde Ortalama Ücretler

2020 yılı itibarıyla (*)

İşkolu (SIC 2008)	Yıllık Ortalama Ücret (€)(**)	Saatlik Ortalama Ücret (€)(***)
A-U: Tüm ekonomik faaliyetler	49.000	29,7
A: Tarım, ormancılık ve balıkçılık	35.000	19,3
B: Madencilik ve taş ocakları	88.200	49,4
B-E: Sanayi (inşaat hariç) ve enerji	52.500	31,0
C: İmalat	51.600	30,6
D: Enerji tedariki	69.000	40,0
E: Su tedariki ve atık yönetimi	50.300	27,1
F: İnşaat	50.000	29,5
G-I: Ticaret, nakliye, otel ve yiyecek hizmetleri	41.300	25,2
G: Toptan ve perakende satış	41.500	24,9
H: Nakliye ve depolama	49.000	28,1
I: Konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri	29.100	21,2
J: Bilgi ve iletişim	65.600	37,4
K Finans kurumları	77.000	45,2
L: Gayrimenkul alım-satım ve kiralama	56.300	33,7
M-N: Ticari hizmetler	47.000	27,1
M: Uzmanlık gerektiren diğer ticari hizmetler	65.600	37,4
N: Kiralama ve diğer ticari destek hizmetleri	34.100	19,8
O-Q: Kamu sektörü ve bakım hizmetleri	50.800	32,7
O: Kamu yönetimi ve hizmetleri	56.500	34,5
P: Eğitim	53.300	34,5
Q: Sağlık ve sosyal hizmetler	47.000	31,1
R-U: Kültür, eğlence ve diğer hizmetler	43.900	27,9
R: Kültür, spor ve eğlence	43.400	29,8
S: Diğer hizmetler	44.900	27,2
T: Hane halkı faaliyetleri	41.300	24,5

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

(*) CBS tarafından bu konu hakkında yayımlanan istatistikler henüz resmi olarak kesinleşmemiştir ve zamanla güncellenmektedir.

(**) Tam zamanlı eşdeğer yıllık ortalama ücret

(***) Çalışılan saat başına ortalama ücret

01/07/2020-31/12/2020 tarihleri arasında Hollanda’da uygulanana olan brüt aylık, haftalık ve günlük asgari ücretler (Avro)

Yaş	Aylık	Haftalık	Günlük
21 ve üstü	1.680,00	387,70	77,54
20	1.344,00	310,15	62,03
19	1.008,00	232,60	46,52
18	840,00	193,85	38,77
17	663,60	153,15	30,63
16	579,60	133,75	26,75
15	504,00	116,30	23,26

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

01.01.2020-30.06.2020 tarihleri arasında Hollanda’da uygulanan olan brüt aylık, haftalık ve günlük asgari ücretler (Avro)

Yaş	Aylık	Haftalık	Günlük
21 ve üstü	1.653,60	381,60	76,32
20	1.322,90	305,30	61,06
19	992,15	228,95	45,79
18	826,80	190,80	38,16
17	653,15	150,75	30,15
16	570,50	131,65	26,33
15	496,10	114,50	22,90

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

2020 yılında Hollanda’da toplam 9 iş uyuşmazlığı yaşanmış olup bunlardan toplam 105.300 işçi etkilenmiş, toplamda da 211.000 günlük iş kaybı yaşanmıştır. Son beş yılda Hollanda’da sendikalı işçi sayılarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Yıllar	Toplam Üye	Erkekler	Kadınlar
2014	1.762.000	1.127.000	635.000
2015	1.734.400	1.094.300	640.100
2016	1.717.400	1.071.300	646.100
2017	1.702.700	1.048.600	654.100
2018	Veri yok	Veri yok	Veri Yok
2019	1.601.500	983.500	617.900

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları (15-75 yaş, bin kişi)**2020 yılı itibarıyla**

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Hollanda Geneli	184	3,7	173	4,0	357	3,8
Göçmen Kökenli	70	6,2	71	6,9	141	6,6
Türk Kökenli	8	6,7	5	5,4	13	6,1

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl**8.2.2.8. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı****2020 yılı itibarıyla**

Yaş Grubu	Erkek (bin kişi)	Kadın (bin kişi)	Toplam (bin kişi)
15-25	3 (%17,4)	2 (%10,1)	5 (%13,5)
25-45	4 (%5,4)	2 (%3,9)	5 (%4,8)
45-75	2 (%4,2)	1 (%4,2)	3 (%4,2)
15-75	8 (%6,7)	5 (%5,4)	13 (%6,1)

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.3. SOSYAL GÜVENLİK

8.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

1 Ocak 2020 itibarıyla hayata geçen değişiklikler ve yeni uygulamalar

Çocuk bütçesi

2020 yılında çocuklu ailelerin çocuk bütçesi kapsamındaki destekleri artırılmıştır. Hollanda Hükümeti bu kapsamda yaklaşık 500 milyon Avroluk ilave bir kaynak ayırmıştır. Bu çerçevede, 2021’de yaklaşık 320.000 ailenin ortalama 1.000 Avro daha fazla destek alması beklenmektedir. Ayrıca, geçtiğimiz yıllarda söz konusu uygulamadan yararlanmayan yaklaşık 300.000 ailenin de çocuk bütçesine hak kazanması mümkün hale gelecek ve bu kapsamda ortalama olarak yılda yaklaşık 600 Avroluk bir destekten yararlanabileceklerdir.

Sosyal Yardımlarda Yapılan Sahtecilik Karşısında Daha Sert Bir Tutum Benimsenmesi

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Devlet Sekreteri Tamara van Ark’ın girişimleri ile sosyal güvenlik ve yardımlarla ilgili sahtecilik yapan ve bu sebeple kesilen cezaları veya yapılması gereken geri ödemeleri yapmadıkları için borçlu durumda bulunan kişilerin sosyal yardımlara erişimi kısıtlanmıştır. Sahtecilik yaptığı tespit edilen kişilere uygulanan cezalar ve bu kapsamda ortaya çıkan borçlar, söz konusu kişilerin gelir durumlarının değerlendirilmesinde dikkate alındığından, Katılım Yasası uyarınca Belediyeler ve Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu (SVB) bu kişilere tekrardan yardım sağlamaktaydı. Tamara van Ark konuya ilişkin olarak yapmış olduğu açıklamada sahtecilik yapan kişilere sağlanan bir avantajı ortadan kaldırdıklarını ifade etmiş ve tekrardan yardım bağlanabilmesi için ilgili kişilerin örneğin ikinci evlerini derhal satarak borçlarını ödemeleri gerektiğine dikkat çekmiştir. Bahse konu işlemlerin uzun sürmesi halinde, Belediyelerin sosyal yardımı ihtiyaç sahiplerine kredi statüsünde sunmaları da mümkün hale getirilmiştir.

Hollanda’da Çocuk Bakım Hizmetleri

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı tarafından yaptırılan bir araştırmaya göre Hollanda’da çocuk bakım hizmetlerinin iyi durumda olduğu, çocuk bakım hizmeti sunan kuruluşların son yıllarda hizmet kalitelerini artırdığı ve profesyonelleştikleri ve söz konusu hizmetler bakımından Hollanda’nın artık Danimarka ve Finlandiya gibi bu alanda öncü kabul edilen ülkelerle rekabet edebilecek duruma geldiği ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda, Utrecht Üniversitesi ve Sardes Araştırma Kurumu, her yıl dört alanda çocuk bakım hizmetlerinin kalitesini ölçmektedir: kreşler, bebek bakımı, okul dışı bakım ve misafir ebeveyn bakımı. Araştırmada özellikle son üç yıla (2017-2019) odaklanılmış, ayrıca son yirmi beş yılda çocuk bakımının kalitesine ilişkin incelemeler ve uluslararası karşılaştırmalar yapılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre çocuk bakım hizmetlerinin kalitesi, son yıllarda sağlanan ilerlemenin temel olarak grup atmosferi ve pedagojik personelin duyarlılığı gibi duygusal niteliklerdeki iyileşmeden kaynaklanmaktadır. Araştırmacılar, uluslararası alanda da Hollanda'nın en üst sıralarda yer aldığını ifade etmektedir. Zira, Hollanda'da çocuk bakım hizmetlerinin kalitesi, bu konuda dünyanın en başarılı ülkeleri olarak kabul edilen Danimarka, Finlandiya, Norveç, İngiltere ve Avustralya gibi ülkelerle dahi kıyaslanabilecek durumda olup ülkelerden daha yüksek bir seviyeye dahi ulaşmıştır.

Yeni bir Emeklilik Sistemi İçin Paydaşlar Arasındaki Görüşmelere İlişkin Gelişmeler

4 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla Hollanda Hükümeti ve sosyal paydaşlar arasında yeni bir emeklilik sistemi oluşturulması yönünde yürütülen görüşmelerde anlaşma sağlandığı açıklanmıştır.

Üzerinde mutabık kalınan anlaşmanın son haline göre yeni sistemin daha şeffaf olması hedeflenmektedir. Bu bağlamda, çalışanların ve emeklilerin, birikimleri hakkında daha net bilgi edinmeleri mümkün hale getirilecektir. Böylece, sigortalılar yönünden daha gerçekçi beklentilerin oluşması sağlanacak ve satın alma gücünün daha iyi olduğu bir emeklilik gelirin sağlanması için uzun dönemli planlar yapılabilecektir. Mevcut sistem çerçevesinde aktüeryal faiz ve fonlama oranları dikkate alınarak yapılan hesaplamalarda yumuşama sağlanarak, emeklilik aylığı ve ödeneklerine ekonominin mevcut şartlarındaki iyileşmenin daha hızlı şekilde yansıtılabilmesi mümkün hale getirilecektir.

Aylıkların Endekslenmesi Yaklaşımı

Üzerinde anlaşmaya varılan yeni emeklilik sisteminde, ekonomideki olumlu gelişmelerin, emekli aylıkları ve ödeneklerinde daha erken hissedilmesi de sağlanacaktır. Bununla birlikte, ekonomik daralmanın olumsuz etkilerinin ise mümkün olduğunca daha az hissedilmesi için özel düzenlemeler yapılacaktır. Buna göre, olumsuz gelişmelerden, halen çalışarak birikim yapma ihtimali olan genç nesillere kıyasla yaşlı nesillerin daha az etkilenmesi sağlanacaktır. Benzer şekilde, ekonomik daralma yaşanan yılların etkilerinin zamana yayılması mümkün hale getirilecek ve böylece ekonomik büyüme yaşanan yıllar tarafından dengelenmesine çalışılacaktır. Dahası, emeklilik yatırımlarına yönelik mali varlıklara ek olarak, emeklilik fonları, kolektif dayanışma rezervleri oluşturacaklardır. Böylece, risklerin daha geniş kesimlerce paylaşılması mümkün olacak, emekli aylıklarının hayat boyu ödenmesi güvence altına alınacaktır.

Geçiş Dönemi

Yeni sistemin kurallarının, hâlihazırdaki tüm emeklilik birikimleri için geçerli olmasına da karar verilmiştir. Geçiş döneminin daha adil olabilmesi adına farklı gruplara yönelik yürütülen incelemeler ise halen devam etmektedir. Her halükarda, katılımcılar, yeni sistem öncesi ve sonrası beklenen emekli aylıklarının miktarları hakkında bilgilendirilecekler ve herhangi bir dezavantajın söz konusu olduğunun anlaşılması halinde katılımcıların zararları tazmin

edilecektir. Öte yandan, tüm emeklilik fonlarının en geç 1 Ocak 2026 tarihine kadar yeni sisteme geçişi tamamlamaları gerekmektedir.

Emeklilik Paketleri

Üzerinde anlaşmaya varılan yeni sistemde, katılımcıların işverenleri aracılığıyla yapmış oldukları birikimlere ilişkin düzenlemelerin yanında, yaşlılık aylıklarının Hollanda genelinde iyileştirilebilmesi adına bir dizi başka değişiklik de hayata geçirilecektir.

Örneğin, (devlet – AOW) emeklilik yaşının nasıl artırılacağı hususu da ele alınmış ve 2020 ile 2021 yıllarında herhangi bir değişiklik yapılmamasına karar verilmiştir (66 yaş ve 4 ay). Bu yıllardan sonra, AOW aylıklarının bağlanma yaşı her yıl için 3 ay artırılacak ve 2024 yılı itibarıyla 67 yaşa çıkarılacaktır. 2025 yılından itibaren, ortalama yaşam beklentisinde sağlanan 1 yıllık uzamaya karşılık emekli olma yaşı 8 ay artacaktır. Dolayısıyla, emeklilik yaşının ortalama yaşam beklentisindeki artışa endekslenerek artırılması yönündeki uygulama devam edecek ancak bu artışın etkileri daha dengeli bir şekilde yansıtılmış olacaktır.

Ayrıca, geride kalan aylıkları ile birikim yapmamış çalışanların durumları da anlaşmada ele alınmıştır. Bu çerçevede, Hollanda Hükümeti'nin, istihdam edilebilirliğin sürdürülebilir hale getirilmesi ve erken emeklilik konularında kişilerin durumlarına özel çözümlerin desteklenebilmesi adına 2020 yılında ayırmış olduğu 800 milyon Avro dolayındaki kaynak, 200 milyon Avro artırılarak 1 milyar Avroya çıkarılmıştır.

SZW'nin 2021 Yılı Bütçesi

19 Kasım 2020 günü Hollanda Temsilciler Meclisi'nde yapılan Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı'nın (SZW) bütçe görüşmelerinde SZW Bakanı Wouter Koolmees ve Devlet Sekreteri Bas van 't Wout yaklaşık 95 milyar Avro tutarında bir bütçe talep etmiştir. Hollanda genel seçimleri öncesindeki son olan bütçe için istenen tutar Hollanda tarihi bakımından bir rekor manasına da gelmektedir.

SZW işgücü ve finansal kaynaklarını pandemi ile mücadele tedbirlerine yönlendirmiştir. Toplum sağlığının korunması bu süreçte en önemli konu haline gelse de işlerin korunması da öncelikli bir konu olarak önemini hissettirmektedir. Bu çerçevede Hollanda Hükümeti, yeni iş imkânlarının oluşturulması, işlerin korunması için mesleki (yeniden) eğitim ve kariyer gelişimi, genç işsizliğin azaltılması ile yoksulluk ve borçla mücadele edilmesi için 1,4 milyar Avroluk yatırım yapma kararı almıştır.

Gençler arasında yaygın olan kısa vadeli işsizlik bir şekilde azaltılmış olsa da uzun dönemli işsizlik hala önemli bir sorun olarak etkisini hissettirmektedir. Bu sorunun çözümü için de bütçede ek kaynaklar öngörülmüştür. Ayrılan kaynakların özel olarak bölgesel girişimler ve eğitimden erken ayrıldıkları için hassas durumda bulunan gençlere yönelik faaliyetlere ayrılacağı açıklanmıştır.

SZW bütçesi kapsamında ek sosyal pakette, hâlihazırda sosyal yardımlarla hayatını sürdüren kişiler için de özel yardımlarda kullanılmak üzere 30 milyon Avroluk bir kaynak ayrılmıştır. Bu ek paket kapsamındaki uygulamaların sorumluluğu belediyelere bırakılmıştır.

8.3.2. Sosyal Sigortalar

8.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2019 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık (AOW)	%17,90	-	-	%17,90
Geride Kalanlar (Dul/Yetim) (ANW)	%0,1	-	-	%0,1
İstisnai Sağlık Giderleri (WLZ)	%9,65	-	-	%9,65
Maluliyet (WAO/WIA)	-	%6,77	-	%6,77
Hastalık (ZVW)	-	%5,45-6,70	-	%6,95
İşsizlik (WW)	-	%2,94-%7,94	-	%2,94-%7,94
Çocuk Bakım Sigortası (AKW)	-	%0,50	-	%0,50

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

2020 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı (Avro, 000.000)
	Genel	Türk	Genel
Yaşlılık (AOW)	3.514.736	22.200	41.235
Yaşlılar için genel gelir desteği (AIO)	50.930	-	330
Maluliyet (WAO, WAJONG, WAZ, WIA, IVA, WGA)	816.600	-	
Geride Kalanlar (ANW)	25.576	-	338
Genel çocuk yardımı (AKW)	1.879.282	-	3.657
İşsizlik (WW)	275.500	-	
Sosyal Yardım (çalışma çağındakiler)	361.200		

Kaynak: Hollanda Hükümeti resmi web sitesi, www.rijksoverheid.nl Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu (SVB), www.svb.nl

8.3.2.3. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2020 yılı itibarıyla

Hollanda kökenliler	%2,4
Batılı kökenli göçmenler	%3,0
Batılı harici göçmen kökenliler (Türkler dahil)	%2,9
Hollanda geneli	%2,5

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.3.3. Aile Yardımları

Çocuk Parası Miktarları (*)

2020 yılı itibarıyla

	Hollanda'daki Çocuklar İçin (Avro)
0-5 yaş	221,49
6-11 yaş	268,95
12-17 yaş	316,41

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu (SVB – Sociale Verzekeringsbank) resmi web sitesi

(*) Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Türkiye'de ikamet eden çocuklar için ödenen çocuk paraları 01.01.2015 tarihinde tek taraflı olarak durdurulmuştur. İkili sosyal güvenlik anlaşmasının 33 üncü maddesi ile düzenlenen konu, ilgili yurttaşlarımız tarafından mahkemeye (Hollanda mahkemeleri) taşınmış olup yasal sürecin vatandaşlarımız lehine sonuçlanması ile birlikte 01.01.2020 tarihi itibarıyla Hollanda'da çalışan Türk işçilerin Türkiye'de ikamet eden çocukları için çocuk paraları tekrar ödenmeye başlanacaktır. Söz konusu durum, Bakanlıklararası Temas Grubu Toplantılarında her iki ülke Bakanlıkları tarafından da teyit edilmiş olmasına rağmen, SVB resmi sitesinde halen yanlış bilgi verilmekte ve Türkiye'de ikamet eden çocuklar için çocuk parasının ödenmediği ifade edilmektedir. İstisnai olarak yapılan ödemelerde (yalnızca kamu çıkarına çalışanlar) yapılacak ödemenin ise Hollanda'da ödenen tutarın %40'ı oranında olacağına da yine SVB sitesinde yer verilmektedir.

8.3.4. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Hollanda'da emeklilik sistemi genel olarak 3 sütun üzerinde yükselmektedir. AOW birikimi birinci sütun olarak kabul edilmektedir. İkinci sütun ise kolektif emeklilik fonları olarak adlandırılan ve belirli bir endüstri kolu ya da firma üzerinden birikim yapılan sandıklardır. Söz konusu toplu veya özel emeklilik sandıkları, pensioenfonds (pension funds-emeklilik fonu) veya sigorta şirketleri tarafından idare edilmektedir.

Firmalar, çalışanları adına aylık prim ödemesini bu emeklilik fonlarına yapmaktadır. Toplanan fonlarla yatırım yapılmakta ve yatırım gelirleri hâlihazırdaki emekliler ve gelecekteki masraflar için değerlendirilmektedir. Diğer taraftan emeklilik planları kişiden kişiye tercihlerine (erken emeklilik, kısa süreli yüksek meblağlı aylık, uzun dönemli düşük tutarlarda aylık vb.) bağlı olarak değişebilmektedir.

Her ne kadar emeklilik fonları bir firma veya endüstri koluna bağlı olsalar da bunların hukuken ve mali olarak bağımsız olmaları ve kar amacı gütmeyen faaliyet göstermeleri kanuni bir

zorunluluktur. Bu yolla, ilgili firmanın mali sorunlar yaşaması halinde emeklilik fonlarının bu durumdan etkilenmemeleri sağlanmıştır.

Kolektif emeklilik fonları genel olarak üç farklı yapıda örgütlenmiştir:

1. İşkolu emeklilik fonu; inşaat, kamu hizmetleri ve turizm otelcilik gibi bir endüstri kolunda (sektörde) çalışan tüm işçilerin bağlı olduğu fonlar,
2. Şirket emeklilik fonları; bir firmaya ait olan fonlar,
3. Doktorlar, mühendisler vb. gibi bağımsız çalışanlara yönelik fonlar.

Dayanışma kültürü, istikrar ve herkes için iyi bir emeklilik imkânının sağlanabilmesi amacıyla birçok sektör bakımından ikinci ayak emeklilik fonlarına katılım kanunen zorunlu tutulmuştur. Bu sayede, Hollanda’da çalışan insanların %90’ı yukarıda anılan emeklilik fonları aracılığıyla ikinci ayak emeklilik sistemine dâhil olmuş durumdadır.

Yurt dışına taşınan sigortalılar, emekli olmadan birikimlerini transfer edebilir ya da emekli olunca aylık alabilir. Bununla birlikte, yurt dışına taşınma durumlarında uygulanabilecek şartlar her emeklilik fonu bakımından farklılık göstermektedir.

Hollanda emeklilik sisteminin üçüncü ve son sütunu ise bireysel emeklilik ürünleri veya destekleyici birikimlerdir. Bu tipteki emeklilik ürünlerinden genel olarak kendi nam ve hesabına çalışanlar ile kolektif emeklilik fonu olmayan (ya da zorunlu tutulmayan) sektörlerde çalışanlar yararlanmaktadır. Bu ürünler sayesinde katılımcılar, hayat sigortası, ortaklık ve gayrimenkul yatırımı ve vergi iadesi gibi araçlarla bağımsız olarak emeklilik ürünleri ve yatırımları satın alabilmekte ve bunları istedikleri gibi yönetebilmektedir.

8.3.5. Sosyal Yardımlar (*)

2020 yılı Aralık ayı itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Genel	Batı kökenli göçmen	Batı dışı göçmen kökenli (Türkler dahil)
Faydalanan Kişi Sayısı	485.410	50.200	261.810

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

(*) Gelir/varlık testine tabi olarak aile ya da bireye tanınan aylık asgari geçim yardımı. Yukarıdaki tabloda miktarları verilen geçim yardımının hak edilebilmesi için azami gelir/mal varlığı sınırı evliler için 12.240,00 Avro, yalnız yaşayanlar için ise 6.120,00 Avrodur.

01.01.2020 tarihi itibarıyla Hollanda'da uygulanmakta olan net sosyal yardım/geçim yardımı miktarları

Kategori	Yardım miktarı (Avro)
21 yaşından büyük, emeklilik yaşından küçük	
Evli veya birlikte yaşayanlar	
Aylık	1.428,14
Tatil Yardımı	75,17
Toplam	1.503,31
Yalnız yaşayanlar ve bekar ebeveynler	
Aylık	999,70
Tatil Yardımı	52,62
Toplam	1.052,32
Emeklilik dönemindekiler	
Evli veya birlikte yaşayanlara ödenen toplam	
Aylık	1.514,70
Tatil Yardımı	79,72
Toplam	1.594,42
Yalnız yaşayanlar ve bekar ebeveynler	
Aylık	1.117,44
Tatil Yardımı	58,81
Toplam	1.176,25
Bakım tesislerinde kalanlar	
Evli veya birlikte yaşayanlara ödenen toplam	
Aylık	492,36
Tatil Yardımı	25,91
Toplam	518,27
Yalnız yaşayanlar ve bekar ebeveynler	
Aylık	316,54
Tatil Yardımı	16,66
Toplam	333,20

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

01.07.2020 tarihi itibarıyla Hollanda'da uygulanmakta olan net sosyal yardım/geçim yardımı miktarları (Avro)

Kategori	Yardım miktarı (Avro)
21 yaşından büyük emeklilik yaşından küçük	
Evli veya birlikte yaşayanlara ödenen toplam	
Aylık	1.437,25
Tatil Yardımı	75,65
Toplam	1.512,90
Yalnız yaşayanlar ve bekâr ebeveynler	
Aylık	1.006,08
Tatil Yardımı	52,95
Toplam	1.059,03
Emeklilik dönemindekiler	
Evli veya birlikte yaşayanlara ödenen toplam	
Aylık	1.526,54
Tatil Yardımı	80,34
Toplam	1.606,88
Yalnız yaşayanlar ve bekâr ebeveynler	
Aylık	1.125,05
Tatil Yardımı	59,21
Toplam	1.184,26
Bakım tesislerinde kalanlar	
Evli veya birlikte yaşayanlara ödenen toplam	
Aylık	495,51
Tatil Yardımı	26,08
Toplam	521,59
Yalnız yaşayanlar ve bekâr ebeveynler	
Aylık	318,56
Tatil Yardımı	16,77
Toplam	335,33

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

8.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

1 Ocak 2020 itibarıyla hayata geçen değişiklikler ve yeni uygulamalar

Yaşam boyu gelişim

2020 yılının Mart ayından itibaren SLIM (KOBİ'lerde Öğrenme ve Gelişim için Teşvik Programı) programının uygulanmasına başlanacaktır. Bu kapsamda, KOBİ'lerin işletme okulu kurabilmeleri, çalışanlarına rehberliği sağlanması ve çalışanlarının becerilerinin güncel tutulması için hibe başvurularında bulunmaları mümkün hale gelecektir. Hollanda Hükümeti söz konusu program için yıllık 48 milyon Avroluk bir bütçe ayıracaktır.

8.4.2. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel	Göçmen kökenli	Türk kökenli
İlköğretim	1.432.181	386.423	38.664
Toplam Ortaöğretim	950.461	243.505	27.464
Ortaöğretim (Meslek-MBO)	503.013	143.242	20.454
Yüksekokul (Meslek-HBO)	463.330	129.485	12.993
Üniversite (WO)	306.888	115.881	5.453

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.4.3. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2019-2020 öğretim yılı itibarıyla VAVO programına (Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs – Sürekli Genel Yetişkin Eğitim Programı) devam eden kişi sayısı

2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı

Eğitim/Meslek Türü	Genel	Yabancı	Türk
VAVO	15.558	5.923	621

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.4.4. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Yüksek Öğrenim	18.446
Mesleki Yüksek Öğrenim (HBO)	12.993
Akademik Eğitim (WO)	5.453

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS), www.cbs.nl

8.4.5. Türk Dili ve Kùltürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Hollanda Bakanlar Kurulu, maddi gerekçeleri bahane göstererek 2003-2004 eğitim-öğretim yılının sonundan itibaren, Türkçe ve Türk Kùltürü derslerini de kapsayacak şekilde anadil eğitimini tüm kamu okullarından kaldırmıştır. 2004 yılından itibaren Türkçe ve Türk Kùltürü dersleri, sivil toplum örgütleri tarafından gönüllülük esasında devam ettirilmeye çalışılmaktadır.

8.5. GÖÇ VE UYUM

8.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Ayrımcılıkla Mücadele

Hükümet yetkilileri tarafından 15 Haziran 2020 tarihinde Hollanda Temsilciler Meclisi'ne gönderilen bir mektupta, Hollanda'da ayrımcılığın önemli bir sorun olarak etkilerini göstermeye devam ettiğine yer verilmiştir. Bahse konu mektupta “Ayrımcılık köklü bir sorundur ve bununla mücadele etmek hepimizin kararlılığını gerektirir” ifadesi kullanılmıştır. Ayrımcılık ve ırkçılığın Hollanda toplumunda işgücü ve konut piyasası ile futbol gibi birçok farklı alanda devam ettiği de ayrıca vurgulanmıştır.

Hükümetin ayrımcılık ve ırkçılıkla mücadelede farkındalık yaratmayı, önleyici tedbirleri ve kontrolü öncelik olarak belirlediğine dikkat çekilmiş, bu kapsamda genel tedbirlerin yanında, işgücü ve konut piyasalarında ayrımcılığın önlenmesi hedefleyen özel politikaların da kullanıldığına yer verilmiştir.

Öte yandan araştırma kuruluşları tarafından yürütülen çalışmalara göre, ayrımcılığa uğradığına inanan her beş kişiden yalnızca birisi bunu resmi bir kuruma bildirmektedir.

Gayri Resmi Eğitim Kurumları

Hollanda toplumunda çocukların örgün eğitim dışında (ve dolayısıyla merkezi hükümetin doğrudan etkisi dışında) çeşitli gayri resmi eğitim programlarına katılmakta özgür bırakıldığı değerlendirilmektedir. Böylece çocukların kendi kültürel veya dini kökenleriyle bağ kurma, kendi kimliklerini ve özgüvenlerini geliştirme ve bilgi, beceri ve sosyal ilişkileri artırma şansını yakalayabilecekleri vurgulanmaktadır.

Öte yandan, Hollanda'daki gayri resmi eğitim kurumları ve bu eğitimin olası anti-demokratik davranışlar, hukuk devletine riayet edilmemesi ve entegrasyon karşıtlığı gibi potansiyel olumsuz etkilerini araştırmayı hedefleyen bir araştırmaya, Türkiye'den mali destek alan dokuz kurum da (hafta sonu dil kursları) dahil edilmiştir. Araştırma sonucunda, Türkiye tarafından sübvans edilen söz konusu kursların, Türk dilinin öğretilmesine odaklandığı sonucuna varmış ve bu kursların herhangi bir şekilde anti-demokratik, hukuk devleti ya da entegrasyon karşıtı unsur içermediği görülmüştür.

Gayri resmi eğitim ifadesi ile camiler, kiliseler, spor dernekleri, kütüphaneler ve kültür-sanat merkezleri tarafından sunulan dil, kültür, din ve felsefe alanlarında verilen eğitim faaliyetleri kastedilmektedir. Bu faaliyetler genel olarak 5 ila 16 yaş arasındaki çocuklara yöneliktir.

Hollanda Toplumunda İstenmeyen Yabancı Etkilerin Önüne Geçilmesi

Hollanda’da, Amerikan sivil toplum kuruluşu “Freedom House” tarafından yapılan değerlendirmelerde özgür olmayan ülke olarak kabul edilen ülkelere Hollandalı kuruluşlara gelen mali yardımlar istenmeyen yabancı etki olarak kabul edilmektedir (*ülkemiz son yıllarda bahse konu sivil toplum kuruluşu tarafından özgür olmayan bir ülke olarak sınıflandırılmakta, dolayısıyla ülkemizden Hollandalı kuruluşlara yapılan yardımlar da kanunen istenmeyen etki olarak kabul edilmektedir*).

Özgür Olmayan Ülkelerin İstenmeyen Etkileri Hakkında Parlamento Komisyonu (POCOB) tarafından yapılan araştırmada Hollanda’da camiler dâhil olmak üzere çeşitli sosyal ve dini kurumlar üzerindeki yabancı etkiler incelenmiştir. Yapılan açıklamada, sorunlu davranışlar, radikalleşme ve şiddet içeren aşırılıkçı eylemler gibi sonuçlara neden olabilecek yabancı etkilerin Hollanda’da istenmeyen yabancı etki olarak kabul edildiği bir kez daha vurgulanmıştır.

Bu çerçevede Hollanda Hükümeti, önleyici ve baskılayıcı tedbirler içeren bir yaklaşım benimseyeceğini açıklamış ve stratejisini beş sütuna dayandırmıştır:

- İlgili aktörlerle temas: Diplomatik kaynaklar aracılığıyla, örneğin, Hollanda'dan gelen finansman talepleri hakkında Körfez ülkeleri ile temas kurulması ve Türkiye ile açık ve yapıcı bir diyalog ve daha yakın Avrupa işbirliği (buna ek olarak, Temsilciler Meclisi anti-demokratik örgütlerin yasaklanmasını kolaylaştıran bir yasa tasarısını da onaylamıştır).
- Niyetler ve amaçlar hakkında daha fazla bilgiye sahip olunması: Örneğin, Hollanda AIVD (İstihbarat Teşkilatı) tarafından yapılan araştırmalar yoluyla diğer ülkelerin Hollanda'da yaşayan topluluklar üzerinde uygulamaya çalıştıkları etkinin arkasındaki hedefler hakkında daha fazla fikir edinmek istemektedir.
- Kaynaklara ilişkin içgörü ve yaklaşım geliştirilmesi: Hollanda Hükümeti, Hollanda'daki dış finansman uygulamalarının araştırılması amacıyla AIVD ve Mali Uzmanlık Merkezi'ni görevlendirmiştir (Temsilciler Meclisi'ne sunulan Sivil Toplum Şeffaflığı Yasası'na göre belediye başkanları ile Savcılık AB/AEA dışından gelen tüm bağışlara erişim sağlayabilecektir).
- Hedef grupların daha dirençli hale getirilmesi: Örneğin cami derneklerinin yönetim kurullarının güçlendirilmesi, yaygın eğitimin kalitesinin artırılması ve Hollanda’da imam eğitim programlarının hayata geçirilmesi gibi tedbirler.
- İstenmeyen toplumsal etkilerin azaltılması: Sorunlu Davranış ve İstenmeyen Yabancı Finansman Hakkında Görev Gücü, belediyeler ve sivil toplum ile yakın işbirliği içinde somut durumlara ilişkin eylem perspektifleri ve tavsiyeler sunacaktır.

Yeni Uyum Yasası ve Hollanda kamuoyuna yansıyan gelişmeler/tartışmalar

Hollanda’ya yeni gelen göçmenlerin Hollanda toplumuna uyumlarının sağlanmasına ilişkin esasları belirleyen Uyum Yasası’nın (Wet inburgering – Civic Integration Act) yerini alması amacıyla hazırlanan Yeni Uyum Yasası Teklifi, Sosyal İşler ve İstihdam Bakanı Wouter KOOLMEES tarafından 25.06.2019 tarihinde Hollanda Temsilciler Meclisi’ne sunulmuştur. Söz konusu yasa teklifi aynı tarih itibarıyla internet üzerinden kamuoyu ile de paylaşılmıştır.

Hollanda Temsilciler Meclisi'nin 02.07.2020 tarihli oturumunda oy kullanan parlamenterlerin büyük çoğunluğu tarafından kabul edilmiş ve söz konusu mevzuatın 1 Temmuz 2021 tarihi itibarıyla uygulamaya konacağı açıklanmış, fakat küresel pandemi nedeniyle uygulamaya başlangıç tarihi 1 Ocak 2022'ye ertelenmiştir. Anılan yasal mevzuatın, Hollanda Senatosu tarafından gözden geçirilmesi 1 Aralık 2020 tarihinde gerçekleşmiş ve Senato tarafından da kabul edilmiştir.

Hollanda'ya AB dışındaki ülkelerden gelen göçmenlerin takip etmek zorunda oldukları entegrasyon süreçleri ile ilgili olarak kapsamlı değişiklikleri beraberinde getirecek olan Yeni Uyum Yasası, vatandaşlarımız için söz konusu süreçleri (ve bunun parçası olarak örneğin Hollanda'ya gelmeden evvel belirli bir düzeyde Hollandaca öğrenilmesini) tekrardan zorunlu hale getirecektir. Anılan yasal mevzuat hakkındaki güncel durum ve yeni sisteme ilişkin detaylara aşağıda yer verilmektedir:

Uyum Yasası ve Güncel Durum

Avrupa Ekonomik Alanı (EEA), İsviçre ve Türkiye haricindeki ülkelere göç ederek Hollanda'ya gelen (18 ila emekli olma yaşı arasındaki) kişilerin Hollandaca öğrenmeleri zorunludur. Dil öğrenme zorunluluğu aslen zorunlu uyum süreci adı verilen bir sistemin parçasıdır. Uyum süreci kapsamında göçmenlerin, henüz Hollanda'ya gelmeden de uyum sınavını geçmeleri mümkün olabilmekte, Hollanda'ya gelişleri ile birlikte ise birtakım kurslara katılmaları beklenmekte ve uyum sınavlarından başarıyla geçmeleri gerekmektedir. Söz konusu sınavlara ve kurslara katılım ücretli olup kurslar ve sınavlar için Hollanda Hükümeti'nden kredi alınması mümkündür.

Öte yandan, sınav ve kurs süreçleri Hollanda Hükümeti tarafından yakından izlenmekte, süreç boyunca gerekli çabayı göstermediği tespit edilen kişilerin oturum izinleri iptal edilmektedir. Hollandaca dil bilgisinin özellikle kazandırılmaya çalışıldığı süreç boyunca, Hollanda toplumunun temel değerleri ile kanuni hak ve yükümlülükler hakkında da kurs verilmektedir.

Uyum Yasası çerçevesinde Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığı'na bağlı Eğitim Uygulama Ofisi (DUO – Dienst Uitvoering Onderwijs), İçişleri ve Kraliyet İşleri Bakanlığı adına belediyelere destek olmakla görevlendirilmiştir. Bu bağlamda, uyum zorunluluğu bulunan kişilere DUO tarafından bir mektup yazılır ve hangi tarihe kadar söz konusu zorunluluğun yerine getirilmesinin beklendiği ifade edilir (3 yıllık bir süre içerisinde tamamlanması gerekmektedir). Bu süreç uyum süreci olarak tanımlanmakta olup internet üzerinden (Mijn Inburgering) sürecin takibinin yapılması da mümkündür.

Uyum sınavı öncesindeki hazırlıkların ilgili kişiler tarafından bireysel olarak götürülmesi mümkün olduğu gibi çeşitli kurslara katılım sağlayarak hazırlık yapılması teşvik edilmektedir. DUO tarafından sınav hazırlıkları için yayımlanmış bir ders kitabı ya da materyali olmamakla birlikte deneme sınavları yapılmaktadır.

DUO tarafından belirlenen okullardan uyum eğitimi alan kişiler, yine DUO'ya başvurarak kredi alabilirler. Bu listede yer almayan okullar için kredi verilmemektedir. Ayrıca, belirlenen süre içerisinde uyum yükümlülüklerini sağlayamayan kişilere azami 1.250 Avro tutarında ceza kesilmekte ve gerekliliklerin tamamlanması amacıyla 2 yıllık ilave bir süre verilmektedir. DUO tarafından belirlenen okullarda eğitim gören kişilere başarısızlık durumunda daha düşük miktarlarda ceza kesilmektedir.

DUO tarafından belirlenen okullarda uyum süreci kapsamında temel olarak üç ayrı kurs sunulmaktadır: İkinci bir dil olarak Hollandaca kursu (NT2 sınavı), uyum kursu ve okuryazarlık kursu. Başka bir deyişle başvuru sahiplerinin bu üç kurstan birini seçmesi gerekmektedir.

İkinci Bir Dil Olarak Hollandaca Kursu

2015 yılından önce bir tarihte uyum sürecine başlayan kişilerin yalnızca NT2 sınavını geçmeleri gerekmektedir. 01.01.2015 tarihinden sonra sürece başlayan kişilerin ise hem Hollanda Toplumu Hakkında Bilgiler, hem de Hollanda İşgücü Piyasası Oryantasyonu sınavlarını geçmeleri halinde diploma almaları mümkündür. 01.10.2017 tarihinden sonraki bir tarihte uyum sürecine başlayan kişilerin ise ilaveten “Katılım Beyanı” adı verilen bir belgeyi de imzalamaları gerekmektedir.

Uyum Kursu

Uyum kurslarında Hollandaca dil eğitimi temel düzeyde verilmekte olup asıl ağırlık Hollanda'da yaşama ve çalışmaya ilişkin bilgilerden oluşmaktadır. Kurs sonunda girilen uyum sınavını başarı ile tamamlayanlar, entegre olmuş kabul edilirler.

Okuryazarlık Kursu

Okuryazarlık kursuna sadece okuma ve yazması olmayan kişiler katılım sağlayabilir. Bu kurslarda öncelikle okuma-yazma eğitimi, ardından dil eğitimi verilmektedir. Bu kursların başarı ile tamamlanmasını takiben uyum kursuna katılım sağlanması ve uyum sınavının başarıyla tamamlanması gerekmektedir.

Katılım Beyanı

01.10.2017 tarihinden sonra uyum sürecine başlayan kişiler için “Katılım Beyanı” adı verilen bir belgenin imzalanması gerekmektedir. Belediyelere ikamet kaydının yapılmasını takiben, Belediyeler tarafından uyum zorunluluğu bulunan kişilere bir mektup gönderilmekte ve Hollanda'da nelerin önemli olduğunun öğrenilmesi gerektiği ve bunların nasıl öğrenileceği açıklanmaktadır. Hollanda toplumu hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olduğunda, bu belgenin göç eden kişi tarafından imzalanması gerekmektedir. Zorunlu uyum sürecinin zorunlu bir parçası haline gelen bu deklarasyonu imzalayan kişiler, Hollanda için önemli olan şeylere saygı göstereceklerini ve Hollanda toplumuna aktif bir birey olarak katılım sağlamak istediklerini beyan etmiş olurlar. Uyum sürecinin ilk bir yıllık süresi içerisinde gerekli bilgilerin öğrenilerek

“katılım beyanı”nın imzalanması gerekmekte, beyanı imzalamayı geciktirenler bakımından cezai yaptırımlar uygulanabilmektedir.

Uyum Süreçlerine İlişkin Masraflar

Uyum kurslarının ücretleri, kursu sunan okula göre değişiklik göstermektedir. Uyum sınavı ise tüm aşamaları dâhil olmak üzere toplamda 290 Avrodur. Katılım Beyanı’nın imzalanması aşamasında da belediyelere 150 Avro tutarında bir meblağın ödenmesi gerekmektedir. Yukarıda da ifade edildiği üzere DUO tarafından ilan edilen okullar için DUO tarafından kredi verilmesi mümkündür. Ayrıca, çocuklarını gündüz bakımevlerine bırakmak durumundan kalan ve kurslara katılım sağlayan kişiler, vergi dairelerine başvurarak çocuk bakım yardımı adı verilen ödenekten faydalanabilirler.

Diğer taraftan, uyum süreçlerine gönüllü katılım da mümkündür. Ancak, gönüllü başvurulara ilişkin uygulamalar, belediyelere göre farklılık göstermektedir.

Uyum Yasası ve Türklerin Durumu

Başlangıçta da ifade edildiği üzere bazı gruplar, uyum zorunluluğundan muaf tutulmuştur. Türk vatandaşları ile bunların aile bireyleri bakımından uyum zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu durum, Utrecht Temyiz Mahkemesi’nin 16.08.2011 tarihli Kararı ile Rotterdam ve Roermond Mahkemeleri’nin zorunlu uyum kurslarının Türk vatandaşlarına uygulanmasının, Ortaklık Anlaşmasının 2. ve 9. maddelerine, 1/80 sayılı OKK’nın 10. maddesinin 1. fıkrası ve 13. maddesine aykırı olduğu yönündeki kararlarını onaması ile mümkün olmuştur. Mahkemenin Kararında, zorunlu uyum kurslarının Türkiye/AB Ortaklık Hukukunun yukarıda belirtilen hükümlerine aykırı olduğunu belirtmesinin yanı sıra, “Birden Kararı”nın (C-1/97) 37. paragrafına yapılan atıfla “Durumu 1/80 sayılı Kararda belirtilen koşullara uyan bir Türk vatandaşının, o üye devlette yasal anlamda entegrasyonu zaten sağladığının...” ifade edilmesinin ayrıca önem taşıdığı değerlendirilmektedir. Bu tarihi takiben Uyum Yasası’nda yapılan değişiklikler, vatandaşlarımız bakımından beraberinde herhangi bir değişiklik getirmemiştir. Ancak, uyum kursları ve sınavlarına ilişkin masraflar bakımından DUO, Belediyeler ve Vergi Daireleri tarafından sağlanan krediler, yalnızca zorunlu olarak katılım sağlayanlara yönelik olarak uygulandığından, bu kararı takiben Hollanda’ya gelen ve uyum kurslarına gönüllü olarak katılım sağlayarak Hollandaca öğrenmek isteyen vatandaşlarımızın yaklaşık 6.000 avroyu bulan masrafları kendilerinin karşılamaları gerekmiştir. Bu duruma bağlı olarak düşen katılım, vatandaşlarımızın özellikle işgücü piyasalarındaki konumlarını olumsuz etkilemiştir.

Yeni Uyum Yasası

Uyum Yasasının revize edilmesine yönelik olarak 2018 yılı Temmuz ayından bu yana Sosyal İşler ve İstihdam Bakanı KOOLMEES liderliğinde devam eden çalışmalar, 25.06.2019 tarihi itibarıyla kamuoyu ve Temsilciler Meclisi ile paylaşılan yasa teklifi ile sonuçlanmıştır. Bizzat Bakan KOOLMEES tarafından Temsilciler Meclisi’ni bilgilendirmek üzere kaleme alınan notta ifade edildiği üzere yeni yasanın toplumsal amacı katılımcıların, Hollandacayı B1 dil

seviyesinde (eski sistemde daha düşük bir seviye olan A2 olarak belirlenmişti) öğrenmeleri ve Hollanda toplumunu tanımlarının sağlanması yolu ile mümkün olan en kısa sürede topluma entegre olmalarını mümkün kılmaktır. Yeni yasa ile öngörülen uyum sistemi hakkında önemli görülen hususlara aşağıda yer verilmektedir:

Hedef Grup

Yeni Uyum Yasası'nın hedef grubu, eski yasayla aynıdır: süresiz olmayan bir oturum iznine sahip olan yabancıların entegre olmaları gerekmektedir. Bununla birlikte, Yeni Uyum Yasası'nın Hollanda Temsilciler Meclisi'ndeki hazırlık süreçlerinde, bizzat Hollanda Mahkemeleri tarafından bu süreçlerden muaf tutulan Türk vatandaşları (ve bunların aile bireyleri) için katılımın tekrardan zorunlu tutulmasına yönelik bazı girişimler söz konusu olmuştur. Dolayısıyla, Bakan Koolmees tarafından kaleme alınan notta Türk vatandaşlarının durumuna "hedef grup" başlığı altında özel olarak atıfta bulunmaktadır:

"Paternotte ve Heerma tarafından verilen önergede [diğer Üye Ülkelerdeki içtihat ve uygulamalar temelinde, entegrasyon politikasının Hollanda'ya yeni gelen Türklere bireysel olarak nasıl uygulanabileceği konusunda araştırma yapılması ve bu konuda Temsilciler Meclisi'ne bilgi verilmesi] istenmektedir.

Yeni gelen Türkler için entegrasyonun zorunlu tutulup tutulamayacağı konusunda araştırma yapılmasını ben de arzulamaktayım. Son yıllarda Hollanda'da sığınma izni verilen Türk vatandaşı sayısında epey bir artış yaşanmıştır. Avrupa Mahkemeleri'nin, Ortaklık Anlaşması'nın hakların geriye götürülememesi ilkesinin nasıl sınırlandırılabilirliğine yönelik (2016 ve 2018 dâhil olmak üzere) bazı kararları bu konunun yeniden değerlendirilmesine imkan vermiştir.

Yeni gelen Türkler için uyum süreçlerinin zorunlu tutulmasına yönelik hukuki seçenekler, Adalet ve Güvenlik Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve benim Bakanlığım tarafından araştırılmaktadır. İchtihat temelinde ve daha fazla kişiselleştirilmiş uygulamalara izin veren bir uyum sistemi geliştiriyor olmamız gerçeği dikkate alındığında, bu konuda Meclisimizin isteklerini yerine getirme bakımından ümitliyim. Yine de bu, hukuken karmaşık bir durum ve uygulamanın sonuçlarının daha açık bir şekilde ortaya konması gerekmektedir. Ayrıca bu adımın mali sonuçlarının da net bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Hâlihazırda elimizde bulunan bütçe dâhilinde bu isteğin yerine getirilmesi için yeterli kaynak bulunmamaktadır. Yaz sonrasında gelişmeler hakkında bilgilendirileceksiniz. Yeni sistemin başlangıcı ile aynı anda bazı olası değişiklikleri de hayata geçirme niyetindeyim."

Yukarıda yer verilen ifadelerden de anlaşılacağı üzere, Türkler için uyum zorunluluğunun tekrar gündeme getirilmesi istenmektedir. Bununla birlikte, yine yukarıda özetlendiği üzere gerek Avrupa gerekse Hollanda mahkemelerinin konu ile ilgili vermiş olduğu kararlar, bu yöndeki bir adımı oldukça zor bir hale getirmektedir. Diğer taraftan, Hollanda Belediyeler Birliği (VNG - Vereniging van Nederlandse Gemeenten) ile Bakanlık arasında yeni uyum yasasının hazırlık çalışmaları çerçevesinde yürütülen görüşmelerin, yeni yasanın uygulanmasının finansal sonuçları hakkında yeterli araştırma yapılmaması nedeniyle VNG tarafından durdurulduğu ve

daha fazla kaynak verilmeden Belediyelerin yeni görevleri kabul etmeyeceğinin açıklandığı dikkate alındığında, durumun hukuken olduğu kadar mali olarak da zorlu bir süreci beraberinde getireceği anlaşılmaktadır.

Kabul Gününden İtibaren Belediyelerin Rolü

Yeni yasanın hazırlık çalışmalarında uyum sürecinin Hollanda'ya geline ilk gün itibarıyla başlatılması gerektiği sıklıkla üzerinde durulan bir konu olmuştur. Aile birleşimi gibi sebeplerle gelen göçmenler bakımından süreç Hollanda'ya henüz gelmeden, bulunulan ülkede uyum sınavına girilmesi ile başlatılacak, sığınmacılar bakımından ise sığınma merkezlerine kabulün gerçekleştiği gün itibarıyla ve Sığınmacıların Kabulü için Merkezi Organ (COA - Centraal Orgaan opvang asielzoekers) tarafından yürütülecek “Uyum için Hazırlık” programıyla uygulamaya konacaktır.

Kişisel Uyum ve Katılım Planı

Uyum süreçlerine katılım sağlaması gereken kişiler için ilgili belediyeler Kişisel Uyum ve Katılım Planları hazırlayacaktır. Bu kişisel planda, ilgili kişinin uyumu ve katılımı bakımından gerek duyulan unsurlara yer verilecek, sığınma merkezlerinde yapılan öğrenme testinin sonuçlarına göre takip edilmesi gereken uyum kursu belirlenecektir. Kişisel Uyum ve Katılım Planları'nın ne kadar sürede tamamlanması gerektiği ve planlarda değişiklik yapılmasına ilişkin esaslar, ilerleyen zamanlarda, hâlihazırdaki uygulamanın sonuçlarına göre belirlenecektir.

Sığınmacıların Durumlarının Rahatlatılması

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Teftiş Kurulu'nun yapmış olduğu araştırmalarda, sığınmacıların özellikle Hollanda'ya geldikleri ilk dönemlerde büyük mali zorluklar yaşadıkları, sonrasında ise çoğunlukla bir borç sarmalının içine düştükleri ve bu durumun da toplumsal uyuma zarar verdiği ortaya çıkmıştır. Bu sebeple yeni yasal düzenlemede belediyelere bazı önemli sorumluluklar yüklenmektedir. Buna göre, ilk altı aylık süre zarfında uyum zorunluluğu bulunan sığınmacıların kira, zorunlu sağlık sigortası primleri ile gaz, su ve elektrik faturaları belediyelerin sosyal yardım kaynaklarından karşılanacak, altı aylık sürenin sonunda ise gerekli görülmesi halinde ilgili kişiler Katılım Yasası hükümlerince değerlendirilecektir. Diğer taraftan, sığınmacıların mali bağımsızlıklarının sağlanabilmesi bakımından verilecek rehberlik hizmetlerinin de sorumluluğu belediyelere bırakılmış, ancak bu konuya ilgili kesin kurallar belirlenmemiş ve bu açıdan belediyelere uygulamada özgürlük tanınmıştır.

Uyum Teklifi Zorunluluğu

Yeni yasal düzenlemeye göre belediyeler uyum süreçlerine katılım zorunluluğu bulunan kişilere, “Kişisel Uyum ve Katılım Planlarında” belirlenen uyum rotasına uygun bir uyum teklifini zamanında sunmakla mükelleftir. Uyum kursları sunan tedarikçilerle ilgili sorunlar bakımından da belediyelerin eli kuvvetlendirilmiş ve tedarikçiler için belediyelerin kalite standartları belirlemeleri mümkün hale getirilmiştir.

Yeni Sistemde Uyum Rotaları

Yeni gelen kişilerin bir an evvel dil öğrenerek Hollanda işgücü piyasasına ve toplumuna aktif bir katılım sağlamasını amaçlayan “B1 Rotası”, özellikle gençler için düzenlenen ve katılım sağlayan kişilere Hollandaca dil eğitimi vermenin yanı sıra Hollanda eğitim sistemine girişleri için de hazırlanma imkânı veren “Eğitim Rotası” ve bu iki gruba da girmeyen ve genellikle öğrenme testlerinden düşük puanlar alan (öğrenme güçlüğü yaşayan) kişiler için uyarlanan "Z Rotası" olmak üzere üç ayrı rota belirlenmiştir. Her katılımcı için ayrı ayrı hazırlanan Kişisel Uyum ve Katılım Planlarında, ilgili kişinin hangi rotayı takip etmesi gerektiği ifade edilecektir. Bununla birlikte, rotaların hızı, yoğunluğu ve zorunlu tamamlama süresi gibi unsurları, katılımcıların ihtiyaçları doğrultusunda farklılık gösterebilecektir. Belediyeler tarafından verilecek uyum tekliflerinde yukarıdaki rotalardan birisi ile birlikte Hollanda Toplumuna Hakkında Bilgiler, İşgücü Piyasası ve Katılım Modülü (eski sistemde Hollanda İşgücü Piyasası Oryantasyonu) ve Katılım Beyanı Sürecinin de yer alması zorunludur.

Hollanda Toplumuna Hakkında Bilgiler (KNM Sınavı), Katılım Beyanı, İşgücü Piyasası ve Katılım Modülü (MAP)

Yeni uyum sisteminde de Hollanda Toplumuna Hakkında Bilgilere ilişkin merkezi bir sınav yapılmaya devam edilecektir. Bu sınavda, Hollanda normları ve değerleri, çalışma ve gelir, yaşama, sağlık ve sağlık bakımı, tarih ve coğrafya, kurumlar, devlet yapısı ve hukukun üstünlüğü, eğitim ve çocuk bakımı hakkında sorular sorulmaktadır.

Öte yandan uyum zorunluluğu olan kişilerin Hollanda norm ve değerleri hakkındaki bilgilerinin ve bunlara bağlılıklarının bir ifadesi olan Katılım Beyanı Süreci içeriği güçlendirilerek yeni sistemin de zorunlu bir parçası olmaya devam edecektir. Diğer taraftan, İşgücü Piyasası ve Katılım Modülü (MAP) kapsamında belediyeler, uyum zorunluluğu bulunan kişilere yerel işgücü piyasasındaki fırsatlar hakkında yönlendirici hizmet vermekle de yükümlü hale gelmiştir.

Genel Değerlendirme

Yeni Uyum Yasası’nın resmen uygulamaya konulacağı tarih, Bakan Koolmees tarafından 01.01.2021 olarak açıklanmış sonradan bu tarih 01.07.2022 tarihine ertelenmiştir. Bununla birlikte, pilot uygulamalar çerçevesinde birçok belediyenin yeni yasa hükümlerine göre faaliyet göstermesi beklenmektedir. 13.07.2019 tarihli Hollanda gazetelerinde yer verilen haberlere göre Rotterdam Belediyesi her yıl aile birleşimi yoluyla Rotterdam’a gelen 250-350 civarındaki Türk kadının, Hollandaca kurslarına katılım sağlamaları için çalışma yapacaklarını açıklamıştır. Söz konusu dil kurslarının ücretleri, belediyeler tarafından ödenecek olup, kursların sonunda katılımcıların iş bulmaları umulmaktadır. Anılan belediyenin söz konusu girişiminin bu haliyle, Türk vatandaşları için süreci tekrardan zorunlu hale getirmekten çok özellikle kadınlar bakımından gönüllü katılımı artırma amaçlı planlandığı değerlendirilmektedir.

8.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

8.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Hollanda'daki yabancılar örgütlenme özgürlüğüne sahip bulunmaktadırlar. Nitekim vatandaşlarımızın sosyal, kültürel, dini, ekonomik ve politik ihtiyaçları doğrultusunda, Hollanda mevzuatına uygun olarak kurdukları derneklerin sayısı her geçen yıl artmakta ve bu dernekler üst kuruluşlar halinde de organize olmaktadırlar. Halen büyük çoğunluğu dini ve kültürel amaçlı olmak üzere 200'ü aşkın dernek ile bunların oluşturduğu federasyonlar bulunmaktadır. Bu dernekler Konsolosluklarımıza tescil ettirilmediği için kesin sayıları bilinmemektedir.

Hollanda'da bulunan yabancılarla ilgili politikalar oluşturulurken bu grupların görüşlerinin sağlıklı olarak alınabilmesi için azınlık gruplarına ait "Danışma Kurulları" faaliyete geçirilmiştir. 1985 yılında kurulan ve Hollanda düzeyinde örgütlenmiş 6 Türk federasyonu adına hareket eden "Hollanda'da Türkler için Danışma Kurulu"nun (IOT) diğer azınlık Danışma Kurullarıyla dayanışma içerisinde Hollanda Hükümetine resen veya talep üzerine görüş bildirdiği ve yabancılara ilişkin politika ve kararları kısmen de olsa etkilediği gözlenmektedir. IOT, üyesi olan 6 federasyon ile 200 civarında yerel derneği temsil etmektedir.

8.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

2020 yılı itibarıyla

	Türk kökenli temsilci sayısı	Son seçim yılı	Bir sonraki seçim yılı
Avrupa Parlamentosu	-	2019	2024
Senato (Birinci Meclis)	-	2019	2023
Temsilciler Meclisi (İkinci Meclis)	7	2017	2021
Eyalet Meclisleri	-	2019	2023
Belediye Meclisleri	129	2018	2022

9. İNGİLTERE

9.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

9.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2011 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	27.573.376	3.629.827	50.130
Kadın	28.502.536	3.875.183	40.985
Toplam	56.075.912	7.505.010	91.115

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

* Türkiye doğumlular

Birleşik Krallık 'ta nüfus sayımı her 10 yılda bir yapılmakta olup, en son sayım 2011 yılı Mart ayında gerçekleştirilmiştir. Nüfus sayımı sonuçları, Birleşik Krallığı oluşturan dört ülkeden ikisi olan İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır. İngiltere ve Galler'in nüfusu toplam 56.075.912 olarak açıklanmıştır.

İskoçya için ayrı bir nüfus sayımı yapılmakta olup, açıklanan verilere göre nüfus 5.295.000'dir. Kuzey İrlanda'nın nüfusu ise 1.810.863'tür. Birleşik Krallık'ın toplam nüfusu 2011 yılı itibarıyla 63.181.775'tir.

Vatandaşlarımızın Sayısı

2011 nüfus sayımı sonuçlarına göre, İngiltere ve Galler'de yaşayan Türkiye doğumluların sayısı 91.115'tir. Birleşik Krallıkta yaşayan Türkiye doğumluların 89.484'ü İngiltere'de, 1.631'i Galler'de yaşamaktadır. Bu sayı Birleşik Krallığı oluşturan diğer ülkelere İskoçya'da 2.424, Kuzey İrlanda'da ise 377'dir. Bu rakamlar Birleşik Krallıkta yaşayan tüm vatandaşlarımızın sayısını değil, Türkiye doğumlu vatandaşlarımızın sayısını yansıtmaktadır.

İngiltere'de yaşayan Türk nüfusunun resmi rakamlarda belirtilenden çok daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. İngiliz Parlamentosu İçişleri Komitesi'nin Temmuz 2012'de yayımladığı 'Türkiye'nin Avrupa Birliğine Katılmasının Adalet ve İçişleri Alanına Yansımaları' başlıklı raporda, İngiliz İçişleri Bakanlığı'nın İngiltere'deki Türk varlığına ilişkin tahminine yer verilmektedir. Buna göre İngiltere'de 150.000'i Türk vatandaşı, 300.000'i KKTC vatandaşı ve geri kalan kısmı da Bulgar ve Romen vatandaşlığına sahip Türkler olmak üzere toplam 500.000 kadar Türk kökenli kişinin yaşadığı tahmin edilmektedir.

2019 yılı sonu itibarıyla Londra Başkonsolosluğuna kayıtlı 400.000 üzerinde vatandaşımız bulunmaktadır. Söz konusu sayısal veri, kayıtlı tüm vatandaşlarımızın halen İngiltere'de ikamet ettiği anlamına gelmese de, İngiltere'deki nüfusumuzun resmi verilerin oldukça üzerinde olduğunu göstermektedir.

9.1.2.Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Grubu	Kadın	Erkek	Toplam
0-4	270	331	601
5-7	232	287	519
8-9	247	278	525
10-14	1.445	1.474	2.919
15	314	375	689
16-17	725	829	1.554
18-19	805	892	1.697
20-24	3.581	3.913	7.494
25-29	5.578	6.504	12.082
30-34	6.744	8.840	15.584
35-39	6.247	7.644	13.891
40-44	4.843	5.860	10.703
45-49	3.837	4.868	8.705
50-54	2.114	2.937	5.051
55-59	1.437	2.043	3.480
60-64	983	1.267	2.250
65-69	592	891	1.483
70-74	361	420	781
75-79	215	254	469
80-84	186	126	312
85 +	229	97	326
Toplam	40.985	50.130	91.115

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

9.1.3. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Bölge	Erkek	Kadın	Toplam	(%)
North East	784	270	1.054	1,1
North West	2.353	1.050	3.403	3,7
Yorkshire and the Humber	2.146	1.033	3.179	3,4
East Midlands	1.898	1.025	2.923	3,2
West Midlands	1.448	861	2.309	2,5
East	3.467	2.441	5.908	6,4
Londra	30.313	29.283	59.596	65,4
South East	4.489	3.327	7.816	8,5
South West	2.098	1.198	3.296	3,6
Wales (Galler)	1.134	497	1.631	1,7
Toplam	50.130	40.985	91.115	-

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

Vatandaşlarımızın yaklaşık %65,4'ü Londra'da bulunmakta, bunu %8,5 ile South East (Güney Doğu) ve %6,4 ile East (Doğu) bölgeleri izlemekte, en az nüfusumuz ise North East (Kuzey Doğu) bölgesinde bulunmaktadır. Londra'da vatandaşlarımızın yoğunlaştığı ilk beş belediye sırasıyla Enfield (13.968), Haringey (10.096), Hackney (8.982), Islington (3.777) ve Waltham Forest (3.279)'dir.

9.1.4. Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

2011 yılı itibarıyla

Ülke	Erkek	Kadın	Toplam	Oran
Hindistan	352.524	341.624	694.148	%1,2
Polonya	286.440	292.681	579.121	%1,0
Pakistan	251.065	231.072	482.137	%0,9
İrlanda Cumhuriyeti	183.772	223.585	407.357	%0,7
Almanya	117.383	156.181	273.564	%0,5
Bangladeş	111.314	100.186	211.500	%0,4
Nijerya	98.135	93.048	191.183	%0,3
Güney Afrika	92.908	98.115	191.023	%0,3
ABD	82.742	94.443	177.185	%0,3
Jamaika	71.483	88.612	160.095	%0,3
Türkiye	50.130	40.985	91.115	%0,2

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

2001 yılı sayımı ile kıyaslandığında İngiltere ve Galler'de nüfusun %7 oranında (3,7 milyon) arttığı, bu artışın %55'inin (2,1 milyon) ise göçten kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Etnisite açısından bakıldığında nüfusun çoğunluğunun beyazlardan (%86 – 48,2 milyon) oluştuğu, beyazların çoğunluğunu ise Beyaz İngilizlerin (genel nüfusun %80'i – 45,1 milyon) teşkil ettiği görülmektedir.

2011 nüfus sayımına göre İngiltere ve Galler'de ikamet edenlerin %13'ünün (yaklaşık 7,5 milyon kişi) Birleşik Krallık dışında doğduğu anlaşılmıştır. Bu oran 2001 nüfus sayımında %9 (4,6 milyon) idi. Birleşik Krallık dışında doğanların geldikleri ilk on ülke arasında Hindistan, Polonya ve Pakistan ilk üç sırada yer almaktadır. 2004 yılında AB'ye katılımından sonra Polonya'dan Birleşik Krallığa gelenlerin sayısı 9 kat artarak bu ülkeyi ilk on ülke arasında ikinci sıraya yükseltmiştir. Londra etnik çeşitliliğin en yüksek olduğu bölge olarak öne çıkmaktadır. Londra'da Beyaz İngilizlerin oranının %45'te kaldığı, Londra nüfusunun %55'ini yabancıların oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

9.1.5. İngiltere Vatandaşlığına Geçen Vatandaşlarımızın Yıllar İtibarıyla Sayısı

Yıl	2017	2018	2019	2020
Evlilikle	276	373	579	530
İkametle	1.058	1.153	1.276	1.126
Toplam	1.334	1.526	1.855	1.656

Kaynak: Ulusal İstatistikler Mart 2021 (<https://www.gov.uk/government/statistics/immigration-statistics-year-ending-march-2021/list-of-tables>)

9.1.6. İngiltere'ye Gelen ve İngiltere'den Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

İngiltere'ye giriş vizesi verilen vatandaşlarımızın kategorilere göre sayısı

Yıl	İş	Öğrenim	Aile	Bakmakla Yükümlü Olunan Kişiler(eş, çocuk, anne-baba vb.)	Diğer	Toplam
2019	4.898	10.360	1.135	3.486	85.366	105.245
2020	5.883	3.313	915	4.479	25.179	39.769

Kaynak: Ulusal İstatistikler Mart 2021 (<https://www.gov.uk/government/statistics/immigration-statistics-year-ending-march-2021/list-of-tables>)

İngiltere'den Sınır Dışı Edilen ve Gönüllü Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar	Gönüllü Ayrılan	Zorla Geri Gönderilen	Girişte Reddedilip Gönderilen	Toplam
2019	287	47	180	514
2020	79	15	90	184

Kaynak: Kaynak: Ulusal İstatistikler Mart 2021 (<https://www.gov.uk/government/statistics/immigration-statistics-year-ending-march-2021/list-of-tables>)

9.1.7. Doğan ve Ölen Vatandaşlarımızın Sayısı

2020 yılı itibarıyla

Doğan	Ölen	Evlenen
936	229	174

Kaynak: T.C. Londra Başkonsolosluğu 2020 kayıtları.

9.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

9.2.1. Sayısal Veriler

9.2.1.1. Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

2011 yılı itibarıyla

Ekonomik Aktivite	İngiltere’de doğanlar		İngiltere dışında doğanlar	
	Sayı (Bin)	Oran (%)	Sayı (Bin)	Oran (%)
Aktif - Toplam	23.170	60,0	4.236	61,3
Çalışan	21.690	56,2	3.914	56,6
İşsiz	1.480	3,8	322	4,7
Aktif Olmayan-Toplam	12.457	32,3	1.824	26,4
Emekli	8.845	22,9	869	12,6
Diğer	3.612	9,4	955	13,8
Toplam Öğrenci	2.959	7,7	850	12,3
Toplam	38.586	100	6.910	100

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler’i kapsamaktadır).

9.2.1.2. Vatandaşlarımız Arasında Ekonomik Aktivite Durumu

2011 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Ekonomik bakımdan faal olanlar	35.379	15.399	50.778
İstihdam - Toplam	32.139	12.977	45.116
İşçi-toplam	21.295	10.019	31.314
İşçi-kısmi zamanlı	10.097	4.791	14.888
İşçi-tam zamanlı	11.198	5.228	16.426
Kendi namına çalışan-toplam	9.916	2.219	12.135
Kendi namına çalışan- kısmi zamanlı	3.024	1.159	4.183
Kendi namına çalışan- tam zamanlı	6.892	1.060	7.952
Çalışmakta olan tam zamanlı öğrenciler	928	739	1.667
İşsiz-toplam	3.240	2.422	5.662
İşsiz (Tam zamanlı öğrenciler hariç)	2.910	2.043	4.953
Tam zamanlı öğrenciler	330	379	709
Ekonomik bakımdan faal olmayanlar	12.006	23.078	35.084
Emekli	1.840	1.824	3.664
Öğrenci (Tam zamanlı öğrenciler dâhil)	3.337	3.962	7.299
Ev/aile bakan	1.108	9.468	10.576
Devamlı hasta ve iş göremez	2.791	3.150	5.941
Diğer	2.930	4.674	7.604

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler’i kapsamaktadır).

9.2.1.3. İstihdam Oranları

İngiltere dışında doğan diğer ülke vatandaşları ile Türkiye doğumluların ekonomik faaliyet durumlarına ilişkin istatistikler aşağıda verilmektedir:

2011 yılı itibarıyla

	Hindistan	Polonya	Pakistan	İrlanda	Almanya	Türkiye
Ekonomik bakımdan faal olanlar	409.263	433.154	231.861	186.250	172.372	50.778
İstihdam Toplam	378.583	413.185	203.045	176.017	161.305	45.116
İşçi Toplam	299.728	337.709	130.409	140.605	133.673	31.314
İşçi-kısmi zamanlı	72.877	53.015	51.204	36.403	29.564	14.888
İşçi-tam zamanlı	226.851	284.694	79.205	104.202	104.109	16.426
Kendi namına çalışan Toplam	58.190	63.516	61.074	32.337	20.758	12.135
Kendi namına çalışan-kısmi zamanlı	16.455	22.125	26.664	8.381	6.912	4.183
Kendi namına çalışan- tam zamanlı	41.735	41.391	34.410	23.956	13.846	7.952
Çalışmakta olan tam zamanlı öğrenciler	20.665	11.960	11.562	3.075	6.874	1.667
İşsiz-toplam	30.680	19.969	28.816	10.233	11.067	5.662
İşsiz (Tam Zamanlı Öğrenciler Hariç)	23.335	17.402	23.585	9.451	9.172	4.953
Tam zamanlı öğrenciler	7.345	2.567	5.231	782	1.895	709
Ekonomik bakımdan faal olmayanlar	247.599	79.662	222.862	212.050	75.699	35.084
Emekli	128.647	20.166	44.799	166.878	35.288	3.664
Öğrenci (tam zamanlı öğrenciler dâhil)	29.934	19.977	25.519	7.546	18.597	7.299
Ev/aile bakan	43.364	24.017	87.196	9.927	10.211	10.576
Devamlı hasta ve iş göremez	21.383	3.731	27.803	18.272	7.269	5.941
Diğerleri	24.271	11.771	37.545	9.427	4.334	7.604

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

9.2.1.4. Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
16 - 17	113	87	200
18 - 19	298	228	526
20 - 21	636	401	1.037
22 - 24	1.720	1.033	2.753
25 - 29	5.376	2.564	7.940
30 - 34	7.796	3.216	11.012
35 - 39	6.658	2.767	9.425
40 - 44	4.960	2.161	7.121
45 - 49	3.802	1.529	5.331
50 - 54	2.032	771	2.803
55 - 59	1.184	375	1.559
60 - 64	497	162	659
65 - 69	200	49	249
70 - 74	52	14	66
75 +	55	42	97
16 yaşından büyük vatandaşlarımız	35.379	15.399	50.778

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

9.2.1.5. Çalışan Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Bölge	Sayı
North East	613
North West	2.047
Yorkshire and the Humber	1.822
East Midlands	1.550
West Midlands	1.275
East	3.614
Londra	26.452
South East	4.765
South West	1.975
Wales (Galler)	1.003
Toplam	45.116

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

9.2.1.6. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

2011 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Bağımsız Çalışan-Toplam	9.916	2.219	12.135
Bağımsız çalışan-kısmi zamanlı	3.024	1.159	4.183
Bağımsız çalışan-tam zamanlı	6.892	1.060	7.952

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

Çalışan vatandaşlarımızın toplamının 45.116 olduğu dikkate alındığında, bağımsız çalışan vatandaşlarımızın oranının tüm çalışanların %26,8'ine tekabül ettiği, bir başka ifadeyle her 4 vatandaşımızdan 1'inin kendi nam ve hesabına çalıştığı görülmektedir.

1970'li ve 1980'li yıllarda İngiltere'de ağırlıklı olarak tekstil endüstrisinde çalışmakta olan vatandaşlarımızın, diğer Batı ülkelerinde olduğu gibi İngiltere'de de tekstil endüstrisinin çökmesiyle birlikte kendi namına çalışmaya yönelmiştir. Bu kapsamda daha çok gastronomi 253 alanında (restoran, lokanta, döner-kebab gibi yeme içme yerleri), kahvehane, süpermarket, taksi işletmesi gibi işyerleri işlettikleri, bunun yanı sıra Kuzey Londra'da Türkler tarafından işletilen hazır giyim, oto tamirhanesi, nalburiye ve kuyumcu gibi işyerleri de bulunduğu gözlemlenmektedir.

9.2.1.7. Genel, Yabancı ve Türk Nüfusun İşsizlik Sayıları

2011 yılı itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
Ülke Geneli	724.194	1.078.426	1.802.620
Yabancı	156.023	166.142	322.165
Türk	2.910	2.043	4.953

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

İngiltere'deki işsiz sayısı 2020 yılı başlarında %4,5 seviyelerinde iken yılsonuna doğru kademeli olarak %5,2 seviyesine çıkmıştır. İşsiz sayısı 2020 yılının son çeyreğinde bir yıl öncesine göre 418.000 kişi artmıştır.

9.2.1.8. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı**2011 yılı itibarıyla**

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
16 - 17	7	8	15
18 - 19	47	30	77
20 - 21	91	71	162
22 - 24	244	175	419
25 - 29	487	324	811
30 - 34	564	379	943
35 - 39	460	360	820
40 - 44	333	295	628
45 - 49	328	241	569
50 - 54	169	110	279
55 - 59	121	41	162
60 - 64	48	7	55
65 - 69	6	0	6
70 - 74	1	0	1
75 ve üstü	4	2	6
Toplam	2.910	2.043	4.953

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

9.2.1.9. İşsiz Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı**2011 yılı itibarıyla**

Bölge	Sayı
North East	89
North West	209
Yorkshire and the Humber	218
East Midlands	191
West Midlands	135
East	300
Londra	3.249
South East	345
South West	141
Wales (Galler)	76
Toplam	4.953

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

9.2.1.10. Asgari ve Ortalama Ücretler

2020 yılı son çeyrek itibariyle, tam zamanlı çalışan yetişkinler için ortalama haftalık brüt ücretler 330£-530£ ve üretim sektörlerinde ise en düşük 356£ ve en yüksek 593£ olarak kaydedilmiştir. Asgari ücret saat bazlı olup haftalık 40 saatlik çalışma üzerinden yaklaşık aylık brüt asgari ücret 1.511,47 ve net asgari ücret 1.331,28 sterlindir. Buna kişinin durumuna göre çeşitli yardımlar eklenebilmektedir.

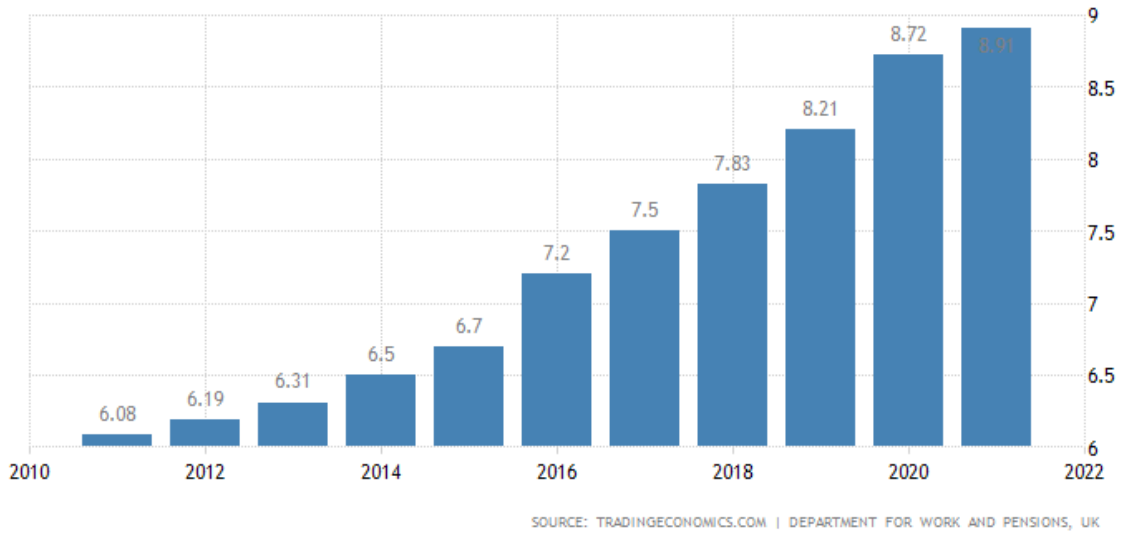
Saatlik Asgari Ücretler (Sterlin)

06.04.2020 tarihi itibarıyla

	25 ve üzeri	21-24 Yaş	18-20 Yaş	18 Yaş Altı	Çırak
2019 (Nisan)	8,21	7,70	6,15	4,35	3,90
2020 (Nisan)	8,72	8,20	6,45	4,55	4,15

Kaynak: <https://www.gov.uk/national-minimum-wage-rates>

Yıllar İtibarıyla Saatlik Asgari Ücret (2010-2021)

Kaynak: İş ve Emeklilik Bakanlığı (<https://www.gov.uk/national-minimum-wage-rates>) – Grafik: www.tradingeconomics.com

9.3. SOSYAL GÜVENLİK

9.3.1. Sayısal Veriler

9.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

İngiltere’de işçi ve işverenlerden alınan primler sigorta kollarına göre ayrılmayıp, doğrudan Ulusal Sigorta Fonu’nda (National Insurance Fund) toplanmaktadır. Sigortalı kişiler tüm prime dayalı ödenekler için fona tek bir katkı payı ödemektedir. Anılan fon, yüksek işsizlik dönemlerinde olduğu gibi belli ödenekleri ödemekte yetersiz kalırsa, genel bütçeden transferler yapılmaktadır. Sosyal yardım ödenekleri dâhil prime dayalı olmayan ve vergilerden finanse edilen ödenekler ise bazı ihtiyaç gruplarına verilmektedir. Bu ödeneklerin verilmesinde, mağduriyet veya kaynakların düzeyi kıstas olarak alınmaktadır.

Ulusal Sigorta Fonu, İngiltere Bankasında olup Parlamento müdahalesinin dışındadır. Daha önce Vergi Kurumu (Inland Revenue) tarafından yönetilen Fon, 1999 yılı Nisan ayından bu yana Hazine ve Gümrük İdaresi (HM Revenue and Customs) tarafından idare edilmektedir. Fon, esas olarak sosyal sigorta primleri ve yatırım gelirleri tarafından finanse edilmekte ve dağıtım yöntemine (pay-as-you-go) göre işletilmektedir. Sosyal sigorta prim oranları, primli ödenekleri finanse ederek sistemi sürdürebilecek oranlarda yıllık olarak belirlenmektedir. Fonun borçlanma yetkisi bulunmadığı için denk olması çok önemlidir. Fonun herhangi bir zamanda fazla vermesi halinde bu para yatırım için Ulusal Borç Komisyonelerine (National Debt Commissioners) aktarılmaktadır.

Primli ödeneklerin tutarı ve ilgili idari masraflar, her yıl tamamen Ulusal Sigorta Fonundan karşılanır. Belli bir seviyenin üzerinde geliri olan çalışanların prim ödeme mükellefiyetleri vardır. Bu gelir, Nisan 2020 itibarıyla haftada 183 Sterlin olarak belirlenmiştir. İşverenlerin ise, yine Nisan 2020 itibarıyla, çalıştırdıkları işçilerin 169 Sterlinin üzerinde gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyeti bulunmaktadır. Kendi namına çalışanlar ise kazançlarına göre katkıda bulunurlar. Çalışmayanların isteğe bağlı prim (2020 için haftalık 15,30 Sterlin) ödemelerine imkân veren bir sistem mevcut olup hastalar ve işsizler için prim kredileri verilir. Bir başka ifadeyle emekliliğe esas primler ödenmiş kabul edilir.

9.3.1.2. İşverene Bağlı Çalışanların Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2020 tarihi itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
< 120	Prim kesintisi yok
120-183	Çalışandan prim kesintisi yok ancak ödenek hakkı var
120-169	İşveren çalışan için sigorta primi ödemeye başlar
183,01-962	Kazancın %13,8’i
> 962 (Üst kazanç limiti)	Tüm kazançların %13,8’i

Kaynak:<https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-national-insurance-contributions/rates-and-allowances-national-insurance-contributions>

Bir işverene bağlı çalışanların haftada 120 sterlinin altında gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyetleri bulunmamakla birlikte, haftada 120-183 sterlin arasında gelir elde edenler ödeneğe hak kazanacak şekilde prim ödemiş sayılmaktadır.

9.3.1.3. İşverenlerin Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2020 tarihi itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
< 169	Prim kesintisi yok
169,01-962	%13,8
> 962	%13,8

Kaynak:<https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-national-insurance-contributions/rates-and-allowances-national-insurance-contributions>

Kendi namına çalışanlar ise, yıllık kazançlarının 6.475 sterlinden fazla olması halinde, haftada 3,05 sterlin tutarında sabit oranlı bir katkı payı (Class 2) ödemektedirler. Buna ilaveten, yıllık karları 9.500 sterlin ile 50.000 sterlin arasında olan kişiler %9 oranında kazançla bağlı bir prim ile 50.000 sterlinin üzerindeki her türlü karları için ilave bir %2 primi ödemek zorundadırlar.

9.3.1.4. İşsizlik Ödeneği

İşsizlik yardımı, 18-65 yaş arası aktif olarak iş arayan kişilere ödenmektedir. İngiltere’de prime veya gelire bağlı olmak üzere iki tür işsizlik ödeneği vardır. Her iki tür ödeneğe hak kazanabilmek için genel şartlar, kişinin 18 yaşının üzerinde, emeklilik yaşının (65) altında olması, aktif olarak iş arıyor olması veya ortalama olarak haftada 16 saatten az çalışıyor olması, tam zamanlı olarak eğitim almıyor olmasıdır. 16-17 yaşında olanlara belli şartlarla kısa dönemli yardım sağlanabilmektedir.

Prime dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için son iki yıl içinde yeterli prim ödenmiş olması gerekmekte olup, bu yardım en fazla 182 gün ödenabilmektedir. 182 günden sonra kişi gelire dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmektedir.

İkinci tür olan gelire dayalı işsizlik ödeneği ise yeterli prim ödememiş, haftada 24 saatten az çalışan ve 16.000 sterlinden fazla birikimi olmayan düşük gelirli kişilere verilebilmektedir. 2020 yılı itibarıyla ödenek miktarları aşağıda verilmektedir.

2020 yılı itibarıyla

Prime Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Yaş	Haftalık Miktar (Sterlin)
16 - 24	58,90 (üst sınır)
25 ve üzeri	74,35 (üst sınır)

Gelire Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Durum	Haftalık Miktar (Sterlin)
Bekâr (< 25 yaş)	58,90 (üst sınır)
Bekâr (≥ 25 yaş)	74,35 (üst sınır)
Çiftler (≥ 18 yaş)	116,80 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba (≥ 18 yaş)	74,35 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba (< 18 yaş altı)	58,90 (üst sınır)

9.3.1.5. Sosyal Güvenlik Ödenek ve Yardımları

Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Ödenekleri

Ödenek türü	Yardım Miktarı (Sterlin/Haftalık) Asgari-Azami 2019/2020	Yardım Miktarı (Sterlin/Haftalık) Asgari-Azami 2020/2021
İşsizlik Yardımı (Jobseekers' Allowance)	57,90 - 114,85	58,90 - 116,80
İş Göremezlik Ödenekleri (Incapacity Benefits): • İstihdam ve destek ödeneği (Employment and Support Allowance): • İş göremezlik ödeneği (Incapacity Benefit): • İleri derecede maluliyet ödeneği (Severe Disablement Allowance):	57,90 – 114,85 84,65 – 112,25 79,50	58,90 – 116,80 86,10 – 114,15 80,85
Maluliyet Yaşam Yardımı (Disability Living Allowance)	23,20 – 87,65	23,60 – 89,15
Genel Yardım Ödeneği (Universal Credit – Monthly)	251,77 – 1.108,04	342,72 – 1.108,04
Kişisel Bağımsız Yaşam Ödemesi (Personal Independence Payment)	23,20 – 87,65	23,20 – 89,15
İş Kazası Maluliyet Ödeneği (Industrial Injuries Disablement Benefit)	35,80 – 179,00	36,40 – 182,00
Bakım Yardımı (Attendance Allowance)	58,70 – 87,65	59,70 – 89,15
Bakıcı Yardımı (Carer's Allowance)	66,15	67,25
Gelir Destek Ödeneği (Income Support)	57,90 – 114,85	58,90 – 116,80
Kira Yardımı (Housing Benefit)	57,90 – 114,85	58,90 – 116,80
Kamu Temel Emeklilik Aylığı –Tam Maaş - Haftalık (State Basic Pension – Full Rate – Weekly)	168,60	175,20

Pension Credit (Emeklilik Kredisi)	167,25 – 255,25	173,75 – 265,20
Dulluk Yardımları (Kadın eş için) (Widow's Benefits)		
Dul Ana Ödeneği (Widowed Mother's Allowance)	119,90	121,95
Dulluk Aylığı (Widow's Pension)	119,90	121,95
Ölüm Yardımları (kadın/erkek eş için) (Bereavement Benefits)		
Dulluk Ödeneği -Tek seferde ödenir-(Bereavement Payment) – 06/04/2017 öncesi	2.500 – 3.500	2.500 – 3.500
Dul Ebeveyn Ödeneği (Widowed Parent's Allowance)	119,90	121,95
Dulluk Aylığı (Bereavement Allowance)	119,90	121,95
Dulluk Destek Ödeneği -Tek seferde ödenir-(Bereavement Support Payment) – 06/04/2017 sonrası	2.500-3.500	2.500-3.500
Analık Yardımı (Maternity Allowance)	148,68	151,20
Yasal Analık Ödeneği (Statutory Maternity Pay)	148,68	151,20
Yasal Babalık Ödeneği (Statutory Paternity Pay)	148,68	151,20
Yasal Evlat Edinme Ödeneği (Statutory Adoption Pay)	148,68	151,20
Yasal Hastalık Ödeneği (Statutory Sick Pay)	94,25	95,85

Not: Tablonun değerlendirilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- Bir kişi aynı kategoride (örneğin maluliyet) birden fazla ödenekten yararlanabilmektedir. Bu nedenle ödeneklerden yararlananların toplamını vermek mümkün değildir.
- İngiltere'de ödeneklerin miktarını belirlemede kişinin medeni durumu, yaşı, çocukları olup olmadığı vb. çok sayıda faktör dikkate alınmakta, bu da ödenek miktarlarının yararlanan kişinin koşullarına göre büyük farklılıklar göstermesine neden olmaktadır. Bu nedenle, ödenek miktarları verilirken azami ve asgari miktarlar belirtilmiştir. Azami/asgari miktarlara ilaveten kişilerin mağduriyet durumuna göre çeşitli prim ilaveleri de yapılabilmektedir.

9.3.1.6. Çocuk Yardımı

Haftalık		
	Nisan 2019'den itibaren (Sterlin)	Nisan 2020'den itibaren (Sterlin)
En büyük/Tek çocuk	21.05	21.15
Diğer çocuklar	13.95	14.00

Çocuk ödeneği (Child Benefit), en büyük çocuk için haftalık 21,15 sterlin, diğer her bir çocuk için ise 14,00 sterlinidir. Genel Yardım Ödeneği (Universal Credit) kademeli olarak yerini almış olsa da, Çocuk Vergi Kredisi (Child Tax Credit) ise gelir düzeyi düşük çocuklu aileleri desteklemeye yönelik bir sosyal yardım olarak uygulanmaya devam etmektedir. Bir veya daha fazla sayıda çocuk sahibi olanlar gelir seviyelerine veya özürlü çocukları olup olmaması gibi faktörlere bağlı olarak (2020-2021 vergi yılı için) yıllık 545 - 3.415 sterlin arasında değişen bu ödenekten yararlanabilirler.

9.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

9.4.1. Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı

2011 nüfus sayımına göre, İngiltere’de Türkiye doğumlu nüfus içinde öğrencilerin sayısı 7.299’dur. Ancak Londra Eğitim Müşavirliği’nin kayıtlarına göre İngiltere’de Türkçe ve Türk Dili eğitimi gören öğrenci sayısı 1.576, İngiliz okullarında Türkçe derslerine katılan sayısı 442 dir. Ayrıca kendi imkânlarıyla gelen öğrenci sayısı 738, Milli Eğitim Bakanlığı resmi burslu (zorunlu görev karşılığı) bulunan öğrenci sayısı 1.110 dur.

İngiliz okullarında verilen Türkçe dersleri iki grupta ele alınabilir: İlkokullarda “after-school club” adı verilen normal okul saatleri dışında talep eden öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri verilmektedir. Orta dereceli okullarda ise çocukların ve okulun başarısını ölçmek üzere kullanılan GCSE sınavlarına hazırlık mahiyetinde Modern Yabancı Diller kategorisi altında ve müfredat içerisinde Türkçe dersi verilmektedir.

9.5. GÖÇ VE UYUM

9.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Brexit Sonrası Net Göç Miktarında Artış

Ulusal İstatistik Ofisi (ONS) tarafından yayınlanan üç-aylık istatistiklere göre 2020 yılında net göç miktarında artış söz konusudur. 2020 Mart ile biten mali yıl rakamlarına göre 12 aydan daha fazla kalmak amacıyla içe göçle (*immigration*) İngiltere'ye gelen ve dışa göçle (*emigration*) İngiltere'den ayrılan arasındaki fark 313.000 kişidir. Bu net rakam İngiltere'ye gelen 715.000 kişiyle İngiltere'den ayrılan 403.000 kişi arasındaki farktır. İçe göç ve net göç rakamlarında görülen artış öğrenim amaçlı, ağırlıklı Çin ve Hindistan'dan olmak üzere, İngiltere'ye AB-dışı ülkelerden gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Gelenlerin 257.000'i öğrenim görmek için gelen öğrenciler olup geri kalan 458.000 kişi iş, aile vs. sebeplerle gelenlerdir.

9.5.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

2020 yılı sonu itibarıyla İngiltere genelinde faaliyet göstermekte olan toplam Türk dernek sayısı İngiltere Başkonsolosluğu kayıtlarına göre 150'ye ulaşmıştır. Bir üst kuruluş, bir dini amaçlı dernek ve iki taraftar (spor) derneği dışında kalanlar sosyal ve kültürel amaçlı oluşumlardır.

10. İSVİÇRE

10.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

10.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2020 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk	Çifte Vatandaşlar	TOPLAM
Erkek	4.268.863	1.150.007	35.634	(*)	(*)
Kadın	4.337.170	1.025.368	31.740	(*)	(*)
Toplam	8.606.033	2.175.375	67.374	62.909 (**)	130.283 (***)

Kaynaklar: T.C Bern Büyükelçiliği

(*) İsviçre vatandaşlığına sahip Türk vatandaşlarının sayısal anlamda kadın/erkek olarak sınıflandırıldığı istatistiki bilgi bulunmamaktadır.

(**) 62.909 Çifte Vatandaş sayısı 1991-2020 yılları arasındaki süreci kapsamaktadır. 1991 yılına kadar çifte vatandaşlığa geçmiş olanlar ile ilgili veri bulunmamaktadır. Türk vatandaşlarının İsviçre vatandaşlığına geçmeleri sonucunda çifte vatandaş statüsündeki vatandaşlarımızın ayrıntılı demografik verilerini elde etmek mümkün olamamaktadır. Çifte vatandaş statüsündeki vatandaşlarımız İsviçre istatistik verilerinde İsviçre vatandaşları arasında kayda alınmaktadır. Bu nedenle vatandaşlarımızı konu alan bazı istatistiklerdeki veriler sadece tek vatandaşlığa sahip Türk vatandaşlarını içermektedir.

(***) Türk vatandaşı, çifte vatandaşı, 1991 yılı öncesinde çifte vatandaşlığa geçmiş bulunanlar, mülteci, kâğıtsız ve iltica başvurusunda bulunmuş kişi statülerindeki toplam vatandaş sayısının 140/150 bin civarında olduğu değerlendirilmektedir.

İsviçre Federal İstatistik Dairesinin (BFS) vatandaşlarımızın sayısına ait son kesin verileri 2020 yılı sonu itibarıyla 67.374 kişi olarak yayınlamıştır. 2020 yılında 1.372 Türk vatandaşı çifte vatandaşlığa geçmiştir. 1991'den beri Çifte vatandaşlığa geçmiş olanların sayısı ise 62.909 olup bu verilere göre İsviçre'de yaşayan vatandaşlarımızın sayısı toplam 130.283 civarındadır. Ancak, Türk vatandaşı, çifte vatandaşı, 1991 yılı öncesinde çifte vatandaşlığa geçmiş bulunanlar ile mülteci, herhangi bir yasal ikamet belgesi bulunmayan ve iltica başvurusunda bulunmuş kişi statülerindeki toplam vatandaş sayısının 140-150.000 civarında olduğu değerlendirilmektedir.

İsviçre'de iltica başvurusu kabul edilmiş Türk vatandaşlarının sayısı 2020 yılı itibarıyla 5.211 olmuştur. Bunların 1.989'u erkek, 3.222'si ise kadınlardan oluşmaktadır.

İsviçre Vatandaşlığına Geçenlerin Sayıları

2020 yılı sonu itibarıyla

Tabiyet	Vatandaşlığa Geçenlerin Toplamı	İsviçre'de İkamet Edenler	İsviçre Dışında İkamet Edenler	Vatandaşlığa Geçişler		
				Standart Vatandaşlık	Kolaylaştırılmış Vatandaşlık	Yeniden Vatandaşlığa Alınanlar
Türkler	1.732	1.362	10	1.088	284	0
Toplam	35.191	33.873	1.318	28.168	6.899	124

Kaynak: Federal Göç Müsteşarlığı (SEM)

10.1.2 Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2020 yılı sonu itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam*
0-5	2.161	2.125	4.286
6-15	3.664	3.553	7.217
16-17	617	632	1.249
18-64	26.880	22.941	49.821
65 +	2.513	2.718	5.231

Kaynak: T.C Bern Büyükelçiliği

(*)Bu rakamlar ülkede geçici, mevsimsel, farklı statü ve konumlarda ikamete sahip vatandaşlarımızı da içerdiğinden genel rakamlara oranla değişiklikler arz etmektedir.

Konsolosluk net ve Federal İstatistik Kurumu verileri çerçevesinde; T.C. Bern Büyükelçiliği tarafından derlenen İsviçre’de yaşayan vatandaşlarımızın yaşlarına göre dağılımını gösteren yukarıdaki tablo incelendiğinde, buradaki Türk nüfusun genç ve işgücünü oluşturan bir yapıya sahip olduğu görülmektedir.

0-17 yaş grubu, vatandaşlarımızın toplam nüfusunun %18,8’ini; işgücünü oluşturan 18-64 yaş grubu ise %73,48’ini oluşturmaktadır.

65 yaşın üstündeki vatandaşlarımızın oranı ise sadece %7,71’dir. İsviçre vatandaşlığı bulunmayan Türk nüfusunun %30,86’sı İsviçre’de doğmuştur. İsviçre’de yaşayan vatandaşlarımızın yaklaşık %52,85’ini erkekler oluşturmaktadır.

10.1.3. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

Vatandaşlarımızın yaklaşık %85'i İsviçre'nin Almanca, %10'u Fransızca, %5'i ise İtalyanca konuşulan kantonlarında yaşamaktadırlar. En fazla vatandaşımızın yaşadığı Kantonlar sırasıyla Zürih (12.968), Basel (11.601), Aargau (9.943), Bern (5.588), Solothurn (5.163) ve St. Gallen'dir (4.360).

İsviçre'deki Türk Nüfusunun İdari Yapılanmaya (Kantonlara) Göre Dağılımı

2020 yılı itibarıyla

ZH	Zürih	12.843
BE	Bern / Berne	5.723
LU	Luzern	1.615
UR	Uri	167
SZ	Schwyz	831
OW	Obwalden	98
NW	Nidwalden	107
GL	Glarus	480
ZG	Zug	1.024
FR	Fribourg / Freiburg	1.687
SO	Solothurn	5.115
BS	Basel-Stadt	6.041
BL	Basel-Landschaft	5.404
SH	Schaffhausen	940
AR	Appenzell Ausserrhoden	354
AI	Appenzell Innerrhoden	49
SG	St. Gallen	4.352
GR	Graubünden / Grigioni / Grischun	502
AG	Aargau	9.853
TG	Thurgau	2.541
TI	Ticino	876
VD	Vaud	3.387
VS	Valais / Wallis	582
NE	Neuchâtel	766
GE	Genève	2.190
JU	Jura	184

Kaynak: <https://www.pxweb.bfs.admin.ch>

Not: Sadece ikamet iznine sahip olanlar. Çifte vatandaşlar, iltica etmiş olanlar vb. hariç

10.1.4. İsviçre'deki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

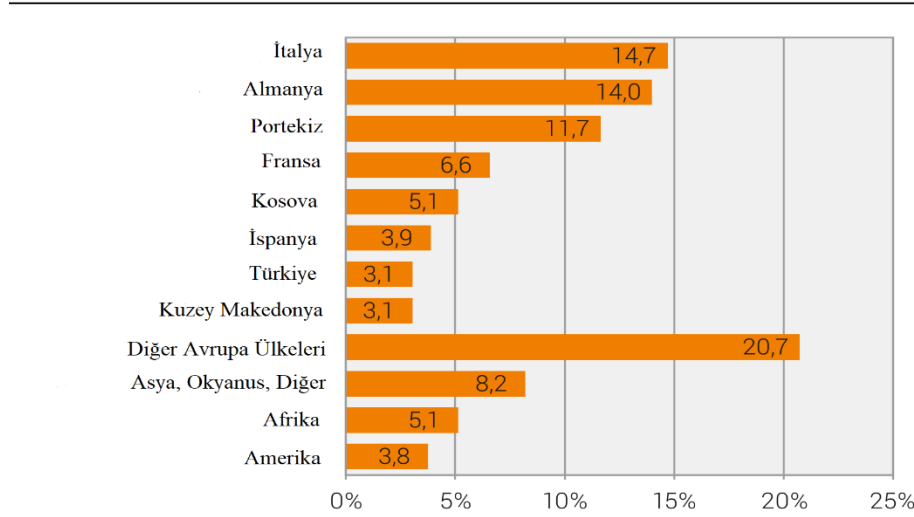
2020 yılı sonu itibarıyla yayınlanan verilere göre, İsviçre'de **2.210.800** yabancı yaşamaktadır.

Ülke nüfusu içinde Türkler (68.000, %3,1) sayısal olarak İtalyan (325.300, %14,7), Alman (309.500, %14,0) Portekiz (257.700, %11,7), Fransız (145.500, %6,6), Kosovalı (113.700, %5,1) ve İspanyol (86.200, %3,9) vatandaşlarından sonra %3,1'lik oranla 7. sırada yer almaktadır.

Yabancı nüfus ülke nüfusunun yaklaşık %25'ini teşkil etmektedir.

İsviçre'deki yabancı nüfusun çoğunluğu Avrupa kökenlidir. Bunlardan %49'u 28 AB/EFTA ülkesi vatandaşdır.

İsviçre'de İkamet Eden Yabancıların Oranları 31.12.2020 itibarıyla

Kaynak: <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/bevoelkerung/migration-integration/auslaendische-bevoelkerung.html>

10.1.5. İsviçre'ye Gelen ve Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Son 5 yıllık veriler değerlendirildiğinde, söz konusu dönemde İsviçre'ye yerleşen ve İsviçre'den kesin dönüş yapan vatandaşlarımızın sayısının yaklaşık aynı oranlarda ilerleme gösterdiği, İsviçre'ye yerleşen vatandaşlarımızın sayısının ise aynı dönemde kesin dönüş yapanlara oranla fazla olduğu görülmektedir.

31.12.2020 tarihi itibarıyla

İsviçre'den Türkiye'ye Kesin Dönüş Yapan Türk Vatandaşları		İsviçre'ye Yerleşen Türk Vatandaşları	
2015	1.265	2015	1.627
2016	1.150	2016	1.638
2017	1.163	2017	1.819
2018	1.187	2018	1.840
2019	1.194	2019	1.837
2020	1.179	2020	1.822

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi (BFS) <https://www.pxweb.bfs.admin.ch>

Not: Bu listeye İsviçre'ye geçici olarak gelip dönen Türk vatandaşları ve İsviçre'de iltica yolu ile ikamet izni almış Türk vatandaşları dâhil değildir.

10.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2020 yılı itibarıyla

Görev Bölgesi	Doğum	Ölüm	Evlenme
Bern	205	22	75
Zürih	709	232	288
Cenevre	275	19	57

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği

10.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

10.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2020 yılı çalışma hayatı Kovid-19 pandemisinin gölgesi altında geçmiş ancak, Federal Hükümetin pandeminin ekonomide neden olduğu olumsuz sonuçlarını hem işveren hem de çalışanlar açısından hafifletmek için pandemi başlangıcında toplamda 40 milyar Frank tutarında kapsamlı bir önlem paketi hazırlaması ve yıl sonuna kadar bunu iki katına çıkarması sayesinde, istihdam alanında büyük sorunlar yaşanmamıştır.

Bu konuyla ilgili olarak, İsviçre Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) 08 Ocak 2021 tarihinde 2020 yılının değerlendirildiği bir basın duyurusu yayınlamıştır. Duyuruda, 2020 istihdam pazarının Kovid-19 Pandemisi etkisinde kaldığı ancak, kısa süreli çalışma önlemlerinin çalışanların tümünü kapsayacak şekilde ve zamanında alınması sayesinde işsizlikte dikkate değer bir yükselme kaydedilmediği, 2020 yılı işsizlik ortalamasının sadece %3,1 olarak gerçekleştiği ifade edilmiştir.

Mevzuat değişiklikleri

a) İsviçre Federal Hükümeti 20 Şubat 2020 tarihli kabine toplantısında, istihdamı sürdürmek, ücretleri güvence altına almak ve serbest meslek sahiplerini korumak amacıyla bir genelge yayınlamıştır. Bu genelgeye göre aşağıda başlıklar altında belirtilen düzenlemeler yapılmıştır.

- Bireysel önlemler alınmıştır

Korona virüs ile mücadele kapsamında alınan resmi tedbirler sonucunda kazanç kaybına uğrayan serbest meslek sahiplerine (restoranlar, sanatçılar vb.) tazminat ödenmesi kabul edilmiştir. Söz konusu tazminat günlük ödenek olarak ödenecektir. Bu ödenek gelirin %80'ine denk gelirken, ödenek günde maksimum 196 frank olarak yapılacaktır.

Şirketler paralarını doğrudan kendi bankalarından 500 bin franka kadar temin edebilecektir. Bu ödemeler Federal Hükümet tarafından garanti altına alınmaktadır.

Federal Hükümet, ekonomik destek kapsamında restoran ve bar gibi halka açık olan işyerlerinin kapatılması halinde, bu işyerlerinin zararlarını karşılayacaktır. Korona virüsüne karşı alınan önlemler nedeniyle etkinliklerini iptal etmek zorunda kalan sanatçılara da zararlarının tanzimi için destek sunulacaktır.

- Ebeveynler için tazminat

Okulların kapanması nedeniyle çocuklarına bakmak için işlerini bırakmak zorunda kalan ebeveynler de tazminat alma hakkına sahip olacaklardır.

- **Şirketler için likidite desteği**

Federal Hükümet, KOBİ'lerin (bireysel şirketler, ortaklıklar, tüzel kişiler) bankalardan köprü kredileri almalarını sağlamak için maksimum 20 milyar franklık bir garanti programı uygulayacaktır.

Etkilenen şirketler, satışların %10'una kadar veya maksimum 20 milyon frank tutarında kredi alacaklardır. Bankalar tarafından 500 bin franka kadar ödenecek olan kredi miktarları daha sonra Federal Hükümet tarafından bankalara %100 garanti ile tekrar ödenecektir.

Krizden etkilenen şirketlere sosyal güvenlik primleri için (AHV / IV / EO / ALV) geçici ve faizsiz ödeme erteleme imkanı sunulacaktır.

- **Kısa süreli çalışmalar**

Kısa süreli çalışma ödeneği, sabit süreli sözleşmelere sahip çalışanlara ve geçici çalışan kişiler için de yapılabilecektir. Ödenek, çıraklık eğitimi alan kişilere de yansıtılacaktır.

- **Şantiyeler**

Hükümet, şantiyelerin kapatılmasını önlemek ve çalışanları daha iyi korumak adına, inşaat ve sanayi sektörlerindeki işverenleri, hijyen ve çalışma alanındaki mesafe konusunda uyarmaktadır. Buna göre işverenlerin, şantiyelerde veya şirketlerde bulunan kişi sayısını sınırlamaları gerekmektedir.

Açık ya da kapalı alanlarda beşten fazla çalışan bir arada olmayacak ve çalışanlar arasında 1,5 metre mesafe olacaktır. Kantonlar, bu kurallara uyulmadığı takdirde şirketleri veya şantiyeleri kapatma yetkisine sahip olacaklar.

- **Yeni ek önlemler şöyledir:**

- Tıbbi personel, ilaç endüstrisi, tarım veya lojistik gibi alanlarda işe alım süreçleri basitleştirilmektedir.
- İşsizlik sigortası (ALV) alanında, iş arama çabaları için kanıt sunmaya gerek kalmayacaktır.
- Sigortalı kişi, Kovid-19 Tüzüğü 2 sona erdikten sonra en geç bir ay içinde iş arama çabasına dair kanıt sunması gerekmektedir.
- Belediye veya İş bulma Kurumu RAV'a kayıt olduktan sonraki ilk danışma ve kontrol görüşmesi geçici olarak telefonla ve kayıttan sonraki 30 gün içinde yapılacaktır.
- Düzenleme dâhilinde RAV'da bulunan kişilere maksimum 120 ek günlük işsizlik ödeneği verilecektir.
- Mevcut çerçevede bahsi geçen önlemler mümkün değilse, fayda sağlanmasına ilişkin süre 2 yıl kadar uzatılacaktır.

- Kısa süreli çalışmada ön kayıt için son tarih iptal edilirken, kısa süreli çalışma için onay süresi 3 aydan 6 aya uzatılacaktır.
- Çalışanlar için kısa süreli tazminat sağlayan yönetmelik Federal Hükümetin iradesine göre ayarlanacaktır. İşverenler, çalışanlarına mesleki emeklilik maaşlarına katkıda bulunmaları için biriktirdikleri işveren primi yedeklerini geçici olarak kullanabileceklerdir.

b) Federal Meclis 26 Mayıs 2020 tarihli oturumunda Kovid-19 önlemleri kapsamında zorunlu olarak kapanan işyerlerinin kiracılarının mağduriyetini önlemek amacıyla kapalı kalma süresi boyunca kira bedellerinin sadece %40'ını ödemelerine karar vermiştir.

c) 11 Haziran 2020 tarihinde Çalışma hayatından sorumlu Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) tarafından kaçak işçilik ile mücadele kapsamında alınması öngörülen yeni önlemler hakkında bir konferans düzenlenmiştir. Bu konuda düzenlenen konferans ve çalıştaylar ile Kaçak İşçilikle Mücadele Federal Yasasının ve ilgili mevzuatın AB – İsviçre İşçilerin Serbest Dolaşımı Anlaşması hükümleri ile daha uyumlu bir hale getirilmesi hedef alınmaktadır.

d) İsviçre Federal Hükümeti 24 Haziran 2020 tarihli oturumunda Kovid-19 pandemisi kısıtlamaları kapsamında AB dışı 3. ülkelerden gelecek yabancı iş gücünün ülkeye giriş yasağının 06 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla kaldırıldığını duyurmuştur. 3. ülke vatandaşlarının İsviçre'ye tatil amacı ile giriş yapmaları ise bazı istisnalar dışında yasak olmaya devam edecektir.

e) İsviçre Federal Hükümeti 12.08.2020 tarihli oturumunda, Mart 2020 tarihinden beri Kovid-19 pandemisi nedeni ile yapılan işsizlik parası ödemelerinin getirdiği aşırı yükü taşıyabilmesi açısından, İşsizlik Sigortası Kurumuna devlet tarafından milyarlarca Frank tutarında ek finansman sağlanabilmesi için, İşsizlik Sigortası yasasında gerekli değişikliğin yapılması amacıyla parlamentodan acil toplanma talebinde bulunmuş ve söz konusu yasa değişikliği parlamentoda kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

f) İsviçre Federal Sosyal Güvenlik Dairesi (BSV) tarafından 2. sütun mesleki tedbir sigortası (BV-Pansiyon Kasa) nezdinde 01 Ocak 2020 itibarıyla geride kalan hak sahipleri ve maluliyet aylık bağlama katsayısının %1,8 olarak hesaplanacağı duyurulmuştur.

10.2.2. Sayısal Veriler

10.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2020 yılı sonu itibarıyla toplam nüfusu 8.606.033 olan İsviçre'de 15-65 yaş arası aktif nüfus 5.827.000' dir. Çalışan nüfus 4.696.000 olup çalışan nüfusun ortalama %75'ini İsviçreli, %25'ini ise yabancılar oluşturmaktadır. İsviçre Federal İstatistik Kurumu tarafından paylaşılan yılsonu verilerinde, pandemi koşulları nedeni ile çalışan nüfus oranında bir önceki yıla nazaran azalma yaşandığı ve yine aynı nedenden ötürü çalışan nüfusun %21,4'ünün uzaktan çalışma konseptinde faaliyet gösterdiği belirtilmektedir.

İsviçre'de istihdam pazarına dışarıdan (AB ülkeleri vatandaşları ağırlıklı) katılan genelde vasıflı işgücü potansiyeli, bu ülkede yaşayan ve yeterli mesleki eğitim almamış göçmen işçiler arasında işsizliğin artmasına neden olmaktadır.

Ülkede nitelikli işgücüne ihtiyaç duyulduğu gerçeğinin yanı sıra, İsviçre'de yaşayan göçmenlerin bir kısmı ve iltica başvurusu kabul edilerek ülkede oturma ve çalışma hakkına sahip olan mültecilerin genel olarak temel eğitim, dil, ırk, kültür, sosyal dışlanma vb. nedenlerle genelde vasıfsız işçilik statüsünün ağırlıklı olduğu bir kesimi teşkil ettikleri gözlemlenmektedir. Bu kesimin hem çalışma hayatına hem de topluma entegrasyonu istihdam politikalarında önemli bir yer tutmaktadır.

Federal İstatistik Dairesi raporunda, önümüzdeki 30 yıl içerisinde İsviçre'de yaşayan emeklilerin sayısının şu anki mevcut sayıyı ikiye katlayacağı öngörülmektedir.

İstihdam projelerinin geleceğe yönelik planlanması kapsamında, 2045 yılı için olası nüfus artışlarına dair öngörüler şöyledir:

- 20 yaş altı nüfusun yüzde 14'lük bir artışla 1,9 milyona yükseleceği,
- 20-64 yaş arası nüfusun yüzde 9'luk bir artışla 5,6 milyona yükseleceği,
- 65 yaş üstü nüfusun ise yüzde 84'lük bir artışla 2,7 milyona yükseleceği tahmin edilmektedir.

Bu durumda 2045 yılında 10 milyon civarında bir çalışan nüfus potansiyeli söz konusu olacaktır.

10.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın*Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2020 yılı itibarıyla

15-24	5.638
25-44	25.760
45-64	19.189
65 ve üzeri	5.047
Toplam	55.634

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi (BFS) interaktif veri tabanı, <https://www.pxweb.bfs.admin.ch>

(*) Çifte vatandaş statüsündeki Türkler hariç.

10.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

01.09.2002 tarihinden beri bu başlık altında istatistikî veri yayımlanmamaktadır. Ancak genel gözlemlere göre çalışan vatandaşlarımızın işkollarına göre dağılımında, üretim, sağlık, hizmet, gıda ve ulaştırma-haberleşme sektörleri ilk sıraları teşkil etmektedir.

Meslek eğitilmiş işgücü ve az sayıda üst düzey tekniker ve yönetici miktarında, olması gereken düzeyin altında kalınmakla beraber, artış vardır. Özellikle İsviçre vatandaşlığına geçmiş ikinci ve üçüncü nesil Türk vatandaşlarının da devlet, bankacılık, sigorta-pazarlamacılık sektörleri ile akademik kariyere yöneldikleri görülmektedir.

10.2.2.4. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

T.C. Bern Büyükelçiliği Ekonomi Müşavirliğinden 2019 yılı sonunda elde edilen bir araştırma sonucuna göre İsviçre'de Türk vatandaşlarının toplamda 2.000 civarında farklı büyüklüklerde işyerine sahip olduğu görülmekte olup bu işyerlerinin sektörler/iş kolları itibarıyla listesi aşağıda yer almaktadır.

İsviçre'de Türk İşyeri Sayısı ve Faaliyet Alanları					
Sıra	Faaliyet Alanı	Sayı	Sıra	Faaliyet Alanı	Sayı
1	Auto tamir, galeri, yedek parça	117	28	Kuaför, kuaför malzemesi	139
2	Avukatlar	14	29	Kuru temizleme	10
3	Ayakkabı, Anahtar	27	30	Kuyumcu, saat	36
4	Baklava, tatlı	6	31	Makine	4
5	Baskı, reklam	18	32	Market, bakkal	94
6	Bilgisayar, internet	5	33	Mimar, mühendis	11
7	Kafe, bar	65	34	Mobilya, halı	20
8	Danışmanlık	8	35	Muhasebe hizmetleri	23
9	Dernekler	67	36	Otel, pansiyon	18
10	Diş hekimi, klinik	29	37	Restoran, büfe	740
11	Doktor Muayenehanesi	60	38	Sağlık	16
12	Döner imalatı	11	39	Seyahat acentesi	50
13	Düğün salonu	5	40	Sigorta	26
14	Eğitim, dersane	5	41	Spor kulübü	10
15	Elektrik, elektronik	11	42	Sürücü kursu	11
16	Emlak	5	43	Taksi	17
17	Fırın	7	44	Telekomünikasyon	17
18	Fotoğraf, video	12	45	Temizlik malzemeleri	20
19	Gastronomi	17	46	Tercümanlık	19
20	Gıda toptancısı	12	47	Terzi	30
21	Güvenlik sistemi	3	48	Tekstil, giyim	35
22	İçecek	10	49	Transport, nakliye	27
23	İnşaat, inşaat malzemesi	73	50	Turizm	3
24	İhracat- ithalat	10	TOPLAM		2.023
25	Büfe	13			
26	Kozmetik, bakım	26			
27	Kredi, finans	11			

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği Ekonomi Müşavirliği

Not: Bu listeye İsviçre'ye yabancı sermaye olarak yatırım yapma yolu ile konuşlanmış Türkiye orijinli firma sahipleri, finans kuruluşları dâhil değildir.

10.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2020 Yılı Sonu İtibarıyla İstihdam ve İşsizlikle İlgili Genel Sayısal Bilgiler

a) İsviçre Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) verilerine göre 2020 Aralık ayı sonu itibarıyla İş Bulma Kurumuna kayıtlı işsizlerin sayısı 163.545 kişidir. Bir önceki aya oranla 10.275 kişi daha fazladır.

Aralık ayı işsizlik oranı ise % 3,5 olarak gerçekleşmiştir.

b) 2020 yılı Aralık ayı döneminde 15-24 yaş aralığında bulunan gençler arasındaki işsizlik bir önceki aya oranla 204 kişi azalarak 17.694 olmuştur.

c) 2020 yılı Aralık ayında iş arayanların sayısı bir önceki aya kıyasla 9.179 kişi artarak 260.318 kişi olarak gerçekleşmiştir.

d) Bu ayda işsizlik bürolarına kayıtlı açık işyeri sayısı bir önceki aya oranla 3.635 azalarak 25.226 olmuştur.

İstihdam ve İşsizlikle İlgili Sayısal Veriler

İşsizlik	Aralık 2020	Kasım 2020	Aralık 2019
İşsizlerin sayısı	163.545	153.270	117.277
İşsizlik oranı	%3,5	%3,3	%2,5
Genç işsizler	17.694	17.490	12.390
Genç işsizlerin oranı	%3,4	%3,3	%2,4
50-64 yaş arası işsizler	45.530	42.289	33.139
50-64 yaş arası işsizlik oranı	%3,4	%3,1	%2,5
Uzun süreli işsizler	29.670	26.902	13.631
İş arayanların sayısı	260.318	251.139	192.955
Münhal iş /açık işyeri sayısı	25.226	28.861	29.720

Kaynak: Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO), www.seco.admin.ch

Yıllara göre işsizlik oranları

2020 Aralık ayı itibarıyla

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıl Ort.
2018	3,3	3,2	2,9	2,7	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,5	2,7	2,6
2019	2,8	2,7	2,5	2,4	2,3	2,2	2,1	2,1	2,1	2,2	2,3	2,5	2,4
2020	2,6	2,5	2,9	3,3	3,4	3,2	3,2	3,3	3,2	3,2	3,3	3,5	3,1

Kaynak: Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO), www.seco.admin.ch

10.2.2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Türk Vatandaşları (çifte vatandaşlar hariç)	Yaş Grupları	Ocak 2020	Şubat 2020	Mart 2020	Nisan 2020	Mayıs 2020	Haziran 2020
		İşsiz Sayısı	İşsiz Sayısı	İşsiz Sayısı	İşsiz Sayısı	İşsiz Sayısı	İşsiz Sayısı
Kadınlar	15-24	75	65	61	73	88	101
	25-49	516	510	529	578	589	600
	50-64	136	131	137	150	160	173
	Toplam	727	706	727	801	837	874
Erkekler	15-24	150	139	156	166	174	178
	25-49	908	877	952	1.074	1.122	1.090
	50-64	264	274	283	306	325	331
	Toplam	1.322	1.291	1.391	1.546	1.622	1.600
Tümü	Genel Toplam	2.049	1.997	2.118	2.347	2.459	2.474

Türk Vatandaşları (çifte vatandaşlar hariç)	Yaş Grupları	Temmuz 2020	Ağustos 2020	Eylül 2020	Ekim 2020	Kasım 2020	Aralık 2020
		İşsiz Sayısı	İşsiz Sayısı	İşsiz Sayısı	İşsiz Sayısı	İşsiz Sayısı	İşsiz Sayısı
Kadınlar	15-24	115	152	128	122	115	102
	25-49	602	614	629	630	633	638
	50-64	180	183	178	183	191	197
	Toplam	897	949	935	935	939	937
Erkekler	15-24	170	187	172	166	172	172
	25-49	1.072	1.063	1.046	1.078	1.102	1.188
	50-64	328	323	321	343	348	364
	Toplam	1.570	1.574	1.540	1.587	1.622	1.724
Tümü	Genel Toplam	2.467	2.523	2.475	2.522	2.561	2.661

Kaynak: Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO)

10.2.2.7 Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Federal kapsamda, ülkedeki tüm işveren ve çalışanları kapsayan sabit bir asgari ücret belirleme sistemi bulunmayan İsviçre'de, ortalama aylıklar değişik meslek gruplarına göre farklılık göstermekte ve baz alınan meblağlar meslek odaları tavsiyeleri, toplu iş sözleşmeleri ve genel sosyo-ekonomik konjonktürün gelişiminin takip edilmesi yolu ile referans mahiyetinde belirlenmektedir.

Asgari ücret uygulaması olmaksızın, çalışanların ücretlerinin belirlenmesinde genel olarak haftalık çalışma süresi 40–43 saat olarak esas alınmaktadır.

Net aylık ücretler, sosyal güvenlik kesintileri (sağlık sigortası hariç) ve vergiler dikkate alınarak, brüt ücretlerin ortalama %25 oranında azaltılmasıyla hesap edilmektedir.

Sektörlere göre gelir dağılımı oranları merkezi yönetimce değil, 26 kantonun herbirinin uhdesinde farklı değerlendirildiğinden sadece referans olarak gösterilebilmektedir.

25.06.2020 tarihi itibarıyla

Sektörlere Göre Çalışanların Yıllık Ortalama Brüt Gelirleri (İsviçre Frankı)		Ortalama	Erkekler	Kadınlar
Çalışanlar	Sektörler	70.000	82.000	54.600
	Yönetici Kadroları	113.300	125.500	89.100
	Akademik Meslekler	84.800	104.000	70.100
	Teknisyenler	76.500	89.800	60.200
	Büro Personeli	63.700	76.700	55.900
	Satış Pazarlama	45.400	61.200	36.100
	Tarımsal Uzman İşgücü	58.500	59.400	45.400
	El İşi Sanatkârları	71.500	73.700	53.300
	Makine Montör/İşletme	68.900	71.500	50.700
	Yardımcı İşgücü	33.800	58.500	20.000
	Diğer	55.000	71.500	52.000
Çıracak ve Stajyerler		12.400	12.500	11.900
	1. Çıracılık yılı	9. 700	9.700	9.600
	2. Çıracılık yılı	12. 200	11.800	12.400
	3. ve 4. Çıracılık yılları	16. 200	16.000	16.300

Kaynak: İsviçre Federal İstatistik Kurumu (BFS), <https://www.bfs.admin.ch/bfs/de/home/statistiken/>

İsviçre Zürih Kantonu tarafından her yıl yayınlanan ve ülke çapında referans alınan, iş kollarına göre ödenen asgari aylıkların detaylı olarak tanımlandığı 2020 yılı aylıklar kitabında yer alan, branşlara göre listelenmiş ortalama en düşük net aylık ücretlerin (eğitim, vasıflılık, tecrübe ve yaş kriterleri kapsamında en düşük limitler) bir bölümüne aşağıda yer verilmiştir.

Meslek Dalı	Saat ücreti (İsviçre Frankı)	Aylık ücret (İsviçre Frankı)	Haftalık çalışma saati
Tarım ve Hayvancılık	14,08	3.351	55
Orman işleri	20,60	3.786	42 1/2
Madencilik	20,90	3.712	41
Fırıncılık, Unlu Ürünler Üretimi Çalışanları	21,98	4.000	42
Satış-Pazarlama Elemanları	21,45	3.900	42
Tekstil, Konfeksiyon Üretim Sanayi	20,35	3.700	42
Farmakoloji Sanayi / Laborant	25,40	4.400	40
İlkokul Öğretmeni	73,88	6.592	29 ders
Doktor	66,39	11.152	42
Diplomalı Hemşire	31,05	5.217	42
Sosyal Hizmet Görevlisi	34,30	6.246	42
Müzisyen, Tiyatro Sanatçısı	-	3.600	-
Taksi Şoförü	13,50	3.100	53
Kuaför	20,54	3.800	43
Çocuk Bakıcısı (Au-pair)	9,90	1.505	35
Ev Hizmetlisi	18,90	3.276	40
Diş Teknisyeni	21,98	4.000	42
Otomobil Tamircisi	21,90	3.901	42
Restoran, Hotel personeli	18,77	3.417	42
Bilgisayar Programcısı	25,05	4.556	42
Banka Personeli, Portföy Danışmanı	33,05	6.013	42
Mimar	25,75	4.632	41 1/2
Özel Güvenlik Elemanı	25,66	4.447	40
Kuaför	20,54	3.800	43
İnşaat İşçisi	25,85	4.477	40 1/2
Kamyon/Tır Şoförü	20,20	4.200	48
Sekreter/Telefon Çağrı Merkezi Çalışanları	22,93	4.173	42
İtfaiye Memuru	29,48	4.952	42
Polis Memuru	32,81	5.511	42
Terzi	20,35	3.700	42
Profesyonel Asker (Astsubay)	38,50	6.071	-
Tren Makinisti	28,00	4.969	41
Fabrika Elektrik/Mekanik Montör	23,15	4.209	42
Makina Sanayii Yardımcı İşçi	24,10	3.850	40
Temizlik İşçileri (Bina,sokak, ulaşımlar)	18,85	3.420	42

Kaynak: Zürih Kantonu Ekonomi ve Çalışma Dairesi'nin 2019/2020 Yılı Aylık Ücretler Kitabı

Not: Söz konusu ücretler coğrafi bölgelere ve alt sektörler göre farklılık gösterebilmektedir.

26 Kanton arasında sadece 3 kantonda asgari ücret uygulaması mevcuttur.

	Haftalık çalışma saati	Saat ücreti (İsviçre Frankı)	Asgari aylık ücret (İsviçre Frankı)
Neuchatel Kantonu	40	20,00	3.467
Jura Kantonu	42	19,25	3.500
Tessin Kantonu	42	19,25	3.500

Toplu Sözleşme İle Çalışan İşçiler İçin Sendikalar Tarafından Öngörülen Ortalama Asgari Saatlik Ücretler

Vasıfsız İşçi	Saat ücreti 24,10	Aylık ücret: 3.850	40 saat
Vasıflı Kalifiye İşçi	Saat ücreti 25,95	Aylık ücret: 5.166	40 saat
Meslek Eğitilmiş Uzman Personel	Saat ücreti 38,45	Aylık ücret: 6.612	40 saat
Vardiya Şefi, Usta	Saat ücreti 38,15	Aylık ücret: 6.663	40 saat
Yüksek Eğitimli Orta/Üst Kademe İdari Personel	Saat ücreti 54,20	Aylık ücret: 6.663	40 saat

Kaynak: İsviçre Federal İstatistik Kurumu (BFS) 2020

10.2.2.8. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Toplu İş Sözleşmesi Kapsamında 2020 Yılı Ücret Artış Oranları	
Efektif aylıklar	0,9
Asgari aylıklar	0,7
Toplu İş Sözleşme Sayısı	
Sendika federasyonları ile genel sektörel sözleşmeler	203
Firmalar ile yapılan münferit sözleşmeler	378
Toplu İş Uyuşmazlıkları	
Vaka sayısı	4
Kayıp işgünü sayısı	1.372
Sendika Üyesi Çalışanların Sayısı	737.850

Kaynak: İsviçre federal İstatistik Kurumu (BFS) 2020

10.3. SOSYAL GÜVENLİK

10.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

a) İsviçre Federal Hükümeti tarafından 15 Ocak 2020 tarihinde yapılan açıklamada, İsviçre Federal Adalet ve Polis Bakanlığına 3. ülkelerden gelen (AB dışındaki ülkeler) yabancılara sağlanan sosyal yardımların kısılması yönünde hükümetçe verilen araştırma görevinin yerine getirildiği, söz konusu Bakanlığın konu ile ilgili görüş ve alınabilecek önlemlere ilişkin saptamalarının bir rapor halinde Hükümete takdim edildiği duyurulmuştur. Bakanlık uzmanlarınca hazırlanan raporda alınması gerektiği öngörülen önlemler şunlardır:

- Geçici olarak ikameti kabul edilmiş kişilere verilen ikamet izinlerinde entegrasyon şartı ve kapsamının daha titizce elden geçirilmesi,
- Sosyal yardım alanların oturma izinlerinin iptalinin kolaylaştırılması,
- İsviçre’de 3 yıllık ikamet süresini doldurmamış olan yabancılara sosyal yardımdan yararlanma haklarının sınırlandırılması.

b) Referandum ile kabul edilen, Yaşlılık Ve Geride Kalanlar Sigortasının Finansmanına İlişkin Vergi Reformu Yasasının (STAF) 01 Ocak 2020 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

c) 2. Sütun Mesleki Tedbir Sigortası (BV-Pansiyon Kasa) nezdinde, 01 Ocak 2020 itibarıyla geride kalan hak sahipleri ve maluliyet aylık bağlama katsayısı %1,8 olarak hesaplanacaktır.

d) Yaşlılık, maluliyet ve geride kalan hak sahipleri sigortasının finansmanını düzenleyen (AHV) Federal Vergi Reformu Yasası yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda 40 yıl sonra ilk kez sigorta prim oranlarında artış yapılmıştır. Şimdiye kadar %8,4 olan sosyal sigorta prim oranı %8,7'ye yükseltilmiştir. Böylece sigorta kasasına yılda 2 milyar franklık ek bir girdi sağlanması öngörülmektedir.

Bu arada çalışılmasa da her yıl sigortaya ödenmesi gereken asgari yıllık prim miktarı ise 395 franktan 409 franka yükseltilmiştir.

Federal Devletin AHV harcamalarına katkı payı oranı %19,55’ten %20,20’ye yükseltilmiştir. Bu artışın sigorta kasasına yılda yaklaşık 300 milyon frank getirmesi beklenmektedir.

Zorunlu temel sağlık sigortası primlerinin ortalama artış oranı %0,2 olarak belirlenmiştir (ayda yaklaşık 315,24 frank).

e) İsviçre Federal Hükümeti 20 Mayıs 2020 tarihli oturumunda Kovid-19 önlemleri kapsamında, artan işsizlik oranına binaen İşsizlik Sigortası’na (AL) 14,2 milyar franklık ek ödenek sağlanmasına karar vermiştir.

f) Aile (Çocuk) Yardımı Yasasında annelik yardımı alan işsiz annelerin aynı zamanda aile yardımından da faydalanmalarına imkân sağlayan ve eğitim yardımındaki yaş sınırını düşüren bazı değişikliklerin yapılması şeklindeki Federal Hükümet kararı, 01 Ağustos 2020 tarihinden itibaren geçerlilik kazanmıştır.

g) İsviçre Federal Hükümeti 26 Ağustos 2020 tarihli kabine toplantısında işsizlik sigortası kapsamında kısa çalışma sürecinin yılsonuna kadar uzatılmasına dair karar almıştır.

h) 27 Eylül 2020 tarihinde ülke genelinde düzenlenen referandum sonuçları konu başlıklarına göre şöyledir:

- AB'yle kişilerin serbest dolaşımının sona erdirilmesinin önünü açabilecek şekilde AB ile göç anlaşmasının askıya alınması girişimi %38,3 evet oyuna karşılık, %61,7 oyla reddedilmiştir.
- Yeni savaş jetlerinin satın alınması girişimi %49,9 hayır oyuna karşılık, %50,1 oyla kabul edilmiştir.
- Çocuk sahibi olan babalara iki haftalık babalık izni verilmesi girişimi %39,7 hayır oyuna karşılık, %60,3 oyla kabul edilmiştir.
- Çocuklu ailelere bazı vergi kolaylıklarının sağlanması girişimi %36,8 evet oyuna karşılık %63,2 oyla reddedilmiştir.

i) İsviçre Federal Hükümeti 04 Kasım 2020 tarihli oturumunda mesleki tedbir sigortası (pansiyon kasa) sigorta primi birikimlerine tahakkuk ettirilecek faiz oranını %1 olarak belirlemiştir.

j) İsviçre Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından 25 Kasım 2020 tarihinde yapılan açıklamada, hükümetin istihdamda yerli iş gücünün tercih edilmesinin desteklenmesine yönelik önlemleri 2024 yılına kadar uzattığı, bu kapsamda aktif nüfusun yeniden işgücü piyasasına kazandırılması yönündeki faaliyetlerin kantonların iş bulma daireleri ve işsizlik sigortasınca teşvik edilmesi için ek önlemler alınacağı duyurulmuştur.

10.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2020 yılı itibarıyla

Sigorta ve Diğer Ödenekler	Primler	Kamusal Katkı Tutarları
Yaşlılık ve Geride Kalanlar Sigortası (AHV)	Çalışan : %4,35 İşveren : %4,35 Serbest M. : %7,8 Çalışmayan: Sosyal, geçim durumuna göre yıllık en az 392 CHF	Federal Devlet: Yıllık harcamanın %19,55'i KDV: Yıllık KDV gelirlerinin %13,33'ü Kumarhanelerden alınan katkı payları
Maluliyet Sigortası (IV)	Çalışan : %0,7 İşveren : %0,7 Serbest M. : %1,4 Çalışmayan: Sosyal, geçim durumuna göre yıllık en az 65 CHF/en fazla 3.250 CHF	Federal Devlet: Konjonktürel duruma göre değişken bir pay olup sigortanın yıllık harcamasının en fazla yarısı ve minimum %33,7'si KDV: Yıllık KDV gelirlerinin %4,99'u
Hizmet ve Doğum Tazminatları	Çalışan : %0,25 İşveren : %0,25 Serbest M. : %0,5 Çalışmayan: Sosyal, geçim durumuna göre yıllık en az 23 CHF/en fazla 1.150 CHF	
Tamamlayıcı Ödenekler (EL)		Yıllık tamamlayıcı ödenekler tutarının 5/8'i Federal Devlet, 3/8 i Kantonlar tarafından karşılanır. Hastalık ve engellilik giderleri Kantonlar tarafından karşılanır.
Mesleki İhtiyat Sigortası (BVS)	Sigortayı uygulayan pansiyon kasa kurumunun koyduğu kurallara göre belirlenir. İşverenin katkı payı en az çalışaninki kadar olmalıdır.	
Bireysel Emeklilik Sigortası	Prim bedeli sigortalının kendisi tarafından belirlenir.	Ödenen primin çalışanlar için yıllık 6.768 Franka kadar olan bölümü, serbest meslek çalışanları için en yükseği 33.840 Frank olmak kaydı ile yıllık gelirin %20'lik kısmı gelir vergisinden düşülebilir.
Aile Yardımları	Federal Düzeyde Çalışan : Yok İşveren : %2 Tarım S. : Yok Kantonal Düzeyde Çalışan: Yok - Wallis Kantonu hariç (%3)	Bütçe açığının 2/3'ü Federal Devlet, 1/3'ü Kantonlar tarafından karşılanır. Harcamaların 2/3'ü Federal Devlet, 1/3'ü Kantonlara aittir. Çalışmayanların aile yardımları kantonlar tarafından finanse edilir.

	İşveren: Aylığın %0,1-%4,0 arası Serbest M.: Aylığın %0,1-%4,0 arası, Matrah üst sınırı 126.000 CHF	
İşsizlik Sigortası (AL)	Sigorta kapsamındaki aylık gelirin %2,2'si (Çalışan %1,1+İşveren %1,1) Aylık en üst matrah: 10.500 CHF	Federal Devlet iş ve işçi bulma faaliyetlerinin giderlerine prime havi toplam aylıklar bedelinin %0,159'u oranında katkıda bulunur. Devlet pazar koşulları ve harcamalar gerektirdiğinde hazine borçlanmasına gidebilir.
Kazalar ve Meslek Hastalıkları	Mesleki olmayan kazalar Çalışan: Değişken prim sistemi (çalışılan işyerinin koyduğu oran) İşveren: Yok Çalışmayan: (SUVA sigortası) %39,5 Meslek kazaları ve hastalıkları Çalışan: Yok İşveren: Değişken prim sistemi (çalışılan işyerinin kaza riski durumuna göre) Gelir üst matrahı yıllık 126.000 CHF	

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Dairesi, <http://www.bsv.admin.ch/>
<https://www.bsv.admin.ch/bsv/de/home/informationen-fuer/versicherte/ahv.html#-402402662>

Yukarıda belirtilen sigortalar bireylere aylık, ek ödeme, tazminat ve aile (çocuk) yardımları şeklinde maddi ödemeler ya da hastalık ve kaza durumlarında masrafların karşılanması şeklinde seçenekler sunmaktadır.

İsviçre'de sosyal güvenlik sistemi 3 sütundan oluşmaktadır:

- Sosyal Sigortalar Kurumu (Yaşlılık, Geride kalanlar ve Maluliyet Sigortaları - AHV/IV),
- Mesleki Sorumluluk Sigortası (Pansiyon Kasa),
- Bireysel Emeklilik Sigortası.

Genel Sağlık Sigortası özel sağlık sigorta şirketlerinin uhdesinde olup zorunlu sağlık sigortasının çerçeve hükümleri Bakanlık tarafından belirlenmiştir.

Primler serbest piyasa koşullarında belirlenir.

İsviçre'de çalışan kişilerin aylıklarından Yaşlılık ve Geride Kalanlar (AHV), Maluliyet (IV) sigorta primlerinin kesilmesi zorunludur. Bazı durumlarda İsviçreli işveren için İsviçre dışında çalışan kişilerin aylıklarından da söz konusu primlerin kesilmesi söz konusudur.

Çalışan kişiler 17. yaşlarının sona ermesini takip eden ilk 1 Ocak tarihinden başlamak suretiyle prim ödeme zorunluluğundadır. Emeklilik yaşı gelmeden çalışmaya son verenlerin "çalışmayanlara mahsus" prim ödeme yükümlülüğü devam eder. Çalışmayan kişilerin sigorta primi ödeme yükümlülükleri 20. yaşını bitirdikleri yılın 01 Ocak tarihinden itibaren başlar. Başka bir deyim ile kişiler fiilen çalışmasalar da sigortalılık statüleri emekli oldukları güne kadar devam eder.

Yasal emeklilik yaşına ulaştığı halde çalışmaya devam edenler de prim ödeme yükümlülüğüne sahiplerse de, prim indiriminden yararlanırlar. Erkekler için yasal yaşlılık sınırı 65, kadınlar için ise 64'tür. Prim bedeli işçi ve işveren tarafından yarı yarıya paylaşılarak ödenir.

- Yaşlılık ve Geride Kalanlar Sigortası (AHV) %8,70
- Maluliyet Sigortası (IV) %1,40
- İş kaybı Sigortası - Askerlik vb. (EO) %0,45

Bu meblağa İşsizlik Sigortası (AL) eklenir.

Serbest meslek sahibi kişiler ise 17. yaşlarının sona ermesini takip eden ilk 01 Ocak tarihinden başlamak suretiyle prim ödeme zorunluluğundadır. Emeklilik yasal yaş sınırı erkeklerde 65, kadınlarda ise 64'tür.

10.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Yıl	Erkekler	Kadınlar	Toplam Emekli Sayısı	Ek Aylık Ödenek	Dul ve yetim Aylıkları	Toplam (CHF)
2015	1.026.100	1.213.800	2.239.800	57.300	177.700	2.474.800
2016	1.051.800	1.233.600	2.285.500	55.600	181.800	2.522.900
2017	1.074.700	1.250.200	2.324.800	54.100	186.300	2.565.300
2018	1.096.800	1.267.000	2.363.800	52.600	191.100	2.607.500
2019	1.119.800	1.283.900	2.403.800	51.400	196.100	2.651.300

Kaynak BFS 2021 <https://www.bsv.admin.ch/bsv/de/home/sozialversicherungen/ahv/statistik.html>

10.3.1.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri ve Prim Transferleri

2020 yılı itibarıyla

Yaşlılık Aylıkları		Dul ve Yetim Aylıkları		Maluliyet Aylıkları		Toplam	
Adet	Tutar CHF	Adet	Tutar CHF	Adet	Tutar CHF	Adet	Tutar CHF
1.984	27.151.935	932	9.700.851	924	13.804.286	3.840	50.657.072

Kaynak: İsviçre Sosyal Güvenlik Kurumu

Bir Kereliğe Mahsus Yaşlılık Tazminatı Ödemeleri		Bir Kereliğe Mahsus Dul ve Yetim Tazminatı Ödemeleri		Bir Kereliğe Mahsus Maluliyet Tazminatı Ödemeleri		Toplam	
Adet	CHF	Adet	CHF	Adet	CHF	Adet	CHF
88	2.198.393	12	212.690	0	0	100	2.411.083

Prim transferleri	
Adet	CHF
156	5.993.215

Kaynak: SAK İstatistik Birimi Cenevre 2021

10.3.1.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İsviçre Kaza Sigortası Kurumu (SUVA) gerek mesleki kaza sigortası (BUVA) gerekse mesleki olmayan kazalara karşı sigortalama işlemlerini yerine getirir.

Ayrıca, İsviçre'de özel firmalarca yürütülen zorunlu sağlık sigortası kapsamında sigortalılar ekstra olarak iş ya da iş dışı kaza ve iş hastalığı sigortası yaptırabilirler.

Kaza Sigortası Kurumu 3 kategoride hizmet vermektedir

- Kazaların önlenmesi için yapılan faaliyetler,
- Sigortalama,
- Kaza sonrası bakım ve iyileştirme.

Yıllara Göre Kaydedilen İş Kazaları

Yıl	Vaka Sayısı	Kabul Edilen Vaka Sayıları		Meslek Hastalıkları	Malül Olanlar	Yeniden Uyum Tazminatları	Ölüm Vakaları	
		Toplam	Ödenen Meblağ				Toplam	Ölenlerin Ailelerine Ödenen Aylık Sayısı
2013	800.422	765.832	300.065	2.892	2.017	5.008	661	393
2014	796.703	760.795	298.869	2.806	1.937	5.130	607	263
2015	808.975	774.061	303.714	2.330	1.849	5.003	534	303
2016	814.178	778.596	304.365	3.151	1.878	5.096	636	297
2017	832.789	797.604	316.054	3.345	1.845	5.199	610	284
2018	855.140	819.149	...	3.402	1.721	4.933	591	326
2019	868.159	...	...	...	...	...	...	...

Kaynak: http://www.unfallstatistik.ch/d/neuza/neu_reg_faelle_2018.pdf

Meslek kazaları (BUV)

Yıl	Vaka Sayısı	Kabul Edilen Vaka Sayıları		Meslek Hastalıkları	Malül olanlar	Yeniden Uyum Tazminatları	Ölüm Vakaları	
		Toplam	Ödenen Meblağ				Toplam	Ölenlerin Ailelerine Ödenen Aylık Sayısı
2013	268.922	256.251	106.305	2.892	957	1.930	271	196
2014	268.156	254.638	106.126	2.806	938	2.077	222	128
2015	266.349	253.284	105.938	2.330	856	1.981	182	142
2016	265.932	252.672	107.201	3.151	915	2.081	238	148
2017	268.837	255.488	110.104	3.345	894	2.262	198	131
2018	273.675	260.080	...	3.402	828	2.114	221	161
2019	278.736	...	...	...	...	...	...	...

Kaynak: http://www.unfallstatistik.ch/d/neuza/neu_reg_faelle_2018.pdf**Meslek Kazaları Dışındakiler (NBUV)****30.07.2020 tarihi itibarıyla**

Yıl	Vaka Sayısı	Kabul Edilen Vaka Sayıları		Meslek Hastalıkları	Malül Olanlar	Yeniden Uyum Tazminatları	Ölüm Vakaları	
		Toplam	Ödenen Meblağ				Toplam	Ölenlerin Ailelerine Ödenen Aylık Sayısı
2013	516.725	495.964	186.409	...	969	2 886	375	188
2014	513.259	492.151	185.071	...	891	2 885	375	131
2015	526.228	505.674	189.579	...	921	2 846	345	158
2016	530.592	509.724	188.452	...	892	2 823	389	147
2017	546.289	525.837	197.255	...	854	2 729	399	146
2018	565.017	543.913	...	...	826	2 650	359	160
2019	573.955	...	...	...	...	...	...	...

Kaynak: http://www.unfallstatistik.ch/d/neuza/neu_reg_faelle_2018.pdf

10.3.2. Aile Yardımları

Çocuk parası/aile yardımları Federal Aile Yardımları Yasası (FamZG) ile düzenlenmiştir. Ailelerin çocuklarının bakımı için karşı karşıya kaldıkları giderlerin kısmen telafisi amaçlı olarak çalışanlar, serbest meslek sahipleri ve az gelirli serbest çalışanlar aile yardımı alma hakkına sahiptir.

Tarım sektöründe çalışan ailelere yapılacak çocuk yardımları ayrı bir yönetmelik ile düzenlenmiştir. Hangi çocuklar için aile yardımı alınabileceği hususu yasada şu şekilde açıklanmaktadır:

- Ebeveynleri evli olsun olmasın, ebeveynlerin öz çocukları ve evlat edinilmiş çocuklar,
- Üvey evlatlar (o aile içinde yaşayıp bakımları üstlenilmiş olanlar),
- Resmî kurumlarca aileye bakımı ve eğitimi için teslim edilmiş çocuklar (çeşitli nedenler ile öz ailelerinden alınıp bakım ve koruma altına alınmış ve bu amaçla bakıcı ailelere teslim edilmiş çocuklar),
- Ailenin bakımını üstlendiği torunlar.

10.3.2.1. Çocuk Parası Miktarları

01.12.2020 tarihi itibarıyla

Yıl	Çocuk Paraları	Eğitim Yardımları	Doğum ve Evlat Edinme Yardımları	Toplam
2015	1.325.600	424.800	27.100	1.777.500
2016	1.337.600	424.300	27.100	1.789.000
2017	1.631.100	569.900	28.400	2.229.400
2018	1.696.700	584.000	27.700	2.308.300
2019	1.705.900	592.100	29.400	2.327.400

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BSV)

Kanton		Çocuk Parası 1	Eğitim Yapan Çocuklar İçin Çocuk Parası	Doğum Parası	Evlatlık Edinme Yardımı
		Çocuk Başına Ayda Ödenecek Tutar			
Federal Düzey 2		200/220	250/270		
Aile Yasası Kantonal 3		200	250	—	—
ZH4		200/250	250	—	—
BE5		230	290	—	—
LU6		200/2.106	250	1.000	1.000
UR		200	250	1.000	1.000
SZ		210	260	1.000	—
OW		200	250	—	—
NW		240	270	—	—
GL		200	250	—	—
ZG7		300	300/3.507	—	—
FR8		245/265	305/325	1.500	1.500
SO		200	250	—	—
BS		200	250	—	—
BL		200	250	–	–
SH		200	250	–	–
AR		200	250	–	–
AI		200	250	–	–
SG		200	250	–	–
GR		220	270	–	–
AG		200	250	–	–
TG		200	250	–	–
TI		200	250	–	–
VD9		230/370	300/440	1500	1.500
VS10		275/375	425/525	2.000/3.000	2.000/3.000
NE11		220/250	300/330	1200	1.200
GE12		300/400	400/500	2.000/3.000	2.000/3.000
JU		250	300	850	850

Kaynak: İsviçre Sosyal Güvenlik Kurumu

<https://www.bsv.admin.ch/bsv/de/home/sozialversicherungen/famz/statistik.html>

Açıklamalar:

1- Genel tablo.

2-Tutarlar İsviçre'nin tümü için geçerlidir. İlk tutar düzlük, ikinci tutar ise dağlık bölgelerde yaşayanlar içindir.

Tarım sektöründe çalışan aillere bu tutara ek olarak ayda 100 Franklık fazladan ödeme yapılmaktadır.

3-Verilen tutarlar kanuni minimum değerleri belirlemekte olup Kantondar münferiden daha yüksek tutarları ödemeyi üstlenebilirler.

4-İlk tutar 12 yaşa kadar, ikinci tutar 12 yaş sonrası için geçerlidir.

5-Kantonal Aile Kasası FAK bazı durumlarda tutarları yükseltebilir, evlatlık ve doğum yardımı yapmayı öngörebilir.

6- İlk tutar 12 yaşa kadar/İkinci tutar 12 yaş sonrası için geçerlidir.

7- İlk tutar 18 yaşa kadar/İkinci tutar 18 yaş sonrası içindir.

8-İlk tutar ilk 2 çocuk için, ikinci tutar 3 ve daha sonraki çocuklar için geçerlidir.

9- İlk tutar ilk 2 çocuk için, ikinci tutar 3 ve daha sonraki çocuklar için geçerlidir. 16 - 20 yaş arası çalışmayan ve 16 yaş altı eğitim gören çocuklar 300 Frank, 3'üncü çocuktan itibaren bu durumda olan çocuklara ise 440 Frank ödenecektir.

10-İlk tutar ilk 2 çocuk için, ikinci tutar 3 ve daha sonraki çocuklar için geçerlidir. 16 Yaş altı eğitim gören çocuklar 425 Frank, 3'üncü çocuktan itibaren bu durumda olan çocuklara ise 525 Frank ödenecektir.

11- İlk tutar ilk 2 çocuk için, ikinci tutar 3 ve daha sonraki çocuklar için geçerlidir.

12-- İlk tutar ilk 2 çocuk için, ikinci tutar 3 ve daha sonraki çocuklar için geçerlidir. 16 - 20 yaş arası çalışmayan ve 16 yaş altı eğitim gören çocuklar 400 Frank, 3ncü çocuktan itibaren bu durumda olan çocuklara ise 500 Frank ödenecektir.

Türkiye’de Kalan Çocuklar İçin Yardımlar

İsviçre dışında ikamet eden çocuklar için aile yardımları (çocuk parası) 01.01.2009 tarihinden itibaren AB ve İsviçre’nin de üyesi bulunduğu EFTA (Norveç, İzlanda, Liechtenstein) ülkelerinin vatandaşlarının çocuklarının İsviçre dışında / AB ve EFTA ülkelerinde ikamet etmeleri durumunda yapılmaktadır.

Yukarıda anılan tarihte yürürlüğe giren Aile Yardımı Kanununun 4. maddesinin 3. paragrafında, hükümet yurt dışında yaşayan çocukların çocuk yardımı taleplerini düzenlemekte olup Aile Yardımı ile İlgili Yönetmelik (Madde7, paragraf 1) sadece, bu konuda hüküm içeren devletlerarası anlaşmaların yapıldığı ülkelerdeki çocuklara aile yardımı ödenmesini öngörmektedir.

Bu durum ödemelerin temel olarak sadece AB ve EFTA ülkelerine yapılmasına yol açmakta olup İsviçre’de çalışan vatandaşlarımızın Türkiye’de ikamet eden çocuklarına çocuk/aile yardımı ödemeleri ise buna istinaden durdurulmuştur. Türkiye – İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’ne göre, sadece tarım iş kolunda çalışan Türk işçilerinin Türkiye’de bulunan çocukları için çocuk parası ödenmektedir.

Bu konu Türkiye-İsviçre Sosyal Güvenlik Anlaşması tadiline ilişkin ikili görüşmelerde ele alınmıştır. AB/EFTA üyesi olmamalarına karşın, İsviçre dışında mukim Bosna-Hersek, Kosova, Karadağ, Sırbistan ve Slovenya vatandaşlarının aile yardımları bu ülkelerin İsviçre ile yapmış oldukları Sosyal Güvenlik Sözleşmeleri kapsamında 01.01.2009 tarihinden sonra da ödenmektedir.

10.3.2.2. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar (Sosyal Yardımlar)

Tamamlayıcı Sosyal Sigorta Ödemeleri (EL)

2020 yılında yayınlanan verilere göre 341.700 kişi söz konusu yardımlardan faydalanmıştır. Yapılan toplam ödeme miktarı 5.369.000 İsviçre frankıdır.

➤ Yaşlılık ve maluliyet aylığı alan kişilerin gelirleri İsviçre Sosyal Yardım Konferansı (SKOS) verilerinde belirtilen yoksulluk sınırı rakamlarının altında ise, bu kişilere sosyal yardım ödemesi yapılmaz. Ancak, aradaki fark Yaşlılık/Geride Kalanlar ve Maluliyet Kasası (AHV/IV) tarafından emekli aylıklarının tamamlayıcı bölümünü oluşturan ödeme “Ergänzungsleistung” adı altındaki tamamlayıcı ek ödenek ile ihtiyaç sahiplerine ödenir.

➤ Sosyal yardım olarak hak sahiplerine ödenen meblağlar bu kişilerin maddi durumlarının tekrar elvermesi durumunda geri talep edilebilir. Yaşlılık/Geride Kalanlar ve Maluliyet Kasası (AHV/IV) tarafından yapılan tamamlayıcı ödemeler ise sosyal yardım kategorisine girmedikleri için geri talep edilmez.

➤ Yaşlılık/Geride Kalanlar (AHV) ve Maluliyet (IV) Sigortaları kapsamında uygulanan tamamlayıcı sosyal sigorta ödemeleri emekli aylığı tutarlarının asgari geçim endeksi rakamlarının altında kaldığı durumlarda aradaki açığı kapatırlar. Tamamlayıcı sosyal sigorta ödemesi yasal bir hak olup bakım ya da sosyal yardım ödeneği değildir. Tamamlayıcı Sosyal Sigorta Ödemeleri (EL) AHV ve IV ile birlikte İsviçre devletinin sosyal alandaki temel unsurlarının içinde yer almaktadır. Tamamlayıcı sosyal sigorta ödemeleri Kantonlar tarafından uygulanır ve iki kategoriye ayrılırlar:

- Yıllık olarak hesaplanıp tediyesi aylıklar halinde yapılan EL ödemeleri,
- Hastalık ve engellilik durumlarının giderlerine yapılan katkılar.

Emeklilik yaşına gelen, malul olan, dul veya yetim olanlar İsviçre Sigorta Kurumu’na hiç sigorta primi ödemedikleri veya emekli olmasına yetecek sürede sigorta primi ödememiş oldukları için emekli olma hakkına sahip değiller ise belirlenen şartlara bağlı olarak “Tamamlayıcı sigorta ödemeleri” alabilmektedirler.

“Tamamlayıcı Sigorta Ödemeleri-Ergänzungsleistungen” Ödenmesi İçin Kabul Edilen Asgari Harcama (Gider) Düzeyleri (CHF):

2020 yılı itibarıyla

Ödemeler	Evde	Yaşlılar / Bakım Evinde
Yaşlılık aylığı alan, çocuksuz, tek başına yaşayanlar	983	3.073
Maluliyet aylığı alan, çocuksuz, tek başına yaşayanlar	1.197	3.687
Yıllık harcama sınırları	Yalnız yaşayanlar	Evliler
Yaşamsal gereksinimler	19.290	28.935
Azami brüt kira	13.200	15.000
Gelir muafiyeti	1.000	1.500
Varlık muafiyeti	37.500	60.000
İçinde oturan gayrimülk muafiyeti	112.500	112.500

Kaynak: www.skos.ch 2020

Not: Kira ve kiraya bağlı yan giderler de harcama giderlerine dâhil edilmektedir. Kendisine ait bir evde oturmayanların kira yan giderler toplamı için yıllık sınır 1.680 CHF olarak belirlenmektedir.

“Tamamlayıcı sigorta ödemeleri-Ergänzungsleistungen İçin Hastalık ve Engellilik Durumunda Yıllık Olarak Sağlanabilecek Ek Ödeme Miktarları:

Yalnız yaşayan için	25.000 CHF
Evli çiftler için	50.000 CHF
Yaşlılar evinde kalanlar için	6.000 CHF

Kaynak: <https://www.bsv.admin.ch/bsv/de/home/informationen-fuer/versicherte/el.html>

10.3.2.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

İşyeri emeklilik aylığı zorunlu, toplu işten çıkarma durumlarında işveren tarafından projelendirilen sosyal dayanışma programı kapsamında özellikle ileri yaşta, normal emeklilik yaşı yaklaşmış çalışanlara bu süreç içerisinde köprü aylığı (şirket destekli erken emeklilik) denilen bir ödeme şeklinde tezahür edebilmektedir. Bu ödemeler çalışan kadın 64, erkek 65 yaşına geldiğinde sona erer.

10.3.3. Sosyal Yardımlar

Sosyal yardım kişisel ihtiyaçlara göre yapılmaktadır. Yasa ile belirli bir miktar belirlenmemiştir. Sosyal yardım ödemeleri sosyal güvenlik kurumu tarafından değil, kantonlar ve belediyeler tarafından karşılanmaktadır. Konfederasyon sadece iltica başvurusunda bulunanların sosyal yardım masraflarına iştirak etmektedir. Sosyal yardım kurallarını kantonların kendileri düzenledikleri için ilgili sosyal yardım yasası her kantonda farklıdır. Ancak, İsviçre Sosyal Yardım Konferansı (SKOS), uygun bir sosyal yardımın tespiti ile ilgili yönerge yayınlamakta olup uygulamada genel olarak bu yönergelere kantonlarca referans mahiyetinde riayet edilmektedir.

İsviçre Sosyal Yardım Konferansı'nın tespitlerine göre, temel ihtiyaçlar için gerekli olduğu öngörülen miktarlar şöyledir:

2020 yılı itibarıyla

Hane Halkı Sayısı	Aylık Temel İhtiyaç	Kişi Başı Aylık
1 kişi	997 Frank	997 Frank
2 kişi	1.525 Frank	763 Frank
3 kişi	1.854 Frank	618 Frank
4 kişi	2.134 Frank	533 Frank
5 kişi	2.413 Frank	483 Frank
Her bir fazlası için	+ 202 Frank	

Kaynak: SKOS <https://skos.ch/grundlagen-und-positionen/grundlagendokumente/>

Not: Yukarıda belirtilen miktarlara ev kirası, ev yan giderleri (ısıtma vs.) ve temel hastalık sigortası masrafları dâhil değildir.

10.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

Meslek Okulları

İsviçre’de mesleki öğretimin amacı, genel kültürle birlikte, teorik ve pratik olarak belirli bir mesleği kazandırmaktır. Takriben 270 mesleğin öğretimi yapılmaktadır.

15 yaşını bitiren gençler için veli ve işyeri arasında imzalanan mukavele üzerine öğrenime pratik olarak işyerinde, teorik olarak da genel kültürle birlikte meslek okulunda (Gewerbeschule, Kauffmännische Schule) haftada bir veya iki gün devam edilir.

Bu öğrenimin süresi, mesleğin özelliğine göre 2, 3 veya 4 yıldır. Bu öğrenimi bitirenlere verilen beceri belgesi “das Eidgenössische Fähigkeitszeugnis” olarak ifade edilir. Ayrıca aşağıda isimleri yazılı olan diğer başlıca meslek okulları, ülkemizdeki meslek okullarına benzer program uygulamaktadırlar.

10.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

a) İsviçre Hükümetinin 15 Mart 2020 tarihli bir genelgesi ile okulların kapanması nedeniyle çocuklarına bakmak için işlerini bırakmak zorunda kalan ebeveynlerin de tazminat alma hakkına sahip olmaları sağlanmıştır.

b) “2020 Yılı Meslek Eğitimi Perspektifi” isimli konferans 09 Kasım 2020 tarihinde Bern şehrinde düzenlenmiştir. Konferans sonuç bildirgesinde Kovid-19 pandemisine rağmen mesleki eğitime devam edildiği, çıraklık kadrolarının sağlanması hususunda işverenler ile yararlı bir müşterek iş birliği gerçekleştirildiği ve 2021 yılında bu yönde daha sağlam adımlar atılacağı vurgulanmıştır.

10.4.2. Sayısal Veriler

10.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2020 yılı itibarıyla

Okul Türü	Genel	İsviçreli	Yabancı	Türk
İlkokul 1-2	179.132	128.015	51.013	1.563
İlkokul 3-8	524.645	379.140	145.136	4.828
Ortaokul	262.160	194.055	67.957	2.244
Lise	71.300	60.761	10.519	195
Meslek Lisesi	29.970	25.476	5175	163
Meslek Okulları (Çıraklık Eğitimi)	218.259	169.480	48.752	1.854
Yüksek Meslek Okulları	61.566	53.540	7.589	265
Diğer	41.921	21.988	19.092	481
Genel Toplam	1.388,953	1.032,455	355.233	11.593*

Kaynak: T.C. Bern Eğitim Müşavirliği

* Yükseköğrenim görenler dâhil İsviçre geneli Türk öğrenci sayısı: 12.763

10.4.2.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2020 yılı itibarıyla

Okul Türü	Genel	İsviçre	Yabancı	Türk
Meslek Lisesi	29.970	25.476	5.175	163
Meslek Okulları (Çıraklık Eğitimi)	218.259	169.480	48.752	1.854
Yüksek Meslek Okulları	61.566	53.540	7.589	265

Kaynak: T.C. Bern Eğitim Müşavirliği

10.4.2.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2020 yılı itibarıyla

Öğrenim Seviyesi	Öğrenci Sayısı
Yüksekokullar (Pedagoji Yüksekokulları dâhil)	278
Lisans	238
Master	273
Doktora	303
Diğer	78
Toplam	1.170

Kaynak: T.C. Bern Eğitim Müşavirliği

İsviçre’de üniversitelerde öğrenim gören toplam öğrenci sayısı: 270.475

10.4.2.4. Türk Dili ve Kùltürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2020 yılı itibarıyla

Türk Öğretmen Sayısı	30
Öğrenci Sayısı	2.030

Kaynak: T.C. Bern Eğitim Müşavirliği

İsviçre genelinde 24 kantonda ve bir de Lihtenştayn Prenslığı'nde olmak üzere 162 okulda toplam 2.030 öğrenciye 558 saat Türkçe dersi verilmiştir.

10.5. GÖÇ VE UYUM

İsviçre gerek ülkedeki refah ve yaşam standartlarının yüksekliği, gerekse çalışma ve sosyal faaliyet imkânlarının genişliği ve kişi başına düşen GSMH'nın yüksek olması gibi nedenlerle ekonomik amaçlı mülteciler ve nitelikli işgücü vasfındaki yabancılar için bir çekim merkezi konumundadır. Ülke Schengen serbest dolaşım kapsamı içinde olduğundan, yurt dışından gelen nitelikli işgücünün yasal olarak çalıştırılması sorun teşkil etmemektedir. Buna göre; AB ve EFTA üyesi ülkelerin vatandaşları serbest dolaşım antlaşması gereğince, İsviçre sınırları içerisinde çalışma pazarına kolayca girebilmekte ve bürokratik engel ve zorluklarla karşılaşmaksızın istihdam edilmektedirler.

İsviçre, üyesi olmadığı Avrupa Birliği ve üyesi olduğu Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ülkeleri ile sürdürdüğü yüksek düzeydeki ekonomik ilişkileri, gelişmiş teknolojik araştırma kurumları ve dünya çapında derecelere sahip üniversiteleri, bankacılık ve finans sektöründe etkin global güçler arasında yer alması, kalifikasyonu yüksek işgücü yetiştiren ikili mesleki eğitim sistemi, yüksek milli geliri, ülkede kain Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşlar ve CERN gibi global bilimsel ve teknolojik araştırma kuruluşları, güçlü ve donanımlı devlet organizasyonu, uzlaşmacı siyasi koalisyonlarla sağlamakta olduğu istikrar ve toplumsal uyum, Avrupa Birliği Serbest Dolaşım Anlaşmasına ve Schengen Anlaşmasına taraf olması gibi nedenlerle, referandum yoluyla gerçekleşen milli irade ile Avrupa Birliği'ne tam üyeliği henüz kabul etmeyen bir ülke olarak Avrupa ülkeleri arasında olduğu kadar, dünyanın bir çok ülkesi için stratejik öneme sahiptir.

İsviçre bu nedenlerle, işgücü göçüne açık ve bir ölçüde kalifiye beyin göçü akımına maruz bir ülkedir. 2020 yılı itibarıyla ülkede ikamet etmekte olan göçmenlerin oranı %25 olup ayrıca İsviçre nüfusunun yaklaşık 1 milyondan fazla kısmını ise çifte vatandaşlık hakkına sahip yabancılar oluşturmaktadır. İsviçre'de sağlık ve bilişim gibi bazı sektörlerde yeterli sayıda kalifiye personel temin edilmesinde yaşanan sıkıntılar nedeniyle bu ihtiyacı karşılayacak kriterlere sahip yabancıların (AB/EFTA) ülkeye göçlerini teşvik edici uygulamalar mevcuttur.

İsviçre'ye Göç Eden Yabancılar İle Aynı Süreçte Ülkeden Göç Eden Yabancıların Sayıları

İç ve dış göç	2018	2019	2020
İsviçre'ye göç edenler	170.1	169.6	163.0
İsviçreliler	23.9	24.0	25.6
Yabancılar	146.2	145.6	137.4
İsviçre'yi terk edenler	130.2	126.2	106.5
İsviçreliler	31.8	31.4	25.8
Yabancılar	98.4	94.9	80.7

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Federal Göç Müsteşarlığı (SEM) tarafından açıklanan, AB/EFTA ülkeleri vatandaşları haricindeki diğer ülke vatandaşlarının İsviçre'de çalışma izni alabilmelerine ilişkin temel ilkeler şunlardır:

1. Öncelik Sistemi

Üçüncü ülkelerin vatandaşlarının çalışma izni alabilmeleri ancak öncelikli olan iç istihdam piyasasında ve AB/EFTA istihdam pazarında uygun kişinin bulunmaması halinde mümkündür. Öncelikten yararlananlar sırasıyla İsviçre vatandaşları, İsviçre’de süresiz ikamet iznine sahip yabancılar, çalışma hakkına sahip türde süreli ikamet iznine sahip yabancılar ve Serbest Dolaşım Anlaşması’na taraf ülke vatandaşları (AB/EFTA) şeklindedir. Öncelikli olmayan ülke vatandaşlarını istihdam etmek isteyen işverenler, kapsamlı çabalarına rağmen öncelikli kesimden kriterlerine uyan işgücü temin edemediklerini ispat etmek zorundadırlar.

2. Bölge ve Branşa Uygun Maaş ve Çalışma Koşulları

Yabancı işgücüne uygulanacak olan sosyal sigorta primleri, maaş ve diğer ödenekler çalışma bölgesinde genel olarak uygulanan prim ve maaşlarla eşdeğerde olmalıdır.

3. Çalışma İzni Koşullarında Uygulanan İstisnalar

Aşağıda gösterilen bazı durumlarda yabancılar için çalışma izni koşullarının bazı hükümleri uygulanmayabilir:

- Şirket birleşmeleri,
- Mal veya ürünlerin satın alındığı menşey ülkenin garanti ya da servis işlerinin sağlama alınmasını gerektiren durumlar,
- Merkezi İsviçre’de olan firmaların üstlendiği büyük projeler için yapılması gereken sınırlı süreli çalışmalar,
- Standart dışı ticari sözleşmelerin yerine getirilmesi gibi pozisyonlar.

4. Personelin Kişisel Koşulları

Şirketlerin yönetim kadrolarında istihdam edilecek kişiler öncelikle yüksekokul ya da meslek yüksekokulu mezunu olmak kaydı ile uzmanlar, işinde uzman nitelikli işgücü ve mesleğine göre özel eğitim almış, özel yeteneklere, mesleki tecrübeye sahip kişiler.

10.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

a) 16 Mayıs 2020 tarihinde İsviçre ile Yunanistan yetkilileri Yunanistandaki mülteci kamplarında bulunan 23 adet çocuğun İsviçre’ye göçmen olarak alınması konusunda karara varmışlardır.

b) İsviçre Federal Hükümeti 12 Haziran 2020 tarihinde yapılan kabine toplantısının ardından Kovid-19 nedeniyle AB ve EFTA ülkeleri vatandaşlarına uygulanan tüm seyahat kısıtlamalarının 15 Temmuz tarihinden itibaren kaldırıldığını duyurmuştur.

c) İsviçre Federal Göç Müsteşarlığı (SEM) tarafından 04 Ağustos 2020 tarihinde yılın ilk yarısı itibarıyla yabancıların demografik durumu konulu bir açıklama yapılmıştır. Açıklamada, İsviçre’ye göçün yılın ilk yarısında, bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %5,7 oranında azaldığı, aynı dönemde İsviçre’den göç edenlerin sayısında da %14,4’lük bir azalma tespit edildiği belirtilmiştir.

d) 27 Eylül 2020 tarihinde ülke genelinde düzenlenen referandum sonuçlarına göre, AB ile mevcut olan kişilerin serbest dolaşımının sona erdirilmesinin önünü açabilecek şekilde göç anlaşımasının askıya alınması girişimi %38,3 evet oyuna karşılık, %61,7 oyla reddedilmiştir.

e) İsviçre Federal İstatistik Kurumu göçmenler/yabancılar dairesi tarafından 05 Kasım 2020 tarihinde yapılan açıklamada 2020 yılının 3. çeyreğinde ülkede yaşayan yabancıların sayısının 2.139.088 olarak gerçekleştiği ve İsviçre’ye göçün, geçen senenin aynı dönemine oranla bu dönem %5,3 oranında azalmış olduğu belirtilmiştir.

f) Federal Göç Müsteşarlığı (SEM) 12 Aralık 2020 tarihinde 14 kantonda yaptığı bir araştırma sonucunda, İsviçre’de yaklaşık 75 bin oturma izni bulunmayan kaçak göçmenin bulunduğunu tesbit ettiklerini açıklamıştır. İsviçre’de oturma izni bulunmadan çalışanlar en son 2005 yılında tespit edilmiş ve o zamanki rakam yaklaşık 90 bin olarak açıklanmıştır.

SEM’in raporunda oturma izni olmadan İsviçre’de çalışanların büyük bölümünün merkez veya güney Amerika ülkelerinden geldikleri ve uzun yıllardır bu ülkede bulundukları ve kaçak olarak çalıştıkları belirtilmiştir.

10.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

10.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

İsviçre'deki Türk dernek, Federasyon, spor klübü gibi oluşumların sayısı 100 civarındadır.

Ayrıca 152 Türk Okul aile birliği faaliyet göstermektedir.

İsviçre'deki Türk derneklerinin çatı federasyonu “İsviçre Türk Toplumu” (İTT) adı altında Zürih şehrinde konuşlanmıştır.

Başta din, kültür, sanat, müzik, folklor vb. temalı derneklerin 2020 yılı faaliyetlerinde pandemik koşullar nedeniyle alınan kısıtlamalar kapsamında büyük ölçüde azalmalar yaşanmıştır.

Derneklerin dağılımı şöyledir:

Faaliyet Alanı	Sayı
Kültürel ve sosyal faaliyette bulunanlar	31
Dini hizmet verenler	48
Kadın dernekleri	5
Yardımlaşma dernekleri	13
Spor dernekleri	3
Federasyon sayısı	1
Toplam	101

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği

10.5.2.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

İsviçre’de yasal olarak ikamet eden yabancılar Federal Devlet Meclislerine (Ulusal Meclis ve Kantonlar Meclisi) seçme ve seçilme hakkına sahip değillerdir.

Yabancı nüfusa sadece mahalli düzeyle sınırlı siyasi katılım tanımakta, kanton düzeyinde ve federal düzeydeki siyasal katılım hakları sadece İsviçre vatandaşlarına hasredilmiş bulunmaktadır.

Ulusal ve Kanton Parlamentolarına seçilmiş çifte tabiiyete sahip vatandaşlarımızın genel nüfusa göre oranları çok düşüktür.

200 sandalyeli Ulusal Meclis ve 46 üyeli Kantonlar Meclisinden müteşekkil İsviçre Federal Parlamentosu’nun dört yılda bir düzenlenen olağan seçimleri 20 Ekim 2019 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

2015 yılında yapılan seçimlerle Federal Parlamento'ya tarihte ilk defa seçilen Ulusal Meclis üyesi Türk kökenli Sibel Arslan (Yeşiller, Basel), aldığı kişisel oylardan (yaklaşık 13 bin) ve kadın aday kontenjanının tanıdığı avantajlardan yararlanarak, 2019 yılında gerçekleştirilen seçimlerde de Ulusal Meclis'e seçilmiştir. Sibel Arslan ülkemiz vatandaşlığını haizdir.

Ulusal Meclis seçimlerinde önde gelen siyasi partilerin elde ettikleri oy oranları ile anılan Meclis'te kazandıkları milletvekilliği sayılarına 2015 seçimleriyle karşılaştırmalı olarak yer veren bir tablo aşağıda sunulmaktadır.

Partiler	2019 Sonucu (%)	2015 Sonucu (%)	Kazanılan Milletvekili Sayısı (2019)	Milletvekili Sayısında Değişim
İsviçre Halk Partisi (SVP)	25,6	29,4	53	-12
Sosyal Demokrat Parti (SP)	16,8	18,8	39	-4
Hür Demokrat Parti (FDP)	15,1	16,4	29	-4
Hristiyan Demokrat Parti (CVP)	11,4	11,6	25	-2
Yeşiller (GPS)	13,2	7,1	28	+17
Liberal Yeşiller (GLP)	7,8	4,6	16	+9
Muhafazakâr Demokratik Parti (BDP)	2,4	4,1	3	-4

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği

2019 yılı itibarıyla Ulusal Meclis, Kanton Meclisi ve Belediye Meclislerinde görev yapan çifte tabiyetli 49 Türk vatandaşının aşağıda yer alan listesi, Bern Büyükelçiliği 2018 kayıtları esas alınarak tespit edilmiş olup şahısların siyasi tercih ve faaliyetlerine ilişkin bilgi mevcut değildir.

İsmi	Görevi	Partisi	Ülke	Eyalet	Göreve Başlama
Sibel Arslan	Ulusal Meclis Üyesi	Yeşil Birlik Partisi	İsviçre	Basel Stadt	2015
Murat Julien Alder	Kanton Meclisi Üyesi	Hür Demokrat Parti	İsviçre	Cenevre	2013
Mark Mustafa Oran	Kanton Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Vaud	2012
Pelin Kandemir Bordoli	Kanton Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Ticino	2015
Nazan Walpoth	Kanton Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Bern	2019
Aliye Gül	Kanton Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Thurgau	2012
Mustafa Atıcı	Kanton Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Basel Stadt	2013
Gülşen Öztürk	Kanton Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Basel Stadt	2013
Seyit Erdoğan	Kanton Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Basel Stadt	2013
Edibe Gölge	Kanton Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Basel Stadt	2013
Sibel Arslan	Kanton Meclisi Üyesi	Yeşiller Partisi	İsviçre	Basel Stadt	2013

Talha Uğur Çamlıbel	Kanton Meclisi Üyesi	Yeşiller Partisi	İsviçre	Basel Stadt	2013
Murat Kaya	Kanton Meclisi Üyesi	Hür Demokrat Parti	İsviçre	Basel Stadt	2013
Aydın Elitok	Kanton Meclisi Üyesi	İsviçre Halk Partisi	İsviçre	Glarus	2014
Hasan Candan	Kanton Meclis Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Luzern	2015
Ekin Yılmaz	Arbon Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Thurgau	2015
Atakan Özçelebi	Arbon Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Thurgau	2015
Ezgi Akyol	Zürih Belediye Meclisi Üyesi	Alternatif Liste	İsviçre	Zürih	2014
Acar Sait	Adliswil Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Zürih	2014
Tan Birleşik	Opfikon Belediye Meclisi Üyesi	İsviçre Halk Partisi	İsviçre	Zürih	2014
Hacı Pekerman	Opfikon Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Zürih	2014
Jeyan Sibel Günacan	Opfikon Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Zürih	2014
Mustafa Bozkurt	Opfikon Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Zürih	2014
Ali Özcan	Uster Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Zürih	2014
İlkay Ergeneli	Lenzburg Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Aargau	2013
İhsan Kurt	Prilly Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Vaud	2011
İsmail Ünal	Lozan Belediye Meclisi Üyesi	Sol Parti	İsviçre	Vaud	2011
David Ramazan Gün	Moudon Belediye Meclisi Üyesi	Bağımsız	İsviçre	Vaud	2011
Ufuk İkitepe	Moudon Belediye Meclisi Üyesi	Hür Demokrat Parti	İsviçre	Vaud	2011
Mehmet Akkaya	Moudon Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Vaud	2011
Alain Avni Çelik	Moudon Belediye Meclisi Üyesi	Hür Demokrat Parti	İsviçre	Vaud	2011
Ekrem Yaman	Moudon Belediye Meclisi Üyesi	Bağımsız	İsviçre	Vaud	2011
Cemal Özcan	Renens Belediye Meclisi Üyesi	Yeşiller Partisi	İsviçre	Vaud	2011
Ali Korkmaz	Renens Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Vaud	2011
Hasan Dinç	Renens Belediye Meclisi Üyesi	Kırmızı Karınca Partisi	İsviçre	Vaud	2011

Ali Kılınç	Renens Belediye Meclisi Üyesi	Kırmızı Karınca Partisi	İsviçre	Vaud	2011
Muharrem Temel	Lancy Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Cenevre	2015
Hasret Gökdemir Caroline	Onex Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Cenevre	2015
Sinan Kapancı	Veyrier Belediye Meclisi Üyesi	Birlikte Partisi	İsviçre	Cenevre	2015
Veronique Özazman	Plan les Ouates Belediye Meclisi Üyesi	Yeşiller Partisi	İsviçre	Cenevre	2015
Bayram Bozkurt	Cenevre Belediye Meclisi Yedek Üyesi	Yeşiller Partisi	İsviçre	Cenevre	2015
Şahin Gazi	Cenevre Belediye Meclisi Yedek Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Cenevre	2015
Nihan Sakar	Vernier Belediye Meclisi Yedek Üyesi	Cenevre Vatandaşlar Hareketi	İsviçre	Cenevre	2015
Turan Henden	Monthey Belediye Meclisi Üyesi	Hür Demokrat Parti	İsviçre	Valais	2013
Oğuzhan Can	La Chaux-de-Fonds Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Neuchatel	2012
Nurhan Çağlar	La Chaux-de-Fonds Belediye Meclisi Üyesi	Yeşiller Partisi	İsviçre	Neuchatel	2012
İnan Vurucu	La Chaux-de-Fonds Belediye Meclisi Üyesi	İşçi Partisi	İsviçre	Neuchatel	2012
Yasemin Çevik	Bern Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Bern	2012
Fuat Köçer	Bern Belediye Meclisi Üyesi	Sosyalist Parti	İsviçre	Bern	2012

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği

11. KAZAKİSTAN

11.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

11.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2021 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	9.155.394		
Kadın	9.721.706		
TOPLAM	18.877.100		Yaklaşık 12.000

Kaynak: T.C. Nur-Sultan Büyükelçiliği Kayıtları ile Nur-Sultan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği Tahminleri

(*)Yalnızca Türk vatandaşı olanlar

Kazakistan Stratejik Planlama ve Reformlar Ajansı Ulusal İstatistik Bürosundan yapılan açıklamada, 1 Ocak 2021 tarihi itibarıyla Kazakistan nüfusunun 18.877.100 kişi olarak kaydedildiği, nüfusun %59,1'inin (11.149.700 bin kişi) şehirlerde, %40,9'unun ise (7.727.400 kişi) kırsal kesimde yaşadığı ifade edilmektedir. Açıklamaya göre nüfusun %48,5'i erkeklerden, %51,5'i kadınlardan oluşmaktadır.

Açıklamada, ülke nüfusunda 1 Ocak 2020 tarihli nüfus verilerine göre 245 bin kişilik bir artış gözlendiği bildirilmekte ayrıca, en çok nüfus artışının Almatı şehrinde (+60 bin 200 kişi), başkent Nur-Sultan'da (+48 bin 500 kişi) ve Çimkent'te (+38 bin kişi) kaydedildiği ifade edilmektedir.

Kazakistan'da yaşayan yabancıların sayısına ilişkin kesin veri bulunmamakla birlikte, ülkede 12.000 civarında vatandaşımızın yaşadığı tahmin edilmektedir.

11.1.2. Kazakistan'daki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Ahıska Türkleri

1944 yılında 60.000'den fazla Ahıska Türkü Gürcistan'ın Meshedya/Ahıska Bölgesinden Orta Asya içlerine sürgüne gönderilmiştir. Büyük çoğunluğu Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'a sürgün edilen Ahıska Türkleri 1990'lı yılların başından itibaren değişik ülkelere dağılmışlardır.

Halen dünyanın çeşitli ülkelerine (Rusya, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan, Ukrayna, Gürcistan, Ukrayna, ABD ve Türkiye) dağılmış olarak yaşayan ve sayıları 550.000-600.000'e ulaşan Ahıska Türklerinden yaklaşık 200.000'i Kazakistan'da yaşamaktadır.

11.1.3. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

Nur-Sultan Büyükelçiliği ile Almatı ve Aktau Başkonsolosluklarının kayıtları ve Müşavirliğimiz tahminlerine göre Kazakistan'daki vatandaşlarımızın %45'i Almatı Başkonsolosluğumuz görev bölgesinde, %35'i Nur-Sultan Büyükelçiliğimiz görev bölgesinde ve %20'si de Aktau Başkonsolosluğumuz görev bölgesinde yaşamaktadır.

11.1.4. Kazakistan'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

Kazakistan'da ikamet eden/çalışan yabancılara ilişkin spesifik veriler kamuoyu ile paylaşılmamakla birlikte, basın haberlerinden bilgi edinilmeye çalışılmaktadır.

20 Nisan 2018 tarihli haberde, Kazakistan'a uzak yurt dışından (Avrasya Ekonomik Birliği/AEB ve Bağımsız Devletler Topluluğu/BDT dışındaki üçüncü ülkelerden) en çok Çin ve Türk vatandaşlarının geldiği, resmi istatistiklere göre 2017 yılında ülkeye gelenlerin %90'dan fazlasının BDT ülkelerinden (Özbekistan, Rusya ve Kırgızistan) geldiği, ülkedeki uzak yurt dışından gelen göçmenlerin sayısının 620.000'e ulaştığı, bunlardan çoğunun Çin ve Türk vatandaşı olduğu kaydedilmektedir.

Öte yandan, konuyla ilgili olarak basında çıkan 21.07.2019 tarihli basın haberinde, 2018 yılında Kazakistan'daki göç hizmetleri merkezleri aracılığıyla Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Tacikistan, Özbekistan ve Ukrayna vatandaşlarına kotaya tabi olmayan basit işlerde çalıştırılmak üzere 434.000'den fazla çalışma izni verildiği, yaklaşık 117.500 kişinin de çalışma izinlerinin yenilendiği belirtilmektedir.

Önemli Not 1: 2019 yılı sonunda, bir önceki yılda olduğu gibi: AEB ve BDT Ülkelerinden gelen yaklaşık 420.000-430.000 kişiye (Kotaya tabi olmayan basit işlerde çalışmak üzere) çalışma izni verildiği değerlendirilmektedir.

Önemli Not 2: Bu sayıya, AEB ve BDT Ülkeleri dışından, üçüncü ülkelere gelen ve sadece kotaya tabi işlerde çalışabilen 19.137 yabancıya 2019 yılında verilen çalışma izinleri dâhil değildir.

11.2. ÇALIŞMA HAYATI

11.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kazakistan'da Çalışma İzni Harçları

Kazakistan'da Ocak 2017 Tarihinden İtibaren Uygulanan, Sektörlere ve Kategorilere Göre Değişiklik Gösteren Yabancılar İçin Çalışma İzni Harçları Göstergesi (MRP)

	Sektörler	1. Kategori *	2. Kategori	3. Kategori *	4. Kategori
1	Ziraat	137	158	179	200
2	Madencilik	154	178	202	225
3	Üretim Sanayisi	154	178	202	225
4	Elektrik, gaz dağıtımı	137	158	179	200
5	Su İşleri	137	158	179	200
6	İnşaat	171	198	224	250
7	Araç yedek parça ticareti	154	178	202	225
8	Taşımacılık ve depolama	137	158	179	200
9	Konaklama	137	158	179	200
10	İletişim	137	158	179	200
11	Sigorta	137	158	179	200
12	Gayrimenkul	137	158	179	200
13	Teknik faaliyetler	137	158	179	200
14	Danışmanlık	137	158	179	200
15	Zorunlu sosyal güvenlik	137	158	179	200
16	Eğitim	137	158	179	200
17	Sağlık ve sosyal	137	158	179	200
18	Sanat, eğlence ve	137	158	179	200
19	Diğer hizmetler	154	178	202	225
20	Ev hizmetleri	137	158	179	200
21	Organizasyon faaliyetleri	137	158	179	200

*1. Kategori: Üst düzey yöneticiler /kilit personel

2. Kategori: Merkez bürodaki ofiste görevli idareci ve teknik personel

3. Kategori: Şantiyede görevli teknik personel

4. Kategori: Vastıflı çalışanlar

Not 1: 2017 yılı için tespit edilen MRP (hesaplama endeksi) göstergesi 2.269 Tenge'dir.

En düşük harç miktarı 310.853 Tenge (137 x 2.269 Tenge)

En yüksek harç miktarı 567.250 Tenge (250 x 2.269 Tenge)

Not 2: 2018 yılı için tespit edilen MRP (hesaplama endeksi) göstergesi 2.405 Tenge'dir.

En düşük harç miktarı 329.485 Tenge (137 x 2.405 Tenge) / (yaklaşık 1.000 USD)

En yüksek harç miktarı 601.250 Tenge (250 x 2.405 Tenge) / (yaklaşık 1.800 USD)

Not 3: 2019 yılı için tespit edilen MRP (hesaplama endeksi) göstergesi 2.525 Tenge'dir.

En düşük miktarı 345.925 Tenge (137 x 2.525 Tenge) (Yaklaşık 920 USD)

En yüksek miktarı 631.250 Tenge (250 x 2.525 Tenge) (Yaklaşık 1.678 USD)

Not 4: 2020 yılı için tespit edilen MRP (hesaplama endeksi) göstergesi 2.651 Tenge'dir.

En düşük miktarı 363.187 Tenge (137 x 2.651 Tenge) (Yaklaşık 949 USD)

En yüksek miktarı 662.750 Tenge (250 x 2.651 Tenge) (Yaklaşık 1.732 USD)

Not: 1 USD = 382,59 Tenge (1 Ocak 2020)

2020 yılı içerisinde uygulanacak çalışma izni harçları göstergelerinde bir değişikliğe gidilmemekle birlikte, 2019 yılında 2.525 KZT olarak uygulanan aylık hesaplama/çarpan endeksinin 2020 yılı için 2.651 KZT olarak belirlenmesi nedeniyle, harç miktarlarında artışlar meydana gelmektedir.

Şöyleki, 2020 yılında yabancılara verilen çalışma izinlerinden asgari 363.187 Tenge (yaklaşık 949 USD), azami 662.750 Tenge (yaklaşık 1.732 USD) harç alınması söz konusudur.

Ülkemizde 2020 yılında yabancılardan 1 yıl süreli çalışma izin belgesi için 932,90 TL (süre uzatımları da aynı miktarda harca tabidir) harç alınmaktadır.

Yabancı Çalışanlara İlişkin Veriler

Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı yetkilileriyle Kazakistan'daki çalışma izni harçları uygulaması ile çalışan vatandaşlarımızın sayısı hakkında yapılan görüşmelerde, yetkililerce aşağıda ifade olunan bilgiler verilmiştir.

1-Avrasya Ekonomik Topluluğu (AEB) Üyesi Ülkelerinin Vatandaşlarının Durumu

Avrasya Ekonomik Topluluğu üyesi ülke vatandaşları (Kazakistan, Rusya, Ermenistan, Kırgızistan ve Belarus) Kazakistan'da çalışma ve oturma izninden muaf olarak ve hiçbir harç ödemeksizin çalışabilmektedir. Bunun için, bir işveren ile iş sözleşmesi akdetmek ve sözleşmesiyle birlikte Göç (Migrasya) İdaresine kayıt yaptırmak yeterli olmaktadır.

2-Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) Üyesi Ülke Vatandaşları İçin Uygulanan Kolaylaştırılmış Rejim

Bu kapsamda ülkeye gelen BDT üyesi ülke vatandaşları, cüzi bir harç (2020 yılı için yıllık yaklaşık 175 Dolar) ödeyerek çiftliklerde, kendi evini yapan kişilerin yanında, pazarlarda, ev işlerinde (aşçı, terzi, çocuk ve hasta bakıcı v.b), Yabancılar İçin Çalışma İzni Harçları Göstergesi'nde yer almayan işlerde çalışabilmektedir.

Bunların, çalışma izni ücreti mahiyetinde ayda cüzi bir harç yatırımları ve işverenle imzaladıkları iş sözleşmesiyle birlikte Göç İdaresine kayıt yaptırmaları yeterli olmaktadır.

Ülkede, bu durumda çalışan BDT üyesi ülke vatandaşlarının sayısının 2020 yılsonu itibarıyla 400-420.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

3-Avrasya Ekonomik Topluluğu ile BDT Üyesi Ülkeler Dışında Kalan ve Diğer Ülkeler Olarak Adlandırılan Üçüncü Ülke Vatandaşlarına İlişkin Uygulama

1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla üçüncü ülke vatandaşlarından 300.000-500.000 Tenge arasında değişen miktarlarda çalışma vizesi harcı alınmasına başlanmıştır.

Daha önce uygulanan, bankaya teminat yatırılması ve 1 kişilik yabancı istihdamı için 10 Kazak vatandaşı mesleki eğitim verilmesi gibi şartlar uygulamadan kaldırılmış, Dünya Ticaret Örgütü üyesi ülke firmalarının Kazakistan'daki şube yada temsilciliklerinde çalıştırılan kendi vatandaşları (1.2.3. kategorideki yönetici, menajer ve uzmanlar) harç ödemekten muaf tutulmuşlardır.

1. ve 2. kategoride çalışanlar için uygulanan 3 yabancı çalıştırılması karşılığında 7 Kazak vatandaşı istihdam edilmesi ile 3. ve 4. kategoride çalışanlar için uygulanan 1 yabancı çalıştırılması karşılığında 9 Kazak vatandaşı istihdam edilmesi şartı yeni düzenlemede de mevcuttur.

Bu gruptakilere 1 Ekim 2020 tarihi itibarıyla (harç karşılığı) verilen çalışma izni sayısı 16.000 civarında olup bunların yaklaşık %10'u (1.669 kişi) Türk vatandaşdır.

Ancak, özel bir anlaşma kapsamında gerçekleştirilen işlerde ya da özel kanunla düzenlenmiş yerlerde (Astana Hub Teknoloji Parkı, Nazarbayev Üniversitesi ek inşaatı, Astana Finans Merkezi, Abu Dabi Center Projesi, Özel Ekonomik Bölgeler v.b) çalıştırılanlar, çalışma izni harcından muaf tutulmakta olup bunların sayısı kesin olarak bilinmemekle birlikte, çalışma izni harcı ödenmeksizin bu kapsamda yasal olarak çalıştırılan Türk vatandaşlarının sayısının çalışma izni harcı ödeyenler kadar olabileceği değerlendirilmektedir.

Ülkede toplamda 4.000 civarında vatandaşımızın (çalışma izni harcına tabi olanlar ve olmayanlar dâhil) yasal olarak çalıştığı düşünülmektedir.

Kazakistan'da Uygulanan "2017-2021 / Etkin İstihdam ve Kitle Girişimciliğinin Geliştirilmesi Programı"nın İki Yıllık Uygulamasının Değerlendirmesi

Etkin İstihdam ve Kitle Girişimciliğinin Geliştirilmesi Programı 2017-2021

Kazakistan Hükümeti'nin 30 Aralık 2015 tarihli ve 1136 sayılı Kararı ile 29 Aralık 2016 tarihli ve 919 sayılı Kararı uyarınca, 2017-2021 yıllarını arasındaki 5 yıllık dönemi kapsayın "Etkin İstihdam ve Kitle Girişimciliğinin Geliştirilmesi Programı" 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla başlatılmıştır. Programın amacı, nüfusun etkili bir şekilde istihdam edilmesini teşvik etmek ve vatandaşları girişimcilğe yönleltmektir.

Programın başarıya ulaştırılması için belirlenen Görevler / Hedefler;

- İşgücü piyasasının ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, teknik ve mesleki eğitim alan personele yeni eğitimler verilmesi,

- İş piyasasında talep edilen meslekler ve beceriler üzerine çalışan kadroların kısa süreli mesleki eğitime tabi tutulması,
- Girişimcilik temellerine yönelik eğitim verilmesi,
- Kırsal ve kentsel alanlarda mikro kredinin yaygınlaştırılması,
- İşsizlerin ve serbest çalışanların istihdamında yardımcı olunması,
- Emek kaynaklarının hareketliliğinin artırılması,
- Boş kadro ve iş arayanlarla ilgili bilgilerin yer alacağı elektronik ortamda tek bir istihdam borsasının (elektronik portal) oluşturulması şeklinde belirlenmiştir.

2021 yılına kadar, Program'da belirtilen görevlerin uygulanmasıyla aşağıdaki hedef göstergeler elde edilecektir:

- İşsizlik oranının %4,8'i aşmaması (2016 yılının 4. çeyreği -% 4,9),
- İstihdama katılanlar arasında temel, orta ve genel eğitim görmeyenlerin oranının %20'ye düşürülmesi (2016 yılı %27),
- Aktif KOBİ'lerin sayısında %10 artış sağlanması.

2016 – 2020 Yılı IV. Çeyrek Karşılaştırmalı Verileri

	IV. çeyrek			2019	2020
	2016	2017	2018		
İşgücü Sayısı (15 ve üstü yaştaki çalışmaya hazır nüfus)	8.963.600	8.980.600	9.151.600	9.214.800	9.197.500
15 yaş ve Üzeri Kişilerin Sayısına Göre İşgücüne Katılım Oranı %	70,1	69,8	70,4	70,2	69,5
İstihdama Katılanların Sayısı	8.522.300	8.541.300	8.709.700	8.773.400	8.744.500
15 yaş ve Üzeri Kişilerin Toplam Sayısına Göre	66,6	66,4	67,0	66,8	66,0
İşgücü Sayısına Göre	95,1	95,1	95,2	95,2	95,1
Hizmet Akdiyle Çalışanlar	6.361.500	6.477.000	6.631.400	6.667.100	6.675.500
İstihdama Katılanların Sayısına Göre Oranı, %	74,6	75,8	76,1	-	76,3
Kendi Adına (Bağımsız) Çalışanların Sayısı	2.160.900	2.064.400	2.078.400	2.106.300	2.069.000
İstihdama Katılanların Sayısına Göre Oranı, %	25,4	24,2	23,9	-	-
İşsiz Sayısı	441.300	439.300	441.900	441.400	453.000
İşsizlik Oranı, %	4,9	4,9	4,8	4,8	4,9
15-28 Yaş Arası İşsizlerin Sayısı	91.600	86.000	78.500	81.900	76.600
Genç İşsizlik Oranı (15-24 Yaş), %	3,9	3,9	3,6	3,7	3,7
Genç İşsizlik Oranı (15-28 Yaş), %	4,2	4,1	3,6	3,9	3,6
Uzun Süreli İşsizlik Oranı %	2,4	2,2	2,2	2,2	2,2

2016 yılı IV. çeyrek verileri ile 2020 yılı IV. çeyrek verilerini karşılaştırdığımızda;

- İstihdama katılanların sayısının 2016 yılı IV. çeyreğinde 8.522.300 kişi, 2020 yılı IV. çeyreğinde 8.744.500 kişi olduğu, istihdama katılanların sayısında 222.200 kişilik bir artış olduğu,
- Hizmet akdiyle çalışanların sayısının 2016 yılı IV. çeyreğinde 6.361.300 kişi, 2020 yılı IV. çeyreğinde 6.675.500 kişi olduğu ve 314.200 kişilik bir artış olduğu,
- Bağımsız çalışanların sayısının 2016 yılı IV. çeyreğinde 2.160.900 kişi, 2020 yılı IV. çeyreğinde 2.065.000 kişi olduğu ve bu gruptakilerin sayısında 95.900 kişilik bir azalma olduğu,
- 2016 yılı IV. çeyrek verilerine kıyasla 2020 yılının IV çeyreğinde, işsiz sayısında 11.700 kişilik bir artış olduğu ve 2016 yılı IV. çeyreğinde %4,9 olan işsiz sayısının 2020 yılında yine %4,9 olarak gerçekleştiği,
- 15-24 yaştaki gençler arasında işsizlik oranının 2016 yılı IV. çeyreğinde %3,9, 2020 yılı IV. çeyreğinde %3,7; 15-28 yaştaki gençler arasında işsizlik oranının 2016 yılı IV. çeyreğinde %4,2, 2020 yılı IV. çeyreğinde % 3,6 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Bununla birlikte, 2020 yılı sonu itibarıyla istihdama katılanlar arasında yüksekokul mezunu, yüksekokuldan ayrılanlar ile mesleki eğitim veren okullarda eğitim görenlerin sayısı 7,2 milyon kişi olup bunların sayısı istihdama katılanların %82,8'ini oluşturmaktadır. Bu oran 2016 yılı sonunda yaklaşık %73 olarak gerçekleşmişti.

Kazakistan çalışma ve istihdam verilerini incelediğimizde, dört yıllık süre sonunda (kendi nam ve hesabına çalışanlar hariç) az da olsa hedefe yaklaşıldığı görülmektedir

Ancak, kendi nam ve hesabına çalışanların sayısının %10 artırılması hedefine yaklaşılması bir yana, bu gruptakilerin sayısında dört yıllık süreçte yaklaşık %4,5 oranında bir düşüş yaşanmıştır.

Bununla birlikte, boş kadro ve iş arayanlarla ilgili bilgilerin yer aldığı elektronik ortamda tek bir istihdam borsasının oluşturulması ana hedefine ulaşılmıştır. Söz konusu portala http://egov.kz/cms/en/articles/enbek_kz adresinden ulaşılabilir.

11.2.2. Sayısal Veriler

11.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Kazakistan İstihdam Piyasasındaki Gelişmeler:

Kazakistan İstatistik Kurumu'na açıklanan çalışma hayatına ilişkin 2020 yılı IV. dönem verilerine göre, Kazakistan'da 15 ve üstü yaştakilerin toplam sayısı 13.242.800 kişi olup bu kişilerden çalışmaya hazır olanların sayısı (işgücü sayısı) 9.197.500'dür. Bu kişilerin 8.744.500'ü istihdama katılmıştır.

İstihdama katılan 8.744.500 kişinin 4.508.800'ü erkek, 4.235.700'ü kadındır. İstihdama katılan 8.744.500 kişinin 6.675.5'ü (%76,3) hizmet akdi ile bir işveren nezdinde çalışmaktadır. Diğer taraftan, 1.492.200 kişi bireysel girişimci olarak (işverenler, kendi işlerinde çalışanlar, üretim kooperatiflerinde çalışanlar, aile işletmelerinde ücretsiz çalışanlar) faaliyet yürütmekte, 555.500 kişi de bağımsız işçi olarak çalışmaktadır.

Kazakistan'daki Türk İşgücü

1996 yılından 2020 yılı sonuna kadar Türkiye İş Kurumu kanalıyla Kazakistan'a gönderilen Türk işçilerinin sayısı 55.000 civarındadır. Kazakistan'a Türkiye İş Kurumu aracılığıyla 2004 yılında 4.403, 2005 yılında 5.775, 2006 yılında 8.227, 2007 yılında 7.972 çalışanımız gönderilirken, bu sayı 2008 yılında 4.717'ye düşmüş, takip eden yıllarda tedricen azalarak 1.000'in altına inmiş, 2015 yılında da 1.374'e çıkmıştır. 2016 yılında bu sayı %58 gibi büyük bir oranda düşüşle 803'e gerilemiş, 2017 yılında 415 olmuştur. 2018, 2019 ve 2020 yıllarında da düşüş devam etmiştir. Düşüşün ana sebebi Kazakistan'ın yabancı çalışanlar için kota uygulaması yanında son yıllarda vatandaşlarımızın Türk firmalarının taşeronluklarını yapan ve yerel mevzuata tabi olarak kurulan küçük yerel işletmelerde istihdam edilmeleridir.

İşçi kotasının düşüklüğünün yanı sıra, yerel işçi çalıştırma zorunluluğu da işverenlerimiz açısından ek külfet yaratmaktadır. Hâlihazırda 1. ve 2. kategoride istihdam edilecek 3 yabancıya karşılık 7 Kazak vatandaşı, 3. ve 4. kategoride çalıştırılacak her bir yabancı personele karşılık 9 Kazak vatandaşı istihdam edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Konuya ilişkin olarak Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'ndan 19 Ekim 2020 tarihinde yapılan açıklamada;

- 1 Ekim 2020 tarihi itibarıyla, Kazakistan'da (kotaya tabi işlerde çalıştırılmak üzere) 16.105 kişiye yabancı işgücü çalıştırma izni verildiği,
- Yabancı işgücü çalıştıran işveren sayısının 1.785 olduğu,
- Bu işverenlerde 455.816 Kazakistan vatandaşının çalışmakta olduğu ve bu sayının toplam çalışanın %96'sına tekabül ettiği,
- Emek göçmenlerinin ana menşe ülkelerinin (ilk beş ülke) Ukrayna (3.511 kişi), Tayland (1.723 kişi) Türkiye (1.669 kişi), Özbekistan (1.186 kişi) ve Sırbistan (1.065 kişi) şeklinde sıralandığı ifade edilmektedir.

Kazakistan’da, 2020 yılında yaklaşık 4.000 (1.669 kişi harç karşılığı, kalanı harçsız) vatandaşımıza çalışma izni verildiği düşünülmektedir.

1 Ekim 2020 tarihi itibarıyla (Harç Karşılığı) Yabancılara Verilen Çalışma İzinleri

Ülke	İşgücü sayısı
Ukrayna	3.511
Tayland	1.723
Türkiye	1.669
Özbekistan	1.186
Sırbistan	1.065
Diğer	6.951
Toplam	16.105

Kaynak: Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

Önemli Not: Avrasya Ekonomik Birliği’ne üye (Rusya, Belarus, Kırgızistan ve Ermenistan) ülke vatandaşları, (ayrıca BDT üyesi ülke vatandaşları kısmen) çalışma izninden muafır.

Ayrıca, özel bir anlaşma kapsamında gerçekleştirilen işlerde ya da özel kanunla düzenlenmiş yerlerde çalıştırılanlar çalışma izni harcından muafır. Bunların kaydı İçişleri Bakanlığınca tutulduğundan bu tür yerlerde çalışanların sayısı yukarıda açıklanan sayıya dâhil değildir.

11.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Kazakistan’da çalışan vatandaşlarımızın yaş gruplarına göre dağılımına ilişkin bir veri bulunmamaktadır. Ancak, çalışan vatandaşlarımızın %15’inin 24 yaş ve altında, %40’ının 25-34 yaş arasında, %25’inin 35-44 yaş arasında, %20’sinin de 45 yaş ve üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

11.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

Kazakistan’da çalışan vatandaşlarımızın işkollarına göre dağılımına ilişkin ayrıntılı bir bilgi bulunmamakla birlikte, vatandaşlarımızın ağırlıklı olarak inşaat işleri, yapı malzemeleri imalatı ve ticareti, küçük ve büyük işletmeler, otel ve turizm işkolları, ticaret ve pazarlama ile finans ve hizmet sektörlerinde çalıştıkları bilinmektedir.

11.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Kazakistan’da yaklaşık 1.800 vatandaşımız bağımsız olarak çalışmakta olup ağırlıklı olarak inşaat işleri, yapı malzemeleri imalatı ve ticareti, küçük ve büyük işletmeler, perakende, ticaret ve hizmet sektörlerinde faaliyet göstermektedirler.

11.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Asgari Ücret

2019 yılı başı itibarıyla % 50 oranında artırılarak anılan yıl içerisinde 42.500 Tenge olarak uygulanan asgari ücrette, 2020 yılı için bir artış öngörülmemiş, 2020 yılı içerisinde de aylık asgari ücret 42.500 (100 Dolar) Tenge olarak uygulanmıştır.

Ortalama Aylık Ücretler

Kazakistan İstatistik Kurumu verilerine göre, 2020 yılının IV. çeyreğinde bir çalışanın aylık nominal ücret ortalaması 233.136 Tenge (550 Dolar) olarak gerçekleşmiş olup en yüksek ücretlendirme;

- Madencilik sektöründe	472.254Tenge (1.114 Dolar),
- Finans ve sigortacılık faaliyetlerinde	422.587 Tenge (997 Dolar),
- Mesleki. bilimsel ve teknik faaliyetler (mühendislik)	379.917Tenge (897 Dolar),
- Bilişim ve iletişim sektöründe	318.645Tenge (752 Dolar)

en düşük ücretlendirme ise;

- Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	145.708 Tenge (344 Dolar),
- Tarım, ormancılık faaliyetlerinde	147.666 Tenge (349 Dolar),
- Eğitim sektöründe	176.462 Tenge (416 Dolar),

olarak gerçekleşmiştir.

Not: 1 USD = 423,56 Tenge (31 Aralık 2020)

İşkollarına Göre Ortalama Aylık Ücretler (Tenge)

İŞKOLU	2019 Yılı IV. Çeyrek	2020 Yılı IV. Çeyrek
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	127.383	147.666
Sanayi	280.435	309.989
Madencilik ve taş ocakçılığı	428.269	472.254
İmalat	234.375	261.410
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme beslemesi	191.618	217.135
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	132.680	145.708
İnşaat	256.602	273.492
Toptan ve perakende satış; motorlu taşıt ve motosiklet tamiri	187.569	201.787
Taşıma ve depolama	248.645	279.805
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	174.761	202.169
Bilişim ve iletişim	277.989	318.645
Finans ve sigorta faaliyetleri	402.504	422.587
Gayrimenkul faaliyetleri	197.091	208.476
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	373.357	379.917
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	226.721	224.251
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	183.675	219.261
Eğitim	140.185	176.462
İnsan sağlığı ve sosyal çalışma faaliyetleri	149.423	197.383
Sanat, eğlence ve dinlenme	163.059	179.192
Diğer hizmet faaliyetleri	222.678	235.360
Ücretler Ortalaması	203.883	233.136

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

Not: 1 USD = 423,56 Tenge (31 Aralık 2020)

Bölgelere Göre Ortalama Ücretler

Bölgelere göre incelediğimizde, en yüksek ücret ortalamasının Atrau bölgesinde, en düşük ücret ortalamasının ise Türkistan bölgesinde gerçekleştiği görülmektedir.

2020 yılı IV. çeyrek verilerine göre aylık ortalama ücret, petrol bölgesinin merkezi durumundaki Atrau'da 377.446 Tenge (873 Dolar), Türkistan'da ise 166.742 Tenge (394 Dolar) olarak gerçekleşmiştir.

Kazakistan'daki üç büyük şehirdeki Ortalama Aylık Ücret 2020 yılı IV. çeyreğinde, Nur-Sultan'da 349.649 Tenge (826 Dolar), Almatı'da 274.414 Tenge (648 Dolar) ve Çimkent'te 178.126 Tenge (421 Dolar) olarak gerçekleşmiştir.

Bölgelere Göre Ortalama Aylık Ücretler	2019 Yılı IV. Çeyrek	2020 Yılı IV. Çeyrek
Kazakistan Cumhuriyeti Ücret Ortalaması	203.883	233.136
Akmola	156.438	184.091
Aktöbe	169.884	201.780
Almatı	150.509	185.279
Atrau	345.227	377.446
Batı Kazakistan	201.945	206.038
Jambıl	139.977	168.838
Karaganda	189.450	229.146
Kostanay	161.622	196.967
Kızılorda	159.421	187.836
Mangistau	309.102	337.727
Pavlodar	177.402	209.802
Kuzey Kazakistan	141.049	168.899
Türkistan	138.124	166.742
Doğu Kazakistan	183.005	212.972
Nur-Sultan	308.135	349.649
Almatı	248.668	274.414
Çimkent	152.569	178.126

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

Not: 1 USD = 423,56 Tenge (31 Aralık 2020)

Dönemlere Göre Aylık Ortalama Ücret, Tenge (son 3 yıl)

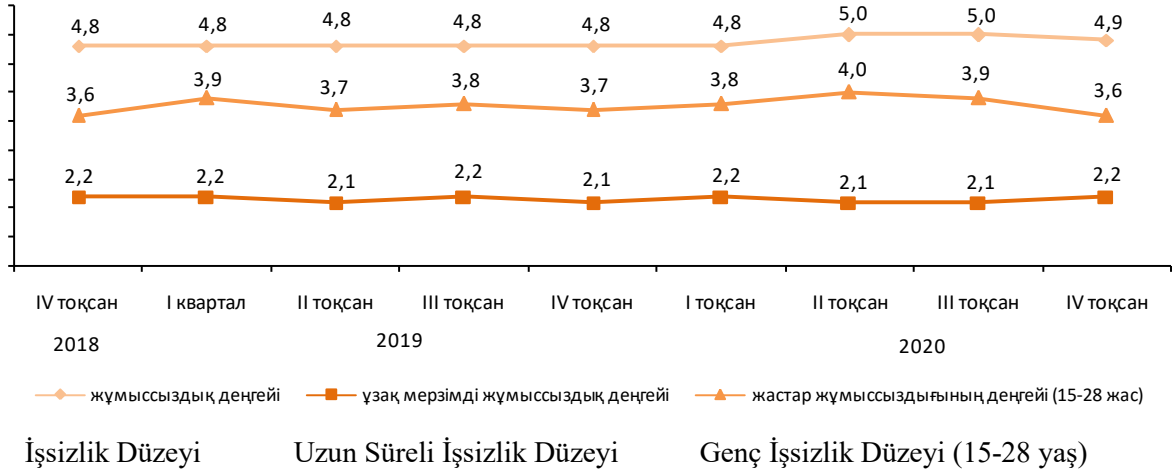
2018	1. çeyrek	2. çeyrek	3. çeyrek	4. çeyrek
	152.442	162.751	161.783	176.050
2019	1. çeyrek	2. çeyrek	3. çeyrek	4. çeyrek
	168.489	186.537	191.129	203.883
2020	1. çeyrek	2. çeyrek	3. çeyrek	4. çeyrek
	200.332	212.035	204.330	233.136

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

Not: 1 USD = 423,56 Tenge (31 Aralık 2020)

11.2.2.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

İşsizlik Durumu %

Kazakistan İstatistik Kurumu'nun verilerine göre, 2020 yılının IV. çeyreğinde işsizlerin sayısı 453.000 kişi, işsizlik oranı %4,9 (2019 yılının IV. çeyreğinde de %4,8 idi) olarak gerçekleşmiştir. İşsizlerin 209.500'ü (%46,2) erkek, 243.500'ü (%53,8) kadındır. İşsizler arasında 15-28 yaş arası gençlerin sayısı 76.600 (%16,9) dür. 15-28 yaş grubundaki gençler arasındaki işsizlik oranı ise %3,6 olarak gerçekleşmiştir.

Kazakistan'ın İşgücü Piyasası Temel Göstergeleri

Kazakistan İstihdam Piyasası 2020 Yılı IV. Çeyrek Verileri

	Toplam	Erkek	Kadın
İşgücü Sayısı (15 yaş ve üzeri çalışmaya hazır nüfus)	9.197.500	4.718.300	4.479.200
15 yaş ve Üzeri Kişilerin Sayısına Göre İşgücüne Katılım Oranı %	69,5	75,3	64,2
İstihdama Katılanların Sayısı	8.744.500	4.508.800	4.235.700
İstihdama Katılım Oranı %:			
15 yaş ve Üzeri Kişilerin Toplam Sayısına Göre	66,0	72,0	60,7
İşgücü Sayısına Göre	95,1	95,6	94,6
Hizmet Akdiyle Çalışanlar	6.675.500	3.375.900	3.299.600
Kendi Adına (Bağımsız) Çalışanlar	2.069.000	1.132.900	936.100
İşsiz Sayısı	453.000	209.500	243.500
İşsizlik Oranı, %	4,9	4,4	5,4
15-28 yaş arası işsizlerin sayısı	76.600	32.500	44.100
Genç İşsizlik Oranı (15-28 Yaş), %	3,6	2,9	4,4
Uzun Süreli İşsizlik Oranı, %	2,2	1,7	2,7
İşgücü tanımına girmeyenlerin sayısı	4.045.300	1.543.600	2.501.700
15 yaş ve üzeri kişilerden işgücü tanımına girmeyenlerin oranı %	30,5	24,7	35,8

İstihdama katılan 8.744.500 kişinin 6.675.500'ü (%76,3) hizmet akdi ile bir işveren nezdinde çalışmaktadır. Diğer taraftan, 1.492.200 kişi bireysel girişimci olarak (işverenler, kendi işlerinde çalışanlar, üretim kooperatiflerinde çalışanlar, aile işletmelerinde ücretsiz çalışanlar) faaliyet yürütmekte, 555.500 kişi de bağımsız işçi olarak çalışmaktadır.

Çalışanların çoğunluğunu ticaret (%16,3), tarım (%13,6), sanayi (%12,4), eğitim (%12,7) gibi sektörlerde istihdam edilenler oluşturmaktadır.

İstihdama katılanlar içinde yüksekokul mezunu, yüksekokuldan ayrılanlar ile mesleki eğitim veren okullarda eğitim görenlerin sayısı 7,2 milyon kişi olup bunların sayısı istihdama katılanların %82,8'ini oluşturmaktadır. Bu gruptakileri cinsiyetlerine göre karşılaştırdığımızda kadınların oranının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

İstihdama katılanların %65,5'i (5,5 milyon kişi) 29-54 yaş grubundaki çalışanlardan oluşmaktadır.

11.3. SOSYAL GÜVENLİK

11.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Zorunlu Sağlık Sigortası Uygulaması

Kazakistan’da Zorunlu Sağlık Sigortası uygulaması 1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla uygulamaya konulmuştur. 2016 yılında kurulan Zorunlu Sağlık Sigortası Fonuna, 2017 yılı Temmuz ayı itibarıyla işverenlerden %1 oranında sağlık sigortası primi kesilmeye başlanmıştır. İşverenlerden kesilen prim oranı 2018 yılı başı itibarıyla %1,5, 2020 Ocak ayından itibaren de %2’ye çıkarılmıştır. Ayrıca, 1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla, çalışanlardan %1 oranında zorunlu sağlık sigortası primi kesilmeye başlanmıştır.

11.3.2. Sayısal Veriler

11.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Kazakistan’da halen (genel olarak) Kazak çalışanların maaşlarından %10 oranında emeklilik (uzun vadeli) sigorta primi kesilmekte, (geçici süreli çalışma izni sahibi) yabancıların kapsam dışında tutulması nedeniyle bu kişilerin maaşlarından uzun vadeli sigorta primi kesilmemektedir.

Bu uygulamanın istisnası olarak, belirlenen şartları taşıyan yabancılara talepleri halinde 10 yılı kadar sürekli çalışma ve oturma hakkı tanınmakta ve kendilerine bu durumu tevsik eden Yaşam Belgesi (VidnaVitelstva kartı) verilmektedir. Bu belge sahibi yabancıların aylıklarından %10 oranında emeklilik sigorta primi kesilmekte, prim ödeyen yabancılara ülkelerine kesin dönüş yapacaklarında bu kesintiler toplu olarak geri ödenmektedir.

Ayrıca ülkedeki tüm çalışanlardan (yerli ve yabancı) 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla %9,5 oranında sosyal koruma amaçlı prim alınmakta olup bu primler işveren tarafından ödenmektedir.

11.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık / Ödenek Alanların Sayısı

	2017	2018	2019	2020
Emekli aylığı alanların sayısı	2.147.900	2.192.549	2.227.707	2.251.301
Ortalama emekli aylığı miktarı (Tenge)	50.850	54.387	57.622	63.937
En düşük emekli aylığı (Tenge)	31.245	33.745	38.636	40.441

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

Emekli Aylıkları

2020 yılı içerisinde ödenen emekli aylığı ortalaması 63.937 Tenge'dir (151 Dolar). Emekli aylığı ortalamasının en yüksek olduğu yer Nur-Sultan şehri, en düşük olduğu yer ise Türkistan Bölgesidir.

Nur-Sultan şehrinde emekli aylığı ortalaması 80.114 Tenge (189 Dolar), Türkistan Bölgesinde 48.949 Tenge (116 Dolar) mesabesinde'dir.

Bölgeler	Bölgelere Göre Ortalama Emekli Aylıkları (Tenge)				
	2016	2017	2018	2019	2020
Kazakistan Ortalaması	42.476	50.850	54.387	57.622	63.937
Akmola	40.900	48.983	52.415	55.575	61.652
Aktöbe	41.187	49.358	52.669	55.852	61.903
Almatı	36.713	44.055	47.234	50.101	55.648
Atrau	41.783	50.040	53.506	56.682	62.755
Batı Kazakistan	40.126	48.068	51.376	54.386	60.317
Jambıl	37.568	45.166	48.397	51.327	57.108
Karaganda	45.432	54.265	57.972	61.383	68.103
Kostanay	42.148	50.505	54.108	57.394	63.707
Kızılorda	39.557	46.843	49.782	52.464	57.724
Mangıstau	42.540	50.682	53.870	56.755	62.699
Güney Kazakistan	35.142	41.984	-	-	-
Pavlodar	44.014	52.627	56.295	59.579	66.059
Kuzey Kazakistan	40.640	48.710	52.216	55.395	61.516
Türkistan	-	-	41.683	44.151	48.949
Doğu Kazakistan	46.543	56.038	60.179	63.977	71.330
Nur-Sultan Şehri	53.249	63.856	68.184	72.145	80.114
Almatı Şehri	51.165	61.003	65.200	68.982	76.394
Çimkent Şehri			51.462	54.316	60.100

Ülkede 2.251.301 kişi emekli aylığı almaktadır. Emeklilerin en yoğun yaşadığı yer, Doğu Kazakistan Bölgesi ve Almatı şehridir.

Bölgeler	Bölgelere Göre Emekli Aylığı Alanların Sayısı				
	2016	2017	2018	2019	2020
Kazakistan Toplamı	2.061.660	2.147.942	2.192.549	2.227.707	2.251.301
Akmola	109.151	112.159	112.348	112.614	112.842
Aktöbe	86.126	90.271	92.662	94.327	95.407
Almatı	207.731	218.283	224.356	229.367	234.635
Atrau	54.333	57.364	58.926	60.336	61.428
Batı Kazakistan	85.047	88.222	89.437	90.724	91.271
Jambıl	117.013	121.886	124.702	126.760	128.083
Karaganda	200.537	206.286	207.446	208.118	207.498
Kostanay	132.316	135.944	136.765	137.146	137.097
Kızılorda	67.676	71.174	73.293	75.015	75.868
Mangıstau	45.697	48.850	51.457	53.672	55.156
Pavlodar	113.459	116.789	117.391	118.375	118.328
Kuzey Kazakistan	101.176	103.809	104.247	104.180	104.014
Türkistan	224.245	236.303	167.610	171.875	174.898
Doğu Kazakistan	228.570	235.088	236.557	236.869	236.945
Nur-Sultan (Astana) Şehri	74.373	82.518	90.735	97.699	103.130
Almatı Şehri	214.210	222.996	226.626	229.964	232.556
Çimkent Şehri	-	-	77.991	80.666	82.145

11.3.2.3. Aile Yardımları

İhtiyaç testi ve gelir testini yerine getiren, Kazakistan’da ikamet eden vatandaşlar, mülteciler, vatandaş olmayanlar ve uyruksuzlar, engelli kişiler, tam zamanlı öğrenciler ve stajyerler, 80 yaş ve üzeri kişiler ile 7 yaşından küçük çocuklar aile yardımlarına hak kazanmaktadır.

11.3.2.4. Çocuk Parası Miktarları*

2020 yılı için (Tenge)

	Çocuk Doğum Yardımı	Çocuk Bakım Ücreti
1. çocuk için	100.738	15.270
2. çocuk için	100.738	18.054
3. çocuk için	100.738	20.811
4. ve sonraki her çocuk için	167.013	23.594

Kaynak: Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

*Sadece ülke içinde ödenmektedir.

11.3.2.5. Sosyal Yardımlar

2020 yılında 790.385 kişiye sosyal yardım yapılmıştır. Sosyal yardım sağlananların çok büyük bir kısmı, Türkistan, Almatı ve Karaganda Bölgelerinde yaşamaktadır.

Bölgeler	Bölgelere Göre Sosyal Yardım Alanların Sayısı				
	2016	2017	2018	2019	2020
Kazakistan Toplam	785.353	781.692	779.587	787.092	790.385
Akmola	32.857	32.477	32.012	31.808	31.589
Aktöbe	33.463	33.977	33.905	34391	35.000
Almatı	87.213	86.190	84.414	84.653	84.107
Atrau	26.690	26.620	27.060	27.475	27.782
Batı Kazakistan	27.299	26.588	26.414	26.402	26.478
Jambıl	55.329	55.051	54.763	55.272	55.233
Karaganda	71.458	70.749	70.223	69.897	69.555
Kostanay	35.069	34.077	33.052	32.819	32.327
Kızılorda	37.849	37.157	36.811	36.604	36.922
Mangıstau	27.862	28.874	29.705	31.228	32.030
Güney Kazakistan	152.001	152.839	-		-
Pavlodar	30.771	30.106	30.076	30.039	30.139
Kuzey Kazakistan	28.620	27.319	26.684	26.014	25.379
Türkistan	-	-	108.644	109.809	111.064
Doğu Kazakistan	66.152	64.256	62.432	61.332	60.081
Nur-Sultan (Astana) Şehri	27.004	28.448	30.464	32.375	33.959
Almatı Şehri	45.716	46.964	49.007	51.346	52.288
Çimkent Şehri	-	-	43.921	45.628	46.452

Engelliler İçin Devlet Sosyal Temel Ödemeleri

Sosyal Yardımlar

2020-2022 Devlet Bütçesi Hakkındaki Kazakistan Cumhuriyeti yasa tasarısı, hükümet oturumunda onaylanmış olup buna göre 1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla,

- Devlet garantili en düşük emekli ödeneği 16.839 Tenge,
- Para cezası, sosyal ödenek, vergi ve bütçeye tahsil edilecek diğer tutarların hesaplanmasında kullanılan MCI (MonthlyCalculation Index – Aylık Hesaplama Endeksi) 2.651 Tenge,
- Sosyal ödeneklerin hesaplanmasında esas alınan asgari geçim tutarı/ücreti 31.183 Tenge olarak belirlenmiştir.

2019 yılı başı itibarıyla %50 oranında artırılarak anılan yıl içerisinde 42.500 Tenge olarak uygulanan asgari ücrette 2020 yılı için bir artış öngörülmemiş, 2020 yılı içerisinde de aylık asgari ücretin 42.500 Tenge olarak uygulanması kararlaştırılmıştır.

1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla; aylık hesaplama endeksi ve asgari geçim tutarı/ücretinin yükseltilmesinden dolayı emekli maaşlarında %7 oranında artış kaydedilmiştir.

Çalışanın (eve ekmek getiren kişinin) sakatlık geçirdiği veya ölümü halinde Devlet Sosyal Sigorta Fonu'ndan verilecek sosyal ödenekler %5 oranında artmıştır.

Yine, yaşa göre verilen yardım, 1 ve 2 No'lu listeye göre verilen devlet yardımı, devlet özel yardımları, çocuk ve aile yardımlarında artışlar söz konusudur.

Yardımlara ilişkin ayrıntılar aşağıda sunulmaktadır.

Engelliler İçin Devlet Sosyal Temel Ödemeleri

Engellilik kategorisi	Engellilik grubu	2019 yılı için belirlenen miktarTenge	2020 yılı için belirlenen miktarTenge	Artış Tenge
Hastalıktan dolayı engelli hale düşenlerin yanı sıra kazaya uğrayan İçişleri Kurumlarının askeri çalışanları ve personeli	Grup 1	57.021	59.872	2.851
	Grup 2	45.438	47.710	2.272
	Grup 3	30.886	32.431	1.545
16 yaşından küçük engelli çocuklar		41.578	43.657	2.079
Çocukluktan beri engelli olanlar, 16-18 yaş grubu engelli çocuklar	Grup 1	57.021	59.872	2.851
	Grup 2	47.220	49.581	2.361
	Grup 3	35.638	37.420	1.782
Zorunlu askerlik yapanlar, nükleer kazaları tasfiyede görevlendirilen memurlar, ekolojik kazalardan dolayı engelli duruma düşenler	Grup 1	83.452	87.625	4.173
	Grup 2	71.276	74.840	3.564
	Grup 3	59.693	62.678	2.985
Görev yaparken engelli durumuna düşen askeri görevliler (zorunlu askerlik hariç)	Grup 1	102.162	107.270	5.108
	Grup 2	78.700	82.635	3.935
	Grup 3	59.693	62.678	2.985

Çalışanın Ölümü Halinde Devletin Temel Sosyal Yardımları

Ailenin engelli üyelerinin sayısı	2019 yılı için belirlenen miktar Tenge	2020 yılı için belirlenen miktar Tenge	Artış Tenge
1 engelli aile üyesi için	25.541	26.818	1.277
2 engelli aile üyesi için	44.251	46.463	2.212
3 engelli aile üyesi için	54.942	57.589	2.747
4 engelli aile üyesi için	58.209	61.119	2.910
5 engelli aile üyesi için	60.287	63.302	3.015
6 ve üstü engelli aile üyesi için	62.663	65.797	3.134
Yetimlere (kişi başı)	35.044	36.796	1.752
Ailenin diğer üyelerine	16.037	16.839	802
Askeri personelin aile üyelerine	Ailenin her engelli üyesi için sosyal yardım miktarı 0,25 oranında arttırılmaktadır. Ailenin tüm üyeleri için bu oran 2,56'sını geçemez.	Ailenin her engelli üyesi için sosyal yardım miktarı 0,25 oranında arttırılmaktadır. Ailenin tüm üyeleri için bu oran 2,56'sını geçemez.	

Özel Devlet Yardımları

Ödenek kategorileri	2019 yılı için belirlenen miktar Tenge	2020 yılı için belirlenen miktar Tenge	Artış Tenge
Sovyetler Birliği Kahramanları	350.041	367.509	17.468
Sosyalist Emek Kahramanları - İkinci Dünya Savaşı gazileri	188.492	197.898	9.406
İkinci Dünya Savaşı katılımcıları	40.400	42.416	2.016
İkinci Dünya Savaşı engellileri	40.400	42.416	2.016
Sosyalist Emek Kahramanları (İkinci Dünya Savaşı katılımcıları hariç)	24.240	25.450	1.210
İkinci Dünya Savaşı katılımcılarına eşit kişiler	15.630	16.410	780
İkinci Dünya Savaşı'nın engellilerine eşit kişiler	19.064	20.016	952
İkinci Dünya Savaşı şehitlerinin dulları	11.312	11.877	565
Şehit askerlerin ailesi	11.590	12.169	579
İkinci Dünya Savaşı'nda şehit olan engellilerin eşleri	6.464	6.787	323
İkinci Dünya Savaşı'nda sivil cephe çalışanları	5.379	5.647	268
1988-89 Çernobil Nükleer Kazasında radyasyonun imha edilmesi çalışmalarında görevlendirilen vatandaşlar	5.379	5.647	268
1 ve 2 grup engellileri	3.763	3.950	187
3 grup engellileri	1.616	1.697	81
18 yaş altı 4 ve üstü çocuk sahibi olan aileler	10.504		
Emekli ve engelli siyasi baskı kurbanları	2.702	2.837	135
Üstün hizmeti olan emekliler	2.702	2.837	135

Özel Devlet Yardımları (№ 1, № 2 listelerine göre çalışmalar)

Ödenek kategorileri	2019 yılı için belirlenen miktar Tenge	2020 yılı için belirlenen miktar Tenge	Artış Tenge
1 Nolu listeye göre özel devlet yardımları	23.786	24.973	1.187
2 Nolu listeye göre özel devlet yardımları	21.160	22.216	1.056

Çocuklu Ailelere Devlet Yardımları

Ödenek kategorileri	2019 yılı için belirlenen miktar Tenge	2020 yılı için belirlenen miktar Tenge	Artış Tenge
İlk çocuğun bakımı için	14.544	15.270	726
İkinci çocuğun bakımı için	17.196	18.054	858
Üçüncü çocuğun bakımı için	19.822	20.811	989
Dördüncü çocuğun bakımı için	22.473	23.594	1.121
1, 2, 3 çocuğun doğumunda tek seferlik devlet yardımı	95.950	100.738	4.788
Dördüncü veya daha fazla çocuğun doğumunda tek seferlik devlet yardımı	159.075	167.013	7.938
«Altın ve KumisAlka» ödüllерinin sahibi olan çok çocuklu annelere	16.160	16.967	807
Engelli çocuk yetiştiren kişiler için aylık ödenek	41.578	43.657	2.079
Çocukluktan 1. Grup engelli olanların bakımı için aylık ödenek	41.578	43.657	2.079

Engellilere İlişkin Sayısal Veriler

Resmi verilerde, ülkede 695.253 engellinin bulunduğu, bunlardan 91.573'ünün 18 yaşından küçük çocuklar olduğu belirtilmektedir

Bölgelere Göre Engellilerin Sayısı						
	2015 Yılı		2019 Yılı		2020 Yılı	
	Tümü	18 yaşından küçükler	Tümü	18 yaşından küçükler	Tümü	18 yaşından küçükler
Kazakistan Cumhuriyeti	637.217	75.712	695.253	91.573	695.131	94.660
Akmola	28.221	2.585	29.059	2.885	28.798	2.970
Aktöbe	22.909	2.908	27.044	4.016	27.401	4.227
Almatı	69.968	8.396	68.775	8.757	67.251	8.698
Atrau	19.438	2.846	22.886	3.580	23.066	3.726
Doğu Kazakistan	57.073	4.760	56.543	5.463	54.905	5.451
Jambıl	41.377	5.330	45.880	6.511	45.805	6.615
Batı Kazakistan	24.201	2.545	24.401	2.750	24.272	2.801
Karaganda	63.102	4.884	67.763	5.291	67.384	5.368
Kızılorda	27.999	4.444	30.115	5.010	30.570	5.205
Kostanay	27.399	2.478	28.177	2.956	27.809	3.081
Mangıstau	20.703	3.626	27.715	5.831	28.569	6.287
Pavlodar	28.292	2.660	27.965	2.874	27.868	2.978
Güney Kazakistan	28.542	2.103	26.944	2.172	26.432	2.196
Türkistan	112.292	17.286	94.128	14.558	95.808	14.737
Çimkent			36.634	6.014	36.686	6.346
Almatı Şehri	45.436	5.237	53.706	6.968	53.900	7.364
Astana Şehri (Nursultan)	20.265	3.624	27.518	5.937	28.607	6.610

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

Önemli Not: Hazırlıkları sürdürülen Ulusal Planın 7 temel unsurundan birisinin “**2030 yılına kadar tüm engellilere erişim sağlanması**” olduğu düşünüldüğünde, engellilerin gerçek sayısının yukarıda yer alan sayının çok üstünde olduğu değerlendirilmektedir.

11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

11.4.1. Sayısal Veriler

11.4.1.1.Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Kazakistan'ın Eğitim Sistemi ve İstatistikî Bilgiler

2007 yılında çıkarılan ve 2008 yılında değişiklik yapılan Kazakistan Eğitim Kanunu'nda, eğitim sistemi okul öncesi eğitimle başlamakta, takip edilen öğrenim programlarına göre de genel eğitim-temel eğitim (ilk, orta), mesleki eğitim ve yüksek eğitim olmak üzere üç kategoriye ayrılmaktadır. Buna göre; okul öncesi eğitimden sonra eğitim sistemini, ilköğretim ve genel orta eğitim, mesleki orta eğitim ve yüksek eğitim şeklinde sınıflandırmak mümkündür.

Kazakistan'da 2-6 yaş arasındaki çocuklara yönelik olan okul öncesi eğitim zorunlu değildir. Bu eğitim aile veya okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilmektedir. Bazı okullarda 5-6 yaş grubu çocuklara yönelik okula hazırlık eğitimi de bulunmaktadır. Temel eğitim olarak tanımlanan ilkökul ile ortaokul toplamda 9 yıl süreli olup zorunludur. 10-11. sınıflar genel ortaöğretimdir.

Okullarda eğitim dili Kazakça ve Rusçadır. Uluslararası statüdeki bazı okullarda ise eğitim dili İngilizcedir.

Temel eğitimini tamamlayan öğrenciler (9. sınıf) devlet sınavına girmek zorunda olup sınavı başarı ile geçen öğrenciler Temel Eğitim Belgesini almaktadır. Bu belgeyi alan öğrenciler liseye devam edebilmekte veya meslek okullarına gidebilmektedir. Liseye devam edecek öğrenciler 2 yıl daha eğitim görüp devlet sınavını başarı ile geçtikten sonra lise diplomasını almaktadır. 9. sınıftan sonra liseye devam etmek istemeyen öğrenciler ise okulların düzenlediği sınavlara girerek 3 yıl süreli meslek okuluna (Kolej) devam edebilmektedir.

2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı

Okul Türü	Öğrenci Sayısı
İlkokul – Ortaokul, Temel Eğitim (Lise)	3.337.783
Meslek Lisesi (Kolej)	470.000

Kazakistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın verilerine göre, 2020-2021 eğitim öğretim yılında Kazakistan genelinde ilk, orta ve lise sınıflarına giden toplam öğrenci sayısı (mesleki ve teknik eğitim hariç) 3.337.783'dür. Kazakistan genelinde yeni eğitim öğretim yılında toplam 7.440 okulda eğitim verilmekte olup bu okullarda 366.666 öğretmen görev yapmaktadır.

11.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

Kolej olarak bilinen ve 10-12. sınıflar arasında mesleki eğitim veren meslek liselerinde 2020-2021 eğitim öğretim yılında 470.000 öğrenci öğrenim görmektedir. Meslek Liselerinde yaklaşık 37.000 civarında öğretmen görev yapmaktadır.

11.4.3. Yüksek Okullara Devam Edenlerin Sayısı

2020-2021 eğitim öğretim yılı itibarıyla Kazakistan genelinde 111 yükseköğretim kurumunda 576.557 öğrenci öğrenim görmekte olup yükseköğretim kurumlarında 36.307 öğretim görevlisi görev yapmaktadır.

Kazakistan’da, bünyesinde “Türkoloji” bölümü bulunan 5 devlet üniversitesi bulunmaktadır.

11.4.4. Yüksek Öğrenime Devam Eden Kayıtlı Türk Öğrenci Sayısı

2020-2021Eğitim-Öğretim Yılı	
Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Lisans (Ahmet Yesevi Üniversitesi)	141
Lisans (Kazakistan’daki Diğer Üniversitelerde)	285
Yüksek Lisans	4
Doktora	5

Kaynak: Nur-Sultan Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi 4 Mayıs 1992 tarihinde kurulmuştur. Söz konusu üniversitenin merkezi Kazakistan’ın Türkistan şehrinde olup Almatı’da Avrasya Araştırma Enstitüsü bulunmaktadır. Üniversitede Ekonomi, Tarih ve Eğitim, Filoloji, Hukuk, Bilişim Teknolojileri ve Mühendislik, Tıp, Fen, Spor ve Sanat, Uzaktan Eğitim Fakülteleri, 1 yüksekokul, Türkoloji, Ekoloji, Avrasya Araştırma, Fen ve Sağlık Bilimleri Enstitüleri, Arkeoloji İlmî Araştırmalar, Hazırlık, Dil Öğretim, Türkiye Türkçesi ile Uzaktan Eğitim Programları ve Uygulama Merkezleri bulunmaktadır.

Anılan Üniversitede 2020-2021 eğitim öğretim yılında 77’si hazırlık, 141’i lisans seviyesinde 218 Türk öğrenci eğitim görmektedir.

11.5. GÖÇ VE UYUM

11.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kazakistan'da Yabancı İşgücü Kotası Düşürülmüştür

Kazakistan'da “Yabancı İşgücü Kotası” uygulaması 1 Mart 2004 tarihi itibarıyla başlatılmıştır. Uygulamanın hukuki dayanağı 19 Haziran 2001 tarihli ve 836 sayılı Karar ile 17 Mart 2004 tarihli ve 322 sayılı karardır.

Uygulamanın amacı, ilerleyen zamanda yabancı personelin yerini alması gereken Kazakistan vatandaşlarının mesleki eğitimi ve işe alımı, uygun becerilere sahip olan Kazakistan vatandaşlarının yabancı personel ile değiştirilmesi, Kazakistan vatandaşları için daha fazla iş imkânlarının yaratılması vb. olarak ifade edilmiştir.

Uygulama gereği işveren, yabancı ülke vatandaşı ile iş sözleşmesini imzalamadan önce, kurallara uygun olarak, çalıştıracağı yabancı için valilikten çalışma izni almak zorundadır.

Kazakistan'da yabancı işgücü istihdamında uygulanan kota, hükümet tarafından her yıl yeniden belirlenmekte olup 2020 yılı için Yabancı İşgücü Kotası, Kazakistan Cumhuriyeti Hükümetinin 27.12.2019 tarihli ve 984 sayılı Kararıyla çalışabilir nüfusun %0,32'si olarak belirlenmiştir. 2020 yılı için belirlenen Yabancı İşgücü Kotasının bir önceki yıla göre %40 oranında azaltıldığı görülmektedir.

2019 yılında Yabancı İşgücü Kotası çalışabilir nüfusun %0,54'ü (48.794 kişi) olarak belirlenmişse de, ilgili makamlarca, anılan yılsonu itibarıyla 28.794 kişiye çalışma izni verildiği (daha sonra bu rakam 20.000 olarak tashih edilmiştir) açıklanmıştır. Açıklamadan, 2019 yılı için belirlenen kotanın yaklaşık %60'ının kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Konuyla ilgili basında yer alan haberlerde, 2020 yılı için belirlenen Yabancı İşgücü Kotasında bir önceki yıla göre;

- Sektörler bazında: idari ve destek hizmetleri alanındaki faaliyetlerde yaklaşık %50, toptan ve perakende ticarete yaklaşık %48, inşaatla yaklaşık %45 ve mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetlerde yaklaşık %43 oranında,
- Büyük şehirler / Bölgeler bazında da: Nur-Sultan'da %48, Almatı'da %56, Batı Kazakistan bölgesinde %57 ve Atırâu bölgesinde %41 oranında azaltmaya gidildiği belirtilmektedir.

Son 4 Yıla İlişkin Değerlendirme

2017-2020 yılları arasında belirlenen Yabancı İşgücü Kotası ve verilen çalışma izinlerinin sayısı aşağıdadır.

Kazakistan Cumhuriyeti sınırları dâhilinde çalışma faaliyetlerinde bulunulmasını teminen yabancı işgücünün çekilmesi için belirlenen Kota Çizelgesi (2017, 2018, 2019 ve 2020)

Ekonomik faaliyet türü	İşgücüne oran, % 2017	İşgücüne oran, % 2018	İşgücüne oran, % 2019	İşgücüne oran, % 2020
İnşaat	0,3	0,2203	0,2142	0,1174
Madencilik ve taşocağı işletme	0,06	0,0379	0,0408	0,0284
İmalat sanayi	0,03	0,0274	0,0368	0,0302
Elektrik, gaz, buhar ve hava kliması	0,0002	0,0012	0,0005	0,0018
Su temini; kanalizasyon sistemi, atık toplama ve dağıtımını kontrolü	0,0004	0,0007	0,0004	0,0004
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	0,04	0,0266	0,0294	0,0217
Toptan ve perakende ticaret; otomobil ve motosiklet tamiri	0,01	0,0174	0,0167	0,0086
Ulaştırma ve depolama	0,006	0,0052	0,0087	0,0057
Konaklama ve yemek hizmetleri	0,006	0,0088	0,0118	0,0072
Enformasyon ve haberleşme	0,003	0,0049	0,0033	0,0025
Mali ve sigortacılık faaliyetler	0,003	0,0029	0,0019	0,0017
Gayrimenkullerle yapılan işlemler	0,0007	0,0020	0,0016	0,0008
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,01	0,0328	0,0478	0,0272
İdari ve destek hizmetleri alanındaki faaliyetler	0,007	0,0547	0,1068	0,528
Eğitim	0,004	0,0046	0,0028	0,0020
Sağlık ve sosyal hizmetler	0,002	0,0038	0,0029	0,0022
Sanat, eğlence ve rekreasyon	0,0006	0,0016	0,0008	0,0006
Diğer hizmet türlerinin verilmesi	0,08	0,0122	0,0104	0,0070
Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik	-	-	-	0,00001
TOPLAM	%0,6	%0,46	%0,54	%0,32

Yabancı İşgücü Kota Çizelgesinin incelenmesinden de görüleceği üzere,

Yabancı çalışanlar için kota uygulamasına ilk olarak 2017 yılında başlanılmıştır. 2017 yılında yabancılar için çalışma kotası, çalışmaya hazır işgücünün %0,6'sı (53.900 kişi) olarak

belirlenmiş olup anılan yılsonunda Kazakistan Çalışma ve Halkın Korunması Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, 2017 yılı içerisinde 22.371 yabancıya harç karşılığı çalışma izni verildiği bildirilmiştir.

2018 yılında yabancılar için çalışma kotası, çalışmaya hazır işgücünün %0,46'sı (41.500 kişi) olarak belirlenmiş olup ilgili Bakanlıktan yapılan açıklamada aynı yıl içinde 20.271 yabancıya harç karşılığı çalışma izni verildiği belirtilmiştir.

2019 yılında yabancılar için çalışma kotası, çalışmaya hazır işgücünün %0,54'ü (48.800 kişi) olarak belirlenmişse de Bakanlıktan yapılan açıklamada 2019 yılında Kazakistan'da 19.137 yabancıya harç karşılığı çalışma izni verildiği bildirilmiştir.

2020 yılında yabancılar için çalışma kotası, çalışmaya hazır işgücünün %0,32'si (29.292 kişi) olarak belirlenmiştir. Her ne kadar 2020 yılı için belirlenen yabancı işgücü kotası, bir önceki yıl verilen çalışma izinlerinin sayısına yakınsa da, ülkede faaliyet gösteren Türk firmalarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Bugüne Kadar 1 Milyondan Fazla Etnik Kazak Anavatana Döndü

Yüz ölçümü bakımından dünyanın en büyük 9. Ülkesi durumunda bulunan Kazakistan'da, bağımsızlıktan sonra ülke nüfusunun (Kazak sayısının) artırılmasını teminen, ülke dışında yaşayan etnik Kazakların ülkeye dönmelerini teşvik edici uygulamalar yürütülmektedir.

Bu kapsamda 1991 yılından bu yana 1.100.000 civarında etnik Kazak'ın Kazakistan'a döndüğü, Anavatana dönenlerin büyük bir kısmının Özbekistan, Çin, Moğolistan'dan ve Türkmenistan'dan geldiği hususu basında sıkça yer almaktadır.

11.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

11.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Almatı'da kurulan Türk-Kazak İşadamları Birliği (TÜKİB) 2016 yılı Temmuz ayında üye kabul etmeye başlamış olup 2020 yılı başı itibarıyla 64 üyesi bulunmaktadır. Birliğe kayıtlı Türk ve Kazak firmaları genel olarak inşaat, inşaat malzemeleri, perakende satış, konaklama ve yiyecek-içecek, iletişim, danışmanlık, tıbbi ilaç üretimi, finans vb. sektörlerde faaliyet göstermektedir.

Almatı'da Kurulu, 13 Kasım 2018 tarihinde tescili yaptırılan Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD)'ne 2020 yılı başı itibarıyla 69 şirket üyedir. Birliğe üye Türk ve Kazak firmaları genel olarak inşaat, inşaat malzemeleri, tekstil, halı, yiyecek-içecek, elektrik, mekanik ve hububat vb. işlerde faaliyet göstermektedir.

11.5.3. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım Ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk  zg c  İstihdamı

Ülkemizin Kazakistan'daki Yatırımları

Kazakistan,  lkemizin Orta Asya Türk Cumhuriyetleri içerisinde en fazla yatırımlarının bulunduğu ülkelerden birisidir. Kazakistan'da faaliyet gösteren 1.800'  aşkın Türk sermayeli firmanın yatırım tutarı yaklaşık 3,4 milyar Dolar değerindedir. Mezk r firmalarımızda yaklaşık 1.500-2000'i Türk, 15.000-20.000 yerel çalışana istihdam sağlanmaktadır. Yatırımlarımızın sektörel dağılımına bakıldığında; 1 milyar dolarlık yatırımla gıda, içecek ve t t n r nleri ilk sırada gelmekte olup, bunu 600-700 milyon dolarlık yatırımla gayrimenkul faaliyetleri, 450 milyon dolarlık yatırımla madencilik ve 350-400 milyon dolarlık yatırımla "inşaat sektörü" takip etmektedir.

Kazakistan'ın  lkemizdeki Yatırımları

Kazakistan Türkiye'ye gelen doğrudan yatırım girişlerinde 22. sıradadır. Kazakistan sermayeli yatırımların ülkemizdeki değeri 1 milyar Dolar seviyesindedir. Söz konusu değerin 610 milyon Doları 2007 yılında Bank Turanalem'in (BTA Bank) şekerbank'ın hisselerinin %34' n  almasından kaynaklanmaktadır.

Kazakistan'da Türk Müteahhitlik Sektörünün Durumu

Kazakistan, Türk müteahhitlik sektörünün geçmişten günümüze en fazla proje üstlendiği ülkelerden biridir. Ülkede Türk müteahhitlik firmalarınca bugüne kadar 25 milyar Doların üzerinde 494 proje gerçekleştirilmiştir.

Firmalarımız tarafından Kazakistan'da 2013 yılında 1,8 milyar Doların üzerinde 12 adet, 2014 yılında 2,5 milyar Dolar değerinde 24 adet, 2015 yılında 800 milyon Doların üzerinde 13 adet, 2016 yılında 25,5 milyon Dolar değerinde 2 adet, 2017 yılında 711 milyon Dolar değerinde 8 adet ve 2018 yılında 1,5 milyar Dolar değerinde 5 adet ve 2019 yılında 1,1 milyar Dolar değerinde 8 adet müteahhitlik projesi üstlenilmiştir.

2020 yılında ise anılan ülkede müteahhitlik firmalarımızca 458.064.890 milyon Dolar değerinde 4 proje üstlenilmiştir. Kazakistan'da çalışan vatandaşlarımızın çok büyük bir kısmı, anılan ülkede faaliyet gösteren Türk firmalarında veya bu firmaların alt taşeronu durumundaki firmalarda çalışmaktadır.

12. KUVEYT

12.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

12.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Kuveytli	Yabancı	Türk
Erkek	2.892.667	714.936	2.177.731	5.646
Kadın	1.778.046	745.034	1.033.012	1.023
Toplam	4.670.713	1.459.970	3.210.743	6.669

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistikleri, Kuveyt İçişleri Bakanlığı Oturum İşleri Genel Müdürlüğü Kayıtları.

12.1.2. Kuveyt'teki Yabancıların Ülkelere Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Sayı
Türkiye	6.669
Kuveytli	1.459.970
Hindistan	989.270
Mısır	666.050
Bangladeş	269.515
Filipinler	241.113
Suriye	161.858
S. Arabistan	132.299
Sri Lanka	111.275
Pakistan	100.332
Nepal	67.226

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistikleri ve Konsolosluk Kayıtları.

12.1.3 Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2020	62	4	8

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk şubesi kayıtları

12.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Kuveyt Şehri	400	-	300	5	705
Havalli	1.246	-	250	5	1.501
Ahmedi	500	-	150	-	650
Fervaniye	2.000	-	150	-	2.150
Cahra	750	-	80	-	830
Mubarek el Kebir	750	-	83	-	833
Genel Toplam	5.646	-	1.023	10	6.669

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği gözlemleri

12.1.5. Bulunulan Ülkedeki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2020	-	-	10	10
2019	-	10	10	10
2018	-	10	10	10
2017	-	10	10	10
2016	2	10	10	10

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği gözlemleri

Not: Kuveyt Vatandaşlık Yasası çifte vatandaş olmayı kabul etmemektedir.

12.1.6. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-15	250	-	210	-	460
16-25	1.000	-	300	-	1.300
26-50	4.244	-	403	10	4.657
51-64	150	-	100	-	250
65 +	2	-	-	-	2
Genel Toplam	5.646	-	1.013	10	6.669

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk şubesi kayıtları ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğinin gözlemleri

12.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

12.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kuveyt İşgücü Kurumu Kuveyt’e yeni gelen yabancı işçilerin çalışma izinlerinin düzenlenmesini takiben maaşların yerel bir bankaya yatırılması için işverene 2 aylık süre tanınması yönünde genelge yayınlamıştır.

İşgücü Kurumu, nakliye firmalarına çalışan yabancıların kullandıkları hafif ticari araçlar, 2011 veya daha eski modelse çalışma izinlerinin yenilenmeyeceğini, karardan ağır vasıta ve iş makinesi kullanan yabancıların etkilenmeyeceğini açıklamıştır.

Yabancı mühendislerin Kuveyt’te mesleklerini icra edebilmesi için, Kuveyt Mühendisler Odası’nca yapılan testlerde başarılı olarak, “sakıncası yoktur” sertifikası almaları zorunluluğu bulunmaktadır. Anılan Oda Başkanı Faisal Al Atel uygulama tarihi Mart 2018’den beri çoğunluğu Asyalı olmak üzere 11.000 yabancıların başvurularının olumsuz neticelendiğini açıklamıştır.

Kuveyt İşgücü Kurumu, İçişleri Bakanlığı ile koordineli olarak özel sektörde kaçak olarak çalışan ev işçilerinin yakalanıp sınır dışı edilmesine yönelik çalışma içinde olduklarını, vasıfsız işgücü piyasasında ev işçilerinin kanun ihlallerinin sonlandırılacağını duyurmuştur. Ev işçilerinin bağlı bulundukları ailenin evi dışında çalışmaları ve ikamet etmeleri kanunen yasak olmasına rağmen, Kuveytli aileler para karşılığı yabancılara ev işçisi vizesi çıkarmakta ve bu şekilde vize alan yabancılar kaçak olarak inşaat, temizlik vb gibi alanlarda yasadışı olarak çalışmaktadırlar.

Tüm kamu kurum ve kuruluşları ile eczaneler, optik dükkânları, yiyecek içecek satan dükkânlar, paket servisi hariç lokanta ve kafeler dışında kalan tüm perakende sektörü, Bakanlar Kurulu Kararı’nca kapatılmıştır.

Pandemi sebebiyle kamu kurum ve kuruluşlarında parmak izi ile takip sistemi durdurulmuştur.

Yiyecek ve içecek sektöründe çalışan tüm personele maske ve eldiven takma zorunluluğu getirilmiştir.

Virüsten etkilenen ülkelerden gelen kamu personeline 21 gün işbaşı yapılmaması talimatı verilmiştir.

Kamu personeli rejimini düzenleyen Mülki İdare Komisyonu, izinden dönen personelin, resmi kurumların kapalı olması nedeniyle mesaiye başlayamamasından ötürü, maaşlarında kesinti yapılmayacağını duyurmuştur.

Normalleşme sürecinin 2. aşamasında kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör şirketleri en fazla %30 kapasiteyle işe başlayacaktır. Mülki İdare Komisyonu kamuda çalışan engellilerin ve bakıma muhtaç yakını olan personellerin karardan hariç tutulacağını açıklamıştır.

Kuveyt İşgücü Kurumu yapılacak işlemler için internet üzerinden randevu alınma zorunluluğu getirmiştir. Randevusuz başvurular kabul edilmeyecektir (www.manpower.gov.kw).

Kuveytlileştirme kapsamında Eğitim Bakanlığı'na idari görevlerde çalışan 101 yabancının işine son verilmiştir. Bakanlıklar kamu kurum ve kuruluşları ve İşgücü Kurumu koordineli olarak, kamuda Kuveytlilerce icra edilebilecek uygun kadroları tespit etmekte ve bu kadrolardaki yabancı çalışanların listelerini Mülki İdare Komisyonuna iletmektedir. Sağlık sektörü Kuveytlileştirme kapsamı dışında tutulacaktır.

Mülki İdare Komisyonu, kamuda çalışan yabancılardan ülke dışında izin kullanırken mücbir sebeple Kuveyt'e dönemeyenlere, resmi olarak kapalı olan süre boyunca ödeme yapılacağı, işe başlama tarihinden sonra işe dönemeyenlere ise maksimum 15 günlük ücretli izin verileceği, bunun haricindeki sürelerle ilişkin ve doğası gereği resmi olarak kapatılmayan Bakanlık ve kurumların (Sağlık, İçişleri, İtfaiye Teşkilatı vb) personellerine mesaiye başlamadıkları süreler için maaş ödenmeyeceğini açıklamıştır

Kuveyt Belediyesi Kuveytlileştirme politikası kapsamında çeşitli kategorilerde yabancı çalışanların yerine Mülki İdare Kurumuna 400 kişilik kadro talebinde bulunmuştur. Kuveyt vatandaşlarına tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığına bağlı kuruluşlardan 87 yabancı çalışanın işine son verilmiştir.

Kuveyt İşgücü Kurumu çalışanların mali haklarını vermemelerinden dolayı 2.000 firmanın dosyasını kapattığını açıklamıştır.

İşgücü Kurumu, Özel sektörde çalışan Kuveytlilere verilen mali destek yardımıyla düzenlemeye gitmiştir. Tıp, eczacılık ve mühendislik bölümleri mezunlarına tavan yardım 790 Kd; hukuk, muhasebe, bilgi sistemleri, istatistik, hemşirelik, ekonomi, finans, finans yönetimi, sigorta, uluslararası ticaret, bankacılık ve eğitim bölümlerinden mezunlara tavan yardım 740 Kd; diğer bölüm mezunları için tavan yardım miktarı 690 Kd olarak, lise ve yüksekokul mezunları için 629 Kd; ortaokul ve 1 yıllık iş tecrübesi olanlara 521 Kd. olarak düzenlenmiştir.

Kuveyt İşgücü Kurumu 4 sahte çiftlik üzerine kayıtlı 600 yabancı işçinin tespit edildiğini, vizelerin para karşılığı temin edilmesinden dolayı yabancı işçilerin çalışma ve oturma izinlerinin iptal edildiğini, şirketlerin dosyalarının kapatıldığını ve yetkilileri hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunulduğunu duyurmuştur. Fabrika ve tarım vizeleri kolay düzenlendiğinden vize ticareti yapan şirketler bu alanlarda para karşılığı yabancılara vize çıkartmaktadırlar. Tespiti halinde işçiler de kanun karşısında suçlu olduğundan iki kere mağduriyet yaşamaktadırlar.

İşgücü Kurumu üniversite mezunu olmayan 65 yaş üstü yabancı çalışanların işyeri değiştirmelerine izin verilmeyeceğini duyurmuştur.

Kamu Çalışmaları Bakanlığı, düşük ücretli kas gücüyle iş yapan çalışanlar için işçi kentleri kurulmasının planlandığını açıklamıştır. Toplu halde yaşayan bu işçilerin salgın sürecinde gerekli sağlığa uygunluk şartlarına ve barınma koşullarına riayet edemedikleri görülmüştür.

İşgücü Kurumu, şirketlerin, çalışanlarının oturma izinlerini yenilerken maaş ödeme çizelgesinin talep edilmeyeceğini, ancak başka işverenden transferlerde çizelgenin talep edileceğini açıklamıştır.

İşgücü Kurumu 1 Ocak 2021 tarihinden itibaren 60 yaş ve üstü, lise ve daha düşük eğitim seviyesindeki yabancıların çalışma izinlerinin yenilenmeyeceğini duyurmuştur.

Üniversite ve üstü eğitim derecesine sahip yabancılar 65 yaşına kadar, nadir uzmanlık dalına sahip yabancılar ise 70 yaşına kadar çalışabilecektir.

Ağustos ayından itibaren kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan sayısı %50'ye çıkarılmıştır. Zorunlu karantina döneminde işverenlerin çalışanların maaşlarını %50'ye kadar düşürebilmesine veya ücretsiz izne çıkarmasına olanak tanıyacak yasa tasarısı, Kuveyt Milli Meclisinde yapılan oylamayla 13 onaya karşın 34 ret oyuyla kabul edilmemiştir.

İşverenlerin büyük bir kısmı kKurumsal holdingler de dâhil olmak üzere) yasal olmamasına rağmen çalışanlara, kapalı oldukları dönemde maaş ödememekte, eksik ödemekte veya cüzi bir miktar yardımda bulunmaktadır.

Mülki İdare Komisyonu 2017 yılında başlatılan Kuveytlileştirme politikası kapsamında 16 kurumdan 13'ünde amaçlanan hedefe ulaşıldığını, 9 kurumda ise %95 oranında yerli çalışanla hedefin üzerine çıkıldığını duyurmuştur.

Konut Yardım Kurumu Ocak 2021 tarihinde 90, Temmuz 2021 tarihinde de 180 yabancı çalışanın işlerinin sonlandırılacağını ve bu işten çıkarmalarla Kuveytlileştirme hedeflerinde %100 oranın yakalanacağını duyurmuştur. Kurum bünyesinde şoför ve kuryeler dışında yabancı personel kalmayacağını, kanun kapsamı dışında tutulan yabancı ile evli Kuveytli annelerin çocukları ile hiçbir ülke vatandaşlığı olmayan (Bedoun) yerleşiklerin ise görevlerine devam edeceğini açıklamıştır.

İşgücü Kurumu 2020 yılı başından itibaren yapılan denetimlerde 3.953 yabancı çalışanın İş Kanunu'na muhalefet ettiğinin tespit edildiğini duyurmuştur. Kanun muhaliflerinin 2.617'si özel sektör çalışanı, 1.336'sı ev işçilerinden oluşmaktadır. Muhalefet türleri kendi işvereninden başka yerde çalışmak, süresi bitmiş oturma izniyle çalışmak ev işçilerinin ise ev dışında çalışmaları olarak sıralanmıştır.

14.000 Kuveytli çalışanın bulunduğu özel petrol sektöründeki çalışanlar kamudaki meslektaşlarıyla aynı haklara sahip olabilmek için sosyal medya üzerinden girişimlerde bulunmaktadırlar. Sendikaların da destek verdiği girişimde Yargıtay'ın, özel petrol sektöründe çalışanların da kamu petrol sektöründe çalışanlarla aynı haklara sahip olduğunu onaylayan karara, atıf yapılmaktadır.

Eğitim ve İçişleri Bakanlığı lke dışında kalan 1.000 yabancı öğretmenin oturum izinlerinin uzatılması yönünde mutabakata varmıştır.

Özel sektör işverenlerinin işlerinin azalması veya zorunlu olarak kapatılmasından dolayı, işverenlerin %90'lık bir kesimi çalışanlara maaş ödememektedir. Bazı işverenler aylık 30 ila 50 Kd arası yardım yapmakta, bu yardımı dahi yapmayanlar da bulunmaktadır. Yabancı alışanlar bu durumdan oldukça fazla etkilenmekte yiyecek ve barınma ihtiyaçlarını karşılayamamaktadırlar. Ev sahipleri kiraları talep etmekte çok az kısmı indirim yapmakta veya hiç kira almama yoluna gitmektedir. Kamu kurumları açıldığında kiracıların çoğunluğu yasal süreçle karşılaşacak ve çıkış yasakları alınacaktır. Maaşların denmesi kanuni zorunluluk olmasına rağmen işverenlere bu konuda bir yaptırım uygulanmamaktadır. Bununla beraber yabancı alışanlara Kuveyt Devleti'nce de maddi bir yardım verilmemektedir. Kiralar konusunda ise devletin sahip olduğu mülklerden kira alınmayacağı açıklanmış, ancak özel mülk sahiplerine ilişkin bir karar henüz alınmamıştır.

Kuveyt İşgücü Kurumu, Bakanlar Kurulu onayı olması şartıyla kamu ve petrol projeleri üstlenen firmalar ile sağlık sektöründe çalışan uzman ve teknik personellere yurt dışından getirecekleri personeller için çalışma izni düzenlemektedir.

Mülki İdare Komisyonu (Civil Service Commission), Eğitim Bakanlığı bünyesindeki idari ve teknik kadrodaki 407 yabancı çalışanın 2020/2021 eğitim ğretim yılı sonunda görevlerine son verilmesi için talimat vermiştir. Talimat kamuda Kuveytlileştirme politikası kapsamında alınmıştır.

Kuveyt Bakanlar Kurulu zel sektörde alışan Kuveyt vatandaşlarına yönelik 6 ay boyunca destek yapılacağını duyurmuştur. Destek kapsamına yabancılar dâhil edilmemiştir.

İşgücü Kurumu, ekonomik yardım paketinden faydalanılmasını işverenlerin Kuveytli alışanlarının maaşlarını düşürmeme veya işten çıkarmama koşuluna bağlandığını açıklamıştır.

Kuveyt İşgücü Kurumu, yabancı işçilerin sınır dışı edilirken yapılan masraflar, iş kazası neticesinde oluşacak ölüm ve yaralanmalarda işverenin mesuliyetini ortadan kaldırmaksızın tazminat ödenmesi için bir fon oluşturulma çalışması yapıldığını duyurmuştur. Fon'un, işçilerin oturum izni yenilemesi sırasında alınacak 5 Kd harç, onay işlemlerinden alınacak 3 Kd, elektrik ve su faturalarına eklenecek 1 Kd ile uçak biletlerine eklenecek 1 Kd ücretleriyle finans edilmesi planlanmaktadır.

12.2.2. Sayısal Veriler

12.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2020 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	2.049.935	758.982	2.808.917
Kuveytli	209.871	207.753	417.624
Yabancı	1.840.064	551.229	2.391.293
Türk *	5.232	321	5.553

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistiği 2020 Yılı Raporu

*T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk şubesi kayıtları ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği gözlemleri.

12.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	1.000	50	1.050
26-50	4.080	251	4.331
51-64	150	20	170
65 +	2	-	2
Genel Toplam	5.232	321	5.553

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği gözlemleri

12.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2019 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	-
Gıda sanayi	500
Madencilik ve taş ocakları	-
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	-
Dokuma, hazır giyim ve deri	-
Ağaç ve kâğıt	-
İletişim	-
Basın, yayın ve gazetecilik	-
Banka, finans ve sigorta	-
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	-
Çimento, toprak ve cam	-
Metal	-
İnşaat	3.500
Enerji	-
Taşımacılık	50
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	-
Sağlık ve sosyal hizmetler	20
Konaklama ve eğlence işleri	50
Savunma ve güvenlik	-
Genel işler	1.433
Toplam	5.553

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği gözlemleri

12.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Yasal olarak Kuveyt'te yabancıların bağımsız olarak işyeri açma izinleri bulunmamaktadır. Vatandaşlarımız Kuveytli bir işverenin yanında çalışmış gibi görünüp işverene belli bir aylık ücret ödemek suretiyle kendilerini yapmaktadırlar. Bu şekilde berber, oto tamircisi ve lokanta türünde yaklaşık 150-200 arasında vatandaşımız bağımsız olarak çalışmaktadır. İş hacimleri sınırlı olan bağımsız çalışan vatandaşlarımız ortalama 3 kişi istihdam etmektedir.

Bununla birlikte yabancılar Kuveyt'te firmalara en fazla %49 payla ortak olabilmektedir. Bu şekilde 3 vatandaşımızın yerel şirketlerde ortaklığı bulunmaktadır.

12.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

31.12.2020 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Aylık Asgari Ücret*	Asgari Saat Ücreti*	Ortalama Aylık Ücret*
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	-	-	250
Gıda sanayi	-	-	250
Madencilik ve taş ocakları	-	-	-
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	75	-	250
Dokuma, hazır giyim ve deri	-	-	-
Ağaç ve kâğıt	-	-	-
İletişim	-	-	450
Basın, yayın ve gazetecilik	-	-	-
Banka, finans ve sigorta	-	-	-
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	-	-	-
Çimento, toprak ve cam	-	-	-
Metal	-	-	-
İnşaat	-	-	350
Enerji	-	-	-
Taşımacılık	-	-	150
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	-	-	-
Sağlık ve sosyal hizmetler	-	-	450
Konaklama ve eğlence işleri	-	-	-
Savunma ve güvenlik	-	-	-
Kamu Sektörü Kuveytli	Bekâr: 250 Evli: 325	-	Erkek: 1.716 Kadın: 1.246
Kamu Sektörü Yabancı	90	-	Erkek: 637 Kadın: 623
Ev İşçileri	75	-	150
Genel işler	-	-	250
Toplam			

Kaynak: Kuveyt istatistik kurumu, gazete haberleri, T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği gözlemleri ve vatandaşlardan alınan bilgiler.

*Para cinsi: Kuveyt Dinarı

12.2.2.6. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Yasal olarak toplu iş sözleşmesi yapılmasına bir engel olmamasına rağmen, uygulamada pek karşılaşılmamaktadır.

12.2.2.7. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2020 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kuveytli	17.478	-	14.710	-	32.188	-
Yabancı	3.655	-	451	-	4.106	-
Türk	-	-	-	-	-	-

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi Kurumu İstatistiği.

Not: Yabancılar Kuveyt'te çalıştıkları sürece veya kadın eşler ile yetişkin olmayan çocuklar aile vizesiyle kalabildiklerinden, işsiz yabancılar yasadışı olarak nitelendirilmektedir. Vatandaşlarımız arasında neredeyse işsiz bulunmamaktadır.

12.3. SOSYAL GÜVENLİK

Ülkede sadece Kuveyt vatandaşları ile Körfez İşbirliği Konseyine üye ülke vatandaşları sosyal sigorta sistemi kapsamındadır.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinde 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren Ortak Sosyal Güvenlik Yasasının yürürlüğe girmesiyle tüm üye ülkelerde ordu mensupları dâhil olmak üzere kamu ve özel kesim çalışanları sosyal sigorta sistemi içerisinde yer almışlardır. Buna göre, yaşlılık, iş göremezlik ve ölüm sigorta kollarına ilişkin primlerin çalışılan ülkenin sigorta kurumuna; iş kazası ve meslek hastalıkları primlerinin ise vatandaşı olunan ülkenin sigorta kurumuna ödenmesi gerekmektedir.

Kuveyt sosyal sigorta mevzuatı uyarınca, yabancı çalışanlar (Körfez İşbirliği Konseyi vatandaşları hariç) uzun vadeli sigorta kolları kapsamı dışında tutulmuşlardır. Dolayısıyla, ücretlerinden herhangi bir kesinti yapılmamaktadır. Kuveyt'te, yabancılar sadece genel sağlık sigortası kapsamı içerisinde yer almaktadır.

12.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Sosyal İşler Bakanlığı 16 kategoride Kuveyt vatandaşlarına aylık 22 Milyon Kd sosyal yardım yapıldığını, en düşük sosyal yardım miktarının 255 Kd, en yüksek olanının da 1.200 Kd olduğunu basın açıklamasıyla duyurmuştur.

Sağlık Bakanlığı, Kuveyt'te hiçbir ülke vatandaşlığı bulunmayan yerleşiklerden geçerli kimlik kartı süresi dolanların Aralık 2020 tarihine kadar hastanelerden ücretsiz faydalanabileceğini duyurmuştur. Dhaman Hastaneleri Yönetim Kurulu Başkanı Al-Sanae yabancılar için inşa edilecek hastanelerin ve polikliniklerin 2022 yılı ilk çeyreğinde hizmete gireceğini ve ücretlerinin yıllık 130 Kd olmasının beklenildiğini, ek olarak her başvuruda ayrıca ücret alınacağını açıklamıştır. Dhaman hastaneleri tamamlandığında yabancılar devlet hastanelerine kabul edilmeyeceklerdir.

12.3.2. Sosyal Sigortalar

12.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık	%5	%10	%10 + %2 Askeri Personel : %32,5	%27 Askeri personel: % 47,5
Maluliyet, Sağlık, Hastalık	%5	%10 + %1	%2,5	% 18,5
Toplam Prim Oranı	%10	%21	%14;5 Askeri Personel: %35	%45;5 Askeri Personel: % 66

Kaynak: Kuveyt Sosyal Sigortalar Kurumu (Public Institution For Social Security).

Not: Yabancılar Sosyal Sigorta Kanunu Kapsamı dışında tutulmaktadır.

12.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Ortalama Maaş (Kuveyt Dinarı)	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Kamu Kurumu Emeklisi	45.855	51.975	1.411	948
Petrol Sektörü Emeklisi	6.930	380	1.789	1.566
Özel Sektör Emeklisi	4.999	3.266	1.594	1.128
Toplam	57.784	55.621	1.472	960
Genel Toplam	113.405		1.221	
Kendi Namına Çalışıp Emekli Olanlar	837	4.069	1.155	592
Toplam	4.906		688	
Asker Emeklileri	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Savunma Bakanlığı	12.111	4	1.623	1.152
İçişleri Bakanlığı	13.160	4	1.540	899
Milli Muhafız	5.482	-	1.500	-
Toplam	30.753	8	1.566	1.026
Tüm Sektör ve Kurumların Genel toplamı			Ortalama Maaş (Kuveyt Dinarı)	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
	89.374	59.698	1.501	935
Genel Toplam	149.072		1.274	

Kaynak: Kuveyt Sosyal Güvenlik Kurumu (Public Authority for Social Security)

12.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Vatandaşlarımız Sosyal Güvenlik Kanunu kapsamı dışındadır. Bununla beraber Kuveyt’te yabancılara herhangi bir sosyal yardım veya emekli maaşı ödemesi yapılmamaktadır.

12.3.2.4. Aile Yardımları

12.3.2.4.1. Çocuk Parası Miktarları

Kuveyt vatandaşlarına çocuk başına aylık 50 Kuveyt Dinarı, engelli her çocuk için aylık 75 Kd çocuk parası ödenmektedir.

12.3.2.4.2. Diğer Aile Yardımları

Yalnız Kuveyt vatandaşlarını kapsamak üzere, kira ve ulaşım yardımları, engelli yakınlarına nakdi yardım, engellilere şoför istihdam etmeleri için nakdi yardım yapılmakta 18 yaşını geçen engelliler ile engellilerin anne ve eşlerine ise maaş bağlanmaktadır.

12.3.3. Sosyal Yardımlar*

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Faydalanan Kişi Sayısı	46.457
Toplam Yardım Miktarı	219.965.113 Kd
Ortalama Kişi Başı Ödeme	4.734 Kd

Kaynak: Merkezi İstatistik Kurumu Raporu.

**Yabancılar sosyal yardımlardan faydalanamamaktadır.*

12.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

12.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2020 Kuveyt Türk Okulu Eğitim İstatistikleri

Öğretmen Sayısı	24
Okutman	1
Ücret Karşılığı Çalışan Öğretmen	0
Anasınıfı Öğrenci Sayısı	22
İlkokul Öğrenci Sayısı	153
Ortaokul Öğrenci Sayısı	112
Lise Öğrenci Sayısı	48
Türkçe Kursiyer Sayısı (Türk Okulunda Devam Edenler)	32
Türkçe Kursiyer Sayısı (Kuveyt Üniversitesinde Devam Edenler)	28

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

Burs Programı:

Kültürel anlaşmalar çerçevesinde Kuveyt Hükümeti tarafından Türkiye emrine tahsis edilen burslar kapsamında Kuveyt'te eğitime kabul edilen 10 bursiyerden 9'u Kuveyt'e gelmiş ve eğitimlerine başlamıştır.

Türkçe Kursları:

Kuveyt Üniversitesinde 2019 - 2020 Eğitim Öğretim Yılında 28 öğrenci ile başlayan Türkçe dersi küresel Koronavirüs (Covid-19) salgınına yönelik alınan tedbirler kapsamında eğitime ara verilmesinin ardından duraklatılmış, görevli okutman uzaktan eğitim yoluyla kursiyerleri ile etkileşimini sürdürmüştür.

Büyükelçiliğimizin düzenlediği Türkçe kurslarına ise 32 öğrenci ile başlanmış ancak salgın dönemine girilmesi ile kursların yüz yüze sürdürülmesi imkânı kalmamıştır.

Büyükelçiliğimiz uhdesinde Kuveyt'te Türkçe 'ye ilgisi olanlar için "Kuveyt Türkçe Kulübü" adıyla yeni bir proje hayata geçirilmiştir. Hayata geçirilen proje ile Kuveyt Türk Okulu öğretmenleri aracılığıyla, "Haydi Türkçe Konuşalım!" sloganı ile planlanan etkinliklerden birincisi olan "Kahve Sohbetleri" çevrimiçi Türkçe dersleri etkinliğine 16 Haziran 2020 tarihinde başlanmıştır. Ücretsiz olarak haftada iki gün düzenlenen çevrimiçi derslere 80 kişi katılmıştır.

12.4.1.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

	Kuveytli				Yabancı			Genel Toplam
		Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	
Temel Eğitim	1.Dönem	4.418	14.658	19.076	624	2.239	2.863	21.939
	2.Dönem	3.879	13.571	17.400	574	2.148	2.722	20.122
Ticari Çalışmalar	1.Dönem	2.976	5.699	8.675	674	919	1.593	10.268
	2.Dönem	2.641	5.167	7.808	715	952	1.667	9.475
Sağlık Bilimleri	1.Dönem	333	788	1.121	263	268	531	1.652
	2.Dönem	300	749	1.049	254	370	624	1.673
Teknoloji Çalışmaları	1.Dönem	5.302	929	6.231	234	149	383	6.614
	2.Dönem	4.711	847	5.558	199	142	341	5.899
Hemşirelik	1.Dönem	216	217	433	301	352	653	1.086
	2.Dönem	178	195	373	279	294	573	946
Toplam	1.Dönem	13.245	22.291	35.536	2.096	3.927	6.023	41.559
	2.Dönem	11.709	20.479	32.188	2.021	3.906	5.927	38.115

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu

12.5. GÖÇ VE UYUM

12.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kuveyt hapishanelerinde bulunan, bulaşıcı veya ağır hastalığı olan yabancıların hastalığının yayılmasını önlemek ve tedavi masraflarının çok olması nedeniyle, bu haldeki yabancı mahkûmların Emirlik Affı kapsamında sınır dışı edileceği Emirlik Af komisyonunca duyurulmuştur.

2019 yılında çoğunluğu oturum yasasına muhalif 40.000 yabancıнын sınır dışı edildiği açıklanmıştır. Sınırdışı edilenlerin çoğunluğu sırasıyla Hindistan, Bangladeş ve Mısır uyrukludur.

Kuveyt İçişleri Bakanlığı Oturum İşlerinden Sorumlu Müsteşar Yardımcısı Tümgeneral Talal Maarafi özel şirket çalışanlarının oturum yenilenme işlemlerinin şirketlere verilecek kullanıcı adı ve şifresiyle internet üzerinden yapılacağını, uygulama hakkında şirket personeline uygulama eğitimi verileceğini açıklamıştır.

İçişleri Bakanlığı aldığı kararla, ülkeye aile veya ticari ziyaretçi vizesi ile giriş yapıp vize süresi dolduğu halde ülkeden ayrılmayan yabancıların aile üyelerinin veya akrabalarının, oturum işlemlerinin anılan vize sahiplerinin ülkeden ayrıldığı kanıtlana kadar yapılmayacağını duyurmuştur. Kuveyt'te bu şekilde çoğunluğu Suriyeli kadın ve çocuk olmak üzere 30.000 yabancıнын bulunduğu açıklamada yer almaktadır.

Pandemiden yoğun etkilenen ülke vatandaşlarından Kuveyt'te oturum ve çalışma izni olanlara işyerlerince veya aile reisince oturum ve çalışma izinlerini internet üzerinden yenileme imkânı tanınmıştır. İlgili işlemler Kuveyt İçişleri Bakanlığı web sitesi (www.moi.gov.kw) üzerinden kullanıcı adı ve şifresiyle gerçekleştirilebilecektir. Giriş izinleri salgının kontrol altına alınmasıyla birlikte verilecektir.

Oturum izni yenilenemeyen yabancıların hastanelerde ve bankalarda işlem yapmalarına olanak verilmiştir.

Pandemi tedbirlerine uymayan işletmelerin lisansları ve çalışanlarının oturum izinlerinin iptal edileceği açıklanmıştır.

Oturum izni bitip ülkede kaçak durumda bulunan 100.000'in üzerindeki yabancılara af çıkarılmıştır. 01-30 Nisan arasında başvuran kaçak yabancılar ülkeye giriş yasağı konmadan ve dönüş masrafları Kuveyt devletince karşılanmak suretiyle ülkeden ayrılacaklardır.

Kuveyt İçişleri Bakanlığı Oturum İşleri Genel Müdürlüğü aile birleşim oturum izinlerinin de internet üzerinden yapılmasına olanak vermiştir. Aile vizeleri aile reisinin oturum izin süresi kadar verilirken, alınan yeni bir kararla bu süre 1 yılla sınırlandırılmıştır.

Kuveyt devletinin oturum yasası muhaliflerine çıkardığı af kapsamından çeşitli milletlerden 25.800 kişi yararlanmıştır. İçişleri Bakanlığı istatistiklerine göre oturum yasasına muhalif 160.000 yabancı ülkede bulunmaktadır.

Oturum kanunu muhalifi yabancılardan 120.000'inin, cezalarını ödemeleri halinde de oturum işlemlerinin yenilenmeyeceği ve sınır dışı edilecekleri İçişleri Bakanlığı'na açıklanmıştır. Yabancıların sağlanan aftan faydalanmaması nedeniyle kararın uygulanacağı belirtilirken, ülkelere gör kaçak yabancıların sayıları şu şekildedir; Hindistan: 30.000, Bangladeş: 25.000, Mısır: 20.000, Sri Lanka: 12.000, Suriye: 9.000, Etiyopya: 8.000, Pakistan: 4.000, Endonezya: 4000, kalanlar da diğer ülke vatandaşları.

Pandemi süresince oluşan sorunlar nedeniyle Kuveyt Devleti demografik yapıyı düzenlemek amacıyla çalışmalara başlamıştır. Nüfusun %70'ini yabancıların oluşturduğu ülkede mevcut oranın tersine çevrilmesi için düzenleme teklifleri değerlendirilmektedir. Yabancıların oranının %30'a düşürülmesi için 2.500.0000 yabancının ülkeden gönderilmesi seçeneği dile getirilmekte, ancak sayıları 750.000 olan ev işçilerinin varlığı bu tasarının baştan uygulanmayacağı yönünde eleştirilere muhatap olmaktadır.

Kuveyt'te düşük eğitim düzeyli 1.500.000 yabancının bulunduğu 500.000'inin okuma yazma bilmediği, kalanlarının ise zorlukla okuyup yazabildiği açıklanmıştır. Vasıfsız olarak tabir edilen bu çalışanların büyük kısmının vize ticareti kurbanı olduğu bilinmektedir. Vize ticareti ile yapılan mücadele kapsamında aralarında üst düzey bürokratların da bulunduğu onlarca kişi hâlihazırda gözaltında tutulmaktadır.

Yabancı işçiler Kuveyt çalışma vizesi alabilmek için ilk etapta 2.000 Kuveyt Dinarı ücret ödemekte, oturum izinleri bittiğinde de ayrıca her yıl için en az 750 Kuveyt Dinarı ek para vermektedirler. Bu işçiler oturum ve çalışma izninde yazılı olan şirket dışında işlerini kendileri bulmakta olup yeterli ücreti ödeyemediklerinde oturum izinleri yenilenmemekte ve kaçak durumuna düşmektedirler. Bu duruma çözüm olarak kefalet sisteminin iptal edilip yerine İşgücü Kurumu'nun çalışma izinlerini düzenlemesi de düşünülmektedir. 2010 yılında anılan kurum, kefalet sistemi yerine ikame edilmek istense de, mevcut sistemin değiştirilmesine işverenlerce karşı çıkılmasından dolayı başarılı olunamamıştı.

Kuveyt İçişleri Bakanlığı ve Nüfus İdaresi Müdürlüğü yapılacak tüm işlemler için (Oturum, kimlik kartı vs) www.moi.gov.kw ve www.paci.gov.kw web siteleri üzerinden randevu alınacağını duyurmuştur.

Nüfus İdaresi Müdürlüğü kimlik kartlarının fiziki olarak verilememesi sebebiyle "My Identity" adlı uygulamayı sisteme sokmuştur. Uygulama geçici olarak kimlik kartı yerine telefonlar üzerinden kullanılabilmektedir.

Oturum İşleri Genel Müdürlüğü geçerli oturum izni bulunan yabancıların iznin geçerli olduğu sürece Kuveyt'e giriş yapabileceklerini açıklamıştır. Kuveyt oturum izni ülkeden 6 ay aralıksız

ayrı kalınması halinde otomatik olarak iptal edilmekteydi. Salgın sebebiyle bu kuralda esneklik sağlanmıştır.

60 yaş üstü lise ve daha düşük eğitime sahip yabancılara 01.01.2021 tarihinden sonra çalışma vizesi verilmeyeceği, bu durumda olanların oturma izin süreleri boyunca Kuveyt'te kalabilecekleri, çocukları Kuveyt'te ikamet edenlerin de aile birleşim vizesinden faydalanabilecekleri duyurulmuştur.

Yabancıların sağlık harcamalarından oluşan baskıyı kaldırmak için kurulan ve 2.'si tamamlanan 3.'sü ise yapım aşamasında olan Sigorta Hastaneleri Şirketi (Al Dhaman) hastanelerinin 2021 yılında hizmete gireceği ve zorunlu sağlık sigorta primlerinin yıllık 130 Kd olarak alınmasının planlandığı açıklanmıştır. Hâlihazırda kamu hastanelerinden faydalanan yabancı çalışanlar için işveren yıllık 50 Kd ödemekte, aile birleşim vizesine tabi eşler için 40 Kd, çocuklar için 30 Kd aile reisi tarafından ödenmektedir. Bu sigorta yapılmadan oturma izinleri düzenlenmemektedir.

İşgücü Kurumu İstihdam İşleri Genel Müdürü Abdullah Al Mutaouli 954/2020 sayılı idari genelgeye göre aile birleşim vizesi ile ülkede kalan yabancılardan aşağıdaki statüde olanların vizelerinin çalışma iznine dönüşebileceğini duyurmuştur:

- a- Kuveytli kadınların yabancı uyruklu çocukları.
- b- Kuveytli ile evli yabancı eş.
- c- Kuveyt'te doğanlar.
- ç- Kuveyt'teki eğitim kurumlarından lise ve üzeri diploma sahibi olanlar.
- d- Geçerli belgeleri bulunan Filistinliler.
- e- Kuveyt'te doğanların 2. derece akrabaları.
- f- Sağlık Bakanlığı onayı ile sağlık alanında teknik meslek sahibi olanlar.
- g- Eğitim alanında çalışabilecek yeterliliği olanlar ile öğretim üyeleri.
- ğ- Kuveyt'te vefat edenlerin ülkede öğrenci olması şartıyla 1. derece akrabaları.

Kuveyt İçişleri Bakanlığı 74.000 geçici vizeli, 63.000 ev işçisi vizeli ve 34.000 özel sektör vizeli olmak üzere ülkede 171.000 yabancının kaçak olarak ikamet ettiğini duyurmuştur. Kanun muhaliflerinden konumu uygun olanların 31/12/2020 tarihine kadar ceza ödeyerek oturma izni almalarına olanak tanınmıştır. Oturma alamayacak durumda olanların ise yine ceza ödeyip ülkeden giriş yasağı konulmadan ayrılabilmelerine imkân tanınmıştır. Süre sonunda tespit edilenler de Kuveyt'e giriş yasağı konularak sınır dışı edilmiştir.

İçişleri Bakanlığı yabancılara 1 yıldan fazla oturma izni verilme uygulamasını durdurmuştur. Yenilenecek oturma izinleri istisnasız 1 yıl süreli olacaktır.

12.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Kuveyt'te yabancıların dernek kurmaları kanunen yasak olduğundan bu tür faaliyetlere girişilememektedir.

12.5.3. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım Ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

2020 yılı itibarıyla STFA: 2, KOLİN: 260, CENGİZ İNŞAAT: 100, LİMAK: 1.500, POLATYOL: 100 Türk çalışan istihdam etmektedir.

13. KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

13.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

13.1.1 Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2011 Nüfus Sayımı Sonuçları

Cinsiyet	Genel	Yabancı (T.C. Vatandaşları Hariç)	Türk (Sadece T.C. vatandaşı olanlar)
Erkek	150.483	8.062	47.841
Kadın	135.774	7.151	32.709
Toplam	286.257	15.213	80.550

Kaynak: KKTC İstatistik Kurumu.

Not: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan 2011 Genel Nüfus sayımı istatistik verileridir. 2011 yılından sonra KKTC'de nüfus sayımı yapılmamıştır. 2019 Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarına göre kurumsal olmayan sivil nüfus (15+ çalışabilir nüfus) sayısı 357.216 kişidir.

*Yıl Sonu Projeksiyon Nüfusu (31 Aralık 2020)

Cinsiyet	Genel	Yabancı (T.C. Vatandaşları Hariç)	Türk
Erkek	207.967	19.142	75.157
Kadın	174.869	14.521	52.605
Toplam	382.836	33.663	127.762

Kaynak: KKTC İstatistik Kurumu.

**2011 Nüfus ve Konut Sayımı Sonuçları temel alınarak modellenen, Nüfus Projeksiyonu kullanılarak hesaplanmıştır.*

13.1.2. KKTC'deki Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

2011 Nüfus Sayımı Sonuçları

Yıl	Yalnızca Türk Vatandaşı Olanların Sayısı	Çifte Vatandaşların Sayısı	Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı
2011	80.550	38.085	118.635

Kaynak: KKTC İstatistik Kurumu.

Yıl Sonu Projeksiyon Nüfusu (31 Aralık 2020)

Yıl	Yalnızca Türk Vatandaşı Olanların Sayısı	Çifte Vatandaşların Sayısı	Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı
2020	127.762	46.192	173.954

Kaynak: KKTC İstatistik Kurumu.

13.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı**2011 Nüfus Sayımı Sonuçları**

Yaş Grubu	Erkek		Kadın		TOPLAM
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-14	8.274	3.167	7.703	2.990	22.134
15-24	15.407	2.549	10.071	2.397	30.424
25 - 49	22.372	9.677	13.525	9.351	54.925
50 - 64	1.609	3.371	1.166	2.539	8.685
65+	179	992	244	1.052	2.467
Toplam	47.841	19.756	32.709	18.329	118.635

Kaynak: KKTC İstatistik Kurumu.

Yıl Sonu Projeksiyon Nüfusu (31 Aralık 2020)

Yaş Grubu	Erkek		Kadın		TOPLAM
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-14	9.898	3.148	9.931	2.912	25.889
15-24	31.561	4.095	20.729	3.598	59.983
25-49	30.582	11.079	19.224	10.297	71.182
50-64	2.727	4.461	2.145	3.354	12.687
65+	389	1.557	576	1.691	4.213
Toplam	75.157	24.340	52.605	21.852	173.954

Kaynak: KKTC İstatistik Kurumu.

13.1.4. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2011 Nüfus Sayımı Sonuçları

	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Lefkoşa	17.981	5.059	12.468	4.605	40.113
Gazimağusa	9.610	6.177	6.583	5.711	28.081
Girne	14.196	3.931	9.648	3.507	31.282
Güzelyurt	4.761	1.452	3.315	1.315	10.843
İskele	1.293	3.137	695	3.191	8.316
Toplam	47.841	19.756	32.709	18.329	118.635

Kaynak: KKTC İstatistik Kurumu.

Yıl Sonu Projeksiyon Nüfusu (31 Aralık 2020)

	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Lefkoşa	28.331	6.182	20.097	5.556	60.166
Gazimağusa	15.064	7.587	11.026	6.740	40.417
Girne	21.538	4.874	14.332	4.286	45.030
Güzelyurt	7.620	1.723	5.449	1.482	16.274
İskele	2.604	3.974	1.721	3.788	12.067
Toplam	75.157	24.340	52.605	21.852	173.954

Kaynak: KKTC İstatistik Kurumu.

Not: '2011 Nüfus ve Konut Sayımı Sonuçları' baz alınarak modellenen Nüfus Projeksiyonunda, söz konusu dönemde Lefke ilçe olmadığından dolayı, Güzelyurt İlçesi Nüfusu ile birlikte hesaplanmıştır.

13.1.5. KKTC'deki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

2011 Nüfus Sayımı Sonuçları

Ülkeler	Sayı
Türkiye	80.550
Birleşik Krallık	3.693
Türkmenistan	1.760
Nijerya	1.280
İran	1.152
Pakistan	1.075
Bulgaristan	920
Azerbaycan	835
Diğer	4.498
Yabancı Toplam	95.763

Kaynak: KKTC İstatistik Kurumu

13.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2020	1.761	301	672

Kaynak: T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi

13.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

Türkiye ile KKTC arasındaki çalışma hayatını düzenleyen çok sayıda anlaşma ve protokol imzalanmış ve yürürlüğe konulmuş; böylece iki ülke vatandaşlarının sağlık hizmetlerine erişimi, istihdamı, emeklilik işlemleri düzenlenmiştir. Bu anlaşma ve protokollerde günün koşullarına göre gerekli değişiklikler yapılmaktadır.

13.2.1. Sayısal Veriler

2020 Hane Halkı İşgücü Anketi'ne göre, toplam istihdam, 132. 885 kişi olarak gerçekleşmiştir. İstihdamdaki gelişmeyi açıklayan önemli bir gösterge olan istihdam oranı, KKTC genelinde %45,9 olarak hesaplanmıştır. İstihdam oranı %51,1 ile en yüksek Lefkoşa'da, %33,8 ile en düşük İskele'de gerçekleşmiştir.

13.2.2. Toplam Çalışan Sayıları

Sosyal Sigortalar Yasasına Göre

2020 yılı itibarıyla

Bölge	KKTC Uyraklu	T.C. Uyraklu	3. Ülke Vatandaşı	Toplam
Lefkoşa	22.900	3.267	217	26.384
Girne	7.065	2.321	321	9.707
Gazimağusa	7.454	979	38	8.471
İskele	1.857	189	13	2.059
Güzelyurt	1.477	179	2	1.658
Lefke	598	59	2	659
Toplam	41.351	6.994	593	48.938

Kaynak: KKTC Sosyal Sigortalar Dairesi

Sosyal Güvenlik Yasasına Göre

2020 yılı itibarıyla

Bölge	KKTC Uyraklu	T.C. Uyraklu	3. Ülke Vatandaşı	Toplam
Lefkoşa	16.468	10.147	6.792	33.407
Girne	4.769	10.518	5.680	20.967
Gazimağusa	4.416	3.483	1.893	9.792
İskele	1.222	1.704	1.026	3.952
Güzelyurt	758	694	395	1.847
Lefke	313	227	125	665
Toplam	27.946	26.773	15.911	70.630

Kaynak: KKTC Sosyal Sigortalar Dairesi

13.2.3. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranı

KKTC İstatistik Kurumu tarafından yapılan en son Hane Halkı İşgücü Anketi 2020 yılına ilişkin olup ankete göre 2020 yılı istihdam oranı %45,9 ve işsizlik oranı %10,1, 15-24 yaş arası genç nüfusta işsizlik oranı ise %29,3'tür. Genç nüfusta işsizlik erkeklerde %25,6 ve kadınlarda %34,8'dir.

2020 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	8.712	58,3	6.238	41,7	14.950	100

Kaynak: KKTC İstatistik Kurumu

KKTC'de işsizlik önemli bir sorundur. İş gücü çevreleri kalifiye eleman bulmakta zorlanmakta ve fakat özellikle genç KKTC vatandaşı işsizler arasında da iş beğenmeme durumu gözlemlenmektedir.

2020 yılında küresel çapta yaşanan salgın işsizlik sorununu da körüklemiştir. Salgın döneminde, çalışma izni ile KKTC'de bulunan işçilerin büyük bir çoğunluğunun ülkelerine dönmesi ve halen ülkeye geri dönüş olmaması nedeni ile bazı sektörlerde işçi sıkıntısı çekilmektedir. Normalleşme sürecinde işletmeler açılmaya başlamış olsa da ülkeye turist ve öğrenci gelmemesi nedeni ile işletmelerde işçileri yarım zamanlı çalıştırma ve yarım ücret verme uygulaması ve/veya işten çıkarmalar başlamıştır.

Bu kapsamda KKTC hükümeti ilk etapta işyerindeki faaliyetin tamamen durdurulması veya işyerinin faaliyetine ara verilmesi nedeniyle çalışamayan, KKTC'de bulunan sigortalı çalışanlara işyerindeki istihdamının sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla Nisan ayından itibaren yılsonuna kadar 1.500 TL istihdam destek ödemesi yapılması kararını almış olup bugüne kadar sigortada kayıtlı tüm aktif çalışanlara ödemeleri yapılmıştır. Toplam 123.190 kişi bu haktan yararlanmıştır.

Ayrıca Bakanlar Kurulu kararı ile Mart-Haziran 2020 döneminde işyerinde işverenlerin çalışanlarını işten çıkarmamaları sağlanmıştır.

Yine Mart-Eylül döneminde yeni iş kuracak girişimcilere ve İşbul Portalı üzerinden işe alınacak KKTC vatandaşlarına 12 ay boyunca sosyal güvenlik prim desteği ile 500 TL ek ücret desteği sağlanmıştır¹.

Özel sektör çalışanları ve işletmelerinin yaşadığı finansal sıkıntıları azaltmak amacıyla, İhtiyat Sandığı Yasası altında çıkarılan Yerel İşgücü İstihdamının Desteklenmesi Tüzüğü çerçevesinde yerel eleman çalıştıran 5.154 işletmeye Temmuz ve Ağustos ayları için (aylık 2.000 TL) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından toplam 20 milyon 616 TL ödeme yapılmıştır.

1 Toplumsal Dayanışma İçin İkinci Ekonomik Tedbirler ve Destek Paketi

Hükümet salgın döneminde çalışan-çalışmayan tüm vatandaşları rahatlatmak amacıyla kredi kartı borçlarının faiz oranlarını 1,5 puan aşağıya çekilmesi kararını almıştır. Bu çerçevede Merkez Bankası kredi kartı faiz oranlarını Nisan ayından bu yana TL’de %1 ve yabancı para da %0,75 olarak belirlemiştir. İlaveten, kredi kartı limitlerinin gelir belgesi aranmaksızın %25 artırılmış, kredi kartı ile 26 Mart 2020 - 26 Nisan 2020 tarihleri arasında yapılan akaryakıt, gıda ve sağlık harcamalarının faizsiz olacak şekilde bir ay ötelenmiş ve kredi kartı asgari ödeme tutarı üç aylık süre için %20 yerine %1 olarak uygulanmıştır.

13.2.4. Asgari Ücret

Yıl	Aylık Brüt Ücret (TL)
2020	3.400

Kaynak: KKTC Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

13.3. SOSYAL GÜVENLİK

KKTC’de sosyal güvenlik ile ilgili hizmetler Sosyal Sigortalar Dairesi, Maliye Bakanlığı ve İhtiyat Sandığı olmak üzere üç farklı kurum tarafından sağlanmaktadır.

13.3.1. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Mart 2019 ve Mart 2020 aylarına ait aktif sigortalıların; 4(1)(Aday Kadrolu Memurlar), 4(2)(Hizmet Akdi ile çalışanlar), 4(3-4)(İşverenler); statülerine göre dağılımları şöyledir:

Yıllar	4(1)	4(2)	4(3-4)	Toplam
Mart 2019	49	40.600	8.496	49.145
Mart 2020	43	40.057	8.838	48.938

Sosyal Güvenlik Yasası kapsamında Mart 2019 ve Mart 2020 aylarına ait aktif sigortalıların; (D1 Aday kadrolu memurlar ile KKTC vatandaşı olanlar; D2 çalışma izanlı çalışanlarla asaleti onaylanan kadrolu memurlar; H1 işveren olarak çalışanlar); statülerine göre dağılımları şöyledir:

Yıllar	D1	D2	H1	TOPLAM
Mart 2019	19.187	41.165	3.554	63.906
Mart 2020	21.268	45.363	3.999	70.630

Mart 2019 ve Mart 2020 aylarına ait aktif sigortalıların Prime Esas Kazanç ortalamaları (TL) şöyledir:

Yıllar	4(1)	4(2)	4(3-4)	Genel Ortalama	Asgari Ücret
Mart 2019	18.762	5.423	6.490	5.621	3.150
Mart 2020	20.227	5.981	7.033	6.185	3.820

Sosyal Güvenlik Yasası kapsamı altında Mart 2019 ve Mart 2020 aylarına ait aktif sigortalıların Prime Esas Kazanç ortalamaları (TL) şöyledir:

Yıllar	D(1)	D(2)	H(1)	Genel Ortalama	Asgari Ücret
Mart 2019	4.483	3.766	5.264	4.069	3.150
Mart 2020	4.890	4.096	5.779	4.436	3.820

13.3.2. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İş kazası, sürekli iş görmezlik ve ölüm vakalarından 2020 yılında 391 kişiye 7.821.518 TL ödenmiştir.

Sosyal Güvenlik Yasası kapsamı altında iş kazası, sürekli iş görmezlik ve ölüm vakalarından 2020 yılında 42 kişiye 568.280 TL ödenmiştir.

13.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

13.4.1. Sayısal Veriler

13.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı*

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Uyruğu	Öğrenci Sayısı
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	26.720
Türkiye Cumhuriyeti	10.733
Diğer Ülke	2.681
Toplam	40.134

Kaynak: KKTC Milli Eğitim Bakanlığı

*Üniversite Öğrencileri hariç

13.4.1.2. Lisede Öğrenim Gören Öğrenci Sayısı

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Uyruğu	Öğrenci Sayısı
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	9.343
Türkiye Cumhuriyeti	2.936
Diğer Ülke	778
Toplam	13.057

Kaynak: KKTC Milli Eğitim Bakanlığı.

13.4.1.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Öğrenci Sayısı

2019-2020 Eğitim-Öğretim Yılı

Üniversite Adı	KKTC Vatandaşı	Türk Vatandaşı	3.Ülke Vatandaşı	Toplam
Yakın Doğu Üniversitesi	3.263	13.416	10.659	27.338
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	1.205	7.141	10.136	18.482
Akdeniz Karpaz Üniversitesi	230	16	540	786
Kıbrıs Amerikan Üniversitesi	48	128	33	209
Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi	89	951	3	Eki.43
Doğu Akdeniz Üniversitesi	3.581	6.721	6.590	16.892
İTÜ-KKK	1	429	11	441
Girne Amerikan Üniversitesi	1.937	7.595	8.070	17.602
Kıbrıs İlim Üniversitesi	81	714	380	1.175

Girne Üniversitesi	116	1.667	261	2.044
Uluslararası Final Üniversitesi	150	748	650	1.548
Lefke Avrupa Üniversitesi	980	7.908	2.930	11.818
ODTÜ-KKK	173	2.277	550	3.000
Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bil. Üniversitesi	64	559	58	681
Ada Kent Üniversitesi	39	332	101	472
Rauf Denktaş Üniversitesi	57	-	249	306
Kıbrıs Batı Üniversitesi	1	-	218	219
Arkın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi	23	-	16	39
Atatürk Öğretmen Akademisi	158	-	-	158
Bahçeşehir Kıbrıs Üniversitesi	12	-	251	263
On Beş Kasım Kıbrıs Üniversitesi	12	-	-	12
Avrupa Liderlik Üniversitesi	-	-	130	130
Toplam	12.220	50.602	41.836	103.658

Kaynak: T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

14. TÜRKMENİSTAN

14.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

14.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Türk*
Erkek	1.900
Kadın	100
Toplam	2.000

Kaynak: T.C. Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri.

*Sadece Türk vatandaşı olanlar

Yüzölçümü 488.100 km² olan Türkmenistan, kuzeyinde Kazakistan ve Özbekistan, doğusunda Afganistan, güneyinde İran, batısında ise Hazar Denizi ile çevrili bir ülkedir.

Türkmenistan, Dünya'nın en kapalı ülkelerinden biri olup son çeyrek yüzyılda yapılan nüfus sayım sonuçlarının hiç birisi resmi olarak yayınlanmamıştır. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 2006 yılı verilerinde Türkmenistan'ın nüfusunun 6,7 milyon olduğu belirtilmişti. Ancak, 2007 yılından itibaren Türkmenistan İstatistik Kurumunca nüfus sayımı dâhil resmi olarak hiçbir istatistiki veri yayımlanmamaktadır.

17 Haziran 2010 tarihli Türkmenistan Devlet Başkanlığı kararı ile en son nüfus sayımı 2012 Aralık ayında gerçekleştirilmiştir. Sayım sonuçlarının Temmuz 2013'de açıklanacağı belirtilmesine rağmen, Türkmenistan yönetimi politik ve ekonomik nedenlerden dolayı nüfus sayısını ve etnik dağılım durumunu açıklamamıştır.

BM'nin 2016 yılı verilerine göre ise Türkmenistan'ın nüfusunun 5,5 milyon olduğu tahmin edilmektedir. BM tahmini verilerine göre nüfus durumu aşağıdaki gibidir:

Kadın nüfus: %50,7

Erkek nüfus: %49,3

Nüfus yoğunluğu: km²'ye 10,2 kişi

Kent nüfusu: %48,2

Kırsal bölge nüfusu: %51,8

Nüfus artış oranı: %1,3

Bebek ölüm oranı: 1000 doğumda 50,5

Ortalama yaşam süresi: 68,9 (kadın) / 60,6 (erkek)

Etnik Gruplar: Türkmen : %94; Özbek : %2; Rus : %1,8; Kazak : %1; Diğer : %1,2

Konuşulan diğer diller: Rusça, Özbekçe, Kazakça.

Hazar Denizi kıyısında yer alan Balkan Vilayeti, 139.300 km² yüzölçümü ile Türkmenistan topraklarının yaklaşık %28,4'üne sahip en büyük vilayet olmasına rağmen ülkenin toplam nüfusunun yaklaşık %8'ini barındırmaktadır. Ülke nüfusunun diğer vilayetlerdeki yaklaşık

dağılımı ise Ahal Vilayeti %15, Daşoğuz Vilayeti %22, Lebap Vilayeti %21, Mari Vilayeti %34 şeklindedir.

14.1.2. Bulunulan Ülkedeki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

2020 yılı itibarıyla

Yıllar (Son Dört Yıl)	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı*	Evlilik Nedeniyle Türk Vatandaşlığına Kabul Edilen Türkmenlerin Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı**
2020	-	3	2.000***
2019	-	10	-
2018	-	20	-
2017	-	12	3.465

Kaynak: T.C. Aşkabat Büyükelçiliği, Konsolosluk kayıtları

* Türkmenistan uyruğuna geçen Türk vatandaşı bulunmamaktadır.

** Türkmenistan çifte vatandaşlığı kabul etmemektedir.

*** T.C. Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri.

Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı'nın 18 Kasım 2013 tarihli Türk vatandaşlarının bilgilerini içeren resmi yazısında 10.328 Türk vatandaşının Türkmenistan'da yaşadığı belirtilmiş, 18 Ağustos 2017 tarihli resmi yazısında ise bu sayının 3.465 kişi olduğu görülmüştür. Türk vatandaşlarının sayısına ilişkin 2018, 2019 ve 2020 yıllarına yönelik gönderilen notalara herhangi bir cevap verilmediğinden, resmi verilere ulaşmak mümkün olmamıştır. Ancak, vatandaşlarımızın sayısındaki düşüşün son yıllarda hızlanarak devam ettiği ve 2020 yılı itibarıyla 1.500-2.000 arasında olduğu tahmin edilmektedir. Bununla birlikte Türk vatandaşlarının sayısı, Türkmenistan'da faaliyet gösteren Türk şirketlerinin iş durumuna ve taşeron kullanımına bağlı olarak aylara göre değişiklik gösterebilmektedir.

14.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.*	Türk Vat.	Çifte Vat.*	
0-15	50	-	50	-	100
16-25	10	-	10	-	20
26-50	1.750	-	30	-	1.780
51-64	90	-	10	-	100
65 +	-	-	-	-	-
Genel Toplam	1.900	-	100	-	2.000

Kaynak: T.C. Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri.

* Türkmenistan çifte vatandaşlığı kabul etmemektedir.

14.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.*	Türk Vat.	Çifte Vat.*	
Ahal (Aşkabat dâhil)	1.300	-	70	-	1.370
Mary	100	-	10	-	110
Balkan	300	-	10	-	310
Lebap	200	-	10	-	110
Genel Toplam	1.900	-	100	-	2.000

Kaynak: Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri.

* Türkmenistan çifte vatandaşlığı kabul etmemektedir.

14.1.5. Bulunulan Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

Ülkede bulunan yabancılara ilişkin veri yayınlanmamaktadır.

14.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen*
2020	16	4	13

Kaynak: T.C. Aşkabat Büyükelçiliği, Konsolosluk kayıtları.

*Türk-Türk evlenme sayısı 0, Türk-Yabancı evlenme sayısı 13.

14.2. ÇALIŞMA HAYATI

14.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Asgari ücret 2020 yılı için 870 Manat olarak belirlenmiştir. Ücretler ve sosyal yardım ödemeleri, ekonomik göstergelerden bağımsız olarak Devlet Başkanı kararı ile her yıl %10 oranında artırılmaktadır.

14.2.2. Sayısal Veriler

14.2.3. Toplam Çalışan Sayıları*

31.12.2020 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Türk	1.800	-	1.800

Kaynak: T.C. Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri.

* *Türkmenistan'da konuya ilişkin veri yayımlanmamaktadır.*

14.2.4. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	-	-	-
26-50	1.750	-	1.750
51-64	50	-	50
65 +	-	-	-
Genel Toplam	1.800	-	1.800

Kaynak: T.C. Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri.

14.2.5. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2020 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı*	Çalışan Sayısı
Petrol, Kimya, Lastik Plastik ve İlaç	100
Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar	25
İnşaat	1.100
Enerji	200
Gemi Yapımı ve Deniz Taşımacılığı, Ardiye ve Antrepoculuk	300
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	15
Konaklama ve Eğlence İşleri	30
Genel İşler	30
Toplam	1.800

Kaynak: T.C. Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri.

14.2.6. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Bağımsız çalışan Türk vatandaşlarına ilişkin resmi bir veri yayımlanmamaktadır. Bununla birlikte, küçük ve orta ölçekli hizmet sektöründe (mobilya, market, otomobil tamirhanesi, lokanta, kuaför vb.) faaliyet gösteren bazı işyerlerinin, bürokratik engeller nedeniyle, Türk vatandaşları tarafından işletilmesine veya ortaklık kurulmasına rağmen, Türkmen vatandaşları üzerinden tescil ettirildiği görülmektedir.

14.2.7. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

2017 yılında 650 Manat olan asgari ücret, 2018 yılında 715 Manat, 2019 yılında 790 Manat, 2020 yılında ise 870 Manat olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, Türkmenistan’da ortalama ücretler 2.000-2.500 Manat civarındadır. Vasıflı personel ücretleri ise 4.500 Manat’a kadar çıkmaktadır. Ülkede devletin belirlediği resmi kur geçerli olup (1 USD = 3,5 Manat) dövizin serbest piyasada alım ve satımı yasaktır. Bununla birlikte, 2020 yılı içerisinde USD’nin karaborsada ortalama 25 ila 30 Manat arasında işlem görmektedir.

31.12.2020 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Aylık Asgari Ücret*	Ortalama Aylık Ücret*
Avcılık, Balıkçılık, Tarım ve Ormancılık	870	1.700
Gıda Sanayi	870	1.700
Madencilik ve Taş Ocakları	870	2.500
Petrol, Kimya, Lastik Plastik ve İlaç	870	2.500
Dokuma, Hazır Giyim ve Deri	870	1.700
Ağaç ve Kâğıt	870	2.000
İletişim	870	2.000
Basın, Yayın ve Gazetecilik	870	2.000
Banka, Finans ve Sigorta	870	2.500
Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar	870	1.700
Çimento, Toprak ve Cam	870	2.000
Metal	870	2.000
İnşaat	870	2.500
Enerji	870	2.500
Taşımacılık	870	2.000
Gemi Yapımı ve Deniz Taşımacılığı, Ardiye ve Antrepoculuk	870	2.500
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	870	2.500
Konaklama ve Eğlence İşleri	870	1.700
Savunma ve Güvenlik	870	2.500
Genel İşler	870	1.700
Toplam		

Kaynak: Türkmenistan Hükümeti, T.C. Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri.

* Net ücretler, Türkmen Manatı.

14.2.8. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

Türkmenistan’da istihdamla ilgili herhangi bir veri yayımlanmamaktadır. Bu nedenle istihdam oranı, işgücüne katılım oranı ve işsizlik oranlarına ulaşmak mümkün olmamıştır. Bununla birlikte, çalışma vizesi olmadan ülkeye giriş yapmak ve çalışma vizesi uzatılmayanların ülkede kalması mümkün bulunmamaktadır. Bu nedenle, Türkmenistan’da bulunan yabancı uyruklu kişilerin işsiz kalması söz konusu değildir. Bu kapsamda, işsiz kalan vatandaşımız da bulunmamaktadır.

14.3. SOSYAL GÜVENLİK

14.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Türkmenistan’da sosyal güvenlik hakkına ve sosyal yardıma; yaşlılık, hastalık, engellilik, sürekli iş göremezlik, aileyi geçindiren kişinin ölümü ve işsizlik hallerinde hak kazanılmaktadır.

Türkmenistan’da yaşlılık, malullük ve ölüm sigortası kapsamında iki temel sistem bulunmaktadır: Nominal Tanımlanmış Katkı (NTK) Sistemi ve Sosyal Yardım Sistemi.

Bağımlı ve bağımsız çalışanlar NTK sistemine dâhil iken, ihtiyaç sahipleri için sosyal yardım sistemi bulunmaktadır. NTK sistemi primlerle finanse edilmekte olup bağımlı çalışanlar için sadece işveren payı (%20 + %3,5) bulunmaktadır. Bu payın içinde hastalık, analık ve iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası da yer almaktadır. Bağımsız çalışanlar için bağımsız çalışma biçimine göre farklılaşan prim oranları (%10 - %80 arasında değişen) bulunmaktadır. Sosyal yardım sistemini ise devlet finanse etmektedir.

Ülkede yaşlılık aylığına hak kazanma yaşı erkeklerde 62, kadınlarda 57’dir. En az beş yıllık katkı ödemek zorunludur. Üç ve daha fazla çocuğu olan kadınlar, 16 yaşından önce engelli olanlar ve tehlikeli işlerde çalışanlar için yaş şartında indirimler yapılmaktadır. Sosyal yardım sistemi için de aynı yaş şartları geçerlidir. Yaşlılık aylığı, sigortalı için birikmiş nominal tanımlanmış katkı miktarının emeklilikten sonraki ortalama yaşam beklentisine oranlanması ile hesaplanmaktadır. Hâlihazırda emeklilik sonrası ortalama yaşam beklentisi 174 ay olarak hesaplanmaktadır. Malullük aylığı da benzer bir mantığa göre hesaplanmakta, malullük durumuna göre artırımlar olmaktadır. Ölüm aylığı da oransal olarak (1 hak sahibi için %65; 2 kişi için %125; 3 ve daha fazlası için %285) hak sahiplerine paylaştırılmaktadır. Bütün aylıklar için taban aylık hesabı yapılmakta, bu tutarın altında aylık ödenmemektedir.

Hastalık ve analık sigortasında maddi yardımlar sosyal sigorta sisteminden, sağlık yardımları ise genel sağlık sigortası sisteminden yapılmaktadır. Bağımsız çalışanlar maddi yardım kapsamı dışındadır. Maddi ve sağlık yardımları alabilmek için asgari karşılanması gereken şart bulunmamaktadır. İş kazası sigortası da sadece bağımlı sigortalıları kapsamaktadır ve işveren tarafından ödenen primlerle finanse edilmektedir. Geçici ve sürekli iş göremezlik ödeneği verilmektedir.

İşsizlik sigortası iş mevzuatında düzenlenmiştir. Türkmenistan’da sürekli ikamet edenlerin işsizlik sigortası kapsamında olacakları belirtilmiş, sigortalının aylık kazancının brüt ortalaması üzerinden %2’lik işveren payı olarak yılda üç kez tahsil edilmesi öngörülmüştür. Bununla birlikte işsizlik sigortasına ilişkin ikincil mevzuat düzenlemesi yapılmadığından uygulaması bulunmamaktadır.

Türkmenistan’da sosyal güvenlik, çalışmaya elverişli durumda olmayan vatandaşlara, özürlü ve malullere, çocuklu ailelere ve diğer kişilere maddi ödeme ve sosyal yardım verilmesini

öngörmekte; bu güvence emeklilik maaşlarının, devlet destek tazminatlarının ve sosyal yardımların sağlanması şeklinde uygulanmaktadır.

Yaşı nedeniyle emekli olma hakkına sahip kişiler:

- Zorunlu emeklilik sigortasına olan katkısı beş yıldan az olmamak üzere 62 yaşına giren erkekler ile 57 yaşına giren kadınlar,
- Üç çocuk doğuran ve onlara 8 yaşına kadar bakan, zorunlu emeklilik katkısı en az 20 yıl olan ve 56 yaşına giren kadınlar,
- Dört çocuk doğuran ve onlara 8 yaşına kadar bakan, zorunlu emeklilik katkısı en az 18 yıl olan ve 55 yaşına giren kadınlar,
- Beş ve daha fazla çocuk doğuran veya engelli çocuk doğuran ve onlara 8 yaşına kadar bakan, zorunlu emeklilik katkısı en az 15 yıl olan ve 55 yaşına giren kadınlar,
- Gipofizar (cücelik) hastalığı olan ve zorunlu emeklilik katkısı en az 5 yıl olan ve 45 yaşına giren erkekler ile 40 yaşına giren kadınlar.

Türkmenistan vatandaşlarının zorunlu ve gönüllü emeklilik sigortasının esasları, emekliliğe hak kazanılması, hesaplanması ve ödenme şekli “Türkmenistan Emeklilik Sigortası Hakkında Kanun” ile belirlenmiştir. Kanun, 31 Mart 2012 tarihinde kabul edilmiş ve 1 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 18.12.2013 ve 16.08.2014 tarihlerinde ilave ve değişiklikler yapılmıştır.

Türkmenistan’da emekli olabilmek için, erkeklerde 62 yaş ve 25 yıl çalışmış olma, kadınlarda ise 57 yaş ve 20 yıl çalışmış olma şartı aranmaktadır. 62 yaşına gelen erkekler ile 58 yaşına gelen ordu mensupları, işçileri makamlarının yöneticileri ve alt çalışanları emekliliğe hak kazanır.

Yeraltı tesislerinde, zararlı ve ağır iş koşulları altında tam gün çalışanlardan; en az 10 yıl çalışması bulunan 52 yaşını dolduran erkekler ile en az 7,5 yıl çalışması bulunan 48 yaşını dolduran kadınlar emekliliğe hak kazanırlar. Söz konusu işlerde, belirtilen sürelerin en az yarısı kadar çalışan, emeklilik sigortasının belirlenmiş çalışma süresi kadar çalışan vatandaşlara emekli maaşı, işbu maddenin Kanun’da öngörülen yaşı, söz konusu işin her tam yılı için 1 yıl azaltılarak emekli maaşı bağlanır. Vatandaşların bu grubu için işlerin, mesleklerin ve görevlerin listesi, Türkmenistan Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilen şekilde onaylanır.

Uçuş ve deneme uçuş çalışmaları yapan vatandaşlardan, erkekler 50 yaşını, kadınlar ise 48 yaşını doldurursa emekliliğe hak kazanırlar. Uçuş işlerinde sağlık nedeniyle görevinden ayrılan/alınan vatandaşlara, yaşına bakılmaksızın emeklilik maaşı bağlanır.

Kâhya ve hosteslerden, erkeklerin 55 yaşını doldurması ve söz konusu işlerde en az 20 yıl çalışmış olması; kadınlarda ise 50 yaşını doldurması ve söz konusu işlerde en az 15 yıl çalışmış olması halinde emekliliğe hak kazanılır.

Hastalık, personel sayısının azaltılması veya sağlık durumu nedeni ile görevinden alınan, sözleşme ile çalışan ordu mensupları, işçileri makamlarının orta ve üst düzey yönetim

kurullarını teşkil eden kadrolarda, erkekler 52 yaşını, kadınlar ise 47 yaşını doldurması ile emekliliğe hak kazanırlar.

Üç çocuk doğuran ve onlara sekiz yaşına kadar bakan kadınlar bu Kanun’da öngörülen yaştan 1 yıl, dört çocuk annesi olan kadınlar 2 yıl, beş ve daha fazla çocuk annesi olan ve engelli çocuğu olan kadınlar 3 yıl, erken emekliliğe hak kazanır. Gipofizar hastası vatandaşlar (cüceler) veya çok kısa boylu erkekler 45 yaşını, kadınlar 40 yaşını doldurunca emekliliğe hak kazanır.

Sosyal Güvenlik Hakkındaki Kanuna göre; Türkmenistan’da “çalışma karşılığı emeklilik/zorunlu sigorta” ve “birikimli emeklilik/gönüllü sigorta” sistemi bulunmaktadır.

Çalışma karşılığı emeklilik/zorunlu sigorta; Devlet sosyal güvencesiyle belirlenen çalışma koşullarında çalışanlar için geçerlidir.

Birikimli emeklilik/gönüllü sigorta; Bu sistemde, kişilerin kendi istekleri ile katkı esasına dayalı emekli birikimleri olan kişiler için geçerlidir.

Emeklilik miktarının hesabında şunlar dikkate alınır:

- Kıdem (fiili hizmet süresi),
- Kişisel katsayı,
- Emeklilik miktarını hesaplamak için Türkmenista’da belirlenen ortalama aylık ücretler,
- Prim tutarı,

Kıdem (fiili hizmet süresi): Kıdemden kasıt, işin özelliğine ve çalışma süresi içerisinde boşa geçen dönemin devamlılığına bakılmaksızın, belirlenen düzende devlet sosyal güvenlik ödemeleri yaparak belli koşullarda çalışılan devre anlaşılır.

Kişisel katsayı: Çalışılan yıla bakılmaksızın en son çalıştığı ücreti ile karşılaştırmaya imkân veren gösterge rakamıdır. Kişisel katsayı, aynı işyerinde beş yıllık periyotlardan çalışanın istediği bir dönem seçilebilir. Beş yıllık periyotların her bir yılı ayrı ayrı hesaplanır. Bir yılın ortalama aylığının Türkmenistan’ın ortalama aylık ücretine bölünmesiyle kişisel katsayı rakamı ortaya çıkar. Kişisel katsayı rakamının üst miktarı 2,5 derecesini geçemez.

Prim tutarı: Kişinin aldığı maaşın ne kadarının emeklilik fonuna ödendiğini gösterir. Bu miktar, Devlet Başkanı kararnamesi ile belirlenir ve şu anda her yıl için yüzde 1 olarak uygulanmaktadır.

Emekli ikramiyesinin miktarı şu formüle göre hesaplanmaktadır:

Emeklilik Miktarı= Kişisel Katsayı * Türkmenistan’daki ortalama aylık ücretler * Prim Tutarı

14.3.2. Sosyal Sigortalar

İşin çeşidine, devamlılığına ve ara dinlenmelerine bakılmaksızın, iş sözleşmesine istinaden; yönetim fonuna bakılmaksızın işletmelerde, kurum ve kuruluşlarda, yabancı ülkelerin, tüzel kişilerin, uluslararası birliklerin ve kuruluşların Türkmenistan’da kurulu temsilciliklerinde, ayrıca, çiftçi birliklerine üye olmakla gerçekleştirilen iş ve topluma yararlı diğer işler çalışma süresi olarak kabul edilir. Ordu mensupları, içişleri makamlarının yönetici personeli ve alt bireyleri için askerlik hizmeti, içişleri birimlerinde yaptığı görev çalışma süresi olarak değerlendirilir.

Sigorta emeklilik prim ödemeleri, gönüllü sigorta sözleşmeleri ile Türkmenistan sınırları içerisinde veya yurt dışında elde edilen iş sözleşmesi karşılığı ücretin, gelirin veya kazancın en az yüzde 4’ü oranında tespit edilir. İş sözleşmesi dışındaki gelirler ile prim veya tazminat şeklindeki ödemeler sigorta emekli prim ödemelerinde kazanca dâhil edilmez. Sigorta emekli primini ödemek için kazanca eklenmeyen gelir ve diğer ödeme şekilleri Türkmenistan Bakanlar Kurulu tarafından karara bağlanır.

Türkmenistan’da sigorta emekli maaşı, sigortalının gönüllü emekli sigorta sözleşmesine uygun olarak ve öngörüldüğü şekilde, Türkmenistan yetkili bankalarında açılan emekli hesaplarına yatırılır. Gönüllü sigorta sözleşmesine göre ödeme yapmak, kayıtlarını tutmak ve raporlamak ile ilgili kurallar Türkmenistan Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir. Gönüllü emeklilik sözleşmesini onaylayan sigortalının sigorta emeklilik prim ödemeleri, bizzat kendisi tarafından veya ücretinden kesmek suretiyle işveren aracılığı ile yapılmaktadır.

Mülkiyet şekline bakılmaksızın işletmeler, kurum ve kuruluşlar, askeri kuruluşlar ve içişleri makamları, ayrıca tüzel kişilik kurmaksızın işadamları ve ücretli işçi çalıştıranlar; iş sözleşmesi yaparak çalıştırılan işçilerinin, askerlik yapan kişilerin veya içişleri makamlarında görev yapan ordu mensuplarının hakedişlerinden (gönüllü emeklilik sözleşmesinin noterlikçe onaylı nüshalarını ibraz etmeleri kaydıyla) sigorta emeklilik primlerini tespit edildiği şekilde hesaplamak ve ücretinden kesmek suretiyle hesaba havale etmekle yükümlüdür. Gönüllü emeklilik sigorta sözleşmesinin bir nüshası, sözleşmenin resmi şekilde tanzim edilmiş halinin alınmasından itibaren üç işgünü içerisinde vatandaş tarafından işverene teslim edilir. Türkmenistan Devlet Yüksek Vergi Dairesi kuruluşları, vergi kanunlarına uygun olarak gönüllü emeklilik sigorta sözleşmeleri ile ilgili sigorta emeklilik ödemelerinin tam ve zamanında yapılmasını kontrol eder.

Emeklilik maaş bağlama oranı, sigorta süresindeki her bir takvim yılının toplamı üzerinden hesaplanır. Bu oran, bütün çalışanlar için (kamu-özel) sigorta süresinin her bir takvim yılı için %2,5’i üzerinden hesaplanır. Bu oran, Kanun yürürlüğe girmeden önceki çalışma (hizmet) süreleri için de geçerlidir.

14.3.3. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Çalışanın maaşından her ay %20 sosyal güvenlik primi, %10 gelir vergisi ve %2 çevre vergisi kesilmektedir. Bunun dışında %3,5 oranında hastalık, analık ve iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası bulunmaktadır. Sosyal güvenlik primi ile hastalık, analık ve iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası priminin tamamı işverenin sorumluluğundadır. Gelir vergisi ve çevre vergisi ise çalışan tarafından ödenmektedir.

2020 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Toplam
Yaşlılık/Malullük/Ölüm	-	%20	%20
İş Kazası/Meslek Hastalığı/ Analık/Hastalık	-	%3,5	%3,5
Gelir Vergisi	%10		%10
Çevre Vergisi	%2	-	%2
Toplam Prim Oranı	%12	%23,5	%35,5

Kaynak: Türkmenistan Emeklilik Sigortası Hakkında Kanun.

14.3.4. Aile Yardımları

17 Temmuz 1998 tarihinde onaylanan Devlet Yardım Paraları Hakkındaki Kanun uyarınca aşağıda belirtilen yardım paraları ödenmektedir:

- Hamilelik ve doğum yapma durumlarında
- Çocuk bakımı durumlarında
- Geçici iş kaybı durumunda
- Engellilik durumunda (çalışma gücünün kısmen veya tamamen yitirilmesi)
- Aile reisinin vefat etmesi durumunda
- Sosyal yardım parası

Türkmenistan Bakanlar Kurulu, yukarıda belirtilen yardım para türlerinin değiştirme yetkisine sahiptir. Yardım parası vergilendirmeye tabi değildir.

Yardım paralarının finansal kaynakları; devlet sosyal sigorta gelirleri, şirketlerin, kurumların, müesseselerin kendi gelirlerinden ve Türkmenistan Devlet Bütçesinden ibarettir.

Asgari yardım para miktarı: Asgari yardım para miktarı her takvim yılı için belirlenmektedir. Türkmenistan Devlet Başkanı, ülkede sağlık hizmetleri ve ilaçların halkın belirli kısmına imtiyazlı şartlarda sağlanması konusunda karar yayımlamıştır. Karar ile vatandaşların hangi grubuna ve hangi hastalara ilaçların ve sağlık hizmetlerinin ücretsiz veya yüzde elli indirimle sunulacağı liste halinde belirlenmiştir.

14.3.5. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Türkmenistan’da zorunluk emeklilik sigortası dışında, yürürlükte olan bir çeşit emeklilik sistemi de “Birikimli Emeklilik” sistemidir. 1 Ağustos 1998 tarihinde yürürlüğe giren bu sistem, 17 Temmuz 1998 yılında çıkarılan Türkmenistan’ın Emeklilik Hakkındaki Kanunu ile düzenlenmiştir. Gönüllü emeklilik sigortası da denilen bu sistem, sosyal yardım birimleri ile vatandaş arasında yapılan sözleşmeye dayanmaktadır.

Birikimli emeklilik sisteminden, çalışanlar ve özel girişimciler anlaşma yapmak suretiyle yararlanabilmektedir. Ordu içindeki en üst ve alt kademedeki askerler, esnaf ve sanatkârlar, tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar ve serbest meslek olarak fikri sanatlarla uğraşanlar gönüllü ödemeli sistemden yararlanabilmektedirler.

Eğitimi olmayan vatandaşlar, tüzel kişiler, götürü olarak çalışanlar veya kendi işini yürütenler ve sürekli bir geliri olmayanlar, Türkmenistan’ın gelecek yılının ortalama maaşının en az yüzde ikisi oranında gönüllü emeklilik katkı payını ödeyerek bu sistemden yararlanabilmektedir. Kişisel hesaplara yatırılan emeklilik katkı payının muhasebesi, sosyal sigorta birimleri tarafından yapılmaktadır.

Birikimli sistemin temel ilkesini; sigortalı vatandaşların kişisel hesaplarında tutulan emeklilik birikimlerinin muhasebesi ve yatırımlarının ve birikimlerden kazanılan yatırım gelirlerinin kişisel hesaplara aktarılması oluşturmaktadır.

Fondan emeklilik aylığı almak için emeklilik sigortası sözleşmesinin bir nüshasını ibraz etmek gerekmektedir. Kişisel hesaplar hakkındaki her türlü bilgi sosyal yardım kurumlarında kayıt altında tutulmaktadır. Emeklilik fonunun miktarı, emeklilik fon miktarının vatandaşın emekli olduktan sonra ortalama yaşam süresinin ay sayısına bölünmek suretiyle bulunur. Vatandaşın emekli olduktan sonraki yaşam süresi, Türkmenistan Devlet İstatistik Kurumu tarafından belirlenmektedir.

Kişisel emeklilik hesaplarında bulunan emeklilik birikimlerinin miktarına, %2,5’tan az olmamak kaydıyla, emeklilik birikimlerinin yatırımlarından alınan gerçek gelir miktarından ayrılan yıllık yatırım geliri yatırılmaktadır.

Sigortalı şahıslara, emeklilik birikim fonu belgesi verilmektedir. Bu belge ile sigortalı şahıs yılda bir defa sosyal yardım biriminden kişisel hesabındaki emeklilik birikimi miktarını ve yatırılan yatırım geliri hakkında bilgi alabilmekte; aynı zamanda kişisel hesaplardaki giderleri de inceleyebilmektedir.

Birikimli emekliliğin bir diğer özelliği, emeklilik maaşı bağlanan kişilerin emeklilik primlerinin mirasçılara kalabilmesidir. Bu sayede emeklilik yaşına gelen bir kişi bu birikimini istediği şekilde kullanabilmektedir. Emeklilik yaşı gelmemiş olan kişilerin, bu birikimini başka yerlerde kullanmasına ise izin verilmemektedir. Bu da, sigortalıların emeklilik birikimlerinin korunmasını ve emekli yaşı geldiğinde emeklilik maaşı almasını garanti etmektedir. Gönüllü

emeklilik sistemine ödenen miktar ne kadar yüksek olursa, emeklilik birikiminin miktarı da o kadar yüksek olacaktır.

Sigortalı kişilerin emeklilik birikimleri hakkındaki bilgiler kişisel veridir ve diğer kişilere açık değildir. Türkmenistan sosyal yardım birimleri, bu bilgilerin gizliliğini korumakla yükümlüdür.

14.3.6. Sosyal Yardımlar

17/7/1998 tarihli “Devlet Yardım Paraları Hakkındaki Kanuna” göre aşağıda belirtilen durumlarda sosyal yardım ödemeleri yapılmaktadır.

- Hamilelik ve doğum,
-  ocuk bakımı,
- Geçici iş kaybı,
- Engellilik (kısmen veya tamamen çalışma kabiliyetinin kaybı),
- Aile besleyicisinin (reisinin) vefatı.

14.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

14.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Türkmenistan'da zorunlu temel eğitim, 2013 yılında alınan kararla 12 yıla çıkartılmıştır. 12 yıllık eğitimi tamamlayanlar üniversitelere gitme hakkını kazanmaktadır. Hâlihazırda, Türkmenistan'da 1.852 mektep (ilk-orta-lise), 1.053 kreş, 24 yüksek eğitim kurumu, 42 meslek lisesi bulunmaktadır. Ülkede çeşitli dallarda 70 mesleki okul mevcuttur ve bu okullara lise mezunları kabul edilmektedir. Süreleri 1 ve 2 yıl olarak değişen meslek okulları ücretlidir. Meslek okullarından mezun olanlar yüksekokullara devam edebilmektedir.

Türk özel teşebbüsü tarafından kurulan Uluslararası Türkmen-Türk Üniversitesi, Türkmen makamlarının Şubat 2016 tarihinde almış olduğu kararla Türkmen-Japon Teknoloji Üniversitesine dönüştürülmüş ve bu karar doğrultusunda Uluslararası Türkmen-Türk Üniversitesi Ağustos 2016 ayında kapatılmıştır. Söz konusu üniversite ile birlikte ülkede altı üniversite, yüksekokul düzeyinde 13 enstitü ve 3 akademi ile bir devlet konservatuvarı bulunmaktadır. Lisans eğitim süresi 5 yıl, tıp fakültelerinde eğitim süresi ise 6 yıldır. Ayrıca, Türkmenistan Bilimler Akademisi bünyesinde 10 eğitim-araştırma enstitüsü faaliyet göstermektedir. Bu kurumlarda fizik, matematik, kimya, jeoloji, teknik bilimler, tıp, biyoloji, ziraat ve sosyal bilimler alanlarında araştırmalar gerçekleştirilmektedir. Bilimler Akademisi, üniversitelerin, bakanlıkların ve kamu kuruluşlarının araştırma enstitüleri tarafından yürütülen araştırmaların koordinasyon merkezi olarak hizmet etmektedir.

Türkmenistan'da, ilk, orta ve lise eğitimi yapılan “Ortak Türkmen-Türk Okulu” dışında Türkçe eğitim veren Türk okulu bulunmamaktadır. T.C. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olan Türkmen-Türk Okulu, Türkmenistan ile Türkiye arasındaki Hükümetlerarası ve Bakanlıklararası anlaşma uyarınca 1992 yılında açılmıştır.

Rusya'ya ait Rus Okulu, Fransaya ait Fransız Okulu, İran'a ait İran Okulu ise Büyükelçilikleri bünyesinde kendi eğitim sistemleri ile eğitim ve öğretime devam etmektedir. Ayrıca, Slovenya merkezli UA Kalite Okulları (Quality Schools International – QSI) isimli bir okul da faaliyet göstermektedir.

Türkmenistan bağımsızlığını elde ettikten sonra ilan edilen “Yeni Eğitim Politikası” çerçevesinde Türkmen gençleri yurt dışında eğitim görme hakkını elde etmişlerdir. Nitekim 1993-2015 yılları arasında 33.000 civarında Türkmen genci, Türkiye, Rusya, Belarus, Ukrayna, Romanya, Malezya, Çin, Hindistan ve İran gibi ülkelerde yükseköğrenimlerini tamamlayıp ülkelere dönmüşlerdir.

Türkmenistan yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarının örgün eğitim veren bölümlerinde öğretim gören öğrencilerin diplomasını tanımaktadır.

Türkmenistan'daki okuma yazma oranı yüzde 97 civarındadır. 2 Mart 2009 tarihinde alınan bir kararla Devlet Hizmeti Akademisi açılarak, 5 yıl devlet görevinde çalışan kişilerin yenileme ve

geliştirme eğitimlerine alınacağı açıklanmıştır. Akademide yerel yöneticiler, yargıçlar ve icra organları çalışanlarının eğitileceği belirtilmiştir.

Yine 2014 yılında alınan bir kararla, bölüm şartı aranmaksızın yabancı ülkelerde alınan tüm diplomaların tanınması için, ilgili Bakanlıklar tarafından yapılacak sınavlardan başarılı olmak şartı getirilmiştir.

Türkmenistan'ın, 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılında Türkiye'de 10.587'si erkek, 7.456'sı kadın olmak üzere 18.043 öğrencisi bulunmaktadır. Bunun yanısıra, Rusya'da 10-15 bin (Tataristan'da 1.500), Ukrayna'da 10-12 bin, Belarus'ta 8-10 bin, Çin'de ise 2 bine yakın öğrencisi olduğu tahmin edilmektedir.

14.4.2. Sayısal Veriler

14.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Aşkabat Ortak Türkmen-Türk Okulu

2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk
Anasınıfı	30	12	18
İlkokul	75	10	65
Ortaokul	201	137	64
Lise	172	113	59
Genel Toplam	478	272	206

Kaynak: Eğitim Müşavirliği

14.5. GÖÇ VE UYUM

14.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Türkmenistan, Türkiye dâhil tüm dünya ülkelerine vize uygulamaktadır. Dolayısıyla, umuma mahsus pasaport hamili vatandaşlarımız Türkmenistan'a seyahatlerinde vizeye tabidirler.

Türkmenistan Devlet Göçmenler Dairesi; Türkmenistan Devlet Başkanı'nın 21.02.2003 tarih ve 6133 sayılı kararı uyarınca, Türkmenistan Yabancı Ülke Vatandaşlarını Kayda Alma Dairesi ismi ile oluşturulmuştur. Daireye, Türkmenistan'a gelen yabancı ülke vatandaşlarının giriş-çıkışlarını kayda alma, ülke içinde kaldıkları adresler uyarınca tutanak tutma, Türkmenistan'a gelmek ve ülkeden gitmek için vize, ikamet için izin, ülke içinde çalışmaya izin (rugsatnama) belgelerinin verilmesi görevleri verilmiştir.

Bu kapsamda, vizeler; Türkmenistan'ın Devlet Göçmenler Dairesi (Migrasiya) tarafından tanzim edilen resmi davetiyenin ibraz edilmesiyle, Türkmenistan'ın dış temsilciliklerinden veya sınır kapılarından alınabilmektedir. Söz konusu davetiyenin düzenlenmesi için, Türkmenistan'da resmi veya özel kişi/kuruluşlar tarafından Türkmenistan'a seyahat edecek kişi hakkında Migrasiya'ya başvuruda bulunulması gerekmektedir. Davetiye için işlem süresi 10-15 işgünü sürebilmektedir.

Türkmenistan vizesi, ülkenin tüm bölgelerine seyahat imkânı tanımamaktadır. Vize dışındaki bölgelere gitmek için, davetiye başvurusuna bu yöndeki taleplerin de bildirilmesi gerekmektedir. Türkmenistan'da ayrıca bir ikamet tezkeresi verilmemekte, 3-6 ay veya bir yıl süreli tek veya çok girişli vizeler oturma izni yerine geçmektedir.

Yabancıların Türkmenistan'a girişinden itibaren 3 işgünü içerisinde bulundukları şehrin/köyün bağlı olduğu Migrasiya'ya kayıt yaptırmaları gerekmektedir. Kayıt yapılan vilayetin dışına seyahat edilmesi durumunda da, Migrasiya'ya bildirimde bulunulması gerekmektedir. Bu bağlamda Türkmenistan'da, özellikle havayolu ile gerçekleştirilen yurtiçi seyahatlerde de pasaport kontrollerinin bulunduğu göz önünde tutulmalıdır. Aynı şekilde Türkmenistan'dan ayrılıştan önce, Migrasiya'ya başvurarak gidiş bildiriminde bulunulması gerekmektedir. Bu bildirim, davet eden kişi veya kurum tarafından seyahat sonrası da yapılabilmektedir.

Çalıştırma iznini vize veren kurum vermektedir. Çalışma belgesi için 6 aylık 110 USD, davetiye (vize) için 25 USD, pasaporta vizeyi yapıştırmak için 325 USD ve ülkeye girişte ayakbasta parası olarak 10 USD ödenmektedir.

14.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Türkmenistan'da gerek işçi gerekse işveren konumunda bulunan vatandaşlarımızın herhangi bir örgütlenme faaliyeti bulunamamaktadır. Yasal bir engel bulunmamakla birlikte, uygulamada sivil toplum örgütlenmeleri veya sendikal örgütlenme faaliyetlerine rastlanmamaktadır.

14.5.3. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk  zg c  İstihdamı

Türk Şirketleri bugüne kadar Türkmenistan'da 48,6 milyar Dolar değerinde 1.050 projeyi hayata geçirmişlerdir. Bu nedenle, Türkmenistan'daki vatandaşlarımızın büyük çoğunluğu ülkede faaliyet gösteren Türk firmalarında  alışmaktadırdır. Bununla birlikte, Türkmenistan'da 600'den fazla Türk Şirketi kayıtlı olmasına rağmen, son yıllarda fiilen iş yapan firma sayının giderek azaldığı, 30 civarında firmanın faal olarak iş yapmaya devam ettiği tahmin edilmektedir. 2016 yılı başından itibaren Türkmen yönetimi tarafından ülkede çeşitli maksatlarla bulunan yabancı uyruklulara oturma ve çalışma izni verme konusunda büyük zorluklar çıkarılmaktadır. Bununla bağlantılı olarak, halen ülkede bulunan Türk vatandaşlarına çoğu zaman oturma izni verilmediği, çalışma vize süresi dolanların ise çalışma süresinin uzatılmadığı görülmektedir. Dolayısıyla Türkmenistan'da çalışan vatandaşlarımızın sayısında hızlı bir Şekilde bir azalmanın olduğu gözlenmektedir. Bu kapsamda, Türk inşaat firmalarına son yıllarda verilen ihalelerin azlığı sebebiyle 2013 yılında onbinin üzerinde olan Türk işçi sayısının iki binli rakamlara düştüğü tahmin edilmektedir.

2020 yılında Türkmenistan'a olan ihracatımız, bir önceki yıla göre %5,7 oranındaki bir artışla yaklaşık 787 milyon ABD Doları olmuştur. Bununla birlikte, 2020 yılında Türkmenistan'dan yaptığımız ithalat, bir önceki yıla göre %11,7 oranında artarak yaklaşık 671 milyon ABD Dolarına ulaşmıştır. Türkiye'nin en çok ihraç ettiği ürünler geleneksel olarak, inşaat malzemeleri, gıda ve temizlik ürünleri, ilaç ve ak  iken en çok ithal ettiğimiz ürünler, ham petrol, iplik, ham bez, gübre, ham deri ve plastik hammaddesi olmuştur.

Ancak, 2020 yılı başlarında tüm dünyada etkisini artırmaya başlayan Kovid-19 salgını ile birlikte, ülkeler y k ve insan giriş ve çıkışlarına tedbirler getirmeye başlamıştır. Bu kapsamda Mart ayından itibaren Türkmenistan tarafından kademeli olarak alınan tedbirler sonucu, ülkeye yabancıların girişi kısıtlanmış, İran ve Afganistan sınır kapıları kapatılmıştır. Azerbaycan ile bağlantıyı sağlayan Hazar geçişlerinde sadece TIR'ın Dorsesi ve Konteyner girişine izin verilmeye başlanmıştır.

9'uncu Türk İhraç  r nleri Fuarı 15-17 Aralık 2018 tarihleri arasında Aşkabat'ta gerçekleştirilmiştir. 2019 yılında düzenlenmesi planlanan 10'uncu Türk İhraç  r nleri Fuarı, 2020 yılına ertelenmiş ancak, gerçekleştirilememiştir. Daha  nceki yıllarda 65 (2017) ve 50 (2018) firmanın katıldığı dikkate alındığında, ülkedeki ekonomik sıkıntılarının artması ve bankaların para transferinde gecikmeler olması nedeniyle, fuarlara olan firma taleplerinin azalmaya başladığı görülmektedir. Mevcut ekonomik sıkıntılarının devam etmesi durumunda, önümüzdeki yıllarda bahse konu fuara katılım talebinin daha da azalacağı değerlendirilmektedir.

II. ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER

15. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

ILO'nun Kuruluşu, Amacı ve ILO'ya Üye Ülkeler

Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) sosyal adaletin sağlanması yoluyla dünyada kalıcı bir barışın gerçekleştirilmesi amacıyla 1919 yılında Versay Barış Antlaşması ile kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren Milletler Cemiyeti bünyesinde faaliyette bulunan ILO, 2. Dünya Savaşı yıllarında Milletler Cemiyeti'nin ortadan kalkmış olmasına rağmen varlığını sürdürmüştür. 1944 yılında toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda kabul edilen ve ILO ana sözleşmesine eklenen "Philadelphia Bildirisi" ile ILO'nun amaçları ve çalışma konuları yeniden ve daha güçlü biçimde teyit edilerek, özellikle ücretlilerin durumunu yakından etkileyen ekonomik sorunlara eğilimesi benimsenmiştir. ILO, 1946 yılında Birleşmiş Milletler Teşkilatı ile imzaladığı bir anlaşma ile yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi konusunda çaba gösteren BM'nin ilk uzmanlık kuruluşu olarak hizmet vermeye devam etmiştir.

Evrensel ve sürekli bir barışın ancak sosyal adalet temeli üzerinde oluşturulabileceği temel ilkesinden hareketle tam istihdama ulaşılması, yaşam standartlarının yükseltilmesi, işçilerin kendilerine en uygun işlerde çalıştırılması, mesleki eğitim imkânlarının sağlanması, kalkınmanın nimetlerinden herkesin eşit şekilde yararlanmasını sağlamaya yönelik politikaların uygulanması, çalışanların yaşam ve sağlığının korunması, örgütlenme ve toplu pazarlık hakkının tanınması ve sosyal güvenliğin yaygınlaştırılması gibi amaçları bulunan ILO, tüm faaliyetlerini işçi, işveren ve hükümet temsilcilerinden oluşan “üçlü yapı” ilkesine dayalı olarak yürütmekte ve bu özelliği ile diğer uluslararası kuruluşlardan farklılık göstermektedir.

ILO'ya üye 187 ülke bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) Teşkilatına üye olan ülkeler, ILO ana sözleşmesinden doğan yükümlülükleri kabul ettiklerini bildirmeleri halinde Teşkilata üye olabilmektedirler. BM'ye üye olmayan bir ülke ise, ancak ILO Genel Konferansı kararıyla üyeliğe alınmaktadır. Üyelikten çekilme ise ILO Genel Müdürü'ne yapılacak bir bildirimle mümkün olabilmektedir.

ILO faaliyetleri son yıllarda dört stratejik hedefe yönelmiştir:

- Çalışmaya ilişkin temel ilke ve standartların teşviki ve uygulanması,
- Kadın ve erkeklere saygın istihdam ve gelir elde etmede daha büyük fırsatlar yaratılması,
- Herkese yönelik sosyal korumanın kapsam ve etkinliğinin geliştirilmesi,
- Üçlü yapı ve sosyal diyalogun güçlendirilmesi.

ILO'nun Yapısı ve Organları

Merkezi Cenevre'de bulunan ILO, her yıl Haziran ayında yapılan ve karar organı niteliği taşıyan **Uluslararası Çalışma Konferansı**, yürütme organı niteliğindeki **Yönetim Kurulu** ve Teşkilatın sekretarya hizmetlerini yürüten **Uluslararası Çalışma Bürosu**'ndan oluşmaktadır.

Uluslararası Çalışma Bürosu'nun başında bir Genel Direktör bulunmaktadır. Bu göreve 2012 yılında Guy RYDER (İngiltere) beş yıllığına seçilmiştir (2012-2017). Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Yönetim Kurulu, Guy RYDER'ı kuruluşun Genel Direktörü olarak, 2017 yılı Ekim ayından başlamak üzere ikinci bir beş yıllık dönem için yeniden seçmiştir.

Uluslararası Çalışma Konferansı, her bir üye ülkenin 2 hükümet, 1 işçi ve 1 işveren temsilcisinden oluşmaktadır. Bu temsilcilere Konferans gündemindeki konulara göre teknik danışmanlar da refakat etmektedir. Uluslararası Çalışma Konferansı, çalışma yaşamıyla ilgili güncel sorunları tartışmakta, Sözleşme ve Tavsiye Kararlarından oluşan uluslararası çalışma standartlarını tespit etmekte, bu standartların üye ülkelerde uygulanmasını denetlemekte, üye ülkelerin katkılarıyla finanse edilen iki yıllık ILO Bütçesini kabul etmekte, iki yıllık ILO faaliyet programını belirlemekte ve her üç yılda bir Yönetim Kurulu üyelerini seçmektedir. Konferans çalışmaları, oluşturulan Komiteler eliyle yürütülmektedir.

Yönetim Kurulu, ILO'nun yürütme organıdır. Teşkilatın bütün faaliyetlerinde belirleyici bir role sahip olan Yönetim Kurulu, Konferans gibi üçlü yapıya sahiptir. Yönetim Kurulu, yılda üç kez toplanmakta ve 28 Hükümet, 14 işçi ve 14 işveren olmak üzere toplam 56 üyeden oluşmaktadır. Ayrıca ILO, belli başlı endüstri alanlarını kapsayan üçlü yapıda sektörel ve teknik komiteler oluşturmakta, bölgesel ve teknik konferanslar düzenlemektedir.

ILO'nun taşra teşkilatı ise bölge, alan, şube ofislerinden ve çok yönlü uzmanlık gruplarından oluşmaktadır. Bilindiği gibi, ülkemizde faaliyet gösteren ILO Alan Ofisi (1998 yılında mektup teatisi yoluyla) Şube Ofisi haline dönüştürülmüştür. Bu ofis Avrupa Bölge Ofisine bağlıdır. ILO bünyesinde ayrıca bir İdare Mahkemesi, Araştırma Merkezi ve İtalya'nın Torino şehrinde faaliyet gösteren Eğitim Merkezi bulunmaktadır.

ILO'nun Standart Tesisi ve Denetim İşlevleri

ILO'nun temel amacı, asgari ve evrensel uluslararası standartlar belirlenmesi suretiyle üye ülkelerdeki çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesidir. Bu standartlar Uluslararası Çalışma Sözleşmeleri ve Tavsiye Kararları şeklinde oluşmaktadır. ILO'nun kuruluşundan bugüne kadar 190 Sözleşme, 6 Protokol ve 206 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir. Sözleşmeler, usulünce onaylanması halinde onaylayan ülke için bağlayıcı hale gelmektedir. Tavsiye Kararları için ise onaylama söz konusu olmayıp, bu metinlerde yer alan ilkeler yol gösterici veya Sözleşmeyi tamamlayıcı niteliktedir.

Üye ülkelerin onaylamış oldukları sözleşmeleri ne ölçüde uyguladıklarını izlemek üzere kapsamlı ve etkin bir denetim mekanizması oluşturulmuştur. Şikâyetlere ve raporlara dayanan iki tür denetim usulü bulunmaktadır.

Üye ülkelerin onayladıkları sözleşmelerle ilgili olarak ulusal mevzuat ve uygulamaları hakkında belirli aralıklarla ILO'ya gönderdikleri raporlara dayanan denetim sistemine göre, bu raporlar öncelikle Uzmanlar Komitesi tarafından incelenmekte ve belirlenen aykırılıklar bir rapor halinde Konferansa sunulmaktadır. Konferansta oluşturulan Aplikasyon Komitesi ise bu

raporda yer alan ülkelerden bir kısmını Komitede sözlü savunma yapmaya davet etmektedir. Aplikasyon Komitesi'nde söz konusu ülkenin yaptığı savunma ve bunu izleyen tartışmalar ile Komite kararı Konferans raporu içinde yayınlanmaktadır. Ciddi aykırılıkların tespit edilmesi halinde ise ilgili ülkelerdeki duruma “özel paragraf” içinde dikkat çekilmektedir.

Şikâyetlere dayanan denetim usulüne göre, şikâyet konusu, ilgili olduğu sözleşmeye göre ya Sendikal Özgürlükler Komitesi'nde incelenmekte ya da Yönetim Kurulu'nda oluşturulan üçlü yapıda özel bir komitede ele alınmaktadır.

ILO ile Ülkemiz Arasındaki İlişkiler

Türkiye'nin ILO ile ilişkileri 1927 yılına kadar dayanmaktadır. Ülkemiz, o yıllarda, Milletler Cemiyeti'nin üyesi olmadığı için ILO çalışmalarına gözlemci statüsüyle katılmış, 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olduğunda ILO'nun da üyeliğini kazanmıştır.

Ülkemiz, ILO Yönetim Kurulu'nda 1948-51, 1954-57 ve 1996-99, 2014-17 dönemlerinde “Asil Üye”, 1975-78, 1987-90 ve 2002-2005 dönemlerinde ise "Yardımcı Üye" sıfatıyla yer almış ve kurul çalışmalarına katılmıştır. Ülkemiz 2017-2020 dönemi için yardımcı üye olarak ILO Yönetim Kurulu'na yeniden seçilmiştir.

Türkiye, aralarında temel çalışma haklarına ilişkin 8 sözleşmenin de bulunduğu uluslararası çalışma sözleşmelerinden 59'unu onaylayarak ulusal mevzuatına katmıştır. Bu sözleşmelerden 55'i yürürlüktedir.

Bakanlığımız - ILO İlişkileri

Bakanlığımız onayladığımız her sözleşmeye ilişkin olarak ILO'ya düzenli aralıklarla ulusal uygulama raporları göndermektedir. Bu sözleşmelerden herhangi biriyle ilgili olarak ülkemizin Aplikasyon (Uygulama) Komitesi'ne alınması olasılığı göz önünde bulundurularak konferans öncesinde de hazırlık yapılmaktadır. Ülkemiz aleyhine ILO'ya yapılan şikâyetlere ilişkin hükümet görüşümüz de Genel Müdürlüğümüz tarafından hazırlanmaktadır.

Ülkemizin onaylamış olduğu Uluslararası Çalışma Sözleşmelerinin ülkemizde uygulanmasına ilişkin ulusal raporlar, Uzmanlar Komitesi'nin bu sözleşmelere ilişkin gözlem ve doğrudan taleplerinin tercümelerinin yapılmasını takiben Bakanlık birimleri, Bakanlık dışı ilgili kurum ve kuruluşlar ile işveren ve çalışan örgütlerine gönderildikten sonra derlenen bilgi ve belgeler değerlendirilmek suretiyle, İngilizce veya Fransızca dillerinden birinde hazırlanarak ILO'ya gönderilmektedir. Ayrıca, bu raporların birer örnekleri de ILO Anasözleşmesi uyarınca işveren ve çalışan (işçi ve kamu görevlileri) sendikaları konfederasyonlarına gönderilmektedir.

2020 yılında aşağıda belirtilen 25 ILO Sözleşmesi hakkında uygulama raporu gönderilmiştir:

Sözleşme No	Sözleşme Adı
14	Haftalık Dinlenme (Sanayi) Sözleşmesi
26	Asgari Ücret Belirleme Yöntemi Sözleşmesi
29	Zorla Çalıştırma Sözleşmesi
42	İşçinin Tazmini (Meslek Hastalıkları) Sözleşmesi (Revize)
45	Yeraltı İşleri (Kadınlar) Sözleşmesi
81	İş Teftişi Sözleşmesi
87	Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına İlişkin Sözleşme
95	Ücretlerin Korunması Sözleşmesi
98	Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkına Dair Sözleşme
99	Asgari Ücret Tespit Mekanizması (Tarım) Sözleşmesi
102	Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi
105	Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi
115	Radyasyondan Korunma Sözleşmesi
118	Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi
119	Makinaların Korunma Tertibatı ile Teçhizi Sözleşmesi
127	Azami Ağırlık Sözleşmesi
135	İşçi Temsilcileri Sözleşmesi
138	Asgari Yaş Sözleşmesi
153	Karayolları Taşımacılığında Çalışma Saatleri ve Dinlenme Sürelerine İlişkin Sözleşme
155	İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme
161	Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme
167	İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi
176	Maden İşyerlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi
182	En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi
187	İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi

ILO Anayasasının 19. maddesi gereğince ülkelerin onaylamadıkları sözleşmeler ile tavsiye kararlarına ilişkin olarak da rapor gönderme yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu çerçevede, 2020 yılında Hemşirelik Personelinin İstihdamı, Çalışma Şartları ve Yaşamına ilişkin 149 sayılı Hemşirelik Personeli Sözleşmesi, Ev İşçileri için Saygın İş'e ilişkin 189 sayılı Ev İşçileri Sözleşmesi, Hemşirelik Personelinin İstihdamı, Çalışma Şartları ve Yaşamına ilişkin 157 sayılı Hemşirelik Personeli Tavsiye Kararı, Ev İşçileri için Saygın İş'e ilişkin 201 sayılı Ev İşçileri Tavsiye Kararı hakkında uygulama raporu hazırlanarak ILO'ya gönderilmiştir.

2020 yılında yukarıda belirtilen raporlar dışında, ILO’nun gelecek yıllarda yapılacak genel konferanslarının gündemlerinde yer alan maddelerle ilgili olarak ILO’dan gelen 2 adet “Sualname”ye cevap verilmiştir.

109’uncu Uluslararası Çalışma Konferansı

ILO Yönetim Kurulu üyelerinin görüş, değerlendirmeleri ve yapılan oylama sonucunda Kovid-19 kapsamında alınan tedbirler bağlamında, Cenevre’de 25 Mayıs-5 Haziran 2020 tarihlerinde düzenlenmesi öngörülen 109. Uluslararası Çalışma Konferansı 2021 yılına ertelenmiştir.

ILO Yönetim Kurulu Toplantıları

Kovid-19 salgını nedeniyle 338. ve 339. Yönetim Kurulu toplantıları iptal edilmiştir. Bununla birlikte, ILO Yönetim Kurulu’nun 340. Oturumu 2-14 Kasım 2020 tarihleri arasında sanal ortamda video konferans yöntemiyle gerçekleştirilmiş olup söz konusu Oturuma, Genel Müdürlüğümüz ve Daimi Temsilcilik bünyesindeki Müşavirliğimizce katılım sağlanmıştır.

16. AVRUPA KONSEYİ (AK)

Avrupa Konseyi'nin Kuruluşu, Amacı ve Avrupa Konseyi'ne Üye Ülkeler

Avrupa Konseyi'nin (AK) oluşturulması fikri, 2. Dünya Savaşı'ndan maddi ve manevi büyük kayıplarla çıkan Avrupa'da, bir daha aynı trajedinin yaşanmasını engellemek amacıyla ortaya atılmış, Avrupa'da gerginliğin ve çatışmanın yerini güven ve işbirliğinin alması hedeflenmiştir.

5 Mayıs 1949 tarihinde 10 ülke (Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İsveç, İtalya, Lüksemburg ve Norveç) Avrupa Konseyi'ni kuran Londra Antlaşması'nı imzalamışlardır. AK'nin belkemiğini oluşturan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ise 4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanmıştır. Merkezi Strazburg'da bulunan Avrupa Konseyi'ne üye 47 ülke bulunmaktadır.

Avrupa Konseyi'nin amaçları, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve çoğulcu demokrasi ilkelerini korumak ve güçlendirmek, ırkçılık, hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanma, uyuşturucu madde, çevre sorunlarına çözüm aramak ve Avrupa kültürel benliğinin oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunmak olarak özetlenebilir. AK, savunma konuları dışında toplumun karşılaştığı tüm temel sorunlar ile ilgilenmektedir. Çalışma alanları arasında insan hakları, sosyal haklar, hukuk alanında işbirliği, medya, eğitim, kültür, spor, gençlik, sağlık, yerel yönetimler, bölgesel planlama, çevre, aile ve sosyal güvenlik de bulunmaktadır.

AK'nin yukarıda belirtilen alanlardaki çalışmaları, genellikle sözleşme ya da protokol hazırlanması ile gerçekleşmektedir. 2019 yılı sonu itibarıyla AK tarafından hazırlanmış olan toplam 225 sözleşme/protokol bulunmaktadır. Türkiye söz konusu sözleşmelerin/protokollerin 149 tanesini imzalamış, bunlardan 117 tanesini onaylamıştır. AK Sözleşme ve Protokolleri, üye ülkelerin mevzuatlarının uyumlaştırılmasını, bu suretle Avrupa düzeyinde ortak normlar ve ortak bir hukuk düzeni oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Avrupa Konseyi'nin Yapısı ve Organları

Avrupa Konseyi'nin temel organları, karar organı olan Bakanlar Komitesi, danışma organı olan Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, yerel yönetimlerin geliştirilmesini amaçlayan Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi ve uluslararası yargı organı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'dir.

Bakanlar Komitesi: Bakanlar Komitesi, 47 üye ülkenin Dışişleri Bakanlarından veya Strazburg'daki Daimi Temsilcilerinden oluşur. Bakanlar düzeyinde yılda bir kez toplanmakta, Daimi Temsilciler ise her hafta bir araya gelmektedir. Komite'de, bütçe, yeni üye alımı ve teşkilatın politika ve faaliyetlerinin ana hatları karara bağlanmaktadır. Kararlar, üye devletlere tavsiyeler ve onaylayan devletler için bağlayıcı nitelik taşıyan sözleşmeler veya anlaşmalar şeklinde olmaktadır.

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM): Konseyin tartışma forumunu ve itici gücünü oluşturmaktadır. AKPM, üye ülkelerin parlamentolarından, parlamentolarındaki güç dengesini yansıtacak şekilde seçilen 324 asil, 324 yedek üyeden oluşmaktadır. Her üye devlete ayrılan parlamenter sayısı, söz konusu ülkenin nüfusuyla orantılı olup ülkemizden de 18 asil, 18 yedek üye AKPM çalışmalarına katılmaktadır.

AKPM'de, “Sosyalistler, Demokratlar ve Yeşiller Grubu (SOC)”, “Avrupa Halk Partisi Grubu (EPP/CD)”, “Avrupa için Liberal ve Demokratlar İttifakı (ALDE)”, “Avrupa Muhafazakârlar Grubu ve Demokratik İttifak (EC/DA)” ve “Avrupa Birleşik Sol Grubu (UEL)” olmak üzere beş siyasi grup mevcuttur. AKPM’de hiçbir partiye üye olmayan üyeler, ayrıca AKPM'nin çeşitli konularda oluşturulmuş komisyonları da bulunmaktadır.

AKPM Genel Kurulu yılda dört kez Ocak, Nisan, Haziran ve Ekim aylarında birer hafta süreyle toplanmaktadır. AKPM'nin çeşitli komisyonlarında oluşturulan raporlar Genel Kurul'a sunulmaktadır. Raporların işlem bölümleri, bir başka deyişle karar, Bakanlar Komitesine yönelik tavsiye kararları ya da yönergeler tartışılarak oylanmaktadır.

Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi: Kongre, Avrupa Konseyi prensiplerinin yerel yönetimler düzeyinde de geliştirilmesi, yerel ve bölgesel yönetimlerin güçlendirilmesi, bu yapıların hukuki ve idari açıdan incelenmesi ve aralarındaki sınır ötesi işbirliğinin artırılması amacıyla oluşturulmuştur. Bölgesel Meclis ve Yerel Meclis olmak üzere iki alt organı bulunmaktadır.

Sekretarya: Konsey'in yukarıda sayılan diğer organlara hizmet veren bir Sekretaryası vardır. Başkanlığını beş yıllık bir süre için Parlamenterler Meclisi tarafından seçilen Genel Sekreter yürütmektedir. Marija Pejčinović Burić, 2019 yılında 268 geçerli oyun 159'unu alarak Genel Sekreter seçilmiştir. Daha önce Hırvatistan Dışişleri Bakanı olarak da görev yapan Buric, 2024 yılına kadar görev yapacaktır. Sekretaryada her üye ülkeden memur bulunmakta olup her üye ülkenin bulunduracağı memur sayısı Konsey bütçesine yaptığı katkıya paralel olarak belirlenmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM): Avrupa Konseyi'ne bağlı olarak 1959 yılında kurulmuş uluslararası bir mahkemedir. Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ek Protokolleriyle güvence altına alınmış olan temel hakların çiğnenmesi durumunda bireylerin, birey gruplarının, tüzel kişiliklerin ve diğer devletlerin, belirli kurallar dâhilinde başvurabileceği bir yargı merciidir. Fransa'nın Strazburg şehrinde bulunmaktadır.

AVRUPA KONSEYİ İLE İLİŞKİLER

Avrupa Konseyi, ülkemizin 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yla kurduğu ilk kurumsal bağı temsil etmektedir. Türkiye Avrupa Konseyi'ne, kuruluşundan üç ay sonra, Yunanistan ve İzlanda ile birlikte Ağustos 1949'da davet edilmiş, 13 Nisan 1950 tarihinde üye olmuş ve örgütün kurucu üyeleri arasında sayılmıştır.

Avrupa Konseyi çalışmaları çerçevesinde ülkemiz açısından önem taşıyan sözleşme ve faaliyetler aşağıda belirtilmiştir:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)

AİHS, Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanmış, 4 Kasım 1950 tarihinde aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 15 ülke tarafından imzalanmış ve 3 Eylül 1953 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, temel insan hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınmasını sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Türkiye, 1953'te yürürlüğe giren Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) denetim sürecine ilişkin bireysel başvuru hakkını 1987'de ve AİHM'nin zorunlu yargı yetkisini 1990'da kabul etmiştir.

Öte yandan, Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Sözleşmesinin ihlaline ilişkin olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2020 yılı içerisinde toplam 871 davayı karara bağlamıştır. Karara bağlanan bu davalardan 97 tanesi Türkiye ile ilgili davalardır.

Avrupa Sosyal Şartı ve Revize Sosyal Şart

Avrupa Sosyal Şartı (ASS), özellikle ekonomik ve sosyal alanlarda insan haklarının güvence altına alınmasını amaçlayan temel bir insan hakları sözleşmesidir.

Avrupa Sosyal Şartı 18 Ekim 1961 tarihinde imzaya açılmış ve 26 Şubat 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz tarafından 18 Ekim 1961 tarihinde imzalanan, 24 Kasım 1989 tarihinde onaylanan Şart, 24 Aralık 1989 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Konseyi'nin insan hakları alanında kabul ettiği en önemli iki temel belgeden birini oluşturmaktadır. Birincisi 1950 tarihli İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi olup, medeni ve siyasi hakları düzenlemektedir. İkincisini oluşturan Avrupa Sosyal Şartı ise çalışma, sosyal güvenlik, sosyal refah, sağlık ve bunlarla ilgili diğer alanlarındaki temel insan haklarına ilişkin hükümleri içermektedir.

5 Kasım 1990 tarihinde Roma'da düzenlenen İnsan Hakları Bakanlar Konferansı'nda alınan karar doğrultusunda, bir yandan kişisel, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak insan haklarının bütünlüğünü korumak, diğer yandan, Avrupa Sosyal Şartına yeni bir güç kazandırmak üzere, Şartın kabulünden sonra meydana gelen sosyal değişiklikler de alınarak, Şart güncellenmiş ve 1988 tarihli Katma Protokolde yer alan haklar ile bir takım yeni hakları ihtiva eden yeni bir Sosyal Şart hazırlanmıştır. 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nın yerine

geçen Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 3 Mayıs 1996 tarihinde imzaya açılmış ve 1 Temmuz 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı tek bir metin halinde 1961 tarihli Şart ile garanti altına alınan haklarla birlikte, 1988 tarihli Ek Protokol'ün içerdiği 4 hakkı (20 – 23. maddeler) ve bunlara ilaveten 8 yeni hakkı (24 – 31. maddeler) ihtiva etmektedir.

Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı 31 madde ve 98 fıkradan oluşmaktadır. Şartın 31 maddesinden 9'u temel (çekirdek) maddelerdir (1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 ve 20). Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 1961 tarihli Sosyal Şart'a göre iki yeni temel madde daha içermektedir (7. ve 20. maddeler). Bir ülkenin Sosyal Şartı onaylayabilmesi için 9'u çekirdek madde olmak üzere toplam 16 madde ve 63 fıkrayı kabul etmesi gerekmektedir.

Ülkemiz tarafından 6 Ekim 2004 tarihinde imzalanan ve 27 Haziran 2007 tarihinde onaylanan Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, ülkemiz açısından 1 Ağustos 2007 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Ancak anılan Revize Şart'ın aşağıda yer alan maddeleri, sosyo-ekonomik şartlar ve mevzuatımızdaki düzenlemeler dikkate alınarak onaylanmamıştır:

- 2. maddesinin (Adil Çalışma Koşulları Hakkı), "en az dört haftalık ücretli yıllık izin sağlamayı" öngören 3. fıkrası,
- 4. maddesinin (Adil Bir Ücret Hakkı), "Çalışanların kendilerine ve ailelerine iyi bir yaşam düzeyi sağlayacak ücret hakkına sahip olduklarını tanımayı" öngören 1. fıkrası,
- İşçi/memur ayrımı yapmaksızın tüm çalışanlar ile işverenlerin ulusal ve uluslararası örgütler kurma ve bu örgütlere üye olma özgürlüğünü öngören 5. maddesi (Örgütlenme Hakkı),
- Tüm çalışanlar ile işverenlerin toplu pazarlık hakkını düzenleyen 6. maddesi (Toplu Pazarlık Hakkı).

Avrupa Sosyal Şartı'nın öngördüğü denetim sistemi çerçevesinde Bakanlığımızca Şart'ın onayladığımız madde ve fıkralarının ülkemizde uygulanmasına ilişkin rapor hazırlanmakta ve hazırlanan ulusal raporlar Avrupa Konseyi'ne sunulmaktadır.

Avrupa Sosyal Şartı 31 maddeden oluşmaktadır ve maddeler 4 gruba ayrılmıştır. 2014 yılından bu yana, her yıl bir tematik gruba ilişkin rapor verilmekte ve ara dönemde, ek bilgi talep edilen maddeler hakkında ek rapor hazırlanmaktadır. 5 yılda bir, kabul edilmemiş olan maddeler hakkında bir gözden geçirme toplantısı düzenlenmekte ya da rapor hazırlanmaktadır.

Ülkemiz, 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nı temel ve temel olmayan maddelerinin uygulanmasına ilişkin olarak onaylamış bulunduğu 1989 yılından 2008 yılına kadar Avrupa Konseyi'ne 14 Ulusal Rapor sunmuştur. Revize Şart'ın uygulanmasına ilişkin olarak 2008 tarihinden 2020 yılı sonuna kadar 12 Ulusal Rapor hazırlanıp sunulmuştur.

2020 yılında “İstihdam, Eğitim ve Fırsat Eşitliği” başlıklı tematik grup kapsamında ve “Çalışma Hakları” konu başlığı altında, Şart’ın aşağıda belirtilen maddelerinin ülkemizdeki uygulamalarına ilişkin rapor hazırlanmıştır:

12. Ulusal Rapor

- Madde 1: Çalışma Hakkı,
- Madde 9: Mesleğe Yöneltilme Hakkı,
- Madde 10: Mesleki Eğitim Hakkı,
- Madde 15: Özürlülerin Toplumsal Yaşamda Bağımsız Olma, Sosyal Bütünleşme ve Katılma Hakkı,
- Madde 18: Diğer Akit Tarafların Ülkelerinde Gelir Getirici Bir İş Edinme Hakkı,
- Madde 20: İstihdam ve Meslek Konularında Cinsiyete Dayalı Ayrım Yapılmaksızın Fırsat Eşitliği ve Eşit Muamele Görme Hakkı,
- Madde 24: İş Akdinin Sona Erdiği Durumlarda Korunma Hakkı,
- Madde 25: İşverenlerin İflası Halinde Çalışanların Haklarının Korunması Hakkı

Ek Rapor

- Madde 4.3: Adil bir Ücret Hakkı
- Madde 22: Çalışma Koşullarının ve Çalışma Ortamının Düzenlenmesine ve İyileştirilmesine Katılma Hakkı
- Madde 26: Onurlu Çalışma Hakkı

Avrupa Sosyal Şartı üye ülkelerinin temsilcilerinden oluşan Avrupa Sosyal Şartı ve Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu Hükümet Komitesi’nin (ASHK) 141. Toplantısı 5-8 Eylül 2020 tarihlerinde yapılmış olup Genel Müdürlüğümüzden katılım sağlanmıştır.

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu

1964 tarihli “Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu”, tüm Avrupa Konseyi üyesi devletlerde sosyal güvenlik sistemlerinin en iyi seviyeye getirilmesini hedefleyen ve tıbbi yardım, hastalık yardımları, işsizlik yardımları, yaşlılık yardımları, analık yardımları gibi alanlarda sosyal güvenlik kapsamı konusunda normlar ve üye devletlerin temin etmesi gereken asgari koruma düzeylerini tayin eden bir sözleşmedir. Yine, 1964 tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu Protokolü, Kod’da belirtilen sosyal güvenlik haklarının kapsam ve miktarını yükseltmektedir. Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu, ülkemiz tarafından 13 Mayıs 1964 tarihinde imzalanmış, 21 Eylül 1978 tarih ve 2170 sayılı Kanunla Kodun Aile Yardımlarına ilişkin VII. ve İşsizlik Yardımlarına ilişkin IV. bölümleri dışında kalan bölümlerinin onaylanması uygun bulunmuş, Sözleşme 8 Mart 1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu’nun 76. maddesi uyarınca her yıl ulusal özet rapor hazırlanmakta, beş yılda bir ayrıntılı rapor sunulmaktadır. Ayrıca, ülkelerin taraf olmadıkları maddelere ilişkin iki yılda bir ulusal mevzuat ve uygulamalar hakkında rapor

hazırlanmaktadır. 39. Ülke Raporumuz 2020 yılında hazırlanarak Avrupa Konseyi'ne gönderilmiştir.

Bakanlığımız - Avrupa Konseyi İlişkileri

Genel olarak, Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın, Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu'nun uygulanmasına dair dönemsel raporlar hazırlanmakta, sunulan raporlarının sözlü savunmaları yapılmakta, Avrupa Konseyi sözleşmelerinin Bakanlığımız görev ve ilgi alanı itibarıyla onaylanabilirlikleri incelenerek uygun görülenlerin onay sürecine katkıda bulunmaktadır. Avrupa Konseyi'nin Bakanlığımız ilgi alanına giren Komitelerinin çalışmalarına katkı verilmekte, ülkemizi temsilen Komitelere katılım sağlanmaktadır.

Avrupa Sosyal Uyum Platformu (PECS)

Sosyal Uyum Platformu (PECS), Avrupa Sosyal Uyum, İnsan Onuru ve Eşitlik Komitesi'nin (CDDECS) yerine kurulmuş, 2016 yılında çalışmalarına başlamıştır. Amaçları, sosyal haklara eşit erişimin desteklenmesi, Konsey'in tüm çalışmalarında sosyal uyum perspektifinin gözetilmesi, sosyal uyum konusundaki gelişmelerin, eğilimlerin ve sorunların tespit edilerek incelenmesidir. Sosyal Uyum Platformu toplantılarına Genel Müdürlüğümüzden katılım sağlanmaktadır. Bu kapsamda 24-25 Eylül 2020 tarihlerinde Sosyal Uyum Platformunun 5. Toplantısı video konferans aracılığıyla gerçekleştirilmiş olup bu toplantıya Genel Müdürlüğümüzden katılım sağlanmıştır.

17. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), demokratik yapılara ve piyasa ekonomisine sahip 37 ülkenin küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve yönetim sorunlarını çözmek ve bu sürecin fırsatlarından faydalanmak üzere müştereken çalıştıkları bir forumdur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yı yeniden imar etmek amacıyla yapılan yardımların eşgüdümünü sağlamak amacıyla 1948 yılında oluşturulan Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (OEEC) görevini tamamlaması ertesinde, 14 Aralık 1960 tarihinde Paris'te imzalanan anlaşma ile kurulmuştur. Anlaşma 30 Eylül 1961 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

OECD'nin amacı ülke hükümetlerine mali istikrarı korumada destek olmak, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, istihdam artışını ve yüksek yaşam standartlarını sağlamada yardım etmek, böylece dünya ekonomisinin kalkınmasına katkı sağlamaktır.

OECD'ye 2020 yılı itibarıyla 37 ülke üyedir. Türkiye, OECD'nin 20 kurucu üyesinden biri olup diğer kurucu ülkeler şunlardır: ABD, Almanya, Avusturya, Belçika, Birleşik Krallık, Danimarka, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Kanada, Lüksemburg, Norveç, Portekiz ve Yunanistan. OECD'ye sonradan katılan ülkeler ise şunlardır: Japonya (1964), Finlandiya (1969), Avustralya (1971), Yeni Zelanda (1973), Meksika (1994), Çek Cumhuriyeti (1995), Macaristan (1996), Polonya (1996), Kore Cumhuriyeti (1996), Slovakya (2000) Şili, Slovenya, İsrail ve Estonya (2010), Letonya (2016), Litvanya (2018). Kolombiya (2020).

OECD ekonomik gelişme ve refahın sağlanması amacıyla kamu politikalarının hemen her alanında teknik çalışmalar yürütmektedir. Makroekonomik politikalar başta olmak üzere; ticaret, tarım, vergi, finans, rekabet, eğitim, sağlık, çevre, sanayi, teknoloji, yeşil büyüme, sürdürülebilir kalkınma, istihdam, sosyal güvenlik ve uluslararası göç gibi hükümetlerin politika oluşturdıkları çok geniş bir sahada faaliyet göstermektedir. Teşkilatın temel hedefi, bahse konu alanlarda üyelerini en güncel veri ve analizler ışığında en iyi politika seçenekleriyle donatmak, bu kapsamda küresel sorunlar için de gerekli çözümleri üretmektir.

OECD'nin Yapısı ve Organları

OECD'nin başlıca organları Konsey, Komiteler ve Sekretarya'dır.

Konsey: Yönetim ve karar organıdır. Konsey her üye ülkeden birer temsilci ile Avrupa Komisyonu temsilcisinden oluşmaktadır. Düzenli olarak Daimi Temsilciler düzeyinde toplanır. Genel Sekreter Konseyin başkanıdır. Konsey, Genel Sekreterliğin tavsiyelerini karara bağlamaktadır. Konsey yılda bir kez önemli konuları tartışmak için ve OECD çalışmalarının önceliklerini belirlemek üzere Bakanlar düzeyinde toplanmaktadır. Konsey'de kararlar oybirliği ile alınmaktadır.

Komiteler: 37 ülkenin temsilcileri, fikir alışverişinde bulunmak ve ekonomi, ticaret, bilim, istihdam, eğitim ve mali piyasalar gibi önemli politika alanlarındaki gelişmeleri incelemek için

uzmanlaşmış komitelerde bir araya gelmektedir. Halen Örgüt bünyesinde 300’den fazla komite, çalışma grubu ve uzmanlar grubu bulunmaktadır. Üye ülkelerin yanı sıra davet edildikleri veya talepkâr oldukları takdirde üye olmayan ülkeler ve uluslararası örgütler de gözlemci veya katılımcı statüsüyle toplantılarda yer alabilmektedir.

Sekretarya: Yaklaşık 3.300 OECD görevlisi Paris’te komitelerin faaliyetlerine destek olmak için çalışmaktadır. Direktörlüklerde görevli ekonomist, hukukçu, bilim adamı, politika analisti, sosyolog, istatistikçi, iletişim uzmanı ve farklı meslekten uzmanlar, araştırma ve incelemeleri gerçekleştirmektedir. Sekretaryanın başkanlığını Genel Sekreter deruhte etmekte ve kendisine iki Genel Sekreter Yardımcısı destek vermektedir. Genel Sekreter ulusal temsilcilerle Sekretarya arasındaki temel bağı sağlayan Konseye de başkanlık etmektedir. 2020 yılında görevde olan Genel Sekreter, Angel GURRIA’dır.

2020 Yılında Hazırlanan/Katkı Sunulan Temel OECD Rapor, Anket ve Veri Tabloları

- OECD-EDRC 2020 Yılı Türkiye İnceleme Raporu,
- OECD 2020 Vergi-Yardım Modeli Türkiye Modülü,
- OECD Göç ve Entegrasyondan Sorumlu Bakanlar Toplantısı Bakanlar Bildirgesi,
- OECD Kalkınma Merkezi (DEV) Kovid-19 Anketi,
- OECD-EDRC Polonya İncelemesi.

Bakanlığımız ile OECD İlişkileri

OECD’nin Bakanlığımız görev alanına giren konularda yürüttüğü çalışmalar yakından izlenerek düzenlenen toplantılara katılım sağlanmakta, ülkemiz mevzuatı ve uygulamaları ile diğer ilgili konularda istenilen bilgi, belge ve görüşler hazırlanarak OECD’ye iletilmektedir.

Bakanlığımız OECD bünyesinde görev yapan ihtisas **komitelerinden “İstihdam, İşgücü ve Sosyal İşler Komitesi”nin (ELSA) ulusal düzeyde eşgüdümünden sorumludur.** Komite, işgücü piyasası politikalarının izlenmesi ve değerlendirilmesi, sosyal ve sağlık politikalarında yeni yönelimlerin belirlenmesi ve uluslararası göçün emek piyasasına etkileri gibi sosyal politikalardan sorumlu olup bu alanda çalışmalar yapmaktadır. Komiteye bağlı olarak görev yapan üç çalışma grubu ve bir program bulunmaktadır. Bunlar; Göç Çalışma Grubu, İstihdam Çalışma Grubu, Sosyal Politika Çalışma Grubu’dur. ELSA Komitesi bünyesinde gerçekleştirilen toplantılara Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarından katılım sağlanmakta olup gerekli raporlamaların yapılması, soru ve anket formlarının doldurulması Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda yürütülmektedir.

Bakanlığımız ayrıca KOSGEB’in ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan “Yerel Ekonominin ve İstihdamın Geliştirilmesi Görev Gücü (LEED)”, MEB’in sorumluluğunda olan “Eğitim Politikaları Komitesi” Sağlık Bakanlığı’nın ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan “Sağlık Komitesi”, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan “Çevre Komitesi”nde ilgili kurumlar arasında yer almaktadır.

2020 Yılında Katılım Sağlanan OECD Toplantıları

OECD nezdinde düzenlenen aşağıda sunulan toplantılara Bakanlığımız tarafından katılım sağlanmıştır:

- ELSA Komitesi altında çalışan İstihdam Çalışma Grubu’nun 50. Toplantısı 3 Nisan 2020 tarihinde internet üzerinden gerçekleştirilmiştir.
- ELSA Komitesi’nin 136. Toplantısı 30 Nisan 2020 tarihinde internet üzerinden gerçekleştirilmiş olup katılım sağlanan söz konusu toplantıda Komitenin 2021-2022 Taslak Faaliyet ve Bütçe Programı değerlendirilmiştir.
- 30 Haziran 2020 tarihinde internet ortamında düzenlenen OECD Dijital Ekonomide Veri Yönetimi ve Gizlilik Çalışma Grubu (DGP) Toplantısına ve OECD Çevre, Sağlık ve Güvenlik Toplantısına Bakanlığımızdan katılım sağlanmıştır.
- 7 Eylül 2020 tarihinde dönemin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Zehra Zümrüt SELÇUK, Kovid-19 salgını nedeniyle sanal ortamda gerçekleştirilen “İyileşme için Kapsayıcılık ve İstihdam Politikaları” (Inclusion and Employment Policies for the Recovery) başlıklı OECD Bakanlar Konseyi Yuvarlak Masa Toplantısına katılım sağlayarak bir konuşma yapmıştır. OECD Bakanlar Konseyi Yuvarlak Masa Toplantısının Başkanlığı İspanya, Başkan Yardımcılıkları ise Şili, Japonya ve Yeni Zelanda tarafından üstlenilmiştir.
- 14 Eylül 2020 tarihinde “İstihdam, Gelir ve Büyüme için Başarılı Bir Yeşil Dönüşüm” (Making the Green Recovery Work for Jobs, Income and Growth) başlıklı OECD Bakanlar Konseyi Yuvarlak Masa Toplantılarının üçüncüsüne ve aynı tarihte ELSA bünyesinde faaliyet gösteren Sosyal Politika Çalışma Grubunun 40. Toplantısına katılım sağlanmıştır.
- 8 Eylül 2020 tarihinde "Uluslararası Eşit Ücret Günü" vesilesiyle düzenlenen OECD ELSA Komitesi ve Uluslararası Eşit Ücret Koalisyonu tarafından tertiplenen ve eşit işe eşit ücret ilkesinin sağlanmasına yönelik eylemlerin tartışıldığı etkinliğe katılımıda bulunulmuştur.
- ELSA Komitesi’nin 137. Toplantısı 7, 14 ve 21 Ekim 2020 tarihlerinde internet üzerinden gerçekleştirilmiş olup Bakanlığımız tarafından katılım sağlanmıştır.
- 9 Ekim 2020 tarihinde OECD eşgüdümünde ve Sloven Hükümetinin ev sahipliğinde “Skills Summit 2020: Skills Strategies for a World in Recovery” başlıklı Beceriler Zirvesi düzenlenmiş olup dönemin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Zehra Zümrüt SELÇUK Zirveye katılmışlardır.
- 23 ve 30 Kasım 2020 tarihlerinde düzenlenen OECD ELSA bünyesinde faaliyet gösteren Sosyal Politika Çalışma Grubu’nun 41. Toplantısına katılım sağlanmıştır.

18. G20 PLATFORMU

Kuruluşu, Yapısı ve Amacı

Küresel ekonomik kararların alınması ve işbirliğinin sağlanması için gayri resmi bir tartışma ve görüş alışveriş platformu olan G20'nin (20'ler Grubu) kuruluşu, 25 Eylül 1999 tarihinde Washington'da düzenlenen (o zamanki adıyla) G8 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Toplantısı'nda resmen ilan edilmiştir. G20, kurulduğu 1999 yılından 2008 yılına kadar sadece Merkez Bankası Başkanları ve bazı Bakanlıkların katılımıyla toplanan bir forum şeklinde faaliyetlerini sürdürmüştür. 2008 yılından bu yana Liderler düzeyinde de her sene düzenli olarak toplanmaya başlamıştır.

Küresel ekonomik çıktının %80'inden fazlasını, uluslararası ticaretin %75'ini, dünya nüfusunun %60'ını ve küresel yatırımların %80'ini temsil etmekte olan G20, farklı kıtalardan gelişmiş ve yükselen ekonomileri aynı platformda bir araya getiren, kapsayıcı yapısıyla uluslararası ekonomik düzlemde profili giderek yükselen bir oluşum olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünyanın en büyük 19 ekonomisi olarak değerlendirilen ABD, Almanya, Arjantin, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye ile Avrupa Birliği (Avrupa Komisyonu tarafından temsil edilmektedir) G20 üyelerini oluşturmaktadır. Dönem başkanı olan üye, tercih ettiği farklı ülkeleri de toplantılara davet edebilmektedir. İspanya, G-20 üyesi olmamasına rağmen, G-20 Zirveleri ile diğer toplantılara "daimi konuk üye" statüsünde iştirak etmektedir. Son yıllarda Hollanda da G20 faaliyetlerinde İspanya'ya benzer bir statüde yer almaktadır.

G20 çalışmaları iki temel kanal üzerinden yürütülmektedir. İlk kanal ülkelerin ilgili Bakanları, Müsteşarları ve Merkez Bankası Başkan/Başkan Yardımcılarının oluşturduğu "Finans Kanalı", ikinci kanal ise, genellikle Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin oluşturduğu "Şerpa Kanalı"dır. 2017 yılına kadar Şerpa kanalı faaliyetleri Dışişleri Bakanlığımız tarafından yürütülmüş, 2017 yılında Türkiye Şerpa Kanalı koordinasyonu (mülga) Hazine Müsteşarlığı'na devredilmiştir. Hâlihazırda Şerpa yönetimi faaliyetleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından koordine edilmektedir. Ayrıca tartışılan gündem maddelerine bağlı olarak gerek "Finans" gerekse "Şerpa" kanallarında teknik düzeyde çalışma grupları kurulmuştur. Bakanlığımız bu çerçevede kurulmuş olan İstihdam Çalışma Grubu faaliyetlerinin ulusal koordinasyonunu sürdürmektedir.

Daimi bir sekreteryası bulunmayan G20'nin yönetiminde bir önceki, mevcut ve müteakip dönem başkanı ülkeden oluşan üçlü yapı (troyka) önemli bir role sahiptir. Troyka, G20 gündeminin devamlılığını sağlamaktadır.

G20 Dönem Başkanlığını Aralık 2019'da devralan Suudi Arabistan, Başkanlığı 1 Aralık 2020 itibarıyla İtalya'ya devretmiştir. İtalya, dönem başkanlığı faaliyetlerini 1 Aralık 2021 tarihine kadar sürdürecektir ve bu tarihten sonra Başkanlığı Endonezya'ya devredecektir.

G20'nin dışı açılma çabalarının bir parçası olarak, 2010 yılından beri üye ülkelerin özel sektör temsilcileri (B20), 2013 yılından beri işçi temsilcileri (L20), düşünce kuruluşları (T20), sivil toplum kuruluşları (C20) ve gençlik kuruluşları (Y20) ile 2015 yılında kadın kuruluşları (W20) G-20 bünyesindeki pek çok toplantıya katılım sağlamışlardır. Ayrıca, Almanya Dönem Başkanlığı sırasında (2017) S20 (Bilim 20) ve Arjantin Dönem Başkanlığı (2018) sırasında U20 (Kentler 20) grupları oluşturulmuştur.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı ve İstihdam Çalışma Grubu (İÇG)

Küresel ekonomik krizin istihdama etkilerinin kalıcı hale gelmesi ve istihdamın ekonomiye olumlu katkıları nedeniyle 2009 yılında ABD'de düzenlenen Pittsburgh Liderler Zirvesi'nde Çalışma ve İstihdam Bakanları'nın da düzenli olarak bir araya gelmesi ve çalışmalarını liderlere sunması kararı alınmıştır.

İlk defa ABD'nin ev sahipliğinde 2010 yılında Vaşington'da bir araya gelen G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları, daha sonra 2011'de Paris'te, 2012'de Guadalajara'da, 2013'te Moskova'da, 2014'te Melbourne'de, 2015'de Ankara'da, 2016'da Pekin'de, 2017'de Bad Neuenahr'da, 2018'de Mendoza'da, 2019 yılında ise Matsuyama'da ve 2020 yılında Riyad'da (video konferans) toplanmıştır.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları toplantılarında görüşülecek konuları teknik düzeyde çalışan ve tartışan İstihdam Görev Gücü'nün kurulması ise 2011 yılında Paris'te düzenlenen Çalışma ve İstihdam Bakanları toplantısında tavsiye edilmiş, Liderlerin de Cannes Zirvesi'nde uygun bulmasıyla Görev Gücü çalışmalarına başlamıştır. 2014 yılında Avustralya Dönem Başkanlığı sırasında İstihdam Görev Gücünün yapısal bir dönüşümle daha da kurumsallaşarak, İstihdam Çalışma Grubuna (İÇG) dönüştürülmesi kararı alınmıştır. İÇG'nin Görev Tanım Belgesi (*Terms of Reference*) 2015 yılında ülkemizin dönem başkanlığı sırasında ve Bakanlığımızın eşgüdümünde hazırlanarak kabul edilmiştir. 2011 yılından bu yana, G20'nin çalışma ve istihdam kanalındaki çalışmalarının ulusal eşgüdümü Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir. Öte yandan, İÇG altında faaliyet yürütmekte olan G20 İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Uzmanlar Ağı'nın (G20 OSH Experts' Network) eşbaşkanlığı da ülkemiz ile ABD tarafından yürütülmektedir.

G20 İstihdam Çalışma Grubu (İÇG) 2020 Yılı Öncelikleri

2020 yılında Dönem Başkanlığını yürüten Suudi Arabistan, İstihdam Çalışma Grubu kapsamında şu üç önceliği belirlemiştir:

- Değişen çalışma modellerini kapsayıcı sosyal korumanın sağlanması,
- Gençlerin istihdama geçişini sağlamak,
- Güçlü işgücü piyasası politikaları için davranışsal yaklaşımlar,

Ayrıca kadın-erkek eşitliği yatay öncelik olarak belirlenmiştir. Söz konusu öncelikler 10 Eylül 2020 tarihinde düzenlenen İstihdam ve Çalışma Bakanları Toplantısı sonrasında kabul edilen Bildirgenin de ana iskeletini oluşturmaktadır.

Suudi Arabistan Dönem Başkanlığı süresince Genel Müdürlüğümüzce katkı sağlanan G20 toplantıları aşağıdaki takvime göre gerçekleştirilmiştir.

- 4-6 Şubat 2020: Birinci İstihdam Çalışma Grubu (İÇG) Toplantısı / Cidde
- 8 Nisan 2020: İkinci İÇG Toplantısı / Video Konferans
- 19-20 Ağustos 2020: Üçüncü İÇG Toplantısı / Video Konferans
- 7-8 Eylül 2020: Dördüncü İÇG Toplantısı / Video Konferans

G20 Suudi Arabistan Dönem Başkanlığı kapsamında G20 İstihdam Çalışma Grubunun beşinci ve son toplantısı 4 Kasım 2020 tarihinde video konferans yöntemiyle gerçekleştirilmiş olup toplantıda, G20 Suudi Arabistan Dönem Başkanlığı çerçevesinde 2020 yılında ele alınan konular ile önümüzdeki yıl G20 Dönem Başkanlığını yürütecek olan İtalya'nın istihdam alanındaki öncelikleri ele alınmıştır:

- Kadınların işgücüne katılımının artırılması,
- Sosyal koruma sistemlerinin değişen çalışma yöntemlerine uyumlaştırılması,
- İşgücü piyasasına dijitalleşmenin etkileri.

G20 İstihdam Planı Ülke Öz Değerlendirme Raporu ile Brisbane Hedefine ilişkin İzleme Raporu hazırlanarak Suudi Arabistan Dönem Başkanlığı ile paylaşılmıştır. Öte yandan Sherpa ve Kalkınma Çalışma Grubu toplantıları ile 21-22 Kasım 2020 tarihlerinde düzenlenen G20 Liderler Zirvesi öncesinde mevcut doküman ve raporlara katkı verilmiş, bilgi ve konuşma notları hazırlanarak ilgili Bakanlıklar ile paylaşılmıştır.

2020 Yılında Hazırlanan G20 Raporları

- G20 İstihdam Planı Ülke Öz Değerlendirme Raporu (G20 Employment Plans Turkey Self-Reporting)
- Brisbane %25- 2025 Taahhüdüne İlişkin İzleme Raporu (Monitoring Progress on the Brisbane Gender Target and the Job Quality)

19. İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI

İslam İşbirliği Teşkilatı'na İlişkin Genel Bilgiler

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ilk adı İslam Konferansı Örgütü olarak, 21 Ağustos 1969 tarihinde İsrail'in işgali altında bulunan Kudüs'teki Mescid-i Aksa'nın yakılmasının İslam dünyasında uyandırdığı tepki üzerine, 22–25 Eylül 1969 tarihlerinde Rabat'ta ilk kez düzenlenen İslam Zirve Konferansında alınan bir kararla kurulmuştur. Örgütün ismi 2011 Haziran ayında Astana'da düzenlenen 38. Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı'nda İslam İşbirliği Teşkilatı olarak değiştirilmiştir.

1970 Mart ayında Cidde'de gerçekleştirilen Birinci İslam Dışişleri Bakanları Konferansında Genel Sekreterliğin oluşturulmasına ve Sekreteryanın Kudüs'ün kurtarılmasına kadar Cidde'de faaliyet göstermesine karar verilmiş ve bir Genel Sekreter atanmıştır. 57 üyesi bulunan İİT'ye ülkemiz kurucu üye sıfatıyla katılmıştır.

Teşkilatın Amaçları:

- İslam Dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye devletlerarasında işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmek,
- Irk ayrımını, fark gözetmeyi bertaraf etmeye ve sömürgeciliğin her şeklini ortadan kaldırmaya gayret etmek,
- Adalet üzerine kurulu uluslararası barış ve güvenliği desteklemek için gerekli tedbirleri almak,
- Kutsal yerlerin korunması için sarf edilen gayretleri ve Filistin halkının mücadelesi için sağlanan desteği koordine etmek, haklarını tekrar kazanması ve topraklarını kurtarması için Filistin halkına yardım etmek,
- Bütün Müslüman milletlerin onur, bağımsızlık ve ulusal haklarını korumak amacıyla verdikleri mücadeleyi desteklemektir.

Teşkilatın İşleyişi ve Yapısı

İİT Zirve Toplantıları

Teşkilatın en üst düzeyde karar alma organı olan Zirve toplantıları her üç yılda bir, Devlet ve Hükümet Başkanları seviyesinde düzenlenmektedir. İhtiyaç duyulduğunda, olağanüstü zirve toplantısı da yapılabilir. Üye ülkeler zirve toplantılarına coğrafi gruplar (Arap, Asya ve Afrika) esasında dönüşümlü olarak ev sahipliği yapmaktadır. Bu kural diğer İİT toplantıları için de geçerlidir. Kuruluşundan bugüne kadar çeşitli üye ülkelerin ev sahipliğinde 13 Zirve, 6 Olağanüstü Zirve toplantısı düzenlenmiştir. Olağanüstü son zirve 13 Aralık 2017 tarihinde İstanbul'da, 13. Zirve toplantısı, 14-15 Nisan 2016 tarihlerinde “Adalet ve Barış için Birlik ve Dayanışma” temasıyla İstanbul'da gerçekleştirilmiş ve ülkemiz İİT Zirve Dönem Başkanlığını üstlenmiştir.

Dışışleri Bakanları Konseyi (DBK)Toplantıları

Konsey Toplantıları, her yıl farklı bir üye ülkede düzenlenmektedir. İİT 47. Dışışleri Bakanları Konseyi Toplantısı Nijer'in ev sahipliğinde 27-28 Kasım 2020 tarihlerinde Niamey'de düzenlenmiştir.

Genel Sekreterler

İİT Genel Sekreterliği'ni Suudi Arabistanlı Yousef bin Ahmad Al-Othaimeen yürütmektedir. Bu görevi 1 Ocak 2005 tarihinden 2014 yılı başına kadar (iki dönem) Prof. Dr. Sayın Ekmeleddin İhsanoğlu yürütmüş olup İhsanoğlu bu görevi üstlenen ilk Türk vatandaşıdır. Suudi Arabistanlı eski Bakan Dr. İyad Medeni 12. Zirve Toplantısında yeni Genel Sekreter olarak tayin edilmiş, 2014 yılı başında görevi devralmıştır. 31 Ekim 2016 tarihinde Dr. İyad Medeni'nin görevinden istifa etmesinin ardından 17 Kasım 2016 tarihinde Mekke'de yapılan İİT Dışışleri Bakanlarının Olağanüstü Toplantısında İİT Genel Sekreterliğine Suudi Arabistan'ın adayı Yousef Ahmad Al-Othaimeen oybirliğiyle seçilmiştir.

İİT Şartı

1972 yılında Rabat'ta yapılan üçüncü İslam Dışışleri Bakanları Konferansında kabul edilen İKÖ Şartının yerine 14 Mart 2008'de Dakar'da yapılan 11. İKÖ Zirvesi'nde kabul edilen yeni Şart, Örgütün temel kurucu belgesidir. Şart, Örgütün amaçlarını, prensiplerini beyan eder, üyelik, gözlemcilik, organlar, uyuşmazlıkların barışçıl çözümü, bütçe ve maliye ile işleyiş kurallarını belirler.

1972 tarihli eski Şartı değiştiren ve yerine geçen yeni Şart, Örgütün reformu yolunda en önemli dönüm noktası oluşturmıştır. Yeni Şart, Örgütün 1972 yılından bu yana geçen zamanda uluslararası alanda meydana gelen köklü değişiklikler sonucunda ortaya çıkan yeni ortamda İslam ülkeleri arasında çağdaş ihtiyaçlara uygun işbirliği ve faaliyetler için gerekli yasal zemini ve organları oluşturmaktadır.

İİT'de Reform ve 10 Yıllık Eylem Planı

2016-2025 yıllarını kapsayacak yeni 10 Yıllık Eylem Programına 13. İslam Zirvesi'nde son şekli verilmiştir. Program; siyasi irade, dayanışma ve ortak İslam hareketi, ılımlılık ve İslam'ın hoşgörü anlayışı, İslam hukuku, İslam Fıkıh Akademisi, terörizmle mücadele, İslamofobi ile mücadele, insan hakları ve iyi yönetim, Filistin ve işgal edilmiş Arap toprakları, çatışmaların önlenmesi ve çözümü, barışın tesisi, ekonomik işbirliği, İslam Kalkınma Bankasının desteklenmesi, doğal afetler karşısında sosyal dayanışma, Afrika'da yoksullukla mücadele, yükseköğretim, bilim ve teknoloji, İslam dünyasında kadın, genç ve çocuk hakları ve aile, üye ülkeler arasında kültürel değişim başlıkları altında detaylandırılan kapsamlı bir yol haritasıdır.

İİT Çalışma Bakanları Toplantıları

İİT'ye üye ülkelerin Çalışma Bakanları, çalışma hayatına ve işgücü piyasalarına ilişkin işbirliği alanlarını genişletmek ve İİT içi işbirliğini derinleştirmek amacıyla her iki senede bir toplanmaktadır. İİT I. Çalışma Bakanları Toplantısı ülkemiz ev sahipliğinde, 19. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi esnasında, 10 Eylül 2011 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Söz konusu Toplantıya, İİT üyesi ülkenin 15 Çalışma Bakanı katılmış olup Bakanlığımız toplantıya ev sahipliği yapmış ve II. Toplantının Azerbaycan'ın teklifi üzerine Bakü'de düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. İİT II. Çalışma Bakanları Toplantısı 23-26 Nisan 2013 tarihlerinde Bakü'de düzenlenmiştir. İİT III. Çalışma Bakanları Toplantısı 28-30 Ekim 2015 tarihleri arasında Endonezya'nın başkenti Jakarta'da, İİT IV. Çalışma Bakanları Toplantısı 21-22 Şubat 2018 tarihlerinde Suudi Arabistan'ın Cidde şehrinde gerçekleştirilmiştir. Bakanlık olarak toplantıya geniş ve etkin bir katılım sağlanmıştır. 2020 yılında Birleşik Arap Emirlikleri'nin başkenti Abu-Dabi'de düzenlenmesi planlanan V. İİT Çalışma Bakanları Konferansı Kovid-19 salgını nedeniyle düzenlenememiştir.

İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRIC)

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) 8. Dışişleri Bakanları Toplantısı çerçevesinde 1977 yılının Mayıs ayında Trablus'ta İslam İşbirliği Teşkilatı'na (İİT) bağlı bir kuruluş olarak kurulmasına karar verilen İslam Ülkeleri İstatistik, Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve Eğitim Merkezi (SESRIC), 1 Haziran 1978 tarihinde Ankara'da faaliyetlerine başlamıştır.

SESRIC'in sorumluluk alanına giren başlıca üç konu bulunmaktadır:

- Üye ülkelerle ilgili sosyo-ekonomik istatistiklerin yine üye ülkelerin kullanımı için toplanması, derlenmesi, düzenlenmesi ve yayınlanması,
- Üye ülkeler arasındaki işbirliklerinin geliştirmesine yardımcı olmak amacıyla üye ülkelerdeki sosyal ve ekonomik gelişmelerin araştırılıp, değerlendirilmesi ve raporlanması,
- Üye ülkelerin ihtiyaçları ve İslam İşbirliği Teşkilatı'nın genel amaçları doğrultusunda seçili alanlarda eğitim programları organize edilmesi.

İslam İşbirliği Teşkilatı Kadından Sorumlu Bakanlar Konferansı

2020 yılında Mısır'ın başkenti Kahire'de düzenlenmesi planlanan VIII. İİT Kadından Sorumlu Bakanlar Konferansı, Kovid-19 salgını nedeniyle düzenlenememiştir.

İİT Kadın Danışma Konseyi

Nisan 2016 tarihinde düzenlenen 13. İslam Zirvesi'nde, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, İslam ülkelerinde toplumda kadının rolünün artmasına katkıda bulunacak bir Kadın Danışma Konseyi kurulması önerisinde bulunmuştu. Bu öneri çerçevesinde Kasım 2016'da Türkiye Cumhuriyeti tarafından düzenlenen İİT Kadından Sorumlu Bakanlar 6. Konferansı marjında "İİT Kadın Danışma Konseyi" kurulmasına karar verilmiştir.

Kadın Danışma Konseyi'nin 11 Haziran 2020'de "İİT Üye Devletlerinde Kadınlar ve Koronavirüs Pandemisi" temasıyla sanal ortamda gerçekleştirilmiştir.

İİT Kadının İlerlemesi Teşkilatı

İİT bünyesinde kurulan Kadının İlerlemesi Teşkilatı (KİT) Tüzüğü, onaylayan ülke sayısının Kamerun'la birlikte 15'e ulaşmasıyla 31 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Tüzük, Ülkemiz tarafından henüz onaylanmamıştır. KİT'in temel karar alma organı olan Bakanlar Konseyi'nin ilk toplantısı 22 Ekim 2020 tarihinde videokonferans yoluyla düzenlenmiştir.

İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK)

Başkanlığı Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından deruhte edilmekte ve her yıl ülkemizde bir kez Bakanlar düzeyinde, bir kez de teknik düzeyde İzleme Komitesi toplantısı düzenlenmektedir. İSEDAK'ın yeni Stratejisi ve gözden geçirilmiş Tüzüğü 2012 yılında Mekke'de yapılan 4. Olağanüstü İslam Zirvesi'nde kabul edilmiştir. Yeni İSEDAK Stratejisi İstanbul'da düzenlenen 13. İslam Zirvesi Nihai Bildirisi'nde teyit edilmiştir.

Strateji ile birlikte hayata geçirilen Çalışma Grupları ve İSEDAK Proje Finansmanı enstrümanları giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bir İİT Tahkim Merkezi kurulması ve İİT Tercihli Ticaret Sistemi'ne biran önce işlerlik kazandırılması, ülkemizin İSEDAK kapsamındaki öncelikleri arasında bulunmaktadır. İSEDAK 34. Bakanlar Toplantısı 26-29 Kasım 2018 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiş olup 35. Bakanlar Toplantısı ise 25-28 Kasım 2019 tarihlerinde ülkemizde düzenlenmiştir. İSEDAK'ın 36. Bakanlar Toplantısı 25-26 Kasım 2020 tarihlerinde video-konferans şeklinde gerçekleştirilmiştir.

MIKTA

MIKTA, Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye ve Avustralya arasında gayriresmi bir istişare ve eşgüdüm platformudur. 25 Eylül 2013 tarihinde 68. BM Genel Kurulu genel görüşmeleri marjında hayata geçirilen MIKTA'nın ilk Dışişleri Bakanları toplantısı da anılan tarihte düzenlenmiştir. MIKTA'nın sekretaryası bulunmamakta olup MIKTA toplantılarının koordinasyonu her yıl rotasyon uygulamasıyla seçilen MIKTA Dönem Başkanı ülke tarafından sağlanmaktadır. 2020 MIKTA Dönem Başkanı Güney Kore olup Güney Kore'nin MIKTA Dönem Başkanlığı bağlamındaki temel öncelikleri çoktaraflılık, sürdürülebilir kalkınma, barış ve güvenlik ve MIKTA dayanışması olarak belirlenmiştir. 2021 yılında MIKTA Dönem Başkanlığı Avustralya tarafından deruhte edilecektir.

Ülkemizin girişimleriyle 8 Ekim 2020 tarihinde video konferans yöntemiyle düzenlenen MIKTA (Meksika, Endonezya, Güney Kore, Türkiye, Avustralya) ülkelerinin "Kadından Sorumlu İlk Bakanlar Toplantısı"na dönemin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt SELÇUK başkanlık etmiştir. Türkiye'nin öncülüğünde Güney Kore MIKTA dönem

başkanlığı kapsamında düzenlenen toplantıda, Kovid-19 salgınının kadınlar üzerine etkileri pek çok yönüyle ele alınmış ve ülkelerin bu etkileri bertaraf etmek için aldığı tedbirler ve iyi uygulama örnekleri tartışılmıştır.

AKDENİZ İÇİN BİRLİK (AİB)

Akdeniz için Birlik (AİB) 13 Temmuz 2008 tarihinde kurulmuştur; Akdeniz’de işbirliğinin güçlendirilmesini amaçlayan hükümetlerarası bölgesel bir örgüttür. AİB, siyasi diyalog ve ekonomiden, sosyal ve kültürel alanlara uzanan geniş bir yelpazeyi kapsayan bir işbirliği platformudur. Bölgesel, alt bölgesel ve sınır ötesi projeler yoluyla Akdeniz’de işbirliğinin arttırılmasına katkı yapacak bir oluşum olarak tasarlanmıştır. 43 üye ülke bulunmaktadır. Türkiye AİB’ye kurulduğu 2008 yılından bu yana üyedir. (28 AB üyesi ile Türkiye, İsrail, Bosna-Hersek, Arnavutluk, Monako, Karadağ, Cezayir, Mısır, Ürdün, Lübnan, Moritanya, Fas, Filistin, Suriye ve Tunus). Suriye 1 Aralık 2011 tarihi itibarıyla üyeliğini askıya almıştır. Libya’nın gözlemci statüsü bulunmaktadır.

Birliğin Sekreteryası 2010 yılında faaliyete geçmiştir ve Barselona’da bulunmaktadır. AİB Genel Sekreterliğini Haziran 2018’den bu yana Mısır uyruklu Nasser Kamal yürütmektedir.

Bakanlığımız AİB İstihdam ve İşgücü Üst Düzey Çalışma Grubu toplantılarına katılım sağlamaktadır. AİB 9. İstihdam ve İşgücü Üst Düzey Çalışma Grubu Toplantısı 05 Aralık 2019 tarihinde Avrupa Komisyonu ve Ürdün Haşimi Krallığı’nın eş başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıda üzerinde uzlaşa sağlanan Taslak Yol Haritası, 18 Aralık 2019 tarihinde gerçekleştirilen AİB üyesi ülkelerin Dışişleri Bakanlıklarından temsilcilerin katıldığı Kıdemli Yetkililer Toplantısı’nda da (SOM) uygun bulunmuştur. Taslak Yol Haritası çerçevesinde hazırlanan AİB 2020 çalışma planı gereğince Bakanlar Bildirgesi’nde öncelik atfedilen hususlarda üye ülkelerdeki gelişmelerin izlenmesi, bilgi, tecrübe ve iyi uygulamalar ile alınan derslerin ve önerilerin paylaşılması için bir ulusal izleme mekanizması oluşturulması öngörülmüştür.

Bu amaçla AİB Sekreteryası tarafından oluşturulacak izleme mekanizması çerçevesinde hazırlanan ülke raporlarında kullanılacak göstergelere yönelik üye ülkelerden görüş istenmiş, Bakanlığımız tarafından da söz konusu göstergelere yönelik görüşlerimiz iletilmiştir. Sekreteryası tarafından daha önce “İstihdam ve Çalışma Üst Düzey Çalışma Grubu Toplantısı” olarak adlandırılan toplantının ismi değiştirilerek “10. İstihdam ve Çalışma Bölgesel Platformu” şeklindeki sanal toplantı 19 Kasım 2020 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıya Bakanlığımızdan katılım sağlanmış, toplantıda izleme mekanizması çerçevesinde hazırlanacak ülke raporlarında kullanılacak göstergelere yönelik önerilerimizin birçoğunun tabloya girmesi sağlanarak gerekçeleri anlatılmıştır.

UN WOMEN

Kadının Statüsü Komisyonu (KSK) 1946 yılında 11 sayılı Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey (EKOSOK) kararıyla, EKOSOK’un bir komisyonu olarak kurulmuş olup

toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesinin küresel olarak uygulanmasını sağlamak amacını taşımaktadır. Birleşmiş Milletler sistemi içerisinde cinsiyet eşitliğini teşvik eden ana kuruluştur. KSK hükümetler arası bir organ olup dört yıllığına seçilen 45 üye ülkeden oluşmaktadır ve üye ülkeler bölge esasına göre seçilmektedir. Komisyon her sene Mart ayında 10 günlüğüne toplanmaktadır.

1995 yılında imzalanan ve kadın hakları için en önemli küresel gündemlerden biri olarak kabul edilen Pekin Deklarasyonu'nun 25. yıl dönümünde 9-20 Mart 2020 tarihlerinde New York'ta düzenlenmesi planlanan 64. BM Kadının Statüsü Komisyonu (KSK) Oturumunun ana gündemi, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformunun uygulanmasının gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi ile BM Genel Kurulu'nun 23. özel oturumunun sonuçları olarak belirlenmiştir.

Ancak tüm dünyada yaşanan Kovid-19 salgını sebebiyle KSK Sekreteryası tarafından, 2020 yılında düzenlenmesi planlanan oturumun prosedürel olarak ve taraf ülkelerin New York'ta bulunan BM Daimî Temsilcilikleri tarafından temsil edilmek suretiyle gerçekleştirilmesine karar verilmiş, 9-20 Mart 2020 tarihlerinde New York'ta 64. KSK Oturumu kapsamında düzenlenmesi planlan toplantılar ile tüm yan etkinlikler iptal edilmiştir.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUKLARA YARDIM FONU (UNICEF)

UNICEF 1946 yılında kurulan Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu'dur. 1953 yılında UNICEF'in BM sistemi içinde kalıcı bir örgüt olmasına ve sadece acil yardım gerektiren durumlarla sınırlı kalmayıp uzun vadeli kalkınma çalışmalarına katkıda bulunmasına karar verilmiş olup dünya çapında UNICEF şu anda 7 ana önceliğe odaklanmaktadır: Çocuk sağlığı, eğitim, çocukların korunması, HIV ve AIDS, temiz suya erişim, beslenme ve çocukların yaşamlarını etkileyen kararlara katılmalarına olanak sağlamak.

Sayın Bakanımızın UNICEF Türkiye Temsilcisi Philippe DUAMELLE ile 14 Kasım 2018 tarihinde yaptığı görüşmede, Bakanlıkların birleşmesi sonucunda çalışmaları devam mülga iki Bakanlıkta yapılan çalışmaların birleştirilerek UNICEF ile Bakanlığımız arasında 2018-2019 dönemi kapsayan iki yıllık tek bir çalışma planının hazırlanması ve imzalanması konusunda mutabakata varılmıştır. Söz konusu mutabakat doğrultusunda Genel Müdürlüğümüz koordinasyonunda Bakanlığımızın ilgili Birimleri ve UNICEF ile işbirliği içerisinde gerekli çalışmalar yapılarak “Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı-UNICEF 2018-2019 Çalışma Planı” hazırlanmış ve 9 Eylül 2019 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Çalışma Planı, 31 Mart 2020 tarihine kadar mektup teatisi yöntemiyle uzatılmış olup, bu süreçte “Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı-UNICEF 2020 Çalışma Planı” çalışmaları tamamlanarak 2 Nisan 2020 tarihinde imzalanarak yürürlüğe girmiştir.

III. ANLAŞMALAR

20. ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

Uluslararası anlaşmalar, bir devlet ile başka bir devlet veya uluslararası kuruluş arasındaki birtakım ilişkileri düzenlemek için imzalanan hukuki belgelerdir. 22 Mayıs 1969 tarihli Viyana Anlaşmalar Hukuku Sözleşmesi’nde anlaşmalar şu şekilde tanımlanmıştır: “‘anlaşma’; ister tek bir belgede, isterse iki veya daha fazla ilgili belgede yer alsın ve (kendine) mahsus ismi ne olursa olsun, Devletlerarasında yazılı şekilde akdedilmiş ve milletlerarası hukuka tabi olan milletlerarası anlaşma (mutabakat) demektir”.

Uluslararası anlaşmalar devletler arasındaki münasebetleri düzenlemekle kalmamakta, ayrıca anlaşmaya taraf olan devletlerin iç hukuklarına da sirayet etmektedir. Anayasamızın 90 ıncı maddesinin beşinci fıkrasında “*usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir*” hükmü yer almaktadır. Söz konusu anayasa hükmü ile uluslararası anlaşmalara kanun gücü kazandırılmaktadır. Ayrıca aynı fıkranın devamında yer alan “*Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır*” hükmü ile de bu anlaşmaların temel hak ve özgürlüklere ilişkin olması halinde söz konusu anlaşmaların normlar hiyerarşisindeki yeri, kanunların üzerine çıkarılmaktadır. Ayrıca Anlaşmalar Hukuku Sözleşmesinin 27 nci maddesinde yer alan “*Bir taraf, bir andlaşmayı icra etmeme gerekçesi olarak iç hukukunun hükümlerine başvuramaz*” şeklindeki hüküm çerçevesinde de uluslararası hukukta anlaşmalar, kanunlara hatta anayasalara göre bir öncelik kazanmaktadır.

Uluslararası alanda akdedilen herhangi bir belgenin, Ülkemiz bakımından kanun gücünde olabilmesi için usulüne uygun olarak yürürlüğe girmesi gerekmektedir. Ülkemiz bakımından bu usul, Anayasa’nın 90 ıncı maddesinde izah edilmiştir. Bu çerçevede, bir anlaşmanın kanun hükmünde olabilmesi için söz konusu belgenin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından “onaylanmasının uygun bulunması” ve Cumhurbaşkanı tarafından “onaylanması” gerekmektedir. Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan anlaşmalar ile süresi bir yılı aşmakla birlikte bir milletlerarası anlaşmaya dayanan uygulama anlaşmaları ve kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari anlaşmaların Cumhurbaşkanı tarafından onaylanması kâfidir. Bu tür anlaşmaların TBMM tarafından “onaylamanın uygun bulunmasına” ihtiyaç bulunmamaktadır. Ancak, eğer bir anlaşma iç hukukumuzda yer alan bir kanunda değişiklik öngörüyor ise, bu anlaşmanın usulüne uygun olarak yürürlüğe girebilmesi için mutlak suretle TBMM’nin “onaylamayı uygun bulması” gerekmektedir.

Uluslararası anlaşmalar, anlaşmaya taraf olan devlet veya uluslararası kuruluş sayısına bağlı olarak ikiye ayrılmaktadır. Bir uluslararası anlaşma, iki devlet veya uluslararası kuruluş arasında akdedilmiş ise bu anlaşma iki taraflı uluslararası anlaşma olarak anılmaktadır. Bir uluslararası anlaşma, ikiden daha fazla sayıda devlet veya uluslararası kuruluş arasında akdedilmiş ise bu anlaşmalar, çok taraflı anlaşmalar olarak anılmaktadır.

Uluslararası hukukta ayrıca, ilgili belgeyi imzalayan makamların devletlerini bağlamamakla birlikte, taraf makamlar arasındaki belirli bir takım konulardaki davranışların nasıl olacağını bildiren ve bu makamlar arasındaki işbirliğini geliştirmeye yönelik metinler de mevcuttur. Bu tür metinlerin bir devlet kurumu ile başka bir devlet muhatap kurumu veya uluslararası kuruluş arasında imzalanması da mümkündür. Bunların en önemli özelliği, siyasi ve etik anlamda hüküm ifade eden bir takım davranış biçimlerini öngörmeleri dışında hukuksal herhangi bir yükümlülük içermemeleridir. Taraflar arasında içerik itibarıyla hak ve yükümlülük doğurmayan ve iki devlet muhatap makamları arasında imzalanan bu metinler, uluslararası anlaşma niteliğinde değerlendirilmemektedir.

Ülkemiz Bakanlıkları ile Kamu Kurum ve Kuruluşları da, yabancı ülkelerdeki muhataplarıyla veya uluslararası kuruluşlarla işbirliğini geliştirmek maksadıyla, kanun gücünde olmayan uluslararası metinler imzalayabilmektedir. Uluslararası ilişkilerde bu metinlere, genel olarak centilmenler anlaşması, protokol, anlaşma, sözleşme, mutabakat zaptı, niyet beyanı, vb. isimler verilebilmektedir.

Geçmişten günümüze Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu pek çok uluslararası anlaşma bulunmaktadır. Bu anlaşmaların bir kısmı da, Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Konseyi (AK) gibi uluslararası kuruluşlara üye devletlerin taraf olduğu çok taraflı anlaşmalar olmakla birlikte, bir kısmı ise diğer ülkelerle imzalanmış sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarıdır. Ayrıca Bakanlığımız ile diğer ülkelerdeki muhatap bakanlıklar arasındaki ilişkileri düzenlemek ve işbirliğini geliştirmek amacıyla uluslararası anlaşma niteliği taşımayan pek çok bakanlıklar arası işbirliği anlaşması (mutabakat zaptı, niyet beyanı vb.) da bulunmaktadır.

Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanı dikkate alındığında, Ülkemizin veya Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili işlemler, birden fazla Bakanlığımızın merkez teşkilatı birimleri ve/veya bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşların görev alanına girebilmektedir. Bu durum, söz konusu anlaşmaların akdedilmesiyle ilgili olarak yapılması gereken işlemlerin Bakanlığımız ilgili hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşları arasında koordinasyon içinde yürütülmesini gerektirmektedir. Söz konusu koordinasyon görevi, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 75 inci maddesi ile Genel Müdürlüğümüze verilmiştir.

Anılan koordinasyon görevi çerçevesinde, Bakanlığımız hizmet birimleri ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşları arasındaki koordinasyonun sağlanması ve Bakanlığımız görev alanına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalar ile Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmaların akdedilmesi sürecinde gerekli işlemler Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir. Ayrıca, akdedilmesiyle ilgili işlemler diğer Bakanlıklar tarafından yürütülmekle birlikte Bakanlığımız görev alanına giren konularda da bazı maddeler içeren anlaşmalar da bulunmaktadır. Bu tür anlaşmaların müzakerelerinin yürütülmesi aşamasında Bakanlığımız görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Söz konusu anlaşmalarda Bakanlığımız görev alanına giren konulardaki maddelere ilişkin olarak Bakanlığımız ilgili merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin de

dikkate alınarak Bakanlığımız görüşünün oluşturulması işlemleri de yine Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir.

Bu bölümde, 2020 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımız görev alına giren konularda Ülkemizin taraf olduğu ikili ve çok taraflı uluslararası anlaşmalar ile Bakanlığımızın taraf olduğu anlaşmalara yer verilmiştir.

20.1. ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR

Çok taraflı anlaşmalar; imzacı ülkelerin sayısının ikiden fazla olduğu ve/veya uluslararası bir örgütün çatısı altında çok sayıda devletin taraf olduğu belgelerdir. Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanındaki çok taraflı anlaşmalar; çalışma hayatı ve sosyal güvenlik ile ailelerin kadınların, çocukların, yaşlıların ve engellilerin korunmasına ve güçlendirilmesine yönelik anlaşmalar olacak şekilde sayılabilir.

Bu bölümde Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Avrupa Konseyi (AK)'ye üyeliği kapsamında taraf olduğu çok taraflı uluslararası anlaşmalara yer verilmiştir. 2020 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanında Ülkemizin taraf olduğu ve yürürlükte bulunan 84 adet çok taraflı uluslararası anlaşma mevcuttur.

20.1.1. BM'YE ÜYELİK KAPSAMINDA İMZALANAN SÖZLEŞMELER

1945 yılında kurulan BM, dünyada güvenliğin korunması, barışın sağlanması ve temel hak ve özgürlüklerin kodifiye edilmesi önemli rol oynamaktadır. Ülkemiz, kurulduğu günden bugüne kadar BM'nin temel hak ve özgürlüklere dair sözleşmelere taraf olmuş ve taraf olmaya devam etmektedir. Ülkemizin taraf olduğu sözleşmelerden 12 tanesi Bakanlığımız görev ve yetki alanı içerisinde yer almaktadır.

Tablo-1: BM'ye Üyelik Kapsamında İmzalanan Sözleşmeler

No	Sözleşme Adı	Uluslararası Belgenin Kabul Tarihi	Türkiye İmza/Onay Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme	16.12.1966	15.08.2000	23.09.2003
2	Birleşmiş Milletler Medenî ve Siyasî Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme	19.12.1966	15.08.2000	23.09.2003
3	Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi	18.12.1979	11.06.1985	19.01.1986
4	Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme	20.11.1989	14.09.1990	04.05.1995
5	Birleşmiş Milletler Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme	18.12.1990	13.01.1999	27.09.2004
6	Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol	25.05.2000	08.09.2000	19.09.2002
7	Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Dâhil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokol	25.05.2000	16.10.2003	04.06.2004
8	Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine İlişkin İhtiyari Protokol	06.10.1999	08.09.2000	29.01.2003
9	Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol	23.03.1976	03.02.2004	24.10.2006
10	Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme	13.12.2006	30.03.2007	28.10.2009
11	Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokol	13.12.2006	28.09.2009	10.02.2015
12	Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Başvuru Usulüne İlişkin İhtiyari Protokol	19.12.2011	24.09.2012	26.03.2018

20.1.1.1. ILO SÖZLEŞMELERİ

Ülkemizin 1932 yılından bu yana üyesi olduğu Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), dünyada çalışma standartlarının belirlenmesinde en yetkin uluslararası kuruluş olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma standartları, ILO Sözleşmeleri veya ILO Tavsiye Kararları şeklinde hayat bulmaktadır. 100 yıllık tarihinde ILO tarafından 2020 yılı sonuna kadar 190 Sözleşme ve 206 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir.

Ülkemiz; 8 temel sözleşmenin tamamı, 4 yönetim sözleşmesinin (öncelikli) 3'ü ve 177 teknik sözleşmenin 48'i olmak üzere, toplam 59 ILO sözleşmesine taraf olmuştur. Ülkemizin taraf olduğu bu 59 sözleşmeden 4'ü, Uluslararası Çalışma Konferansı tarafından veya diğer ILO sözleşmeleri vasıtasıyla feshedilmiştir. Bu çerçevede, Ülkemizin taraf olduğu ve halen yürürlükte bulunan 55 ILO sözleşmesi bulunmaktadır.

Tablo-2: Türkiye Tarafından Onaylanan ILO Sözleşmeleri

No	Sözleşmenin Adı	ILO Kabul Tarihi	Resmi Gazete Yayımlı Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	2 No'lu İşsizlik Sözleşmesi	28.11.1919	18.02.1950	14.07.1950
2	11 No'lu Örgütlenme Özgürlüğü (Tarım) Sözleşmesi	25.10.1921	28.10.1960	29.03.1961
3	14 No'lu Haftalık Dinlenme (Sanayi) Sözleşmesi	17.11.1921	16.02.1946	27.12.1946
4	26 No'lu Asgari Ücret Belirleme Yöntemi Sözleşmesi	16.06.1928	03.07.1973	29.01.1975
5	29 No'lu Zorla Çalıştırma Sözleşmesi*	28.06.1930	27.01.1998	30.10.1998
6	42 No'lu İşçinin Tazmini (Meslek Hastalıkları) Sözleşmesi (Revize)	21.06.1934	16.02.1946	27.12.1946
7	45 No'lu Yeraltı İşleri (Kadınlar) Sözleşmesi	21.06.1935	23.06.1937	21.04.1938
8	53 No'lu Ticaret Gemilerinde Çalışan Kaptanlar ve Gemi Zabitlerinin Meslekî Yeterliliklerinin Asgari İcaplarına İlişkin Sözleşme	24.10.1936	01.07.2003	22.04.2005
9	55 No'lu Gemi Adamlarının Hastalanması, Yaralanması ya da Ölümü Halinde Armatörün Sorumluluğuna İlişkin Sözleşme	24.10.1936	22.07.2003	17.03.2005
10	68 No'lu Gemilerde Mürettebat İçin İaşe ve Yemek Hizmetlerine İlişkin Sözleşme	27.06.1946	22.07.2003	17.03.2005
11	69 No'lu Gemi Aşçıları'nın Mesleki Ehliyet Diplomalarına İlişkin Sözleşme	27.06.1946	22.07.2003	17.03.2005
12	73 No'lu Gemi Adamlarının Sağlık Muayenesine İlişkin Sözleşme	29.06.1946	01.07.2003	17.03.2005
13	77 No'lu Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi	09.10.1946	18.08.1983	02.11.1984
14	80 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi	09.10.1946	28.05.1949	13.07.1949

15	81 No'lu İş Teftişi Sözleşmesi**	11.07.1947	22.12.1950	05.03.1951
16	87 No'lu Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi*	09.07.1948	22.12.1992	12.07.1993
17	88 No'lu İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması Sözleşmesi	09.07.1948	07.12.1949	14.07.1950
18	92 No'lu Mürettebatın Gemide Barınmasına İlişkin Sözleşme	18.06.1949	01.07.2003	17.03.2005
19	94 No'lu Çalışma Şartları (Kamu Sözleşmeleri) Sözleşmesi	29.06.1949	21.12.1960	29.03.1961
20	95 No'lu Ücretlerin Korunması Sözleşmesi	01.07.1949	28.10.1960	29.03.1961
21	96 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi (Revize)	01.07.1949	14.08.1951	23.01.1952
22	98 No'lu Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi*	01.07.1949	14.08.1951	23.01.1952
23	99 No'lu Asgari Ücret Tespit Mekanizması (Tarım) Sözleşmesi	28.06.1951	09.05.1969	23.06.1970
24	100 No'lu Eşit Ücret Sözleşmesi*	29.06.1951	22.12.1966	19.07.1967
25	102 No'lu Sosyal Güvenlik (Asgari Standartlar) Sözleşmesi	28.06.1952	10.08.1971	29.01.1975
26	105 No'lu Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi*	25.06.1957	21.12.1960	29.03.1961
27	108 No'lu Gemi Adamları Ulusal Kimlik Katlarına İlişkin Sözleşme	13.05.1958	22.07.2003	07.02.2005
28	111 No'lu Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi*	25.06.1958	22.12.1966	19.07.1967
29	115 No'lu Radyasyondan Korunma Sözleşmesi	22.06.1960	23.03.1968	15.11.1968
30	116 No'lu Son Maddelerin Revizyonu Sözleşmesi	26.06.1961	13.05.1967	02.11.1968
31	118 No'lu Muamele Eşitliği (Sosyal Güvenlik) Sözleşmesi	28.06.1962	10.08.1971	25.06.1974
32	119 No'lu Makinaların Korunma Tertibatı ile Teçhizi Sözleşmesi	25.06.1963	02.06.1967	13.11.1967
33	122 No'lu İstihdam Politikası Sözleşmesi**	09.07.1964	20.11.1976	13.12.1977
34	123 No'lu Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi	22.06.1965	21.05.1991	08.12.1992
35	127 No'lu Azami Ağırlık Sözleşmesi	28.06.1967	07.12.1972	13.11.1975
36	133 No'lu Mürettebatın Gemide Barındırılmasına İlişkin Sözleşme (İlave Hükümler)	30.10.1970	09.10.2003	17.03.2005
37	134 No'lu İş Kazalarının Önlenmesine (Gemi Adamları) İlişkin Sözleşme	30.10.1970	22.07.2003	17.03.2005
38	135 No'lu İşçi Temsilcileri Sözleşmesi	23.06.1971	11.12.1992	12.07.1993
39	138 No'lu Asgari Yaş Sözleşmesi*	26.06.1973	27.01.1998	30.10.1998
40	142 No'lu İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Sözleşmesi	23.06.1975	12.12.1992	12.07.1993
41	144 No'lu Üçlü Danışma (Uluslararası Çalışma Standartları) Sözleşmesi**	21.06.1976	12.12.1992	12.07.1993

42	146 No'lu Gemi Adamlarının Yıllık Ücretli İznine İlişkin Sözleşme	29.10.1976	22.07.2003	28.07.2005
43	151 No'lu Çalışma İlişkileri (Kamu Hizmeti) Sözleşmesi	27.06.1978	11.12.1992	12.07.1993
44	152 No'lu Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin Sözleşme	25.06.1979	22.07.2003	17.03.2005
45	153 No'lu Karayolları Taşımacılığında Çalışma Saatleri ve Dinlenme Sürelerine İlişkin Sözleşme	27.06.1979	22.07.2003	17.03.2005
46	155 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Çalışma Ortamına İlişkin Sözleşme	22.06.1981	13.01.2004	22.04.2005
47	158 No'lu Hizmet İlişkisine Son Verilmesi Sözleşmesi	22.06.1982	18.06.1994	04.01.1995
48	159 No'lu Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam (Engelliler) Sözleşmesi	20.06.1983	10.07.1999	26.06.2000
49	161 No'lu Sağlık Hizmetlerine İlişkin Sözleşme	25.06.1985	13.01.2004	22.04.2005
50	164 No'lu Gemi Adamlarının Sağlığının Korunması ve Tıbbi Bakımına İlişkin Sözleşme	08.10.1987	22.07.2003	17.03.2005
51	166 No'lu Gemi Adamlarının Ülkelerine Geri Gönderilmesine İlişkin Sözleşme	09.10.1987	22.07.2003	17.03.2005
52	167 No'lu İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi, 1988	20.06.1988	29.11.2014	23.03.2015
53	176 No'lu Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi	22.06.1995	12.12.2014	23.03.2015
54	182 No'lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi*	17.06.1999	03.02.2001	02.08.2001
55	187 No'lu İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi	15.06.2006	29.05.2013	16.01.2014

* Temel ILO Sözleşmeleri

** Yönetişim Sözleşmeleri (Öncelikli)

20.1.1.2. Avrupa Konseyi Sözleşmeleri

Ülkemizin de kurucuları arasında yer aldığı 1949 yılında kurulan Avrupa Konseyi (AK), bugün 47 üye devletten oluşmaktadır. Söz konusu devletlerin 28'i aynı zamanda Avrupa Birliği (AB) üyesidir. Avrupa Konseyi'ne üye olabilmek için Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) ilgili devletlerce imzalanması şartı aranmaktadır.

Raporun bu bölümünde, ülkemizin AK'a üyeliği kapsamında onaylamış olduğu ve Bakanlığımızın görev ve yetkisi kapsamına giren sözleşmelere yer verilmiştir. 2020 yılı sonu itibarıyla AK'a üyelik kapsamında onaylanan Bakanlığımız görev sahasına müteallik AK sözleşmelerinin sayısı 17'dir.

Tablo-3: Avrupa Konseyi'ne Üyelik Kapsamında Onaylanan Sözleşmeler

No	Anlaşma Adı	Avrupa Konseyi Kabul Tarihi	Türkiye İmza/Onay Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	Sosyal ve Tıbbi Yardım Avrupa Sözleşmesi	11.12.1953	11.12.1953 02.12.1976	01.01.1977
2	Sosyal ve Tıbbi Yardım Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol	11.12.1953	11.12.1953 02.12.1976	01.01.1977
3	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Halleri Dışında Kalan Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşması	11.12.1953	11.12.1953 14.04.1967	01.05.1967
4	İhtiyarlık, Maluliyet ve Ölüm Halleri Dışında Kalan Sosyal Güvenlik Rejimleri Avrupa Ara Anlaşmasına Ek Protokol	11.12.1953	11.12.1953 14.04.1967	01.05.1967
5	Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu	16.04.1964	13.05.1964 07.03.1980	08.03.1981
6	Küçüklerin Vatana İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi	28.05.1970	26.06.1974 02.12.1976	28.07.2015
7	Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	14.12.1972	14.12.1972 02.12.1976	1.03.1977
8	Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'ne Ek Anlaşma	14.12.1972	14.12.1972 02.12.1976	1.03.1977
9	Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsüne Dair Avrupa Sözleşmesi	24.11.1977	24.11.1977 19.05.1981	01.05.1983
10	Çocukların Muhafaza Altına Alınmasına İlişkin Kararların İnfazı ve Tanınmasına ve Çocukların Muhafaza Altına Alınmasının Telafisine Dair Avrupa Sözleşmesi	20.05.1980	20.10.1997 08.02.2000	01.06.2000
11	Çocuk Haklarının Kullanımına Dair Avrupa Sözleşmesi	25.01.1996	09.06.1999 10.06.2002	01.10.2002
12	Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı	03.05.1996	06.10.2004 27.06.2007	01.08.2007
13	Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi	15.05.2003	15.05.2003 23.01.2012	01.05.2012
14	Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi (Lanzarote Sözleşmesi)	25.10.2007	25.10.2007 07.12.2011	01.04.2012
15	Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)	11.05.2011	11.05.2011 24.11.2011	01.08.2014

Tablo-3'te 9 uncu sırada yer alan Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesini 13 ülke imzalamıştır. Ancak bu ülkelerden sadece 8'inde bu Sözleşme hâlihazırda yürürlüktedir. Ülkemiz ile bu Sözleşmenin yürürlükte olduğu ve iki ülke arasında bir sosyal güvenlik anlaşması bulunmayan ülkeler arasındaki iki ülke sigortalılarının sosyal güvenlik alanındaki iş ve işlemleri bu Sözleşme hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Aşağıdaki tabloda söz konusu Sözleşmeye taraf ülke bilgilerine yer verilmiştir. Bu ülkelerden İspanya ve Portekiz ile Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi kapsamında vatandaşlarımız yardımlardan yararlanmaktadır.

Tablo-4: Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’ni İmzalayan Devletler

No	Ülke	İmza Tarihi	Onay Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Türkiye	14.12.1972	02.12.1976	01.03.1977
2	Avusturya	14.12.1972	10.06.1975	01.03.1977
3	Fransa	14.12.1972		
4	İtalya	14.12.1972	11.01.1990	12.04.1990
5	Lüksemburg	14.12.1972	13.11.1975	01.03.1977
6	Hollanda	05.11.1975	08.02.1977	09.05.1977
7	Belçika	26.11.1976	21.01.1986	22.04.1986
8	Yunanistan	21.04.1977		
9	Portekiz	24.11.1977	18.03.1983	19.06.1983
10	İrlanda	23.02.1979		
11	İspanya	12.11.1984	24.01.1986	25.04.1986
12	Moldova	22.05.2002		
13	Çekya	21.06.2002		

20.2. İKİ TARAFLI ANLAŞMALAR

Bakanlığımızın görev alanına giren konularda Ülkemiz adına tek bir ülke ile akdedilmiş uluslararası belgeler bu kısımda tasnif edilmiştir. Bakanlığımızın görev alanına giren konularda Ülkemiz adına taraf olunan iki taraflı uluslararası anlaşmaları; sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarından oluşmaktadır.

Bu bölümde, 2020 yılı sonu itibariyle Ülkemizin taraf olduğu ikili sosyal güvenlik, işgücü ve işbirliği anlaşmalarına yer verilmiştir.

20.2.1. SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI

Sosyal güvenlik anlaşmaları, taraf ülke vatandaşlarının ve çalışanlarının veya iki tarafa tabi hizmeti bulunan sigortalıların, duruma göre üçüncü ülke vatandaşlarının sosyal güvenlik haklarının mütekabiliyet esasları çerçevesinde korunması ve güvence altına alınabilmesi amacıyla akdedilen anlaşmalardır.

Ülkemizin taraf olduğu Sosyal güvenlik anlaşmalarının kapsamı, ülkeden ülkeye farklılıklar arz etmektedir. Bu bakımdan söz konusu anlaşmanın kapsamına göre değişmekle birlikte sosyal güvenlik anlaşmaları yürürlüğe girdiğinde vatandaşlarımıza aşağıdaki haklardan bazıları sağlanmaktadır:

- ✓ Her iki akit taraf mevzuatına tabi olanların sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri bakımından eşit işlem görmeleri sağlanır.

- ✓ Tarafların mevzuatlarında öngörülen sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanılması için, akit taraf devletlerde geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi mümkün hale gelir.
- ✓ Bir akit taraf sigortalısının geçici olarak diğer akit tarafta çalışması sırasında hangi taraf sosyal güvenlik mevzuatına tabi olacağı belirlenir. Böylece aynı çalışmadan dolayı mükerrer sigortalılık önlenir. Ayrıca diplomatik misyon mensupları ve devlet hizmeti görmek üzere diğer akit taraf ülkesinde bulunanların tabi olacağı sosyal güvenlik mevzuatına ilişkin hükümler çerçevesinde yine mükerrer sigortalılık önlenir.
- ✓ Aylık veya gelir almakta iken diğer akit taraf ülkesinde ikamet edenlerin aylık ve/veya gelirlerinin yeni ikamet yerinde de ödenmesine imkân sağlanır.
- ✓ Her iki akit taraf sigortalılarının geçici iş göremezlik hallerinde sağlık yardımlarından yararlanmaları mümkün olur.
- ✓ Maluliyet aylığı alan ve diğer tarafta ikamet edenlerin tıbbi kontrolleri, aylığı veren akit taraf adına ikamet yerinin bulunduğu diğer akit taraf sosyal güvenlik kuruluşu tarafından da yapılması mümkün hale gelir.
- ✓ Bir akit taraf sigortalılarının ve aile fertlerinin diğer ülkede bulunmaları halinde ihtiyaç duydukları sağlık yardımlarının sigortalı bulunulan akit taraf adına ikamet edilen veya bulunulan diğer akit tarafta da sağlanmasına imkân getirilir.

Sosyal güvenlik anlaşmalarının uygulama esaslarını belirlemek amacıyla sosyal güvenlik anlaşması imzalanan ülkelerle ayrıca sosyal güvenlik idari anlaşması da imzalanmaktadır. Sosyal güvenlik idari anlaşmaları, sosyal güvenlik anlaşmalarının uygulaması ve pratik olarak hayata geçirilmesi için imzalanan uluslararası anlaşmalardır. Sosyal güvenlik anlaşması kapsamındaki hak ve menfaatleri sağlayacak olan irtibat kurumlarının belirlenmesi, anlaşma kapsamında yer alan hak ve yükümlülüklerin nasıl kullanılacağına dair usul ve esasların tespit edilmesi ve irtibat kurumları arasındaki özel iletişim aracı olan formların (formüllerler) belirlenmesi, bu anlaşmaların başlıca özellikleri arasında yer almaktadır.

Sosyal güvenlik anlaşmaları ile idari anlaşmalar, yürürlük durumlarına göre Tablo-5 ve Tablo-6'da tasnif edilmiştir. Tablo-5, yürürlükte bulunan sosyal güvenlik anlaşmaları ile idari anlaşmaları gösterirken Tablo-6, imzalanmış; ancak ülkelerin iç onay süreçlerini tamamlayamaması nedeniyle henüz yürürlüğe girmemiş sosyal güvenlik anlaşmalarını göstermektedir. 2020 yılı sonu itibarı ile imzalanmış bulunan toplam sosyal güvenlik anlaşma sayısı, 35'tir. Bunların 32'si yürürlükte dir. KKTC, Kırgızistan ve Moldova ile akdedilmiş olan sosyal güvenlik ve sosyal güvenlik idari anlaşmaları 2020 yılında yürürlüğe girmiştir. .

Tablo-5: Yürürlükte Bulunan Sosyal Güvenlik Anlaşmaları ve İdari Anlaşmalar

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Yapılan Sözleşme	30.04.1964	01.11.1965
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına Dair Anlaşma	02.11.1984	01.04.1987
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tadili Hakkında Ek Sözleşme	28.05.1969	01.08.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Arasında 25 Ekim 1974 Tarihinde Bonn'da İmzalanmış Bulunan 30 Nisan 1964 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'ni Değiştiren Ara Sözleşme	25.10.1974	01.05.1975
		28 Mayıs 1969 Tarihli Tadil Anlaşması ile 25 Ekim 1974 Tarihli Ara Anlaşma Metnindeki 30 Nisan 1964 Tarihli Türk-Alman Sosyal Güvenlik Sözleşmesine İlişkin Ek Sözleşme	02.11.1984	01.04.1987
		Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Arasındaki 30 Nisan 1964 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanması (ile ilgili 2 Kasım 1984 tarihli ekli İdari Anlaşma)	02.11.1984	01.04.1987
2	Arnavutluk	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavut Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	15.07.1998	01.02.2002
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Genel İdari Anlaşma	15.07.1998	01.02.2002
3	Avusturya*	Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Anlaşma	28.10.1999	01.12.2000
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Mevcut Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanması Hakkında Anlaşma	15.11.2000	01.12.2000
4	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	17.07.1998	09.08.2001
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti	06.05.2004	09.08.2001

		Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma		
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 17 Temmuz 1998 Tarihinde Ankara’da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’nin Revizyonu ile İlgili Ek Sözleşme	18.09.2006	14.12.2011
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 6 Mayıs 2004 Tarihinde Bakü’de İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’nin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma’nın Revizyonu İle İlgili Ek İdari Anlaşma	18.09.2006	14.12.2011
5	Belçika *	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	11.04.2014	01.09.2018
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	02.03.2016	01.09.2018
6	Bosna-Hersek	Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	27.05.2003	01.09.2004
		Türkiye Cumhuriyeti ile Bosna-Hersek Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	27.05.2003	01.09.2004
7	Çekya	Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	02.10.2003	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	30.06.2004	30.06.2004
8	Danimarka *	Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	13.12.1999	01.12.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Akdedilmiş Olan 13/12/1999 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Şekline Dair İdari Anlaşma	13.12.1999	01.12.2003
9	Fransa	Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşme	20.01.1972	01.08.1973
		Türkiye ile Fransa Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda 20 Ocak 1972 Tarihli Genel Sözleşmenin Uygulama Şekillerine Dair Genel İdari Anlaşma	16.05.1973	01.08.1973
		Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanmış Bulunan Sosyal Güvenlik	10.09.1976	

		Sözleşmesinin 37 nci Maddesinin Son Paragrafının Sözleşme Metninden Çıkarılmasına İlişkin Sözleşme		
		20 Ocak 1972 Tarihli Türkiye - Fransa Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Usullerine Dair 16 Mayıs 1973 Tarihli Genel İdari Anlaşmanın Uygulanmasında Kullanılacak Formüler Örneklerini Tespit Eden 16 Mayıs 1973 Tarih, 1 Sayılı ve 22 Eylül 1978 Tarih, 2 Sayılı Ek İdari Anlaşmaları Değiştiren 3 No'lu Ek İdari Anlaşma	10.06.1983	
		Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti Arasında 20 Ocak 1972 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesine Ek Sözleşme	03.02.1984	
		22 Eylül 1978 Tarihli Ek İdari Anlaşma ile 20 Ocak 1972 Tarihli Türkiye - Fransa Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Şekline Dair 16 Mayıs 1973 Tarihli Genel İdari Anlaşmayı Değiştiren 4 Numaralı Ek İdari Anlaşma	28.09.1984	
		Türkiye Cumhuriyeti İle Fransa Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda 20 Ocak 1972 Tarihinde İmzalanan Genel Sözleşmeye Ek Sözleşme - II	17.04.1990	
10	Gürcistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	11.12.1998	20.11.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	11.11.1998	20.11.2003
11	Hırvatistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	12.06.2006	01.06.2012
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	12.06.2006	01.06.2012
12	Hollanda	Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	05.04.1966	01.02.1968
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında 5 Nisan 1966 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Şekilleri Hakkında İdarî Anlaşma	14.06.1967	01.02.1968
		Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasındaki 5 Nisan 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tadilini Amaçlayan Sözleşme	04.09.1980	01.05.1983

13	İngiltere **	Türkiye Cumhuriyeti ile İngiltere Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Sözleşme	09.09.1959	01.06.1961
		Türk-İngiliz Sosyal Sigorta Sözleşmesinin Tatbikatına Mütteallik Anlaşma	09.09.1959	01.06.1961
14	İsveç	Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	30.06.1978	01.05.1981
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tatbikatı ile İlgili İdari Anlaşma	30.06.1978	01.05.1981
		Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30/06/1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşma	03.06.1997	01.02.2002
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasındaki 30/6/1978 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Uygulanmasına İlişkin Ek İdari Anlaşma	18.10.2002	01.02.2002
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında 30/06/1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesini Değiştiren Ek Sözleşme	26.08.2004	01.08.2012
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında 30/06/1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesini Değiştiren Ek Sözleşmenin Uygulanmasına İlişkin Ek İdari Anlaşma	17.05.2013	01.08.2012
15	İsviçre	Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Sözleşme	01.05.1969	01.01.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasında 1 Mayıs 1969 Tarihinde Akdedilen Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Şekilleri Hakkında İdari Anlaşma	14.01.1970	01.01.1972
		Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Sözleşme	25.05.1979	01.01.1972
16	İtalya	Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	08.05.2012	01.08.2015
17	Kanada	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	19.06.1998	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında 19 Haziran 1998 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	19.06.1998	01.01.2005
18	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	15.03.2012	01.12.2015
		Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	18.05.2015	01.12.2015

19	Kebek	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kebek Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Konusunda Mutabakat	21.11.2000	01.01.2005
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kebek Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlikle İlgili Mutabakatın Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	21.11.2000	01.01.2005
20	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	09.04.2018	01.11.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	09.04.2018	01.11.2020
21	KKTC*	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	23.02.2017	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	23.02.2017	01.10.2020
22	Kore Cum.	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	01.08.2012	01.06.2015
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kore Cumhuriyeti Hükümeti arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Düzenleme	24.06.2013	01.06.2015
23	Libya*	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	13.09.1984	01.09.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında İmzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Dair İdari Anlaşma	09.08.1985	01.09.1985
24	Lüksemburg	Türkiye Cumhuriyeti ile Lüksemburg Büyük Dükalığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.11.2003	01.06.2006
		Türkiye Cumhuriyeti ile Lüksemburg Büyük Dükalığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulama Usullerine İlişkin İdari Anlaşma	08.12.2004	01.06.2006
25	Macaristan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	24.02.2015	01.04.2018
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	24.02.2015	01.04.2018

26	Makedonya	Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	06.07.1998	01.07.2000
		Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	21.08.1998	01.07.2000
27	Moldova	Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	05.05.2017	01.06.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Moldova Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	05.05.2017	01.06.2020
28	Norveç	Türkiye Cumhuriyeti ve Norveç Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.07.1978	01.06.1981
		Türkiye ile Norveç Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	05.02.1981	01.06.1981
29	Romanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	06.07.1999	01.03.2003
		Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında 6 Temmuz 1999 Tarihinde Ankara’da İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	30.05.2003	22.01.2004
30	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	26.10.2009	01.12.2013
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Yönelik İdari Anlaşma	26.10.2009	01.12.2013
31	Slovakya	Türkiye Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	25.01.2007	01.07.2013
		Türkiye Cumhuriyeti ile Slovakya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	25.01.2007	01.07.2013
32	Tunus	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	28.05.2013	01.04.2018

* Söz konusu ülkeler ile yapılan anlaşmalar yenilenmiş olup yenilenen anlaşmalar yürürlüğe girmiştir.

** Söz konusu ülke ile yapılan anlaşma yenilenmiş olup onay süreci devam etmektedir.

2020 yılı sonu itibarıyla ülkelerle Ülkemizin taraf olduğu 32 sosyal güvenlik anlaşması bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu dönemde Ülkemiz adına imzalanmış ancak henüz ülkelerin iç onay süreçlerini tamamlayamamış olması nedeniyle yürürlüğe girmemiş 4 sosyal güvenlik anlaşması bulunmaktadır. Bu anlaşmalara ait bilgilere Tablo-6'da yer verilmiştir.

Tablo-6: İmzalanmış Ancak Yürürlüğe Girmemiş Güvenlik Anlaşmaları ve İdari Anlaşmalar

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi
1	İngiltere*	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	20.12.1999
2	İran	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	16.04.2016
3	Polonya	Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşma	17.10.2017
		Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına Yönelik İdari Anlaşma	17.10.2017
4	Moğolistan	Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	07.03.2018
		Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	07.03.2018

*Söz konusu ülke ile yürürlükte bir sosyal güvenlik anlaşması mevcuttur.

20.2.2. İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM ANLAŞMALARI

İşgücü anlaşmaları, ülkeler arasındaki istihdam ilişkilerinin düzenlenmesi amacıyla akdedilen uluslararası anlaşmalardır. Bu anlaşmalar, bir akit taraftaki işgücünün diğer ülkede bulunan açık işlerde istihdam edilmesi sırasında akit taraf vatandaşlarının hak ve yükümlülüklerinin ana çerçevesini belirleyen metinlerdir. Ayrıca bu anlaşmalar, akit taraf ülkelerinin birinde bulunan açık işlere ilişkin ilanların diğer ülkede duyurulması, söz konusu işe yerleştirilecek diğer ülke işgücünün seçilmesi ve işe yerleştirilmesi gibi hususlarda akit taraf kamu istihdam kurumlarının işbirliği yapmasına da imkân vermektedir. İşgücü anlaşmalarının diğer bir fonksiyonu ise ülkelerin yabancı işgücü çalıştırılmasıyla ilgili sınırlayıcı hükümlere istisna getirilmesidir.

Bu çerçevede 1960'lı yılların başından itibaren Türk işgücünün başta Avrupa ülkeleri olmak üzere diğer ülkelerde istihdam edilmesine yönelik olarak Ülkemiz ile diğer ülkeler arasında işgücü anlaşmaları akdedilmeye başlanmıştır. Türk işgücünün diğer ülkelerde istihdam edilmesinin kolaylaştırılması ve vatandaşlarımızın çalışacakları ülkelerdeki haklarının korunması amacıyla bugüne kadar 13 ülke ile işgücü anlaşması akdedilmiştir.

Bununla birlikte teknolojik gelişmelerin, bir ülkedeki açık işlere ilişkin ilanların diğer ülkelerde duyurulması ile istihdam edilmek istenen yabancı işgücünün seçilmesi ve işe yerleştirilmesi gibi hususlarda kamu istihdam kurumları arasında işbirliği yapılması ihtiyacını azaltması nedeniyle işgücü anlaşmalarının, önemi yavaş yavaş azalmaya başlamıştır. Ayrıca göçmen işçilerin haklarının korunması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik uluslararası belgelerin varlığı ve ülkelerin istihdam politikaları ile işgücü piyasalarındaki yabancı işgücü ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleştirdikleri politika değişikliklerine bağlı olarak işgücü anlaşmaları işlevini yitirmeye başlamıştır. Bu çerçevede Ülkemizin taraf olduğu bazı işgücü anlaşmaları yürürlükten kaldırılırken bazı ülkelerle işgücünün istihdamına imkân sağlan yeni uluslararası belgelerin akdedilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

İstisna Akdi (Eser Sözleşmesi) borçlar hukukumuzda “*yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir*” şeklinde tanımlanmaktadır. İstisna Akdi, müteahhitlik sözleşmelerinin hukuki dayanağı olup her türlü iş üstlenmelerini bu kapsamda değerlendirmek mümkündür.

Ülkemiz işverenleri (müteahhitler), Ülkemizde olduğu gibi diğer ülkelerde de iş taahhüdünde bulunmaktadırlar. İşverenlerinin (müteahhitlerinin) Ülkemizde istihdam ettikleri işçilerini Almanya Federal Cumhuriyeti’nde üstlendikleri işlerde çalışmak üzere söz konusu ülkeye götürmelerinde kolaylık sağlanması gayesiyle “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Firmaları İşçilerinin İstisna Akdi Çerçevesinde İstihdamına İlişkin Anlaşma” akdedilmiştir. Kısaca İstisna Akdi olarak anılan bu anlaşma kapsamında Türkiye’den geçici olarak Almanya’ya götürülecek Türk işçilere, ikamet ve çalışma vizelerinin verilmesinde kolaylık sağlanmaktadır. Ayrıca Almanya’da çalıştırılabilecek Türk işçi sayısı ile ilgili olarak getirilen yıllık kotalar özel olarak belirlenmektedir.

2020 yılı sonu itibariyle işgücü ve istihdam alanlarında ülkemiz tarafından imzalanan anlaşma sayısı 14’tür.

Tablo-7: İşgücü/İstisna Akdi Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşçilerinin Almanya’da İşe Yerleştirilmelerine Dair Anlaşma	30.10.1961	01.09.1961
2	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Firmaları İşçilerinin İstisna Akdi Çerçevesinde İstihdamına İlişkin Anlaşma	18.11.1991	18.11.1991
3	Avustralya	Türklerin Avustralya’da İkamet ve Çalışmaları Hakkında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avustralya	05.10.1967	05.10.1967

		Milletler Topluluğu Hükümeti Arasında Anlaşma		
4	Avusturya	Avusturya'ya Türk İşgücü Celbi ve Türk İşçilerinin Avusturya'da İstihdamına Dair Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Anlaşma	15.05.1964	15.05.1964
5	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Karşılıklı İstihdamına Dair Anlaşma	13.11.2013	18.06.2014
6	Belçika	Türkiye ile Belçika Arasında Türk İşçilerinin Belçika'da İstihdamına dair Anlaşma	16.07.1964	16.07.1964
7	Fransa	Türkiye ile Fransa Arasında İşgücü Anlaşması	08.04.1965	08.04.1965
8	Fransa	Türkiye'ye ve Fransa'ya Stajyer Kabulüne Dair Anlaşma	22.12.1950	
9	Hollanda	Türk İşçilerinin Toplanması, Hollanda'ya Yollanması ve Orada İşe Yerleştirilmesi Hakkında Türkiye Cumhuriyeti ile Hollanda Krallığı Arasında Anlaşma	19.08.1964	19.08.1964
10	Katar	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca Temsil Edilen Türkiye Cumhuriyeti ile Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca Temsil Edilen Katar Devleti Arasında İşgücü İstihdamının Tanzimine Dair Anlaşma	01.04.1986	20.12.1990
11	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşması	23.02.2017	(onay aşamasında)
12	Kuveyt	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İşgücü Değişimi Hakkında Anlaşma	30.03.2008	13.04.2010
13	Libya	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında İşgücü Anlaşması	05.01.1975	13.05.1975
14	Ürdün	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşması	08.07.1982	12.10.1982

20.2.3. İŞBİRLİĞİ ANLAŞMALARI

İşbirliği anlaşmaları, genel olarak Bakanlığımız ile Ülkemizin iyi ilişkiler içerisinde olduğu ülkelerin ilgili Bakanlıkları arasında uzman değişimine, tecrübe, iyi uygulama örnekleri, bilgi ve belge paylaşılmasına ve çalışma ziyaretleri, konferanslar, eğitim programları gibi ortak organizasyonların yapılması yoluyla ülkeler arasındaki işbirliğinin pekişmesi ve ilişkilerin geliştirilmesine imkân sağlayan metinlerdir. Bununla birlikte; uzman değişimi, tecrübe ve iyi uygulama örneklerinin paylaşılması işbirliği şekillerinin dışında diğer Ülkelerle istihdam alanındaki bazı konularda işbirliği yapılmasını öngören işbirliği anlaşmaları da bulunmaktadır.

Bakanlığımız ile yabancı ülke bakanlıkları arasında çalışma, istihdam, sosyal güvenlik, ailenin ve kadının güçlendirilmesi, sosyal hizmetler gibi alanlarda hâlihazırda yürürlükte olan birçok işbirliği mutabakat zaptı bulunmaktadır. Bu anlaşmaların bir kısmı, uluslararası anlaşma şeklinde Ülkemiz adına akdedilmiş olmakla birlikte bir kısmı, bakanlıklar arası niyet beyanı şeklinde Bakanlığımız adına akdedilmiştir.

Bu bölümde Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanına giren konularda Ülkemizin veya Bakanlığımızın taraf olduğu işbirliği anlaşmalarına yer verilmiştir. 2020 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımızın görev ve sorumluluk alanında 43 ülke/kuruluş ile imzalamış olduğu 68 işbirliği anlaşması bulunmaktadır. Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Katar ve Zambiya ile akdedilen işbirliği anlaşmaları 2020 yılında imzalanmıştır.

Tablo-8: İşbirliği Anlaşmaları

No	Ülke/ Kuruluş	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi	Bakanlık
1	Afganistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, İstihdam ve Sosyal İşler Alanlarında İşbirliği Anlaşması	09.12.2019	(onay aşamasında)	AÇSHB
2	Almanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Almanya Federal Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Çalışma ve Sosyal Politika Alanında İşbirliğine Dair Ortak İrade Beyanı	18.01.2007	18.01.2007	ÇSGB
3	Arnavutluk	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Arnavutluk Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve Kadın Bakanlığı Arasında Sosyal Güvenlik ve İşbirliği Protokolü	12.03.1998	12.03.1998	ÇSGB
4	Avusturya	T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin ve	13.12.2012	13.12.2012	ASPB

		Avusturya Cumhuriyeti Federal Çalışma Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanı Rudolf Hundstorfer Arasında İmzalanan Sonuç Bildirgesi			
		T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin ile Avusturya Cumhuriyeti Federal Ekonomi, Aile ve Gençlik Bakanı Reinhold Mitterlehner ile Arasında Yapılan Görüşmenin Sonuçları	14.12.2012	14.12.2012	ASPB
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	13.11.2013	11.06.2014	ÇSGB
5	Azerbaycan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Aile, Kadın ve Çocuk Politikaları Alanında İşbirliği Protokolü	25.10.2011	26.03.2015	ASPB
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	05.05.1997	04.07.1997	ÇSGB
6	Bahreyn	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Bahreyn Krallığı Çalışma Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	29.09.2010	31.05.2011	ÇSGB
		Bulgaristan Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında İşbirliğinin Güçlendirilmesine İlişkin Niyet Mektubu	11.09.2006	11.09.2006	ÇSGB
7	Bulgaristan	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bulgaristan Emekli Aylıklarının Türkiye'de Ödenmesine İlişkin Anlaşma	4.11.1998	01.03.1999	ÇSGB
8	Burkina Faso	Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Burkina Faso Kadın, Ulusal Dayanışma ve Aile Bakanlığı Arasında İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptı	13.03.2019	13.03.2019	AÇSHB
9	Çad	Türkiye Cumhuriyeti Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çad Cumhuriyeti	09.12.2019	09.12.2019	AÇSHB

		Kadın, Çocuk ve Milli Dayanışma Bakanlığı Arasındaki İşbirliğini Geliştirmeye Yönelik Mutabakat Zaptı			
10	Endonezya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptı	29.06.2010	28.09.2017	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti Sosyal İşler Bakanlığı arasında Sosyal Refaha İlişkin Mutabakat Zaptı	22.07.2019	22.07.2019	AÇSHB
		Türkiye Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Kurumu ile Endonezya Cumhuriyeti Sağlık Sosyal Güvenlik Kurumu Arasında Sağlık Sigortası Sistemi Alanında İşbirliği Üzerine Mutabakat Zaptı	22.07.2019	22.07.2019	AÇSHB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti Kadının Güçlendirilmesi ve Çocuğun Korunması Bakanlığı Arasında Kadın ve Çocuk Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	23.07.2019	23.07.2019	AÇSHB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti İşgücü Bakanlığı Arasında Çalışma Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	01.09.2019	01.09.2019	AÇSHB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Endonezya Cumhuriyeti Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Sosyal Refah İşbirliği Konusunda Niyet Beyanı	26.12.2013	26.12.2013	ASPB
11	Filistin	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Sosyal Politika Alanında İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptı	09.12.2019	30.10.2020	AÇSHB
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Kadının Güçlendirilmesi Alanında	24.11.2018	(onay aşamasında)	AÇSHB

		İşbirliğine Yönelik Mutabakat Zaptı			
12	Finlandiya	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Finlandiya Cumhuriyeti Ekonomi ve İstihdam Bakanlığı Arasında Kadın Girişimciliği ve İstihdamının Geliştirilmesi Alanında İşbirliği Niyet Beyanı	11.04.2011	11.04.2011	ASPB
13	Gambiya	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Gambiya Cumhuriyeti Kadın İşleri Bakanlığı ile İşbirliğini Geliştirmeye Yönelik Niyet Beyanı	12.09.2017	12.09.2017	ASPB
14	Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)	Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Türkiye Temsilciliği Arasında Niyet Mektubu	24.09.2020	24.09.2020	AÇSHB
15	Gürcistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Gürcistan Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Çalışma ve İstihdam Bakanlığı Arasında Sosyal Güvenlik Alanında Karşılıklı Yardımlaşma ve İşbirliği Protokolü	29.09.1998	29.09.1998	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	19.07.2016	05.01.2017	ÇSGB
16	İran	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İran İslam Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Mutabakat Zaptı	23.06.2010	29.09.2019	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile İran İslam Cumhuriyeti Kadın ve Aile İşleri Cumhurbaşkanı Yardımcılığı Arasında Kadın ve Aile Faaliyetleri Alanında Niyet Beyanı	7.04.2015	7.04.2015	ASPB
17	Karadağ	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	15.03.2012	22.12.2014	ÇSGB
18	Katar	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Aile, Kadın ve Sosyal	26.11.2020	(onay aşamasında)	AÇSHB

		Hizmetler Alanlarında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı			
19	Kazakistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	19.10.2000	19.10.2000	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kazakistan'da Kazak İnşaat İşçileri İçin Eğitim Merkezi Kurulmasına İlişkin İşbirliği Anlaşması	24.12.2010	05.07.2011	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile Kazakistan Cumhuriyeti Çalışma Nüfusun Sosyal Korunması Bakanlığı, İş Güvenliği İlmi Araştırmalar Enstitüsü Arasında İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Karşılıklı İşbirliği Mutabakat Zaptı	04.03.2019	04.03.2019	AÇSHB
20	Kırgızistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kırgız Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	09.03.2005	09.03.2005	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kırgız Cumhuriyeti Sosyal Fonu Arasında Ortak İşbirliği Anlaşması	09.03.2005	09.03.2005	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Kırgız Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı Arasında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	01.09.2018	01.09.2018	AÇSHB
21	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma İskân ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolü	30.06.1999	28.03.2000	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik	27.10.2017	27.10.2017	ASPB

		Bakanlığı Arasında İşbirliğini Geliştirmeye Yönelik Mutabakat Zaptı			
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında Genel Sağlık Sigortası Alanında Mutabakat Zaptı	09.12.2019	09.12.2019	AÇSHB
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Hizmetler ve Sosyal Yardımlaşma Alanında İşbirliğine İlişkin Protokol	17.01.1998	24.02.1998	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında K.K.T.C.'de Bulunan Türk Vatandaşlarının İkamet, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Haklarını Düzenlemeye İlişkin Protokol	12.10.2004	05.12.2004	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	23.08.2016	07.11.2018	ÇSGB
22	Kongo	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Kongo Cumhuriyeti Kadının Güçlendirilmesi ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı Arasında Kadının Statüsünün ve Cinsiyetlerin Entegrasyonunun Geliştirilmesi Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	14.06.2013	14.06.2013	ASPB
23	Macaristan	Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Macaristan İnsan Kaynakları Bakanlığı Arasında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	07.11.2019	07.11.2019	AÇSHB
24	Makedonya	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Makedonya Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	05.09.2013	13.02.2014	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Makedonya Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Arasında Sosyal	2015	2015	ASPB

		Politika Alanında İşbirliği Niyet Beyanı			
25	Malta	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Malta Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Dayanışma Bakanlığı Arasında İşbirliği Hakkında Niyet Beyanı	17.02.2017	17.02.2017	ASPB
26	Mısır	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Mısır Arap Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Çalışma ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	17.11.2012	12.06.2013	ÇSGB
27	Moğolistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Moğolistan Sosyal Refah ve Çalışma Bakanlığı ile Ortak İşbirliği Anlaşması	09.09.2005	09.09.2005	ÇSGB
28	Moritanya	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Moritanya İslam Cumhuriyeti Sosyal İşler Çocuk ve Aile Bakanlığı Arasında Sosyal Politika Alanında Niyet Beyanı	25.12.2011	25.12.2011	ASPB
29	Özbekistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşma	30.04.2018	(onay aşamasında)	ÇSGB
30	Romanya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Romanya Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı Arasında Ortak İşbirliği Protokolü	06.07.1999	04.05.2000	ÇSGB
31	Rusya	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Rusya Federasyonu Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı	01.12.2014	01.12.2014	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Rusya Federasyonu Çalışma Ve Sosyal Koruma Bakanlığı Arasında Sosyal Politika, Kadın Ve Aile Hakları Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı	03.04.2018	03.04.2018	ASPB
32	S. Arabistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükûmeti Arasında Çalışma Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	29.09.2016	21.08.2017	ÇSGB

33	Sırbistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sırbistan Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Politika Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	23.09.2010	15.02.2011	ÇSGB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Sırbistan Cumhuriyeti Çalışma, İstihdam, Gaziler ve Sosyal İşler Bakanlığı Arasında Aile ve Sosyal Koruma Alanlarında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı	07.10.2019	07.10.2019	AÇSHB
34	Slovakya	İstihdam ve Sosyal Politika Alanında Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Slovakya Cumhuriyeti Çalışma, Sosyal İşler ve Aile Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolü	17.03.1997	17.03.1997	ÇSGB
35	Somali	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, İstihdam ve İşgücünün Gelişimi Alanlarında Mutabakat Zaptı	03.06.2016	(onay aşamasında)	ÇSGB
36	Suriye	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Suriye Arap Cumhuriyeti Sosyal İşler ve Çalışma Bakanlığı Arasında İşbirliği Anlaşması	15.01.2009	28.12.2010	ÇSGB
37	Tacikistan	Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Tacikistan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Koruması Bakanlığı ile Ortak İşbirliği Anlaşması	11.10.2002	11.10.2002	ÇSGB
38	Tunus	Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kadının, Ailenin ve Çocukların Statülerinin Geliştirilmesi Üzerine İşbirliği Protokolü	11.01.2008	19.10.2011	ASPB
		Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Tunus Cumhuriyeti Sosyal İşler Bakanlığı Arasındaki İşbirliği Hakkında Niyet Beyanı	06.06.2013	06.06.2013	ASPB
39	Türkmenistan	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	3.03.2015	23.07.2015	ÇSGB
40	Uganda	Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Uganda Cumhuriyeti Toplumsal	09.12.2019	09.12.2019	AÇSHB

		Cinsiyet, Çalışma ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı Arasında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı			
41	Ürdün	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükûmeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması	27.03.2016	(onay aşamasında)	ÇSGB
42	Yunanistan	Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Yunan Cumhuriyeti Kalkınma, Rekabetçilik, Altyapı ve Ağlar Bakanlığı Arasında Kadın Girişimlerinin Desteklenmesiyle Kadın Girişimciliğinin ve İstihdamın Desteklenmesi Konusunda İşbirliği Üzerine Niyet Beyanı	04.04.2013	04.04.2013	ASPB
43	Zambiya	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Kadının Güçlendirilmesi Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	19.02.2020	(onay aşamasında)	AÇSHB

AÇSHB: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

ASPB: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

ÇSGB: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Tablo-8.1: Mevcut ve Mülga Bakanlıkların İmzalamış Olduğu İşbirliği Anlaşmalarının Ülke Bazında Sayıları

SIRA NO	ÜLKE	ASPB	ÇSGB	AÇSHB	TOPLAM
1	Afganistan			1	1
2	Almanya		1		1
3	Arnavutluk		1		1
4	Avusturya	2			2
5	Azerbaycan	1	2		3
6	Bahreyn		1		1
7	Bulgaristan		2		2
8	Burkina Faso			1	1
9	Çad			1	1
10	Endonezya	1	1	4	6
11	Filistin			2	2
12	Finlandiya	1			1
13	Gambiya	1			1
14	Gıda ve Tar. Örg. (FAO)			1	1
15	Gürcistan		2		2
16	İran	1	1		2
17	Karadağ		1		1

18	Katar			1	1
19	Kazakistan		2	1	3
20	Kırgızistan		2	1	3
21	KKTC	1	4	1	6
22	Kongo	1			1
23	Macaristan			1	1
24	Makedonya	1	1		2
25	Malta	1			1
26	Mısır		1		1
27	Moğolistan		1		1
28	Moritanya	1			1
29	Özbekistan		1		1
30	Romanya		1		1
31	Rusya	1	1		2
32	S. Arabistan		1		1
33	Sırbistan		1	1	2
34	Slovakya		1		1
35	Somali		1		1
36	Suriye		1		1
37	Tacikistan		1		1
38	Tunus	2			2
39	Türkmenistan		1		1
40	Uganda			1	1
41	Ürdün		1		1
42	Yunanistan	1			1
43	Zambiya			1	1
	TOPLAM	16	34	18	68

21. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

Bu kısımda; zaman içerisinde yeni bir anlaşma yapma arzusuyla veya siyasi sebeplerden dolayı feshedilen, yürürlükten kaldırılan veya uygulaması sona erdirilen anlaşmalara yer almaktadır. Bu anlaşmalar ileriye dönük olarak hukuk dünyasından kaldırılmıştır.

21.1. MÜLGA ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR

Tablo-9: Mülga Çok Taraflı Anlaşmalar

No	Sözleşmenin Adı	Uluslararası Belgenin Kabul Tarihi	Resmi Gazete Yayın Tarihi	Türkiye için Yürürlük Tarihi
1	15 No'lu Asgari Yaş (Trimciler ve Ateşçiler) Sözleşmesi ¹	25.10.1921	02.06.1959	29.09.1959
2	34 No'lu Ücretli İş Bulma Büroları Sözleşmesi ²	08.06.1933	16.02.1946	27.12.1946
3	58 No'lu Asgari Yaş (Deniz) Sözleşmesi (Revize) ³	22.10.1936	02.06.1959	29.09.1959
4	59 No'lu Asgari Yaş (Sanayi) Sözleşmesi (Revize) ³	03.06.1937	12.12.1992	12.07.1993
5	Avrupa Sosyal Şartı ⁴	18.10.1961	24.11.1989	24.12.1989

¹ Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 106. oturumunda feshedilmiştir.

² 22.01.1953 tarihinde 96 No'lu Sözleşme'nin kabul edilmesiyle feshedilmiştir.

³ 30.10.1999 tarihinde 138 No'lu Sözleşme'nin kabul edilmesiyle feshedilmiştir.

⁴ Ülkemiz bakımından Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı'nın 01.08.2007 yürürlüğe girmesiyle uygulaması sona ermiştir.

21.2. MÜLGA İKİ TARAFLI ANLAŞMALAR

Tablo-10: Mülga Sosyal Güvenlik Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi	Fesih/İlga Tarihi
1	Avusturya	Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	12.10.1966	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında 12/10/1966 Tarihinde İmzalanmış Bulunan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Tatbikatına ait İdarî Anlaşma	03.02.1967	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti İle Avusturya Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Tatbikatına Ait Anlaşma	24.02.1977	01.04.1977	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının idarî tatbikatına dair 3 Şubat 1967 tarihli Anlaşmaya Ek Anlaşma	28.06.1973	01.10.1969	01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Avusturya Cumhuriyeti Arasında 12 Ekim 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Anlaşmasına Ek Anlaşma	06.08.1974		01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki 12 Ekim 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine İlişkin ikinci Ek Anlaşma	30.11.1979		01.04.1985
		Türkiye Cumhuriyeti İle Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	02.12.1982	01.04.1985	01.02.1996
2	Belçika	Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Hakkında Genel Sözleşme	04.07.1966	01.05.1968	01.09.2018

		Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Genel Sözleşmesinin Uygulama Şekillerine Dair İdarî Anlaşma	04.07.1966	01.05.1968	01.09.2018
3	Danimarka	Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşme	22.01.1976	01.02.1978	01.12.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Akdedilmiş Olan 22 Ocak 1978 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Uygulanma Şekline Dair İdari Anlaşma	24.01.1984	01.02.1978	01.12.2020
4	KKTC	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	09.03.1987	01.12.1988	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma	09.03.1987	01.12.1988	01.10.2020
		Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşması ile İlgili Ek Anlaşma	08.01.1998	01.01.2000	01.10.2020
5	Libya	Türkiye Cumhuriyeti ile Libya Arap Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması	20.03.1976	01.10.1976	01.09.1985
		Türkiye Cumhuriyeti İle Libya Arap Cumhuriyeti Arasında İmzalanan Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulama Şekilleri Hakkında İdari Anlaşma	20.03.1976	01.10.1976	01.09.1985

Tablo 11: Mülga İşgücü Anlaşmaları

No	Ülke	Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi	Fesih/İlga Tarihi
1	İsveç	Türkiye - İsveç İşgücü Anlaşması	10.03.1967	10.03.1967	1983

22. KAPSAM BAKIMINDAN SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI

Sosyal Güvenlik Anlaşmaları, genel itibariyle Kısa Vadeli Sigorta Kolları (KVSK), Uzun Vadeli Sigorta Kolları (UVSK) ve Genel Sağlık Sigortası (GSS) sigorta kollarını kapsam altına almaktadır. Kısa Vadeli Sigorta Kolları; hastalık, analık ile iş kazası ve meslek hastalığı sigortalarından oluşurken; Uzun Vadeli Sigorta Kolları ise malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından oluşmaktadır. Genel Sağlık Sigortası kimi zaman hastalık sigortasının içine dâhil edilmiş iken son zamanlarda yapılan anlaşmalarda münferit olarak kapsama alınmıştır.

Ülkemizin imzalamış olduğu Sosyal Güvenlik Anlaşmalarındaki sigorta kolları, ülkeler ile olan siyasi ilişkiler, ilgili ülkede yaşayan vatandaşlarımızın sayısı ve ilgili sigorta kolunun muhatap ülkede mevcut olup olmama durumuna göre değişiklik arz etmektedir. Bu çerçevede, ülkemizin taraf olduğu ve yürürlükte olan sosyal güvenlik anlaşmalarının kapsadıkları sigorta kollarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo-13'te yer alan 4/1-a, 4/1-b ve 4/1-c ifadeleri, kişilerin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 üncü maddesinde hangi sigortalılık statüsünde sigortalı olacaklarını göstermektedir. Bu bakımdan söz konusu ifadeler, 5510 Sayılı Kanunda kapsam bakımından tanımlandıkları madde fıkra ve bentleri ifade etmektedir. Buna göre "4/1-a", hizmet akdine tabi olarak çalışan kişilerin tabi oldukları sigortalılık statüsünü; "4/1-b", şirket ortakları veya esnaflar gibi kendi nam ve hesabına çalışanların tabi oldukları sigortalılık statüsünü ve "4/1-c" ise devlet memurlarının tabi oldukları sigortalılık statüsünü göstermektedir.

Tablo-14: Sosyal Güvenlik Anlaşmalarının Kapsamı

Ülke	KAPSAM		KAPSAM (GSS)			KAPSAM (UVSK)		
	MYÖ (Uzun Vade)	GSS (Kısa Vade)	4/1-a	4/1-b	4/1-c	4/1-a	4/1-b	4/1-c
İngiltere	Evet	-	-	-	-	√	-	-
Almanya	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Hollanda	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Belçika	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Avusturya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
İsviçre	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Fransa	Evet	Evet	√	-	-	√	-	-
Danimarka	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Libya*	Evet	Evet	√	-	-	√	-	-
İsveç	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Norveç	Evet	-	-	-	-	√	√	√
KKTC	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Kanada	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Makedonya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Arnavutluk	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Azerbaycan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Gürcistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Romanya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Kebek	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Bosna-Hersek	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Çekya	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Lüksemburg	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Hırvatistan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
Slovakya	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Sırbistan	Evet	Evet	√	-	-	√	√	√
İtalya	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Kore Cumhuriyeti	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Karadağ	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Tunus	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
Macaristan	Evet	Evet	√	√	√	√	√	√
İran	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Moldova	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Polonya	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Moğolistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
Kırgızistan	Evet	-	-	-	-	√	√	√
İspanya**	Evet	-	-	-	-	√	√	-
Portekiz**	Evet	-	-	-	-	√	√	-

* Söz konusu anlaşmada, sigorta kollarına dair kapsamdan daha ziyade çalışanların tabi olacağı ülke ve prim transferi konuları belirlenmiştir.

** Söz konusu ülkelerde çalışmış olan vatandaşlarımız Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi kapsamında yardımlardan yararlanabilmektedir.

IV. DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞI BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ

1. DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
Emek Mahallesi Naci AYVALIOĞLU Caddesi No:13 Pk: 06520 Çankaya / ANKARA
Tel: (312) 296 60 00 (Santral) Faks: (312) 215 23 12
E-posta: disiliskiler@csgb.gov.tr

2. YURT DIŞI BİRİMLER

2.1. ALMANYA

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Tiergartenstr 19-21 19785 Berlin -F.ALMANYA
Tel: 0049/30/278 96 850 Faks: 0049/30/278 96 855
E-posta: berlinmus@csgb.gov.tr

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Heerstr. 21, 14052 Berlin -F.ALMANYA
Tel: 0049/30/341 53 95 Faks: 0049/30/342 42 04
E-posta: berlinats@csgb.gov.tr

Düsseldorf Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Willstätterstr. 9, 40549 Düsseldorf -F. ALMANYA
Tel: 0049/211/53818853
E-posta: dusseldorf@csgb.gov.tr

Essen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Am Zehnthof 55, 45307 Essen -F. ALMANYA
Tel: 0049/201/ 842 16 33-34 Faks: 0049/201/78 47 79
E-posta: essen@csgb.gov.tr

Frankfurt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Kennedyallee 115-117, 60596 Frankfurt Am Main -F.ALMANYA
Tel: 0049/69/77 88 41 Faks: 0049/69/77 80 41
E-posta: frankfurt@csgb.gov.tr

Hamburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Mittelweg 13, Stock 3, 20148 Hamburg -F. ALMANYA
Tel: 0049/40/448 09 366 Faks: 0049/40/448 09 355
E-posta: hamburg@csgb.gov.tr

Hannover Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: An der Christuskirche 3, 30167 Hannover -F. ALMANYA
Tel: 0049/511/363 25 09 Faks: 0049/511/300 81 04
E-posta: hannover@csgb.gov.tr

Karlsruhe Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Rintheimerstr. 82, 76131, Karlsruhe -F. ALMANYA
Tel: 0049/721/85 77 87 Faks: 0049/721/84 719
E-posta: karlsruhe@csgb.gov.tr

Köln Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Luxemburger Str. 285, 50354 Hürth -F. ALMANYA
Tel: 0049/2233/97 96 90 Faks: 0049/2233/76732
E-posta: koln@csgb.gov.tr

Mainz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: An der Karlsschanze 7, 55131 Mainz -F. ALMANYA
Tel: 0049/613/132 94 832 Faks: 0049/613/148 03 365
E-posta: mainz@csgb.gov.tr

Münih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Goethe Str. 5, Stock 3, 80336 München -F. ALMANYA
Tel: 0049/89/550 28 848 Faks: 0049/89/550 288 49
E-posta: munih@csgb.gov.tr

Münster Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Lotharinger Str. 25-27, 48157 Münster -F. ALMANYA
Tel: 0049/251/414 70 52 Faks: 0049/251/287 99 201
E-posta: munster@csgb.gov.tr

Nürnberg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Regensburgerstr. 69, 90478 Nürnberg -F. ALMANYA
Tel: 0049/911/26 01 66 Faks: 0049/911/409 92 93
E-posta: nurnberg@csgb.gov.tr

Stuttgart Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Kernerplatz 7, 70182 Stuttgart -F. ALMANYA
Tel: 0049/711/166 67 510 Faks: 0049/711/887 86 299
E-posta: stuttgart@csgb.gov.tr

2.2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Vaşington Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 2525 Massachusetts AVF Nw Washington, DC 20008 -ABD

Tel: 001/202/ 612 67 96

E-posta: vasington@csgb.gov.tr

2.3. AVUSTRALYA

Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Level 8, 24 Albert Road (P.O.Box 323), South Melbourne, Vic.3205-AVUSTRALYA

Tel: 0061/3/968 22 184 Faks: 0061/3/968 22 184

E-posta: melburn@csgb.gov.tr

2.4. AVUSTURYA

Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Hietzinger Hauptstr. 29, A 1130 Viyana –AVUSTURYA

Tel: 0043/1/876 07 51 Faks: 0043/1/876 18 30

E-posta: viyana@csgb.gov.tr

Bregenz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Senderstr 10, 6960 Wolfurt –AVUSTURYA

Tel: 0043/5574/62518 Faks: 0043/5574/62518

E-posta: bregenz@csgb.gov.tr

Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Strubergasse 9, A-5020 Salzburg –AVUSTURYA

Tel: 0043/662/42 41 16 Faks: 0043/662/42 41 16

E-posta: salzburg@csgb.gov.tr

2.5. AZERBAYCAN

Bakü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Samed Vurgun Küçesi No: 134 Pk: AZ 1022 Bakü –AZERBAYCAN

Tel: 0099/412/449 95 03 Faks: 0099/412/449 95 04

E-posta: baku@csgb.gov.tr

2.6. BELÇİKA

Brüksel Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 4, Rue Montoyer, 1000 Bruxelles -BELÇİKA

Tel: 0032/2/513 31 28-32 28 Faks: 0032/2/513 31 28

E-posta: bruksel@csgb.gov.tr

Avrupa Birliği (AB) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Avenue des Arts, 36-38 1000 Brxselles –BELÇİKA
Tel: 0032/2/289 62 98 Faks: 0032/2/511 04 50
E-posta: abmus@csgb.gov.tr

2.7. BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Embassies Area, W59-02 /1, No:34, P.O.Box:3204, Abu Dhabi –UAE
Tel: 00971/2/441 32 11; 00971/2/410 99 15 Faks: 00971/ 2/ 441 33 12
E-posta: abudabi@csgb.gov.tr

2.8. CEZAYİR

Cezayir Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Ambassade de Turquie á Alger, 21, Villa Dar El-Quard, Chm. de la Rochelle, Blvd.
Col. Bougara Alger-16000 -CEZAYİR
Tel: 00213/21/230 004/60 Faks: 00213/21/ 23 01 12
E-posta: cezayir@csgb.gov.tr

2.9. DANİMARKA

Kopenhag Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Vestagervej 16, DK 2100 Kabenhavn –DANİMARKA
Tel: 0045/39/101 461-205500/200 Faks: 0045/39/201017
E-mail: kopenhag@csgb.gov.tr

2.10. FRANSA

Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 44, Rue de Sevres, 92100 Boulogne -Billancourt –FRANSA
Tel: 0033/1/46 99 02 67 Faks: 0033/1/41 31 40 76
E-posta: paris@csgb.gov.tr

Strazburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: 3, Rue Auguste Lamey, 67000 Strasbourg –FRANSA
Tel: 0033-3-88 /37 14 27 Faks: 0033/3/957 19 47 48
E-posta: strazburg@csgb.gov.tr

Lyon Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: 87, Rue De Seze, 69006 Lyon –FRANSA
Tel: 0033/4/782 63 003-728 39 857 Faks: 0033/4/782 63 003
E-posta: lyon@csgb.gov.tr

İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 9, Rue Alfred Dehodencq 75016 Paris –FRANSA
Tel: 0033/1/42 88 98 45 Faks: 0033/1/45 27 28 24
E-posta: oeedmus@csgb.gov.tr

2.11. HOLLANDA

Lahey Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Jan Evertstraat 15, 2514 BS Den-Haag –HOLLANDA
Tel: 0031/70/362 02 82-361 76 81 Faks: 0031/70/362 01 17
E-mail: lahey@csgb.gov.tr

Rotterdam Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Westblaak 2, 3012 KK Rotterdam –HOLLANDA
Tel: 0031/10/414 40 52 Faks: 0031/10/414 40 52
E-posta: rotterdam@csgb.gov.tr

Deventer Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Keizerstraat 8, 7411 HG Deventer –HOLLANDA
Tel: 0031/570/619 554 Faks: 0031/570/61 95 54
E-posta: deventer@csgb.gov.tr

2.12. İNGİLTERE

Londra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Rutland Lodge, Knightsbridge SW7 1BW Londra -İNGİLTERE
Tel: 0044/20/758 15 988 Faks: 0044/20/759 169 11
E-posta: londra@csgb.gov.tr

2.13. İSVEÇ

Stokholm Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Dag Hammarskjölds Vag 20, 11527 Stokholm –İSVEÇ
Tel: 0046/8/450 51 03 Faks: 0046/8/663 55 14
E-posta: stokholm@csgb.gov.tr

2.14. İSVİÇRE

Bern Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Lombachweg 33, CH-3006 Bern -İSVİÇRE
Tel: 0041/31/351 06 29 Faks: 0041 (0)31/352 88 19
E-posta: bern@csgb.gov.tr

Zürih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği
Adres: Weinbergstr. 65, CH-8006 Zürich –İSVİÇRE
Tel: 0041/44/363 93 13 Faks: 0041/44/363 02 47 (iptal edilmiş)
E-posta: zurih@csgb.gov.tr

BM Cenevre Ofisi (ILO) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 28 B. Chemin du Petit Saconnex, 1209 Geneve -İSVİÇRE
Tel: 0041/22/918 50 82-09 76Faks: 0041/22/733 27 97
E-posta: cenevre@csgb.gov.tr

2.15. KANADA

Ottava Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: 10 Lower Spadina, Suite 300, Toronto, ON M5V 2Z2 -KANADA
Tel: 001/416/ 5464466 Faks: 001/416/ 5464465
E-posta : ottava@csgb.gov.tr

2.16. KATAR

Doha Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Al-Katifiya Zone 66 Al Rabwa Street 310 Diplomatic Arca Dafna P.O.Box: 1977
Doha –KATAR
Tel: 00974/449 51 317Faks: 00974/ 449 51 320
E-posta: doha@csgb.gov.tr

2.17. KAZAKİSTAN

Nur-Sultan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Tashenov St. 3, 010002 Astana -KAZAKİSTAN
Tel: 0077/172/70 46 66 Faks: 0077/172/425 605
E-posta: nursultan@csgb.gov.tr

2.18. KUVEYT

Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Block: 5 Yemen Street Plot No: I6 Al Adres: P.O.Box: 20627, Safat 13067 -KUVEYT
Tel: 00965/222 77 413 Faks: 00965/252 30 49
E-posta: kuveyt@csgb.gov.tr

2.19. KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Lefkoşa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Adres: Bedrettin Demirel Cad. Lefkoşa -K.K.T.C.
Tel: 0392/600 31 19 Faks: 0392/227 37 17
E-posta: lefkosa@csgb.gov.tr

2.20. RUSYA

Moskova Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 7 Rostovskiy Peureulok 12 115127 Moskova –RUSYA

Tel: 007/926 797 64 34 Faks: 007/495/956 55 97

E-posta: moskova@csgb.gov.tr

2.21. S.ARABİSTAN

Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: P.O.Box: 94 390, Riyadh 11693 -S. ARABİSTAN

Tel: 00966/11/488 79 54 Faks: 00966/11/488 79 54

E-posta: riyad@csgb.gov.tr

Cidde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: P.O.Box 70, Jeddah 21411-S. ARABİSTAN

Tel: 00966/12/665 48 73 Faks: 00966/12/ 665 22 80

E-posta: cidde@csgb.gov.tr

2.22. TÜRKMENİSTAN

Aşgabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Göroğlu Köçesi No: 9 Ashgabat –TÜRKMENİSTAN

Tel: 0099/312/ 37 91 69 Faks: 0099/312/ 94 23 26

E-posta: askabat@csgb.gov.tr